HERBORN

MIJN ODYSSEE.

Foto: Anita van der Bilt 2018

Luka van den Driesschen

ISBN:978-90-817056-0-8

Voor woord

DE zon stond aan de hemel on zicht baren sterren stralen nu aan de andere kant van de wereld. Waar ik mijn voet afdrukken heb achter gelaten als clown als zanger als patiënt en gevangen hebt gezeten.

Of te zijn als vader voor mijn kinderen een blinde in een wereld voor mij vol duisternis.

Nog lang niet klaar om het licht te zien.

Het was onder een boom dat ik op een zonnige dag het niet meer zag zitten de boom was uitgedroogd door de zon met veel te weinig water. Het was daar dat ik mijn ogen sloot met een stille wens, ik plotseling een stem hoorde in mijn hart van ongeloof en die die stem was een lied zo zoet een gedicht en dat lied ging zo.

Jij bent zo mooi

Te mooi om waar te zijn

Jij bent een lied

In de manen schijn

Jij bent voor mij een sprookje

Komend tot leven

Een vlam die op gaat in liefde

De kunst van het geven

Ik wil jou dit graag zeggen

Blijf altijd wie je bent

Voor mij ben jij de liefde

De straal van de zon

Voor mij ben jij de liefde

Die ik tegen kom

Toen ik niets meer hoorde opende ik mijn ogen en keek naar boven en wat ik zag was niet te geloven.

De boom was plotseling gevuld met prachtige groenen bladeren en bloemen en takken zo sterk.

Die mij dragen konden laat staan een zingende vogel die zijn rust had gevonden in het zingen .

Vanaf dat moment wist ik dat ik die boom was en die boom was ik.

En ook zag ik dat wij alle die boom zijn te mooi om waar te zijn gevuld met liefde en compassie.

Toen ik dat zag liep ik gevuld en fluitend heen achter me latend voet afdrukken met een nieuw lied op mijn verdere levens pad. Te mooi om waar te zijn . En toch is het waar.

Jij bent zo mooi.

Luka van den Driesschen 2018

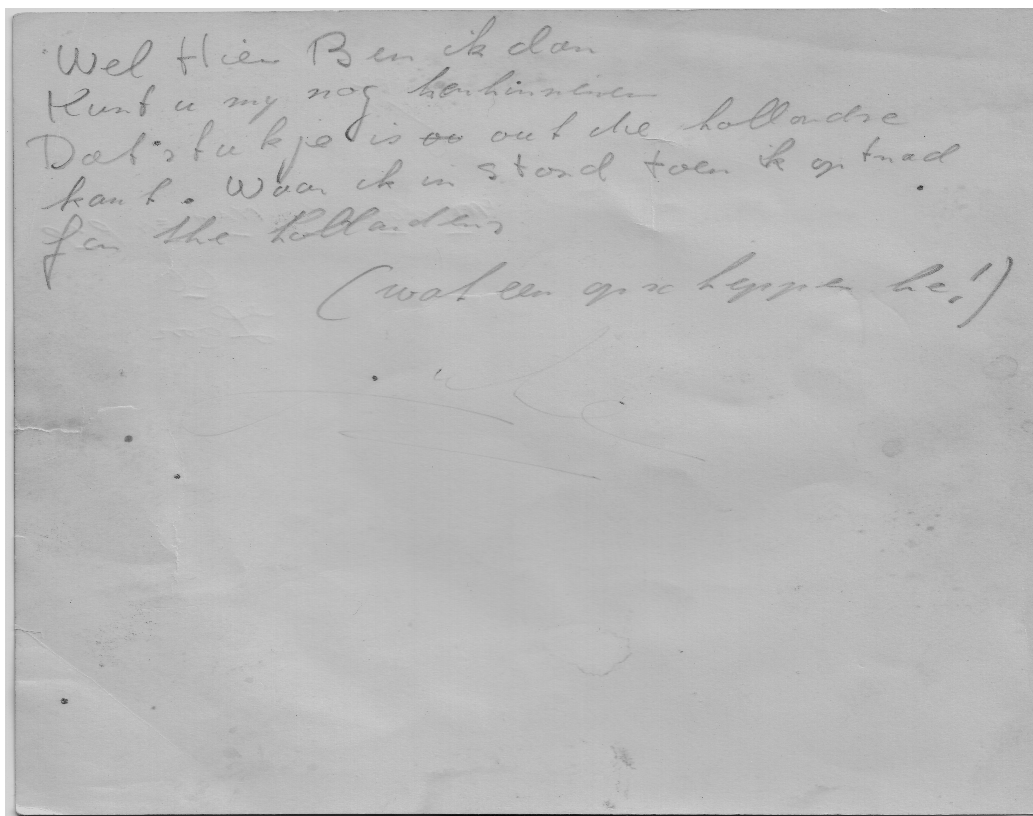
In niets is iets

In iets is niets

Alok Gayaka Zanger van het licht.

Painting by ShanJeev Sharma 2015

Wel, hier ben ik dan. Kunt U mij nog herinneren. Dat stukje is out die Hollandse k(r)ant. Waar ik in stond toen ik optrad for the Hollanders. (Wat een opschepper he!)

(tekst achterkant foto cover)

Nee mijn kaars is nog niet uitgebrand ook na mijn dood zal die blijven branden dansend en zingend op de wind van het bestaan.

Luka 2018

VINCENT MIJN FRIEND

“Ik heb altijd het gevoel een reiziger te zijn op Weg naar ergens toe, naar een of andere bestemming. Als ik echter tot mezelf zeg: Dat ergens, die bestemming bestaat niet, lijkt mij dat weloverwogen en waarheidsgetrouw.”

Vincent van Gogh, Arles, 6 augustus 1888 (br. 518)

Mijn dank gaat uit

naar Emile Koelink (reduceren)

Jannie Hiemstra,(buurvrouw)

Erwin en Anita van Emmen (mijn vrienden)

Loes en Gerard Ross (voor zo heel veel.)

Peter Koper (mijn redder in nood)

Kees stolk (voor wat hij moest doen)

En velen anderen op mijn weg .

En mijn vriend in India Jaripur

SANJEEV SHARMA

Voor alle prachtig paintings zo als de omslag .

Index

Hoofdstuk 1

Het Kind (1944-1959)

1. TILBURG-AMSTERDAM

Laat ik beginnen bij het begin. Tilburg, Langestraat, 1944, 21 augustus om precies te zijn. Terwijl Duitse soldaten nog door de straten marcheerden en de Hongerwinter voor de deur stond, werd

ik geboren als vierde nakomeling van het gezin van den Driesschen, dat woonde in de Langestraat. Lang heb ik daar niet gewoond, want een jaar later al verhuisden wij naar Amsterdam-Oost, naar de Blasiussstraat nummer 10, waar we op de eerste etage een kleine woning betrokken boven een werkplaats. Ik weet nog dat een van de eerste dingen die mijn ouders daar aanschaften een piano was, waar ze beiden op oefenden volgens de schriftelijke Klavars kribo-methode. Met mijn moeder met haar prachtige sopraanstem en mijn vader als tenor klonk onze kleine huiskamer als een grote operazaal, waar dagelijks grote tragedies werden opgevoerd. In die tijd heerste er altijd grote honger en armoede in huis en om aan eten te komen, moest ik als kleine jongen samen met mijn zes jaar oudere broer oude kranten ophalen, die we vervoerden op een zelf gemaakt karretje met wielen met kogellagers eronder. En soms als het erg koud was, kregen we van de mensen waar we kwamen warme chocolademelk. Aan het einde van de dag gingen mijn broer en ik met het volgeladen wagentje naar de lompen boer, die alles op een enorme weegschaal legde en ons 2 à 3 cent per kilo gaf. Ik weet nog dat mijn broer een keer een baksteen er tussen had gelegd zodat we een kilo extra kregen. Godzijdank heeft die man ons nooit betrapt, maar dat moment heeft toen wel grote indruk op mij gemaakt. Mijn vader was een vader, die geen vader was. Zo nam hij mij nooit mee naar een park om de eendjes te voeren of gewoon te wandelen of te spelen. Hij was een bevroren mens met een hart van steen, dat geen liefde kon geven. Krampachtig hield hij zijn vertwijfeling en pijn, zijn schaamte en verdriet, verscholen achter een star masker. Omdat er nooit geld was, kregen wij als kinderen ook nooit speelgoed. Wat er wél was, was een mattenklopper, die als een dreigement aan de muur hing voor het geval een van de kinderen iets gedaan had wat hem niet aanstond, en menig maal maakte hij daar ook gebruik van. Maar vaak gebruikte hij ook

gewoon zijn harde hand. Nee, het leven als kleine jongen was voor mij niet leuk. Ik was een ongelukkig blij kind. Ik kan het niet anders uitdrukken. Ik was als de Joden, die in de concentratiekampen blijmoedig muziek maakten. Mijn innerlijke natuur was vrolijk, maar als iemand daar alsmaar zout en peper inwrijft, verdwijnt de vrolijkheid snel. Dagelijks ving ik de signalen op van een moeder met haar zorgen over geld en wat we vandaag weer moesten eten en van een vader, die vaak dronken thuiskwam met onder zijn arm een leverworst, waar we dan - als we geluk hadden - ook een stukje van kregen. Ik zie hem nog ineengedoken op de trap zitten huilen met zo'n grote leverworst in zijn handen. Waarom hij huilde, wist ik niet. Mijn vader was teleurgesteld in het leven, omdat hij eigenlijk operazanger had willen worden. Heel vaak zat het gezin zonder geld omdat hij geen werk en geen uitkering had. Mijn kleding bestond daarom voornamelijk uit schenkingen van de kerk. Ook mijn schoenen waren 'krijgertjes' die nooit echt goed pasten. En het fruit dat wij te eten kregen, waren 'stekkies' - fruit waar rotte plekjes op zaten - die we gratis van de groenteboer kregen. Als je geluk had, waren die plekkies klein en bleef er nog een halve sinaasappel of appel over.

Mijn vader was bijna altijd thuis en zong dan vaak liederen van Mario Lanza, Joseph Smidt of Carusso of dat ene lied*: "…stilstaan beiden aan het strand te staren, blank en bruin tezamen hand in hand, en de wind speelt door haar zwarte haren, nauw verbonden zijn zij door de huwelijksband: tabé, tabé, jij mag niet mee, ik moet jou gaan verlaten, ik blijf jou trouw, mijn zwarte vrouw, jij met je hart van goud".* Soms had ik geluk en riep de buurman van beneden, Ome Fons, mij of ik met hem meeging, want hij had een oude auto die met een slinger moest worden aangedraaid. Ome Fons was een goed mens, die altijd grapjes uithaalde. Een keer gaf

hij mij zoals hij het noemde ‘geiteneieren’. Hij vertelde mij dat ik die eieren onder mijn kussen moest leggen totdat ze uitkwamen. Weken hebben die gipsen eieren daar gelegen zonder resultaat. Een andere keer had hij een grote machine gekocht waarmee je kauwgum ballen kon maken van oude fietsenbanden. Voor mij als kind klonk dat trouwens heel logisch, maar ik heb er nooit één kauwgum bal uit zien rollen. Zo groeide ik op in Amsterdam-Oost, vlak bij de Jordaan, te midden van al die Joodse mensen, die de oorlog hadden weten te overleven. Waar elke week de orgelman voorbij kwam met zijn orgel en zijn centen bakkie, waarmee hij onder de ramen ging staan om het geld op te vangen. Vaak rende ik naar buiten als hij langskwam en liep dan een eind met hem mee. Zo ben ik een keer de weg kwijtgeraakt, zo betoverd als ik was door de muziek. Doordat er geen geld was, gingen we ook nooit uit, laat staan op vakantie. Soms kreeg ik een ansichtkaart van een vriendje van school of uit de straat en dan vroeg ik me af waar Duitsland of Callantsoog lag, hoe de zee eruit ziet en waarom de zee niet overstroomde? Het was geen jaloersheid maar een willen weten, een willen ervaren. In gedachten droomde ik van verre landen, of van gewoon weg te zijn van de spanningen thuis en op school. Wég van de mattenklopper en de liniaal. Wég van broeder Gedulfus en meneer van Kooten, die mij in mijn korte broek voor het bord optilden, waarbij ze met hun linkerhand langs mijn billen gleden.

Mijn opa van moeder’s kant woonde bij ons in. Elke week ging hij aan de keukentafel zitten en sneed dan met zijn zakmesje oude kranten in stukjes. Daarna reeg hij die velletjes dan aan een touwtje en zo’n heel pak hing die dan in de wc als toiletpapier. Ik wist toen nog niet dat je wc-papier ook gewoon in de winkel kon kopen. Als mijn moeder boodschappen moest doen of ergens op bezoek ging, moest mijn opa op mij passen. Ik weet nog dat mijn moeder een

keer thuiskwam en de keuken binnenkwam en mij half bewusteloos op de schoot van mijn opa zag zitten. Mijn moeder schrok enorm en gooide in wilde paniek alle ramen open en schreeuwde woedend tegen mijn opa. Het enige dat ik er verder nog van weet is dat ik van haar snel een groot glas melk moest leegdrinken. Pas vele jaren later heeft mijn moeder hierover verteld. Mijn opa zou een pannetje melk op het gasfornuis hebben gezet en het vuur eronder was uitgegaan, maar of dit de hele waarheid is, weet ik niet. Mijn leven werd in die tijd gedomineerd door mijn autoritaire vader. Ik mocht er gewoon niet zijn. Want waarom anders werden er wel van alle andere kinderen foto’s gemaakt, maar nooit van mij? Met al die angsten en onzekerheid om me heen groeide ik op. Ik begon behoorlijk opstandig te worden en dacht toen al dat dit niet de bedoeling van het leven kon zijn. Ik zag het verschil met andere kinderen en hun ouders en voelde me dan extra ongelukkig. Het zette me aan tot dromen en fantaseren, maar leidde ook tot verzet en grote zorgen over hoe dit nu verder moest.

2. RUYSCHSTRAAT

Op mijn tiende verruilden wij de Blasiusstraat voor de Ruyschstraat, twee straten verderop. Het was een woning op de tweede etage boven een wasserij. Alles ging in die tijd op de pof en ik moest dat allemaal regelen. Stekkies waren er inmiddels in overvloed, want mijn broer was gaan werken bij een groenteboer in dezelfde straat en ik werkte bij de bakker. Deze baantjes hielden het gezin draaiende en zorgden voor de extraatjes in huis. Ik werd vaak naar de kruidenier gestuurd met twee briefjes: op de éne lijst stond een lijst met boodschappen en op de andere het verzoek of de levering weer op de pof kon. Ik schaamde me er altijd dood voor. Soms

kreeg ik een tientje mee om de openstaande rekening gedeeltelijk te betalen als die te hoog was opgelopen. Als dat niet lukte, was er altijd wel weer een andere kruidenier of groenteboer in de buurt en dan begon hetzelfde liedje weer van vooraf aan. Mijn vader was veel thuis en als hij niet thuis was, dan zat hij in de kroeg of bij zijn duiven. Soms als we niets te eten hadden, kregen we wel eens zo'n piepklein duiveneitje in plaats van vlees. Het was altijd eten wat de pot schaft, dus kreeg ik ook geregeld spruitjes door mijn strot geduwd, wat ik vreselijk vond en waar ik van moest kotsen. Tijdens het eten was het altijd: ellebogen boven tafel, rechtop zitten, mond houden en alles opeten en pas van tafel als vader het zegt. Door deze onplezierige herinneringen aan het gedwongen aan tafel zitten, heb ik het later altijd vreselijk gevonden om aan tafel te eten. Aan tafel eten was voor mij een soort straf geworden. Vader sneed altijd het vlees en kreeg als hoofd van het gezin vanzelfsprekend het grootste en lekkerste stuk vlees. Na het eten moesten de kinderen afruimen en de afwas doen. Het enige lichtpuntje daarbij was, dat je dan de schaal van de chocoladevla mocht uitlikken.

Mijn vader had ongeregeld werk. De ene keer verkocht hij stofzuigers, de andere keer verzekeringen of stond hij met een witte jas aan in een kruidenierszaak. Dan vertelde hij vol trots hoe hij een grote partij rookworsten op een tafel had uitgestald voor 99 cent per stuk, waar de mensen dan uit mochten graaien. De laatste rookworst, die overbleef omdat die beschadigd was, mocht hij mee naar huis nemen. Thuis gebruikte hij nog steeds zijn harde hand om zijn gezag te handhaven. Op die manier hield hij ons klein, nog kleiner dan we als kind al waren. Ik had intussen een oudere man leren kennen die me soms mee nam naar een speeltuin of het Leger des Heils, waar ze plaatjes vertoonden met een toverlantaarn en heel af en toe een film van Laurel en Hardy. Hij betaalde twee maal

5 cent aan de deur en ik leefde dan voor even helemaal op in een wereld vol betovering en magie. Deze man, die ik hier ome Jan noem, had het beste met me voor. Maar toen mijn vader erachter kwam dat hij me af en toe meenam, werd hij ziedend en verbood onze vriendschap. De laatste keer dat ik ome Jan zag was in een ziekenhuis. Hij had TBC gekregen en ik mocht hem vanachter een glazen scherm gedag zeggen. Ik had toen een zak sinaasappels voor hem bij me. Daarna heb ik hem nooit meer gezien. Nog steeds denk ik met liefde terug aan die tijd, die vriendschap, dat vertrouwen, de goedheid van die man. Op school waren mijn cijfers slecht, behalve voor opstellen maken. Daar kreeg ik vaak een tien voor, soms zelfs een tien plus.

Toen kwam mij ter oren dat mijn vader Amsterdam wilde verruilen voor het Gooi. De buren lachten om onze plannen toen ze ervan hoorden, omdat ze dachten dat dat ons toch niet zou lukken. Mijn opa was inmiddels erg dement geworden en het ging zó slecht, dat besloten werd hem naar een bejaardenhuis te brengen. Al gauw werd er voor hem een plek gevonden ergens in de buurt van Artis. In het begin zochten wij hem vaak op. Later moest ík dikwijls alleen naar hem toe om tien gulden van hem te lenen, die hij dan de week daarop zou terugkrijgen, maar dat gebeurde nooit, omdat hij het tegen die tijd toch al vergeten was. De volgende week kwam ik dan weer metzo'n briefje en zat ik met hem in de tuin op een bankje, wachtend tot hij de brief had gelezen en uit zijn oude portemonnee een tientje haalde. Dat tientje was zijn zakgeld van het tehuis. Ik vond het verschrikkelijk om mijn opa zo te moeten belazeren. Maar ik wist ook dat er thuis een moeder op mij wachtte, die geen geld had om eten te kopen. Op een avond zaten we bij elkaar, toen de deurbel ging en mijn opa met bebloed gezicht voor de deur stond. Hij was uit het tehuis weggelopen en onderweg vele malen

gevallen. Wat schrok ik als kind van die aanblik. We hebben hem toen een aantal uren later weer teruggebracht naar het tehuis, een donker triest tehuis met een walm van sigaren en pijptabak. Kort daarna is hij overleden. Zelf mocht ik niet mee naar de begrafenis. Ik begreep toen ook eigenlijk nog niet goed wat dood-zijn was. Wel bleef ik achter met een enorm schuldgevoel vanwege al die briefjes en dat gebedel, waarmee misbruik gemaakt werd van zijn vergeetachtigheid. Dit schuldgevoel is mij altijd blijven achtervolgen en pas veel later heb ik het in groepstherapie kunnen herbeleven en verwerken.

Inmiddels was er uitbreiding op komst in ons gezin. Toen mijn moeder op het punt stond te bevallen, werd ik de straat op gestuurd om te spelen. Toen de ooievaar was vertrokken, mocht ik naar binnen om de nieuwe aanwinst te aanschouwen. Ik weet nog dat mijn eerste reactie was: “ het is net een aap!” Vanaf nu waren we met zijn zevenen. Eigenlijk met zijn achten, als ik het zusje meereken, dat in de oorlog vóór mij was geboren, maar dat overleden was aan een vorm van bronchitis of longontsteking, waarvoor toen nog geen medicijnen bestonden. Later heb ik gehoord dat ikzelf in de oorlog ook een keer zó erg ziek ben geweest, dat ook voor mijn leven werd gevreesd.

Maar de ergste ervaring uit mijn kindertijd moest nog komen. Ik moet een jaar of 10 geweest zijn, we woonden nog in de Ruyschstraat. De stratenmakers hadden het trottoir opengebroken en ik speelde met de kinderen uit de buurt krijgertje of blindemannetje, dat weet ik niet meer precies. We waren met een stuk of vijf. De jongen van beneden was erbij en ook mijn vriendinnetje uit de Zwammerdamstraat bij ons om de hoek, waar ik heimelijk verliefd op was. Ik weet nog dat één van ons een dropveter had, die we onder elkaar verdeelden, voordat we aan het

spel begonnen. De jongen van beneden wou niet meedoen, omdat hij liever met de losse stenen speelde, die overal verspreid op de stoep lagen. Hij had net van losse stenen en stoeptegels een bouwsel gemaakt, toen mijn vriendinnetje er tijdens ons spel per ongeluk tegenaan trapte. De buurjongen werd boos en gaf haar een enorme duw, waardoor zij achterover viel met haar hoofd op de straat. Precies op dat moment kwam er een vrachtwagen de hoek om, die over haar heen reed. In een fractie van een seconde gebeurde er iets vreselijks: overal paniek en schreeuwende mensen en krijsende kinderen. De schok die dit in mij teweeg bracht was enorm. Ik zie nog mijn vriendinnetje daar op de straat liggen, op haar rug, haar armen gestrekt, met in haar ene hand nog een stuk dropveter …..ze bewoog niet meer. Ik rende de straat uit naar haar huis en belde aan. Ik vertelde haar moeder stotterend wat er gebeurd was. Haar moeder rende achter mij aan naar de plek van het ongeluk, waar op dat moment de ambulance al was gearriveerd en allerlei volk was toegestroomd. Ik hoor haar moeder daar nog in huilen en schreeuwen uitbarsten, maar de agenten lieten haar er niet bij. Ook ik mocht niet meer dichterbij komen. Even later belde de politie bij ons thuis aan met het vreselijke bericht dat mijn vriendinnetje bij het ongeluk om het leven was gekomen. 'Op slag dood' heette dat. De politie vroeg aan mij en mijn zusje precies te vertellen wat er gebeurd was en in grote shocktoestand moesten wij toen voor de schoorsteen naspelen wat er was gebeurd. Ik moest de jongen van beneden spelen en mijn zus mijn vriendinnetje. Ik deed voor, wat ik beneden de buurjongen had zien doen en gaf mijn zusje een grote duw. Ik was nog zó overstuur en in de war, dat het voor mij voelde alsof ik degene was, die mijn vriendinnetje een duw had gegeven. En de verwarring werd voor mij nog groter toen de zusjes van de buurjongen van beneden de volgende dag uit het raam hingen en riepen dat ik tegen de politie

gelogen had. En dat hielden ze een paar dagen vol. Ik begon me schuldig te voelen omdat ik mee had gedaan aan het spel dat had geleid tot deze verschrikkelijke gebeurtenis. Een aantal dagen later zag ik haar moeder terug komen van de begrafenis. Ze wankelde en werd gesteund door twee familieleden. Ik stond toevallig buiten. Ze liep pal langs mij heen, zonder op of om te kijken. Voor mij voelde dat als of ze mij tóch iets verweet. Om een eind te maken aan deze hevige verwarring en schuldgevoelens, maar ook aan de woede en de pijn, verdrong ik de hele gebeurtenis en stopte deze ervaring ver weg in mijn onderbewuste. Mijn mandoline, die ik ooit van onze buurman had gekregen en waar ik graag op speelde, kwam in de kast te staan, want ik kon vanaf dat moment geen muziek meer maken. Het leren op school ging nu helemaal niet meer. Ik wilde niet meer weten waar turf of kolen onder de grond lagen of hoe de tafel van 4 ging. Ik wilde weten waarom het leven was zoals het was en waarom het zo wreed kon zijn. Vanaf die tijd was het kind in mij gestorven. Ik kon niet meer lachen. Ik was een kleine oude man geworden, ja, een oude man, net als mijn opa.

3. BUSSUM

Halverwege de jaren 50 verhuisden wij van Amsterdam naar Bussum, eerst naar de Herenstraat en later naar de Boslaan. In het centrum van Bussum bevond zich in een oud wit kerkgebouwtje, de Irene studio, de eerste televisiestudio van ons land. In die tijd was Dorus al een groot artiest in Nederland met zijn sketches en liedjes als *'Zorg dat je erbij komt'* en *'Er wonen twee motten'*. Het was niet zozeer de artiest Tom Manders die mij trof als wel de Dorus figuur die hij speelde. Dorus stond voor de zwerver, de vrijheid, de echtheid en de grappenmaker, die lak heeft aan de wereld en

iedereen kan laten lachen. Ik zag een enorme grootheid in die man. Misschien had ik heimelijk gewild dat mijn vader zo geweest was. Een geniaal mens in al zijn gewoonheid. Hij raakte precies de gevoelige snaar in mij. Ik herkende zoveel in hem. Ik zag hem niet als een figuur of karakter, maar als mens. Hij was mijn grote idool. Hij betekende zoveel voor me dat ik me mijn toekomst niet meer kon voorstellen zonder hem.

De eerste keer dat ik Dorus - Tom Manders dus – in levende lijve zag, was in de straten van Bussum waar hij in zijn ‘hoestbui op vier wielen’ op weg was naar de studio. Ook zag ik hem daarna geregeld wanneer hij weer eens ergens in Bussum buitenopnamen aan het maken was voor zijn televisieshow. Ook op de redactie van dagblad de Gooi- en Eemlander, waar ik toen werkte, verschenen regelmatig foto’s van hem en de foto’s, die niet gebruikt werden voor de krant, mocht ik meenemen naar huis en die hing ik dan op in mijn slaapkamer. Met een pruik, een snorretje en een brilletje en een bolhoed op, imiteerde ik Dorus stiekem voor de spiegel. Op een dag besloot ik contact op te nemen met Tom Manders om hem te vragen of ik met hem kleine Dorus mocht spelen in zijn show op televisie. Van de redactie van de krant kreeg ik het adres waar de heer Tom Manders destijds woonde. Het was een adres ergens in Blaricum. Ik trok de stoute schoenen aan en reed op de fiets naar Blaricum. Aangekomen op het adres stond ik voor een grote witte villa. Door het grote raam vóór zag ik een enorme witte TV staan, wat voor die tijd zeer bijzonder was. Ik belde aan, maar niemand deed open. Blijkbaar was er niemand thuis. Toen ik teleurgesteld weer wegliep, kwam er een jongetje naar me toe, die vroeg waarvoor ik kwam. Toen ik hem vertelde wat mijn bedoeling was, gaf hij me het telefoonnummer van zijn vader. Omdat we zelf geen

telefoon hadden, wachtte ik op de redactie van de krant mijn kans af, tot het juiste moment dat ik hem veilig kon bellen.

“Spreek ik met meneer Manders?”

“Meneer Manders, ik heb u op televisie gezien en de recensies in de krant gelezen en die waren niet zo goed…en nu heb ik goed idee … ik wil graag kleine Dorus spelen met u op televisie …en nou wou ik vragen of ik met u een afspraak kan maken ?”

“Naar de volgende opname? Naar de studio? Een uur voor aanvang? Natuurlijk. Goed,meneer Manders. Dag, meneer Manders. Dag.”

Ik wilde iedereen vertellen hoe blij ik was met deze uitnodiging, maar ik kon het niemand vertellen. In ieder geval niet mijn vader, hij mocht er zeker niets van weten. Hij zou mij voor gek verklaard hebben en mij absoluut verboden hebben naar de studio te gaan. Dus hield ik de uitnodiging maar voor me en vertelde het tegen niemand. Op de bewuste dag stond ik voor het gebouw van de televisiestudio en liep naar binnen. Al snel werd ik staande gehouden door de portier. Ik vertelde hem dat ik was uitgenodigd door meneer Manders. Hij vroeg naar mijn naam en zocht mijn naam op een lijst die voor hem lag. Maar ik stond niet op die lijst. Ik verbleekte van schrik. Toen vroeg hij mij mee te komen. Ik liep achter hem aan zonder te weten waar naartoe tot ik een kleedkamer inliep en plotseling oog in oog stond met een vreemde man in overhemd en broek. Pas toen ik zijn ogen van dichtbij kon zien, zag ik dat het meneer Tom Manders zelf was. Hij leek in niets

op Dorus. Hij zei tegen de portier dat het goed was en dat ik maar naar boven naar de studio moest gaan en een plaatsje zoeken. Daar zat ik met een aantal vreemde mensen op een verhoging achter een kleine balustrade in het decor van Saint Germaine des Prés, een soort Franse nachtclub.

De hele show duurde ongeveer een uur. Toen het was afgelopen, werd er een beetje heen en weer geschreeuwd. Kennelijk was er iets mis gegaan. Zelf had ik daar niets van gemerkt. Op dat moment zocht ik een opening om Dorus te spreken en hem te vragen hoe het nou verder moest. Ik drong tussen de mensen door, die om hem heen stonden en keek hem recht in zijn ogen en zei: nee, ik weet niet meer wat ik zei, maar ik hoorde hem nog wel zeggen: “ Kom naar de Kroon in Amsterdam, want daar repeteren we altijd.” Ik wilde nog vragen: “waar is dat en wanneer”, maar Dorus had geen tijd meer en was alweer in beslag genomen. Na afloop liep ik terug naar huis, naar mijn ouders, die nog van niets wisten. Ondertussen zat ik met een levensgroot probleem. Ik moest mijn vader vertellen van Dorus, de heer Manders en die afspraak in de Kroon in Amsterdam, maar wanneer en hoe? Dagen heeft het geduurd, voordat ik de moed had het hem te vertellen. Toen ik eindelijk een gelegenheid vond, die er eigenlijk niet was, kreeg ik te horen wat ik al verwachtte: dat ik stom was, dat ik niet goed bij mijn hoofd was. Dat ik een verschrikkelijke dromer was en dat ik ‘dat naar de Kroon in Amsterdam gaan’ maar snel uit mijn hoofd moest zetten. En hij maakte het voor mij nog erger door er aan toe te voegen dat we over een aantal maanden gingen emigreren naar Australië en dat dan al mijn dromen voorgoed voorbij zouden zijn. Ik was met grote stomheid geslagen en zoals zo vaak kon en durfde ik geen woord meer uit te brengen. Ik voelde me machteloos en woedend en o zo verdrietig tegelijk. Ik zag mijn hele carrière bij de televisie in één

klap naar de bliksem gaan. Alles zou mij worden afgenomen en ik had het allemaal maar te slikken als klein kind. Ik heb vanuit de redactie de heer Manders nog gebeld om hem te vertellen dat ik niet naar de Kroon kon komen omdat we gingen emigreren naar Australië. Ik weet niet meer wat hij daarop heeft gezegd want op dat moment huilde mijn hart een miljoen tranen en de haat tussen mijn vader en mij was op dat moment groter dan ooit te voren. Ik wilde niet meer thuis wonen. Ik wilde weg, ver weg van al die ellende en van een vader, die zo wreed kon zijn en van een moeder, die te slap was om daar tegen in te gaan en het voor me op te nemen. Ik ben ook daadwerkelijk van huis weggelopen, één nacht maar. Ik heb toen de nacht doorgebracht bij mijn oudste zuster en haar vriend. Maar ja, die konden mij ook niet bergen en dus zat er niets anders op dan de volgende dag weer op hangende pootjes terug te gaan naar huis.

Een aantal maanden ging voorbij, waarin van alles werd georganiseerd voor onze grote reis naar Australië. Mijn oudste broer zat toen in dienst en heeft dat allemaal niet meegemaakt. Mijn oudste zuster helemaal niet omdat die geen contact meer had met thuis. Die wist van niets en zou ook niets weten. Wel mijn twee andere zussen, die meegingen natuurlijk, Lilly, zes jaar jonger dan ik en Loes, anderhalf jaar ouder dan ik. Alles kwam in een stroomversnelling. Keuringen bij de artsen werden verricht, meubels werden verkocht en wat mee mocht, werd opgeslagen in een grote kist. De overheid betaalde voor onze reis en bepaalde precies hoeveel er mee mocht aan bagage en dat was niet veel. Voor de strenge medische keuring moest je 100 procent in orde zijn. Bijna was een van mijn zusjes nog afgekeurd vanwege een vlek op haar oog. Ook herinner ik mij de zenuwen en de grote woede-uitbarsting van mijn vader toen ik aan de beurt was en de arts aan

mijn vader vroeg waarom zijn zoon zo gespannen was? Ik voelde me daar als vee behandeld, klaar voor het slachthuis. En van binnen huilde ik. Waarom naar Australië en een land moeten achterlaten, waarin ik ondertussen mijn weg had gevonden en waar ik zo veel lieve vrienden en intussen ook vriendinnetjes had. Waar een podium voor mij klaar stond en een publiek, dat mij zou adoreren en liefhebben. Maar het mocht niet zo zijn. In de haven van Rotterdam lag al een boot op ons te wachten met de naam Sibajak.

Ja, ik liet veel achter, maar niet alleen mooie herinneringen. De tijd in Bussum was ook een zeer traumatische tijd. Op school wisten ze geen raad met me en ik werd daardoor in een aparte klas gezet voor moeilijke kinderen. Het was een katholieke school, waar de broeder rondliep met een liniaal om je bij de eerste de beste beweging een flinke tik op je vingers te geven. Ik had toen al de drang om beroemd te worden als schrijver of artiest en als mij gevraagd werd wat ik later wilde worden, zei ik altijd 'toneelspeler'. Ik had namelijk al een keer de hoofdrol in een toneelstuk gespeeld in het grote theater Spant in Bussum en die ervaring smaakte naar meer. Ik had mensen zien en horen lachen en dat deden ze om mij. Ja, thuis werd er ook wel een 'geklapt', maar dat waren de klappen van mijn vader met de zweep! Er heerste bij ons thuis een onbeschrijflijke spanning en om mij daarvan af te sluiten, begon ik met het schrijven van toneelstukjes op mijn oude typemachine. Maar mijn vader, die zelf altijd het hoogste lied wilde zingen, keurde alles wat ik maakte of deed meteen al af. Ik mocht niet dromen. Ik mocht niets. Ik mocht er gewoon niet zijn. Op allerlei manieren trachtte hij mij te onderdrukken en te vernederen. Het ging om zijn zangtalent en een beetje dat van mijn moeder. Maar zijn tegenwerkingen weerhielden me niet om me aan te melden bij radio-omroep van de K.R.O en de A.V.R.O. Ik deed daar mee aan

hoorspelen en zong er in het kinderkoor zonder dat mijn vader dat wist. Omdat de opnamen in Hilversum plaatsvonden en ik geen fiets had, betekende dat, dat ik elke keer van Bussum naar Hilversum moest lopen, behalve de spaarzame keren dat ik van mijn moeder een paar centen kreeg, die ik dan voor de bus gebruikte. Alles moest stiekem gebeuren en alles gebeurde ook stiekem. Ik was een kind dat niet deugde, eigenwijs en onhandelbaar, volgens mijn vader. Naast deze verstikkende sfeer in huis, was er nog iets, dat mijn verdere leven diepgaand negatief zou beïnvloeden. Het is één van die trauma's, die ik ver weg heb gestopt uit schaamte en verdriet, maar ook uit woede en frustratie en die zich naar buiten uitte in angst, grote angst. Vandaar ook dat ze op school, net als thuis, geen raad met me wisten, omdat niemand wist wat er eigenlijk echt met me aan de hand was. Ik was ten prooi gevallen aan mannen om me heen, die mij alleen als een knap jongetje zagen, waar je bepaalde dingen mee kon doen. Ik leefde in een liefdeloos huis met liefdeloze ouders en was hopeloos op zoek naar warmte en liefde en was dus een gemakkelijke prooi voor figuren, die daar op loeren. Het begon 's middags na school. Ik had een baantje gevonden als bijrijder op een busje om te helpen met sjouwen. Ik was toen een jaar of 12, 13. De bestuurder van de bus wist zijn auto altijd ergens net zó te parkeren, dat ik geen kant meer op kon en begon dan bepaalde handelingen met me te verrichten. Uit schaamte en angst voor afwijzing en geweld liet ik alles toe en dit gebeurde keer op keer. Het was de eerste confrontatie met een leefwereld, die ik als onschuldig kind niet kende en ook beslist niet wilde, maar op dat moment wist ik niet wat ik ertegen moest of kon doen. Ook was er een kostganger bij ons in huis, een zekere Henk, die vele nachten – al dan niet dronken – stiekem naar boven naar mijn kamer liep. Hij ging dan naast me liggen in bed en begon dan met mij te 'spelen', en zichzelf af te trekken tot hij klaarkwam.

Stokstijf van de angst, niets zeggend, liet ik ook dit allemaal gebeuren, mede uit angst dat mijn vader er achter zou komen en mij de schuld zou geven. Maar ik durfde ook niks te zeggen omdat ik wist dat een kostganger minder, minder geld, en dus nog meer problemen voor ons als gezin betekende. Dit tafereel herhaalde zich keer op keer. Nu ik er aan terugdenk, ruik ik weer die walm van alcohol en hoor ik zijn gehijg. En of dit niet al genoeg was kreeg ik ook nog te maken met een broer, die geen broer bleek te zijn. In die tijd zat mijn broer in dienst en kwam hij alleen de weekenden thuis. Ik moest dan mijn zolderkamertje en bed met hem delen , want één kamer op zolder had mijn vader speciaal ingericht voor zijn duiven. En toen gebeurde het opnieuw, maar nu door mijn bloedeigen broer. Ik was totaal verward en door stomheid geslagen. Wie en wat was hij eigenlijk? Ik wilde een grote broer, met wie ik op pad kon gaan om de wereld te ontdekken en die me zou beschermen als het nodig zou zijn en nu lag ik daar als slachtoffer van zijn zieke geest. Dat ik me al die keren niet verzet heb en ze mijn kamer niet heb uitgedonderd, heeft mijn latere angst voor de nabijheid van mannen en ook kinderen bepaald. Veel later, zelfs met mijn eigen zoon en dochtertje, had ik daarom moeite hen aan te halen, aaien of te knuffelen, bang als ik was dat mij of liever hen hetzelfde zou overkomen. En steeds meer vluchtte ik weg in de fantasie en in mijn dromen, waarop mijn vader vol onbegrip reageerde met nog hardere en strengere sancties. De liefde en aandacht waarnaar ik hunkerde werden door anderen bruut misbruikt en verkracht. Op school vroeg men zich af wat er toch met mij aan de hand was, maar niemand wist het antwoord. Alleen ik wist het, maar ik zweeg en zonderde me steeds meer af in mijn eigen fantasiewereld van toneel, zang en toneelstukjes schrijven. Maar op een nacht, toen Henk weer eens naar mijn kamer kwam, was mijn moeder wakker geworden. De volgende dag werden Henk’s ouders door mijn vader

en moeder op het matje geroepen. Ik mocht daar niet bij zijn en moest in de tuin spelen. Vanuit de tuin zag hen druk heen en weer praten tot ze opstonden en samen met mijn ouders de kamer weer verlieten. Daarna werd ik binnen geroepen en kreeg ik ervan langs. Ik wist niet wat me overkwam. Het was allemaal mijn schuld dat dit gebeurd was. Ik werd uitgescholden voor viezerik en kreeg te horen dat dit nooit, maar dan ook nooit meer mocht gebeuren. Over mijn broer en de chauffeur van het busje heb ik daarom toen maar gezwegen. Het had immers geen zin in discussie te gaan met een vader, die mij toch niet geloofde. Mijn vader was sindsdien nog wantrouwende tegenover mij dan hij al was. Nu had ik van nature wat roderen lippen en mijn vader verdacht mij ervan dat ik rode lippenstift gebruikte. En iedere keer als hij meende iets te zien, gaf hij mij een witte zakdoek waarmee ik dan hard over mijn lippen moest wrijven om te kijken of ik lippenstift op had of niet, wat natuurlijk nooit het geval was. Heel lang heb ik over al deze dingen gezwegen, zelfs in therapie. Ik wilde niemand te schande zetten, zeker niet mijn broer. Een aantal jaren geleden, vroeg hij mij of het misschien door hem gekomen was, dat mijn leven zo dramatisch was verlopen en om zijn vriendschap maar niet te verliezen, antwoordde ik toen: “ wel nee”, terwijl het – in alle eerlijkheid – ‘ja’ had moeten zijn.

Trouwfoto van mijn vader en moeder

Rechts ben ik

'Baron Habeniks'

Bussum

De Kleuterschool

Samen met broer Wim in de schoolbank

Met zus Mimmi en ik op de scooter Bussum

Hoofdstuk 2

Australië (1959 – 1974)

4. DE SIBAJAK

Het zou de laatste reis zijn van dit grote passagiersschip voordat het werd gesloopt. In de haven moesten we ons eerst melden bij de emigratiedienst. Daarna moesten we door de douane met onze koffers. In mijn koffer zaten de enige spullen van waarde die ik mee kon nemen zoals eigen teksten, een pruik en wat foto's van Dorus plus het singletje van Dorus van 'de twee motten'. In mijn broek had ik snel nog wat liefdesbrieven van mijn laatste vriendinnetje uit Bussum verstopt. Terwijl ik vanaf de Sibajak naar beneden keek, meende ik op de kade daar tussen al die mensen Dorus te zien staan in zijn ouwe jas, zijn bolhoed op en zijn paraplu over zijn arm. Hij zat in zijn 'hoestbui op vier wielen' met naast hem een kleine jongen, precies zo gekleed als hij, die naar hem opkeek. En ik zag ze samen lachen en een lied zingen dat ik helaas niet kon horen. Want de loopplank werd met veel lawaai omhoog gehaald, het anker

werd gelicht, de touwen werden losgemaakt en langzaam dreven we met 1500 mannen en vrouwen aan boord van de kade, de haven uit, de zee op. De reis was begonnen; een tocht van 10 weken, die ons zou voeren naar vreemde verre landen. Ons schip rammelde aan alle kanten en met een sterke wind vlogen de stukken roest om je oren. Maar het lukte de kapitein iedere keer opnieuw het schip op koers te houden. Eerst Engeland, Southampton, daarna Curaçao, Panama en Tahiti. Het was vooral in Papete, Tahiti, met de schoonheid en blijheid van de mensen van dat eiland, dat mijn ogen en hart open gingen. Het was de muziek en het waren de varkens, die losliepen door de straten en de mooie vrouwen, versierd met bloemen, de witte stranden met palmen, die mij betoverden en mijn pijn en verdriet in één klap deden verdwijnen. Ik had mijn paradijs gevonden en wilde hier nooit meer weg. Terwijl ik daar zwervend over het eiland liep, was ik zo in gedachten verzonken, dat ik de tijd vergat. Een patrouille van de militaire politie moest mij met een open jeep gaan zoeken en toen ze mij eindelijk gevonden hadden, brachten ze mij terug naar het schip, waar iedereen al op me stond te wachten. En weer gingen we verder, omringd door vliegende vissen, die afkwamen op het afval, dat overboord werd gegooid. Soms dook er een grote walvis op. Vaak hielp ik de bemanning onder in het ruim van het schip met flesjes in kratten doen en kreeg dan in ruil daarvoor iets te drinken. Die kratjes moest ik opstapelen naast grote loden doodskisten, die daar stonden voor het geval er iemand onderweg zou overlijden.

Maar ook zat ik vaak alleen achter op het schip, waar ik voor mijzelf een plekje had gemaakt, waar niemand mij kon vinden. Vanaf die plek tuurde ik in de verte naar de horizon, waarachter Nederland ergens moest liggen. In mijn broekzak zaten nog een paar liefdesbrieven, dat ik had bewaard. Op een dag heb ik ze in kleine

stukjes gescheurd en meegegeven aan de wind en de golven. Het waren roze snippers, die nog net een klein dansje maken, voordat de zee ze voorgoed zou verslinden. Af en toe cirkelden er zeemeeuwen boven het schip; een teken dat we dan heel dicht bij land waren. Soms voeren wij wel veertien dagen zonder land te zien. Het was trouwens geen luxe reis, want onze reis was door de staat betaald, inclusief wat zakgeld. We aten onder in het schip aan lange tafels. Er waren ook passagiers, die zelf hun reis hadden betaald en die aten ergens anders aan aparte tafeltjes. Mijn ouders hadden samen een cabine, maar ik lag op een slaapzaal met vele anderen. Mijn vader was vaak te vinden in de grote lounge op het bovendek en sloeg daar het nodige naar binnen.

Op een gegeven moment passeerden wij de evenaar. Daarbij werden alle passagiers, die dat voor het eerst mee maakten, symbolisch gedoopt. Ook ik ontkwam niet aan dit gebruik. Ik haalde daarbij een grap uit door mij als vrouw te verkleden. Ik leende een bikini van mijn zuster en vulde het bovengedeelte op met twee citroenen of appels, dat weet ik niet meer. In mijn koffer had ik nog een pruik liggen. Honderden passagiers keken naar dit schouwspel. Toen ik aan de beurt was, vergaapte iedereen zich aan zo ’n mooie jonge vrouw. Maar net op het moment dat alle ogen op mij gericht waren, ontdeed ik mij van het bovengedeelte van de bikini en stond ik daar topless, zonder bovenstuk én zonder borsten. Eerst ontstond er grote verwarring, maar toen ik vervolgens ook mijn pruik afdeed, en ze zagen dat ik een jongen was, lachten en klapten het publiek uitbundig. Ook de kapitein vond het prachtig en zette persoonlijk zijn handtekening onder mijn diploma.

Ik vond het leven aan boord van zo’n groot schip prachtig. Er was altijd wat te zien of te doen. Vooral het varen door het Panamakanaal maakte grote indruk op mij. Iedere keer wanneer het

schip in de sluizen omhoog werd getild en daarna weer naar beneden zakte, was dat een sensationele belevenis. Soms voeren wij zó dicht langs de kant van het kanaal, dat ik bijna de sinaasappels van de bomen kon plukken. Nog even legden we aan in Wellington, Nieuw-Zeeland, maar wij hadden geen interesse meer in die stad, want onze gedachten waren toen al gefixeerd op onze eindbestemming Australië. Maar drie dagen voordat we aan land zouden gaan in Australië stak er een enorme storm op. Het schip verkeerde in grote nood en trilde en schudde aan alle kanten. Alles wat los, maar ook vastzat, vloog door de lucht. De Molukse bemanning raakte in paniek en ook mijn moeder gilde het uit, toen ook de koffers door de hut werden geslingerd. Het schip was vrijwel stuurloos geworden. Honderden borden met soep vlogen in één klap van tafel en overal hoorde je het gerinkel van scherven. Ik vond het allemaal prachtig en besefte op dat moment helemaal niet dat we op het punt stonden te verdrinken. Later hoorden wij pas in wat voor gevaar we hadden gezeten. De kranten hadden er vol van gestaan. Gelukkig ging de storm weer liggen en eindelijk na 10 lange weken van varen, wachten, werken, rondhangen en in de verte turen, zagen we de kust van Australië voor ons opdoemen.

5. AANKOMST IN AUSTRALIE

Toen we in de haven waren aangekomen en van dek gingen, werden we meteen in een kamp met grote barakken ondergebracht. Er heerste daar een troosteloze sfeer. Ons onderkomen bestond uit één kamer voor z’n vieren met alleen een paar bedden erin. Voor de dagelijkse maaltijd moesten we met een bordje in de rij staan. En het eten dat we daar kregen was trouwens niet te eten. Was dit nu het beloofde land? ’s Nachts hoorden wij angstaanjagende geluiden van wilde dieren en we werden gewaarschuwd voor spinnen en slangen, die wel eens gevaarlijk

konden zijn. Ook onze kamer zat vol met spinnen; grote, hele grote, maar ook kleine spinnen, en die waren het meest gevaarlijk, zei men. Vooral de *red backs*, die zich verstopten onder putdeksels en wc-brillen. Het was daarom raadzaam de wc-bril eerst op te tillen alvorens je ging zitten. Rustig je boodschap doen kon je wel vergeten. Godzijdank vertrokken wij na een aantal weken naar een nieuw onderkomen. Het was het huis van een alleenstaande Nederlander, de heer Sikman, een Pietje Precies met een boerenaccent dat ik soms niet kon verstaan. In ruil voor verzorging mochten wij bij hem inwonen. Op een dag waren mijn zusje en ik aan het stoeien en daarbij vloog mijn zusje door het gaas van de achterdeur naar de tuin. Dit was voor hem de druppel, die de emmer deed overlopen. Wij konden op zoek gaan naar een ander huis. Gelukkig vonden we al snel een nieuwe woning, ons eerste echte huis in Australië. Nu zou ons leven in *Aussieland* pas echt beginnen.

Het was een oud alleenstaand huis met vele kamers en het had een hele grote tuin, waar ook de W.C. , het washok en de douche stonden te midden van sinaasappel-, perzik- en citroenbomen. Ik voelde me daar net Adam in het paradijs met al die vruchten, die voor het plukken hingen. Maar een paradijs was het niet echt. Mijn vader, die geen woord Engels verstond, laat staan kon spreken, - alleen 'yes' en 'no', en 'goodmorning' - , kon geen werk vinden, dat hij wilde, namelijk in een supermarkt. Uiteindelijk vond hij toch een baan, in een kleifabriek, waar hij de hele dag loodzware rioolpijpen moest sjouwen. Zelf vond ik werk in een stomerij als *'topper'*. Ik moest de hele dag niets anders doen dan het bovenste gedeelte van broeken in de vouw leggen en dan met een kleine persmachine persen. De warme opgestoomde stank van chemicaliën, die daaruit naar boven steeg, maakte mij kotsmisselijk. Ik moest daar zaterdags

overwerken, waarbij ik de taak had om de enorme stoomketel van binnen en van buiten schoon te maken door van boven in de trommel klimmen. Naast dit werk overdag, had ik ook nog een bijbaantje in een bioscoop, waar ik elke avond in de pauze met een grote bak voor m'n buik chocola, popcorn en ijsjes moest verkopen. Al het geld dat ik zo met mijn werk verdiende moest ik afstaan aan mijn vader, waarna mijn moeder het vervolgens in een beschuitbus in de keuken stopte. Zo ging het altijd bij ons in het gezin. Ieder kind gaf het geld dat hij of zij verdiende thuis af en kreeg daarvoor in ruil een klein zakcentje. Eerst had dit gegolden voor mijn oudste zus en broer, die achtergebleven waren in Holland, en nu dus ook voor mijn zusje en mij. Mijn zus had namelijk werk gevonden in de koekjesfabriek van Arnolds. Mijn andere zusje ging nog naar school. En mijn moeder had intussen een bijbaantje als schoonmaakster bij een artsenfamilie.

Op een dag wilde ik de sfeer in de stomerij wat opvrolijken. Met dezelfde bikini en pruik verkleedde ik mij op de w.c. en ging daarna weer gewoon in de fabriek staan tussen de andere werkende mannen en vrouwen. De baas kon deze practical joke niet waarderen en riep me naar z'n kantoortje, waar hij mij uitschold voor '*lazy bastard'*, terwijl ik op dat moment nog niet eens wist wat dat betekende. En toen ik het wel wist, begreep ik zijn opmerking nóg niet. Waarom was ik *lazy*, ik, die dag en nacht werkte? Het gevolg was wel, dat ik binnen een week ontslagen werd en weer op zoek moest naar ander werk. Het waren de eerste ervaringen in het land van hoop en glorie, waar we omkwamen van de benauwende hitte, van de muggen, die je opvraten en van de talrijke vliegen, die je lichaam continu als landingsplaats gebruikten.

Het idee, dat ik had van Australië - een onmetelijk land vol schoonheid en geluk, een land van onbegrensde mogelijkheden -

veranderde al na een paar weken in heimwee en verdriet. Ik wilde terug naar Nederland en begon weer te dromen van Dorus, de radio en de televisie. Ik, een jongen van amper vijftien jaar, was onder dwang van mijn vader tot een werkmachine geworden zonder enige vrijheid of speelruimte. Ik had een heel klein kamertje voor mezelf, met foto's aan de muur van Dorus, en een boek, waarin ik verhaaltjes schreef en kleine gedichten. En de leidingen, die door mijn kamertje liepen, had ik met een viltstift rood geverfd. Zo creëerde ik mijn eigen kleine wereld, waarin ik droomde van geluk en van een carrière als artiest in Nederland. Ik miste ook mijn broer, die in Nederland was achtergebleven, omdat hij nog in dienst zat en mijn oudste zus, die niet eens wist waar we zaten. Ik hield van Nederland, Amsterdam, Bussum, Hilversum, de Bonte Avondtrein, Snip en Snap, Johnny Jordaan, Willy Alberti met al hun liedjes. Die tijd in Nederland was alles nog zo gewoon en leuk. Langzaam begon ik plannen te maken om Australië te verlaten en alleen terug te keren naar Nederland. Ondertussen had ik weer werk gevonden, dit keer bij een groot bedrijf dat koelkasten en andere apparaten repareerde. Ik kreeg een blauwe overall aan en met een steekkarretje sjouwde ik de apparaten van de ene plek naar de andere en weer terug. Op een dag rende ik zo hard, dat ik mijn evenwicht verloor, waardoor een spiksplinternieuwe koelkast op zijn voorkant op de stenen vloer terecht kwam. De koelkast werd met uitdeuken en wat spuitwerk weer opgelapt. Ze hebben het me nooit kwalijk genomen. Soms namen mijn collega's mij in de maling en dan vroegen ze me*: "Reckon you get it ?"*, wat zoveel betekent als: "denk je dat je dat kan ?" en dan vroeg ik: *"What ?"* en dan zeiden zij weer: *"Shit out of a rockin'horse!"* (stront uit een hobbelpaard!) en dan hadden ze de grootste lol om mij. Dat was Australische humor onder werklui. Ik voelde me daar totaal niet bij thuis, maar alles was beter dan broeken persen.

6. ACHILA LAURO

Inmiddels had ik vernomen dat er in de haven van Adelaide die volgende dag ’s morgens vroeg een Italiaans passagiersschip met de naam ‘Achila Lauro’ zou aanmeren en dat die diezelfde avond nog naar Nederland zou varen. Dit was mijn kans. Als gedreven door de wind maakte ik snel mijn plan om als verstekeling mee terug te reizen naar Nederland. Uit de koekjesbus in de keuken haalde ik het door mij verdiende geld, dat mijn moeder daarin bewaarde. Ik trok mijn blauwe overall aan en nam zonder ook maar van iemand afscheid te nemen de trein naar de haven. Daar kocht ik in een winkeltje een grote cake met oranje glazuur erop. Ik brak er wat stukjes af om op te eten en de rest stopte ik onder mijn kleding als proviand. Die avond sliep ik in een klein leegstaand stenen gebouwtje aan de haven op een vloer van cement, zonder bed of matras. De ramen keken uit op het water. Midden in de nacht schrok ik wakker. Ik keek door het raam en zag een witte sluier als een gedaante over het water zweven. Door die grote angst kon ik niet meer slapen en durfde ik ook niet meer naar buiten te kijken. Ik was blij toen de zon doorbrak en het ochtend werd. Binnen enkele uren zou de boot nu aanmeren. Eerst ging ik naar het kleine postkantoortje in de haven en stuurde van daaruit mijn ouders een telegram, waarin ik hen meedeelde dat ik terugging naar Nederland. Na lang wachten, maar precies op tijd, kwam inderdaad als uit het niets een enorm schip de kleine haven binnenvaren, blinkend in de zon, zo wit als wit kan zijn, met twee blauwe strepen aan de zijkant en met twee schoorstenen erop. Het was de Achila Lauro. Mijn bedoeling was om in mijn blauwe overall aan boord te gaan zodat

men zou denken dat ik bij het personeel hoorde. De loopplank werd uitgelegd en zodra ik kon glipte ik aan boord. Eenmaal aan boord, met nog een halve cake onder mijn overall, sloot ik mezelf op op het toilet. Af en toe maakte ik snel een rondje over het dek en glipte dan weer snel ergens anders een toilet in, waar ik vervolgens weer een paar uur bleef zitten. Het schip zou die avond om acht uur vertrekken. Met een bonzend hart - bang om betrapt te worden - wachtte ik af, soms opgeschrikt door iemand die aan mijn deur rammelde. Dan deed ik het bijna in mijn broek van angst. De truc met de overall werkte goed. Wel had ik de angst dat één van de passagiers mij iets zou vragen en dat ik dan geen antwoord zou weten. Toen het uur van vertrek dan eindelijk was gekomen ging ik boven aan het dek onopvallend tussen de passagiers aan de mailing staan en keek met hen hoe de loopplank werd binnengehaald, de touwen werden losgemaakt en het anker werd gehesen. Ik had dit tafereel al vele malen meegemaakt, maar deze keer was het toch anders. Eindelijk was het schip los van de kade en stond ik daar als verstekeling zonder paspoort of geldige papieren, te midden van al die feestende, wuivende en huilende mensen en met slingers, die stuk voor stuk kapot braken en met het '*Old Lang Syne*' dat als afscheidslied door de schelle megafoons galmde. Nee, voor mij waren er geen slingers, geen wuivende mensen, geen afscheid, maar ook geen tranen, alleen maar opluchting dat de reis nu eindelijk was begonnen. Weg van mijn vader, weg van het verleden, terug naar Nederland, naar mijn carrière, naar Dorus en mijn oudste zus, naar mijn vrienden en mijn vriendinnetje. Langzaam voer het schip de haven uit. De mensen, die op de kade stonden te zwaaien, werden steeds kleiner en kleiner. Uiteindelijk werd de haven een stip en al snel daarna was er helemaal niets meer te zien en danste het schip op de golven van de grote zee en mijn hart danste mee. Niemand had door dat ik aan boord was gekomen en ik wist dat

eenmaal op zee – buiten de territoriale wateren –niemand mij nog terug kon sturen naar Australië. Die avond besloot ik me dan ook aan te geven. Maar waar en bij wie? Nu wist ik dat er aan boord altijd een priester aanwezig was, die voor de passagiers kerkdiensten hield, dus ik besloot hem te gaan zoeken en te vertellen wat ik gedaan had en wat mijn bedoeling was. Diezelfde avond had ik al een gesprek met hem. Ademloos zat hij te luisteren en met ogen vol ongeloof hoorde hij mijn verhaal aan. Veel kan ik me niet herinneren van dat gesprek, alleen dat hij voorstelde om samen met mij naar de kapitein te gaan en dat hij mij vertelde, dat het schip over 10 dagen voor de laatste keer zou aanleggen in Australië, in Perth, Western Australië en dus niet rechtstreeks – zoals ik dacht –naar Europa zou varen. Dit betekende dat het schip weer in territoriale wateren zou komen en ik dus weer teruggestuurd zou kunnen worden naar huis. De kapitein, een Italiaan, was een zeer vriendelijke man met een brede lach om zijn mond. Hij hoorde mijn relaas aan en was helemaal niet boos. Na wat smoezen met de priester, kreeg ik een prachtige grote cabine boven aan dek. Intussen had ik mijn overall uitgedaan en droeg ik een lange broek en een overhemd, meer had ik ook niet bij me. Diezelfde avond kwamen ze mij wat warm eten brengen met een toetje en ze vertelden mij erbij, dat ik de volgende dag in de eetzaal samen aan tafel met de kapitein en zijn officieren mocht eten. Ik begon mij bijna een kleine koning te voelen. Ik mocht vrij rondlopen en was bij de passagiers aan boord het gesprek van de dag. Er waren veel Nederlanders aan boord en velen gaven mij flesjes frisdank en ijsjes en soms ook wat kleingeld. Met een huilend hart beleefde ik die laatste dagen aan boord van het schip. Iedereen leefde met me mee. Het prachtige Italiaanse schip leek wel een paleis op het water. Daar in de verte doemde Perth op, mijn eindbestemming, terwijl het schip daarna zonder mij verder zou

varen over de grote zee, door het Suezkanaal, en daarna door naar Italië, waar het laatste stuk over land per trein zou worden afgelegd naar Nederland, naar het eindpunt Centraal Station te Amsterdam.

De dag voordat het schip de haven zou binnenvaren, deden ze de deur van mijn cabine op slot om zeker te zijn dat ik mij niet weer ergens zou verstoppen. Overdag kreeg ik van enkele passagiers nog flesjes fris aangeboden door het kleine raampje dat openstond. Ik was een verstekeling maar niemand behandelde mij zo. Ze leefden allemaal met me mee, zeker die laatste dagen. Omstreeks acht uur ’s avonds, toen alle nieuwe passagiers al aan boord waren, werd eindelijk de deur van mijn cabine opengedaan en begeleidde een officier mij naar de grote loopplank, waar ik als laatste passagier naar beneden liep. Het was alsof ik op weg was naar de guillotine, niet wetend wat er mij boven het hoofd hing. Achter me hoorde ik de passagiers nog roepen en schreeuwen. Ik draaide me om en zag al die mensen langs de railing staan en met tranen in mijn ogen en met benen als lood, zette ik voet aan wal. Nog één keer keek ik om naar al die mensen op het schip en ik zag hoe de loopplank werd binnengehaald, de touwen werden losgegooid en het anker werd gehesen. Met het schip voer mijn droom de haven uit de zee op, steeds verder weg van mijn hart. Dag carrière, dag Dorus, dag vrienden, dag zuster, dag broer, dag lieve mensen aan boord, nogmaals bedankt, en ook u, meneer de kapitein. Ik was zonder het te weten ergens tussen wal en schip terecht gekomen, tussen Nederland en Australië, eigenlijk al sinds de dag, dat ik met de Sibajak de haven van Rotterdam verliet. Ik voelde tranen opkomen en in die tranen zat zoveel verdriet, maar ook zoveel woede. Ik voelde me eenzaam, onbegrepen en verlaten. En terwijl ik mijn tranen weg slikte, dacht ik, dit kan God toch nooit zo bedoeld hebben.

7. TERUG NAAR ADELAIDE

Mijn ouders waren intussen per telex op de hoogte gebracht van wat ik allemaal had uitgespookt en hadden de terugreis naar Adelaide voor mij al helemaal geregeld. Beneden aan de loopplank werd ik opgevangen door een vriendelijke man van de bootmaatschappij. Samen bleven we nog even op de kade staan, waarna hij me meenam naar zijn huis. Die nacht sliep ik daar. Gelijk de volgende avond zou ik op de trein worden gezet voor een enkele reis Perth-Adelaide, meer dan 4.000 kilometer woestijn '*across the nullabar*' naar Adelaide, waar mijn ouders mij zouden opwachten op het station. De reis zou twee tot drie dagen gaan duren. Op de dag van vertrek zijn we nog naar een warenhuis geweest om kleren te kopen, want ik had nog steeds dezelfde oude kleren aan. Ik mocht zelf een T-shirt uitzoeken en ik koos er eentje uit, die knal oranje was. Vanwege de warmte had ik ook niet meer nodig dan dat. Na nog wat gegeten te hebben en een prachtige rondtour door Perth, met z'n mooie parken, was het zover. Bij het afscheid op het perron bedankte ik de man van de bootmaatschappij en ik beloofde hem dat ik onderweg nergens zou uitstappen. Langzaam zette de trein zich in beweging. Zo'n lange reis is natuurlijk onvergetelijk. Twee dagen slapen en eten aan boord, dan zie je pas hoe onmetelijk groot Australië is. Ik had een eigen cabine, die je 's avonds kon omtoveren tot slaapplaats. Overdag tuurde ik door de ramen en zag vele dorpen en steden aan mij voorbijtrekken. Na ongeveer 400 miles passeerden we Kalgoorlie, een oude goudmijnstad, de laatste stop voor de woestijn. Het verhaal gaat dat er een gigantische waterpijpleiding van Perth naar Kalgoorlie was aangelegd om de stad te voorzien van het nodige drinkwater. De ingenieur, die het geheel bedacht en uitgevoerd had, wachtte toen het klaar was aan het uiteinde van de pijp op het water. Toen

het water uitbleef, dacht hij dat hij foute berekeningen had gemaakt en pleegde daarom zelfmoord. De dag erna kwam met enige vertraging alsnog het water uit Perth aan. Naar buiten turend zag ik voor het eerst wilde kangoeroes en een *Aboriginal*, die bezig was aan zijn *walk-about*. Dit is een oud gebruik onder *Aboriginals*, waarbij een lid van de groep als proeve van volwassenheid in zijn eentje de woestijn in trekt, soms voor weken, waarbij hij zich in leven moet zien te houden met hetgeen de woestijn zelf te bieden heeft. Toen de trein na ongeveer drie dagen het station van Adelaide binnenreed en ik uitstapte, stonden mijn Vader en moeder mij inderdaad op te wachten. Het moet voor hen wel een vreemd gezicht zijn geweest, toen ze mij daar in dat knal oranje T-shirt uit de trein zagen stappen. De ontvangst was verre van hartelijk. Er werd geen woord gewisseld. Die ijzige stilte sloeg bij mij al snel om in woede en pijn, toen ik eenmaal thuis gekomen, mijn kamer binnen ging en zag, dat alles wat ik liefhad, kapot was gemaakt. De laatste kleurenfoto's van Dorus, die ik als afscheidsgeschenk van de redactie van de krant had meegekregen, waren van de muur gerukt en ook het boek met mijn eerste toneelstukjes en gedichten erin was verdwenen. Ik moest maar eens stoppen met dromen en de realiteit onder ogen zien. Mijn droom was in één klap weggevaagd. Wat er toen in mij gebeurde, was vreselijk. De haat naar mijn vader was groter dan ooit nu het laatste beetje verzet in mij was gebroken. Ik trok me terug in mijn kamer, dagenlang, met de deur op slot, terwijl mijn vader aan de andere kant van de deur stond te schreeuwen: "Doe open!", maar dat weigerde ik. De deur in mij was dichtgeslagen en ik leefde in een waas, als door stomheid geslagen. Ik had geen vechtlust meer. Ik wilde niets meer. Ik kon niets meer.

Maar na een aantal dagen gaf ik me gewonnen en hervatte ik mijn oude werk van koelkasten en gasfornuizen verplaatsen. Een paar

maanden later veranderde ik van baan en ging ik in een ijzerwarenwinkel werken als verkoper. Maar gekleed in een muisgrijze stofjas, tien schroeven, twintig spijkers en een fitting van 20 cm met elleboog verkopen, was geen werk voor mij. Ook mijn bijbaantje als chocola en ijsjes verkoper in de bioscoop begon me trouwens steeds meer de keel uit te hangen. Mijn pen raakte ik ook niet meer aan. Mijn vader ging intussen door met pijpen sjouwen en mijn moeder bleef poetsen, thuis en bij vreemden en mijn zusje werkte nog steeds op de inpakafdeling van de koekjesfabriek, en mijn kleinste zusje ging naar school. Op een dag kwam mijn zus thuis van de koekjesfabriek met de mededeling dat zij door de fabriek was uitgekozen om speculaas te keuren, omdat zij Nederlandse was en dus als enige binnen de fabriek wist hoe speculaas moest smaken. Door deze aandacht en belangrijkheid, die mijn zus kreeg, leek ons hele gezin weer op te bloeien. Ik vond dit belachelijk. Het deed me denken aan Amsterdam, aan onze tante Mien, die in de Maggi fabriek aan de lopende band werkte en op een dag bevorderd was tot ‘opzichter’ of ‘hoofd lopende band’. Ook toen maakte dat feit enorme indruk binnen onze hele familie. En zo ging het leven verder. Aan de bomen hingen nog steeds de lekkerste en sappigste sinaasappels, mandarijnen en perziken, teveel om op te eten. Maar ook de spinnen waren nog steeds overal en de vliegen en muggen bleven ons lastigvallen. Ogenschijnlijk was er dus niets veranderd, maar toch hing er al iets van heimwee in de lucht. Volgens mijn ouders deugde er niets in Australië en steeds vaker hoorde ik vage opmerkingen en verkapte toespelingen over teruggaan naar Nederland.

In die tijd deed ik nog twee pogingen om terug te gaan naar Nederland of in ieder geval om het huis te verlaten. Een keer ging ik in de haven aan boord van een Nederlands vrachtschip, maar ik

werd meteen gevonden en weer van boord gezet. De tweede keer nam ik de trein naar Melbourne, zo'n 500 miles in oostelijke richting en probeerde daar een kamer te vinden en werk. Maar men vertrouwde mij niet vanwege mijn leeftijd en ik ben toen weer onverrichte zaken teruggekeerd naar huis.

Inmiddels had ik een nieuw bijbaantje gevonden als medewerker in een van de eerste ijssalons in Zuid-Australië in Henley Street. Ze verkochten daar zelfgemaakt ijs volgens geheim recept. Het was een hele goeie ijssalon en mensen stonden elke dag in lange rijen voor de winkel. Het was een goudmijn en binnen twee jaar had Bruno, zo heette de eigenaar, dan ook een kast van een huis in Adelaide. Hij was ook degene die als eerste een kleurentelevisie had en dat terwijl er toen nog helemaal geen kleurenontvangst mogelijk was in Australië. Ik heb nog geprobeerd om achter het geheim van het recept te komen. Herhaaldelijk liep ik naar achter, zogenaamd naar het toilet, terwijl hij daar ijs aan het maken was. Wat ik hem zag doen, schreef ik dan snel op op een wc-papiertje. Zo kwam ik erachter hoe hij citroenijs en chocolade- en cassata-ijs maakte.

Op een dag zag ik op straat een grote oude antieke auto te koop voor 5 Australian pounds, een *whipped* uit 1928, een soort T-ford, maar dan niet van Ford, met open dak. Dit soort auto's was in die tijd (1959) in Australië volop tweedehands te koop. Ik was toen nog maar net 15 jaar, maar een rijbewijs was op dat moment niet het probleem. Ook het geld was niet het probleem, omdat ik dat gespaard had van mijn fooien in de ijssalon. Het probleem was, hoe ik dat ding naar huis kreeg en hoe ik 'm verborgen kon houden voor mijn ouders. Uiteindelijk heeft Bruno, mijn baas, mij na sluitingstijd geholpen de auto naar mijn huis te rijden. Gelukkig lagen mij ouders al in bed. Wat was ik trots op die oude auto met die grote koplampen, die geur van de lederen bekleding en bumpers van

chroom. Toen ik het huis binnenliep, werden mijn ouders wakker. Enthousiast vertelde ik hen dat ik een grote verrassing had voor de hele familie en dat ze die de volgende ochtend mochten zien. “Als het maar geen hond is”, werd er meteen gezegd. Die nacht lag ik in mijn kamertje te dromen en zag mezelf al rondrijden, zoals ik Dorus in Nederland had zien rondrijden in zijn T-ford. Toen het eenmaal ochtend was, verzamelde ik de hele familie en nam hen mee naar buiten en toonde hen trots mijn nieuw verworven bezit. Hun reactie was niet de reactie die ik verwacht of gehoopt had. Ik heb ‘m nog een paar dagen mogen houden tot hij verkocht werd. Niemand van ons gezin heeft er ooit in gezeten of gereden. Die laatste dagen zat ik af en toe in Mn eentje achter het stuur en draaide aan de slinger om ‘m te starten en dan sputterde hij even. Op de dag van de verkoop, ook voor 5 Australian pounds, kwam er opnieuw een leegte in mijn hart. Maar tijd om daar lang bij stil te staan, kreeg ik niet. Het leven ging door, dus ging ik weer door met ijs verkopen en cappuccino’s maken. Soms als ik achter de toonbank stond, zagen we mijn vader aan de overkant van de straat voorbij lopen en mijn baas Bruno vroeg zich dan af, waarom mijn vader nooit eens binnenkwam om zijn zoon te begroeten. Voor mij was dat ontwijkend gedrag van mijn vader al vanzelfsprekend geworden.

8. VERTREK OUDERS NAAR NEDERLAND

Intussen werden de geluiden over teruggaan naar Nederland steeds luider, want mijn vader kon het zware werk niet volhouden en ook kon hij moeilijk wennen aan dat nieuwe land met zijn vreemde taal en regels. Daarbij kwam dat mijn moeder altijd last had van de hitte

en van de vele vliegen, muggen en spinnen en dat ook zij nauwelijks een woord Engels sprak. Tenslotte was er het geld, of liever gezegd, het gebrek aan geld, dat steeds nijpender werd. Op een ochtend werd ik met mijn zusje, die anderhalf jaar ouder was, bij mijn vader geroepen. Hij begon te vertellen dat hij, mijn moeder en mijn jongste zusje terug zouden gaan naar Nederland en dat ik samen met mijn zusje in Australië moest achterblijven. Hij beloofde daarbij, dat de helft van de reissom voor onze terugtocht bij het reisbureau zou worden gedeponeerd. De andere helft zou hij vanuit Holland naar Australië sturen zodra ze daar zouden aankomen. Vraag me niet naar mijn reactie op dit alles. Ik had niets te vragen, niets te zeggen. Ik stond perplex. Ik was totaal overrompeld, overdonderd en in een laatste opwelling van verzet schreeuwde ik naar mijn vader dat ik zijn bruine ogen wel eens blauw wilde slaan. Mijn zusje herinnert zich dat nog heel goed en weet nog dat ze mijn opmerking toen nogal grappig vond. Zo brokkelde het laatste stuk gezin langzaam uit elkaar. Mijn vader ging tot aan het vertrek door met zijn werk, net als mijn moeder, en wij droegen - zoals altijd - netjes ons loon af.

Mijn vader had intussen berekeningen gemaakt en daaruit bleek dat ze over een paar maanden terug konden gaan naar Nederland. De bootreis werd geboekt en het weinige dat wij nog bezaten vanuit Nederland, zoals de rotan meubels, werd verkocht. Ook het grote stereomeubel, dat hij op afbetaling had gekocht; de enige luxe, die mijn vader zich had veroorloofd. Gelukkig werd mijn fiets, die ook op afbetaling was gekocht, niet verkocht, maar ik moest ‘m vanaf nu wel zelf verder afbetalen. Die laatste dagen voor het vertrek heerste er een vreemd soort stilzwijgen in ons huis. Ogenschijnlijk leek er niets aan de hand, maar de spanning was enorm. Er werd niet gesproken over waar mijn zusje en ik heen zouden gaan, nu

iedereen het huis uitmoest. We kregen te horen dat wij de eerste paar nachten bij de jufrouw van het reisbureau zouden slapen en dat we daarna ondergebracht zouden worden in een kosthuis. Alles gebeurde in het geheim en er hing een onheilspellende stilte in huis, waar ik beroerd van werd. Niemand mocht iets weten, ook ik niet. Zo mocht ik niet weten dat de huur al maanden niet meer werd betaald. En dat de gordijnen voor de ramen overdag niet meer opengedaan werden zodat niemand van buiten kon zien dat er bijna geen meubels meer in het huis stonden.

Toen kwam de verschrikkelijke dag van het vertrek. De koffers – dezelfde koffers, die wij hadden meegenomen uit Holland – stonden klaar bij de voordeur. Toen de juffrouw van het reisbureau kwam voorrijden werd alle bagage stilletjes ingeladen; de deur werd op slot gedaan en zo vertrok het hele gezin met de noorderzon naar de haven van Adelaide. Daar lag de grote luxe oceaan liner van Italiaanse origine al op hen te wachten. Het schip was van dezelfde maatschappij als het schip, waarop ik zelf een aantal maanden daarvoor als verstekeling aan boord was gegaan. Hij zag er in ieder geval hetzelfde uit met die blauwe strepen en die twee schoorstenen. Ik zie mijn vader nog verschrikt telkens opkijken als er door de luidspreker weer iets werd omgeroepen, bang als hij was dat er op het laatste nippertje toch nog iets tussen zou komen, waardoor de reis niet door zou kunnen gaan. Die angst overheerste al zijn andere emoties. Toen riep hij mij en mijn zusje bij zich en haalde uit zijn portemonnee voor ieder van ons een briefje van vijf pond, wat toen zo’n beetje 10 Euro waard was. Dit maakte in zoverre indruk, omdat het de eerste keer was dat ik van hem geld kreeg. Het laatste wat ik van hem had gekregen was een nieuwe tandenborstel voor mijn vijftiende verjaardag.

Mijn moeder hield zich bij dit alles - veelzeggend jaknikkend en zonder woorden - op de achtergrond. Ik had met mijn moeder altijd best een goede band gehad en noemde haar vaak als kind als ondeugend grapje ‘sproetkop’, naar één van de duiven van mijn vader destijds. Net als ik stond ze machteloos tegenover mijn autoritaire vader en kon ze ook de kracht niet opbrengen om tegen hem in te gaan. Op de dag van vertrek was er geen besef van tijd. Op een goed moment moest er afscheid worden genomen. Van mijn jongste zusje – toen 8 jaar – kreeg ik een knuffel, van mijn moeder een zoen en van mijn vader – zoals altijd – een stevige handdruk, dat was alles. Daar stonden ze dan met zijn drieën achter de railing boven aan het dek en wij beneden op de kade. Daarna herhaalde zich hetzelfde afscheidstafereel, dat ik al zo vaak had meegemaakt. Wat mijn oudere zusje, die naast me stond, toen voelde weet ik niet, maar in mij gebeurde iets. Er ging iets dood in mij. Ik werd meegesleurd door het water naar dat schip dat wegvoer en ik hoor nog de stem van een hulpeloos jongetje dat om zijn moeder riep: “Mama, mama!” Zodra het schip uit het zicht was verdwenen, werden mijn zusje en ik weer snel de auto ingeloodst. Mijn zus werd afgezet bij collega’s van haar werk en ik ging mee met de juffrouw van het reisbureau, waar ik zou blijven totdat er voor mij een kosthuis was gevonden. Dat kosthuis werd snel gevonden. Het bleek een Nederlands gezin met een dochter en drie zoons en nog meer kostgangers niet ver van Adelaide. Ik kreeg een klein kamertje en ’s avonds aten we gezamenlijk aan tafel. Intussen was er op mijn werk in de ijssalon grote druk op mij ontstaan om naar ander werk uit te kijken. Ik functioneerde niet goed meer en Bruno, de eigenaar, wilde liever een vrouw voor de bediening aannemen. Aan de andere kant had hij zeer met mij te doen en gaf hij mij alle tijd om naar ander werk uit te kijken. Ook gaf hij mij af en toe een kalmering tabletje voor mijn zenuwen. Maar mijn tranen

bleven vloeien. Ik herinner me nog de verwarring toen ik op een dag huilend de salon binnenkwam en zag ik dat Bruno en zijn vrouw ook huilden. Ik dacht dat ze huilden om mij, om wat mijn vader mij allemaal had aangedaan. Maar zij huilden omdat het vliegtuig van Australië naar Italië, waar zijn vader in zat, was verongelukt, waarbij zijn vader was omgekomen. Met mijn zus had ik sinds het vertrek van mijn ouders geen of nauwelijks meer contact. Zij deelde mijn woede en verdriet niet. Integendeel. Ze vond dat we geweldige ouders hadden. Ondertussen had ik in het kosthuis een gesprek onder vier ogen met het echtpaar van het kosthuis, waarin ter sprake kwam wat er allemaal met mij gebeurd was. Het verhaal kwam hen zo ongeloofwaardig voor, dat ze besloten contact op te nemen met de Nederlandse ambassade. Deze bevestigde na enig speurwerk dat mijn ouders inderdaad per boot onderweg waren naar Nederland. De ambassade nodigde ons uit voor een gesprek. In dat gesprek werden we voor de keuze gesteld. Óf ik kon op kosten van de Nederlandse Staat terugvliegen naar Holland of ik kon bij een vriend van de ambassade-employee gaan wonen, waar ik kon gaan werken in een hotel in Port Lincoln, een klein vissersdorpje, zo’n 750 kilometer van Adelaide. Het eerste voorstel viel voor mij al meteen af. De deur naar Holland was voor mij gesloten. En praktisch gezien waren er ook grote bezwaren. Mijn ouders waren nog niet terug in Holland en ook wist ik niets meer van mijn broer en zus, die waren achtergebleven in Holland. Ook was mijn haat naar mijn vader zo groot dat ik hem nooit meer wilde zien, laat staan dat ik ooit nog met hem in één huis onder één dak zou kunnen leven. En als vijftienjarige met of zonder werk kon je in Nederland niet zelfstandig leven. Vandaar dat ik in plaats van al die onzekerheid koos voor de zekerheid van eten, wonen en werken in een hotel.

9. PORT LINCOLN

Na een gesprek met de hoteleigenaar, werd ik gelijk aangenomen. Ik verliet het kosthuis en reisde af naar Port Lincoln, naar Hotel Boston. Als onderkomen kreeg ik een klein kamertje achter het hotel, 200 meter van het strand. Dit kamertje zou voor de komende tijd mijn huis en thuis zijn. In het hotel kreeg ik al snel de functie van barkeeper in de cocktailbar. Er waren in Australië drie categorieën bars: de *frontbar* voor de havenarbeiders, de *salonbar* voor de luxere middenklasse en tot slot de luxe *cocktailbar* in de lounge, die zowel voor mannen als vrouwen toegankelijk was. Het vak van kelner,ober en barkeeper leerde ik op z'n Australisch, dat wil zeggen: al doende. Zo leerde ik hoe ik bier moest tappen en van het gemorste schuim van de tap weer nieuwe biertjes kon maken. Het werk bestond verder uit whisky inschenken, cocktails mixen, flessen opstapelen en counterlunches serveren. Al snel raakte ik bekend met de smaak van alcoholische drankjes als Drambuie, Benedictine, Tia Maria en Cherry Heering…, een heerlijk drankje met een soort amandelsmaak.

Naast mijn kleine salaris (5 pond per week) kreeg ik ook wat fooi en dit geld legde ik opzij voor een 'nieuwe' oude auto. Hoewel ik nog geen 16 jaar was, stapte ik op een dag gewoon het politiebureau binnen. Daar deed ik rijexamen op z'n Australisch, dat wil zeggen: staande aan de balie je examenformulier invullen. Een half uur later al stapte ik mét rijbewijs in mijn eigen auto, die ik net daarvoor had gekocht. Ik had een tekening op het dashboard geplakt waarop stond waar de remmen en de koppeling zaten en hoe de versnelling werkte. De periode van schadevrij rijden duurde nog geen 10 minuten, want het eerste wat ik deed was dwars door het hek van het plantsoen van het gemeentehuis rijden, gelukkig zonder al te veel schade. Daarna ben ik gaan oefenen op een leeg parkeerterrein

naast het hotel, alleen maar rondjes draaien. Ik had iets met oude auto's: een oude Morris, Chev of Ford. In die tijd waren er nog geen autokeuringen en bij een noodstop moest ik me behelpen met de handrem en met snel terugschakelen naar de laagste versnelling. Een auto was in die tijd een belangrijk wapen bij het versieren van meisjes. Je kon daarmee samen naar de drive-in bioscoop gaan of gewoon wat rondrijden. De auto werd mijn lust en mijn leven. Het gaf mij een eigen plekje met zijn specifieke geur van oudheid, met z'n leren stoelen en met een radio erin, die het leven mooi maakte met liedjes als '*Rubberbal*', '*Tonight You 're Mine*', '*The Lion Sleeps Tonight*' en vele andere. Op een van de bijeenkomsten van de Rotary Club werd mij gevraagd om voor geld een liedje te zingen. Het zou mijn eerste betaalde optreden worden. Het lied dat ik zong was 'Mama' van Mario Lanza. Vele gasten kregen tijdens mijn optreden tranen in hun ogen en ik begreep niet waarom. Ze overhandigden mij na afloop een cheque van een paar Australische ponden. Deze cheque, dit zichtbare bewijs van erkenning, betekende zoveel voor me dat ik 'm niet inwisselde, maar ingelijst ophing aan de muur. Maar ondanks dit kleine succes ging het niet goed met me. Ik voelde me niet gelukkig, maar wist niet waarom. Letterlijk en figuurlijk trok ik de haren uit mijn hoofd. Na sluitingstijd kneep ik bij het opruimen wel eens een bierglas tussen mijn vingers kapot en dan bloedde mijn hand. De huisarts, die dagelijks in de bar kwam, zag aan mij dat er iets niet goed met me was en vroeg me naar zijn spreekuur te komen. Hij gaf me medicijnen om me rustig te maken. En in eerste instantie lukte dat ook. Het werk werd steeds drukker. Ook kreeg ik meer verantwoordelijkheid, zoals de bar afsluiten, voorraad tellen, de kas opmaken en daarna het geld naar boven brengen. Intussen had ik een gitaar gekocht en hoewel de akkoorden en maat houden niet zo erg wilden lukken, bleef ik oefenen. Aan mijn plafond had ik met punaises langspeelplaten

opgehangen, zodat het wel één grote langspeelplaat leek, en de muren waren behangen met de hoezen. Zo droomde ik, terwijl ik in mijn hete kamertje op mijn bijna doorgezakte bed lag, van roem en succes. Het strand lag op nog geen twintig meter van mijn kamer en in mijn vrije uren ging ik daar vaak heen om pootje te baaien of te zwemmen in de zee. En ’s avonds op mijn vrije avond reed ik met mijn auto en mijn vriendinnetje van dat moment naar de drive-in bioscoop, niet voor de film, maar om te ontdekken hoe een vrouw er nu precies uitzag en voelde, dit laatste pas nadat wij beiden een goede slok of soms een hele fles Mac Williams sherry genomen hadden. En na afloop moest je trouwens goed opletten dat je niet zomaar wegscheurde met de luidspreker van de bioscoop er nog in, want dan kon het nog wel eens een heel duur avondje worden. Na afloop van de film reed ik naar een heuvel en keken we naar het lichtspel van de stad. Dat gaf een romantisch gevoel en dan hoopte je dat je nog wat verder kon gaan met friemelen. Want verder ging het niet. Australië was destijds nog erg Victoriaans en ook mijn katholieke opvoeding zat me danig in de weg.

Echt helemaal verliefd werd ik op een meisje dat in de snackbar werkte, waar ik altijd mijn *spider lime* haalde. Dit was een heerlijk frisdrankje van sodawater, met een scheut lime en een schep vanille-ijs erin. Ze was de mooiste jonge vrouw die ik kende en ze had krullend haar en een lief, puur en onschuldig gezicht. Haar familie was lid van de Seventh-Day Adventist Church en ik weet niet of het daar wat mee te maken had, maar soms mocht ik van haar moeder bij haar overnachten. Dan sliepen we samen op een matras in de huiskamer, ongelooflijk maar waar. Zij was 15, ik 16. Ik was stapel op haar. Soms ging ik met haar mee naar de kerkdienst en zong daar mijn hart uit voor Jezus, Maria en misschien ook nog Jozef. Het was de eerste keer dat ik weer in een kerk kwam sinds we

uit Nederland waren vertrokken, maar die tijd heeft niet lang geduurd. Ze waren zó streng,- geen koffie, geen alcohol, niet dansen en zo - dat ik het op het laatst niet meer kon uithouden. De liefde raakte daardoor jammerlijk uit. Nooit was ik zó verliefd geweest en lange tijd zou ik het ook niet meer zo zijn.

Ondertussen bleef ik ploeteren op de akkoorden op mijn gitaar, C,D,G en ook nog F en bleef ik bier tappen en cocktails mixen en drankjes serveren. In de loop der tijd had ik mijzelf mijn eigen manier van serveren aangeleerd. Als ik liep, danste ik als op een schip op hoge golven. Ik zwierde en zwaaide met mijn serveerblad als een jongleur. Op een keer was ik bezig met het uitserveren van een blad ijskoude sherry, toen een van de tafeldames, met een zeer diep decolleté van voren en een blote rug van achteren, schrok van mijn stem en daardoor achteruit sprong. Het blad sherry viel uit mijn hand en belandde op haar blote rug. De sherry gutste langs haar rillende rug naar beneden. Ik weet dat ik nog geprobeerd heb met mijn servet de sherry van haar rug op te deppen.

Ondertussen had ik weer schriftelijk contact met mijn oudste zus en man in Holland. Zij stuurde af en toe pakjes en wat geld. Met mijn zus in Adelaide had ik intussen ook weer contact. Het lukte me zelfs mijn zus over te halen om naar Port Lincoln te komen om als serveerster te gaan werken in het Boston Hotel. In mijn *Holden Utility* met kap erover, mijn lievelingsauto, reed ik opgewonden naar het kleine vliegveld van Port-Lincoln om haar op te halen. Het kleine DC-3 vliegtuigje landde en na een vreugdevol weerzien reden we samen terug naar het hotel. Ook het contact met mijn ouders werd hersteld en in hun brieven schreven ze dat ze graag wilden dat we beiden of tenminste één of beiden – terug zouden keren naar Nederland. Er is echter nooit serieus sprake van geweest dat ik terug zou gaan naar Holland. Voor mijn zus als meisje lag dat

anders. Mijn zus werd steeds vaker lastig gevallen door haar werkgevers, waardoor het ook daarom beter voor haar was om naar Nederland terug te keren.

Ik werkte inmiddels weer in Adelaide in het Rundell Hotel en raakte daar bevriend met een barman van oudere leeftijd, die me uit nodigde voor een weekend in zijn huis dat in de Barroso-vallei lag, waar de beroemde wijnen vandaan komen. Onschuldig als ik was ging ik op zijn uitnodiging in en met hem reed ik door het prachtige landschap naar zijn afgelegen huis, dat omringd werd door bergen en dalen. Ik zocht een vaderfiguur en onbewust vervulde hij die rol voor mij. Hij was heel aardig en zorgde goed voor mij, maar hij bleek andere bedoelingen met mij te hebben. Ik kan niet precies beschrijven wat er is gebeurd omdat ik alles maar half bewust heb meegemaakt. Ik was door hem gedrogeerd en het enige dat ik me ervan herinner is een rauw aanvoelende anus en de plakkerige vloeistof die eruit liep. Overdonderd en nog half in shocktoestand verliet ik het huis en keerde terug naar Adelaide. Omdat ik bang was en het ook niet begreep, heb ik ook dit voorval ver weg gestopt en het daardoor nooit kunnen verwerken. Pas bij het schrijven van dit boek werd ik me er weer bewust van en zag ik het verband tussen dit voorval en de gebeurtenissen, die nog zouden volgen.

Ondertussen droomde ik nog steeds van een carrière als artiest en deze ‘carrière’ kreeg een aarzelend begin toen ik de gelegenheid kreeg om als Dorus mee te doen in een cabaretshow voor de Nederlanders. Met bolhoed op, een streepjeshemd, een snorretje en een oude jas stond ik op het toneel terwijl op de achtergrond de plaat van Dorus werd gedraaid. Deze attributen had mijn oudste zus vanuit Holland naar mij toegestuurd. Het singletje van Dorus - dat tijdens mijn optreden bleef hangen, waardoor hij zichzelf steeds maar bleef herhalen - bleek onbedoeld de grootste grap van die

avond. En weer mocht ik even proeven wat het was om artiest te zijn. Maar mijn hart brandde van verlangen naar meer, veel meer.

10. ALLEEN IN AUSTRALIE

Aan de ene kant was ik blij dat mijn zus was vertrokken. Blij voor haar, voor wat haar misschien bespaard zou blijven. Ik voelde me - ondanks dat ik haar jongere broer was- toch als een soort beschermer. Ik stond er op dat moment niet bij stil wat dit afscheid voor mij betekende. Ik stond er nu helemaal alleen voor. Alleen in dat onmetelijke land, waar het moeilijk is jezelf te blijven en waar je gemakkelijk kunt verdwalen in een woestijn van eenzaamheid en pijn en kunt verdrinken in je eigen oceaan van tranen. Later, veel later, heb ik vernomen dat mijn zus, toen de boot de haven uitvoer, nog op het punt heeft gestaan om over de railing te springen en terug te zwemmen naar mij. Godzijdank heeft ze dat niet gedaan.

Australië lag nu voor mij open en ik begon te reizen van Adelaide naar Melbourne, van Melbourne naar Sydney en van Sydney naar Brisbane. Al heel gauw had ik door dat er altijd werk voor mij was als kelner en dat ik me daarover dus geen zorgen hoefde te maken. Op het moment dat je ergens aan de slag ging, kreeg je meteen te eten en had je geld in je zak voor de huur van een kamer. Ondertussen luisterde ik naar Johnny O'Kief, en Barry Stanton met hun hits, en zelf bedacht ik ook een paar liedjes, die over liefdesverdriet gingen met titels als '*Enid, can I come back to you*', dat oorspronkelijk was opgedragen aan mijn eerste vriendinnetje in de snackbar van Port Lincoln, maar dat later eenvoudig aangepast werd voor latere vriendinnetjes. Of '*You got to love, girl*' en '*Don't you ever say no*'. Zodra ik het geld bij elkaar had gespaard, liet ik deze liedjes bij een professioneel arrangeur uitschrijven en arrangeren voor piano, viool en andere instrumenten. Het resultaat

zag er indrukwekkend uit, net een partituur van Bach of Beethoven, maar of het ook zo klónk, dat denk ik niet, maar trots was ik wel. Ook had ik intussen zanglessen genomen bij een prachtige jongedame, die tijdens de les haar hand op mijn buik legde, terwijl ik diep moest ademhalen en '*I, A, O'* moest zingen. Soms liet ze me ook rondlopen met boeken op mijn hoofd en dan moest ik tegelijkertijd '*You do something to me*' zingen om zo al mijn klinkers te oefenen. Maar volgens mij wilden we allebei wat anders, want die hand zakte in mijn verbeelding steeds meer naar beneden, terwijl ik maar '*You do something to me*' bleef zingen. Verder schreef ik hele conferences in het Nederlands en daarbij gebruikte ik Hollandse liedjes, waar ik een nieuwe tekst op maakte. Soms trad ik daar mee op voor de Nederlanders. Maar het leek net of ik ergens voor op de vlucht was. Ik bleef maar reizen van de ene plaats of stad naar de andere, meestal liftend. Dan ging ik naar een vrachtwagen depôt en vroeg aan de chauffeurs of ik mee mocht rijden. Meestal lukte dat wel, want ze wilden maar al te graag hulp en gezelschap hebben op die lange reizen. Soms stopten we 's nachts ergens in de woestijn en laadden dan honderden bevroren konijnen in, die aan lange stokken waren geregen. De afstanden waren groot, de dagen lang en de woestijn droog en oneindig on meteloos. De meeste vrachtwagenchauffeur hadden moeite wakker te blijven en gebruikten daarvoor peppillen. Ik weet nog dat ik zelf ook eens zo'n pil nam. Het gaf me een algemeen gevoel van welzijn, even een geluksmoment, vooral bij zonsondergang of 's morgens als de zon opkwam. Deze gelukservaringen smaakten naar meer en ik begon af en toe een dixadrine of methodrine te nemen. Het hield me meer dan wakker. Omdat deze pillen ook gebruikt werden om af te slanken, kon je ze gewoon bij een arts bestellen. In Sydney had ik nog een optreden als Dorus voor de Dutch Club. Op hun posters en in hun krant hadden ze dit groot aangekondigd. De verwachtingen

waren hoog, maar de show zelf was een grote flop. Ik had mezelf daar niet meer in de hand. Het samenzijn met al die Nederlanders deed me pijn. Rond mijn achttiende jaar verhuisde ik naar Brisbane, Queensland en werkte ik weer als kelner. Dit was het *surfers paradise* aan de goudkust van Australië. Ik probeerde daar in een grote nachtclub in het Engels als komiek aan de bak te komen. Die club heette de Moulin Rouge en ik had een soort showblokje voor mezelf gemaakt met wat grappen en twee liedjes er in.

Maar in plaats van bloemen achteraf - wat gebruikelijk is - kreeg ik al tijdens mijn optreden tomaten en andere dingen naar mijn hoofd geslingerd. Ik hoefde daarna niet meer terug te komen, maar dat wilde ik zelf ook niet meer. Later, als er tijdens een optreden bloemen werden gegooid, had ik nog steeds angst dat het rotte tomaten waren. Ook heb ik in Brisbane nog auditie gedaan voor het televisieprogramma Bandstand, maar doordat ik de piano niet goed kon horen, zat ik er helemaal naast. Na al dat reizen verlangde ik na verloop van tijd toch sterk terug naar het vertrouwde leventje in Adelaide. Ik ging terug en hervatte daar mijn oude werkzaamheden als kelner en barkeeper. Ondertussen had ik mezelf een artiestennaam gegeven: Luke Dixie. Die naam Dixie had ik gezien op bevroren kippen, die in Australië erg populair waren. Een nieuwe fase in mijn leven brak aan. Nu was de echte artiest in mij opgestaan. Ik was de rol van dienaar spuugzat geworden en wilde een andere bron om in mijn levensonderhoud te voorzien. Via het arbeidsbureau kreeg ik een baan aangeboden op een bouwterrein. Ik moest me daar melden en zelf zorgen voor eten, dus kwam ik daar aan met een pakje brood onder mijn arm. Bij een bouwkeet kreeg ik een schep in mijn handen geduwd en moest ik gelijk een groot gat gaan graven. Maar na twee keer scheppen hield ik het al voor gezien en liep ik zonder wat te zeggen het terrein af en ging

naar huis terug en peuzelende onderweg langzaam mijn pakje brood op. Nee, dan tóch maar liever barman of kelner zijn. Al snel vond ik weer werk achter de bar, nu in het Shandon Hotel, waar veel gerenommeerde artiesten verbleven als ze een optreden in Adelaide hadden. Soms belden ze voor *roomservice* en kwam ik hun kamer binnen en zag dan zo'n grote bandrecorder staan waarmee ze oefenden. Met één van hen werd ik zeer bevriend. Zijn naam was Jay Justin, die bekend was van radio en TV. Aan de bar zong hij voor mij vaak verschillende liedjes voor en dan vroeg hij aan mij welke van die liedjes een hit zou worden. Een van de liedjes die ik tipte, was: '*I walk along,my head held high*'. Later bleek dit inderdaad een nummer 1 hit te worden. Ik ben Jay Justin later nog eens tegengekomen in een grote club in Sydney, waar hij speciaal voor mij nog eens dit lied ten gehore bracht. Zelf was ik ook bezig iets op touw te zetten. Mijn plan was om zelf de townhall af te huren en daar een showprogramma te brengen met vele artiesten, dansers en danseressen. Ik had al heel wat mensen aangetrokken, maar toen puntje bij paaltje kwam en de begroting op papier werd gezet, bleek dat alleen de aanschaf van het gordijn al meer dan 500 euro zou kosten. De hele operatie moest worden afgelast. Ik dorst het de medewerkers niet zelf te vertellen en liet dat aan een ander over. Gelukkig vond ik al snel daarna mijn eerste engagement als Luke Dixie in een kleine nachtclub, genaamd The Latin Quarter. De show bestond uit jongleurs, zangeressen en stripteasedanseressen, en ik was conferencier met een aantal liedjes en grappen. Mijn naam stond in de advertenties genoemd: 'Host-Compère Luke Dixie'. Dit keer kreeg ik van het publiek geen tomaten, maar applaus. Onder de aanwezigen bevonden zich opaal- en goudzoekers en menig stripteasedanseres kreeg van die lui een stuk opaal mee als beloning voor bewezen diensten. Ik kreeg geen stuk opaal, maar mijn beloning als *host* bestond uit het mogen begeleiden van de

stripteasedanseressen van en naar het toneel. Het was rond deze tijd dat het idee ontstond om met een eigengemaakt lied de hele wereld te veroveren en stiekem droomde ik al van platen, televisie en optredens. Het liedje was snel gemaakt en heette: '*Do the Scratch dance,girl*'. Ik had dit lied laten arrangeren en uitwerken voor orkest. Het idee erbij was om een nieuwe dans te lanceren waarbij iedereen tijdens het dansen krabbewegingen moest maken. Ik liet een demo-opname van het lied maken en bedacht zelf de pasjes bij de muziek. Ik dacht hiermee een ware goudmijn aan te boren. Het was 1964 en ik was bijna 20 jaar oud toen ik deze demo liet opnemen met een band bestaande uit 5 man uit Adelaide. Na lang oefenen en opnemen liep ik de studio uit met een paar verse exemplaren van mijn liedje op vinyl, maar nog zonder label. Ik was zo trots als een aap en wilde het iedereen laten horen, waar en wanneer het maar kon. Maar in Adelaide had niemand interesse in mijn idee en lied, dus besloot ik het elders te proberen. Ik had echter weinig of geen geld meer, maar vol vertrouwen in mijn creatie ging ik op stap en schreef hier en daar cheques uit uit het cheques boekje, dat ik van de bank had gekregen. Maar wat ik ook deed en waar ik ook kwam, nergens had ik succes. Ik reisde naar Melbourne, Sydney en Brisbane, waar ik in Surfers Paradise, in het Chevron Hilton Hotel de bekende Nederlandse organist Bernhard Drukker zag spelen in de grote lounge. Gewapend met de partituren van mijn liedjes in mijn hand, vroeg ik hem deze voor mij te spelen. Het was betoverend om mijn eigen liedjes daar in die grote diningroom te horen spelen in een bewerking van de grote Bernard Drukker. Na afloop stonden de mensen op en applaudisseerden. Ik besefte toen niet goed dat dit betekende dat ze mijn nummer prachtig vonden. Het drong absoluut niet tot mij door. Maar ja, dit was geen platenmaatschappij of televisiestation, dus moest ik weer verder leuren met mijn product, dat me nu al zoveel geld had

gekost. Intussen verdiende ik niks, liepen de rekeningen op en bleef ik cheques uitschrijven. Dit kon nooit lang goed gaan. Ondanks alle goede ideeën en mijn blinde vertrouwen op succes, lukte het maar niet mensen te interesseren voor mijn lied. Ook daarna heb ik nog enkele wilde pogingen ondernomen, maar ook die haalden niets uit.

11. FREMANTLE PRISON (1)

De paniek sloeg toe toen ik eenmaal terug was in Adelaide. Ik had ondertussen een grote bankschuld opgebouwd en dat betekende in die tijd dat je daarvoor veroordeeld kon worden. Met de moed der wanhoop ging ik nog één keer op gesprek bij een televisiestation. Zij luisterden naar mijn idee en mijn opnamen, maar ook daar werd mijn plan afgewezen. De grond onder mijn voeten begon nu te heet te worden in Adelaide, en uit voorzorg nam ik de benen om de politie te snel af te zijn. Onderweg belandde ik weer in Port Lincoln bij vrienden. Zij zagen meteen dat er iets met mij aan de hand was, maar ik ontkende en nam de trein naar Perth. Zonder geld en zonder werk nam ik mijn intrek in een klein hotelletje. Bij aankomst had ik in de lounge van het hotel een man gesproken en hem mijn verhaal verteld over de *scratch dance* en wat er allemaal met mij gebeurd was. De volgende dag werd er geklopt op mijn deur. Twee rechercheurs van politie verzochten mij vriendelijk doch dringend mee te gaan naar het bureau. Na veel en langdurig ondervragen bekende ik dat ik op de vlucht was geslagen omdat ik bang was geworden. Omdat ze mij voor dit feit alleen niet konden vasthouden en ze mij toch wilden opsluiten, werd ik beschuldigd van '*vagrancy*' (landloperij). Er was namelijk in die tijd een wet - ik weet niet of die

wet nog bestaat - dat je als zwerver kon worden opgepakt als je over te weinig financiële middelen beschikte en geen vaste woon- of verblijfplaats had. Zodoende werd ik in een kleine rechtszaal voorgeleid, waar ik zonder advocaat of verdediging werd veroordeeld tot 31 dagen celstraf. Het was oktober 1964. Ik werd direct overgebracht naar het nu als museum beroemde Fremantle Prison. De inrichting van de cel was heel sober en bestond uit een ijzeren bed, een houten bankje, wat paardendekens en een strontemmer. Ik was 20 jaar oud en de wanhoop nabij. Hoe kon ik zó stom zijn geweest, zo bezeten van een droom, om de wereld te laten dansen. Nu zat ik in de gevangenis met om mij heen moordenaars, verkrachters en bankovervallers. Zo zat een paar cellen verderop ene Eric Edgar Cooke in zijn dodencel te wachten op de voltrekking van zijn straf. Soms zag ik Eric lopen tussen twee bewakers in, met een jasje aan zonder knopen, in zijn eigen afgesloten openluchtruimte. Het werk overdag bestond uit het doorzagen van enorme boomstammen met reusachtige zagen. De conversatie tussen de gevangenen bestond in feite uit maar twee vragen: ‘wat heb je gedaan’ en ‘hoelang moet je nog’. Als ik ze dan eerlijk antwoord gaf, lachten ze me uit. Sommigen waren daar al jaren en moesten nog vele jaren of zelfs hun hele verdere leven blijven. Tijdens het werk werden wij vanuit een wachttoren nauwlettend in de gaten gehouden door een bewaker met een geweer in de aanslag, klaar om te schieten. Soms gooide hij half opgerookte sigarettenpeuken naar beneden en dan vloog iedereen daar op af. Ik weet nog dat een gevangene, die belast was met het theezetten voor de bewakers, elke keer te horen kreeg dat de thee niet te zuipen was. Op een keer was hij zó kwaad dat hij uit nijd in de theepot pieste en deze thee vervolgens naar de bewakers bracht. Wat een lol hadden we toen bleek dat de bewakers de thee nu wél lekker vonden. Maar voor de rest was het leven in de

gevangenis een hel op aarde. Iedereen werd verlaagd tot het laagste, tot niets meer dan een 4 of 5-cijferig nummer, ook ik. Per dag kreeg je een half brood en een grote kan zwarte thee en wat pap in de morgen. Het avondeten kreeg je op geschoteld op *dixies*, een soort aluminium broodtrommel met deksel. Verder kreeg je eens per week een klein zakje suiker, waar je de hele week mee moest doen en een blik jam. Later vernam ik dat ze vermoedelijk bromide in de thee deden om onze sexuele gevoelens te onderdrukken. Iedere gevangene had in zijn cel een eigen stomp soort mes, een vork en een lepel. De vloer in de cel was van hout en die moest met een soort schoenpoets schoongehouden worden. Sommigen gingen hierin zo ver, dat ze hun vloer altijd als een spiegel hadden glimmen. Één keer per week gingen we gezamenlijk douchen in een grote ruimte. Daarna kregen we schone kleren, waarbij het steeds weer een verrassing was welke maat kleding je terugkreeg. Ook kreeg elke gevangene eens per week een half pakje shag, dat voornamelijk bestond uit afvaltabak en lange stengels, dat de bijnaam van *bubshit* had. Voor tabak kon je trouwens bijna alles gedaan krijgen. Zo kon je de pijpen van je broek door medegevangenen laten vernauwen volgens de laatste mode van die dagen. Ook kon je shag ruilen voor suiker, jam of medicijnen. Vóór het ontbijt, - elke dag een bord dikke havermout pap - , moest elke gevangene zijn strontemmer legen in een grote put. Vervolgens moest je die strontemmer goed omspoelen en daarna moest je uit een tank met een kraantje, wat desinfectie spul in je emmer gieten, wat een enorm sterkriekende geur verspreidde. Buiten in de *yard* stonden rijen waterkranen met een grote wasbak eronder, waar je je kon wassen met een stuk groene zeep en je tanden kon poetsen. Daarna moest je weer naar binnen en werd je weer opgesloten in je cel, waar je je ontbijt door een luikje in de deur kreeg geschoven.

Er hing daar in die tijd een enorme spanning en lading in de lucht vanwege de op handen zijnde executie van Eric Cooke. Ik had de neiging in die tijd om in mezelf te zingen - vraag niet waarom - het ging vanzelf. Soms kwam er dan een bewaker op mijn deur bonken, die schreeuwde: “hou je smoel, er wordt hier iemand opgehangen” en dan hield ik woedend snel mijn mond. Ook wilde ik graag liedjes schrijven, maar ik had niks om mee te schrijven. Op een dag had ik een stompje potlood op de kop getikt en met mijn botte eetmes sneed ik - zittend op mijn bed en met mijn houten bankje als tafeltje - velletjes schrijfpapier uit mijn wc-rol. Ik was zo in mijn sas met mijn boekje om mijn teksten in te schrijven, dat ik weer spontaan begon te zingen. Plotseling hoorde ik sleutel gerammel en mijn gevangenisdeur werd met een woeste zwaai opengegooid. Er kwam een kleine geniepige bewaker met pet voor me staan, die schreeuwde: “shut up!!” Ik zat verstijfd van schrik op mijn bed. Voor me lagen de velletjes wc-papier en in mijn rechterhand mijn eetmes, totaal niet beseffend wat voor beeld dit gaf. “Are you threatenin’me?”, schreeuwde hij mij toe, wijzend op dat botte eetmes in mijn hand. Ik antwoordde van ‘nee’, en legde snel mijn mes neer, maar hij luisterde niet, sloot de deur van mijn cel en verdween om even later weer terug te komen. Ik werd afgevoerd naar een observatiecel, schuin tegenover de dodencel van Eric Cooke. Het was een cel, waarvan de voorkant geheel uit tralies bestond; een soort kooi, waar het licht dag en nacht aanbleef. Niemand vertelde mij hoelang ik daar opgesloten moest blijven. Vanuit deze observatiecel kon ik goed de dodencel van Eric Cooke in de gaten houden. Zo zag ik hoe zijn oude moeder - huilend en in elkaar gedoken - uit zijn cel gelopen kwam en mijn cel passeerde. Dat was een schokkend beeld, dat ik nu nog steeds voor ogen heb. Het was haar laatste bezoek voordat haar zoon geëxecuteerd zou worden. Een of twee dagen voordat hij werd opgehangen, werd ik

weer teruggeplaatst in mijn cel. Er heerste een grote spanning in de hele gevangenis. Iedereen hield zich stil, omdat iedereen wist wat er te gebeuren stond. De ochtend van de executie was het muisstil. We letten allemaal op de tijd van 8 uur ’s morgens, want op dat tijdstip zou Eric Cooke worden opgehangen. Het was alsof een soort ontzag voor de dood ons allen met elkaar verbond. Die ochtend moesten we in onze cel blijven. Toen we dan eindelijk naar buiten mochten om gelucht te worden, kreeg ik van een bewaker de opdracht de cel van Eric Cooke schoon te maken. Gewapend met een bezem en een stoffer en blik veegde ik de laatste peukjes sigaretten die hij had gerookt bij elkaar. Het was zo onwerkelijk wat ik daar deed. Op dat moment besefte ik pas goed dat geen mens op aarde het leven van een ander mens mag nemen: Eric Cooke niet, maar ook de gevangenisautoriteiten niet.

Na vier weken - min een paar dagen voor goed gedrag - kon ik mijn gevangenispakje met rugnummer weer inwisselen voor gewone burgerkleding. Ook kreeg ik mijn persoonlijke bezittingen, zoals aansteker en gouden ringen, weer terug. Het was ochtend, een uur of acht. Het gevoel was onwezenlijk; de spanning groot. Ik keek nog even naar boven naar de wachttorens, waar de bewakers die mij zoveel angst hadden aangejaagd, met hun geweren in de aanslag stonden. De enige gedachte die toen door mijn hoofd speelde was: dit nooit meer! Even keek ik door het hek, dat binnen enkele ogenblikken voor mij geopend zou worden. Ik zag het groene gras en de bloemen, die schitterden in de zon. “Kijk niet achterom, als je weggaat, want dan kom je weer terug”, hadden mijn medegevangenen mij verteld. Tussen twee bewakers in liep ik over het groene gras naar de grote voordeuren. Dit was het moment waar iedere gevangene naar verlangde, maar dat voor sommigen nooit zou aanbreken. In die grote deuren zat weer een kleine deur,

waar ik doorheen moest. De bewakers schudden mij de hand en zeiden: “kom nooit meer terug.” Toen ging de deur open. Ik stapte door de deuropening en was weer vrij. Vrij.

12. YATALA LABOUR PRISON

Ik was nog geen 100 meter de vrije wereld ingelopen, toen plotseling twee mannen in pak opdoken. Ze hadden papieren in hun hand en vroegen mij of ik die of die was, waarop ik ‘ja’ antwoordde. Daarop toonden ze mij een arrestatiebevel voor het ondertekenen en inwisselen van ongedekte cheques. Mijn vrijheid had dus maar enkele minuten geduurd. Niemand had mij gezegd dat er buiten de poort iemand op mij zou staan te wachten. De schok was groot. Het zal om een 500 euro gegaan zijn, meer niet. Nog diezelfde dag werd ik teruggevlogen naar Adelaide. Naast me aan boord van het vliegtuig zat een rechercheur, die heel lief en aardig voor me was. We praatten over van alles en nog wat, maar ondertussen bonsde mijn hart, omdat ik geen idee had hoe dit zou gaan aflopen. Ik zat te prakkiseren hoe ik me hieruit zou kunnen redden. Één ding wist ik zeker: ik wilde beslist geen crimineel zijn en ook niet weer gevangen genomen worden. O, wat had ik een spijt. Waarom was ik zo onverantwoord bezig geweest en op de vlucht geslagen? In een poging nog iets goed te maken, bood ik de rechercheur als voorschot mijn gouden ring aan, het enige van waarde, dat ik nog bezat. Maar hij ging niet op mijn voorstel in.

Bij aankomst in Adelaide werden wij opgewacht door weer een andere rechercheur. Gedrieën gingen we nog even koffie drinken in een restaurant. Ook kochten ze voor mij nog wat chocola en snoepgoed. Toen gingen ze even weg en werd ik voor ongeveer tien

minuten alleen achtergelaten. Even schoot het nog door mij heen om de benen te nemen en te vluchten, maar ik bleef gelukkig zitten tot ze terugkwamen. Ik werd in een auto naar het hoofdbureau van politie gereden en achter tralies gezet. Na een paar dagen zou ik berecht worden. Ik kreeg geen advocaat of andere vorm van rechtsbijstand, daar had ik ook nog nooit van gehoord. Iedereen verwachtte voor mij vrijspraak of terugbetaling met een kleine boete, omdat ik alleen aangeklaagd kon worden voor '*false pretences*'en niet voor valsheid in geschrifte, waar een aanmerkelijk zwaardere straf op stond. Ondertussen had de rechercheur, die mij in het vliegtuig naar Adelaide had begeleid, mij wat hamburgers gebracht omdat ik te laat was voor het eten. Het eten in de politiecel bestond uit dikke plakken brood met gezouten vet en *paloni* , een soort worst gemaakt van reuzel. Na een paar dagen werd ik voorgeleid samen met vele andere verdachten. Het was een kleine rechtszaal. De rechercheur, die mij tot nu toe had begeleid, deed zijn woordje. Hij memoreerde nog de gouden ring, die ik hem in het vliegtuig had aangeboden als eerste terugbetaling. Er werd gesproken over de *scratch dance*, die een flop was geworden en voordat ik het wist, werd ik tot 5 of 6 maanden gevangenisstraf veroordeeld, want op elke ongedekte cheque stond een bepaalde gevangenisstraf en het aantal cheques samen resulteerde in deze veroordeling.

Ik werd overgebracht naar de Yatala-Labour Prison gevangenis in Adelaide. Deze gevangenis zag er destijds net zo uit als de Fremantle gevangenis. En weer zat ik opgesloten te midden van minstens duizend andere veroordeelden. Ik leerde al snel dat ik niet de enige was die voor een dergelijk vergrijp in de gevangenis was beland. Wij behoorden als groep, samen met de mensen die voor een niet betaalde bekeuring zaten, tot de 'laagste' in rang binnen de

gevangenispopulatie. Wij waren de minsten, de *softies* in de ogen van de andere gedetineerden. Bij goed gedrag hadden wij de mogelijkheid om geplaatst te worden op een werkboerderij zonder cellen en zonder muren. De eerste week bracht ik in de gevangenis nog tussen de zwaardere criminelen door. Op een dag werd ik door één van hen in zijn cel geroepen terwijl ik bezig was de stalen trappen met staalwol te poetsen. Toen ik zijn cel inliep begon hij meteen handtastelijk te worden en probeerde hij mij te verkrachten. Ik verzette mij heftig en net op dat moment kwam een bewaker binnen die onraad rook. Hij vroeg wat er aan de hand was en ik antwoordde perplex: “niets, meneer”. Had ik “ja” gezegd, dan had dat wel eens mijn kop gekost kunnen hebben. De andere gevangene verontschuldigde zich tegenover de bewaker door te zeggen dat hij mij alleen maar een koekje wilde geven en duwde gelijk een biscuitje in mijn hand. Na een waarschuwing van de bewaker, dat niemand bij een ander zijn cel in mag, gingen we uit elkaar en ging ik weer door met poetsen. Later die dag riep diezelfde bewaker mij in zijn kantoor en vroeg wederom wat er precies gebeurd was. Uit angst voor mijn leven loog ik weer tegen hem en zei: “niets, meneer”.

Ik was nu vast besloten om nooit meer iets te doen waardoor ik in de gevangenis terecht zou kunnen komen. Niet alleen voor mijzelf, maar ook voor de benadeelden niet. Ik ging op zoek naar hulp en al snel had ik uitgevonden, dat er een psychiater in de gevangenis was. Ik had mijn naam op de lijst gezet voor een gesprek. Misschien kon hij mij helpen, dacht ik. Je moest dit stiekem doen omdat je al snel door de andere gevangenen en bewakers werd uitgemaakt voor slappeling als je naar de psychiater ging. Het eerste wat mij opviel tijdens het eerste gesprek was dat hij goed kon luisteren. Het was een aardige oude man, die het zelf ook niet allemaal precies wist. Al

na een paar gesprekken bij de psychiater werd ik overgeplaatst naar de werkboerderij. Het was een wereld van verschil: een bijna totale vrijheid. Het enige dat niét mocht, was het terrein verlaten. Deed je dat toch, dan werd je gelijk weer teruggeplaatst in de gevangenis en kreeg je een extra straftijd. In plaats van de bekende gevangeniskleren, droegen de bewoners op de werkboerderij kaki kleding. Elke dag werden we een paar keer geteld om te kijken of we er allemaal nog waren. We werden geen gevangenen, maar *trainees* genoemd. Later bleek dat ook gevangenen, die veroordeeld waren wegens verkrachtingen of moord, hier hun laatste maanden detentie mochten doorbrengen om alvast te wennen aan de vrijheid. Eten was er in overvloed en bijna alles kwam van de boerderij zelf. Ik werkte daar op het land en dat betekende: planten, spitten, waterpijpen aanleggen en tractor rijden. Het leven daar deed me goed. De grote mate van vrijheid en rust, de zon, de open lucht en de natuur, waren voor mij een verademing na de moeilijke tijd van strijd en overleven in de gevangenis, maar ook na de moeilijke tijd daarvóór. Hoe vreemd het ook klinkt, maar deze tijd gaf mij voor het eerst de gelegenheid om tot mezelf te komen. In een poging mijn eerste levenservaringen op schrift te stellen, begon ik te schrijven. Ik wilde weten waarom ik was, zoals ik was en waarom alles me zo overkwam, zoals het me overkwam. Ik wilde weten waarom ik alles gedaan had, zoals ik het gedaan had. Ik constateerde dat er dingen gebeurden, die ik niet in de hand had. Ook vele andere gevangenen zaten met diezelfde vraag: heb ik die daad bewust gewild? Bij wie ligt de uiteindelijke verantwoording? Ja, bij wie? Een ding wist ik inmiddels zeker: dit nooit meer! Maar had ik dit zelf in de hand? En hoe dan? Op dat moment had ik nog geen antwoord; niet voor mijzelf en ook niet voor die anderen. Waar is de weg naar het licht, moet ik toen al gedacht hebben, maar ik wist het niet. Geef me een boek met alle antwoorden, moet

ik toen al gezegd hebben, maar voor mij bestond zo’n boek niet. Ook de Bijbel niet. Ik wilde niet meer geloven dat Jezus over het water liep en water omtoverde tot wijn. Ik wilde niet geloven, maar wéten, ervaren en de hele katholieke opvoeding, die ik in Nederland op school had meegekregen, kon voor mij de pot op! Mijn hart was diep verzonken in pijn, doordrenkt met wonden uit het verleden, die nog open lagen, nog niet klaar om geheeld te worden. Ook begon ik weer liedjes en melodietjes te schrijven. Ik schreef de woorden op en zong de melodieën tientallen malen achter elkaar in de hoop ze nooit te vergeten, want noten schrijven kon ik niet. Jaren later kwamen diezelfde teksten en melodieën als vanzelf terug. ‘s Zondags had ik het vaak moeilijk. Eens in de maand kwam er voor iedereen visite. Dan werden de broeken weer geperst, de overhemden gestreken, de broekspijpen nauwer gemaakt en de brill cream vakkundig in de haren gesmeerd en kwamen hun vrouwen en kinderen, of hun moeders en vaders en zag ik hoe ze gezellig picknickten in het gras totdat het tijd was voor het bezoek om afscheid te nemen. Dan was iedereen weer ondersteboven en duurde het altijd een paar dagen totdat alles weer in balans was. Op die dagen bleef ik alleen op de slaapzaal achter en begonnen de tranen vanzelf weer te rollen. Toch vlogen de dagen voorbij en sneller dan gedacht kwam de dag van mijn vrijlating in zicht en dan zou alles weer voorbij zijn. Hoewel ik het naar mijn zin had, wilde ik toch weg van de boerderij, weg van de gevangenis. Ik wilde een nieuw leven beginnen met vreugde en plezier zoals ik dacht dat het leven kon en moest zijn. Maar herhaaldelijk werd mij echter ingeprent dat ik hier wel weer terug zou komen. “Iedereen komt weer terug”, werd er gezegd. Ik haatte dat, oh, wat haatte ik dat, als ze dat zeiden, hoewel ik zelf ook wel zag, dat het waar was. Vele gevangenen hadden al meerdere malen gezeten en voor mij was het eigenlijk ook al de tweede keer dat ik vast zat. Maar ik wilde dit

leven niet meer, nee, ik wilde dat niet. De dag van vrijlating was een dag van grote spanning. Al mijn persoonlijke bezittingen kreeg ik terug en ook een kaartje voor de trein naar Adelaide. Iedereen leeft op zo’n dag met je mee omdat het hen eraan herinnert dat ook voor hen eens die dag zal komen. Terwijl ik in een busje het terrein afreed, keek ik niet achterom. Toen ik werd afgezet op het perron, was het alsof er een nieuwe wereld voor me open ging. Een wereld waarin je echt kon ademen en waarin je zelf telde en je niet meer geteld werd.

13. ADELAIDE

Het leek wel of de zon helderder scheen, het gras groener was en de bloemen nog mooier bloeiden. Het was voorbij. Dit keer stond er niemand op me te wachten: geen rechercheur, maar ook geen vrienden of familie. Ik was alleen en moest alleen mijn weg zien te vinden in een wereld die me al zoveel ‘hel’ had laten zien. Nu de hemel, moet ik toen gedacht hebben. Met het kleine beetje geld dat ik op zak had, vond ik een kamertje in een van de suburbs van Adelaide. Maar ja, wat nu? Na lang nadenken kreeg ik een idee, een ingeving. Ik had wel eens van die mensen gezien, die op verschillende plekken in de warenhuizen artikelen aanprezen door de luidspreker en ik dacht dat dat wel eens iets voor mij kon zijn. Toch een soort van entertainer. Ik stapte naar een groot warenhuis en had een gesprek met de personeelschef. Hij liet me gelijk proefdraaien en nam me daarna meteen aan voor vijf uur per dag. Ik was een *store-image*, de *ten-minutes-special man* heette ik, wat inhield dat ik gewapend met microfoon van afdeling naar afdeling liep en ter plekke van een bepaald product een speciale aanbieding maakte voor tien minuten. Mijn stem was door het hele warenhuis te horen, van boven tot beneden, en al heel gauw leerde ik de komiek te spelen met allerlei grappen en grollen, waar iedereen

razend enthousiast van werd. Het was een groot succes: vijf uur per dag in de belangstelling staan. Niets, maar dan ook niets, was te gek om te verkopen of te promoten. Dames onderbroekjes, drie voor zoveel, vlogen met grappen de deur uit. Ik speelde zonder make-up de clown en zag hoe ik in de smaak viel bij de vrouwen. Ook sommige verkoopsters waren weg van me. Vooral met de verkoopsters van damesslipjes had ik de grootste onderbroekenlol. Met één van hen had ik mijn eerste seksuele ervaring. Later merkte ik dat ze getrouwd was, maar dat was pas toen ze me voorstelde aan haar man en kinderen. Ik weet nog goed dat ik me toen klote voelde, want wij wisten iets dat zij niet mochten weten en dit huichelachtige gevoel wilde ik nooit meer meemaken. Veronderstel dat ìk die man ben, dacht ik nog. Intussen had ik mijn weg gevonden naar derde-rangs nightclubs zoals de Latin Quarter, waar ik als host-compere/zanger Luke Dixie aangesteld was. Het werk bestond uit aan- en afkondigen van artiesten, het zingen van een paar eigen liedjes, wat grappen, en dat alles tot vroeg in de ochtend. De volgende ochtend moest ik me dan al weer vroeg melden bij het warenhuis als *ten-minutes special-man*. Ik woonde in een kosthuis, waar ik sliep en te eten kreeg en waar de was voor me werd gedaan. Ik was dag en nacht in de weer met werken of uitgaan en het bier vloeide rijkelijk in die tijd. Ook had ik weer een oude auto op de kop getikt waarmee ik, als ik even tijd had, rond scheurde. Toch was er een grote leegte in mij en ik gebruikte alle middelen die voor handen waren om dat gat te vullen. Maar de middelen hielpen niet. Ik leefde steeds meer uit balans en wist op het laatst van gekkigheid niet meer wat ik deed. Ik had nog even contact met een televisiestation, die interesse toonde in de *scratchdance*, maar dat ging niet door. Bang dat het weer financieel uit de hand zou gaan lopen, drong ik niet verder aan en liet ik het erbij. Ondertussen was ik verliefd geworden op een prachtige jonge dame, die fysiotherapie

studeerde aan de universiteit. Haar vader was dominee van de Seventh Day Adventist Church en soms ging ik met haar mee naar de kerk. Mijn liefde voor haar ging zelfs zover dat ik op het punt stond om ook ‘halleluja’mee te gaan roepen, maar toen ik ontdekte dat ze zelf helemaal niet zo gelovig was, staakte ik al snel mijn geroep. We waren stapel verliefd op elkaar en ik belandde samen met haar op vele studentenfeestjes, waar ik vaak moest demonstreren hoe ik die onderbroekjes aan de vrouw bracht. ‘s Nachts glipten we vaak stiekem haar kamer binnen en zonder echt iets te doen, vreeën we dan uren lang. Ik was niet alleen bang dat we betrapt zouden worden door haar hospita, die ook van de kerk was, maar ook bang voor het geraamte onder haar bed, dat ze voor haar studie nodig had. Ook maakte ze me bang met haar verhalen over hoe ze op de universiteit een lijk opensnijden. Maar ze was een lieve schat, waar ik heel veel van hield en waar ik me aan vastklampte. Ze had zo’n begrip voor mijn situatie en na al die gebeurtenissen vond ik eindelijk wat waarde en erkenning bij haar en haar vriendenclub van medestudenten. Maar in mijn hart droeg ik een steen, die aan het bewegen was en nog maar een klein zetje nodig had om mij ten onder te laten gaan. Zo voelde dat. En hoe gek het ook klinkt - hoewel ik alle redenen had om gelukkig te zijn - wilde ik dood. Dagelijks kwamen er zelfmoordneigingen bij mij boven, waar ik met niemand over kon praten. Ik hield de gekke onechte wereld voor gezien. Ik hield mijzelf voor gezien. Al deze gevoelens werden met de dag sterker. Er hoefde maar iets te gebeuren om mij aan het wankelen te brengen. Ook kreeg ik steeds meer angst dat mijn vriendin mij zou verlaten. Deze mengeling van jaloezie en verlatingsangst werd een obsessie voor me en ik wilde die pijn niet meer voelen. Mijn situatie werd steeds hopelozer en uitzichtlozer. Om dat gevoel te onderdrukken begon ik ook steeds meer te drinken. Er waren nachten, dat ik niet naar bed ging en

maar opbleef om maar niet te hoeven denken en ik schreef dan liedjes of was bezig met kleine uitvindingen te doen, vooral op het gebied van kinderspelletjes en keukengerei. Het werk 's avonds in de nachtclub ging ondertussen gewoon door, net als het werk in het warenhuis. Op een avond had ik zoveel gedronken dat ze me 's nachts naar huis moesten rijden. Eenmaal in het kosthuis aangekomen, moest ik beloven dat ik zou gaan slapen en niet meer weg zou gaan. Ik ben er die nacht toch vandoor gegaan, samen met een andere bewoner, en scheurde met mijn auto door de straten op zoek naar een hamburgertent. In alle haast zag ik een auto over het hoofd, die in een bocht geparkeerd stond. Ik klapte er met volle vaart tegenaan en sloeg drie keer over de kop. Ondersteboven kroop ik uit het wrak en gilde naar mijn medepassagier. "Ben je oké?" riep ik, maar er kwam geen antwoord. Ik riep weer: "Ben je oké? " en toen hoorde ik gelukkig zachtjes zijn stem en even later kwam hij ook zelf uit de platgeslagen auto kruipen. Ondertussen was de ambulance gearriveerd en werden we beiden afgevoerd naar het ziekenhuis. De volgende ochtend mochten we weer naar huis. Er was gelukkig niets aan de hand, godzijdank, alleen mijn auto was total-loss. Ook had ik mazzel dat ik geen bekeuring kreeg omdat de auto waar ik tegenop gereden was in een bocht stond geparkeerd, wat verboden was. Een paar dagen later stond ik al weer in het warenhuis de waren aan te bieden. Naast de microfoon gebruikte ik nu ook een toeter, waarmee ik de aandacht van het winkelend publiek op mij richtte. Maar op een dag ging het goed mis. Met duizenden mensen in het warenhuis stond ik boven in de kantoorruimte, van waaruit ik door een grote ruit de hele verkoopvloer overzag. Toen ik door de luidsprekers riep dat een bepaald product mij 'in vuur en vlam had gezet', hoorde het publiek alleen de woorden 'vuur'en 'vlam'en dacht dat het hele gebouw in brand stond. Ik zag de plotselinge paniek reactie en schrok en snel

verbeterde ik mezelf door te zeggen dat 'mijn hart brandde van liefde'. Voor dit voorval werd ik ter verantwoording geroepen bij de personeelschef, maar die begreep het misverstand al snel en deed het af met een standje, meer niet.

14. UITWEG ?

Als *ten-minutes-special-man* was ik intussen een bekend persoon voor het winkelend publiek. Niets was te gek voor mij om te doen als ik maar in de belangstelling stond. Maar dit alles was slechts de buitenkant. Mijn stem werd steeds heser, vermoeid door het alsmaar aanprijzen van artikelen, maar ook moe, moe van het leven. Ik dacht toen nog dat alle geluk van buiten kwam. Mijn leven zag eruit als een grote boomstam zonder wortels, leeg van binnen. De inhoud die er was bestond uit een grote kluwen van heftige emoties, die door de eens zo mooie schors begonnen heen te sijpelen als tranen van ongrijpbare gevoelens en gedachten. Met een leeg hart vol pijn, dat hunkerde naar liefde en licht, wilde ik de hand aan mezelf slaan. Ik wilde niet meer verder leven. Ik wilde dit leven in boosheid teruggeven aan degenen, die ervoor gezorgd hadden, dat ik op deze aarde ademde en rondliep. Onbewust en eigenwijs als ik was ging ik de strijd aan met mezelf, de strijd op leven of dood en zocht ik – bewust of niet – geen hulp bij psychiaters of andere hulpverleners. De gedachte om zelfmoord te plegen werd elke dag sterke**r**. Ik wist intussen dat het heel gemakkelijk was om zonder recept slaaptabletten te halen bij de apotheek. Op die bewuste dag haalde ik bij verschillende apotheken drie pakjes slaaptabletten en kocht een fles sherry. Terug in mijn kamertje in het kosthuis schreef ik een kort afscheidsbriefje en trok ik mijn beste pak aan. Ik dronk de fles sherry bijna leeg, nam toen de slaaptabletten in met de laatste slok sherry – het moeten er wel zo'n vijftig zijn geweest – en legde me uitgestrekt op bed. Langzaam

zag ik alles om mij heen verdwijnen: de muren, de ramen, het plafond. Ik zakte steeds dieper weg om nooit meer wakker te worden. Ik had een eind gemaakt aan mijn leven en zou binnen enkele minuten of uren de laatste adem teruggeven aan de wind van het bestaan. Voor mij was het menens. Geen geroep om hulp of zo. Ik was radicaal. Vol overgave zocht ik zonder angst de dood op. Ik wilde voor eeuwig rust hebben en nam de weg van de vlucht, zoals een vogel voorbij de zon vliegt om voorgoed te verdwijnen achter de wolken. Om niet meer te zijn, om nooit meer te zijn. Want ik mocht er ook niet zijn. Wat er daarna met mij is gebeurd, weet ik slechts van horen zeggen. Wat ik nu weet, is dat ik daar vredig lag te sterven en dat ik drie dagen later in een bed in een groot ziekenhuis mijn ogen weer open deed. Zeer verzwakt en nog half bewusteloos zag ik een vrouwenarts aan mijn bed zitten. Liefdevol vertelde ze mij dat ik een aantal malen een hartstilstand had gehad, maar dat ze mij telkens weer hadden kunnen reanimeren. Ook wees ze mij op een mogelijke zere keel vanwege de vele slangen, die in mijn keel hadden gezeten. Op mijn voorhoofd was een grote bult zichtbaar, maar hoe die daar gekomen was, ben ik nooit achtergekomen. Het gekke van de hele situatie was dat ik me daar in dat ziekenhuisbed heel gelukzalig voelde. Als in een soort staat van zaligheid. Niemand begreep er iets van, ook ik zelf niet. De vrienden die me bezochten, maar ook het personeel, zagen mijn opgewektheid en niemand snapte er een barst van. Zij dachten een depressief, terneer geslagen iemand aan te treffen. Later vernam ik wat er allemaal gebeurd was. Hoe een andere kostganger uit het kosthuis – zijn naam was Robbie - mijn kamer was binnengekomen en mij had zien liggen met het afscheidsbriefje en wat persoonlijke bezittingen. Hij had gelijk alarm geslagen en door zijn snelle actie heeft hij mijn leven gered, want het was kantje boord geweest en ik wil hem daarvoor – mocht hij dit ooit nog lezen - voor eeuwig bedanken. Na

mijn zelfmoordpoging bleef ik, om het zo maar eens uit te drukken, blij van geest. Ik was eerst nog bang dat deze zelfmoordpoging opnieuw zou leiden tot een veroordeling en een verblijf in een gevangenis, maar godzijdank is er nooit een aanklacht tegen mij ingediend. Wel moest ik na mijn ontslag uit het ziekenhuis een afspraak maken voor een gesprek met een psychiater. Ik heb de man maar één keer gezien en hoefde daarna niet meer terug te komen. Want er was iets veranderd in mij. Wat ik nu uitstraalde was niet de jongeman die niet meer wilde leven. Nu raad ik absoluut niemand aan mijn voorbeeld te volgen, maar door die zelfmoordpoging had ik het geluksgevoel ervaren en dat gevoel kon niemand mij meer afnemen. Voor hetzelfde geld was ik voorgoed verdwenen achter de wolken of God weet waarheen, maar nu was ik teruggehaald door de medici. Nu wist ik zeker dat mijn leven nog niet voorbij was. Ik was gered en voelde me als herboren. Ik voelde dat ik aan het begin stond van een nieuw leven.

15. PERTH (1)

Toen ik terugkwam in mijn kosthuis, werd ik daar met liefde ontvangen. En ook mijn werkzaamheden in het warenhuis hervatte ik weer. Maar al gauw ging het bericht de ronde wat mij was overkomen en daarom ik besloot om Adelaide voorgoed te verlaten en terug te gaan naar Perth, Western Australia en daar een nieuw leven te beginnen. De trein – the Indian Express- voerde mij langs voor mij intussen bekende wegen, dwars door de *Nulabar*, langs

Iron Rock, 4000 km verder, op weg naar een nieuw bestaan. Naar een plek waar ik mocht 'zijn', hoewel ik op dat moment nog niet wist, wat dat 'zijn' precies inhield. Wel schoten mij op dat moment een aantal regels uit Hamlet van Shakespeare door mijn hoofd. Het waren de regels, die ik moest opzeggen, toen ik auditie deed voor een theater: "*life is but a walking shadow, a poor player, that struts and frets his hour upon stage and then is heard no more; it's a tale, told by an idiot, full of sound and fury, signifying nothing …*". En weer reed de trein verder en ik zag de onmetelijke vlakten aan mij voorbijtrekken, slechts hier en daar onderbroken door een verdwaalde boom en die verdwaalde boom was ik. Nog zonder bladeren en met weinig wortels zodat die bij de geringste windvlaag zo zou omvallen. Het was intussen 1965. Ik was toen 21 jaar, een belangrijke leeftijd, want 21 is drie maal zeven. Op je eenentwintigste word je volwassen, zeggen ze, maar wat is volwassen? Was ik volwassen, toen ik de trein uitstapte en met mijn koffer in mijn hand het perron van Perth uitliep op weg naar, ja, waarheen?

In een klein goedkoop hotel in het centrum van Perth, speciaal ingericht voor vaste gasten, nam ik een kamer. Het eerste werk, dat ik kon krijgen was dat van *assistent-surveyer*, assistent landmeter voor de aanleg van treinspoor. Het werk vond plaats midden in de woestijn, niet ver van het plaatsje Rouourne. Ik had me daarvoor aangemeld bij een groot aannemingsbedrijf in Perth. Wanneer je werd aangenomen, kreeg je een ticket voor een vlucht naar Roubourne. De vlucht werd uitgevoerd met een klein oud vliegtuigje, een DC-3, waarbij de passagiers als soldaten in het achterdeel op houten banken naast elkaar zaten. De catering bestond uit een pakje brood met kaas met *chutney* erop. In Roubourne werden we afgehaald door een vrachtwagen en zo

reden we naar een volledig prefab dorp midden in de woestijn, dat plaats bood aan honderden werklui. Iedereen werd ondergebracht in prefab slaapcabines. Jim, de hoofd-surveyer en ik kregen samen een cabine. In het dorp was ook een prefab winkeltje, waar je cola, *cookies* en sigaretten kon kopen. Er was zelfs een primitief soort drive-in bioscoop, waar op een groot scherm films werden vertoond. En er was een grote kantine, waar we ’s morgens met z’n allen ontbeten: *scrambled* of *pootched eggs with bacon and sausages*. Bij het ontbijt kregen we meteen ons lunchpakket voor die dag mee. ’s Avonds kregen we *T-bonesteaks* of *lambchops* of *Irish Stew*, of *steak-and-kidneypie* met *chips-and-salads*, en als toetje: *jelly and fruit*. En ’s avonds werd er muziek gemaakt en gedronken, heel veel gedronken. Het leven was hard en het werk zwaar. Het enige positieve was, dat je goed verdiende en daar - verlaten van alle verlokkingen van de grote stad - nagenoeg geen geld kon uitgeven. Het was een echte mannenwereld, bestaande uit stoere mannen van heel verschillende nationaliteiten, die dit werk voor een paar jaar deden om daarmee genoeg geld te verdienen voor een eigen huis in Australië of in hun eigen vaderland. Als landmeters hadden wij een jeep tot onze beschikking. Soms reden we in onze vrije tijd naar *ghost towns*: verlaten mijnwerkersstadjes zoals je die uit de westernfilms kent. Met van die klapperende salondeurtjes en tralies van een gevangenis, waarvan de achterkant was weggevaagd. En met *whirly winds*: kleine wind kolkjes, waarin *spinnefags* - uitgedroogde woestijn planten-resten ronddraaiden. Soms liepen we de bergen op en vonden we grotten met daarin tekeningen van de eerste bewoners van Australië. Of we struikelden over agaathen. En dan die enorme mierenhopen. Soms reden we naar Roubourne om in de lounge van een hotel een biertje te drinken. Daar zaten ook vaak Aboriginals. Een Aboriginal vrouw werd wel een ‘*gin*’ genoemd. Vandaar dat ik de woordspeling nog

herinner: "*Shall we take a gin-on-the-rocks or a beer?"* Het werk bestond uit landmeten. Daarvoor trokken we elke dag al vroeg de woestijn in. We hadden verschillende houten stokken bij ons, die dan in de grond geslagen moesten worden tot op een speciale hoogte. Jim keek dan door de landmeter en riep dan: " *knock 'm down…one point…knock 'm down two points…*" en ik wist niet goed wat een *point* was en dan gaf ik maar een klap op die stok en dan hoopte ik maar dat het goed was. De omstandigheden waren primitief, de natuur ruig en de temperatuur ongenadig tot tegen de 50 graden, en nergens een schuilplaats tegen de alles verzengende zon. We waren enkel gekleed in een kort broekje en soms zelfs dat niet. Wat het werk echt onmogelijk maakte, waren de vliegen, die op het zweet afkwamen. Gek werd je ervan. Je hele rug werd belaagd door honderden en honderden vliegen. Om je daartegen te wapenen moest je *scram* aanbrengen op je huid - een soort olie met antivliegpreparaat erin -, dat nóg scherper in je huid brandde dan de zon al deed. Verder bestond onze survivalkit uit zouttabletten om het verlies van zouten door het zweten weer aan te vullen en uit een scheermesje en een stuk touw, voor het geval je gebeten werd door een slang. Gebeurde dat, dan moest je vooral rustig blijven en niet hard gaan lopen of je druk maken, want anders verspreidde het gif zich sneller door je lichaam. De enige verkoeling, die voor handen was, was een *canvas bag* met water, die voor aan de bumper hing. Door het rijden koelde het water sterk af, wat werkelijk een traktatie was. Ook maakten we wel een *cup-of-chai*: thee, gemaakt op een vuurtje met een augurkenblik met water erin, waar je dan wat theebladeren in stopte. Van de werkelijke aanleg van het spoor kreeg ik niet veel te zien, omdat wij als landmeters altijd ver voor de groep uit werkten. Wel zag je op de *compound* de enorme graaf- en grondverzetmachines met reusachtige rubberen wielen. Soms reden we met onze jeep voor overleg wel naar

plekken waar ze bezig waren met de aanleg van het spoor. Daar zag ik hoe werklui van het spoor naar beneden liepen naar een eindje verderop gestationeerd autobusje. Daar stonden twee vrouwen bij, die de werklui wenkten. Dit bleken prostituees te zijn die helemaal uit Perth waren komen rijden om hier hun werk te doen. Om de twee maanden kreeg je een vliegticket terug naar Perth en een week vakantie. Voor velen betekende dit dat al het verdiende geld gelijk weer opging aan vrouwen en drank, waarna ze opnieuw gedwongen waren in de woestijn te werken. Ik heb dit werk zo'n vier a vijf maanden volgehouden. Terug in Perth huurde ik weer een kamer. Ditmaal had ik geld in mijn zak en op de bank en met dit geld kocht ik voor mezelf een oude taxi, een Falcon. Ik vond al snel werk in een zeer groot warenhuis David Jones. Ik moest vijf uur per dag tegen een goed salaris, nieuwe producten demonstreren, die via de televisie grootschalig werden geadverteerd in heel West-Australië. Het eerste produkt was de '*non-stick frying-pan*'. Dat was een wonderproduct. Een ei bakken in een pan zonder boter; dat was nog nooit vertoond. Met daarbij een ander product van Majestic Products: de *flip-over splatchelar*, een soort spatel, die door een ingenieus mechaniek in het handvat met een knijpbeweging het ei kon keren. En dan had je nog: de *donut maker*. Met één druk op de knop, kwam er zó een deegring uit. En binnen een paar minuten had je dan een kant-en-klare donut. Dagelijks stonden mensen in rijen om mij heen om deze wonder producten te zien demonstreren om ze daarna bij de kassa af te rekenen. Al gauw werd ik door het publiek gezien als de grote expert, de chef kok, terwijl ik alleen wat trucjes had geleerd. Speciale vrachtvliegtuigen moesten de pannen aanvoeren en binnen enkele maanden waren er al meer dan 100.000 van verkocht. Een keer gooide ik tijdens een demonstratie in mijn enthousiasme die hele braadpan met donuts om terwijl het hele publiek stond toe te kijken. De chef van de afdeling moest toen

de hele troep opruimen omdat ik als *Mister Demo*, bekend van televisie, voor dat werk te hoog werd geschat.

Naast mijn werk als *Mister Demo*, vond ik werk in de El Rio Zanzibar, waar ik als host-compère liedjes mocht zingen en moppen vertellen, al deed ik dat wel met angst en beven. Het was net als of er een blokkade zat in mijn hart zodra ik begon te zingen. Ik zong zonder ziel en de liedjes, die ik zong, waren bijna altijd dezelfde: '*From a Jack to a King'*, '*O, When the Saints'*, en '*Red Roses for a Blue Lady*' en als toegift: '*He got the whole World in his Hands'*. Na afloop ging ik vaak alleen of met anderen naar The Hole in the Wall, waar tot vroeg in de morgen blues werd gespeeld en iedereen mee mocht spelen. Het was een typische club voor artiesten onder elkaar, die elkaar daar vermaakten. Het was een groot huis met grote gaten in de muren zodat je zó van de ene in de andere ruimte kon kijken. Als meubilair fungeerden alleen melk- en bierkratjes. The Hole in the Wall was mijn thuis totdat ik weer naar huis moest. Het idee van de club was van een man, Frank Baden-Powell genaamd, die later nog een belangrijke rol zou gaan spelen in mijn leven. Zo kreeg ik veel artiestenvrienden, die in bands speelden, waaronder ook zangeressen en werd ik voor velen zo'n beetje hun manager en vaak probeerde ik mezelf erbij te boeken als extra gast. Het was een slimme manier om zelf aan optredens te komen. Omdat ik het te druk had raakte het schrijven van eigen liedjes op de achtergrond. Overdag werkte ik nog steeds als *Mister Demo* met de *non-stick-frying*-pannen en op mijn demonstratietafel had ik een grote foto neergezet van mij als Luke Dixie met daarbij de aankondiging waar ik die week optrad.

16. JENNY

Toen ik op een zekere dag weer bezig was huisvrouwen voor te doen hoe je zonder boter kon bakken, viel het me op dat steeds dezelfde jonge dame naar me stond te glimlachen. Ze leek als twee druppels water op Sophia Loren en moet niet ouder geweest zijn dan een jaar of zeventien. En de vonken sloegen over en weer. Dit gebeurde een aantal malen en op een dag stond ze daar weer en tussen ons beiden laaide een hevig vuur op met de uitdagende boodschap van 'pak-me-dan-als-je-kan' daarin verwerkt. Ik kon het niet meer houden en van het ene op het andere moment liet ik alles staan en rende ik haar achterna het warenhuis uit en sprak haar buiten op straat aan. Ze vertelde me dat ze mannequin was en een paar straten verder aan een modeshow meedeed. Ze vertelde verder dat ze Jenny heette en zeventien lentes was en dat haar moeder een aantal modezaken had. We maakten een afspraak en gelijk op die eerste afspraak klikte het enorm tussen Jenny en mij. Ze was jong, wild en prachtig. En naast haar werk als mannequin, deed ze ook nog wat werk in reclamefilmpjes. Haar bezigheden pasten goed bij die van mij. Vol trots nam ik haar als een soort trofee mee naar al mijn optredens. Ik was trots maar ook vreselijk jaloers als andere mannen naar haar keken. Vooral als ze sexy gekleed was werd ik stapelgek. Maar onze relatie bleef bestaan en ik onderdrukte zoveel mogelijk mijn jaloezie en angst om verlaten te worden. En mijn Victoriaanse preutsheid onderdrukte ik ook. Condooms en de pil waren in die dagen nog onbekend, laat staan voorhanden. Beiden waren we heel naïef en binnen een paar maanden werd ze dan ook zwanger. Eerst werd nog abortus overwogen, maar uiteindelijk werd samen met haar ouders – want dat ging toen nog zo – uit plichtsbesef besloten te gaan trouwen. Ondertussen deed ik al als presentator mee in de modeshows van haar moeder en soms ook als mannelijke mannequin, wanneer er mannenkleding werd geshowd.

Vanaf de dag dat ik Jenny had leren kennen duurde het precies zes maanden tot ze gekleed in witte bruidsjapon en dikke buik in de Church of England in Applecross mij haar jawoord gaf. Het feest na afloop in een feestzaaltje werd opgeluisterd door de band van de

nachtclub waar ik werkte en ook ik zong enige nummers mee. Ondertussen was ook mijn familie in Nederland op de hoogte gebracht van de situatie en op de dag van ons trouwen ging de telefoon en hoorde ik de stem van mijn moeder die in tranen bijna geen woord kon uitbrengen, waarna mijn zusje het gesprek snel overnam. Mijn verwantschap met Nederland was op dat moment al behoorlijk verwaterd. Ik had mij op mijn achttiende namelijk al laten naturaliseren tot Australiër. Daarvoor moest ik een test afleggen in de Engelse taal en gewoonten en trouw zweren aan de Engelse koningin. Ik herinner me trouwens dat je in die tijd in de bioscoop - voordat de film begon - altijd een filmpje kreeg met de koningin van Engeland, waarbij alle toeschouwers moesten gaan staan.

De dag van het huwelijk was voor mij geen blije dag. Het overkwam me allemaal. Ik stond erbij en ik keek ernaar. Nog zo’n drie maanden en dan zou ik vader worden. Pas op onze huwelijksreis naar een plaats ergens aan de kust, Albany genaamd, begon het feest pas echt, maar dan met z’n tweetjes. Ik stuurde een telegram naar mijn werk met de mededeling dat we onze huwelijksreis met een week hadden verlengd. Terug op aarde, gingen we beiden verder met onze werkzaamheden: ik met mijn promoties in het warenhuis en ’s avonds optreden in de nachtclubs en zij parttime in de modewinkels van haar moeder. Mijn entertainmentbureautje had ik ondertussen uitgebreid en ondergebracht in een achterkamertje van één van de modezaken, onder de naam ‘Luke Dixie Entertainment’. Ik was letterlijk dag en nacht in de weer, praktisch zeven dagen per week. Intussen hadden we ons eerste eigen huis gehuurd: een eenvoudig huis voor Australische begrippen - geen zwembad of ondergrondse garage -, maar wel met een grote achtertuin met druiven. Haar ouders hadden wél een prachtige grote bungalow met zwembad, waar we veel vertoefden.

Haar moeder was van Joodse afkomst en verbitterd door haar traumatische ervaringen in de oorlog. Al haar familieleden waren omgekomen in de Holocaust. Haar beide ouders waren kille zakenlui - vooral haar moeder. Het enige dat voor haar telde was omzet, geld en materiële dingen en van mij werd dan ook verwacht dat ik snel iets op zakelijk gebied zou bereiken. Dus werkte ik dag en nacht, zeven dagen per week. Het probleem was echter dat wij beiden – Jenny en ik – nooit geleerd hadden met geld om te gaan. Zij, omdat zij uit een welgesteld gezin kwam en een onbezorgd leventje leidde met bediendes en een aapje als huisdier en ik, omdat ik uit een milieu kwam, waar nooit geld voor handen was geweest. Om mijn jachtige leven vol te kunnen houden nam ik af en toe een peppil. Het bleek een heilloze weg en al snel verdween al het mooie, al het menselijke naar de achtergrond. Zo was ik me totaal niet bewust van de betekenis, die een zwangerschap voor een vrouw heeft. Ook had ik er zelf nooit bij stilgestaan wat het zou betekenen om vader te zijn en voor een kind te moeten zorgen.

17. MILTON

Ze was nu negen maanden zwanger en we vierden Oud & Nieuw rond het zwembad van haar ouders samen met vele vrienden en kennissen. Eten en drinken was er volop. Het was een hete zomerse avond en ieder deed zich tegoed aan curry met rijst. Op dat moment begon Jenny weeën te krijgen en moest ze met een noodgang naar het ziekenhuis worden gebracht. Ik mocht niet bij de geboorte aanwezig zijn want dat was toen (nog) niet de gewoonte. Op de eerste januari 1966 werd onze zoon geboren, een gezond

jongetje van 7 pond, die als voornaam de achternaam van haar vader kreeg: Milton. Mijn mening werd niet gevraagd, ik had het maar te slikken. Zoals ik ook later pas achteraf te horen kreeg dat hij besneden was. Ik was woedend. Iemand had mijn kind iets aangedaan, dat ik niet wilde en dat onherstelbaar was. Pas later realiseerde ik me waarom ik me daar toen niet tegen verzet heb. Ik stond alleen tegenover deze vreemde familie. Zelf had ik geen familie of echte vrienden in Australië. En om het leven te kunnen leiden dat we leefden was ik totaal afhankelijk van mijn schoonfamilie. Mijn grootste zorg was daarom om de vrede te bewaren en dus slikte ik mijn ongenoegens in. Nu ik vader was geworden en dus de druk van de verantwoordelijkheid nóg meer voelde, bedacht ik steeds meer nieuwe mogelijkheden om geld te verdienen. Zo ontstond *Demo the Clown* en de *Spotty & Dotty puppetshow*. Ook werkte ik ’s avonds aan kleine uitvindingen zoals de *does-it-all* en de *non-drip-cup-and-saucer* en vele andere handige of grappige dingen zoals de *Perth-canned air.* Dit waren busjes met gewoon lucht erin. Deze blikjes werden als souvenir gekocht en verstuurd en de tekst erop luidde: ‘*Please do not open or your souvenir will disappear!*’ Ze waren een behoorlijk succes en werden in vele zaken verkocht. Ook de kranten gaven veel aandacht aan dit product, tot in Engeland aan toe.

Met ons kind ging het goed. Vaak gingen we met hem naar de dierentuin of we trokken er met onze stationcar op uit voor een picknick of barbecue. Ik wilde hem zó liefhebben, maar het lukte niet, ik kon het niet. Er zat een muur tussen ons of liever gezegd in mij. Ook werd ik hoe langer hoe meer gefrustreerd en boos omdat ik zo onder druk werd gezet door haar hele familie. Nooit was het goed of genoeg, altijd moest het maar meer en beter. Ik deed werkelijk van alles om aan meer geld te komen, maar zoals gezegd

konden wij niet met geld omgaan. Al het geld verdween weer net zo snel als het binnenkwam en ik weet nog steeds niet waar het precies aan oping. Zo begon ik reclamespotjes voor kleding te maken en leerde ik voor mijn clown act op een *penny-farthing* fiets te rijden, zo'n ouderwetse fiets met één heel groot wiel vóór en zo'n klein wieltje achter. Ook reed ik rond in een oude antieke Morris, die ik wit gespoten had met een oranje kap en goud gespoten koplampen. Vaak gebruikte ik deze voor onze eigen reclame en had daarvoor achterop een groot bord gemaakt met daarop de tekst: '*Having a Party, having a Ball, Demo the Clown is the One to call !*'

Tijdens zo'n promotietoer door de stad sprong ik dan al rijdend uit de auto, die dan even alleen verder reed en kamde ik ondertussen mijn haar met een enorme kam van een meter. Dit was altijd een succes en thuis rinkelde na afloop dan de telefoon met aanvragen en boekingen. Een uur 'clown zijn' bracht een halve week salaris op. Dat was natuurlijk prachtig maar de druk om te presteren en geld te verdienen werd steeds groter en groter.Voor mijn schoonouders was ik máár een schoonzoon en in hun ogen was niets en niemand goed genoeg voor hun dochter en daardoor begon ik te denken dat er wat mis was met mij. En om af en toe even die druk te vergeten nam ik – net als vele artiesten – soms een peppil met de nodige alcohol erbij. Maar de peppillen en de alcohol verergerden de situatie alleen maar. Ik werd een machine, totaal onbewust van wat er met mij aan de hand was. Ik werd afkeurend en vreselijk jaloers op mijn vrouw. Vooral als ze als mannequin lingerie moest showen, hield ik het vaak niet meer. Het kwam tot grote woede-uitbarstingen. Ik werd onhandelbaar en agressief en wilde mijn omgeving van me afslaan. Maar ik had geen keus, want nam ik die pillen niét in, dan kwamen mijn ware gevoelens weer boven en

wilde ik dood. Maar dat kon ook weer niet, want ik had een gezin en een klein kind, dat ik op afstand liefhad.

De situatie thuis verergerde met de dag. Mijn jonge vrouw had nooit leren koken of het huis schoon houden of voor een kind zorgen. En ik, die was opgevoed in het traditionele rollenpatroon, werd woedend als ik weer eens een vuile luier in een hoekje vond - vol met stront en wormen - maar ik dacht er ook niet aan om deze zelf op te ruimen. Er was geen overleg, geen echt contact tussen ons. Haar moeder was alleen maar bezig haar dochter als mannequin te promoten, waar ik alleen maar stront jaloers en ziek van werd. Ik was in die tijd nog erg preuts en doorzag de trucjes van de fotografen wanneer er weer eens een foto genomen moest worden voor de krant in een vrijwel niets verhullende doorschijnende jurk. Maar met mijn jaloezie of andere gevoelens werd in haar familie geen rekening gehouden. Ondertussen had ik bij een warenhuis de plaats ingenomen van ene Scott, die als *Mister Gadget* door het leven ging. Hij had een eigen televisieprogramma van 15 minuten per week en er was sprake van dat ik ook dat programma van hem zou overnemen. Mijn vrouw en ik hadden in diezelfde tijd een pilot-show gemaakt voor Channel 9 voor een nieuw kinderprogramma, waarin ik als '*Demo the Clown'* optrad en waarin we samen poppenkast speelden als *'Spotty & Dotty'*. We begonnen daarmee in Perth al aardig bekendheid te krijgen op kinderfeestjes. Soms deed ik wel drie optredens per dag in het weekend in de grote warenhuizen. Ook verschenen er in de krant regelmatig advertenties met onze namen en gezichten erop. Daarnaast maakte ik intussen al mijn eerste commercials. Alles liep op rolletjes en in gedachten was ik al weer verder, om precies te zijn 6000 kilometer verder. Want daar lag Sidney, de grote stad, waar alle grote artiesten en shows vandaan kwamen. Voor mij was

Sidney het Hollywood van Australië, de springplank die mij in één klap bekend zou kunnen maken in heel Australië. Zingen deed ik niet veel meer en ook het schrijven van liedjes moest maar even wachten. Het was nú zaak bekend en beroemd te worden, want dat betekende veel geld, grote auto's en een groot huis. En zonder de uitslag van de pilot-show en *Mister Gadget* af te wachten vertrokken we met z'n drietjes per trein naar Sydney, weg van Perth, weg van haar familie. De weg naar roem en fortuin lag nu voor ons open. Een weg waarvan iedereen zei: dat redden jullie tóch niet. Later zou blijken wie er gelijk had.

18. SYDNEY

Sydney: de grootste stad van Australië, met z'n King's Cross, the Harbour Bridge en de Hydrofoil of Ferry's, die je van de ene kant van de stad naar de andere brengen. Het was de tijd van de bouw van het grootste Operahuis ter wereld, die nog vele extra miljoenen zou gaan kosten en die nog menig jaar zou duren voordat de wereldsterren er hun stem in konden laten klinken. Bij onze aankomst was het niet zo moeilijk een appartement te vinden. We gingen wonen in de bekende badplaats Bondi, een paar honderd meter van het strand verwijderd. Met het raam open konden we het ruisen van de zee in onze kamer horen. Maar voor strandbezoek was nu geen tijd. Nu moest er gewérkt worden om te overleven. De woning, die gemeubileerd werd verhuurd, bestond uit een etage met drie slaapkamers. In Pitstreet was destijds het grote warenhuis Anthony Hordens gevestigd. Ik wilde meteen aan de slag als *Mister Demo*, net als in Perth. Dat gaf een vast inkomen en daarnaast kon ik dan altijd nog de artiest uithangen in nachtclubs. Anthony Hordens was vergelijkbaar met de Bijenkorf in Amsterdam: een warenhuis waarin je gemakkelijk kon verdwalen. Na een gesprek met de personeelschef, die wel mogelijkheden zag voor mij, werd ik

doorverwezen naar de afdeling *advertising & promotion*. En daarna wat voorbeelden en foto's van mijn werkzaamheden in Perth te hebben overlegd – kreeg ik meteen het aanbod om mee te doen in een grote reclamecampagne met veertig reclamespots op TV en grote advertenties in de kranten. Ik zou daarin een hoofdrol kunnen gaan vervullen.

Overdag zou ik vijf uur per dag aanwezig moeten zijn in een van hun warenhuizen en daarnaast zou ik ingezet worden bij de diverse reclame- en promotie activiteiten. Het klonk allemaal alsof ik de jackpot had gewonnen. Alles hing alleen nog af van een aantal proefopnames van het productie bureau. De proefopnames werden gemaakt in een kleine loods in aanwezigheid van een cameraman en de producer. Het was zwart-wit en alles werd geschoten op 16 mm. film en daarna overgezet op video. Toen de proefopnames goed bevonden waren, moesten er afspraken worden gemaakt en contracten worden getekend voor de eerste set reclamespots. De eerste series werden buiten opgenomen bij enkele bekende toeristische plekken in Sydney. Samen met een collega speelde ik daarin de rol van spion – Anthony Hordens Spies – die zijn collega op die plekken steeds in het geheim ontmoette, gekleed in de kleren en schoenen van een bekend merk. Als we elkaar passeerden, haalden we telkens stiekem een pasje tevoorschijn en lieten dat dan aan elkaar zien, met daarop de naam van het warenhuis Anthony Hordens. De opnames duurden weken lang en vonden buiten plaats in de brandende zon. We kregen veel bekijks van mensen die zich afvroegen wat we aan het doen waren en waarvoor die opnames bedoeld waren. En hoewel ik van binnen angst voelde en daarvoor pillen slikte, genoot ik enorm van al die aandacht en bekendheid. De uiteindelijke reclamespots zouden worden uitgezonden op channel 9 en channel 7 en op channel 4 in

Woollongong. Maar op de dag van de eerste uitzending was mijn ontsteltenis groot. In plaats van de door ons gemaakte reclamespots werden oude reclamespots uitgezonden. Gelukkig werd de fout een dag later gecorrigeerd en konden we eindelijk zelf het resultaat op televisie bekijken. Ik weet nog goed hoe ik samen met mijn vrouw en kind aan de buis gekluisterd zat en naar mijn eigen inbreng keek en daarbij vooral lette op het aantal close-ups dat er van mij inzat.

In die tijd had ik het zó druk en was ik zó in beslag genomen door mijn werk dat ik niet de vader kon zijn die ik wilde zijn voor mijn zoon, die nu een jaar oud was. Intussen was mijn vrouw weer zwanger geworden zonder dat we er een moment bij stil hadden gestaan of zij of ik, of wij dat wel wilden. Daardoor werd de druk om te presteren alleen nog maar groter. Ik had in die tijd een gat in mijn hand en gaf het geld uit net zo makkelijk uit als het binnenkwam. Daarnaast dronk en slikte ik het nodige zoals valium en librium om mezelf en de boel aan de gang te houden. Vrouwen waren dol op me, had ik gemerkt, en menige vrouw wilde wel wat meer en een enkele keer viel ik daarvoor. Soms werd het zó bont dat ze aan de deur van ons appartement in Bondi klopten. Naast de alcohol en de pillen waren er in die tijd de grote woede-uitbarstingen. Meestal had of vond ik wel een reden om zo boos te zijn. Een enkele maal kwam het zelfs tot een handgemeen met mijn vrouw. Zij wist altijd wel een gevoelige snaar in mij te raken, die dan zó hard ging trillen dat ik rood voor mijn ogen begon te zien en dan in een woedeaanval uitbarstte. Achteraf is het makkelijk praten waarom we steeds meer uit elkaar groeiden en ruzie kregen. We waren veel te jong getrouwd; zij was zeventien en ik tweeëntwintig en zij kwam uit een heel andere achtergrond dan ik. Zij kon het huishouden en het opvoeden van de kinderen niet aan en ik vanuit míjn

achtergrond kon haar daarbij niet helpen. Ik stond er gewoon niet bij stil. Ik begon te beseffen dat zij niet de juiste vrouw voor mij en ik niet de juiste man voor haar was. Ik had nooit geleerd een goede vader te zijn. Ik speelde wel voor vader, maar het gevoel vader te zijn drong niet tot me door. Als een ziel zo bedekt en gekwetst is door pijn, moet deze eerst vrijgemaakt worden van deze blokkade, voordat die de warmte kan ontvangen en geven die een kind nodig heeft. Mijn gevoel van tekortschieten als vader en echtgenoot probeerde ik te compenseren met succes in mijn werk. Dagelijks werden mijn eerste reclamefilmpjes nu uitgezonden en een twintigtal nieuwe werden opgenomen, waarin ik moest acteren als Chinees, Mexicaan, Oermens of Romein. Omdat ik nu ook moest práten in de spots, kreeg ik spraakles in articulatie, timing en expressie. Ik werd langzamerhand een bekend figuur en kreeg een uitnodiging voor Club 77, een zeer exclusieve besloten club, waar artiesten en mensen uit de film- en radio & televisiewereld elkaar troffen. Naast mijn werk in het warenhuis, moest ik vaak naar lokaties in de buitenwijken, waar ik veel bekijks had. Soms werd ik bang van al die bekendheid en aandacht. Bij het zien van al die antennes op al die daken, duizelde het vaak in mij. Al die mensen in die huizen zagen mij dagelijks op de buis, tot wel zes keer per dag aan toe. Sommigen zagen in mij een groot talent en langzaam werd ik klaargestoomd voor het grotere werk. Zo liep ik als model mee naast topmodellen in de *fashion parade* van Vogue in de Tattersalls Club. Een keer werd ik zó verblind door al die spotlights, dat ik van de catwalk in het publiek donderde, dit tot grote hilariteit van het publiek. En terwijl mijn vrouw in de zaal zat, begaf ik me achter de coulissen in een voor mij totaal onbekende wereld, waar ik mij als buitenstaander tussen al die top mannequins toch onmiddellijk thuis voelde. De nieuwe reclamefilms waren intussen klaar en als een echte filmster werd ik samen met al het personeel van het

warenhuis uitgenodigd voor de première in een bioscoop in de stad. Honderden genodigden waren aanwezig en ik zat samen met mijn producer, zoveel mogelijk weggedoken, helemaal achteraan op de achterste rij. Nadat alle scènes waren vertoond – en dat waren er een hele boel – hoorde ik applaus en zat stomverbaasd te luisteren en te kijken. Het was heel onwerkelijk, net of ik naar iemand anders had zitten kijken. Op het doek was ik de clown, de grote komiek, terwijl niemand wist hoe mijn hart huilde en hoe angstig ik van binnen was.

Maar ik moest doorgaan, ten koste van zoveel. Van de reclamespots werden levensgrote affiches gemaakt, die overal in de étalages en de warenhuizen werden opgehangen. Ook verschenen ze boven aan de pagina van de kranten met vele aanbiedingen er op. En zo werd ik zoetjes aan bekend in grote delen van New-South-Wales. Ik begon net te denken dat ik het gemaakt had in de showbizzwereld van Steward Wagstaf, Graham Kennedy, Paul Hogan en Rolf Harris. Ik werd zelfs via een agentschap gecast voor een film van Sir Richard Attenburough, die naar Australië kwam om een film op te nemen over het leven van Ned Kelly, de beroemde bandiet van Australië van vroeger, met in de hoofdrol Mick Jagger van de Rolling Stones. Ik heb die rol toen niet gekregen en misschien is dat maar goed ook, want de film werd een grote flop.

19. ANITA

Tussen al die bedrijven door werd op 29 november 1968 mijn dochter Anita Louise geboren. Het was een prachtig kind: blauwe

ogen, blonde haren, met alles erop en eraan. Toch veranderde de komst van mijn tweede kind mijn leven niet veel. Ik ging gewoon door met mijn carrière. En door mijn werk had ik ook nog steeds contacten met vrouwen. Een van hen was Sherry Aha, die als demonstrateur voor het merk Revlon in hetzelfde warenhuis werkte als ik. Haar vader was rijk geworden met gokmachines en zijn dochter reed in een grote sportwagen. Ze woonden in een enorm grote villa met zwembad aan het water. Ook hadden ze een groot jacht, dat deelnam aan de *Hobart to Sidney-races*. Op een keer nam ze me mee naar hun prachtige huis, naar het beneden appartement dat zij bewoonde. Zij wilde met mij een relatie beginnen, maar ik had daar geen zin in. Ik was immers getrouwd en had twee kinderen. In een uiterste poging probeerde ze me nog te verleiden, maar toen ik daar niet op in ging, werd ze boos en bracht ze me terug naar de stad en zette ze me in de buurt van King's Cross af. Daarna was het uit tussen ons. Voor mijn werk was ik in die tijd bezig met proefopnamen voor een eigen programmaatje van 15 minuten. De regisseur wilde mij precies zo vastleggen als ik in het warenhuis op de afdeling bezig was met het publiek. Maar zodra de camera ging rollen, gebeurde er wat met en in mij. Ik kwam er niet meer uit. Ik moest op alles tegelijk letten: op de klok, de cue, de tekst, de camera, mijn handen, alles, waardoor mijn hele spontaniteit verdwenen was. Het lukte gewoon niet. Ik kon mezelf niet zijn. Ik nam steeds meer pillen in om de spanning te onderdrukken, maar ook dat hielp niet. En wat ik al vreesde, werd bewaarheid: de sponsors keurden de proefopnames af. De angst werd daarna alsmaar groter. Ook overdag in het warenhuis viel ik nu soms bijna flauw van de angst. Op een dag sprak ik hierover een zeer bekende akteur aan, maar het enige wat hij mij adviseerde was beter ademen. Ik werd hoe langer hoe zieker en verloor de greep op mijn leven. Het werk was niet leuk meer. Maar ik móest verder. Ik

had een gezin te onderhouden met een vrouw en inmiddels twee kinderen.

Mijn houding werd onmogelijk. Binnen in me begon een stem te schreeuwen: “help me,help me!”, maar er was niemand die het hoorde. Maar ik kon zelf ook niet aangeven, wat er precies met mij aan de hand was. Er waren dagen bij, dat ik niet meer op mijn werk verscheen en alleen maar ziek in bed lag. De dokter gaf me pillen, die me nóg zieker en slapiger maakten. Langzaam takelde ik helemaal af. Er werden geen nieuwe projecten meer gestart. Wel verhuisden we nog naar een ander huis in de wijk Deewy, maar ook dát had weinig resultaat. Ook naar het strand gaan, de *bush* in of picknicken met de kinderen, werkte niet. Niets hielp meer.

20. BRISBANE

Uiteindelijk besloten we uit Sydney te vertrekken en naar Brisbane in Queensland te gaan om daar een nieuwe start te maken. We verkochten al onze spullen - op de stationwagen en enkele antieke spullen na - en vertrokken uit Sydney. Onderweg reden we ergens een rivier over bij een verlaten plek, waar vroeger naar saffieren, diamanten en goud werd gezocht. Wij stopten en beproefden ons geluk met een achtergebleven zeef van een oude *gold digger* en vonden inderdaad een paar kleine saffiertjes en diamantjes. Achteraf realiseerde ik me pas het gevaar, waaraan wij ons hadden blootgesteld, daar midden in de *bush* bij 50 graden Celsius en twee kinderen in de auto, met slechts één jerrycan water en wat eten, honderden kilometers verwijderd van de dichtstbijzijnde bewoonde wereld.

Eenmaal in Brisbaine aangekomen huurden we een houten huis met een gigantische tuin in een buitenwijk. De meubels waren alleen

oud en versleten, maar geld om nieuwe te kopen hadden we niet. Gelukkig vonden we beiden snel werk. Mijn vrouw op de modeafdeling van een warenhuis en ik iets verder op in de hoofdstraat bij Woolworth als demonstrateur op de reclameafdeling. Hier geen grote films of modeshows, geen roem of erkenning. Hoewel het huis prachtig was en guana’s met spugende tong ons omringden, was het leven zwaar. Weken gingen voorbij. Ik bezocht steeds vaker de doktoren, die mij op de been probeerden te houden met pillen en medicijnen. Onze twee kinderen verbleven overdag bij een babysitter, waar wij ze ’s avonds na het werk weer ophaalden. Terwijl ik bezig was met mijn demonstraties voor het winkelend publiek, verscheen op een dag plotseling de politie, die mij even wilde spreken. Toen ze mij apart namen, vertelden ze me, dat mijn vrouw gearresteerd en meegenomen was naar het politiebureau op verdenking van diefstal. Ze was op de afdeling waar ze werkte betrapt bij het stelen van een jurk. De volgende dag moest ze voor het gerecht verschijnen. Voor zover ik me kan herinneren, heeft ze die nacht in een cel op het politiebureau doorgebracht. De schok was enorm toen ik haar kwam opzoeken en haar daar zo zag zitten achter tralies. Een vreemd soort paniek sloeg om mijn hart. De volgende dag werd zij voorgeleid voor de rechter. Maar voordat deze zijn mond kon opendoen, sprong ik op vanuit de tribune en vertelde de rechter, dat het mijn schuld was dat ze was gaan stelen, omdat ik niet goed voor mijn gezin zorgde. Maar was dat wel de waarheid? Was ik het, die zo slecht voor het gezin zorgde? Ik kreeg gelijk een enorme afstraffing, omdat ik zonder toestemming mijn mond had opengedaan. Godzijdank liep alles uiteindelijk met een flinke boete en een waarschuwing af.

Ons huwelijk kwam steeds meer onder spanning te staan. Op mijn werk was het intussen bekend geworden dat mijn vrouw voor

diefstal was opgepakt. Ik schaamde me dood. Omdat mijn vrouw op staande voet was ontslagen, was ik nu de enige kostwinner. En omdat de situatie in Brisbane daardoor onhoudbaar was geworden, besloten we maar weer te vertrekken, dit keer langs de kust richting Townsville.

Met een wagen volgeladen met vrouw, twee kleine kinderen en de nog overgebleven spullen, reden we honderden kilometers langs de kust. Het uitzicht was adembenemend. Gouden stranden en een groenblauwe, altijd weer golvende zee. Waren we nu nomaden of zwervers geworden? Vol zelfvertrouwen of onverantwoordelijk? We streken neer op een verlaten strand niet ver van Rock Hampton en vonden daar een grote stacaravan met airconditioning, maar zonder elektriciteit en water. Ik vond al snel werk als barkeeper en als medewerker in de *bottle-department* (distellerij) in een klein barretje, maar lang heb ik daar echter niet gewerkt. Ik had namelijk op eigen initiatief een klant, die zijn flessen bier had laten vallen, gratis een paar nieuwe flessen bier gegeven en dat pikte de baas niet. Mijn geestesgesteldheid begon mij steeds meer parten te spelen. Zonder werk en zonder geld, ver weg van alles en iedereen, werd de situatie al snel onhoudbaar. Uiteindelijk besloten we het strand en de stacaravan te laten voor wat het was, en terug te keren naar Brisbane.

21. ST. HELIERS BAY - NIEUW-ZEELAND

Eenmaal terug in Brisbane konden we ook daar onze draai niet vinden en verkochten daarom al snel onze stationwagon om van dat

geld per vliegtuig te vertrekken naar Nieuw Zeeland. Hoe en waarom we op dit idee gekomen waren, weet ik niet meer. Ik was in de war en op zoek naar een plek met rust en stabiliteit. Al snel waren de zaken geregeld. Eenmaal in Nieuw-Zeeland aangekomen, belandden we in Auckland in een plaatsje St Heliers Bay genaamd, met prachtig uitzicht op zee. Maar ik had geen oog voor de schoonheid van het land. Ik moest werk zoeken en dat vond ik midden in de stad in een groot warenhuis, waar ik weer artikelen moest aanprijzen en demonstreren. Maar ik had er de kracht niet meer voor en elke dag ging het slechter met mij. En wat voor pillen ik ook kreeg van de artsen, het mocht niet baten. Ook had ik steeds meer moeite om de grote woede die in me zat en waar ik bang voor was, te onderdrukken. Mijn schreeuw op hulp werd alsmaar groter, maar ik kon niemand laten zien of uitleggen, wat ik doormaakte. Uiteindelijk stortte ik volledig in en werd ik opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis.

Half, nee, bijna helemaal gek van angst, zat ik daar te midden van mensen, die ook niet helemaal in orde waren. Ik zag in iedere man, die maar een beetje op mijn vader leek, een vijand, door wie ik nog banger werd. Ik kreeg steeds meer en andere pillen, die ik dan moest uitproberen. Soms vroegen ze mij of ik stemmen hoorde, maar die hoorde ik niet. Wel flitsten er beelden voor mijn ogen, die mij angstig maakten. Toen ik vroeg, wat er met me aan de hand was, legden ze mij uit dat ik in een emotionele onbalans was geraakt, die tot de categorie van neurosen behoorde, en dat ik dus geen afwijkingen had in mijn hersenen. Een en ander werd nog eens bevestigd door de uitslag van een EEG, dat ze van mijn hersenen hadden gemaakt.

Telkens, wanneer zij vragen begonnen te stellen over mijn vader en moeder, begonnen de emoties los te barsten en kwamen de tranen,

de angst, en de woede en was ik de controle over mezelf volkomen kwijt. De drang en de strijd om te overleven, hadden mij geestelijk en lichamelijk gevloerd. En terwijl ik daar in het ziekenhuis verbleef, werden mijn vrouw en kinderen onderhouden met voedselpakketten, die betaald werden door een kerkelijke instantie. Ondertussen moet mijn vrouw contact hebben gezocht met haar ouders in Australië, want op een dag kreeg ik te horen dat we terug zouden varen naar Australië om daar als gezin ons leven voort te zetten, zodra ik uit het ziekenhuis ontslagen zou worden. Met een zak vol pillen verliet ik het ziekenhuis en voegde ik mij weer bij mijn vrouw en kinderen, die intussen hun intrek hadden genomen in een kleine, zeer armzalige woning. Nee, ik was nog lang niet in orde, maar ik wist me zo goed en kwaad als het ging staande te houden. Ik was nu inmiddels zo'n 24 jaar, mijn vrouw drie jaar jonger, en de kinderen waren 1 en 3 jaar oud. De ons resterende tijd gebruikten we om Nieuw-Zeeland te verkennen. Die laatste dagen bracht mijn interesse in 78-toerenplaten mij nog bijna in moeilijkheden. Nadat ik in een antiekzaak een paar oude 78-toeren platen had gekocht, bezochten wij in een museum de afdeling oude platen. Toen we het museum weer wilden verlaten, werd ik aangehouden op verdenking van diefstal omdat ze dachten dat ik de platen, die ik in een plastic zak bij me had, daar gestolen had. Toen ik had uitgelegd, hoe het precies zat, konden we gelukkig gewoon doorlopen. Maar bij het aan boord gaan stonden er twee detectives ons bij de loopplank op te wachten, die mij begonnen te ondervragen, omdat ik verdacht werd van platendiefstal. Even leek het erop dat de bootreis voor mij niet door zou gaan. Nadat ik wederom had uitgelegd wat er precies gebeurd was, kon ik alsnog vertrekken met de waarschuwing van hun kant, dat ik nooit meer een voet op Nieuw- Zeelandse bodem zou mogen zetten.

22. PERTH (2)

De bootreis terug naar Perth, Australië, zou twee weken gaan duren. Het had een vakantiereis kunnen zijn, maar dat werd het niet. Ik had ondertussen uitgevonden dat een combinatie van pillen en Bacardi-Cola mij deed voelen alsof ik in een droom leefde. Bij aankomst in Perth werden we afgehaald door mijn schoonouders en toen besefte ik opnieuw hoe alleen ik was in Australië zonder familie. Er was geen ruimte voor gevoelens of emoties bij het weerzien. Alleen prestaties, dag en nacht werken, veel geld verdienen, belangrijk zijn en vooral bekénd zijn, telde in hun ogen. Over mijn situatie en mijn verleden werd niet gesproken. Met pillen slikken en hard werken zou alles wel weer snel in orde komen. Er werd voor ons een huis gevonden in Applecross, vlakbij mijn schoonouders. Ook vond ik weer snel werk. Frank Baden-Powell, een slimme zakenman, had een aantal nieuwe nachtclubs geopend en één daarvan was Dirty Dick's Restaurant, waar je met je vingers moest eten. Zijn nieuwste project was het Hoffbrauhaus, van buiten en van binnen geheel ingericht in Duitse stijl. En voor dit nieuwe Hoffbrauhaus zochten ze nog een host-compere/zanger, die de show zou presenteren en de hele avond zou leiden. Ik kreeg die baan en dat betekende 6 avonden per week optreden. De openingsavond was meteen al zo'n succes, dat we als reclame een hele pagina kregen in de Sunday Times met daarin zoveel lovende woorden, dat succes wel haast verzekerd was. Mensen stonden avond na avond in de rij om naar binnen te mogen. Ik danste en zong en samen met de andere artiesten maakten wij het Hoff brauhaus tot een enorm succes. Ik barstte elke avond los en rustte

niet voordat iedereen van hoog tot laag, op de tafels stond te zingen en te dansen. Ook leidde ik gekleed in *lederhose* spelletjes met het publiek, waarbij de kandidaten zonder hun handen te mogen gebruiken, worsten moesten zien te eten, die aan een lijn geregen waren. Om dit allemaal te kunnen volhouden, slikte ik achter de coulissen librium pillen en gorgelde ik met '*cloves*', een soort nagel kruid siroop om mijn stem soepel te houden. Naast mijn nachtclubwerk, had ik voor overdag werk gevonden bij Bairds, een groot warenhuis, waar ik wederom mijn kunsten vertoonde als *Mister Gadget*. En in de weekends trad ik dan ook nog samen met mijn vrouw op als *Demo the Clown*. En alsof dat nog niet genoeg was, bedacht ik tussendoor ook nog uitvindingen, die ik probeerde te verkopen, wat mij deels ook lukte. Dag en nacht leefde en werkte ik als in een roes. En toch, ondanks al dat werk, bleek er telkens weer niet genoeg geld te zijn. In de spaarzame momenten, dat ik vrij was, zoals op zondagmiddag, zat ik met mijn gezin bij het zwembad van mijn schoonouders. Meestal trok ik me dan al snel terug in een van de bij kamers om wat alleen te zijn of nieuwe liedjes in te studeren, waar ik anders geen tijd voor had. Op een van die zondagen - nog doodmoe van mijn optreden van de avond daarvoor in de Hoff brauhaus - zonderde ik mij weer af van de familie en ging op bed liggen in de logeerkamer achter het huis met de deur naar de tuin en het zwembad open. En terwijl iedereen lag te zonnen of aan het zwemmen was, of nipte aan een glas port of sherry, viel ik in een diepe slaap. Ik was totaal kapot van al die optredens, al die maanden 6 dagen per week. Intussen was mijn medicatie veranderd van valium en librium, naar hele kleine pilletjes, waar ik de naam niet meer van weet. Deze waren zó sterk, dat als je er een teveel innam, je niet meer overeind kon blijven.Voor de veiligheid had ik deze pillen in de handtas van mijn vrouw gestopt, zodat ze onbereikbaar waren voor onze kinderen.

Die middag werd ik midden in een droom plotseling wakker van iets. Ik zag mijn twee jaar oude dochtertje Anita in mijn kamer staan. Haar ogen stonden flauw en ze zwalkte van de ene naar de andere kant. Direct gingen bij mij alle alarmbellen rinkelen. Ik was meteen klaarwakker, vloog op en rende naar de tuin en schreeuwde, wat er met onze dochter aan de hand was. “Ach niets, misschien een beetje teveel zon”, was hun reaktie, maar ik nam daar geen genoegen mee. Plotseling zag ik de tas van mijn vrouw op de grond liggen met daarnaast het kleine buisje pillen, dat open was en een aantal pilletjes waren ernaast gevallen. Ik schreeuwde: “Bel een ambulance of een dokter!” Maar toen daar niet snel genoeg op gereageerd werd, begon ik als een gek de pillen te tellen. Ik wist hoeveel er in moesten zitten en hoeveel ik er zelf ingenomen had, en ik miste er heel veel. Ik wilde niet wachten op een dokter of ambulance en pakte mijn dochter op, nam haar in mijn armen en rende naar mijn stationwagen, die voor de deur stond en schreeuwde: “Bel het ziekenhuis!” Mijn vrouw rende achter mij aan, en zo scheurden we met hoge snelheid over de snelweg van Applecross naar Perth, zo ‘n 10 kilometer, naar het ziekenhuis. Mijn dochtertje, dat in de armen van mijn vrouw lag, was ondertussen buiten bewustzijn geraakt. Ik reed nóg harder, hoe hard weet ik niet meer. Mijn claxon gebruikte ik als sirene en zo racete ik door de straten van Perth dwars door alle stoplichten heen. Bij aankomst bij het ziekenhuis stond het personeel gelukkig ons al op te wachten. Mijn dochter werd meteen naar eerste hulp gebracht, waar haar maagje werd leeggepompt. Na drie dagen buiten bewustzijn te zijn geweest kwam zij eindelijk godzijdank weer bij. Dat moment zal ik nooit vergeten. Ik zat bij haar bedje en opeens opende zij haar prachtige blauwe ogen. Ze stond op en met haar handen aan de tralies van haar ledikantje, begon zij het liedje te zingen, dat ik haar had geleerd: “*…Twinkle, Twinkl, Little Star..* ”, net alsof er niets

gebeurd was. Ik huilde van vreugde en dankbaarheid, toen de arts mij bij hem riep en me een uitbrander gaf, omdat hij vond dat ik onverantwoordelijk was omgesprongen met mijn medicijnen. Ik reageerde geschokt, verontwaardigd en boos tegelijk, omdat ik me op dat moment realiseerde dat, als ik niet meteen zo alert gereageerd had, ik nu hoogstwaarschijnlijk aan het bed van een dood kindje had gezeten.

Maar '*the show must go on*' en dus hervatte ik al snel weer de optredens zes avonden per week. Elke avond presteerde ik het weer mensen te laten lachen en dansen en dronken te krijgen. Mijn energie was zó groot, dat er in de wandelgangen werd gefluisterd, dat ik peppillen innam om me op de been te houden, maar het tegendeel was waar. Ik slikte juist van alles om me tot rust te brengen. Het succes was zó enorm, dat ik meende in aanmerking te komen voor een salarisverhoging. Toen ik Frank Baden-Powell daar voorzichtig om vroeg, veranderde hij plotseling in een beest en dreigde dat me voor de wolven te gooien als ik daar nog één keer om zou vragen. Ik was enorm geschrokken van de reactie van die man, die voor mij altijd zo aardig was geweest. De lol was er toen voor mij snel af. Ook als de clown die ik in het weekend op kinderfeestjes speelde, kon ik me maar met moeite staande houden. Vaak stond ik daar met zweetdruppels op mijn voorhoofd, die dan naar beneden druppelden en in de popcorn pan belandden, waar ze al sissend verdampten tussen de maïskorrels. O, wat huilde die clown van binnen, wat was hij ver van zijn innerlijk thuis. Ik stond letterlijk op instorten zonder dat iemand, inclusief ikzelf, dat zag en geen pil kon daar wat aan veranderen. Soms kwamen de tranen vermomd als agressie naar buiten. Ik wist dat het zo niet verder kon, maar in een land zonder uitkeringen of ziektewet was het onmogelijk om rust of afstand te nemen. Ook was ik verslaafd

geraakt aan het applaus van het publiek. Al die strelingen, die ik als kind zo had gemist, had ik nu zo hard nodig. Ik zag dat ik tekort schoot als vader voor mijn kinderen en als echtgenoot van mijn vrouw. Mijn kleine zoon en dochter hadden een pappa, die geen pappa kon zijn, hoe graag die dat ook wilde. Ook zag ik de tekortkomingen van mijn vrouw, die nooit geleerd had om een huishouden te *runnen* en die niet in staat bleek om op een verantwoorde wijze de kinderen op te voeden. Soms kwam ik thuis van mijn werk en vond de kinderen huilend in hun bedjes, terwijl mijn vrouw in geen velden of wegen te bekennen was. Ik zag het allemaal wel, maar ik zat opgesloten in mezelf en was niet in staat er iets aan veranderen. De woede-uitbarstingen werden steeds heviger. Alleen de spaarzame keren dat we met z'n viertjes als gezin naar het strand of naar de bossen gingen, voelde ik me de vader die ik wilde zijn. Nee, ik was in die tijd geen makkelijk iemand om mee te leven en zocht hoe langer hoe meer mijn heil bij andere vrouwen, die na het zien van mijn optredens al snel bereid waren hun bed met mij te delen. En wilde de ene niet, dan ontdekte ik dat de zuster van de ander wel wilde. Ik was op zoek naar genegenheid en geborgenheid, naar rust, naar een persoon, bij wie ik mijn lege emotionele accu weer kon opladen. Onvermijdelijk kwam de dag die ons huwelijk deed springen. Er knapte toen iets in me, er brak iets, dat daarna nooit meer heel zou worden. Zoals gewoonlijk gingen we elke zondagmiddag naar mijn schoonouders. Mijn kinderen vertoefden dan meestal in of rond het zwembad. Zij hadden al jong geleerd te zwemmen en bewogen zich als een dolfijn in het water. Maar ik was als de dood voor water, vooral voor het diepe, en kon nog geen seconde mijn hoofd onder water houden. Australië is een land van water, van sport en veel buitenleven en als vader van twee jonge kinderen voelde ik me dan ook erg tekort schieten door het feit dat ik niet met mijn kinderen in het water

durfde. Maar het ging echt niet. Als kind had ik in het Sportfondsenbad te Amsterdam aan zo'n hengel redelijk leren zwemmen, maar nu had ik een vreselijke watervrees, die ik maar niet kon overwinnen. Op die bewuste zondagmiddag stelde mijn schoonmoeder voor, mij wat zwemoefeningen te leren in het zwembad, om zo van mijn verdrinkingsangst af te komen. Eenmaal samen met haar in het zwembad, duwde zij mijn hoofd een aantal malen onder water. Ik wilde me niet laten kennen tegenover mijn kinderen en de andere aanwezigen en liet dit alles gewoon toe, maar op een gegeven moment knapte er iets in mij, een soort draad in mijn hoofd, ik kan het niet verklaren. Het was alsof ik van binnen barstte. Ergens bleef ik wel doorademen en doorleven, maar ik kon de draad niet meer goed oppakken, wat ik ook deed. Het laatste beetje kracht, dat ik nog in mij had, was verdwenen. Ik verdronk in mezelf en raakte buiten bewustzijn. Ik probeerde mijn familie duidelijk te maken, dat er echt iets ernstigs met mij aan de hand was, maar ik kon het hen niet uitleggen, want ik snapte het zelf ook niet. Niets wat ik daarvoor had gedaan, ging meer. Het was alsof mijn leven van de ene op de andere dag was overgenomen door iets anders, wat ik niet begreep en dat mij zeer angstig maakte. Op een dag, toen de spanningen thuis weer eens hoog opgelopen waren, pakte ik zonder iets te zeggen en zonder iets mee te nemen mijn stationwagon en reed de woestijn in. Ver weg van alles wilde ik zijn, maar waar naartoe precies, wist ik ook niet. Een dag later was ik al 750 km ver, in een oud goudmijnstadje Kalgoorlie. Daar vond ik een goedkoop hotelletje, waar ik een kamer moest delen met iemand anders. Enige dagen later vond ik een baantje als tuinman bij een ziekenhuis, waar ik bladeren moest harken. Het was alsof ik zomaar in een ander leven was gestapt en mijn hele verleden wilde vergeten, alsof het nooit en te nimmer had bestaan. Maar 's avonds toen ik naar de bar ging voor een biertje, herkende sommige

mensen mij van een of ander optreden. Nee, beroemd was ik niet, maar overal waren wel mensen, die mij kenden als *Mister Demo*, of als *Demo The Clown* of van een of ander reclamefilmpje. Ik realiseerde me geen moment wat ik mijn vrouw en kinderen met deze dwaze vlucht aandeed. De knoop zat in mij , en ik moest zélf die knoop zien los te peuteren. Ik raakte steeds meer in paniek, vooral als ik zag dat men mij herkende. Dan wilde ik weer weg, verder weg, gewoon maar ergens in een tuin werken of zo. Zo gingen twee weken voorbij, tot mijn kamergenoot, die psychologie had gestudeerd, me adviseerde om naar een arts of psychiater te gaan, omdat ik midden in de nacht in mijn slaap lag te schreeuwen. Ik nam zijn advies ter harte en reed terug naar huis, naar Perth. De volgende dag wilde ik mijn vrouw en kinderen bij mijn schoonouders ophalen, maar ik werd niet binnengelaten. Ze stonden buiten op de stoep voor de voordeur en vertelden me dat ze me als vermist had opgegeven bij de politie en dat het beter was, als ik nu maar voorgoed zou verdwijnen, ver weg naar Melbourne. Ik vertelde dat ik ziek was, maar ze wilden niet luisteren. Als een geslagen hond met de staart tussen zijn benen, droop ik af. Die avond sliep ik alleen in ons huis. De volgende dag bereidde ik me inderdaad voor om te vertrekken naar Melbourne, zo'n 4000 km van Perth.

23. MELBOURNE

Ik voelde dat ons huwelijk voorbij was, want wat ik ook zei of probeerde te zeggen, niets hielp meer. Ik moest voorgoed vertrekken. Ik was zó met mezelf bezig, dat ik me helemaal niet afvroeg of realiseerde wat dit alles voor haar en de kinderen betekende. Ik pakte mijn koffer en ging voor de laatste keer langs bij mijn impresario, die geschokt reageerde en maar bleef zeggen dat ik zo'n mooie vrouw had. En zonder mijn vrouw of kinderen iets te

zeggen, nam ik de trein naar Melbourne.Van de reis zelf herinner ik me niet veel meer. Ik was te ver heen en zocht wanhopig naar een reddende hand, naar begrip en inzicht. Met slechts genoeg geld voor een week huur bij me, begon ik aan de reis naar Melbourne. Ik realiseerde me dat ik een nieuw leven was begonnen. Een man, gekleed in pak met stropdas en een koffer, totaal verward en ontheemd, stapte uit op het perron van Melbourne. Het geld, bedoeld voor de eerste huur, was onderweg al grotendeels opgegaan aan het dure eten in de trein. De eerste dagen sliep ik bij het Leger des Heils, totdat ik een kamer had gevonden. Maar werk vinden lukte niet, niets lukte, omdat ik ziek was en angstig. Soms was ik zó angstig, dat ik tijdens het slenteren door de stad plotseling een portaal binnen rende, waar ik een bordje van dokter of arts zag, en dan schreeuwde: "help me, help me!" Ik herinner me dat ik ergens op een soort tafel lag en dat er iemand aan mijn hoofd zat te rukken, blijkbaar om de spanning wat weg te halen. Intussen had ik een kamer gekregen, met de belofte dat ik huur zou gaan betalen zodra ik werk had gevonden. Maar in mijn toestand lukte dat niet. Ik begon terug te verlangen naar Perth, naar mijn vrouw en kinderen. Met het laatste beetje geld dat ik nog had, ging ik naar het postkantoor en stuurde een telegram naar huis. Het antwoord kwam per omgaande in telegramstijl terug: "*kom-nooit-meer-terug-, - heb-andere-man-gevonden*". Dit telegram was de laatste klap, die ik nodig had, om volledig in te storten. Ik hield het telegram bij me en las het keer op keer. Radeloos zwierf ik rond. Ik moet in die tijd wel artsen bezocht hebben, die mij kalmeringstabletten gaven, maar veel weet ik daar niet meer van. Ik zag dat ik zo niet verder kon en wilde opgenomen worden in een ziekenhuis. Een arts verwees me door naar een psychiatrisch ziekenhuis, maar bij de intake werd ik gelijk afgewezen, omdat ze vonden dat ik niet gek genoeg was. Met angst en beven moest ik verder, maar ik redde het

niet meer. Na veel touwtrekken tussen artsen en ziekenhuizen, kwam er opnieuw een intakegesprek, dit maal voor opname in een experimentele psychotherapeutische afdeling en nu werd ik wél aangenomen. Dagelijks kreeg ik angst- en paniekaanvallen, die me het gevoel gaven, dat ik echt gek aan het worden was. Een van de voorwaarden voor verblijf op die afdeling was, dat ik geen medicijnen meer mocht slikken. Maar door het stoppen met de medicijnen werden de paniek en angstaanvallen in eerste instantie alleen maar nóg heviger. Ik durfde op het laatst niet meer alleen naar buiten of over bruggen te lopen. Ik lag daar in een kamertje dat ik deelde met een kamergenoot. Aan de muur hingen als laatste houvast wat grote foto's van mij van mijn reclamefilms en een paar kleine fotootjes van mijn kinderen, die ik nog snel in mijn koffer had gestopt toen ik het huis verliet. Op de afdeling maakte ik deel uit van een praatgroep, die bestond uit zo'n 12 man met een psychiater erbij, waarin je over je problemen kon praten. Voor de rest herinner ik me alleen nog maar dat ik aan bed gekluisterd lag. En terwijl andere patiënten in het weekend soms naar huis gingen, bleef ik noodgedwongen in de inrichting. De roep op medicijnen, werd steeds groter, maar niet beantwoord. In die tijd leerde ik de muziek van Simon en Garfunkel kennen en vooral het lied '*Bridge Over Troubled Water*' greep mij bijzonder aan, hoewel de inhoud mij toen nog totaal ontging. Ik snapte ook niet waarom die jongeren zo kapot waren van dat lied. Er liepen daar op de afdeling allerlei patiënten rond. Zo was er één, die rondliep met een groot kruis van Jezus op zijn borst, omdat hij naar zijn zeggen 'bezocht werd door de duivel'. Dat maakte grote indruk op me. Een andere mede patiënt zou binnenkort omgebouwd worden van man naar vrouw, en moest daar allerlei testen voor ondergaan om te verifiëren of die beslissing wel een juiste was. Ook waren er verslaafden aan drugs, marihuana of alcohol, en mensen met plein- of straatvrees, wat een

beetje leek op mijn problematiek. Er werd veel aan sport en handenarbeid gedaan, maar ik voelde me daar niet bij betrokken. Alle patiënten waren ingedeeld op een rooster voor het afwassen en afdrogen na het eten. En als ik aan de beurt was vloog ik vaak weer in paniek bij het zien van al die grote keukenmessen. Later besefte ik dat ik bang was dat ik mezelf iets zou aandoen met die messen, maar ik dorst dat tegen niemand te vertellen. Ik bleef maar roepen om medicijnen. Ondertussen uitte ik mijn verdriet in duizenden tranen over het gemis van mijn kinderen, die zover weg waren en waar ik niets meer van hoorde. In totaal ben ik zes maanden opgenomen geweest in dat ziekenhuis.

De behandeling in het ziekenhuis stond nog in een experimenteel stadium zonder enige diepgang en ook ik wist totaal niet wat ‘bewust’ en ‘onbewust’ was, laat staan wat ‘hoger bewustzijn’ was. Ik wilde alleen maar af van het leven dat ik leed, en van de beroerde gevoelens, waar ik mee rondliep. De diagnose die men stelde was ‘acute angst’, maar angst voor wát? In die tijd had ik angst voor álles. Dag en nacht had ik angst: het zat in me, en het was overal om mij heen en niemand, ook ik zelf niet, wist waar die angst vandaan kwam. De enige manier waarop ik mijn angstgevoelens kon verminderden, was door het innemen van medicijnen zoals Valium, maar dan wel 40 of 50 milligram per dag, terwijl de normale dosering 10 a 15 milligram is. Ook Mogadon, een soort hypnotiserend slaapmiddel, had enig effect. Als ik dat innam, voelde ik mijn lichaam langzaam ontspannen en viel ik zonder problemen in slaap. Omdat er niet veel verbetering in mijn situatie kwam, vroeg de psychiater mij op een dag of ik mee wilde doen aan een test. De test bestond uit een aantal weken slikken van medicijnen, die elke dag verschillend waren. Aan het eind van elke dag moest ik een vragenlijst invullen met vragen over mijn welzijn. Ik werd van al die

vragen nog gekker, dan ik al was en schreeuwde het uit van ellende. Op een dag wilde ik in een bui van enorme boosheid de hand aan mezelf slaan en rende in grote paniek het kantoor van de dienstdoende hulpverleners binnen en schreeuwde: “help me, help me!” Maar niemand wilde me helpen en ze vertelden me dat ik eerst die test moest afmaken omdat ik die medicijnen nodig had, zoals een kreupele krukken nodig heeft om te lopen. Maar ik wilde weg, weg van al dat gelul in die praatgroepen, waar ik niks aan had. Dagelijks vluchtte ik, zodra een activiteit of het corvee voorbij was, terug naar het kleine slaapzaaltje en kroop ik in bed. Vaak kreeg ik daar bezoek van medepatiënten, vooral vrouwelijke, die ook met de nodige problemen zaten. Op een dag kwam er weer zo’n jonge vrouw binnen, die op mijn bed ging zitten en met mij begon te stoeien. Tijdens het stoeien pakte ze plotseling een kussen en drukte die op mijn gezicht. Wat er toen met mij gebeurde, kan ik heel moeilijk beschrijven, maar mijn hele lichaam begon te trillen en te schudden. Ik zag allerlei beelden in een flits voorbij komen, die ik niet kon thuisbrengen. In wilde paniek sloeg ik om me heen en schreeuwde het uit. Mensen op de gang, die mij hoorden schreeuwen, kwamen aanrennen en met spoed werd er een psychiater opgeroepen. Ik denk dat ik een injectie kreeg toegediend om me weer rustig te maken. De volgende dag nam ik weer gewoon deel aan de groepen, maar voordat de bijeenkomst begon, vertelde de psychiater mij dat ik op hem moest vertrouwen. Toen de groep eenmaal was begonnen, werd er even gesproken over wat er met mij die avond daarvoor was gebeurd en de psychiater vroeg mij mijn ogen te sluiten en weer op hem te vertrouwen. En ik deed zoals hij zei. Weer kwamen duizenden beelden naar boven en ik begon spontaan te schreeuwen: “ik ben een moordenaar, ik ben een moordenaar!” Toen ik mijn ogen weer mocht openen, zag ik dat ik daar alleen zat met de psychiater en dat alle andere groepsleden

in paniek naar buiten waren gerend. Maar ik had niemand vermoord! Die dag liep ik rond met het gevoel alsof ik genezen was, omdat ik nu dacht te weten waar die angst vandaan kwam. Maar diezelfde dag kwam de psychiater mij opzoeken en maakte me voorzichtig duidelijk, dat ik nog lang niet genezen was en dat dit pas het begin was. Die dag herinner ik me nog als de dag van gisteren. Die enorme tegenstelling: eerst die ontlading en dan de ontgoocheling, dat dit pas het begin was. Ik voelde een enorme drang om alles naar buiten te gooien, alles, wat het ook was. Maar ook de dagen daarna bleef ik bevangen door angst. Op een dag werden een paar van ons weer uitgenodigd om mee te doen aan een experiment. Er zou een psychotherapeut komen uit Amerika die met iets nieuws bezig was, en het woord '*Gestald* werd voor het eerst genoemd. In een zaal vol hulpverleners, dokters, psychiaters, psychologen werd ik naar voren geroepen en werd mij gevraagd de rol van de psychiater te spelen, die onze groep begeleidde. Ik bleek hem goed geobserveerd te hebben, want ik speelde de rol uitstekend. Een mede patiënt, een lange slanke man, kwam naar voren en begon mij als psychiater aan te spreken. En ik speelde de rol van de psychiater, die steeds op zijn horloge kijkt, sigaretten vraagt en vragen ontwijkt. De mede patiënt voelde zich door mijn gedrag zó afgewezen, dat hij in woede uitbarstte. Hij stond net op het punt me te gaan slaan, toen een psychotherapeut tussen beiden kwam en het rollenspel stopte. Het rollenspel had veel losgemaakt bij de mede patiënt, maar ook bij mij. Want voor het eerst ervoer ik dat ik ook in een andere rol, in een andere positie kon zijn dan die van patiënt of slachtoffer. Deze doorbraak, dit besef bleek later van enorm belang te zijn geweest voor mijn verdere ontwikkeling. Het is vreemd, maar hoewel ik zes maanden in dat ziekenhuis heb doorgebracht, kan ik me de naam van het ziekenhuis niet eens meer herinneren. Ondanks de therapieën, experimenten en

praatgroepen, bleef ik mijn angst houden. Van mijn vrouw en kinderen in West-Australië had ik in al die tijd niets meer vernomen en mijn gevoel van eenzaamheid werd steeds groter, vooral in de weekends als andere patiënten naar huis gingen. En omdat ik vrijwillig was opgenomen, besloot ik met hulp van medicijnen terug te keren naar Perth. Maar hoe? Geld voor de reis had ik niet, maar ik wist dat je bij vrachtwagen depots vrij gemakkelijk een lift kon krijgen. Bij mijn vertrek uit het ziekenhuis kreeg ik een aantal medicijnen mee als Valium en Librium en de psychiater drukte mij nogmaals op het hart dat ik nog lang niet genezen was en dat ik de medicijnen nodig had zoals een kreupele zijn krukken. Het vreemde was dat ik met de juiste dosering pillen inderdaad nagenoeg geen last meer had van mijn angsten. Maar dat betekende wel heel veel pillen slikken. De eerste nachten na mijn vertrek sliep ik in telefooncellen in afwachting van een vrachtwagen, die me naar Adelaide zou brengen, vanwaar ik dan weer een volgende lift naar Perth zou nemen. Het zou een reis worden van duizenden kilometers, die ik onderweg vulde met koekjes, *pies* en *pasties* en soms wat eten van de chauffeur. ‘Onderweg zijn’ betekende voor mij ‘ongebonden zijn’, ‘tijdloos zijn’ en gaf me altijd een gevoel van ‘welzijn’, letterlijk ook ‘wel – zijn’. Want als ik onderweg was, voelde ik me altijd ‘wel’ in het ‘zijn’, in het moment. Mijn ogen zagen de woestijn en steden voorbijtrekken, slechts afgewisseld door een spaarzame boom. Australië is zo’n onmetelijk land, dat je je er nauwelijks een voorstelling van kunt maken. Zonder duidelijk doel voor ogen, zat ik naast de chauffeur in de cabine. Praten deed ik nooit veel. En in slaap vallen deed ik ook niet, als de chauffeur aan het rijden was. Ik keek naar de zonsondergang en ’s morgens naar de zonsopgang, in al zijn pracht en praal. Ik had geen besef van tijd en er kwamen geen gedachten in me op van ‘nog zoveel kilometer’ of ‘over zoveel dagen ben ik daar’. Nee, daar dacht ik liever niet aan.

Want ‘daar-zijn betekende voor mij meestal de hel: de stad, het werk, het moeten, de waanzinnige *ratrace*. Maar de tijd gaat door en ik was nu op weg naar de stad waar een vrouw en twee kindertjes op mij wachtten. Een zoontje en een dochtertje, die ik had verlaten, net zoals ik zelf als kind verlaten was. Het was voor mij altijd een obsessie geweest om dit mijn eigen kinderen nooit aan te doen. En toch was het gebeurd.

24. PERTH (3)

In Perth aangekomen stapte ik voor de laatste keer uit de vrachtwagen. Door het lange zitten en de ongemakkelijke houding waarin ik gedurende die reis had geslapen – half zittend, half slapend – waren mijn ledematen bijna niet meer gewend te lopen. Innerlijk voelde ik me gedurende de reis als een vogel in de lucht, genietend van het vliegen zelf, zonder te weten waarheen. Dit waren - zonder dat ik me dat toen goed realiseerde - mijn momenten van echt ‘zijn’, van ‘wel-zijn’. Ik was ‘één’ met de reis, en ik was niet die reiziger, die toevallig ergens heen moest. Eenmaal in Perth was het alsof ik wreed ontwaakte uit een mooie droom. Met in mijn zak alleen een buisje medicijnen stapte ik met één stap een totaal andere wereld binnen. Ik probeerde zo snel mogelijk weer de draad van het dagelijks leven op te nemen. Ik moest snel een huis of kamer zoeken, werk vinden, de kinderen opzoeken, de scheiding regelen, en dit alles zonder uitkering of verzekering achter de hand. Ik nam mijn intrek in een kleine kamer met de afspraak dat ik de huur later mocht betalen. Het oude werk weer oppakken lukte in eerste instantie niet en om te overleven vond ik werk als verkoper

van tweedehands auto's op provisiebasis. Een voordeel daarbij was dat ik meteen kon beschikken over een eigen auto. Maar de druk om te presteren was erg groot. Als je niets verkocht, kon je nauwelijks overleven. Dus probeerde ik van alles om de auto's maar aan de man te brengen, of de auto's nou liepen of niet. Maar, o, wat schaamde ik me als mensen terugkwamen met klachten. Dan was het een hele strijd wie uiteindelijk de reparatie moest betalen. Als er geen klanten waren, moest ik auto's poetsen of accu's opladen. Soms zat ik achter mijn bureau reclame jingles te bedenken, die ik vervolgens aan mijn baas liet horen, maar die wilde daar niets van weten. Eentje speelt er nog steeds door mijn hoofd na al die jaren: '*Feel free free free, to drive a V-V-V, from Key Key Motors*'. Maar ik was niet geschikt als autoverkoper. Na afloop van het werk was het de gewoonte dat je met z'n allen nog naar de kroeg ging voor een biertje. Ik voelde mij daar nooit bij thuis. En ik had trouwens wel wat anders aan mijn hoofd. Er was een scheiding op handen, ik had een ex-vrouw, die mij zó haatte, en kinderen, die ik slechts heel af en toe mocht zien. Vooral het gemis van de kinderen deed mijn hart huilen. Als ik ze weer terug had gebracht bij hun moeder, was ik dagenlang van slag. Dan stortte ik weer in en werden de angsten, ondanks de medicijnen, weer groter. Ik zocht hulp en ging van de ene arts naar de andere, die mij steeds meer pillen gaven. Soms werd mijn dosis Valium of Librium gewoon verdubbeld. Maar het mocht allemaal niet baten. Ik wilde weer dood. Weg van mezelf en van iedereen om me heen. Niemand begreep me, ook ik mezelf niet. Mijn innerlijke stem begon steeds harder te schreeuwen: "help me, help me!", maar niemand wist hoe. Soms reed ik naar de zee en parkeerde daar mijn auto ergens ver weg en slikte dan een heel buisje medicijnen in, in de hoop nooit meer wakker te worden. Maar een paar dagen later kwam ik dan tóch weer bij. Dit herhaalde zich een aantal malen. Altijd weer op een stille plek, ver weg van

alles, ergens bij de zee. Leven of dood, het maakte mij allemaal niets meer uit. Toch moet er ergens nog een sprankje hoop of licht geweest zijn. Want deze zelfmoordpogingen waren niet zo hevig als de eerste pogingen. Deze pogingen waren meer een roep om hulp. Maar wie kon mij helpen, en hoe dan? Zelf kon ik het niet. Ik had twee opties: door blijven werken of weer opgenomen worden in een ziekenhuis. Uiteindelijk belandde ik na tussenkomst van een telefonische hulpdienst in het algemene ziekenhuis van Perth op Ward 9, de psychiatrische afdeling.

25. WARD 9

Deze Ward 9 stond in heel Perth bekend als 'de gekkenafdeling'. Je hoorde vaak zeggen: " Pas maar op, want anders kom je nog op Ward 9 terecht!". Ik kreeg daar een bed, eten en medicijnen, en moest me als een gewoon patiënt gedragen, dat wil zeggen, dat ik op of in bed moest liggen. Op mijn dossier stond vermeld: '*acute anxiety*': Acute angst. Maar voor wát en waarom? Het enige dat ik wist, was dat die angst heel diep in mijn onderbewuste verborgen zat. De behandeling zelf daar stelde niet veel voor, sterker nog, er was helemaal geen behandeling. Het idee in die dagen was namelijk dat met rust en tijd alles genezen kon worden. Na verloop van tijd kreeg ik meer vrijheid en kon ik zo nu en dan het ziekenhuis verlaten. Soms kwam er een busje dat ons als groep meenam de natuur in. Een ander keer liepen we met zijn allen onder begeleiding van een verpleegster door de stad op weg naar een bioscoop. Dan schaamde ik me dood. Wel had ik daar intussen een aantal vrienden leren kennen, waaronder David Sankar en ene Phill. David had gewerkt in de olie ergens in Zuid-Arabië en had in zijn jeugd veel traumatiek opgelopen en was daarin vastgelopen. Phil was een

Engelse oud-strijder van de RAF met een pacemaker en scheidingsproblematiek. Vaak gingen we met zijn drieën op pad en bespraken dan onze problemen.

Op een zekere dag moest ik bij een professor in de psychologie komen. Het was een flinke grote man, die mij de ene na de andere vraag stelde, zoals: “wat is liefde?” Aan het eind van het gesprek zei hij, dat ik zo leeg was als de schors van een boom, zo zonder inhoud. Ook legde hij me uit dat er in ons onderbewuste veel dingen zitten, die er toch niet allemaal uit kunnen. En toen kon ik weer gaan. Vooral dat beeld van die lege boomschors is mij altijd bijgebleven.

De grote ommekeer kwam pas toen ik in contact kwam met Kingsly Sinclaire, een predikant van de Church of England, die mij verder zou gaan behandelen. Hij hield zich bezig met een nieuwe behandelingsmethode genaamd ‘Psychotherapie’ en bleek aangesloten bij een internationale groep deskundigen op dit gebied. Kingsly, zoals ik hem van nu af ga noemen, was een zachtaardige jongeman, die ik onmiddellijk mocht. Een man vol liefde en compassie. Een paar keer per week had ik gesprekken met hem in het ziekenhuis in een klein kamertje naast de kapel. Hij zat dan voorovergebogen aandachtig te luisteren naar alles wat ik zei. Keer na keer, week na week. En het leek wel of alles in mij loskwam, maar dan ook alles. De gesprekken gingen van de hak op de tak, maar altijd luisterde hij met veel geduld en slechts af en toe gaf hij wat raadgevingen. De dromen en nachtmerries die ik ’s nachts had, sprak ik in op een bandrecorder, die naast mijn bed stond. Het leek wel of duizenden emoties en gebeurtenissen bij me naar boven kwamen tot mijn babytijd aan toe. En altijd zat hij daar, zijn hoofd voorovergebogen en zijn handen onder zijn kin, luisterend en aanwijzingen gevend. Ik begon schoorvoetend mijn emoties op

papier te uiten met kleurkrijt en ook begon ik weer gitaar te spelen en liedjes en teksten te schrijven. Het was het begin van een nieuwe weg.

Door al die emoties die loskwamen, verslechterde mijn psychische toestand in eerste instantie alleen maar en daardoor bleef ik weer dagenlang in bed. Maar Kingsly stelde me gerust en vertelde mij dat ik me geen zorgen moest maken, omdat dit deel uitmaakte van de behandeling. Het leek alsof we samen een gevecht waren aangegaan van erop of eronder. Zelf kon ik niet goed beoordelen of het nu goed of slecht met me ging omdat alles zo nieuw voor me was. Soms leek het wel of er een vreemde wind door mijn kamer waaide, die me een heel vreemd diep spiritueel gevoel gaf. Er ontvouwde zich een nieuw leven voor mij. Verdrongen gevoelens, die al die tijd zó diep weggestopt hadden gezeten, openbaarden zich nu in bittere tranen en boosheid en ik begon in te zien dat ik nog een lange weg van bewustwording te gaan had. Ik ging op zoek naar mijn Innere Kind, het afgewezen jongetje, het slachtoffer in mij, samen met Kingsly, die eindeloos voorover gebogen kon zitten luisteren naar mij, met Gods Genade zou ik nu bijna durven zeggen. Bij het loskomen van al die gevoelens begon ik ook paniekgevoelens van verdrinking te krijgen, die ik en ook hij niet een-twee-drie konden thuisbrengen. Ergens in mijn onderbewuste zat er nog een zeer groot trauma, dat ik al die tijd onderdrukt had. In de volgende sessies met Kingsly zochten we naar de oorsprong ervan. Was het mijn oma of mijn moeder, die mij bij het dopen te lang onder water had gehouden? Had iemand mij willen verdrinken? We wisten het niet, maar we voelden intuïtief wel dat we op goede weg zaten. Dagelijks voelde het alsof ik aan het verdrinken was, of ik bijna stikte en ik maakte daarbij allerlei gekke gorgelende geluiden. Bij het minste geringste kwamen die vreselijke gevoelens weer boven

en ze werden steeds sterker. Soms belde ik Kingsly ’s nachts in paniek op en dan zaten we midden in de nacht in sessie, Kingsly als altijd gebogen luisterend. Soms voelde ik zo’n sterke kramp in mijn borst, dat ik niet meer op kon staan en dan kwam hij naar mijn kamer en ging aan mijn bed zitten en praatte met me. Hij dacht dat deze verkramptheid te maken had met een of andere ziekte, die ik in een ver verleden als kind in de oorlog had meegemaakt. Misschien een soort longontsteking, die me bijna het leven had gekost. Om er beter zicht op te krijgen, paste hij regressietechnieken op mij toe. Een keer ging ik zo ver terug in de tijd, dat ik als baby in de baarmoeder van mijn moeder belandde en Duitse soldaten voorbij hoorde marcheren, en ik ervoer de daarbij horende paniekgevoelens. Gedurende deze maanden van therapie was er verder weinig vooruitgang te bemerken in het contact met mijn kinderen en ex-vrouw, omdat men vond dat dat niet in het belang van mijn herstel zou zijn. Bij een van die sessies met Kingsly gebeurde er iets wonderlijks. Er waaide een sterke wind, een soort kracht uit een bepaalde hoek van de kamer. Het was een warme wind, die op me af kwam en mij geheel vulde. Ik was stomverbaasd omdat er geen raam open stond en ik had geen idee waar die wind vandaan kwam. Eerst dacht ik nog dat het het werk van Kingsly was, maar toen ik Kingsly hierover vertelde, zei hij dat hij niets had gedaan. Na maanden van therapieën en gesprekken, die mij niet veel verder hadden geholpen, probeerde ik weer te gaan werken en zelfstandig te gaan wonen, maar dat lukte niet. Ik wilde niet meer leven. Toen het echt voor mij en Kingsly duidelijk was dat ik in Australië niet verder kwam met mijn behandeling, bespraken we de mogelijkheid om na al die jaren terug te gaan naar Nederland, om daar verder te werken aan mijn herstel.

26. TERUG NAAR NEDERLAND

Mijn familie in Nederland, die gedurende al die jaren in Australië slechts af en toe een brief had geschreven, bleek bereid mijn vliegreis te betalen en zo vloog ik met een vliegtuig van de KLM in de zomer van 1972 terug naar Nederland. Tijdens de vlucht was ik enorm gespannen. Om de gespannenheid een beetje onder bedwang te houden, had ik een flinke dosis Valium ingenomen en daarnaast af en toe een Baccardi gedronken. Het idee van het weerzien van mijn familie na zoveel jaren, bracht zowel positieve als negatieve gedachtes in me op. Boven Schiphol aangekomen belandde het vliegtuig in een dichte mist en tijdens de landing dook het toestel opeens met een rot vaart naar beneden, om daarna onmiddellijk met een ruk weer omhoog te vliegen. Wat er precies gebeurde weet ik niet, maar we konden of mochten niet landen en moesten uitwijken naar Dusseldorf. Het weerzien werd daardoor 3 à 4 uur uitgesteld. Uiteindelijk landde het vliegtuig dan toch op Schiphol. Daar stond ik, gekleed in driedelig pak - waarvan de broek was versleten, maar dat viel niemand op - na 13 jaar weer op Nederlandse bodem. Ik was door de hele situatie zo verward dat ik de weg op Schiphol helemaal kwijt was, zodat de hele familie anderhalf uur op mij heeft staan wachten tot ik eindelijk in de aankomsthal verscheen. Het weerzien met mijn familie, die mij met z’n allen stonden op te wachten, ging me niet in mijn koude

versleten kleren zitten. Na een hartelijk onthaal kon ik kiezen met welk van de drie auto's ik mee zou rijden. Het was de bedoeling dat ik de eerste tijd bij mijn ouders zou intrekken. Hun huis stond in Hilversum, waar ook de meeste andere familieleden woonden. Ze hadden een mooie kamer voor me gereserveerd, die net opnieuw behangen was en in de hele huiskamer stonden bloemen, zodat het wel een tuincentrum leek. Ik dacht eerst dat dat zo hoorde en wist niet dat al die bloemen speciaal voor mij waren neergezet. Dat merkte ik pas op het moment dat ze allemaal verdord waren en niet vervangen werden. In die eerste weken was er veel aanloop en wilde iedereen me zien en met me praten. Toch merkte ik al gauw dat ik, ondanks de goede bedoelingen van mijn broer en zusters, nergens meer bij hoorde. Ik was de Nederlandse taal niet meer machtig en sprak tot grote ergernis van mijn vader met zwaar Engels accent. Elke week moest ik me melden bij de vreemdelingendienst en dan stond ik daar als buitenlander in de rij tussen Turken en Marokkanen. Ook daar werd ik niet als Nederlander, maar als buitenlander behandeld. Om me te steunen en ook om het woord voor me te doen, omdat mijn Nederlands nog een beetje gebrekkig was, ging mijn zus Loes, die op dat moment hoogzwanger was, een keer met me mee naar de vreemdelingendienst. Het hoofd van de vreemdelingendienst dacht dat mijn zuster mijn vriendin was en dat ik haar zwanger had gemaakt om voor een verblijfsvergunning in aanmerking te komen. Toen we zeiden hoe het werkelijk zat, geloofde hij het eenvoudig nóg niet. Ik moest nu echt gaan werken aan mijn toekomst hier in Nederland, werd mij verteld. Er werd helemaal niet gesproken over wat er met mij aan de hand was en om me te kunnen handhaven, begon ik weer pillen te slikken en te drinken. Daar de zomer op zijn eind liep, werd het al gauw kouder. Ik was het gure Nederlandse klimaat niet meer gewend, zeker niet toen het echt winter werd.

Daarnaast kon ik niet met mijn vader overweg en hij niet met mij. Hij ergerde zich aan mijn gitaarspel, als ik liedjes aan het maken was met de bandrecorder. Ook verdacht hij mij ervan dat ik drugs gebruikte omdat ik af en toe wier rook aanstak, waarvan de as verdacht veel op drugs leek. Op een gegeven moment was de situatie tussen mij en mijn vader echt onhoudbaar geworden. Ik verhuisde daarom naar het huis van mijn broer en schoonzus en hun drie kinderen. Ik had daar geen verwarming in de slaapkamer, zodat ik bijna doodvroor als ik me moest wassen aan de wasbak. Toch probeerde ik me, zo goed en kwaad als dat ging, aan te passen. Ik begon weer te werken bij de plaatselijke krant de Gooi- en Eemlander, waar ik als jongen ook al als loopjongen had gewerkt. Nu moest ik de drukpersen met kerosine schoonmaken. Dit was vreselijk vies werk. Ik haatte dat werk, maar kon als werknemer met weinig scholing en slechte beheersing van het Nederlands moeilijk wat anders krijgen. In de weekends was ik in die tijd vaak te vinden in de kapperszaak van mijn broer in de Doelen in Hilversum. Soms assisteerde ik hem daar door de haren van klanten te wassen. Tot de clientèle behoorden in die tijd onder andere ook Rijk de Gooijer die bekend was van radio en TV. Op een keer liet ik ook hem mijn scrap books zien van Australië met allemaal foto's van reclamefilms en optredens voor de televisie. Rijk de Gooijer was zeer belangstellend naar mijn werk, maar mijn broer haalde mijn werk naar beneden en kleineerde me in het bijzijn van Rijk. Trouwens mijn hele familie geloofde helemaal niets van wat ik gedaan had in Australië. Ik kreeg totaal geen erkenning, alleen wantrouwen van hun kant. Vooral mijn werk in de nachtclubs vonden ze maar niks. Op een dag vond ik bij mijn broer in huis een krant, die ze voor mij verborgen hadden gehouden. Daarin stond het bericht dat Dorus, Tom Manders, mijn held, was overleden. Dit was een enorme schok voor me. Langzaam begonnen de gevoelens van verdrinking weer

terug te keren. Ze werden hoe langer hoe sterker en mijn hart begon te schreeuwen om hulp, maar die schreeuw werd niet gehoord. Het was werken, werken, doorgaan, doorgaan. In die tijd was het liedje '*Pappie loop toch niet zo snel*' van Herman van Keeken een hit en telkens als ik dat liedje ergens hoorde, had ik het niet meer en miste ik mijn kinderen in Australië. Ook het liedje 'House for Sale' deed mij denken aan Australië en als ik dat lied hoorde, begon mijn hart te huilen en zocht ik weer verlichting bij de pillen en de drank. Langzamerhand werd de werkelijke situatie in mijn familie me ook steeds duidelijker. De één mocht de ander niet en ik zat daar precies tussenin. Ik werd hoe langer hoe gekker van die situatie en kreeg weer spontaan verdrinkingsangsten met de bijbehorende ongecontroleerde gorgelende reacties. Ik zag wel in dat ik zo snel mogelijk hulp moest gaan zoeken, maar door de grote wachtlijsten kwam ik niet in aanmerking voor directe hulp. Toch heb ik een keer de stoute schoenen aangetrokken en ben ik samen met mijn broer naar het huis van de bekende Hilversumse psychiater van Helsdingen gegaan. Ik herinner me die naam nog, omdat mijn vader in die tijd ook bij hem in behandeling was. Ik belde aan en werd binnengelaten. Tijdens dat gesprek barsten ik in huilen uit. Maar ook hij vertelde mij dat hij mij niet direct kon helpen, omdat er lange wachtlijsten waren. Ik voelde me onbegrepen en zag geen uitweg meer. Op zekere avond vluchtte ik het huis uit zonder te weten waarheen. Ik kwam in Amsterdam terecht waar ik doelloos door de straten zwierf. Plotseling zag ik in een etalage een hele grote foto van een huilend jongetje. Als in een reflex pakte ik een steen van de straat en smeet die door de ramen. Het was een wanhoopsdaad, een kreet om hulp. Geschrokken door wat ik gedaan had, gaf ik mezelf aan bij de eerste de beste politieman, die toevallig net voorbijreed op zijn fiets. Die avond bracht ik door in een politiecel. De volgende ochtend kwam mijn broer me daar

ophalen. Ik ben nooit voor deze actie veroordeeld en de verzekering heeft de schade geregeld.

27. PERTH (4)

Intussen had ik besloten om terug te keren naar Australië. Eigenlijk was het geen keus, maar een noodzaak en een noodsprong en niet alleen vanwege mijn kinderen. Want al snel na aankomst in Nederland besefte ik dat ik in een onmogelijke familie setting terecht was gekomen. Van buiten moest de schijn worden opgehouden van 'laten we allen vrolijk wezen', maar daaronder luidde het devies:'laten we alsjeblieft geen oude koeien uit de sloot halen of moeilijkheden maken.' Door deze onuitgesproken onderlinge afspraak heerste er voortdurend een onbenoembare spanning, een soort verwarring. Ik was gevoelig voor stemmingen en voelde precies aan wat er aan de hand was. Ik doorzag feilloos de autoritaire verhoudingen, zoals die binnen de familie heersten. Om toch nog zoveel mogelijk informatie over mijn verleden te verzamelen, gingen mijn broer en ik in die laatste weken voor mijn vertrek nog naar Tilburg om foto's te maken van de doopvont, waarin ik gedoopt was. Ook gingen we naar Amsterdam om foto's te maken van de stoep, waar mijn vriendinnetje onder de vrachtauto was gekomen. Ook wilde ik nog een keer naar het huis van mijn oma – de moeder van mijn vader - , omdat ik telkens als ik haar foto zag, een schrik reactie kreeg. Maar op weg daar naartoe raakte ik al in paniek en zijn toen omgekeerd. Mijn broer heeft in die maanden dat ik in Nederland was wel alles gedaan om mij op zijn manier te helpen. Hij begreep en wist wel dat er iets ernstigs in mijn verleden was gebeurd. Al met al ben ik zes maanden in Nederland geweest. Mijn broer bracht mij in zijn Citroën naar

vliegveld Brussel, vanwaar ik via een tussenstop in Singapore terug zou vliegen naar Australië. In Singapore verbleef ik enkele dagen en ik kreeg daar – terwijl ik door al die straten slenterde - voor het eerst na maanden weer even het gevoel alsof er niets met mij aan de hand was. In de cocktailbar van het hotel waar ik verbleef, werkte een beeldschoon meisje, waar ik op slag verliefd op werd. Haar naam was Priselia. Haar vader was van Schotse afkomst en haar moeder kwam uit Singapore. Hand in hand zaten we daar op een terrasje tot de vroege uren van de ochtend. Ik was verliefd en voor het eerst sinds lange tijd voelde ik me goed. Maar lang kon het niet duren. Mijn reis ging verder, een vliegtuig stond op mij te wachten met bestemming Perth, West-Australië.

Het eerste wat ik bij aankomst in Perth moest doen, was een huis of kamer zoeken en wegens geldgebrek werd het een goedkoop kamertje. Er stond een krakend oud bed, een klein tafeltje met een stoel en onder mijn bed lag mijn oude koffer, die duidelijk aan vervanging toe was. Het volgende dat ik deed, was kontakt opnemen met Kingsly. Bij mijn eerste bezoek had ik een grote envelop met foto's bij me uit Nederland en we bespraken die eerste weken uitvoerig wat er allemaal gebeurd was met me in Holland. Ik had het geluk – of het ongeluk – weer snel werk te krijgen in de nachtclub waar ik al eerder had gewerkt, maar waarvan de naam en de eigenaar intussen waren veranderd. De club heette nu The Nan King. Ik werkte er vijf avonden per week als host-compère in een floorshow met zangers, striptease-acts en een goochelaar. Mijn bijdrage bestond uit het aan elkaar praten van de show en het tussendoor wat liedjes zingen en wat grappen en grollen vertellen. Ik verviel al gauw weer in mijn oude gewoonte van Valium overdag en Mogadon voor de nacht. De kleine Valium pillen hadden allemaal verschillende kleurtjes: witte pillen van 2 milligram, gele van 5

milligram en paarse van 10 milligram. Normaal gebruikte ik een dosering van 30 milligram per dag, maar soms als ik me erg beroerd voelde, ging ik daar wel overheen tot 50 a 60 milligram. Omdat ze zo goed werkten, raakte ik eraan verslaafd en overal waar ik heen ging, nam ik altijd dat ratelende buisje mee in m'n zak. Toch was er iets veranderd: ik was er niet meer echt bij. Ik wankelde op het toneel en was bang om te vallen. Mijn stem had geen kracht meer en mijn zang klonk waardeloos, maar toch ging ik door, ik moest wel. Voor het eerst na al die maanden nam ik weer contact op met mijn ex-vrouw en mijn kinderen, maar ik kreeg als reactie alleen maar haat, onbegrip en afwijzingen. Ondanks mijn gesprekken met Kingsly bleven de verdrinkingsangsten. De foto's uit Holland hadden geen oplossing gebracht. Alles was één grote warboel in mijn hoofd, alsof ik gek werd zonder echt gek te zijn. De behandeling van Kingsly was geen behandeling in de moderne betekenis van een gerichte therapie. Er werden allerlei dingen uit het verleden opgerakeld, er werd geschreeuwd en gehuild, maar naarmate er meer gewoeld werd in deze zee van emoties, werd het gevoel van verdrinken niet minder, maar juist sterker. Ik kan me van die periode verder trouwens weinig meer herinneren. Van wat ik overdag deed, herinner ik me alleen nog een reclamespot op televisie met iets van auto's. Het werk in de nachtclub werd steeds meer een sleur en een opgave. Slechts met de grootste moeite slaagde ik erin elke avond de show te presenteren.

28. ZANA

Het was in die tijd dat er regelmatig ook acts van overzee gecontracteerd werden. Deze acts gingen van stad naar stad. Zo herinner ik me een Italiaanse band die naast hun eigen repertoire,

ook mijn optreden begeleidde. Op een dag kwam er weer een nieuwe act. Dit keer was het een stripteasedanseres uit Singapore. Haar naam was Zana en ze werd aangekondigd als de meest exotische stripteasedanseres van het zuidelijk halfrond. Ik werd gelijk verliefd op deze mooie jonge dame, die elk mannenhart wist te veroveren met haar donkere bruine ogen, haar getinte gelaatskleur en haar zwarte haar tot aan haar heupen. Elke avond voerde zij haar striptease act op als tijgerin in een getraliede kooi. Tijdens haar show ontdeed zij zich van al haar kleding, die zij wild in stukken scheurde, op een heel klein driehoekje na, maar dat zag je niet. Dat driehoekje was verplicht, omdat het in Australië die tijd verboden was om helemaal naakt op te treden. Als de show was afgelopen, stapte ze uit haar kooi, en stond ik met een cape in mijn handen klaar om haar op te vangen en te begeleiden naar haar kleedkamer.

Hoewel het uitdrukkelijk verboden was om relaties aan te gaan met buitenlandse – vooral Aziatische- acts, gebeurde het toch. Op een van de twee avonden per week, dat ik vrij was, besloot ik de stoute schoenen aan te trekken en haar tegen alle regels in op te zoeken in haar motel. Toen ik bij haar kamer aanbelde en zij opendeed, trof ik niet alleen haar, maar ook de leider van de Italiaanse band, die getrouwd was en kinderen had. Zij vroeg me binnen te komen en ik ging zitten naast een klein tafeltje waarop hij een fles champagne had gezet. Met zijn drieën dronken we een glaasje en praatten we wat. Tot mijn grote verbazing vertrok hij als eerste. Nu waren wij alleen met de rest van de champagne, het grote dubbelbed, de telefoon voor roomservice en twee dagen vrij in het vooruitzicht. Het feest kon losbarsten en dat gebeurde ook. Het werd een feest zoals ik nooit eerder had meegemaakt. Het daglicht bestond niet meer voor ons, ook de buitenwereld leek verdwenen. We bedreven

aan één stuk door de liefde, alleen onderbroken door af en toe een T-bonesteak en wat aardbeien met slagroom van de roomservice. Hier was ik alleen met een vrouw die avond na avond mannen wist te verleiden en nu mij verleid had en ik dronk met volle teugen van de liefdeswijn. Dit moment van gelukzaligheid wilde ik niet meer loslaten. Dit licht, deze eenheid, leek voor eeuwig. De zeer angstige en verwarde jongeman, die hopeloos op zoek was naar liefde, en die keer op keer vernederd en afgewezen was, had eindelijk zijn geluk gevonden. Het tekort aan positieve strelingen werd wel enigszins gecompenseerd door het applaus van het publiek, maar deze paar avonden, die ik samen met Zana had doorgebracht, hadden mij diep in mijn ziel geraakt. De dag erna moest ik weer gewoon werken in de nachtclub. Maar zodra ik binnen kwam, werd mij verteld dat ik bij de baas moest komen. Zonder veel omhaal vertelde hij me dat ik op staande voet was ontslagen vanwege de verboden relatie met Zana. Hoe hij erachter is gekomen, weet ik nog steeds niet, misschien via de receptie van het hotel, misschien via de Italiaanse muzikant uit het orkest, maar zeker weten doe ik het niet. Het gevoel van verdrinken kwam weer in alle hevigheid naar boven en dit keer zó sterk, dat ik onmiddellijk een hoop medicijnen innam, die ik wegspoelde met alcohol. In mijn hoofd begonnen zich nu allerlei rare dingen af te spelen. Ik wilde en moest beslist weer contact met Zana. Ik zat op mijn kamer en met een ballpoint tekende ik de contouren van mijn hand op een blocnote, dat voor me lag. Kijkend naar mijn hand, zag ik plotseling mijn vingers de gedaanten van mijn familieleden aannemen, die zich stuk voor stuk van mij afwendden en ook kreeg ik weer beelden van de boot waarop mijn ouders zonder mij vertrokken uit Australië terug naar Nederland. De realiteit vervaagde steeds meer en ik raakte in paniek en opeens zag ik het motel voor me, waar Zana verbleef. De langwerpige strakke vorm van het gebouw met z’n twee

verdiepingen veranderde in de vorm van die grote boot waarmee mijn ouders waren vertrokken. Ik was in paniek, maar ik wist één ding zeker: ik zóu en móest Zana zien en spreken, hóe dan ook! Ik besloot om nog diezelfde nacht in mijn oude auto naar haar motel te rijden en daar te wachten totdat zij was teruggekeerd van haar werk in de nachtclub. Waarom weet ik niet - misschien uit angst dat mij de toegang tot het motel zou worden ontzegd - maar op weg naar het motel belde ik de receptie met de mededeling dat er een bom in het hotel lag. Op die manier hoopte ik gedaan te krijgen dat Zana uit haar zelf naar buiten zou komen. Maar mijn verwarde mededeling werd niet geloofd. Men vertrouwde het bericht niet en vroeg me wat ik precies wilde. Ik hing op, maar even later belde ik weer op met hetzelfde verhaal en wéér geloofden ze mij niet en vroegen ze me of ik misschien geld wilde of zo en weer hing ik op. Ik kwam nu steeds dichter in de buurt van het motel. Ik zag dat er voor de deur een politieauto stond te wachten. Ik parkeerde mijn auto recht tegenover de ingang van het motel, stapte uit en liep in het pikkedonker op de receptie af. Op dat moment werd ik plotseling vastgepakt door twee rechercheurs in burger, die meteen een pistool tegen mijn slaap aanhielden. Daar stond ik met in mijn hand het briefje met daarop de naam Zana en haar kamernummer. En terwijl iedereen in het motel rustig doorsliep, werd ik geboeid afgevoerd naar het politiebureau. Nog diezelfde nacht werd ik ondervraagd en tijdens dit verhoor kreeg ik de ene aanval van verdrinken na de andere. Uiteindelijk moest ik een verklaring tekenen waarin stond, dat ik getracht had losgeld los te krijgen door middel van bedreiging. Ik weigerde deze verklaring te ondertekenen, omdat het gewoon niet waar was. Ik wilde helemaal niemand iets aandoen. Achteraf bekeken was het meer een wanhoopsdaad om aandacht te krijgen, om me te bevrijden uit de onmogelijke situatie waarin ik verkeerde. Ik was ziek en wist dat het

zo niet verder kon, maar ziek zijn betekende geen werk, en geen werk betekende in een Australië zonder sociale voorzieningen: geen geld, en zonder geld geen leven. Je móest dus werken in Australië, of je wilde of niet, of je het kon of niet. Misschien had ik deze weg wel onbewust zelf gezocht en gekozen om rust te krijgen en deze onmogelijke impasse te doorbreken. Die nacht werd ik opgesloten in een cel op het bureau. In mijn beste pak, dat ik voor de gelegenheid had aangetrokken, lag ik daar op een stenen bed met als enige bescherming een paardendeken.

29. HET VOORARREST

De volgende ochtend moesten alle gevangenen zich verzamelen in een soort grote kooi, van waaruit je in de verte de stad kon zien liggen. Aan de andere kant van die tralies lag de vrijheid, die nu niet langer van mij was. Ik moest op het hoofdbureau van politie blijven totdat ik zou worden voorgeleid. Afhankelijk van de beslissing, zou ik dan óf op borgtocht worden vrijgelaten óf in voorlopige hechtenis worden genomen en in dat geval worden overgebracht naar een gevangenis. Ondertussen probeerde men mij steeds maar weer een verklaring te laten ondertekenen, maar ik bleef weigeren, omdat ik vond en wist dat ik niet schuldig was. De aanklacht die zij hadden opgesteld was onwaar en een andere verklaring wilde zij niet opmaken. Wat ze ook zeiden of deden, ik bleef bij mijn weigering. Dagen heb ik moeten wachten tot ik werd voorgeleid. Het pak en overhemd, dat ik al die dagen en nachten aanhad, waren intussen vuil. De tijd versleet ik met praten met medegevangenen en met het bietsen van sigaretten. De omstandigheden op het politiebureau, vooral het slapen en eten, waren zó verschrikkelijk, dat ik blij was als ik werd overgeplaatst naar een grotere gevangenis. Ook de onzekerheid over mijn lot speelde daarbij mee. En omdat ik geen geld had, had ik ook geen Advokaat, die mijn zaak

zou kunnen verdedigen. Zo verbleef ik enkele dagen op het politiebureau, tot ik werd voorgeleid. Omdat ik verklaarde niet schuldig te zijn aan de aanklacht en heel verward overkwam, werd ik eerst naar een grote psychiatrische inrichting gebracht voor onderzoek. Het was een echt ouderwets gekkenhuis. Ik werd daar binnen geloodst en kwam terecht in een soort badruimte met een enorm ouderwets bad met stalen poten. Ik werd gewassen en ontluisd en kreeg een soort inrichtingskleding aan. Daarna werd ik in afwachting van mijn intakegesprek overgebracht naar Ward nr. 1; dit was de gesloten afdeling voor de knettergekken. Vrij snel werd ik opgehaald en meegenomen naar het kantoor van dokter Bignolt, een vies, klein geniepig mannetje. Wat ik daar gezegd heb of wat daar besproken is, weet ik niet meer. Het volgende beeld dat ik heb, is dat ik mezelf weer buiten zie lopen op het terrein van de inrichting. Daar ontmoette ik een stel medebewoners, dat muziek maakte met een gitaar en ik begon als vanzelf spontaan mee te zingen. Op dat moment zie ik dokter Bignolt aankomen, die mij daar zag lachen en zingen. Een paar uur later kwam de politie mij weer ophalen en bracht mij geboeid terug naar het politiebureau. Mijn zaak werd wegens de ernst van de aanklacht doorverwezen naar het hooggerechtshof. Omdat ik als ontsnapping gevaarlijk werd aangemerkt en geen familie meer had in Australië, weigerden ze mij op borgtocht vrij te laten. Ik werd in voorarrest genomen en geplaatst in de Fremantle gevangenis, en elke 28 dagen moest ik terug naar het gerechtsgebouw, waar dan opnieuw bekeken werd of mijn voorarrest verlengd moest worden.

30. FREMANTLE (2)

Omdat ik al een keer eerder in mijn leven vier weken in deze gevangenis had doorgebracht, wist ik wat mij zo'n beetje te wachten stond. Er was echter een groot verschil. Allerlei privileges,

die je als gewone gevangene had, had je niet als je in voorarrest zat. Zo mocht je niet werken en kon je dus ook niets kopen zoals suiker, boter, jam of sigaretten. De enige manier om aan spullen te komen was ruilen. De meeste medegevangenen die in voorarrest zaten, zaten er slechts enkele dagen, andere enkele weken, en een paar zoals ik, zelfs enkele maanden. Onder deze heterogene groep zaten veel jonge spirituele mensen, die gepakt waren wegens het in bezit hebben van marihuana, maar er zaten ook zedendelinquenten tussen. Op een dag las ik een grote kop in de krant: 'Nederlandse Man Met Slagersmes Verkracht Vrouw'. Enkele dagen later zat ik op het muurtje in de *remand yard* en raakte in gesprek met een medegevangene. Hij bleek ook Nederlander te zijn en bakker van beroep. Meteen schoot mij die krantenkop te binnen. Ik vroeg hem of hij dat was. Hij beaamde dat. Maar uit ons gesprek bleek al snel dat het verhaal heel anders in elkaar zat. Zijn vriendin wilde hem niet meer en besloot hem aan te geven als verkrachter en tijdens het fouilleren had de politie een zakmes in zijn broekzak gevonden. Hoelang hij in voorarrest heeft gezeten en wat er vervolgens met hem is gebeurd, weet ik niet meer. Ik haal dit geval aan omdat hij, net als ik, de schijn tegen had en beschuldigd werd van iets, dat hij niet had gedaan. Onder mijn medegevangenen zaten verkrachters, incestplegers en bankrovers, maar geen moordenaars, want die werden apart gehouden. Maar er zaten ook beduidend minder ernstige gevallen bij. Zoals de jongeman, die verliefd geworden was op een meisje van onder de 16 jaar. Hij had met haar geslapen en dat was volgens de wet verboden, *'carnal knowledge'* heette dat. Op deze overtreding stond 6 maanden. Mannen waren als de dood voor deze overtreding en een meisje onder de 16 jaar, werd dan ook een '*jail-bait*' genoemd.

Drie keer per dag kreeg ik zware medicijnen om me rustig te houden en voor dat ik ging slapen kreeg ik een speciaal drankje dat mijn celgenoot Grupe en ik '*Love Potion Number 9*' noemden, omdat ik na het innemen ervan altijd meteen knock-out ging. Overdag liep ik rond als een zombie. Af en toe hoorde je dat iemand zich had opgehangen of zijn polsen had doorgesneden en vaak waren dat juist degenen, die maar voor een paar zaadjes marihuana waren opgepakt en niet opgewassen waren tegen de druk in de gevangenis. Na verloop van tijd begon je ook dit soort berichten gewoon te vinden. Al die tijd in de gevangenis vroeg ik mezelf af wat ik gedaan had en waarom. Ik besefte dat de rollen nu omgekeerd waren. Avond aan avond had ik in de nachtclub als vrij man ademloos gekeken naar Zana, die als een wild beest gevangen in een grote kooi gevangen zat en nu zat ik zelf - suf en sloom door de Librium en Valium - gevangen achter tralies en bevond zij zich ergens daarbuiten in de vrijheid. Ik zat intussen al een hele tijd vast en werd onderhand gek van het wachten en van de onzekerheid over mijn lot. Mijn zaak werd elf keer uitgesteld, wat heel ongewoon bleek te zijn. Soms voelde ik de neiging om toch maar de verklaring te tekenen, die ze voor mij hadden opgesteld, om er maar van af te zijn en tenminste te weten waar ik aan toe was. Maar uiteindelijk deed ik het toch maar niet, omdat ik het niet over mijn hart kon verkrijgen om iets te ondertekenen dat gewoon niet waar was. Het recht zou en moest zegevieren, hoe dan ook, ongeacht de consequenties. Dagen en weken gingen voorbij. Toch gebeurde er wel wát. Zo kreeg ik formulieren overhandigd waarmee ik in aanmerking kon komen voor een Pro Deo Advokaat. Maanden later kwam inderdaad een pro-deo Advokaat mij opzoeken.Ik kan me weinig meer van dat gesprek herinneren, alleen dat ik samen met hem in een kamer zat en mijn verhaal vertelde. Ook kreeg ik formulieren, waarmee ik zelf getuigen kon oproepen, maar deze

verzoeken werden nooit gehonoreerd. De dagen en weken gingen voorbij en ik was op het laatst de gevangene die het langst in voorarrest zat. Ik werd hoe langer hoe gekker van het de hele dag opgesloten zitten, van het voortdurend geritsel van sleutels dag en nacht, van de voetstappen op de stalen traptreden en de silhouetten van bewakers, die eruit zagen als nazi SS'ers in hun gitzwarte pakken en van het voortdurend tellen van gevangenen en het aangesproken worden als nummer. 's Avonds en 's nachts hoorde je het galmend geluid van de voetstappen van de bewakers, die hun ronde deden, waarbij ze ongevraagd het klepje van je deur open geschoven om te kijken of je er wel was en wat je aan het doen was. Nee, je had totaal geen privacy. En als iemand toevallig betrapt werd bij het aftrekken onder of boven de dekens, kon hij rekenen op een of andere straf. Het was vooral dat machteloze gevoel van volkomen overgeleverd te zijn aan de grillen van de bewakers, dat het laatste beetje eigenwaarde van je wegnam.

Maar ondanks dit alles had ik tijdens mijn detentie ook momenten van tevredenheid, veiligheid en rust, wanneer ik bijvoorbeeld in mijn cel rustig op mijn bed een boek zat te lezen. Meestal waren dat oude boeken uit de bibliotheek van de gevangenis zelf. Maar soms had ik geluk en kreeg ik een nieuw boek te leen van medegevangenen, die wél bezoek kregen. Een ander moment van ontspanning was 's avonds, wanneer tot een uur of negen vanuit de bibliotheek door een klein luidsprekertje het geluid klonk van 78-toeren platen, die door medegevangenen werden gedraaid. Liedjes van Johnny Cash met '*Down the Line*'of '*A girl named Sue*' of natuurlijk '*Saint Quinten*' en dan hoorde je de hele gevangenis meezingen, 1500 man. Dit gaf een bepaald gevoel van saamhorigheid en eenheid, maar ook een soort kracht, die we

gezamenlijk hadden en waartegen de autoritaire bewakers machteloos stonden.

Door de voortdurende druk en spanning, werd ik ondanks de medicijnen steeds zwakker. Ik had een cel op de tweede etage en op een ochtend zakte ik op de trap zomaar in elkaar en viel ik met strontemmer en al naar beneden. Daar lag ik, knock-out en te zwak om nog op te staan. Ik kon, maar wilde ook niet meer praten of lopen. Ik werd overgebracht naar de ziekenzaal en daar lag ik als een klein kind dat nog niet praten of lopen kan, alleen maar te staren naar het plafond. Ik wilde ook niet meer praten of lopen omdat ik de werkelijkheid niet meer kon verdragen. Zo lag ik daar weken achtereen op bed. Nieuwe gevangenen dachten dat ik doofstom was geworden en ik liet ze maar in die waan. Op de zaal stond een oude zwart-wit televisie en als ik programma's met kinderen zag, dan huilde mijn hart en voelde ik het pijnlijke gemis van mijn eigen kinderen. Wekelijks moest ik naar het spreekuur van de gevangenispsycholoog en dan kwam ik op de gang altijd langs een grote witte geëmailleerde tafel met een goot, die voor autopsie werd gebruik. Vanuit de rol van het kind dat niet kan praten of lopen, begon het gesprek met de psycholoog heel weifelend met kleine losse babywoordjes als '*boat*', '*car*', waarna langzaam kleine zinnetjes ontstonden. Maar zodra ik de kamer verliet en weer op de ziekenzaal kwam, was ik weer dat kleine doofstomme kind. Kingsly, mijn oude psychotherapeut, heeft mij daar enkele keren opgezocht. We spraken dan met elkaar, maar wát we met elkaar bespraken, weet ik echt niet meer. Toch verbeterde mijn situatie na een aantal maanden. Ik herinner me nog dat ik nog op dat ziekenzaaltje lag, toen er een grote opstand onder de gevangenen uitbrak. Cellen werden in brand gestoken, mensen in elkaar geslagen en gewonden werden bij mij op de ziekenzaal binnengebracht. Ik was maar enkele

honderden meters van het gevaar verwijderd. Op een gegeven moment werd het hele gebouw omsingeld door het leger. Dit was groot nieuws en het hele verloop van de opstand werd rechtstreeks uitgezonden op televisie. En terwijl ik op bed lag en zag hoe alle gewonden werden binnengebracht, keek ik naar de televisie, waarop uitgebreid verslag werd gedaan van de laatste ontwikkelingen. Dit was een hele vreemde gewaarwording. Het leek wel oorlog en er stonden levens op het spel. Gelukkig kwam na een paar dagen alles weer tot rust. De week daarop kon ik terug naar mijn cel. Ik ben nog een aantal malen terug geweest naar dat ziekenzaaltje, maar dan slechts voor een paar dagen tot de bui weer voorbij was.

Na een aantal maanden voelde ik me al stukken beter en meldde ik me aan om als vrijwilliger in de keuken te gaan werken en werd aangenomen. Het werk bestond voornamelijk uit het afwassen van de potten en pannen. Door dit werk verbeterde gelijk ook mijn levensomstandigheden. Zo mocht ik mijn gevangenispak omruilen voor witte kleding. Ook kreeg ik het beste eten dat er was, zoals gegrilde T-bone steaks en kip. Soms kregen we zoveel te eten, dat ik er wat stiekem van mee smokkelde naar mijn cel om het vandaar uit te verdelen onder mijn vrienden. Een andere luxe was dat ik door het werk in de keuken zeven dagen per week kon douchen. Overdag wanneer ik aan het werk was in de keuken, voelde ik me eigenlijk geen gevangene meer. Dat gevoel kwam pas weer als ik ’s middags weer terug moest naar mijn cel en de sleutel achter me werd omgedraaid.

Op een ochtend stonden wij voor onze celdeur te wachten op het teken dat we met onze strontemmer naar beneden mochten. Plotseling zagen we vanuit een tegenovergelegen cel John naar buiten komen met een vreselijk bebloed gezicht. Hij was volledig in

elkaar geslagen. De bewaker, die het ontdekt had, voerde hem onmiddellijk af naar het ziekenhuis. Daar bleek dat zijn neus gebroken was en rechtgezet moest worden met behulp van ijzeren pinnen. John was veroordeeld voor incest met zijn 15-jarige dochter. Ik had met hem te doen. Soms bracht ik stiekem wat stukken kip en wat plumpudding voor hem mee onder mijn kleding. Onder gevangenen waren seksdelinquenten vogelvrij. Als ze in elkaar werden geslagen, werd daar geen melding van gemaakt door de bewakers. Tijdens het luchten zaten we met z'n allen tegen de muur in de zon op de stenen vloer en zo leerden we elkaar kennen en werden velen vrienden. In het midden van het terrein was een afdakje met houten banken en tafels er onder, waar de zware criminelen vaak zaten te kaarten met als prijs tabak. Sommigen, die geen tabak konden bemachtigen, legden hun oude theebladeren te drogen op de stenen grond om er later met wc-papier sigaretten van te draaien. Anderen gebruikten daar bananenschillen voor, die ze droogden en daarna van binnen schraapten.

31. HET PROCES

Eindelijk kwam het bericht dat ik voor het gerecht moest verschijnen. Dit was het Supreme Court met een jury en een rechter, die algemeen bekend stond als een klootzak. Mijn pro-deo Advokaat nam vooraf de zaak met mij door en drukte mij op mijn hart om zonder enig medicijn voor de rechtbank te verschijnen. Dit was een ware beproeving voor mij, want dat betekende geen Valium, geen Mogadon en geen *Love Potion Number 9* meer voor het slapen gaan.

Mijn cel bestond uit een ruimte van 2.10 bij 1.20 meter. Slechts een klein raampje zorgde voor daglicht. Je moest op je houten bankje gaan staan om erdoor naar buiten te kunnen kijken en dan zag je de

haven van Fremantle met daarboven de blauwe lucht. De grote hijskranen, het water in de verte en de mensen die daar liepen, leken plotseling zo klein en oneindig ver weg vanachter die tralies. Ik kende die haven goed. Elke zondag reed ik er naartoe met mijn vrouw en kinderen en kochten we heerlijke verse *fish & chips*, die we dan bij de haven op aten. En wat we niet op konden, voerden we aan de zeemeeuwen, die daar met hun krijsend geluid overal om ons heen cirkelden. Het waren de allergrootste geluksmomenten uit mijn leven. Mijn kinderen, de koele wind, die over het water kwam aanwaaien, de zon die altijd scheen, en dan die overheerlijke vers gevangen vis besprenkeld met wat citroensap. Al die beelden kwamen weer voorbijflitsen, als ik op mijn krukje vanuit mijn cel stond te turen naar de haven. Dan wilde ik die stalen celdeur wel intrappen en dat miserabele gevangenisleven ontvluchten.

De dag dat ik voor het gerecht moest verschijnen was nu aangebroken en het enige dat me bezighield was welke straf ik zou krijgen. Zou het 5 of 10 jaar worden, of misschien alleen een geldboete? Die laatste optie hield me op de been. Ik werd in de boeien geslagen en in een overvalwagen naar het politiebureau overgebracht. Van daaruit zou ik dagelijks naar het gerechtsgebouw worden gebracht. Mijn gevangeniskleding mocht ik nu weer omruilen voor mijn eigen kleding, die bestond uit een pak, dat trouwens nodig naar de stomerij had gemoeten, en een overhemd. Uit veiligheidsoverwegingen mocht ik mijn stropdas niet om en ook mijn broekriem werd afgenomen. Zelfs de veters uit mijn schoenen ontbraken. Toch voelde ik me in mijn eigen kleren weer als een koning. Het enige was, dat mijn kleren stonken. De rechtszaal zat vol mensen en ook op de tribune was het vol. De aanklagers en de rechter droegen lange zwarte gewaden met lange pruiken. En tegenover mij zat de jury, die zou beslissen over mijn lot. Het zag er

allemaal angstaanjagend uit. Ik realiseerde me dat daar mensen zaten die zomaar konden beslissen over leven of dood. Ik was intussen al een paar dagen zonder medicijnen, waardoor mijn angsten en paniekbuien weer in alle hevigheid terugkwamen. Vanuit de politiecel werd ik dagelijks eerst naar een ruimte onder de rechtszaal gebracht. In afwachting van mijn berechting in de rechtszaal werd ik trillend en rillend in een grote donkere cel gestopt, soms samen met andere gevangenen, die voorgeleid moesten worden. Ik voelde mij als een gladiator, die de arena in moest. Naast mijn pro-deo Advokaat was ook Kingsly Sinclair in de rechtszaal aanwezig. Verder zaten er veel studenten, die mijn zaak louter als leerobject zagen. Als eerste werd de aanklacht voorgelezen en daarna werden de getuigen van de andere kant opgeroepen en pas daarna mocht ik. Ik had maar één getuige en dat was Kingsly, maar die mocht niets zeggen omdat hij geen bevoegd psycholoog was. De eerste dag, nadat de rechercheurs hun zegje hadden gedaan, werd ik in het beklaagdenbankje geroepen en moest ik eerst zweren dat ik de waarheid zou vertellen en niets dan de waarheid, terwijl de rechercheurs even daarvoor alleen maar leugens hadden verteld. Daarna werd ik ondervraagd. Omdat geen van de mensen, die vóór mij hadden kunnen getuigen, aanwezig was - zoals Zana, de Italiaanse bandleider of psychiater Shaw uit het ziekenhuis, die me had doorverwezen naar Kingsly - zat ik daar alleen met mijn Advokaat, die het ook niet wist. Het was duidelijk dat de aanklager mij veroordeeld wilde zien. Volgens de Australische wet moest de verdachte zijn eigen onschuld bewijzen. Ik had geen sterke bewijzen en mijn woord betekende weinig tegenover de woorden van de politieambtenaren. Intussen probeerde mijn Italiaanse Advokaat al zwaaiend met zijn gewaad als een echte toreador nog enige indruk te maken. De spanning werd mij teveel en toen ik als verdachte naar voren moest komen om te

worden ondervraagd, begon ik hevig te trillen en alles voor mijn ogen begon te draaien. Ik zag verwarde beelden voor me en dacht op een bepaald moment dat mijn vader op mij afkwam met van die grote indringende ogen, maar het was de aanklager met zijn pruik, die mij streng aankeek en ik werd zo angstig dat ik achteruit sprong en daarbij bijna omviel. Ik hoorde de rechter nog schreeuwen dat ik me moest gedragen, anders zou hij de zitting schorsen. Iemand kwam me een glaasje water brengen en ter plekke kreeg ik weer verdrinkingssymptomen. De hele rechtszaal moet in rep en roer geweest zijn. In ieder geval weet ik nog dat Kingsly het verdachtenbankje in kwam rennen om me bij te staan. Dit werd toegelaten onder voorwaarde dat hij niets zou zeggen. Wat er allemaal daarna gebeurde weet ik niet meer, maar net voordat ik weer naar beneden zou worden afgevoerd, kwam de Advokaat naar me toe en vertelde me dat het goed ging. Ik smeekte hem om mijn medicijnen, maar dat weigerde hij. Die avond sliep ik weer in mijn cel op het politiebureau op een bed van beton met alleen een dun matrasje er op. Als avondeten kreeg ik soep te eten, dat wil zeggen heet water, waar vaag wat slierten groente in dreven.

De volgende dag werd ik weer voorgeleid. Het was 10 uur ’s morgens. De rechtszaal zat weer helemaal vol en ik schaamde me dood. Ik zat achter een tafeltje en voelde me niet goed en hield trillend de stalen tafelpoot van onderen vast om te voorkomen dat ik om zou vallen. Weer werd ik opgeroepen en ondervraagd. Toen ik vertelde dat een politieagent bij mijn arrestatie een pistool tegen mijn slaap had gehouden, werd de ondervraging even stopgezet. Het hof moest de jury eerst uitleggen dat dit gedaan was vanwege mijn eerdere veroordeling. Dit werkte natuurlijk niet in mijn voordeel. Ik zag dat mijn advokaat ook niet blij was met die opmerking van mij. Ik had het beter niet kunnen zeggen, maar dat

wist ik toen niet. Ik wilde alleen dat de waarheid boven tafel zou komen.

Wat ik ook niet wist was, dat ze een psychiater tussen de mensen in het publiek hadden gezet, die mij tijdens mijn verhoor moest observeren. Het bleek Bignolt te zijn, een bekende en gerespecteerde autoriteit op dat gebied, die ik al eerder in de gevangenis had leren kennen. Hij kwam tot de conclusie dat ik een acteur was en de zaak belazerde. Die conclusie werd nog eens bevestigd door foto's van een theatervoorstelling, waarin ik jaren daarvoor had gespeeld. Dat was in The Playhouse, het Nationaal Theater in Perth. Ik speelde daar de rol van een gek in een stuk van Maquis de Sade. Van alle kanten werd ik nu aangevallen, maar waarom? Waarom moest ik zo nodig veroordeeld worden? Na dit incident volgde nog een korte samenvatting, waarna de jury zich terugtrok. Maar ik luisterde al niet meer en wilde ook niet meer luisteren en werd in afwachting van de uitspraak van de jury weer naar mijn cel beneden gebracht. Het duurde een paar uur. Toen kwam de jury weer naar buiten en vertelde de jury dat ze tot het oordeel waren gekomen dat ik schuldig was. Daarna deed de rechter uitspraak en veroordeelde mij tot twee jaar en zes maanden met aftrek van voorarrest.

Vervolgens vroeg hij mij of ik nog iets wilde zeggen. En ik stamelende nog woorden van "moge God u vergeven, want u weet niet wat u gedaan hebt." Bevend en trillend van angst werd ik weggeleid naar het politiebureau, waar ik die nacht nog zou blijven. Op weg daar naartoe zag ik weer even de binnenstad en hoorde ik de vogels fluiten en zag ik het groene gras en de bloemen. De wereld zag er betoverend uit, zo met die zon en helblauwe lucht. Met een diepe zucht viel ik die nacht in slaap en sliep door tot de

volgende ochtend tot het ontbijt werd gebracht: een dikke boterham met reuzel.

Na het ontbijt werd ik geboeid en in een speciale politiewagen gestopt. Deze wagen had geblindeerde ramen zodat ik wel naar buiten, maar de mensen niet naar binnen konden kijken.Terwijl de wagen door de stad reed, keek ik vol weemoed naar de mensen op straat en naar de kinderen, voor wie ik een aantal jaren geleden nog als *Demo The Clown* had gespeeld en gezongen. Toen reed ik in mijn eigen oude ‘hoestbui op vier wielen’ door de straten en nu zat ik geboeid en veroordeeld in een politieauto zonder enig contact met de buitenwereld. Zo kreeg ik niet te horen of te zien wat er over mij en mijn rechtszaak geschreven werd in de kranten. Terug in de gevangenis kreeg ik mijn medicijnen weer toegediend. Na mijn veroordeling werd ik overgebracht naar een andere afdeling, waar ik tussen de moordenaars en verkrachters zat. Soms zaten daar mensen bij waarover ik in de krant gelezen had zoals de jonge student, die zijn vriendin aantrof met een ander in bed en die uit blinde jaloezie beiden met een geweer had doodgeschoten. En nu ik deze jongen in levende lijve zag, kon ik me niet voorstellen hoe hij dit ooit had kunnen doen. Gelukkig mocht ik mijn werk in de keuken hervatten en omdat ik geen vrije dag wilde - omdat ik toch nergens heen kon -betekende dat zeven dagen per week werken.

32. DE GEVANGENISBOERDERIJ

Nu ik veroordeeld was, veranderden er nóg een paar dingen. Zo kreeg ik meer suiker en een eigen pot jam, maar het belangrijkste was wel dat ik een aanvraag kon indienen om overgeplaatst te worden naar de gevangenisboerderij. Er heerste daar een veel vrijer regime. Je werd daar ook geen gevangene meer genoemd, maar trainee en je werkte daar op een boerderij zonder muren of hekken. Elke week werd er een lijst gepubliceerd, waarop de namen stonden van de gevangenen die uitgenodigd werden om voor een commissie te verschijnen. Als je werd goedgekeurd, moest je vervolgens weer wachten tot je naam op de lijst verscheen van de mensen, die daadwerkelijk naar de boerderij mochten. Na een aantal maanden werd ik opgeroepen voor de commissie en gelijk de volgende week stond mijn naam al op de lijst van uitverkorenen. Eindelijk kon ik de gevangeniscel gaan verruilen voor de boerderij en het open landschap, waar de koeien graasden. Het leek onwerkelijk, maar toch was het werkelijk waar. Ik telde de dagen en uren af. Langzaam druppelden er stukjes geluk mijn ziel binnen. Na zo'n 13 maanden achter de tralies gezeten te hebben, stapte ik die dag zonder handboeien samen met de andere uitverkorenen in een wit autobusje en gingen we op weg naar de boerderij. Bij aankomst kregen we eerst andere kleding. De gevangenispakjes werden omgeruild voor kaki kleding. Er waren hier geen cellen, maar kleine zaaltjes, die er keurig uitzagen. Ook het eten was niet te vergelijken met wat we in de gevangenis voorgeschoteld hadden kregen. Hier kwam bijna alles vers van het land. Ik werd ingedeeld in een kleine ploeg mensen, die verantwoordelijk waren voor de watervoorziening op het land rondom de boerderij. Vijf dagen per week sjouwden we met grote waterpijpen en sloten we honderden meters pijp aan. Als alles was aangesloten, draaiden we de grote

kraan open en dan was het een waar feest als het water als een grote fontein de droge hete lucht van Australië inspoot. Soms gingen we er zelf onderstaan of dronken we ervan. Ook werd ik ingezet om tomatenstekjes te planten, centimeter voor centimeter en dan zag ik ze na een paar dagen al opkomen en dan was het weer feest. Onze werkploeg werkte vijf dagen per week; zaterdag en zondag hadden we vrij. Maar vaak bleef ik ook dan gewoon op de boerderij en hielp ik mee met de koeien te melken en eten te geven. Of ik reed mee op de tractor en soms mocht ik zelf ook een stukje rijden. Op zo'n moment ging er een nieuwe wereld voor mij open, waarbij er heel even een geluksmoment tot me doordrong. Maar helaas was dat maar even, want op de boerderij bleef ik last houden van paniekaanvallen en bleef ik aangewezen op mijn medicijnen. En wanneer ik weer eens heel angstig en radeloos was, kwam ik op het kleine ziekenzaaltje terecht dat daar was. Soms werd ik daar nog angstiger dan ik al was, omdat ik teruggestuurd zou kunnen worden naar de gevangenis, wanneer ik ziek zou blijven, maar gelukkig gebeurde dat niet.

Na een aantal weken werd ik uit het groepje gehaald en kreeg ik een erebaantje. Ik mocht in mijn eentje al het gras en de rozenstruiken rond het terrein en de gebouwen verzorgen. De bewakers van de boerderij woonden met z'n allen een paar honderd meter verderop in een klein dorpje. Soms mocht ik met hen mee en liep dan het hek uit en over de weg van de vrijheid naar hun dorp. Daar zag ik dan moeders met kinderen, die in de tuin speelden en langzaam ging mijn hart dan weer open. Ook ging ik af en toe met een bewaker mee naar een ziekenhuis in een dorp verderop. Daar moest ik dan het gras maaien terwijl hij er bij zat te kijken. Het werk was zo gedaan en dan hadden we de rest van de dag vrij. Dan zaten we lekker in de zon en aten we onze

boterhammen, die we hadden meegekregen. Of plukten we druiven, die overal weelderig groeiden. Ook werd ik benoemd tot voorzitter van de bewoners. Dit hield onder andere in, dat ik verantwoordelijk was voor de koffie 's avonds met wat lekkers erbij. Een keer vielen de *cookies*, die we gebakken hadden, niet in de smaak en die werden toen uit woede naar mijn hoofd gesmeten. Ook organiseerde ik kleine concertjes, waarbij ik onder andere het lied zong, dat ik net had geschreven: '*Take a look at life and be grateful*', maar de medebewoners konden dat lied niet erg waarderen vooral niet vanwege de tekst.

In de loop der tijd kwamen er steeds gevangenen bij die ik nog kende uit de tijd van mijn voorarrest. Een van hen was John. Met hem werd ik zeer bevriend. John was van beroep loodgieter, maar net als ik, gek op muziek en speelde piano. Hij zag er nu beter uit dan bij onze laatste ontmoeting. Toen was hij net in elkaar geslagen en zag hij er vreselijk uit. Nu was zijn neus alweer een stuk beter, al was die nog wel iets krom. Vaak zaten we tegen het muurtje bij de ingang van de boerderij in de zon wat te praten en rolden dan een shaggie.

Terwijl ik overdag op het land en in de tuinen werkte, hoorde ik vaak melodieën en flarden tekst in mijn hoofd opkomen. John raadde mij aan die teksten en melodieën te onthouden of op te schrijven en ze dan 's avonds in de bibliotheek samen met hem aan de piano uit te werken tot liedjes. Zo ontstond al snel een heel repertoire van liedjes, die ik nu nog zo zou kunnen zingen. Sommige liedjes zijn heel triest, de meeste eigenlijk. Ze gaan veelal over mijn kinderen, of beter gezegd, over het gemis van mijn kinderen. Een van die liedjes heette: '*Little girl, come to your daddy*'. Een ander had de titel: '*The best years of your life I miss*'. Een titel als '*Love your ma and your pa*' kon echter weinig waardering vinden bij de

bewoners. Naast liedjes schreef ik ook kleine gedichten, die spontaan bij me op kwamen.

Eens in de veertien dagen kwam Kingsly mij opzoeken en dan zaten we samen in een klein kamertje te praten over wat er allemaal met mij aan de hand was. Kingsly was de enige die mij daar bezocht. Bijna alle andere bewoners kregen elke veertien dagen bezoek van hun vrouw en kinderen of andere familieleden. Op zondagmiddag zaten ze dan gezellig met elkaar op het grasveld en dan voelde ik me extra eenzaam. Soms als John of Frank bezoek kreeg, mocht ik erbij zitten, maar ook dan miste ik mijn kinderen heel erg. Zo'n bezoekdag was altijd een feest voor de bewoners, tot het moment dat het bezoek afscheid moest nemen. Sommigen probeerden met hun vrouw de bossen in te gaan of achter een boom elkaar te beminnen. Maar o wee, als je betrapt werd, dan kon je meteen terug naar de Fremantle gevangenis. Dus bleef het vaak bij een 'vluggertje': de man blij, de vrouw blij en wij waren dan nieuwsgierig naar de spannende verhalen, die we dan te horen kregen.

Ook de Hollandse bakker, die was veroordeeld voor verkrachting of poging daartoe, kwam op de boerderij werken en bakte elke dag vers brood voor ons en soms ook nog wat lekkers zoals Engelse *scones*. Meestal bewaarde hij er een paar voor mij. Die waren vaak nog warm en at ik dan op met wat jam en roomboter erop en dan had ik een feestmaal. Op het terrein was ook een klein winkeltje, waar je met een paar verdiende pounds shag en snoep kon kopen.
Bij goed gedrag kon je in aanmerking komen voor vervroegde vrijlating. Voorwaarde was wel dat je werk moest hebben en een vaste verblijfplaats. Voor zo'n vaste verblijfplaats moest je zelf zorgen. In de hoop dat hij werk voor mij had, schreef ik naar mijn oude Russische vriend Sam, die directeur was van Plast Lux, de plastic fabriek, waaraan ik vroeger mijn uitvindingen verkocht. Maar

ik hoorde maar niets en toen ik op een gegeven moment direct aan de slag kon als patiëntenverzorger in een ziekenhuis, nam ik dat aanbod met beide handen aan. Via een andere Nederlandse gevangene, die vast zat voor diefstal, kon ik een verblijfplaats regelen. Zijn moeder en zuster kwamen hem vaak opzoeken en zodoende kon ik een kamer krijgen in het huis van zijn zuster. Deze mensen, Mien en Dick waren schatten van mensen, die me erg vrij lieten. Ze waren zeer kerkelijk, maar ik herinner me wel dat Dick, die vrachtwagenchauffeur was, vaak thuis kwam met dingen, die 'van de vrachtwagen waren gevallen', zoals een stofzuiger. Nu ik dus aan alle voorwaarden voldeed, kon ik worden vrijgelaten. Die laatste dagen leken wel weken te duren. Ik keek voortdurend naar het hek, dat open stond en waardoor ik binnenkort naar buiten mocht lopen. Iedereen leefde die laatste dagen met me mee en telde de dagen met me af. Ik moest afscheid nemen van mijn verleden en een nieuwe toekomst zoeken. Wanneer ik een duidelijke misstap zou hebben begaan zoals een bank beroven of een moord, dan had ik tenminste geweten wat ik niet meer moest doen. Maar in mijn geval was dat onduidelijk. Ik had niet het gevoel dat ik iemand iets misdaan had en gesteld voor een zelfde soort situatie, zou ik misschien wel weer precies hetzelfde doen. Toch was ik vastbesloten dat ik vanaf nu mijn leven in eigen hand wilde houden. De laatste dagen kropen voorbij; voor het laatst gras maaien, voor het laatst met John aan de piano liedjes zingen.

33. VRIJ ?

Op de ochtend van vertrek kreeg ik mijn eigen kleren weer terug en mijn Seiko horloge, dat ik op mijn laatste reis goedkoop in Singapore had gekocht. Het morgenrood scheen over de bergen en de zon kwam langzaam op, toen ik in mijn vuile overhemd en stinkend driedelig pak stond te wachten op het autobusje, dat me naar het

station zou brengen. Om me heen stonden wat bewoners en bewakers, die afscheid kwamen nemen. Ik nam afscheid van John, waarschijnlijk voorgoed, omdat het verboden was tijdens je voorlopige vrijlating nog contact te hebben met medegevangenen. Het afscheid gaf een heel vreemd gevoel. Van het ene op het andere moment was ik een ander mens geworden, was ik niet meer niet meer ‘één van hen’.

Ik werd naar het station gebracht door de bewakers. Ik stapte uit en liep het perron op en het eerste wat ik deed was wat chocola en een frisdank kopen voor mezelf. Wat onwennig overhandigde ik de verkoper het geld en het leek wel alsof iedereen die mij aankeek, aan mij kon zien waar ik vandaan kwam. Dat gevoel heeft trouwens nog lang geduurd. Langzaam kwam het besef dat de voetstappen, die ik nu zette, voetstappen in vrijheid waren. Ik kon weer gaan en staan waar ik wilde. Ik zag weer andere bloemen dan rozen en gras. En ik zag weer mooie jonge vrouwen. Een nieuw leven kon beginnen. Een nieuw leven, maar wel met een beschadigde ziel. Ik was door een hel gegaan, maar nu begon er eindelijk licht door de donkere wolken heen te schijnen. Ik was tot rust gekomen, maar beslist nog niet beter en het zou nog jaren duren, voordat ik me bewust zou worden van wat er werkelijk met me aan de hand was.

Het huis van Dick en Mien, waar ik mijn intrek had genomen, stond in een plaatsje niet ver van Fremantle. Ik had een kamer aan de achterkant, die uitkwam op een grote tuin. Soms kwam hun moeder op bezoek. Dan ging het gesprek al gauw over God. Zij probeerde haar dochter en schoonzoon zo ver te krijgen dat ze naar de kerk gingen, maar Dick had daar geen zin in en zat liever op z’n vrachtwagen. Het werk als ziekenverzorger bestond onder andere uit het omdraaien van patiënten, die iets aan hun rug hadden. Het feit dat sommige patiënten speciaal om mij vroegen als er iets

moest gebeuren, vulde mijn hart met iets ongekend. Een heel speciale taak was het ophalen van overleden mensen. De verpleegsters hadden deze overledenen dan al in een laken gewikkeld. Op zo'n zaal heerste dan volkomen verslagenheid, ook bij het personeel. Wij kwamen dan met een brancard met aan de onderkant een grote lange kist, die aan de zijkanten was afgedekt met een soort gordijn. Zodoende konden patiënten op de gang niet zien dat er een lijk vervoerd werd. Wanneer wij het lijk naar het mortuarium brachten, zagen we daar af en toe lijken liggen, die voor autopsie in stukken waren gesneden. Dit werk had iets engs, maar ook iets heel moois en stil. Soms gebruikten wij voor het vervoer van overledenen een soort bestelauto en als we dan over een hobbel in de weg reden, hoorde en voelde je het lijk in de kist bewegen en schrokken we ons een hoedje. Na zo'n actie wasten wij niet alleen uit hygiënische overwegingen, maar ook als een soort reinigingsritueel, zorgvuldig onze handen. Ik werkte in wisseldienst en daarnaast viel ik ook in, wanneer er plotseling extra personeel nodig was. In deze tijd begon ik weer veel te schrijven. Ik hoorde teksten door me heen komen en schreef deze dan precies zo op als ik ze gehoord had. Ook thuis in mijn kamer schreef ik over mijn pijn en verdriet en dat gaf me een speciaal gevoel van rust. Langzamerhand raakte ik weer gewend aan een leven in vrijheid. Ik ging zelfs iets doen wat Dick ook deed en wat de meeste mensen in Australië doen; heel burgerlijk op paarden gokken. Omdat ik niet zo goed tegen mijn verlies kon, gokte ik vaak op de tweede of derde plaats, waardoor je meer kans maakte, maar wat niet zoveel opleverde als je won. Na korte tijd had ik het wel gezien en stopte ik ermee.

In die tijd kwam de broer van Mien vrij. Maar eenmaal vrij, ging hij al snel weer in de fout. Omdat hij het thuis bij zijn over

godsdienstige moeder niet uithield, was hij er weer vandoor gegaan en gaan stelen. Nu zat de politie weer achter hem aan. Hij werd opgepakt en opnieuw veroordeeld tot een aantal jaren gevangenis. Op een dag kwam zijn moeder bij ons met tranen in haar ogen. Ze vertelde dat haar zoon berouw had van zijn zonden en tot God was bekeerd. Hij had dit allemaal in een brief uit de gevangenis geschreven, die zij ons liet zien. Ik had zo mijn twijfels en Dick ook. Hoewel ik het erg naar mijn zin had in het ziekenhuis, veranderde ik toch van baan toen ik het aanbod kreeg om als *salesmanager* te gaan werken bij Plastlux. Hoewel de funktie heel indrukwekkend klinkt, was het werk dat niet. Ik kreeg meteen de beschikking over een oude auto, die hij nog had staan. Ook mocht ik bij de fabriek gaan wonen, zodat ik ’s nachts een oogje in het zeil kon houden. Dit spaarde mij weer huur uit. Ik moest van Sam weer de koning van West-Australië worden en als eerste wilde hij met mij een reclamefilm maken voor de televisie, waarin ik met een kroon op m’n hoofd reclame moest maken voor de ‘*bif-bat*’, een soort tennisracket met een balletje aan een elastiek eraan vast. Op een dag was ik tijdens mijn werk de directeur van de gevangenisboerderij tegengekomen, die mij vroeg om eens langs te komen. Toen ik hem vertelde dat ik gehoord had dat dat niet mocht, schreef hij op straat direct een briefje, waarin hij mij toestemming verleende om de gevangenisboerderij te bezoeken. Zodoende ging ik om de zoveel weken naar de boerderij om mijn vrienden John en Frank te bezoeken en dan nam ik altijd tabak en een zondagskrant voor ze mee. Elke keer vond ik het weer moeilijk om hen daar achter te laten, terwijl ik in mijn oude auto in vrijheid weer naar huis reed.Maar het werk wilde niet erg vlotten. Dat het financieel slecht ging merkte ik pas toen de bank weigerde een nieuwe wagen voor mij te financieren. Dus moest ik als salesmanager rond blijven rijden in die oude stationwagen. Ik

herinner me dat zelfs de vader van een vriendinnetje van me uit die tijd zich maar bleef verbazen dat ik als salesmanager in zo'n ouwe gedeukte auto rondreed. Hij vroeg zich af wat voor fabriek dat wel niet moest zijn, die zijn vertegenwoordigers in zo'n ouwe brik liet rijden.

Ondertussen ging het steeds slechter met de fabriek en uiteindelijk werd het faillissement uitgesproken. De fabriek werd verkocht aan een miljonair, die de fabriek louter om belastingtechnische redenen had gekocht en nooit de bedoeling had gehad om ermee door te gaan. Ik was daardoor in één klap mijn baan, mijn auto én mijn woning kwijt. Doordat ik in die tijd vaak contacten had met mensen uit de kerk, kon ik al snel voorlopig woonruimte vinden bij een bejaarde zwaar gereformeerde Nederlandse vrouw. De kamer en het huis waren prachtig, maar al dat gepreek stond mij tegen. Zij was het, die me op een dag het boekje van Gibrian 'The Prophet' gaf. Jarenlang heb ik dat boekje laten liggen, totdat ik het later ben gaan lezen en erachter kwam wat het allemaal inhield.

34. ROTNEST

Omdat ik nu weer zonder werk was, kreeg ik het idee om naar het eiland Rotnest te gaan niet ver van de kust in West-Australië in de hoop daar werk te vinden. Eigenlijk had ik Mieke, mijn reclasseringsambtenaar, van mijn plannen op de hoogte moeten brengen, maar ik was dat vergeten. Bij aankomst vond ik al snel werk en een woning op een kampeerterrein, waar ik overdag de boel moest schoonhouden. Het leven leek daar als in een paradijs. Ik wist niet wat me overkwam. Het was allemaal met zo'n energie en kracht, dat het me soms beangstigde. 's Avonds en 's nachts zat

ik in mijn tent te schrijven en de woorden kwamen als vanzelf, alsof ze niet van mij waren. Alsof een engel de woorden sprak en ik deze neerschreef. Toch kreeg ik op het eiland weer last van grote panische angsten. Ik zei dat tegen mijn baas, maar die begreep daar natuurlijk niets van. Ik belde Mieke op en die belde weer iemand van de kerk, die mij kwam ophalen en met de boot mee terugnam naar Perth.

35. PERTH (5)

Terug in Perth werd ik opgewacht door Mieke, die me een standje gaf. Ze werd vergezeld door een lid van de kerk, die het maar over 'Jezus-dit' en 'Jezus-dat' had. Aan diezelfde kerkganger liet ik later alle teksten die ik op het eiland geschreven had, lezen, maar hij zag er niets in en deed ze af als duivelswerk en verscheurde ze gelijk. En ik liet het allemaal toe. Mijn verwarring werd steeds groter. Want voor mij voelde wat ik had geschreven juist zo goed aan. De druk die op mij werd uitgeoefend om mij te bekeren werd steeds groter. Het voelde alsof God me aan het straffen was. Dit was een Nederlandse Gereformeerde Kerk, waar ik niets van begreep. Ik begon me steeds schuldiger te voelen, maar dacht aan de andere kant, dat God dit nooit zo bedoeld kon hebben.

In mijn volgende baan werkte ik bij een soort Grieks afhaalrestaurant in een winkelcentrum. Het werk bestond uit het braden van kip en vis en het bakken van patat. Voor dit bedrijf heb ik nog een reclamefilmpje opgenomen over kippen. Ik liet schoongemaakte kippen zien en zei dan tegen het publiek: "*these chickens can't talk, but I can, and I can tell you, they taste delicious!*" Intussen was ik van reclasseringsambtenaar veranderd.

Mieke was voor de Aboriginals gaan werken en de nieuwe ambtenaar was van Engelse afkomst en heette Charles. Hij vond dat ik niet langer bij de Griek kon blijven werken omdat deze de belasting ontdook. Charles behoorde tot de Engels-Anglicaanse Kerk, die me meer aansprak dan de Nederlands Gereformeerde Kerk. Ik leerde daar vele fijne mensen kennen. Een van hen was Kevin, die na afloop van de mis de kerkgangers buiten stond op te wachten met een kerkblaadje. Hij vroeg dan of je het wou lezen en de volgende week wilde laten weten wat je ervan vond. Toen hij hoorde dat ik zonder werk zat, nodigde hij me uit voor een gesprek op zijn zaak, om te kijken wat hij voor mij kon doen. Kevin had verschillende maatschappijen, waarvan er een handelde in oude metalen. Dit bedrijf kocht gasfabrieken op, sloopte die en verkocht vervolgens de onderdelen. De baan die Kevin mij aanbood was die van *Business Marketing Development Officer*. Dit hield in feite in dat ik zijn rechterhand zou worden. Het was een droombaan, eigenlijk te mooi om waar te zijn. Ik kreeg een klein kantoor en een stationwagen. Elke dag moest ik ergens heen en het enige wat ik moest doen, was verslag uitbrengen van wat ik had gezien. En elke dag was er wel weer wat nieuws te melden. De ene dag moest ik een overall aan en op een opslagveld metalen uit sorteren. Dan weer moest ik voor zijn Ichtus-organisatie, een liefdadigheidsinstelling, projecten bedenken. Soms stuurde hij me naar het strand om over dingen na te denken of plannen uit te werken. Kevin was een heel vooruitstrevende man voor die tijd. Af en toe voelde ik me wel een soort spion als ik de werkmannen moest observeren, die op het terrein bezig waren. Dat vond ik niet zo ‘n leuk werk en dat paste ook niet zo bij mij. Op mijn kantoortje zat ik vaak te dromen hoe ik mijn eigen liedjes en gedichten op de plaat kon zetten. Zo schreef ik platenmaatschappijen aan met de vraag of ik hun muziek mocht gebruiken voor mijn gedichten, maar

daar hoorde ik nooit wat van. Wel werden er af en toe in het kerkblaadje gedichten van mij afgedrukt en dat deed me goed. Wat me nog meer goed deed was het feit dat ik mijn kinderen intussen ook weer wekelijks zag. Als de kinderen bij me waren hadden we de grootste lol met samen koken en liedjes zingen.Maar naast de lol herinner ik me vooral ook de leugens van hun moeder en de problemen over de afspraken over het halen en brengen van de kinderen. Vooral bij het terugbrengen van de kinderen kreeg ik het vaak te kwaad en dan had ik dagen nodig om weer een beetje in balans te komen. Ook weet ik nog dat ik helemaal overstuur was, toen mijn kinderen op een dag voor het eerst vertelden dat ze een nieuwe pappa hadden.

Inmiddels had ik een mooi appartement gehuurd in een van de rijkere buurten van Perth, Applecross genaamd, niet ver van waar mijn kinderen woonden. Mijn contact met Kingsly was intussen verbroken omdat Charles niet wilde dat ik nog contact met hem had. Hij vond dat de bemoeienissen van Kingsly mij geen goed hadden gedaan. Ik was door die opmerking verrast en het verwarde mij ook. Ik vond het heel moeilijk te accepteren, na al die moeite, steun en trouw.

Ondertussen was ook John uit de gevangenis gekomen, dus hoefde ik niet meer op bezoek naar de boerderij. Hij had een flat gehuurd en een orgel aangeschaft. Wekelijks kwamen we bij elkaar en schreven dan liedjes. Toen we op een dag zo bezig waren, kwam er opeens als een soort blikseminslag een tekst door mij heen. Toen ik die tekst terug las, schreeuwde ik naar John in grote opwinding: “zo wil ik altijd schrijven, alleen maar zo.” Ik noemde het stuk: ‘*Try to see the world through someone else’s eyes*’. Dit overweldigende gevoel wilde ik delen met de wereld. Ik liet het Kevin lezen en ook hij was onder de indruk en liet de tekst afdrukken in het

kerkblaadje. Toen ik hem een keer op een zaterdag bij hem thuis aan het helpen was met het bouwen van een schuurtje, leek het alsof hij de schuur op zijn kop had gezet. De ramen kwamen net boven de *grond* uit en toen ik hem daarop aansprak, antwoordde hij: "*weet je niet meer wat jezelf hebt geschreven?*" '*Try to see the world through someone else's eyes*'. Hij had het tuinhuisje niet voor zichzelf, maar voor zijn kleine kinderen gebouwd. Het zou later wel vaker voorkomen dat ik woorden opschreef, die ik zelf niet direct begreep en die anderen dan naar mij terug speelden. Een ander voorval was mijn aanvaring met de dominee tijdens een van mijn optredens in de kerk samen met John. Tijdens een Bijbel bijeenkomst zong ik een zelfgeschreven lied met de titel: '*Blow Out The Candle, I Can See The Light*' en de dominee werd daar zeer nijdig over. Hij vond dat ik de zaak verkeerd voorstelde. Je moest volgens hem juist de kaars áánsteken om het licht te zien. Ik wilde met die tekst alleen duidelijk maken dat je geen kaarslicht meer nodig hebt als je het ware licht hebt gevonden. Ik begreep dat het spirituele dat zich toen al in mijn teksten en liedjes openbaarde, niet door iedereen direct werd begrepen of gewaardeerd.

Op mijn werk veranderde mijn kantoortje langzamerhand in een soort kleine studio en ik was voortdurend in de weer met mijn oude bandrecorder. Soms als ik de deur van mijn kantoortje open had staan, zag ik in de verte een monteur in overall, die ik nog kende uit de gevangenis. Hij was destijds veroordeeld als verkrachter, maar Kevin had hem toch in dienst genomen. Hij had zeven jaar vastgezeten. Niet veel later vernam ik dat hij weer gevangen zat, dit keer wegens diefstal. Het bleek dat iedereen vroeg of laat weer terug kwam in de gevangenis en dat gaf me grote angst. Waarom zou je zoveel jaren, maanden en dagen aftellen om vrij te komen om daarna weer, van de ene dag op de andere dag, opnieuw in de

gevangenis te belanden. Of was het misschien zo, dat sommigen een plek binnen de veilige gevangenismuren prefereerden boven de vrijheid in de boze buitenwereld. Ik was in gedachten met deze problematiek bezig en schreef als aforisme op: ‘degene die je opsluit, is op zoek naar zijn eigen sleutel’. Ook nu nog denk ik dat dat zo is. Wij zijn allen op zoek naar de sleutel om te ontdekken dat de deur naar onszelf nooit op slot zat.

36. RIVERTON WARD

In de maanden die volgden, stortte ik weer regelmatig in, of - ik zou nu zeggen – stortte ik uit. Steeds maar weer die angst die aan mijn deur klopte, en steeds maar weer die medicijnen, die steeds minder verlichting brachten. Elke dag probeerde ik in mijn stationwagen op pad te gaan, maar het ging niet meer. Mijn hart begon steeds harder te schreeuwen en ik probeerde hulp te zoeken, maar niemand kon me helpen. Uiteindelijk wilde ik zelf opgenomen worden. Samen met Charles ben ik toen naar het Claremont Asylum gereden, een inrichting, die in Perth bekend stond als het gekkenhuis. Omdat ik niet tussen die gekken thuishoorde, werd ik al vrij snel na mijn aankomst overgeplaatst naar een ander ziekenhuis, het Greylands Mental Hospital. Daar werd ik geplaatst op de Riverton Ward, een therapeutische afdeling, waarvan men zei dat men daar experimenteerde met nieuwe therapieën, maar daar merkte ik niet veel van. Het personeel liep namelijk gewoon in verpleegtenue en de patiënten lagen ook hier hoofdzakelijk op bed en kregen pillen. Mijn verblijf in Greylands heeft veel voor mij betekend omdat ik daar zoveel wonderlijke mensen heb ontmoet, die ik voorgoed zou meenemen in mijn hart. Riverton Ward stond los van het hoofdgebouw, waar de patiënten nog opgesloten zaten.

Het hoofdgebouw was omringd door grote grasvelden met bomen. Er zaten daar zo’n 40 tot 60 patiënten, zowel mannelijk als vrouwelijk. De mannenslaapzaal was gescheiden van de vrouwenslaapzaal door een soort receptiehal in het midden. Ook waren er een paar kleine kamertjes waar bijzondere gevallen sliepen. Ik had nu een vrouwelijke psychiater, dokter White, die heel aardig was. Of ze echt deskundig was, weet ik niet, want ze was nog in opleiding. Direct bij aankomst werd ik tijdens de ochtendvergadering voorgesteld aan iedereen. Er zaten zo’n 60 mensen in een kring. Naast me zat de hoofdverpleger, Tom Clayton genaamd, die me enigszins geruststelde in zijn grijze kostuum. Mijn lichaam trilde van angst en mijn oren leken wel verstopt bij het zien van al die mensen, zodat ik niets verstond van wat men allemaal zei. Dit schijnt meer voor te komen bij mensen, die lijden aan ‘acute angst’. Tom zag dat en zei dat alles wel weer goed zou komen. Maar ik voelde me steeds gekker worden. Af en toe kwam Charles mij opzoeken in de inrichting. Dan gingen we vaak wandelen en op een dag vroeg ik hem of ik gek geworden was en hij antwoordde toen dat er wel iets met me aan de hand was, maar dat ik beslist niet gek was. Langzaam begon ik te wennen aan mijn nieuwe omgeving en kreeg ik weer wat meer vertrouwen. Stapje voor stapje ging ik langzaam vooruit zonder behandeling, want die was er niet. Ik begon steeds minder medicijnen in te nemen tot ik op een gegeven ogenblik alleen nog af en toe ‘s avonds slaaptabletten innam. Overdag hield ik me bezig met handenarbeid, sport en plaatjes draaien. Elke dag begon met een vergadering, die altijd geleid werd door een van de bewoners. Na afloop van zo’n vergadering werd de groep opgedeeld in groepjes van 5 of 6, waarin we onder begeleiding over onze problemen konden praten. In mijn groepje zat Millie, een onderwijzeres, die altijd haar hoofd naar beneden gebogen hield en ook David Helfgott, een virtuoos pianist, over

wiens leven later de beroemde film '*The Shine*' gemaakt zou worden. De gesprekken waren vrij oppervlakkig. Het ging vaak over wat we de dag daarvoor beleefd hadden en daar werd dan even op ingegaan. David zat in die tijd vaak te klagen dat hij buiten de inrichting bij een dansschool piano moest spelen, terwijl hij terug wilde naar de grote concerten, zoals hij daarvoor had gedaan. David zocht dan altijd erkenning en bevestiging bij mij, omdat hij wist dat ik ook artiest was geweest.

Omdat het meer privacy bood, verhuisde ik van de slaapzaal naar een apart kamertje, dat ik deelde met Bil, die zijn vrouw had vermoord. Op een dag haalde Bil opeens een groot portret van zijn vermoorde vrouw van onder het bed vandaan. Ik schrok me rot en vroeg me af hoe hij zo'n groot portret onder zijn bed verstopt kon houden. Bil en ik werden, tot op zekere hoogte, goede vrienden. Het was een heel verzorgd leventje daar in de inrichting: eten, sporten, bezigheidstherapie en soms zelfs met z'n allen een dagje uit in een grote bus. Er was ook veel aandacht voor creativiteit, waar ik van genoot, vooral van schilderen. Het gaf me een speciaal soort mystieke ervaring, waarbij ik de vormen, die ik geschilderd had met vetkrijt, weer half uitveegde met een stuk wc-papier, zodat het leek alsof ze verdwenen in de mist. De therapeuten vonden dat trouwens maar niets. Het verplegend personeel liep ondertussen rond en deelde pillen uit en hield de boel schoon. Een dag per week kregen sommige bewoners een shocktherapie en dan zag ik ze op bed liggen met grote angst in hun ogen, omdat ze er bang voor waren. Sommigen kwamen er heel suf en verstrooid van terug omdat ze hun geheugen gedeeltelijk verloren hadden, anderen waren er zeer beroerd aan toe. Ik dank God op m'n blote knieën dat ik dat nooit heb hoeven doormaken. Het was al erg genoeg om dat bij anderen te zien. Ik vond die shockbehandeling beestachtig. In de

groep zat ook Brigitte, een mooie jongedame, waar ik het liedje '*Mystery Woman*' voor schreef. Ze volgde me overal tot ze bij een drempel kwam. Dan bleef ze minuten lang staan voordat ze er overheen dorst. Ze had vroeger als stenotypiste gewerkt bij het gerechtshof en zag er heel mysterieus uit met haar grote bruine ogen. Ze keek alleen maar naar me en zei niets of bijna niets. Vaak pakte ze m'n hand en nam ze me mee naar de grote *loungeroom* en zette me neer bij de platenspeler. Dan zette ze de plaat '*Jonathan Seagull*' van Neil Diamond op, of '*Hot August Night."* Het was vooral bij het horen van de muziek van '*Jonathan Seagull*', dat er - zonder het al echt te weten - iets spiritueels bij me loskwam. Dit deed Brigitte keer op keer en ik bleef maar luisteren. Ik heb die plaat wel honderd keer beluisterd en nooit heeft die me verveeld. Later zou ik zelf tijdens mijn optredens vaak liedjes van Neil Diamond zingen. David was heel druk en beweeglijk en rende altijd hier heen en dan weer daar heen met zijn typisch knikkende hoofdbeweging. Op een dag heb ik aan David gevraagd of hij een paar liedjes van mij op de piano wilde spelen. Ik had namelijk nog een paar liedjes in mijn koffer zitten, die ik door een echte arrangeur had laten arrangeren en uitschrijven. Het waren twee liedjes. De een heette: '*Don't you ever say no*' en de ander '*You got to love, girl*'. Ik zie David nog de muziek op de lessenaar van de piano zetten en met een rotvaart de twee nummers achter elkaar spelen. Wat eigenlijk zo'n 8 minuten moest duren, had hij met zijn fabelachtige techniek binnen no-time klaargespeeld. Ik werd hoe langer hoe meer bevriend met het personeel en de patiënten. Hier waren personen uit alle lagen van de bevolking bijeen, allemaal prachtige mensen, samen in één gebouw, omringd door bomen, groen en lucht. Vergeleken met de periode in de gevangenis, was dit een hemel op aarde.

Op een van de ochtendmeetings moest er een nieuwe voorzitter worden gekozen. Men had mij gevraagd om me verkiesbaar te stellen en dat had ik ook gedaan. Ik was ondertussen al een paar maanden in Riverton House en kende al aardig de weg daar. Nadat de stemmen waren uitgebracht en geteld, werd ik tot nieuwe voorzitter gekozen. Dat hield in dat ik elke morgen de ochtendmeeting moest voorzitten en ook zelf nieuwe voorstellen kon inbrengen. Het was een vrije en relaxte tijd. Ik speelde tafeltennis of speelde wat op een ontstemde gitaar waarvan een paar snaren ontbraken of schreef liedjes en gedichten. Elke week kwam de hoofdverpleger Tom langs met een zak geld en dan kregen we ons zakgeld: een *pound* per week, net genoeg voor een pakje tabak of een ijsje bij de kiosk op het terrein. Ik moest zodoende weken sparen voor een setje nieuwe snaren of kleefpasta voor mijn kunstgebit.

Op een dag tijdens een barbecue samen met het personeel, kwam ik in gesprek met een psychologe Vicky Brown genaamd. Later voegde mijn vrouwelijke psychiater zich bij het gesprek. Tijdens dit gesprek vroegen zij me of ik zin had om elke zondagmorgen in de kerk liedjes te zingen met mijn gitaar. Ook stelden ze mij voor om als behandeling hypnotherapie te proberen. Dat was een hele nieuwe therapie waar nog bijna niemand van gehoord had. Voordat ik aan die therapie kon beginnen, moest ik wel eerst een test ondergaan. Het was een soort intelligentietest met blikjes, vakjes en inktvlekken associaties. Mijn IQ bleek in orde, dus kon ik beginnen met de hypnotherapie.

In de kerk speelde ik nu met nieuwe snaren op mijn gitaar bekende liedjes als '*Cumbaja, My Lord*' en '*Amazing Grace*'. Daar ik niet zo

zeker was van mijn gitaarspel, speelde ik zachtjes en zong wat harder. Sommige patiënten, die uit het hoofdgebouw kwamen en echt geestelijk gestoord waren, en mij hoorden zingen, werden soms zo enthousiast en liefderijk, dat ze me begonnen aan te raken en te betasten, en dat liet ik dan toe, hoewel ik het wel vreemd vond. De dominee vond het allemaal prachtig en ook mij gaf het een goed gevoel. Deze dominee kende Kingsly toevallig ook heel goed. Ook hij was van oordeel dat de behandeling van Kingsly – alle goede bedoelingen te na – in feite averechts hadden gewerkt. Kingsly had in mijn verleden zitten wroeten, zonder er een behandeling tegenover te stellen.

De hypnose therapiesessies met Vicky Brown waren intussen begonnen. Ik moest mijn ogen sluiten en luisteren naar wat ze zei en diep naar binnen keren. En terwijl ze me onder hypnose bracht, streelde ze mijn arm en fluisterde woorden als “jij bent oké, er is niets mis met jou”. In iedere sessie ging het op dezelfde wijze. Na zo’n behandeling gebeurden er vaak vreemde dingen met me. Het leek wel of ik een andere mens was geworden. Ik werd veel assertiever; de leeuw, de hengst in me werd wakker. Dat uitte zich bijvoorbeeld in de ochtendvergadering, waarin ik het personeel voorstelde hun uniformen uit te trekken en gewone burgerkleding te dragen, omdat wij niet ziek waren. Sommigen waren het met me eens, anderen niet, zoals matrone Marline. Zij bracht er tegen in, dat we hier niet zouden zitten als wij niet ziek waren. Ik probeerde uit te leggen dat wij niet ziek waren, maar problemen hadden, die opgelost moesten worden en dat dat iets anders was. Terwijl ik daar zo stond te discussiëren in de vergadering, leek het wel of ik iemand anders hoorde praten, of ik een nieuwe stem had gekregen. Ik mocht er weer zijn en mocht weer zeggen wat ik wou. Ik werd een ander mens en dat lokte soms wel protesten uit in mijn omgeving.

Ik kreeg steeds meer macht als voorzitter en wilde ook steeds meer zaken veranderen. Zo stelde ik voor om voor ons eigen ontbijt te zorgen en af en toe voor onszelf te koken. Over die voorstellen moest dan gestemd worden en meestal waren de reakties enthousiast en kwamen de anderen ook gelijk met ideeën voor mooie tafelkleden en kaarsen op tafel. Al dat geregel viel niet mee en vaak kwam alles op mij neer en stond ik alleen in de keuken 100 eieren met spek te bakken voor het ontbijt. Op een avond zou een van ons een Chinese maaltijd klaarmaken, omdat hij daar – zoals hij ons had verteld – veel ervaring in had. Maar het eten bleek niet te eten, maar toen konden we niet meer aan de jongens in de grote keuken van het hoofdgebouw vragen of ze even snel wat voor ons konden klaarmaken. Nee, de verantwoording lag nu helemaal bij ons en met name bij mij, omdat ik ermee begonnen was. Mijn liefde voor mijn medemens begon te groeien, temeer omdat ik zoveel goeds en creativiteit bij mensen ontdekte. En nu praat ik niet alleen over de muzikale talenten van David Helfgott, maar ook over de vele anderen die schilderden, tekenden of gedichten schreven. Ik stelde voor om een soort krantje uit te geven, waarin al deze creatieve uitingen een plaats konden krijgen. Het voorstel werd aangenomen. Iemand stelde voor het blad de naam ‘Thump’ te geven met een konijn als symbool. Wekelijks kwam dit blad uit vol met tekeningen, gedichten en andere verhaaltjes. Het was werkelijk ongelooflijk wat een talenten er tussen zaten. Mensen, waarvan ik later hoorde dat ze een Bachelors Degree of een artsdiploma hadden, brachten me de mooiste gedichten. Anderen, die al weken daar rondliepen en nog nooit een mond open hadden gedaan, brachten me prachtige verhaaltjes over wat ze gezien hadden. Iedereen, ook het personeel, stond verbaasd over wat er allemaal in stond. Omdat ik voor al die activiteiten een aparte ruimte nodig had, kreeg ik de kamer naast mijn slaapruimte aangewezen.

Overdag werkte ik daar en ‘s avonds speelde ik op mijn gitaar of zong ik liedjes in de loungeroom of maakte ik een wandeling rondom het gebouw. Vicky Brown, bij wie ik nog steeds onder behandeling was, stond stomverbaasd over mijn snelle vooruitgang. Ze begreep niet hoe mijn situatie zo snel verbeterd kon zijn. Zelf kan ik niet zeggen wat de behandeling precies inhield, anders dan de hypnose, de strelingen op mijn arm en de positieve boodschappen. Met volle energie stortte ik me op het organiseren van allerlei activiteiten. Zo startte ik een *artsshow* en verkocht ik lootjes bij de personeelsuitgang. Ik wachtte dan het personeel op, als ze net hun salaris hadden gekregen, en verkocht dan de lootjes met als prijs een zangvogeltje in een kooitje. Met dat geld kon ik weer langspeelplaten kopen of een pingpongtafel voor in de *loungeroom*. Ik was zó actief bezig, dat ik niet eens in bed bleef toen ik een zware griep kreeg en de dokters mij bevolen om drie dagen in bed te blijven. Op een van die dagen kwam Charles op bezoek, die ik wel eens had horen preken in de kerk. Ik vertelde hem dat hij zijn preken moest veranderen omdat iedereen de kerk uitliep. Charles was geschokt door deze kritiek en ik stond er zelf ook van te kijken dat ik dat er zomaar uit had geflapt. Er kwam iets innerlijk in mij los, wat ik nog niet van mezelf kende. Ondertussen bleef ik liedjes schrijven, die Graham dan vaak opnam op een oud cassettedeck. Veel van de teksten drukte ik af in het blad ‘Thump’ en ’s avonds in de *lounge* probeerde ik de liedjes uit. ‘*If you want me as I am, then find me in the flesh on burning sand*’. O, wat wilde ik graag platen maken en mijn gevoelens delen met anderen, maar de tijd was er toen nog niet rijp voor.

Op een dag moest ik weer eens in het hoofdgebouw zijn en kwam daar op de creativiteitsafdeling een jonge vrouw tegen, die daar aan het schilderen was. Ze was zo ongelooflijk mooi dat ik in één klap

smoorverliefd op haar werd. Blijkbaar brandde het vuur ook bij haar, want toen ze in mijn ogen keek, was het alsof ik ‘mijn andere ik’ had gevonden. Ze leek zo uit een andere wereld te komen en zag eruit als een fee, een engel, zo open en stralend van onschuld en puurheid. Het personeel leek in de gaten te hebben wat er tussen ons gebeurde, want we werden meteen uit elkaar gehouden. Misschien dachten ze dat een relatie niet goed was voor onze behandeling. Deze beelden heb ik altijd bij me gedragen. Nog nooit had ik zo’n mooi mens gezien en o, wat had ik haar lief. Langzamerhand begon ik steeds meer mezelf te zijn. Mijn nette pak, wat altijd toch een soort van handelsmerk van mij was geweest, verruilde ik langzaam voor een oude spijkerbroek met franjes en scheuren, een rode polkadot hemd en een soort cowboyhoed. Mijn stem begon steeds voller en dieper te klinken. Ik leerde liedjes van Neil Diamond zoals ‘*Red Red Wine*’. Vaak zat het schoonmaakpersoneel naar me te luisteren als ik aan het zingen was en dan kreeg ik na afloop van hen applaus. Ook Vicky Brown, mijn psycholoog, zei me dat ik op de goede weg zat omdat mijn liedjes en teksten steeds mooier werden. Op mijn nachtkastje stond de spreuk: “*I’ve got promises to keep and miles to go before I sleep*”. En zo leefde ik ook, alsof ik in brand stond en nog zoveel had te doen. Ondertussen was er sprake van dat ik overdag weer zou gaan werken en ’s avonds en in het weekend voorlopig daar zou blijven tot ik een woning had gevonden. Mijn kinderen had ik intussen al weer een paar keer gezien, eerst onder begeleiding van een maatschappelijk werkster, later ook alleen. Als ze bij me waren, nam ik ze mee naar het park of het strand. Maar tegenover de vreugde van de kinderen, stonden de haat en leugens van hun moeder, wat mij ontzettend veel pijn deed. Soms als ik de kinderen terugbracht, was zij gewoon niet aanwezig. Een keer belde ik het nummer van haar werk op om te vragen waar ze bleef, maar toen

kreeg ik te horen dat ze daar nooit had gewerkt. Het waren dit soort dingen die me radeloos maakten. Maar was ik bij de kinderen, ja, dan was alles anders. Dan vertelde ik ze verhaaltjes die ik verzon over mama beer en pappa beer. Dan zwoer ik mijzelf dat ik mijn kinderen nooit in de steek zou laten, zoals mijn vader dat met mij had gedaan. Soms zaten we ergens te eten in een *Pizzahut* en dan zeiden de kinderen opeens iets over hun nieuwe pappa en dan brak er weer iets in mij en voelde ik dat er geen plaats meer voor mij was in hun leven. Ik zag het verdriet in de ogen van mijn kleine zoon en voelde zijn gebroken hart. Maar ik was zelf hulpeloos en kon hem niet helpen. Het was die hulpeloosheid die me steeds weer radeloos maakte. Ondertussen had ik werk gevonden. Overdag verkocht ik auto's en 's avonds verbleef ik nog in het ziekenhuis. Maar het ging niet goed met me, en ik wilde ander werk, maar dat was er niet. Ik voelde dat het zo niet verder kon met mij. Er moest wat gebeuren. Ik was klaar om terug te gaan de maatschappij in, maar ik worstelde nog te veel met mezelf. Op dat moment kwam Anna, een verpleegster van Nederlandse afkomst, met het voorstel om opnieuw Australië te verlaten en terug te keren naar Nederland. Mijn eerste reactie was dat ik dat laf vond, omdat ik wegliep voor mijn problemen, maar zij antwoordde, dat ik niet kon weglopen voor mijn problemen, omdat ik die altijd met me mee zou nemen, waar ik ook zou gaan. Maar ik wilde ook niet weg van mijn kinderen, niet doen wat mijn vader met mij had gedaan. Had ik daarom zo gevochten voor een bezoekregeling bij de scheiding? Maar ik zou in Nederland waarschijnlijk wel betere zorg en therapie kunnen krijgen dan hier in Australië. Ook vond ik het moeilijk om al die lieve mensen, die ik in Riverton House had leren kennen, achter te moeten laten. Vooral Kevin en niet te vergeten Charles. Maar uiteindelijk was iedereen ervan overtuigd dat het toch beter voor me was om terug te gaan naar Nederland. Ik nam weer contact op

met mijn familie in Nederland en zij regelden de financiën voor de terugreis. Langzaam bereidde ik me voor op het afscheid, het vertrek en de terugreis, een vlucht van 20.000 km. Iedereen wist intussen van mijn besluit. Sommigen hadden het er erg moeilijk mee, zoals Clive, die een jaar daarvoor een broer verloren had en mijn vertrek nu als een nieuw verlies ervoer. Het idee dat ik mijn kinderen niet meer zou zien, deed mij zo'n pijn dat ik het ergens ver wegstopte. Maar de argumenten van de doktoren, die mij op mijn hart drukten nu eerst aan mezelf te denken en te werken, gaven de doorslag. Ook gaven ze me de raad me anders te kleden als ik naar Nederland zou gaan, omdat mijn huidige kleding wel eens tot afwijzende reacties zou kunnen leiden. Ik schrok van die opmerking omdat ik besefte hoeveel ruimte ze me hier hadden gegeven en hoe anders dat in Nederland zou zijn.

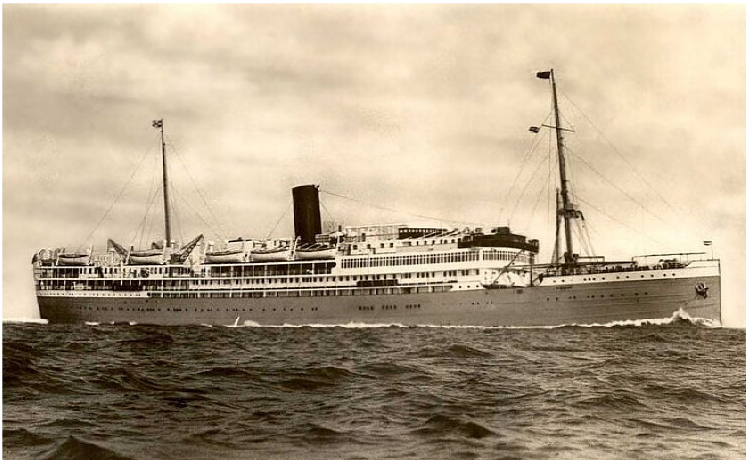
Die laatste weken kreeg ik zoveel warmte van iedereen. Vooral van Suzanne, het prachtige verpleegstertje, waar ik zo bevriend mee was. Hoewel het officieel niet mocht, lieten ze toch toe dat we af en toe met z'n tweetjes uitgingen. Dan nam ze me mee in haar Volkswagenbusje, dat helemaal beschilderd was met flowerpower bloemen en reden we naar haar huis met de open haard en het nest jonge hondjes en dan zong ik wat liedjes totdat we samen in haar waterbed belandden. Laat op de avond bracht ze me dan weer terug naar de instelling en vulde ze in het presentie boek in, dat ik met haar weg was geweest en niemand die er wat van zei. O, wat kon het leven ook heel anders en mooi zijn. De wereld, waarin zij leefde, kende ik helemaal niet. Ze gaf me het gevoel dat ik goed en liefderijk was. Dat ik oké was zoals ik was, en dat gaf me een veel zekerder gevoel. Maar van binnen worstelde ik met het afscheid en het loslaten. Innerlijk wist ik dat ik hier nooit meer terug zou komen en toch zong ik liedjes als '*I will be coming back*'. Ook hield ik mezelf

voor de gek met de gedachte dat ik mijn kinderen wel weer zou terugzien, terwijl ik wist dat ook dat onmogelijk was. Ik stopte mijn pijn en tranen diep weg. Kevin, die gehoord had dat ik naar Nederland zou teruggaan, haalde me op een dag op en nam me mee naar zijn grote kantoor, waar hij me ooit eens werk had aangeboden. Hij was bezig alles wat ik geschreven had voor mij te kopiëren en legde dit bij hem in de brandkast om te bewaren voor later. Het moeten enige honderden pagina's zijn geweest. Ik weet nog dat het me verbaasde dat hij me vroeg wat ik met een bepaalde tekst of woord bedoelde, omdat ik daar zelf nog nooit had over nagedacht. Nog steeds kwamen ongecontroleerde teksten als bliksemschichten door mij heen. Ik zat midden in een doorbraak. Zonder medicijnen was ik bezig te worden wie ik was. Ik voelde een soort liefde in mijn hart, een soort onbewuste compassie met de mensen om me heen. Ik mocht er zijn en dat gevoel gaf me enorm veel kracht. Ik mocht er zijn van anderen en ook al een klein beetje van mezelf. Ik zag mensen die op het randje van de waanzin balanceerden en ik had hen lief. Voor mij waren het allemaal prachtige bloemen. Zoals David, zoals die rondliep en praatte, Millie, Susan, Graham en Clive. Ook kreeg ik steeds meer oog voor de natuur om me heen, voor de bomen en de planten. Ik begon een andere kijk te krijgen op de wereld en in te zien en te voelen waar het werkelijk om gaat. Ik maakte al plannen om opnames te maken van mijn gedichten en liedjes en die dan de wereld in te zetten. Maar voorlopig had ik daar geen tijd voor, voorlopig had ik andere dingen aan mijn hoofd. Het was tijd om afscheid te nemen en een ander leven in een ander land te beginnen, een leven ver weg van het land van de *Aussies*. De bewoners van Riverton House hadden met het weinige geld dat ze hadden, wat geld opgehaald en in een zelfgemaakt zakje van leer gedaan en tijdens de laatste groepsvergadering kreeg ik dit aangeboden. Ik bedankte hen en

beloofde dat ik voor dat geld nog voor mijn vertrek een vulpen zou kopen. Met die pen zou ik schrijven om de waarheid te zoeken over onszelf. Het werd een zilverkleurige Parker vulpen, die ik gelijk vulde met groene inkt. Ook nu nog ligt die pen, die ondertussen behoorlijk gesleten is, op mijn kastje voor mijn Boeddhabeeld. Af en toe houd ik ‘m vast en als ik dan mijn ogen sluit, zie ik al die mooie mensen weer voor me en brandt mijn hart en wil ik weer schrijven of zingen of gewoon iets zeggen. Op al mijn reizen, die nog zouden volgen, had ik ‘m altijd bij me, die pen, die zilverkleurige Parker-pen, met daarop in kleine letters gegraveerd: *Made in Australia*.

De dag van het afscheid was aangebroken. Het was zondag en voor de laatste keer zong ik in de kerk. Charles, Kevin, Graham en Susanne van de flower-power-bus zouden me naar het vliegveld brengen. Net voor we vertrokken wist ik bij de personeelsuitgang nog een vogeltje te verloten voor nog meer langspeelplaten voor in de huiskamer. Daarna nam ik afscheid van iedereen, ook van het personeel. Op het allerlaatste moment kwam Tom Clayton, het hoofd van het Riverton House, naar me toe. Ik zag tranen in zijn ogen en ik kon niet begrijpen waarom hij zo huilde. Inmiddels stond er een groepje van zo’n vijftig mensen om me heen. Ook de auto, die me naar het vliegveld zou brengen, stond al klaar. Wie er niet waren om afscheid te nemen, waren mijn kinderen, maar toen ik wegreed, voelde ik de tranen in mijn hart. Wel duizend maal keek ik achterom, naar al die mooie mensen met hun warme harten en hun problemen. In mijn broekzak zat een buisje Valium, dat de vrouwelijke psychiater me voor de reis had gegeven. Ik had er eerst hevig tegen geprotesteerd, maar zij bleef aandringen en zei dat ik ze nog nodig kon hebben. Ook waarschuwde ze me voor wat ik als reactie van mijn ouders kon verwachten. Maar ook stelde ze me

gerust door nogmaals te zeggen dat ik in Nederland de beste behandeling zou kunnen krijgen. Ik weet nog dat ik op dat moment dacht dat alles al voorbij was en dat ik al genezen was. Op het vliegveld nam ik voor de laatste keer afscheid van al die dierbare vrienden, die meegekomen waren. En terwijl ik de vliegtuigtrap opliep, keek ik nog éénmaal achterom, want ik wilde en kon ze niet loslaten, deze mooie lieve mensen, die voor gek verklaard waren door de maatschappij, en die als een familie voor mij geworden waren. Ik had hen zo ontzettend lief. Mijn ogen vulden zich met tranen. In mijn éne hand hield ik mijn goedkope gitaar en in mijn ander hand mijn kleine koffertje met daarin wat kleding en gedichten en liedjes die ik had geschreven. Meer had ik niet bij me als bagage. Ik ging op weg naar een andere wereld. Voor de tweede keer naar Nederland. Zou het deze keer beter gaan? Zou het nu anders zijn? Net als vorige keer zou ik eerst bij mijn ouders intrekken tot ik een eigen kamer of woning had gevonden. Gewapend met mijn Australische paspoort in mijn hand liet ik mijn vrienden los en ging ik door de douane. Ik vertrok als een echte Australische artiest met m’n hoed en mijn oude vale spijkerbroek, waar ik zo blij mee was. En ik wist nog wat de psychiater had gezegd van mijn kleren, dat ze daar in Holland waarschijnlijk niet zo blij mee zouden zijn als ik die aanhad.

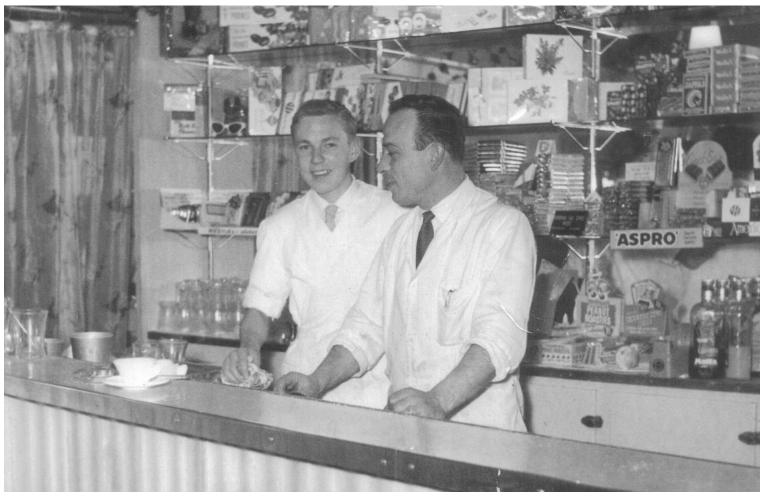
Sibajak

mijn vader uitpakken

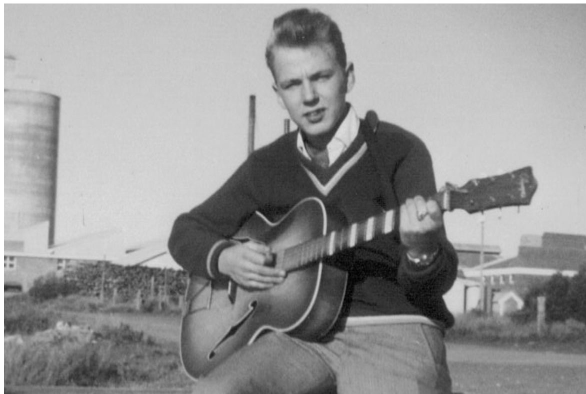
mijn vader aan het uit pakken

Aankomst Adelaide 1959

Ik in de ijs saloon 1959

Port lincoln 1960

Port Lincoln 1960

Port lincoln 1960 15 jaar

Port lincoln 1960 met mijn zus Loes

Deze foto heb ik van de week.. en was klaar in drie minuten. Hier kan je goed op zien hoe groot ik ben geworden. Ik lach hier op de foto maar in feite heb ik veel verdriet en denk aan jullie twee want wat ik naar jullie schrijf is nog niet alles maar dat schrijf ik nog wel eens. Ik hoop dat Loes vandaag of morgen weer bij me komt en als ik geld heb samen terug naar Holland gaan. Ik bedank jullie voor alles wat jullie voor ons doet. Lieve Mimmie, je was altijd me lievelingszuster, maar nu ben je het 10 dubbel. Je broertje Luuk. 2 oktober 1960. Deze foto is genomen zondag 1 uur 's middags. Dag Nic (man van zus Mimmie)

ook speel ik al aardig
gitaar ik speel op feestje
op het strand overal al.
ik heb al veel succe
na hard leren.

Luuk

(Ook speel ik al aardig gitaar. Ik speel op feestje(s) op het strand overal. Ik heb al veel succes na hard leren. Luuk)

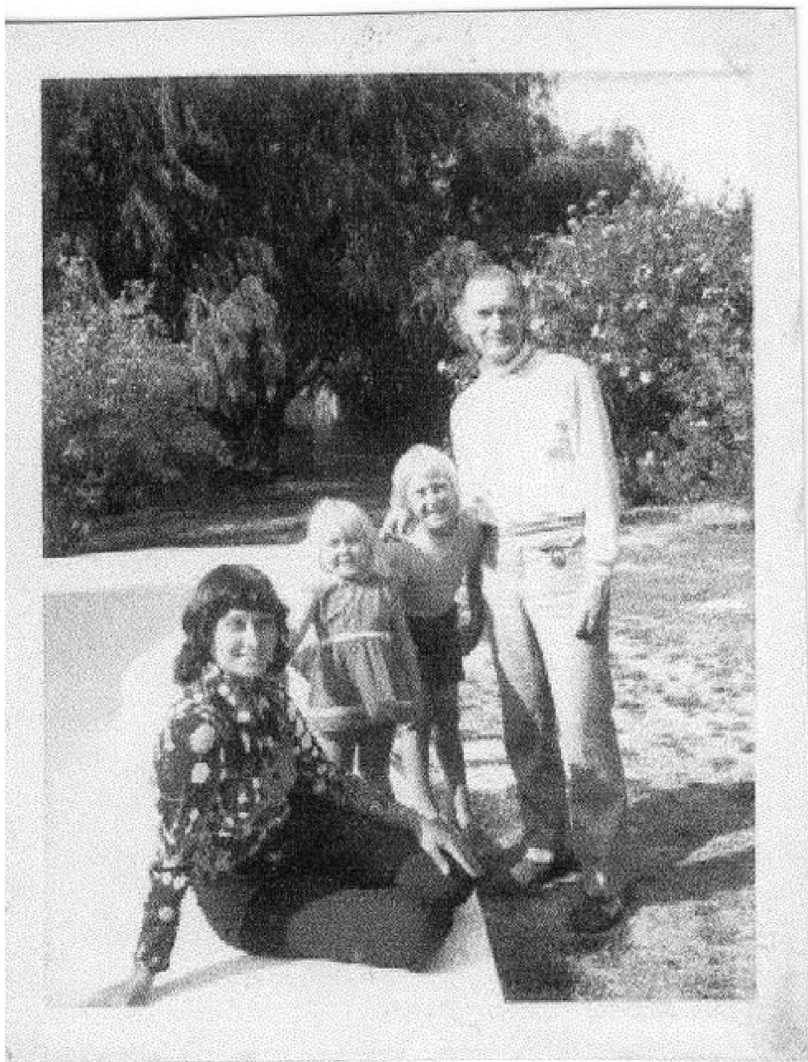
Ik als land meter Western Australië

Fremantle Prison, W.A.

Jenny Nu mijn X

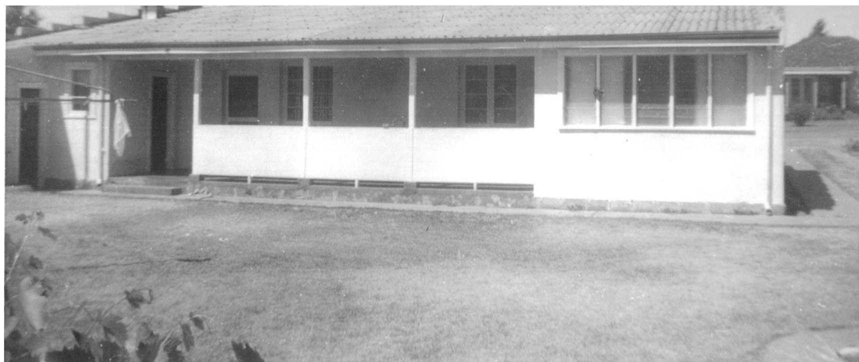
Jenny,Anita,Milton en Ron (vader van Jenny) bij het zwembad

Fremantle Prison,W.A.

Anita mijn lieve dochter

Ons eerste huis in Perth

Hoofdstuk 3

Soestdijk (1974 – 1980)

37. WEER TERUG NAAR NEDERLAND

Ik vloog met een KLM Boeing. De stewardessen van Singapore Airlines waren altijd vriendelijk en gracieus, maar die van deze KLM vlucht waren net koeien en niet vriendelijk, niet echt. Het toestel was half leeg en na 24 uur vliegen kwam ik aan op Schiphol, waar iedereen, behalve mijn broer, mij al stond op te wachten. Eerst dachten ze dat ik alcoholist geworden was toen ze me de trap af zagen komen met de fles Jenever in mijn hand, die ik als cadeautje voor mijn vader in de taxfree-shop had gekocht. Eenmaal in Hilversum kwam ik – net als de vorige keer - terecht in een huiskamer vol visite, waar iedereen met goede raad en adviezen kwam. Alleen dit keer waren er geen bloemen. Ze drukten me op het hart dat er gewerkt moest worden en dat er geld op de plank moest komen. Daar zat ik met mijn gebroken Nederlands en mijn Australische nationaliteit en knikte maar van ‘ja’, ‘ja’. Ik had me afhankelijk opgesteld en er moest nog heel wat gebeuren voor ik volledig op eigen benen zou kunnen staan. Maar ja, ik had maar vijf jaar lagere school en wat ben je dan waard op de Nederlandse arbeidsmarkt?

Hoe anders had ik me mijn terugkomst in Nederland voorgesteld. Ik dacht hartelijk ontvangen te worden, maar de realiteit was dat ik voor leugenaar werd uitgemaakt en dat men mij niet accepteerde

zoals ik was. En de psychiater had inderdaad gelijk gehad; mijn kleding werd niet geaccepteerd. Overal om me heen voelde ik het onbegrip en het begon erop te lijken dat alles wat ik voorzichtig in Australië had opgebouwd, in één klap weer verloren was gegaan. Dat kwam vooral door de autoritaire houding van mijn vader, die alles afkeurde wat ik zei of deed. Hij moest ook niets hebben van wat ik allemaal geschreven had. Hij trilde van woede als ik boven in mijn kamer met mijn bandrecorder aan de gang ging om liedjes op te nemen. Al snel hadden mijn oudste zuster en zwager ervoor gezorgd dat ik werk kreeg in Hotel Hof van Holland in Hilversum, waar mijn zuster zelf ook werkte. Mijn werk bestond voornamelijk uit kamers schoonmaken, want voor barkeeper of kelner vonden ze mij daar niet geschikt. Op een dag kwam het hoofd van de afdeling mijn werk controleren en deze zag dat er nog ergens pluisjes op de grond lagen, die ik vergeten was op te zuigen. Ik vond dat belachelijk en noemde mijn werk vanaf dat moment 'pluisjes plukken'. O, wat haatte ik dat mens en dat werk. Nauwelijks in Nederland zat ik al weer midden in toestanden, waar ik geen greep op had. Niemand sprak ergens over. Ook mijn broer niet, die me de laatste keer nog zo had bijgestaan. Dit keer wilde hij me ook niet meer zien. Zijn vrouw was een kenau en had een grote mond tegen me. Elke dag "pluisjes plukken', stof zuigen, vegen, afstoffen, toiletten schoonmaken, ramen lappen, hield ik niet vol. Maar mijn zuster drukte mij op het hart om vooral toch voorlopig nog even vol te houden omdat ik - als ik ziek zou worden – dan tenminste recht had op een uitkering. Ik had nog nooit gehoord van uitkeringen. Met man en macht probeerde ik een nieuw leven op te bouwen, maar ik zat opgesloten in een familie, waarin niets bespreekbaar was, waarin iedereen vrolijk zat te wezen en waarin je vooral geen oude koeien uit de sloot moest halen. Als er wat met je aan de hand was, dan zat het tussen je oren. Ik doorzag al die rolpatronen toen

nog niet zo duidelijk als nu. Heel langzaam, beetje bij beetje, leerde ik ze doorzien, en werd ik me ervan bewust hoe mijn vader in elkaar zat, hoe mijn moeder in elkaar zat, hoe de hele familie in elkaar zat. Niemand sprak over mij of vroeg me naar mijn kinderen in Australië, die ik zo ontzettend miste. Ook miste ik de mooie mensen, die ik had leren kennen in Riverton House. Dat was een wereld van echtheid en dit een wereld van huichelarij en achterklap. Maar teruggaan naar Australië kon niet meer. Nee, ik wilde nu verder reizen naar Spanje of Griekenland en daar zingen en schrijven zoals ik me had voorgenomen toen ik wegging uit Australië. Maar ik was nog niet zo ver, ik was er nog niet klaar voor. Eerst moest ik nog zien los te komen van mijn familie. Eerst moest ik op mezelf zijn, een eigen woning, een eigen plek vinden.

38. INEKE

Ondertussen had ik op mijn werk een jonge vrouw leren kennen, die daar tijdelijk via een uitzendbureau als schoonmaakster werkte. Ik werd bevriend met haar en toen ik haar vertelde dat ik een woning zocht, vertelde ze me dat er in het huis waar zij woonde, een kamer vrij was. Het huis bleek een grote villa in Soestdijk te zijn, aan de Praamgracht, vlakbij Paleis Soestdijk. Ik ging een paar keer met haar mee en leerde haar hospita kennen. Na een gesprek met de eigenaresse kreeg ik een prachtige gemeubileerde kamer aangeboden. Ik kon vrijwel direct intrekken. Veel verhuizen hoefde ik niet, want ik bezat niet veel, alleen wat kleding en een bandrecorder en geen gitaar, want mijn gitaar was tijdens de vliegreis in het vliegtuig door de vele temperatuur- en luchtdrukverschillen spontaan gebroken. Mijn grote kamer stond vol prachtige antieke meubels. Ik hoorde dat er ook een vrouw

woonde, die schuin tegenover op Paleis Soestdijk werkte. Ik hoorde ook dat zij binnenkort de villa zou verlaten omdat ze een appartement had gekocht in de buurt van het paleis. Op een dag, terwijl ik in de gemeenschappelijke keuken aan het koken was, kwam er een beeldschone jongedame binnen. Ze was van mijn leeftijd en stelde zich aan me voor als Ineke. Zij bleek degene te zijn over wie ze het hadden gehad. Terwijl ik doorging met koken, bleef ze bij me zitten aan de keukentafel en vroeg me of ik een glaasje wijn wilde. Ze haalde een fles Japanse wijn tevoorschijn, die we samen gretig leegdronken. Onze harten stonden al snel in vuur en vlam. Die avond sloten twee mensen elkaar in de armen met een gevoel van ‘ik laat je nooit meer los’. De volgende ochtend werden we tussen tientallen verhuisdozen wakker in elkaars armen. Snel kleedde zij zich aan, want ze moest naar de overkant, naar haar werk. Ineke stond op het punt te verhuizen naar haar nieuwe appartement, dat geheel opnieuw moest worden ingericht en ze vroeg mij of ik met haar mee wou gaan om daar samen te gaan wonen en ik zei gelijk ‘ja’. Onze relatie verliep zo goed dat we al snel besloten om ons te verloven zonder een feest te geven. Ik had via een uitzendbureau ondertussen nieuw werk gekregen bij de NOS, de Nederlandse Omroep Stichting, op de decorafdeling. Het werk bestond uit het afbreken van decors na afloop van de uitzendingen. Deze uitzendingen vonden vaak plaats ergens in het land, zodat we vaak pas midden in de nacht terug konden naar huis. Ik bleek mijn werk zo goed te doen, dat ik al snel werd gevraagd voor de afdeling Rekwisieten, waardoor ik in plaats van afbreken nu verantwoordelijk werd voor het opbouwen van de decors, wat veel creatiever werk was. Maar de chef van de afdeling ‘Afbraak’ vond dat mijn nieuwe baas van de afdeling Rekwisieten mij had weggepikt en wilde dat ik weer bij hem kwam werken. Ik moest toen bij het hoofd Personeelszaken komen en omdat ik niet meer

terug wilde naar de afdeling ‘Afbraak’, werd óók mijn uitzendbureau boos op mij. De spanning liep enorm op. Uiteindelijk belandde ik in de ziektewet. Ik was naar Nederland gekomen om aan mezelf te werken en op deze manier kwam daar niets van terecht. Ineke had intussen doorgekregen wat er met mij aan de hand was. Ik had haar verteld over mijn periode in Australië en over mijn verblijf in de gevangenis. Ook zij zag in dat ik eerst aan mezelf moest werken en zij steunde mij daarin volledig.

Zo waren er in korte tijd een aantal veranderingen in mijn leven gekomen: een nieuwe relatie, een nieuw huis en geen werk. Daarnaast waren er nog steeds een aantal dingen die me dwars zaten, zoals het grote gemis van mijn kinderen, want hoe ik ook probeerde, alle pogingen om contact te krijgen met hen bleven zonder resultaat. En er was nóg een grote verandering. Door Ineke was ik, die net ontslagen was uit een psychiatrische instelling, opeens in een hele andere wereld terecht gekomen. Maar de allermooiste verandering was toch wel dat ik smoorverliefd was als nooit tevoren. Ik kreeg begrip en steun van Ineke en samen gingen we op zoek om voor mij de beste hulp te krijgen. Ondertussen zat ik met een uitkering als werkloze op onze flat 4 hoog, waar ik een klein kamertje had ingericht om te schrijven, te schilderen en muziek te maken. Voor de overheid was ik nog steeds een buitenlander en daarom moest ik me om de zoveel tijd melden op het politiebureau te Soest. Ik moest daar allerlei vragen beantwoorden over mijn verleden en ook een aanvraagformulier invullen om weer Nederlander te kunnen worden. Want dat ik dit keer niet meer terug zou gaan naar Australië, dat stond wel vast. Alles in mijn omgeving leek wel in werking te zijn gezet om mijn verblijf in Nederland dit keer tot een succes te maken. Ik merkte dat

ik hoe langer hoe meer van mijn familie vervreemd raakte en een eigen leven begon op te bouwen.

Ondertussen werd het tijd om kennis te maken met de ouders van Ineke, die in Bloemendaal woonden. Ik had nog ergens een mooie witte broek, die wel wat te strak zat en een mooi jasje, dat wél paste. Ik stond erop om in mijn eigen Fiat 500 naar Bloemendaal af te reizen. Ik werd daar - zenuwachtig als ik was - met liefde, begrip en warmte ontvangen. Direct na de eerste kennismaking maakte ik echter even een verkeerde beweging en barsten uit mijn broek. Iedereen moest lachen en ik kreeg snel een spijkerbroek van haar vader om aan te doen, die wel een paar maatjes te groot was. Van de ene op de andere dag was ik opgenomen in een liefderijke familie, iets wat ik niet kende, zeker niet van mijn eigen familie. Tijdens ons gesprek vertelde haar vader dat hijzelf ook een aantal jaren geleden overspannen was geraakt en soms - rollend over de grond van pijn in zijn borst - had liggen kreunen vanwege de spanningen, die hij op zijn werk in de vliegtuigfabriek Fokker ondervond. Het eerste bezoek was een groot succes. Ik mocht haar vader meteen erg graag en ik zag en voelde dat dat gevoel wederzijds was. Mijn kleine Fiat had ik op de oprijlaan geparkeerd. Maar toen we ’s avonds weer wilden vertrekken, weigerde hij echter te starten. Haar vader en moeder hebben nog moeten helpen aanduwen, wat wel een heel vreemd gezicht moet zijn geweest, een directeur van een vliegtuigenfabriek, die midden in de nacht een klein oud Fiat 500’tje aan de praat probeert te krijgen. Later hebben we nog vaak om deze eerste ontmoeting moeten lachen.

39. PALEIS SOESTDIJK

In het begin van onze relatie was het nog niet goed tot mij doorgedrongen dat mijn vriendin op het Paleis werkte. Ze had daar een groot kantoor met een kanariepiet en een klein poedelhondje, dat ze elke dag meenam naar haar werk. Elke dag kreeg ik verhalen te horen over de Prins en de Koningin. Ze sprak er heel gewoon over en dat maakte grote indruk op me. Met mijzelf ging het nog steeds niet goed. Vaak kreeg ik het erg benauwd. Eerst werd er gedacht dat het iets met mijn hart te maken had. Deze dagelijkse aanvallen op mijn borst maakten mij doodsbang. Onze huisarts, die ook huisarts was op Paleis Soestdijk, dacht dat het aan mijn hart lag en schreef mij veel medicijnen voor zoals bloedverdunners en nitrobaat voor onder mijn tong, maar de aanvallen bleven. En hoewel hartonderzoeken niets opleverden, bleef hij me medicijnen voor mijn hart voorschrijven. Niet alleen Ineke zelf, maar ook haar ouders maakten zich zorgen over mijn toestand. Toen ook Prins Bernhard ervan hoorde, begon ook hij zich er persoonlijk mee te bemoeien. Hij stelde voor om bij de eerst volgende aanval onmiddellijk voor verder onderzoek naar het Academisch Ziekenhuis in Utrecht te gaan. En dat gebeurde ook. Per ambulance werd ik naar het AZU (Academisch Ziekenhuis Utrecht) gereden en met grote klachten in mijn borst direct naar de intensive care afdeling gebracht. Een team van hartspecialisten onder leiding van professor Meijler behandelde mij. Het was hetzelfde team dat ook de Prins en de andere leden van het koninklijk huis altijd behandelde. Opeens lag ik daar op de intensive care afdeling. Ineke was erg bezorgd en belde mijn ouders om te vertellen wat er met mij aan de hand was, maar niemand van mijn familie kwam me in het ziekenhuis opzoeken en ik heb nooit begrepen waarom niet. Voor hetzelfde geld lag ik daar te sterven. Dagenlang heb ik op de intensive care gelegen. Ineke kwam elke dag op bezoek en af en toe kreeg ik van haar tussendoor een telefoontje vanaf haar werk op

Soestdijk. Als ik dan de telefoon opnam, kreeg ik eerst de receptie van Paleis Soestdijk aan de lijn, die me dan doorverbond met Ineke. Dit maakte grote indruk op me en later heb ik dit wel eens als geintje gebruikt. Als ik bij mensen thuis was, liet ik Ineke mij daar bellen, en dan kregen ze altijd eerst Paleis Soestdijk aan de lijn. Maar ondertussen was mijn situatie niet zo 'geinig'. Ik lag zo'n beetje te sterven en de doktoren wisten niet wat er met me aan de hand was. Ik kreeg het ene onderzoek na het andere. Op een dag werd ik in een rolstoel met de lift naar beneden gebracht naar een grote onderzoekskamer, waar een heel team van hartspecialisten me al stond op te wachten. Een van hen vroeg me of ik hen vertrouwde en ik zei 'ja'. Toen vertelden ze me dat ze een onderzoek gingen doen en dat ik pas mocht stoppen als zij dat zeiden. Ik werd op een soort loopmachine geplaatst, waarna er allerlei draden met sensoren op mijn borst kast werden vastgemaakt. Vervolgens moest ik gaan hardlopen en net zolang doorgaan totdat zij 'stop' zouden zeggen. Nauwelijks was ik begonnen te lopen, of mijn klachten kwamen weer in alle hevigheid opzetten. Ik raakte in paniek, maar de cardiologen schreeuwden: "doorgaan!" Ik schreeuwde terug:" ik kan niet meer", maar ik moest doorgaan. Ik dacht werkelijk op dat moment dat ik zou sterven. Opeens trok de arts een groot vel papier uit de machine, keek me aan en zei: "er is niets met je hart aan de hand." De drie andere artsen bevestigden dat. Ik wist niet hoe ik hierop moest reageren. Ik vertrouwde de zaak niet, vooral niet toen ik weer in mijn rolstoel werd gezet en terug naar de intensive care afdeling werd gebracht. Even later kwam er een jong verpleegstertje aan mijn bed, die net een gesprek met me wilde beginnen, toen er weer een telefoontje kwam vanuit Paleis Soestdijk. Toen ik had opgehangen, keek ze me diep in mijn ogen en vroeg: "wat heb jij?" Ik begreep niet goed was ze bedoelde. Even later werd ik bij professor Meijler geroepen, die

in een ongewoon grote kamer achter een prachtig bureau zat. Met een vriendelijke autoriteit vertelde hij me dat er niets met me aan de hand was en dat ik het sterkste hart van de hele afdeling had. Dit zei hij zó nadrukkelijk, dat ik hem direct geloofde. Maar wat er dan wel met mij aan de hand was, wist hij ook niet. Hij stelde voor om een afspraak te maken met een psycholoog of psychiater. In ieder geval hoefde ik niet langer in het ziekenhuis te blijven. Op de terugweg naar huis reed ik naar mijn lievelingsplekje in het bos van Peijnenburg bij de Lage Vuursche en parkeerde daar mijn autootje. Ik begroette de vele bomen, die ook mij altijd begroetten. Ik ging op een bankje zitten en begon opeens vreselijk te huilen. Zoveel tranen had ik in lange tijd niet meer gevoeld. De tranen bleven maar stromen. Tussen de tranen door realiseerde ik me dat die professor Meijler gelijk had gehad. Er was niets met mijn hart aan de hand. Het was een puur psychische zaak en daar wilde ik niets meer van weten. Ik schaamde me ervoor, zeker voor mijn omgeving. Een lichamelijke oorzaak zoals je hart, wordt algemeen geaccepteerd, maar een psychische oorzaak niet. Geloof me, je kunt beter je been breken dan iets hebben wat je zelf niet begrijpt, laat staan een ander. Ik stond daar tussen mijn lievelingsbomen. Ik zag mijzelf daar tussen staan als een boom zonder wortels, mijn armen als takken de hemel zoekend, wanhopig vragend: “waar is God, waar is Jezus, waar ben ik?” Het leek wel of ik stervende was, althans zo voelde het. Mijn ‘Ik’ was stervende, maar geen arts kon mij zeggen wat dat was, laat staan dat hij of zij me kon helpen. Nee, ik moest mijzelf zien te verlossen, maar waarvan? En hoe? Ineke en haar ouders namen mijn situatie gelukkig kalm op en bleven mij met liefde ontvangen. Voor hen was het een normale zaak, waar gewoon aan gewerkt moest worden en die ook weer gewoon voorbij gaat.

Na Australië was mijn leven radicaal veranderd. Over mijn kinderen werd nooit meer gesproken, terwijl ik ze zo miste. Ook met mijn vriendin kon ik daar niet of moeilijk over praten. Zij was zeer begaan met mijn lot en dat van mijn kinderen, maar aan de andere kant was ze ook bang. Bang, dat ik - als ik eenmaal weer contact met mijn kinderen zou hebben - misschien toch weer zou overwegen om terug te gaan naar Australië. Ook had ik steeds meer moeite om op een flatje vier hoog te wonen. Ik kreeg het steeds benauwder en verlangde naar ruimte. Ruimte die ik zo gewend was geweest in Australië. Als compensatie kocht ik een grote Ford, zo een als ik gewend was te rijden in Australië. Daarmee bracht en haalde ik Ineke naar en van het Paleis. Ik had daarvoor een speciale toegangskaart gekregen, waarmee ik op elk moment naar binnen kon al was het maar om samen met haar koffie te drinken. Ze had een prachtig kantoor voor haar alleen. Er stonden drie bureaus, een paar standbeelden, luxe tapijten en aan de muur hingen een aantal schilderijen. De kamer had verschillende deuren en één van die deuren leidde direct naar de kamer van de adjudanten van Z.K. Prins Bernhard. Ondertussen was ik nog steeds bezig om weer Nederlander te worden, maar het wilde niet erg vlotten. Het zou minstens vijf jaar gaan duren, zei men. Maar nu bleek dat de Wet Spijtoptanten het proces kon versnellen. Ik weet niet wie er allemaal aan hebben meegewerkt, maar na een paar maanden besliste de rechter in Utrecht dat ik weer Nederlander was. Dit was een belangrijke beslissing voor me, omdat het me veel meer rechten gaf.

40. P.A.A.Z. UTRECHT

Intussen was ik doorverwezen naar de P.A.A.Z. (Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis) in Utrecht. Een jonge en zeer vooruitstrevende psycholoog Loek Portier had daar de leiding. Hij

werkte met de nieuwste technieken en therapieeën. Na een intakegesprek stelden ze voor om eerst een paar weken intern (dag - en nacht) op de P.A.A.Z. te komen en daarna alleen overdag. Die eerste weken mocht ik nog nergens aan meedoen. Deze tijd was bedoeld om tot rust te komen en te kijken wat er met je aan de hand was. Al snel had ik door dat ik bij een zeer experimentele therapiegroep terecht was gekomen. De aanpak verschilde totaal van alles wat ik daarvoor had meegemaakt of gehoord. De bedoeling was dat je al je problemen - alles wat je dwars zat - eruit gooide en als het er niet vanzelf uitkwam, dan wist Loek altijd wel een methode om het er wél uit te krijgen. Pas later kwam ik erachter dat hij gebruik maakte van Psychodrama en Getaltherapie. Iemand speelde je moeder of je vader en hield je een spiegel voor, en dan begon je spontaan te schreeuwen of te huilen of je barstte in woede uit. Al deze gevoelens die naar boven kwamen, werden vervolgens onder de loep genomen. Het idee was dat alles wat onderdruk werd, naar buiten moest komen. Alles. Dit was voor mij de eerste keer – na al die jaren van pijn, angst, verdriet en opgekropte woede – dat er eindelijk een weg voor mij open ging: een weg naar beterschap en genezing. Voorwaarde was wel dat eerst de beerput open moest en dat deze vervolgens helemaal leeggemaakt moest worden.

Na al die jaren van pillen slikken en mijn gevoelens onder controle houden, was dit een ware openbaring voor me. Loek Portier was voor mij als een Jezus, die naar beneden was gekomen om de mensen te genezen. Loek en zijn assistente Hanneke waren nergens bang voor en vonden niets vreemd of gek. Op het moment dat er een uitbarsting van woede aankwam, wisten ze op het juiste moment een kussen te plaatsen, waarop je je agressie kon afreageren. Of je kreeg een knuppel van schuimrubber in je hand

gedrukt, waarmee je er op los kon slaan. Soms was het angstig om te zien. Het was iets waar ik niet aan gewend was. Je moest leren om je gevoelens vanuit een grote diepte naar boven te halen, zodat je na zo'n lange tijd weer als kind om je moeder of vader kon schreeuwen. En als je ergens in je verleden een gemis had ervaren dat nooit was geheeld, dan werd dat gemis herbeleefd en alsnog opgevuld. Zo kwam iedereen aan de beurt, dus ook ik. De eerste keer kwam er bij mij zo'n woede los, dat ik met mijn vuisten maar op de kussens bleef rammen. De hel in mij was met een enorme kracht losgebroken. Ik bleef maar beuken en beuken. Op een gegeven moment schreeuwde ik: "ik heb honger, ik heb honger", maar Loek Portier riep met harde stem: "ga door, ga door!" En ik ging door als nooit tevoren alsof er geen eind aan zou komen. Zo'n ongelooflijke kracht was er in mij losgebroken dat Loek na afloop zei dat hij dit bijna nog nooit had meegemaakt, zo'n kracht. Waar of niet, het klonk in ieder geval goed in mijn oren. Door al die technieken en oefeningen kwamen er bij alle deelnemers allerlei gevoelens boven. Dit gezamenlijk proces bracht ons ook dichter bij elkaar, waardoor wij gemakkelijker troost en genegenheid bij elkaar vonden. Je kreeg meer begrip voor elkaar omdat je van elkaar leerde, waarom iemand was zoals die was. De eerste stappen waren gezet om dichter bij mijn Innere Kind te komen, mijn Innere Kind, dat zo bezeerd en beschadigd was. Later begon ik het hele proces te zien als het weghalen van oude roetlagen, zodat het licht er weer door je heen kan schijnen en het onderdrukte weer vrij spel kan krijgen. Ik kreeg weer de ruimte en het recht om in vrijheid te ademen en te leven. De bijeenkomsten vonden plaats in een grote gezamenlijke ruimte, waar we ook met elkaar aten en koffie dronken. Het gaf het geheel een beetje alternatieve sfeer, een soort café maar dan zonder bier. Daardoor had je totaal niet het idee dat je in een ziekenhuis zat. Naast het harde werken tijdens de

therapiesessies, deed je samen ook veel activiteiten zoals schoonmaken, de afwas doen, roosters opstellen en als intern cliënt kreeg je ook nog vaak nachtdienst, waardoor je zelf een beetje als hulpverlener optrad. Tijdens de nachtdienst moest je wakker blijven en telkens een rondje lopen over de afdeling en in noodsituaties moest je telefonisch de dienstdoende hulpverlener waarschuwen. Op een nacht deed ik mijn ronde over de afdelingen, toen ik plotseling op de trap van de elfde naar de twaalfde etage van achteren in mijn nek werd gegrepen door een paar sterke handen. Het was William, een flinke kerel, die maar bleef roepen dat ik zijn zuster had vermoord. In een soort reflex probeerde ik los te komen en in een poging om hulp te halen keek om me heen maar zag nergens een telefoon. William bleef maar roepen dat ik zijn zuster had vermoord en zijn handen klemden steeds steviger om mijn nek. Hij had een waanzinnige blik in zijn ogen. Ik stikte bijna en probeerde contact met hem te krijgen door te schreeuwen: "William, ik ben het, Luka, ik ben Luka!", maar het drong niet tot hem door en hij bleef maar als een wilde te keer gaan. Het schuim stond op zijn mond. Ik stikte bijna, maar ik had geen tijd om angstig te zijn. Ik dacht alleen, hoe kan ik loskomen en een telefoon bereiken. Ik wist dat de dichtstbijzijnde telefoon boven bij de receptie aan de muur hing. Op een gegeven moment wist ik me toch los te rukken. Ik vloog de trap op naar boven en probeerde de telefoon te bereiken, maar dat lukte niet want William rende me achterna en in volkomen razernij smeet hij alle tafels en stoelen omver. Glazen vielen in duizenden scherven op de grond. Gelukkig waren op zijn razen en tieren andere mensen afgekomen, waardoor ik er niet meer alleen voor stond. We probeerden hem te overmeesteren, omdat we bang waren dat hij op een bepaald ogenblik door de ramen zou springen en we zaten op de twaalfde etage. Uiteindelijk lukte het ons om William te overmeesteren. Hij

kreeg meteen een spuitje en daarna kalmeerde hij al snel. Pas toen merkte ik hoe mijn benen trilden. Voor de rest had ik nergens last van. Dit stemde mij gerust, temeer omdat ik later hoorde, dat hulpverleners vaak een aantal dagen vrij moesten nemen om bij te komen als ze zoiets hadden meegemaakt. Ik dacht dat William zou worden opgesloten en om de zoveel tijd een spuitje zou krijgen. Maar tijdens de eerstvolgende therapie hoorde ik van Loek Portier, dat deze uitbarsting juist goed was geweest en de grote doorbraak voor William betekende en dat hij binnen enkele dagen weer naar huis zou mogen. Ik snapte hier helemaal niets van en was met stomheid geslagen. Dit was totaal nieuw voor mij. Het was 1975 en de Psychotherapie, Gestald en Bio Energetica stonden in Nederland nog in de kinderschoenen. In mij begon het verlangen te groeien om ook mensen te helpen en te genezen net zoals Loek Portier dat hier deed. Ik begon met mijn gitaar liedjes te zingen voor de andere deelnemers wanneer we samen in een kring op de grond zaten. Tijdens de sessies huilden en lachten we, werden we boos en werden we weer kind. Het leek alsof er een heel andere wereld voor me was opengegaan van mensen zonder maskers, die in alle eerlijkheid toonden wat er in hun onderbewuste en in hun hart leefde. Ook leerde ik hoe ik door bepaalde lichaam houdingen bij mezelf trillingen kon opwekken en hoe de emoties, die in die trillingen verborgen zaten, op deze wijze hun weg naar buiten konden vinden. Op een keer vroeg Loek mij of ik tegenover een jonge dame met de naam Dineke wou gaan zitten. Zij was zwaar gereformeerd opgevoed en daardoor vastgelopen. Ik moest steeds tegen haar blijven zeggen: “je hoort de klokken luiden.” In het begin reageerde ze niet, maar Loek stond erop dat ik ermee doorging, dus zei ik weer: “je hoort klokken luiden…je hoort klokken luiden.” Nog steeds reageerde ze niet, tot ze opeens op me afkwam en me zó op mijn sodemieter gaf, dat ik met stoel en al achterover vloog en met

een gekneusde arm op de grond terecht kwam. En nóg ging ik door en ik bleef maar roepen: “je hoort de klokken luiden.” Gelukkig hadden ze ondertussen een paar kussens tussen haar en mij geplaatst, waarop ze kon slaan, zodat alles wat ze onderdrukt had, naar buiten kon komen. Daar lag ik met mijn zere arm, maar trots als een aap.

Maar er waren ook momenten van ontroering. Zoals die dag dat Loek me als een kleine jongen als een vader aan zijn hand meenam naar een denkbeeldige vijver om de eendjes te voeren. Daarmee vulde hij het gat op in mijn leven van een echte vader. Het leek wel of alles daar mogelijk was. Zelfs het afscheid nemen van overledenen of het verwerken van verdriet, dat nog niet verwerkt was, werd via Gestald en naspelen herbeleefd en behandeld. Ook leerden we opnieuw vertrouwen te hebben door geblinddoekt met iemand mee te lopen. Er kwam van alles aan bod, maar helaas werd mijn grote angst niet weggenomen. Soms werd die angst alleen nog maar groter en daar had ik geen verklaring voor en de anderen ook niet. Het regime werd op den duur minder strak. Ik hoefde ’s avonds niet meer op de afdeling te slapen en dus reed ik elke dag in mijn mooie grote Ford naar de bijeenkomsten en ’s avonds weer terug naar huis. Af en toe hadden we een avond per week ‘psychotherapie voor familie’, zodat ook familieleden konden ervaren waar wij mee bezig waren en wat wij beleefden. Mijn vriendin deed daar ook aan mee, maar dat liep op niets uit omdat zij meteen de rol van hulpverlener op zich nam.

Ondertussen raakte ik al aardig ingeburgerd op Soestdijk. Op Koninginnedag mocht ik tijdens het defilé als lid van het personeel naast het bordes staan en zwaaien naar de Nederlanders, die voorbij kwamen. Na afloop gingen we naar binnen en zaten we op de kamer van Vernerde, de particulier secretaris van de Prins, als

personeel bij elkaar en dronken we sherry van zo'n dertig jaar oud. Maar voordat we het eerste slokje naar binnen goten, stonden we op en riepen allen uit volle borst: "Hoera! Hoera! Hoera!" Wat een tegenstelling met vroeger was het voor mij om daar tussen het personeel van de Prins en Koningin te vertoeven, omgeven door al die pracht en praal. En door de marechaussee gesalueerd te worden als ik met mijn slee Paleis Soestdijk binnen kwam rijden. De weekends brachten Ineke en ik vaak door bij haar ouders in Bloemendaal, waar we een eigen kamer hadden. Ik vond het erg prettig om bij Ineke's ouders te logeren. Ik begon echt van haar ouders te houden, vooral van haar vader, die Officier en Ridder in de Orde van Oranje Nassau was en belangrijke publieke functies vervulde zoals president-directeur van Fokker, maar die toch zo gewoon was gebleven, wat eigenlijk weer heel bijzonder was. Als ik hem ontmoette, had hij altijd een twinkeling in zijn ogen, die mij het gevoel gaf dat ik er van hem gewoon mocht zijn en dat hij mij volledig accepteerde zoals ik was. En als ik het wel eens moeilijk had en hij zag dat, dan zei hij: "ach, jongen toch, we hebben een keer met ons laatste geld en met geld van de overheid 30 vliegtuigen gebouwd, die afgekeurd werden. Kijk, dát waren pas problemen, omdat zoveel duizenden mensen ervan moesten eten." En terwijl hij dat zei, stond hij voor de ramen naar de achtertuin te kijken naar de spreeuwen, die de laatste appels van zijn appelboom aan het opeten waren, die hij net tevoren met een grote ladder uit de boom had geplukt en op het grasveld had uitgelegd. Hij liet me zien hoe het leven óók kon zijn. Hoewel hij een vermogend man moest zijn, was dat niet te zien aan de inrichting van zijn eigen slaapkamer, waar eigenlijk niets bijzonders te zien was; alleen een oude wekker, een reproductie van Rubens aan de wand en op z'n nachtkastje een Philips draagbaar radiootje waarop met een dikke viltstift de handtekening van Frits Philips stond. En in de schuur hing altijd zijn

oude broek, klaar om aan te trekken als hij ging werken in de tuin, want dat vond hij prachtig. Na zo'n weekend in Bloemendaal gingen we 's zondag avonds weer naar huis en moest ik de volgende dag weer aan mezelf gaan werken en moest mijn vriendin weer naar Soestdijk, naar het secretariaat van de Prins, die intussen in opspraak was gekomen vanwege het aannemen van steekpenningen in de zogenaamde Lockhead-affaire. De kranten stonden er vol van. Op dat moment wisten wij niet wat wij ervan moesten denken. Omdat de Prins in de pers en de media zo aangevallen werd zonder dat hij zich kon of mocht verdedigen, voelde ik me moreel genoodzaakt de Prins een brief te schrijven, die mijn vriendin via een bode aan hem persoonlijk overhandigde. Ik schreef die brief, toevallig net als de Prins, met groene inkt en met de vulpen die ik bij mijn vertrek uit Riverton van mijn medepatiënten had gekregen als afscheidsgeschenk. Deze brief moet op een of andere manier enorme indruk gemaakt hebben op de Prins, want ik kreeg van hem een persoonlijk telegram terug met de tekst: 'mijn-zeer-hartelijke-dank-voor-uw-woorden'.

Zelf was ik nog steeds in therapie op de Paaz. Ik kan niet zeggen dat ik veel vooruitgang bespeurde in mijn situatie. Ik schreeuwde en deed wat er van mij werd verwacht, maar een echte doorbraak bleef uit. Zelf denk ik dat het me wel goed deed, maar dat het bleef bij een aanzet, een beginnetje. Maar met al die rollenspelen en het slaan op kussens waren mijn lichamelijke klachten wél verminderd. Maar was dit de weg? Het is moeilijk te zeggen, ook al omdat iedereen na drie maanden de behandeling moest beëindigen omdat het ziekenfonds het daarna niet meer vergoedde. Dus bleef ik Valium slikken tegen de angst. Toch had ik wel het gevoel op de juiste weg te zitten. Ik zou mijn behandeling moeten voortzetten bij een groeigroep, werd mij verteld, maar waar en hoe?

Iets wat mij ondertussen nog steeds hevig bezighield en waar ik met niemand over kon praten, was het gemis van mijn kinderen in Australië. Men vond het beter dat ik Australië losliet en hier in Holland een nieuw leven zou beginnen. En wat was een betere nieuwe start dan te trouwen. Zo gezegd, zo gedaan. We trouwden in het stadhuis van Bloemendaal. Als ik de trouwfoto's van toen nu bekijk, dan zie ik mezelf met een wat afgezakte broek in een pak van C & A, omringd door mensen, waarvan ik sommigen helemaal niet kende zoals mensen van Fokker en van Soestdijk. Het zag er allemaal leuk uit en ik weet nog dat mijn vader tijdens het diner opstond en zich verontschuldigde tegenover mijn schoonfamilie vanwege het feit dat ik geen geld had…dat ik arm was. Ook herinner ik me dat mijn schoonvader mij tijdens zijn toespraak de hemel in prees voor mijn echtheid, wat mij meer waard was dan wat dan ook…en dat was ook echt zo. Ook heel speciaal was het telefoontje van de Prins, die ons opbelde om ons te feliciteren. Als cadeau hadden we van hem een radiowekker van Philips gekregen. Dat de trouwerij een vermogen moet hebben gekost, was wel duidelijk. Na honderden handen te hebben geschut en na goed gegeten, gedronken en gedanst te hebben, reed ik - met nog wat Valium tabletten achter mijn kiezen – naar Frankrijk voor onze huwelijksnacht met als bagage alleen een koffer en een zak met daarin niet alleen het geld, dat de gasten ons cadeau hadden gedaan, maar ook het briefje van duizend gulden, dat pa During zonder iets te zeggen in de zak van mijn trouwpak had gestoken.

Onze huwelijksreis naar Frankrijk was een groot succes. We reden naar het zuiden in de buurt van Bordeaux en ik genoot van de overdadige zon, die daar volop scheen en die ik in Nederland zo had gemist. Ik had mijn gitaar meegenomen en met een paar drankjes achter mijn kiezen speelde ik voor mijn gevoel de sterren van de

hemel. Ik speelde: “vrij zijn, ik wil vrij zijn, en dingen doen, ik doe vandaag, wat ik wil doen” , een van de liedjes, die ik net had geschreven. Ik had een paar van die liedjes aan de platenmaatschappijen gestuurd, maar zonder veel succes. Even was er sprake van dat de Prins zijn invloed bij de omroep zou aanwenden, maar dat bleek toch niet zo te zijn. Terug in Nederland ging alles weer zijn gewone gangetje. De Prins stond nog steeds onder verdenking in de Lockhead-affaire en mijn schoonouders waren er nog steeds ondersteboven van. Wijzelf stelde die schuldvraag niet en stonden gewoon vierkant achter de Prins, maar spraken er niet over. Ineke ging gewoon elke dag naar haar werk op Soestdijk met haar poedeltje, dat nooit gewassen werd en een uur in de wind stonk. De hele Lockheadaffaire werkte ook door in onze familie. Eerst waren ze trots op zo’n schoondochter die op Soestdijk werkte bij de Prins, maar nu werden we erop aangekeken. Vooral voor mijn vader was dit een probleem, omdat hij zich graag voornamer voordeed dan hij in werkelijkheid was. Hij heette niet voor niets in de straat ‘Baron Habbeniks’! Ik zat nog steeds in de ziektewet en probeerde mij thuis bezig te houden met fotografie, film, schilderen en liedjes schrijven. Je zou denken dat zo’n doorlopende stroom van creatie me blij zou maken, maar dat was niet zo. Ik zat nog steeds doodongelukkig op een klein flatje 4 hoog, wat ik als een opsluiting ervoer na mijn verblijf in het weidse Australië. Ondanks de kleine vooruitgang in mijn gezondheid bleef mijn hart van binnen ongeluk uitstralen. De enige fijne momenten speelden zich af in Bloemendaal bij mijn schoonouders. Ik werd daar echt geaccepteerd, hoe ik me ook voelde. Het was alsof daar altijd een rust over me kwam, in die grote tuin met al zijn schitterende bloemen en planten, die mijn schoonvader zelf kweekte.

41. PSYCHOSYNTHESE

Ondertussen zat mijn ziel nog steeds vol angst. Ik slikte Valiumpillen en probeerde mijn verdriet weg te drinken. Tot op een dag mijn muziekkameraad Nico tegen me zei dat er in Utrecht een psychiater was, die therapiegroepen gaf in Psychosynthese. Hij was een leerling van Roberto Asigioli, de Italiaanse psychiater, die de Psychosynthese had ontwikkeld. Ik wist niet wat die therapie precies inhield, maar ik wilde nog steeds het geluk, het contact met mezelf, vinden en voorgoed mijn eeuwigdurende verdriet met z'n miljoenen tranen omzetten in vreugde. Het klonk allemaal goed wat ik ervan gehoord had en dus meldde ik me aan voor een intakegesprek. Het werd een zeer lang intakegesprek dat een aantal sessies in beslag nam. Met horten en stoten, en met veel tranen en zuchten, vertelde ik hem mijn levensverhaal. Na de intake werd besloten dat ik zou worden toegelaten tot de groep zodra er een plaats vrijkwam. Tot die tijd luisterde ik op de radio naar liedjes van Ramses Shaffy, die zong: 'We zullen doorgaan', en 'Sammy, kijk omhoog Sammy', en 'Láát me, laat me mijn eigen gang maar gaan', teksten, die me veel steun gaven en me stimuleerden om ook zelf serieus als zanger aan de slag te gaan.

Na lang wachten werd ik opgeroepen voor de therapiegroep, die bestond uit een tiental mannen en vrouwen. De groep werd mede begeleid door Peter Koper, een jezuïet, die was uitgetreden en op het punt stond zelfstandig groepen te gaan leiden. Ik wist toen nog niet dat diezelfde Peter met mij tot het bot zou gaan, of beter gezegd, tot aan mijn ziel. Een nieuwe deur ging voor mij open en achter die deur lag mijn geluk, maar de kamer waarin mijn geluk lag, was nog donker. Ik zag nog niets en voelde alleen de tranen, de wanhoop en de angst. Ik zocht wanhopig naar het licht, maar hoe ik ook zocht, ik kon de schakelaar niet vinden, ik had er de kracht nog

niet voor. Iemand moest mij daarbij leiden en samen met mij het gevecht aangaan, dat ik nog met mezelf te voeren had en die iemand zou Peter zijn. Zonder het toen al te weten zou hij een van de beste geestelijk leiders voor mij blijken te zijn.

Bij de eerste groepssessie moest ik midden in de kring op de poef gaan zitten en mijn ogen sluiten. Vervolgens moest ik me inbeelden dat ik in de gevangenis zat en proberen me daar zo snel mogelijk uit te bevrijden. Nog steeds met mijn ogen dicht gaf ik een harde trap tegen de denkbeeldige gevangenisdeur en deze vloog open, waarbij ik van de poef opsprong en schreeuwde: “Ik ben vrij, ik ben vrij!” Later werd me duidelijk dat het niet zo gemakkelijk gaat en dat er nog heel wat woensdagmiddagen op mijn weg in het verschiet lagen met even zovele zittingen op de poef, voordat ik voorzichtig kon zeggen “ik ben nog niet vrij, maar ik zie wel al licht aan de horizon”. En ik was nog lang niet zo ver dat ik kon zien of weten dat ik die horizon zelf ben, dat wij allemaal onze eigen horizon zijn.

Ik had nog een lange weg te gaan. Ik moest mij eerst nog zien los te maken van mijn traumatisch verleden en met de woede, het wantrouwen en de jaloezie en de schuldgevoelens, die daarin opgesloten zaten. Ik moest mijn Innere Kind weer tot leven wekken, weer laten spelen en lachen tot de tranen over mijn wangen rolden. Dat was de weg die ik nog had te gaan. Naast het uiten van de pijn en verlatenheid, zou ik ervaren dat alles wat wij zoeken, al in ons aanwezig is: wij zijn zelf de vader, de moeder en het kind. Wij zijn de drie-eenheid, de driehoek, in onszelf als eenheid. We zijn dit alles na onze geboorte al snel kwijtgeraakt en moeten het nu weer allemaal opnieuw ontdekken. Dat God in onszelf zit. En weet je waarom mensen die op zoek zijn naar God, hem vaak niet kunnen vinden? Juist, omdat God in onszelf zit, en daar zoekt niemand.

42. PAKHUIS BAARN (1)

Mijn vrouw en ik (en de poedel) wilden verhuizen. Ik voelde me doodongelukkig op die flat, en ook zij zag in dat het beter voor ons beiden (drieën) was. Door de waardestijging van de huizen in die tijd was onze flat opeens drie keer zoveel waard geworden. Eerst probeerden we de flat via een makelaar te verkopen, maar uiteindelijk verkocht ik 'm zelf via een kleine advertentie in de krant. Met dat geld kochten we een klein oud pakhuis in het centrum van Baarn. Eigenlijk was het een oude timmerwerkplaats, waar ooit doodskisten werden gemaakt. Het kostte ons wel moeite om voor deze bedrijfsruimte een woonvergunning te krijgen. We moesten heel wat bouwtekeningen overleggen, maar uiteindelijk kregen we de woonvergunning en konden we na vele maanden ons eigen kleine paleisje betrekken. Al gauw richtte ik mijn eigen geluidsstudio en beeldhouwwerkplaats in. Met verfrollers op telescoopstelen schilderde ik in één dag de hele voorgevel lichtgeel; dit tot grote verbazing (en ergernis) van de bewoners. Ook legde ik zelf nieuwe tegels aan in de kleine badkamer, maar die zakten, voordat het cement droog was, alweer half van de muur. Het pand had twee enorme voordeuren en de verwarming werd verzorgd door twee gigantische gasbranders, die de warmte als in een fabriekshal door de kamers joeg, wat ons een vermogen aan gas kostte. Wij sliepen in een droomslaapkamer van ongeveer 100 m2, aan alle kanten omgeven door ramen, waardoor we een prachtig zicht hadden op de bomen, waarin de vogels in de vroege morgen hun lied zongen.

Terwijl wij druk bezig waren met onze nieuwe woning, ging op Soestdijk alles gewoon zijn gangetje en bracht ik elke morgen mijn vrouw naar haar werk. Bij het hek moest ik eerst mijn pasje laten zien en dan reed ik naar de linkervleugel van het gebouw, waar haar kantoor was gevestigd en daarna reed ik langs het bordes aan de andere kant het terrein weer uit. Omdat ik in die tijd veel aan fotografie deed, had ik altijd een camera in mijn auto liggen. Op een van die ochtenden dat ik mijn vrouw weer eens naar haar werk bracht, reed ik langs het paleis toen ik opeens achter een van de ramen koningin Juliana zag staan, gekleed in een nachtjapon en met krulspelden in. Ze stond met haar neus tegen het raam gedrukt en staarde naar buiten naar de sneeuw, die net gevallen was. Mijn hand vloog als in een reflex onmiddellijk naar mijn camera, maar opeens stopte er iets in me. Het zou teveel negatieve gevolgen kunnen hebben, dus deed ik het maar niet. Maar in gedachten zag ik die foto al op de voorpagina van de Telegraaf: Juliana als moeder des vaderlands. Nu de foto er niet is gekomen, ben ik de enige die dit beeld heeft gezien en dat is misschien maar goed ook.

Het was rond die tijd dat mijn vader en moeder als ouders op een dag bij ons op bezoek kwamen in het pakhuis. Ze hadden veel over onze nieuwe woning gehoord en kwamen eens kijken hoe wij er nu bij zaten. Bij die gelegenheid nam ik mijn vader mee naar boven om hem mijn nieuwe opnamestudiootje te laten zien. Ik beschikte daar over een grote Akai vier-sporen bandrecorder, wat voor die tijd al heel bijzonder was. Ik duwde mijn vader een microfoon in zijn handen en zei:” zing wat, pa!”. “Wat moet ik zingen?”, antwoordde hij met een duidelijk geëmotioneerde stem. Plotseling kwam het lied in me op dat ik hem als kind zo vaak had horen zingen. Het lied was afkomstig uit Indonesië en heette: ‘Tabé,Tabé’. Ik drukte de opnameknop in van de bandrecorder en met tranen in zijn ogen en

een stem vol ontroering begon hij te zingen, tussendoor nog even zijn stem schrapend alsof hij daar als een groot zanger in professionele studio stond te zingen. “ Stil staan beiden aan het strand te staren…” Nadat hij het lied een paar keer had ingezongen en ik er wat galm aan had toegevoegd met een professioneel galmveerapparaat, stelde ik hem voor om er een duet van te maken. En met zijn tweeën zongen we even later toen nogmaals hetzelfde lied. Het was een ontroerend moment in mijn leven, maar ook in dat van hem. Ik had zijn ziel geraakt en voor hem een klein deel van zijn grote droom als operazanger waargemaakt; de rol, die hij zoveel liever had gespeeld dan die van zwoegende vader van vijf kinderen. Daar stond hij zoals hij altijd had willen zijn; met volle stem, geheel in de houding, recht op en met zijn borst vooruit. Het hele gebeuren had iets moois, maar ook iets zieligs en ik kreeg bijna medelijden met hem. Die opnamen heb ik hem toen meegeven naar huis. Ik was die opname zelf al jaren kwijt, maar na het overlijden van mijn vader kwam de opname via mijn moeder weer in mijn bezit. Hij is nu op YouTube te beluisteren en zo galmt de stem van mijn vader toch nog over de wereld en kan iedereen die het maar wil, hem horen. Hij had dit eens moeten weten. Het was het minste wat ik voor hem kon doen, voor mijn vader, die geen vader was, die geen vader kon zijn. “Nou Tabé, pa, het ga je goed daarboven.”

In de therapie werd er steeds dieper aan me gesleuteld. Eerst leek het erop dat ik het niet zou redden en de hele therapie een groot fiasco zou worden. Maar het bleek een langzaam groeiproces te zijn. Peter gooide alles in de strijd om me voor eens en altijd op de weg van het geluk te zetten. Hoe meer ik naar hem keek en zag hoe hij de mensen behandelde, hoe meer ik in hem een soort God zag. Intussen mocht hij zijn eigen groep runnen samen met een arts in opleiding. De meeste groepsleden waren mannen en vrouwen uit

de hulpverlening zoals maatschappelijk werkers, psychologen en onderwijzers, die zelf waren vastgelopen. En daar zat ik dan ook tussen en zo kreeg ik een blik te zien van wat zich in hen afspeelde. Hoe groter mijn angst was, hoe beter Peter mij kon behandelen. Hoe meer tranen, des te beter. En dat gold ook voor agressie. Het leek wel de omgekeerde wereld. In plaats van slikken en stikken en je groter voordoen dan je bent, moest je je hier volkomen blootgeven. En als dat niet lukte, wist Peter wel een techniek, waardoor je wel in contact kwam met je onbewuste. Hij noemde dit: "de put in gaan om de stront naar boven brengen". Die put was zo diep en eng, omdat je nooit wist wat je allemaal tegen zou komen. Alles was zo lang onderdrukt geweest. Het ging om het herbeleven van opgekropte emoties. De shit moest er eerst allemaal uit en verwerkt worden voordat er ruimte kon komen voor groei en ontplooiing. Op die manier kwam je steeds dichter bij je ziel, bij je eigen waarheid. Ik zag in de groep dat mensen om me heen veranderden. Hun ogen begonnen weer te stralen. Hun gezichten veranderden van bitter naar zoet, van boos naar liefde. Het was een transformatie, die iedereen onderging. Men noemde het 'werken aan jezelf'; een groei ondergaan, waar je recht op had. En ook ik begon te voelen dat ik aan het groeien was. Er was een zaadje in me aan het kiemen. Ik zag het nu voor het eerst bij mezelf en ook de anderen zagen het aan me. Maar het ging langzaam, o zo langzaam. Er moest eerst nog zoveel gesloopt worden, voordat er weer opgebouwd kon worden. Als een chirurg sneed Peter heel voorzichtig maar beslist alle kwaadaardige gezwellen in mij los. Dag en nacht stond hij klaar om samen met mij het gevecht aan te gaan. Ik kan niet zeggen welke behandeling of therapie nu precies het meeste resultaat gaf. Elk deel had zijn waarde, maar het deel dat mij weer heel maakte, was het werken aan mijn Innere Kind, de kleine jongen in mij, die verwond en onderdrukt was. Ik zag dit ook

bij de andere groepsleden. Door weer kind te worden en te zijn, krijg je de gelegenheid jezelf weer heel te maken. Bij deze innerlijke transformatie word je als het ware herboren, letterlijk als kind opnieuw geboren.

Ik voelde me inderdaad weer net een klein kind, dat pas begon te lopen en te ervaren. Vanuit een enorme diepte werkte ik aan mijn zelfacceptatie. Ik was bezig mezelf opnieuw op te voeden en leerde opnieuw om op eigen benen te staan. Soms viel ik nog terug, maar dan was daar altijd de hand van Peter, die mij vastpakte en me hielp om weer op te staan, waarna ik hem al snel weer kon loslaten. Het ging om het accepteren van wat en wie ik was en was geweest, en dat is niet gemakkelijk. Ja-zeggen tegen jezelf en daarna ja-zeggen tegen de ander. Het gaat erom dat je je bewust wordt van de wolken, die je verhinderen dat jouw licht kan schijnen, niet alleen voor jezelf, maar ook voor anderen.

Twee en een half jaar heb ik in psychotherapie gezeten, elke woensdagmiddag van 14.00 tot 18.00 uur. Om de beurt zaten we op de poef en werd er aan onze problemen gewerkt. Soms ging het er heftig aan toe. Elke sessie bracht veel in mij los. Het gebeurde wel eens dat ik Peter midden in de nacht heb moeten bellen en dan stond hij altijd voor me klaar en reden we naar zijn privé-adres in Utrecht. Hij bewoonde een grote kamer, waar een piano in stond en een oude biechtstoel, die hij gevuld had met flessen wijn. Als het te heftig werd, speelde hij, om een beetje bij te komen, prachtige muziek op zijn piano. Nooit vergeet ik die momenten van liefde en trouw. Het mes sneed diep in het vlees van mijn ziel, maar ik wist dat ik op de juiste weg zat. Ik ontdekte steeds meer facetten van mezelf, de een nog mooier dan de ander. Niet alleen mijn teksten, maar ook de fotografie, het schilderen en het beeldhouwen kregen steeds meer diepte en inhoud. Het was de tijd dat ik me ook steeds

meer ging interesseren voor Vincent van Gogh. Ik zocht een spiegel om mijn ware gezicht te vinden en het was alsof Vincent daaraan voldeed al hoewel ik me daar toen nog niet zo bewust van was. Ook ik schilderde en beeldhouwde ook al leek het nergens op in vergelijking tot Vincent’s werk. Maar het gevoel van strijd, de gedrevenheid en de eenheid moeten hetzelfde zijn geweest. Ook ik zocht – net als Vincent – naar erkenning, niet alleen in mijn schilderen en beeldhouwen, maar vooral ook in mijn schrijven en liederen. Maar het kijken naar zijn schilderijen en het lezen van zijn brieven maakte me ook bang, vreselijk bang. En het was in de maanden dat ik de diepte inging in therapie, dat ik besloot naar het Van Gogh Museum te gaan in Amsterdam. Nu had ik wel al eerder schilderijen van Vincent van Gogh gezien in het Kröller-Muller Museum. Ik weet nog dat ik toen plotseling oog in oog kwam het een zelfportret van Vincent en dat ik zo ’n overweldigende angst voelde, dat ik het museum uit rende met mijn vrouw Ineke achter me aan en zo snel ik kon de plek verliet. Nu stond ik dus weer voor een deur met daarachter het werk van Vincent en wat brieven. Ik was nu al wat verder in therapie en samen met mijn vrouw Ineke ging ik naar binnen en bekeken we zijn prachtige schilderijen. Ik bestudeerde de stipjes, zag de streepjes, de rondingen en vette verf klodders en opeens begon alles als een grote draaikolk voor mijn ogen te draaien. En weer kwam daar die angst, die onverbeterlijke angst naar boven en na bijna nog niets gezien te hebben, rende ik weer het museum uit met Ineke achter me aan. Eenmaal buiten zakte mijn angst langzaam en om Amsterdam nog niet gelijk te verlaten, besloten we om naar het wassenbeeldenmuseum van Madame Tussaud te gaan. Eenmaal daar binnen stonden mij opnieuw verrassingen te wachten. Als eerste stond plotseling Dorus voor mijn neus, in levende lijve, zo leek het. Ik ging voor hem staan en zei: “ hallo Dorus, ik heb je zo gemist in Australië. Ik wilde zo

graag bij je zijn om kleine Dorus te spelen maar mijn vader nam me mee over zee. Maar vergeten ben ik je nooit. Ik heb je zelfs nog gespeeld in Adelaide en Sydney.” Ja, ik stond daar met een groot hart van liefde en trouw, want in mijn hart voelde ik me ook een zwerver. Ook ik was net als jij zoekende naar mijn ‘ware ik’. Ook ik voelde me verloren in iets wat ik niet kon benoemen en wat ook niemand van me wist of in mij herkende. “Dag Dorus,” fluisterde ik zacht, ” dank je voor zo veel, zo heel veel”. Nog vol van Dorus liep ik vervolgens voorzichtig stap voor stap in het donker verder en zag de ene na de andere bekende aan mij voorbij trekken. Maar toen gebeurde waar ik totaal niet op voorbereid was. Ik schrok me wezenloos want plotseling stond daar in die schaars verlichte ruimte Vincent weer voor mijn neus, nu echter dan echt. Ik wilde zo snel mogelijk weer de benen nemen naar de uitgang, maar iets stopte me. Ik keek hem aan diep in zijn ogen en voelde een tranendal. Ik zag door wat voor hel hij had moeten gaan voordat hij zijn voortijdig einde in eigen hand nam. Toen keek ik naar zijn handen, waarmee hij al die wonderbaarlijke schilderijen had gemaakt en die brieven aan zijn broer Theo had geschreven. Toen zag ik dat ook hij een zwerver was, net als Dorus, zoekende naar eenheid en liefde. Daarna keek ik naar zijn voeten, die hem naar België en Frankrijk hadden gebracht. Even was ik niet bang meer en alsof vanzelf pakte ik met tranen in mijn ogen zijn hand vast en gaf hem liefde zoals ik dat in de Psychosynthese had geleerd toen ik aan de slag ging met mijn vader. Denkbeeldig haalde ik hem met gesloten ogen stukje voor stukje naar mij toe. De liefde stroomde uit me naar wat op dat moment Vincent voor mij was en mijn angst verdween en mijn hart vulde zich met compassie voor deze man, die ons alles gegeven had en zoveel wilde zeggen wat wij niet begrepen. Die een lijdensweg moest gaan die voor ons allen – en zeker voor mij – zo herkenbaar en invoelbaar was en is. Nog even

bleef ik staan. Ik veegde mijn tranen van mijn wangen en ook deze keer fluisterde ik: “Dank je, Vincent, voor wat onnoembaar is. Ik heb je gezien in Australië in de inrichting waar ik toen zat. Ik zag je in anderen, die ook schilderden, in die jonge vrouw daar, zo schoon en puur en prachtig. Ook zij was een ‘Vincent’. Het was toen en daar dat ik besloot om Vincent beter te leren kennen om zo mijzelf beter te leren kennen, want er zijn zoveel ‘Vincents’ in de wereld, verguisd, onbegrepen en zo alleen. De week na dit voorval vertelde ik in de groep wat mij was overkomen in Amsterdam.

In onze groep zat ook een redacteur van het blad Sfinx. Hij publiceerde soms teksten van mij. Met een ander mocht ik foto’s maken bij een documentaire voor de universiteit. Dit alles gaf mij de kans om door lagen in mijzelf heen te werken. Het zou uiteindelijk ook de richting van de weg bepalen, die ik zou gaan. Ik wilde in die tijd verder in de fotografie en beeldhouwen, maar als ik Peter aan het werk zag, kwam er zo’n liefde in mij op naar mijn medemensen, dat ik het liefst de kant van de psychotherapie op wilde. Maar ik had alleen maar vijf jaar lagere school, waarvan ik nog twee keer was blijven zitten, dus dat zou moeilijk worden. Mijn hele leven had ik geleefd met het idee dat ik dom was, dat ik niet kon leren, en dat stempel was ik nog niet kwijt. In mijn pakhuis bleef ik ondertussen met mijn beitel aan het hakken, maar mijn wens om met mensen aan de gang te gaan, werd steeds sterker. En terwijl ik het ene lied na het ander schreef, zocht ik een weg om als hulpverlener aan de slag te kunnen gaan. Ik had gezien dat hulpverleners eerst zelf een soortgelijke therapie ondergingen als onderdeel van hun opleiding tot psychotherapeut. Dat was nodig om als begeleider vrij, dat wil zeggen, niet gehinderd door eigen onverwerkte shit, tegenover je cliënt te kunnen staan. Door de vele behandelingen en therapieën

had ik ondertussen al veel ervaring en kennis op dat gebied opgedaan.

Ik begreep waar ze het over hadden en sprak intussen hun taal. Soms mocht ik Peter assisteren als iemand uit de groep de diepte in ging. Een van de oefeningen die me het meest is bijgebleven, was het naar binnen keren met je ogen dicht en dan een denkbeeldige zon laten schijnen op de innerlijke wonden, die geheeld moesten worden. Dat moest je heel voorzichtig doen zodat je hart niet verbrandde. Zo leerde je dat jezelf de beste heelmeester voor jezelf bent. Onder begeleiding van de therapeut daalde je af in je eigen kelder, waar het donker was. Ik kan het niet anders uitdrukken. En daar - in dat diepste binnen, in het onderbewuste - kwam je allerlei ervaringen en trauma's tegen waar je wel of geen last van had. Was het haat of boosheid naar je vader of moeder, dan liet je daar je licht op schijnen, net zolang totdat die haat begon te smelten en steeds kleiner werd en de ware persoon vanzelf tevoorschijn kwam; de persoon, die je werkelijk bent.

Achteraf heb ik me vaak afgevraagd of Peter precies wist waar die mee bezig was en of hij wel genoeg aandacht had voor de religieuze, de goddelijke, de spirituele kant. Pas veel later ontdekte ik namelijk dat velen, die de weg van de psychosynthese hadden gevolgd, zich later verder in de richting van het spirituele zouden ontwikkelen. Deze therapie legde de basis voor een grotere groei in onszelf, die alleen maar kon leiden naar het goddelijke, naar de waarheid, die onze eigen waarheid was en is. Ik zag dat er al veel in mij licht was, maar ook dat er nog veel in het donker verkeerde. Nooit vergeet ik de woorden die Roberto Asigioli in 1922 in zijn boek 'Psychosynthese' schreef: "help me, ik weet dat er zoiets is als het hoger bewustzijn, maar precies weten doe ik het nog niet." Ik voelde aan wat hij daarmee bedoelde. Ik was geen wetenschapper

of geleerde, maar had wel dezelfde ervaring. Twee en een half jaar zat ik tijdens deze therapie wekelijks op de poef te midden van een groep mensen die zich aan elkaar spiegelden. Trillend en stampvoetend heb ik mezelf zien veranderen en anderen ook. Lange gezichten werden korter, doffe ogen gingen stralen, gesloten harten gingen weer open, en dat alles door liefde, met liefde, met licht. Ik voelde dat mijn lichaam weer langzaam begon te stromen als een rivier, met soms nog hier en daar wat verdriet. Het was een tijd van grote veranderingen en openbaringen. In die tijd zat er een vrouw in de groep, die mij op een dag vroeg of ik met haar mee wilde gaan naar haar huis, omdat zij wilde dat ik ook haar man zou ontmoeten. Haar man bleek een vooraanstaande positie te bekleden in het bankwezen. Door deze confrontatie werd haar opeens duidelijk wat een wereld van verschil er bestond tussen waar wij in de groepstherapie mee bezig waren en de dagelijkse sleur bij haar thuis. Op een gegeven moment verzuchtte ze tegen haar man: "Ach, was jij maar zoals hij". En zo voelde het ook. We waren ons ervan bewust dat we met hele belangrijke zaken bezig waren, met misschien wel belangrijkere zaken dan waar de meeste andere mensen mee bezig waren.

Ondertussen had ik net als Peter mijn motorrijbewijs gehaald en kocht ik mijn eerste motor, een 1000 cc Honda Goldwing, waarmee ik over de wegen scheurde. De hengst in mij werd wakker, de latere Zorba. Het was de tijd van stoer motorrijden op mijn Honda en met mijn geitenwollen sokken aan en mijn leren tas over mijn schouder, zag het er allemaal ook heel indrukwekkend uit. En als ik op mijn motor een ijsje ging halen bij bakkerij Oudwater in Baarn, zat ik daar in mijn stoere motorpak op een bankje, zonder tranen en trots als een aap. Ik was trots op mezelf en leerde dat je ondanks alle angst toch nog zoveel kon bereiken. Langzaam naderde het tijdstip dat ik

de groep zou verlaten. “Zoek een andere groeigroep”, hadden ze me gezegd, maar niemand wist mij te vertellen waar en hoe. Tijdens het eindgesprek werd gekeken, wat er allemaal was veranderd in mijn leven en dat was veel, heel veel. Mijn creativiteit was gegroeid en mijn leven was innerlijk rijker, bewuster geworden. Toch bleef ik ook tijdens die laatste behandelingen met verdriet zitten en niemand begreep waarom. Dat inzicht kwam pas op een van die dagen dat ik net een behandeling had ondergaan. Ik zat alleen met Peter in de groepsruimte en was weer eens in tranen uitgebarsten. Hij vroeg mij diep naar binnen te keren en denkbeeldig door de bossen te lopen en al die bomen goed te observeren en als een donderslag bij heldere hemel zei Peter opeens: “je bent je tranen niet!” Hij herhaalde het een paar keer: “je bent je tranen niet!” en opeens – alsof er een lichtknop werd omgedraaid – zag ik dat ik mijn tranen niet was. Ik was mijn tranen niet, ik was mijn verleden niet. Maar wat ik dan wél was, kon ik nog niet zeggen, maar mijn tranen bleken weg te glippen en in plaats van tranen, voelde en zag ik een licht als van een reusachtig zonlicht. Maar wat was ik dan wél? Dat zou de grote vraag zijn, die ik voor mezelf moest gaan beantwoorden. Door deze ervaring begon ik me nu steeds meer serieus voor te bereiden op een toekomst als hulpverlener. In een lokale krant las ik dat er bij mij in de buurt in Soest een psychotherapeut was, die wekelijks relatietherapie gaf in groepen. Na een eerste ontmoeting en wat gesprekken, mocht ik hem als therapeute gaan assisteren tijdens de relatiegroepen en soms ook tijdens de praktijksessies. Het was een angstig maar mooi moment toen ik voor het eerst aan de andere kant van de scheidslijn stond. Ik herinner me mijn eerste ervaring als therapeut. Voor me zat een fors gebouwde vrouw, die al jaren niet meer ongesteld was geworden. Ik stelde haar voor naar binnen te keren en nam haar toen mee de diepte in, haar eigen ‘kelder’ in, en ontdekte dat zij

lang geleden een abortus had moeten ondergaan. Door die ervaring weer bewust te worden en te herbeleven, begon zij weer te vloeien.

Mijn leven begon vorm te krijgen. Mijn ziel werd langzaam zichtbaar voor mij. Ik had mijn wonden gelikt en zag hoe anderen nog bezig waren hun eigen wonden te ontdekken. Ik hoorde de stem van ín mijn hart, die zei: “kom, neem mijn hand en ga met mij mee. Ik weet waar de zon schijnt. Hij is niet en nooit daar, maar hier in jou en in jou alleen. Zoek het licht niet ergens anders of bij een ander, want jij bent zelf het licht.”

Het licht werkt als een spiegel in jezelf. Het laat ons ons ware innerlijke gezicht zien. Het laat ons zien zoals we werkelijk zijn, wie we werkelijk zijn. Dit ware gezicht bevindt zich voorbij onze emoties. Het is niet gemakkelijk om daar te komen, maar eenmaal daar, is er de herkenning en lijkt alles zo vanzelfsprekend, zo eenvoudig. Het is een reis naar de horizon. Het is een eeuwige eindeloze reis. Je zult nooit aankomen. De reis naar jezelf is de reis van je leven en de reis zelf is je leven. Hoewel voor vele lezers deze gedachten misschien vaag en zweverig klinken, kan ik ze niet weglaten, omdat het deel uitmaakt van het inzicht en de vreugde die ik op dat moment ervoer. Het is de vreugde als van het vinden van een diamant, die schittert in het zonlicht. Dit verhaal is míjn levensverhaal, míjn waarheid en ieder mens heeft zijn eigen waarheid, zijn eigen levensverhaal.

43. SOCIALE ACADEMIE

Intussen was ik als hulpverlener en vrijwilliger aan de slag gegaan in de crisisopvang in Soest. Het waren hectische tijden. Ik reed op mijn Goldwing motor met mijn pieper op zak, die elk moment kon afgaan, klaar om met trillende benen en een bonkend hart naar een

dronken man te gaan, die net zijn vrouw in elkaar had geslagen. Of naar een kind, dat was weggelopen van huis. Of naar een vrouw, die zelfmoord wilde plegen of naar mensen, die zich eenzaam voelden. Ik was dol op dit beroep of liever gezegd, dit vrijwilligerswerk, want dat was het. Op een dag werd ik weer opgeroepen en moest ik samen met de politie in een auto naar een familie, waarvan de vader bezig was de boel kort en klein te slaan. Daar aangekomen troffen we een ravage aan. Het hele meubilair was in stukken geslagen. De politie riep tegen me: “doe iets, meneer, doe iets”, waarop ik slechts stotterend antwoordde: “ik ben nog aan het leren”. Terug op het politiebureau werd officieel rapport opgemaakt van het voorval en daarin stond letterlijk te lezen: ‘door de politie droog geluld’ en dat was het. En daar stond ik dan als hulpverlener met mijn dure woorden, die ik had geleerd. En zag dat ik nog veel moest leren. Elke week was er een case-bespreking om de gevallen van de afgelopen week nog eens door te nemen. Op een van die vergaderingen vroeg men mij terloops waar ik mijn opleiding had gevolgd. Ik vertelde in al mijn onschuld dat ik pas vijf jaar terug in Nederland was en alleen maar lagere school had. Ze stonden stomverbaasd en stelden mij voor om eens te gaan praten met het arbeidsbureau om te kijken of ik een opleiding kon gaan volgen aan de Sociale Academie. Toen ik op het arbeidsbureau kwam en vertelde wat mijn vooropleiding was, dachten ze in eerste instantie dat ik ze voor de gek hield. Toen ze uiteindelijk door hadden dat ik de waarheid sprak, stelden ze voor eerst een psychologische test bij me af te nemen, maar dat weigerde ik. Daarop werd ik doorgestuurd naar de directeur van het arbeidsbureau, maar ook dat weigerde ik. In plaats daarvan ging ik in beroep bij de Hoge Raad in Utrecht. Die keurden mijn plan goed en zodoende kreeg ik de financiële steun om te gaan studeren aan de Sociale Academie de

Horst in Driebergen, waar ik nog wel eerst toelatingsexamen moest doen.

Ik meldde me aan en kreeg gelijk een stapel boeken mee, die onder andere over de geschiedenis van de arbeidersbeweging en het feminisme gingen. Binnen in me hoorde ik een stem, die zei: “dat red je toch niet”, dus bladerde ik alleen maar wat door die boeken heen. Op de dag van het toelatingsexamen voelde ik me klein tussen al die mensen en steeds hoorde ik weer een stem in me die zei: “je bent te dom, dit kan je niet.” Na weken kreeg ik het resultaat thuisgestuurd. Ik was niet geslaagd, maar moest een herexamen doen in een paar vakken. Deze uitslag gaf me toch een gevoel van zekerheid, omdat ik wist dat ik niet hard gestudeerd had voor dit toelatingsexamen en toch al zover was gekomen. Inderdaad lukte het me de herexamens te halen en ik werd toegelaten. Met mijn leren schoudertas en intussen een baard en lang haar en met mijn geitenwollen sokken aan, scheurde ik een paar maal per week op mijn motor naar Driebergen. Samen in een schoollokaal zitten met een groep van twintig studenten was een totaal nieuwe ervaring voor me. Het leek wel of ik na mijn therapie met Peter plotseling in het hol van de leeuw was terechtgekomen met al die boze mensen, waarvan het merendeel achter hun eigen staart aanliep. Ik miste de diepte, het ervaren van mijn eigen innerlijk en dat van mijn medemens, maar als ik daarover begon, werd gezegd, dat ik mijn mond moest houden. Ik moest het maar nooit meer over psychotherapie hebben, zeiden ze, omdat we hier in opleiding waren voor Sociaal Werker en niet om onszelf te leren kennen. Eigenlijk had ik niet door waar ik in terecht was gekomen. Ik dacht dat het een verlengstuk zou zijn van mijn therapeutische groep, maar dat was niet zo. Langzaam bouwde zich een spanning van boosheid en teleurstelling in me op. Hier wilde men helemaal niet

groeien of het leren kennen van jezelf, iets dat ik als absolute voorwaarde zag voor het uitoefenen van de rol van hulpverlener.

Tijdens de lessen begon het letterlijk en figuurlijk te draaien in mijn hoofd. Ik besloot om een gesprek aan te vragen met de studentenpsycholoog. Die verklaarde dat ik gewoon boos was en adviseerde mij dat ik het er gewoon uit moest gooien. Op een dag tijdens een groepsles met een aantal feministen werd ik zo boos, dat ik met de vuist op tafel begon te slaan. Ik schreeuwde wat ik werkelijk van hen dacht. Ik zei dat ze bezig waren de mannen te onderdrukken en daardoor niet vrij waren om vrouw te zijn, maar die uitlatingen vielen in verkeerde aarde. Het gevolg was dat de groep zich opsplitste. De vrouwen bij de vrouwen en de mannen bij de mannen. Soms als ik ’s avonds laat op mijn motor naar huis reed, huilde ik en zei hardop: “wie ben ik toch, wie ben ik toch?” Ik bleek nergens bij te horen en als ik echt als hulpverlener aan de slag wilde, had ik nog minstens drie en een half jaar te gaan. In het tweede jaar moest ik stage lopen en pas in het derde jaar zou ik supervisie krijgen en zou er dieper worden ingegaan op de problematiek van mensen. Dat laatste vooruitzicht hield me op de been.

Thuis in mijn pakhuis was ik nog steeds aan het beeldhouwen en schilderen. Ook fotografeerde ik veel. Op zoek naar ander vrijwilligerswerk hoorde ik dat er een groep Vietnamese bootvluchtelingen in een grote villa in ons dorp Baarn was komen wonen. Mijn hart ging uit naar die mensen en na al die verschrikkelijke beelden op televisie wilde ik graag wat voor hen doen. Maar ik wilde hen niet als hulpverlener gaan helpen maar als een vriend, die ze toevallig hadden ontmoet en die voor altijd hun vriend zou zijn. Op een dag kwam ik op het perron van station Baarn per toeval twee Vietnamezen tegen. Ik raakte met hen in gesprek

en mijn hart knalde open. De een heette Lee en zijn vriend Van Long. Lee nodigde me uit om in het opvanghuis wat te komen drinken. Vanaf dat moment waren de deuren voor mij geopend, de deuren naar een nieuwe wereld van vriendschap en liefde. Al snel maakte ik kennis met de wereld van deze mensen, die zo veel leed hadden doorstaan en ondanks alles toch weer konden lachen. Het opvanghuis was gevestigd in een grote villa, waar ongeveer 40 Vietnamezen woonden: mannen, vrouwen en kinderen, sommigen getrouwd, anderen alleen. De sfeer was een vreemde mix van tragiek en vreugde. Achter al die lieflijk lachende gezichten gingen waarschijnlijk miljoenen tranen schuil. Direct al bij binnenkomst barstte mijn hart voor hen open om daarna nooit meer dicht te gaan. Ik voelde me meteen thuis bij deze mensen, die op de grond zaten te kluiven op wat gekookte kippenpootjes, die ze voor bijna niets hadden gekocht. Vooral de kinderen waren ‘om op te vreten’. Hier zaten mensen, die door een hel waren gegaan. Langzaam aan kreeg ik te horen en te zien wat zij allemaal hadden meegemaakt en ontdekte ik wat er allemaal voor leed achter die glimlach verscholen lag. Moord, diefstal, verkrachting, hun laatste gouden tanden uit hun mond gerukt, verdwijning van familieleden, en ga zo maar door. Ik herinner me nog hoe een klein prachtig meisje van drie jaar naar me toe kwam, mijn hand nam en mij een kamer binnenloodste, waar haar moeder eenzaam op haar bed zat te huilen. Dat moment vergeet ik mijn leven niet meer. Een andere keer zaten we in een kring op de grond. Toen ik zag dat een van hen zijn gouden tanden nog wél had en ik daar naar vroeg, kreeg ik als antwoord dat hij als enige zijn mond niet open had gedaan toen de piraten aan boord kwamen. Ergens voelde ik me verwant met hen. Ergens was hun leed ook mijn leed en andersom. Als we bij Zandvoort over het strand liepen en we keken in de verte uit over de zee, dan kregen we beiden tranen in onze ogen. Ik, omdat ik mijn kinderen in

Australië miste en zij, omdat zij hun familie in Vietnam misten. Het was een waanzinnig mooie tijd. Af en toe nodigden mijn vrouw en ik hen ‘s zondags uit in ons ruime pakhuis en kookten we voor ze of we zaten samen in de leefkuil in de tuin te barbecueën.

Mijn eerste jaar op de academie zat er intussen op. Ik was over en mocht dus door naar het tweede jaar. In het tweede jaar moest je verplicht minimaal 20 uur per week stage lopen. Mijn werk met de Vietnamezen was niet officieel, dus moest ik ander werk zoeken. Gelukkig vond ik al snel vond ik een baan bij de telefonische hulpdienst in het Gooi, waar ik eerst nog een opleiding van 6 maanden in Transactionele Analyse voor moest volgen, die behoorlijk pittig was. Maar nadat ik die gevolgd had, kon ik aan de slag in mijn nieuwe baan.We hadden in de opleiding geleerd om altijd de bal terug te spelen naar de cliënt, zodat we zelf buiten schot bleven. De cliënt zou op die manier niet te weten komen wie wij zelf waren, dit om te voorkomen dat er zaken door elkaar heen zouden gaan lopen. Ik kon me met die werkwijze absoluut niet verenigen. Ik vond het verkeerd om mensen te verlammen en in de greep te houden door ze steeds maar te pakken op hun zwakheden en diepe emoties. Voor mij was het vooral een enorm leerzame ervaring om te zien hoe het niet moest. Ik merkte dat je je altijd bewust moest zijn van je eigen positie en die van de anderen, die je voortdurend in een slachtofferrol probeerden te duwen of te houden ten bate van hun eigen ego, zodat ze macht over je konden uitoefenen. Wanneer de ander hevig geëmotioneerd is, heb je macht over die ander en daar kan je misbruik van maken. Alleen innerlijk weten en bewust ‘zijn’ kan je behoeden voor dergelijke manipulaties. Op de academie voelde ik me hoe langer hoe meer ongelukkig worden tussen al die feministen met hun haat. Jaren van onderdrukking van de vrouw leken opeens naar boven te komen en

ik kreeg steeds meer het gevoel dat ze mij daar persoonlijk voor verantwoordelijk hielden. Ik voelde mij steeds meer een buitenbeentje op de academie en begon ook steeds meer te spijbelen.

Het is een bekend fenomeen dat mensen uit elkaar kunnen groeien en dat relaties stuk kunnen lopen, wanneer een van beiden door therapie of studie verder groeit, terwijl de ander stil blijft staan. Ik voelde dat dit ook tussen mijn vrouw en mij aan het gebeuren was. Ook het hele Soestdijk-gebeuren begon mij steeds meer tegen te staan. Ik zag het meer als een soort kermis en de borrels, de bordes scènes en het bekakte praten van sommige medewerkers en alle verhalen, die ik op de academie over het koningshuis hoorde, maakten dat beeld bepaald niet rooskleuriger.

Diep in mijn hart klopte er wat, maar ik wist niet wat het was. Ik was op zoek naar de waarheid in mijzelf, de waarheid van het leven, naar God, naar wie Jezus was. De figuur van Jezus kwam steeds dichterbij. Op een dag raakte ik op de Dam in Amsterdam met iemand in gesprek over Jezus. Toen hij mij hoorde praten over Jezus, sprong hij opeens op en riep: “maar dat is niet de Jezus, die ík ken!” Ik was op zoek naar de ware Jezus, naar wie Jezus nu werkelijk was. Wat hij had gedacht en hoe had hij werkelijk geleefd en wat had hij werkelijk geleerd voordat hij ging prediken. Ook begon ik me steeds meer te verdiepen in de geheimen van Egypte, Franciscus van Assisi, Atlantis, de Indianen en de Lijkwade van Turijn. Bij een bezoek aan een tentoonstelling over Frederik van Eeden kreeg ik plotseling een gevoel van herkenning, maar ik begreep niet waarom. Ik voelde me steeds meer aangetrokken tot het spirituele, maar ik kon het geen plek geven zoals bij een kerk of beweging. Ik bleef maar zoeken in boeken en musea in de hoop op een aanwijzing, een richting. Jezus was daarbij altijd dichtbij. Als ik aan

hem dacht, vulde mijn hart zich met liefde. Maar wat ze in de kerken over hem predikten, sloot totaal niet aan bij hoe ik hem zag.

44. EEMBRUGGE

Mijn huwelijk was intussen op de klippen gelopen en ondanks onze vriendschap besloten we dat het beter was om uit elkaar te gaan. Ik zou ons grote pakhuis verlaten, maar een andere geschikte woning vinden was niet zo gemakkelijk en op een klein zolderkamertje gaan zitten, zag ik niet zitten.Op een dag vond ik bij toeval in Nederhorst den Berg een zeer oude verlaten woonboot, waarvan de ramen en deuren kapot waren. Toen ik de eigenaar had gevonden, ruilde ik met hem deze 17 meter lange woonboot zonder ligplaats voor een tweedehands Akai 4-track bandrecorder, die ik voor 400 gulden had gekocht. Door deze ruil was ik in één klap de trotse eigenaar geworden van een eigen huis op het water, alleen nog zonder plek. Die te vinden, was de volgende uitdaging.

Ik vond al snel een illegale plek in het haventje van Eembrugge, vlakbij het dorp, waar ik toen woonde. De woonboot moest er alleen nog heen gesleept worden. Dat bleek niet zo eenvoudig te zijn als ik dacht. Je had namelijk een vergunning nodig om door bepaalde bruggen heen te mogen. Een ander probleem was dat deze wankele woonboot een eind over het IJsselmeer gesleept moest worden en dat was niet zonder gevaar. Eenmaal op de ligplaats aangekomen, moest de boot nog worden opgeknapt. Deuren en ramen werden erin gezet en de witte verf, die ik

gebruikte, had ik gemengd met zand, zodat het hout een soort pleister effect kreeg, waardoor het wel een oud Grieks landhuis leek met die witte kleur en helblauwe banden en randen. Het leven was goed, heel goed. ’s Nachts lag ik op mijn dubbelmatras te schommelen en luisterde naar het klotsen van het water tegen de boot. In de verte hoorde ik eenden kwaken of een boot voorbijgaan. Aan de ene muur hing een groot portret van Franciscus van Assisi, dat ik op een vlooienmarkt had gevonden en aan de andere muur hing een oud priestergewaad met een afbeelding van moeder Maria. Het was het begin van een spirituele ontdekkingstocht, die ik niet goed kon verklaren, maar die voor mij heel duidelijk en vanzelfsprekend was. Als iemand me toen had gevraagd: “Luka, heb jij Jezus gezien?”, dan zou ik daar beslist: “Ja, een paar keer zelfs ” op geantwoord hebben. Maar niemand vroeg het mij. Misschien hadden ze me dan wel voor gek verklaard, maar ik begon mezelf intussen steeds beter te kennen en ik had zelf niet het idee dat ik aan het gek worden was. In tegendeel.Ondanks onze scheiding bleven mijn vrouw en ik goede vrienden. Onze relatie kreeg steeds meer het karakter van een lat-relatie. Samen hadden we een huis én een boot. Mijn boot was als het ware ons buitenhuis geworden. En zo ging het leven verder. Ik ging van het tweede naar het derde jaar van de opleiding en werd daar steeds ongelukkiger, omdat ik op zoveel onbegrip stuitte. Op een avond werd het me te veel. De hele groep zat tegenover me en de docent psychologie zei dat we in een patstelling waren beland met mij aan de ene kant en de groep aan de andere kant. Geen van beide partijen maakte een beweging, dus bleef ik alleen staan. Alleen, zoals altijd. Die avond reed ik op mijn motor terug door de koude nacht met kranten onder mijn jack tegen de vrieskou en bevroren tranen op mijn gezicht.

Het leven is een waterval, die voortdurend verder stroomt en zijn weg vindt zonder eindbestemming. Want er is geen eindbestemming, voor niemand, voor niets, nergens. Alles gaat maar door, in jou, in mij, in de bloemen, de bomen, de vogels, het nageslacht. Waar eens tranen waren, ontstaat vroeg of laat weer een begin van een glimlach. Waar het donker was, gloort eens weer het licht. En zo was het voor mij vanzelfsprekend dat ik verder moest zoeken naar de waarheid in mij, in anderen, in de kerk. Ik wilde alles weten over Jezus, wie hij echt was en waar hij verbleef tussen zijn 14de en 33ste jaar, want dat was nog een blinde vlek voor mij.Ik begon hoe langer hoe meer te spijbelen op de academie. Het was niet zozeer dat ik niet kon leren, maar wat ik daar moest leren en de supervisie die ik daar kreeg, hadden geen enkele betekenis voor mij. Op een dag confronteerde ik een van de docenten met dit feit en hij begon spontaan te huilen en zei: “ik kan het niet.” Telkens weer probeerden ze mij terug te halen, maar ik weigerde en ging alleen verder. Bij de telefonische hulpdienst, waar ik intussen al weer twee jaar werkte, gooide men telkens de bal terug. Toen ik de leiding daarop aansprak, speelden zij de bal ook weer terug naar mij, maar ik pikte het niet langer. Op de academie stelde ik dit dilemma aan de orde en daar bleek dat ik wel degelijk gelijk had. Daarop besloot ik mijn baan bij de telefoondienst vaarwel te zeggen.Mijn derde jaar op de academie werd een fiasco. Het was verplicht om in het derde jaar stage te lopen en een baan te hebben en die had ik nu niet meer. En een nieuwe stageplek zoeken was in die tijd bijna onbegonnen werk vanwege het grote aantal studenten dat op zoek was naar een stageplek, maar ook vanwege de hoge eisen, die ook aan vrijwilligers gesteld werden. Ik begon te beseffen dat dit niet langer mijn weg was en dat ik - als ik geslaagd was - waarschijnlijk als maatschappelijk werker ergens achter een bureau zou komen te zitten bij een of andere gemeente. Ik herinnerde me

de opmerking van de conciërge van de opleiding, die tegen mij had gezegd dat ik helemaal niet thuis hoorde op de opleiding tot maatschappelijk werker en ik zag nu in dat hij gelijk had. Op het eind van het derde jaar moest ik meedoen aan een opdracht over massage en energieën voelen, waarbij vrouwen mij moesten aanraken en ik dat bewust moest ondergaan en ervaren. Ik was in die tijd door de vele therapieën, met name door de Psychosynthese, al erg open geworden en voelde een enorme weerzin in me opkomen tegen deze opdracht. Het beviel me niet al die handen op mijn lijf en vooral niet de energie, die achter die handen zat. Het waren voor mij geen handen van liefde of tederheid, maar grijpgrage handen en ik wilde niet gegrepen worden, zeker niet door hen, dus weigerde ik verder mee te doen aan de opdracht. De consequentie van mijn weigering was wel dat ik daardoor mijn examen niet zou halen, en dus ook niet door kon stromen naar het vierde jaar; het laatste jaar, waarin ik alleen nog maar een scriptie zou hoeven te schrijven. Maar ik voelde me zo onbegrepen, dat ik het lokaal uitliep en naar buiten ben gegaan. Ze zijn nog achterna gerend, maar ik zei tegen ze, dat ze moesten 'opsodemieteren'. Ik stapte op mijn motor en reed direct naar huis. Het was mijn laatste contact met de academie. Ik heb iedereen nog wel een soort afscheidsbrief geschreven naar hen en ook naar mijn werk in Hilversum. Een van de docenten schreef me nog een brief terug. "Laat de bron van het leven niet opdrogen…", schreef hij in een laatste poging mij over te halen om terug te komen naar de academie. Mijn pakhuis heette namelijk 'Bron van het Leven'. Ik weet nog dat ik die naam op een bord aan de gevel wilde plaatsen. Het leek me leuk om deze titel door kinderen te laten schilderen met een typisch kinderlijk handschrift. Ik vroeg een paar buurkinderen dat voor mij te doen. Toen ze klaar waren, lieten ze trots het resultaat aan mij zien. Er stond: 'Baron van het Leven'. Ik

vond dat eigenlijk zo’n goeie vondst dat ik het bord toen zó heb opgehangen. Omdat ik niet over was, moest ik het derde jaar overdoen en dat zag ik niet zitten. Ik zag de hele opleiding trouwens niet meer zitten en besloot definitief te stoppen met de opleiding en andere wegen te zoeken om ervaring op te doen in dezelfde richting.

Bloemendaal 1975, Trouwfoto Ineke en ik

Van links naar rechts: mijn vader, mijn moeder, ik,Ineke, Pa Hein During en zijn vrouw.

Hoofdstuk 4

In de ban van de Bhagwan Osho (1980-1981)

45. BHAGWAN

En die weg diende zich vanzelf aan, want ergens in India was een goeroe opgestaan, die Bhagwan heette en ergens in Nederland was een psychiater, die een geruchtmakend boek had geschreven over de psychiatrie, getiteld 'Wie is van hout ', een bestseller, en die daardoor alom bekendheid had verworven op radio en TV. En deze

psychiater, Jan Foudraine genaamd, was in India bij deze goeroe in de leer geweest en was daar zo door gegrepen, dat hij terug in Nederland overal in het land lezingen gaf over dit onderwerp. Ik herinner me nog de grote indruk, die Jan Foudraine op mij maakte. Hij was net teruggekomen uit India en droeg een oranje gewaad en op z ’n borst zijn ‘mala’, een ketting met een foto daarin van de meester Bhagwan Osho. Al op de allereerste avond dat ik een lezing van hem bezocht, begonnen bij mij alle bellen te rinkelen en ik dacht meteen: dit moet de hele wereld weten. Na afloop van de lezing stapte ik gelijk op hem af en vroeg hem of ik de volgende lezing op de bandrecorder mocht opnemen. Hij vond dat goed en ik weet nog hoe ik bij die eerste opname van zijn lezing met mijn hoofdtelefoon op, vol aandacht zat te luisteren naar wat hij allemaal vertelde over de dood en het leven. Het was voor mij als een nieuw soort muziek, waarbij mijn hart steeds verder openging van verrukking en herkenning. Op diezelfde avond werd ook een videofragment getoond van Bhagwan. Mijn eerste gedachten waren: die man is aan de drugs, zoals die met zijn ogen draaide en steeds naar boven keek. Ergens wilden zijn woorden niet bij mij binnenkomen. Er kwamen zoveel tegenstrijdige gedachten bij me op: die man is op mijn geld uit, die man wil mij hypnotiseren. Ik weet niet of anderen daar ook last van hadden. In de zaal zaten zo’n vijftig mensen, voornamelijk hulpverleners, doktoren, maatschappelijk werkers, psychologen en ook priesters en ex-priesters. Na afloop overhandigde ik de tape aan Jan Foudraine en alsof het zo hoorde, aaide hij mij over mijn bol en ik voelde me daardoor zeer gevleid. Ik vroeg hem: “volgende keer weer?” Hij antwoordde: “volgende keer weer!”

Dit was het begin van een nieuwe stroom die was aangeboord, een stroom van liefde en compassie. Er gebeurde trouwens spontaan

allerlei wonderlijke dingen. Zo kwam op mijn verjaardag opeens een collega van de telefonische hulpdienst bij mij langs op de boot met een wel heel origineel cadeau. Ik mocht met haar de liefde bedrijven. Dat was een prachtig cadeau en ik heb het cadeau dan ook heel voorzichtig uitgepakt en er van genoten. Het was goed, heel goed, en ik wil haar daar nu nog voor bedanken. Op mijn woonboot was ik intussen weer druk in de weer met nieuwe liedjes en gedichten, die ik op mijn nieuwe vier-sporen Tascam recorder opnam. Het was allemaal nog vrij religieus van inhoud en ook het muzikale gedeelte was nog niet perfect en ook merkte ik al snel dat niet iedereen het kon waarderen. Als ik niet op de boot bezig was of met mijn sloep aan het varen was, was ik in Baarn in ons pakhuis bij mijn ex-vrouw, want wij bleven lange tijd nog een soort lat-relatie houden. We waren dan wel uit elkaar gegroeid en ieder - spiritueel gezien - onze eigen weg gegaan, maar doordat we ons steeds meer verdiepten in de geschriften van Bhagwan Osho, ontdekten we ieder voor zich, dat we elkaar vrij moesten laten, los moesten laten.

De lezingen werden gehouden in een centrum van Bhagwan Osho, een soort commune, waar veel van zijn volgelingen (sannyasins) woonden en werkten. Er waren sannyasins bij, die Bhagwan Osho al vanaf het begin kenden; prachtige mensen vaak met stralende ogen en zo open. Maar ik zag ook dat het gewoon gewone mensen waren. Toen ik een keer voor een lezing alles aan het klaarzetten was, draaide een van de bewoners door. Hij werd zo boos dat hij zijn hele bord eten tegen de muur smakte. Nog snel moest toen alle troep worden opgeruimd voordat de eerste gasten binnenkwamen. Dit was voor mij heel verwarrend, want ik was op zoek naar een hemel op aarde en dit voorval paste daar totaal niet in. Maar er was iets ongrijpbaars, iets met grote liefde en ik voelde mij als een grote bij, die gelokt werd door de zoete honing. Aan de andere kant

maakte het me ook bang, om zo dicht bij de waarheid te komen. En dan waren er nog de vooroordelen en de hetze, die door de radio en televisie was ontketend om deze groep in diskrediet te brengen. Het zou een sekte zijn, waarbij alles alleen maar om seks en geld draaide. Maar ik zag al snel dat ze maar nauwelijks geld genoeg hadden om te overleven. Wat mij vooral trok in de leer van Osho en de lezingen van Jan Foudraine, was de herkenning, die aha-erlebnis. Heel langzaam werd het voor mij duidelijk dat als je er klaar voor bent, de waarheid zich vanzelf aan je zou presenteren. Alle waarheid is in wezen al diep in ons aanwezig. We hoeven ons er alleen maar voor open te stellen om het te zien en te ervaren. Mijn God, wat was dat een ontdekking. Zo eenvoudig en dichtbij, maar ook zo moeilijk te vatten, want ons zicht is zo vertroebeld door conditionering en socialisatie processen. Deze roetlagen moeten eerst worden weggepoetst, voordat we ons ware Ik kunnen ontdekken. Je moet dat zelf doen, niemand anders kan dat voor je doen. Een ander kan jou niet bekeren, pas als je er zelf klaar voor bent, gebeurt het. En ik zag het voor mijn ogen gebeuren. Mensen werden geraakt, aangeraakt, ook ik. Hoewel ik voelde dat dit de waarheid was, en dat het goed was, voelde ik me in het begin nog behoorlijk onwennig tussen al die mensen, die eruit zagen als een Arabier of Ayatholla Khomeini in hun oranje kleding en hun mala om hun nek. Toen ik voor de tweede keer opnames had gemaakt van de lezing van Jan Foudraine en hem de band weer wilde overhandigen, griste hij wild de band uit mijn hand en dit keer zonder bedankje en zonder aai over mijn bol. Even dacht ik nog: wat een klootzak, maar meteen daarna dacht ik: daar zal hij wel een reden voor hebben, en dus bleef ik hem ook de daarop volgende lezingen opnemen. Bhagwan Osho en zijn volgelingen waren voortdurend in het nieuws op radio en TV, soms positief maar meestal negatief. Intussen hadden zich ook bekende Nederlanders

aangesloten bij de beweging. Ook ik wilde wel, maar durfde nog niet, omdat ik bang was voor de reacties uit mijn omgeving en van vreemden. Maar ik zag ook dat al die vooroordelen onterecht waren. Ik zag oprechte mensen uit alle lagen van de bevolking, ook zeer geleerde mensen en priesters, die allemaal bezig waren met iets nieuws. Overal waar je kwam hing die ene foto van Bhagwan, waarop hij je diep aankijkt van: 'kom nu maar.' Soms als ik 's avonds op mijn boot lag te slapen, werd ik plotseling wakker en zag ik gezichten als door de wind gedragen door de ramen naar binnen suizen. Het waren de gezichten van de sannyasins, die ik in de commune had leren kennen. Zoiets was me nog nooit eerder overkomen. Het leek wel een goocheltruc, maar voor mij voelde het alsof een of andere hogere macht mij iets duidelijk probeerde te maken. Enige tijd later gebeurde er weer iets opmerkelijks. Op een dag sprak ik met een vrouw, die de leiding had in de Bhagwan commune. Zij had Bhagwan vanaf het begin meegemaakt. Ze liet me een houten doosje zien dat ik niet mocht openmaken, want in dat doosje zaten een paar haren van de baard van Bhagwan. Toen ik vroeg of ik het doosje even mocht vasthouden, keek ze me eerst heel diep in mijn ogen. Toen overhandigde ze mij het doosje. En toen gebeurde er iets vreemds. Mijn hele rechter arm begon vanzelf te trillen en de rest van mijn lichaam vulde zich met een ongekend licht van liefde. Was dit inbeelding of een een truc? Of was het werkelijkheid? Voor mij had het iets vertrouwds, iets bekends. Het deed me denken aan sensaties, die ik wel eens tijdens psychosynthese-sessies had ervaren. Ook toen voelde het alsof een licht bij mij naar binnen kwam. Het duurde maar enkele seconden, maar het leek voor mij tijdloos, eindeloos. Even voelde ik me opgenomen in een zee van licht en warmte. Ik weet dat het voor sommigen zweverig en onwerkelijk klinkt, maar ik kan het niet anders omschrijven.

Hoewel ik zelf ook op weg was naar liefde en licht, voelde ik me in die begintijd nog niet echt thuis bij de Bhagwan beweging. Ik stond er nog wat onwennig tegenover, gereserveerd. Ik hoorde hen dingen verkondigen als “alles opgeven” en “alles loslaten” en “je bent je gevoel niet” en dat strookte totaal niet met wat ik al die jaren in therapie had geleerd. Ook het in rode kleren lopen met zo’n mala om sprak mij totaal niet aan. En daarbij kwamen nog die verhalen over vrije seks met elkaar of in groepen. Ondertussen kreeg Jan Foudraine (Amrito) steeds meer bekendheid, met name door de boeken die hij als Amrito over de Bhagwan schreef. Zijn werk vond in kleine kring veel bijval, maar daarbuiten ook veel afwijzing en keiharde kritiek. En ik hád in mijn leven al zoveel afwijzing en kritiek gekend, dus waarom zou ik me daar nu weer aan blootstellen? Toch bleef ik geboeid door de figuur van Bhagwan. Wie was deze kleine man met zijn Rolls Royces en zijn Rolex horloges bezet met diamanten? Als ik naar een foto van hem keek of ik zag hem op TV, dan voelde ik de enorme aantrekkingskracht van zijn ogen. Ik begon me te verdiepen in de boeken en geschriften, die hij had geschreven over onsterfelijkheid en over de zeven chakra’s en het leek wel of daardoor de deuren voor mij langzaam opengingen. Ik werd ingewijd in de wegen naar bewustzijn, de weg naar het niets en kreeg al gauw door, dat deze weg vol obstakels en risico’s zat en dat er veel moed voor nodig was om deze weg te gaan. Alles wat je vertrouwd is, wat bekend is, durven loslaten, daar ging het om. Langzaam begon ik me voor te stellen hoe het zou zijn om zelf sannyasin te zijn en met zulke rode kleren en zo’n ketting om rond te lopen en alleen die gedachte deed me al goed. Ik voelde dat het bij me paste. Inmiddels had mijn vrouw, die ook zeer geïnteresseerd was geraakt in Bhagwan, zich al aangemeld om sannyasin te worden. Ik besloot met haar mee te gaan naar Amsterdam, waar een grote boot lag aan de kade, de

Ametap, waarin het eerste Bhagwan Center van Nederland was gevestigd.

Gespannen en ook wel wat zenuwachtig gingen we naar binnen. Wat we zagen, waren alleen maar mensen in rode kleding en een glimlach op hun mond. Omdat het dit keer nog niet om mij ging, maar om mijn vrouw, bleef ik slechts toeschouwer. In een gesprek werden haar vele vragen gesteld en haar antwoorden werden ingevuld op een formulier dat vervolgens naar India werd gestuurd. Voor mij zou het nog even duren voordat ik die stap zou maken. Ik wilde eerst de kat uit de boom kijken, voordat ik zo'n grote stap zou nemen, die zulke grote gevolgen zou hebben voor mijn verdere leven. Wel bezocht ik in die tijd regelmatig een kleine Bhagwan commune in Soest, Almatas genaamd. Een ex-priester, Sidarta genaamd, had daar de leiding. Op een keer had ik voor hem wat van mijn gedichten en teksten meegenomen met de vraag om te kijken of hij er wat in zag. Tot mijn grote schrik kreeg ik als commentaar dat alleen Bhagwan zulke dingen kan en mag schrijven. Ik was zo geschrokken van die opmerking – en ik was toch al zo onzeker over mijn werk – dat al mijn teksten en gedichten in de kast verdwenen. Door dit voorval kwamen gelijk weer allerlei gevoelens van afwijzing van vroeger naar boven. Toch waren er ook momenten dat ik wel waardering kreeg voor mijn werk zoals in Beverwijk toen ik op de Zwarte Markt stond met wat teksten, die ik op mooi papier had gedrukt. Sommigen, die zo'n exemplaar kochten, zeiden dat ze die teksten boven het bed in de slaapkamer van hun kind gingen ophangen. Maar toch bleef ik me onzeker voelen. Er hoefde maar iets te gebeuren. Hoorde dit bij het groeiproces, dat ik nog door moest maken? Had ik dit misschien nodig? Langzaam groeide het idee om me bij de Bhagwan aan te sluiten. Ik schreef een brief waarin ik in alle eerlijkheid vertelde wat er allemaal met mij was

gebeurd en stuurde die op naar Bhagwan, die intussen naar Amerika was verhuisd. Daarna was het wachten op een brief terug uit Amerika.

Na weken van onzekerheid en nervositeit kwam eindelijk antwoord. We waren net in ons pakhuis bezig met een bio-energeticagroep en het geschreeuw en gehuil was tot ver in de omtrek te horen. Buren kwamen klagen dat het wel een gekkenhuis leek en sommeerden ons onmiddellijk te stoppen. Ik vertelde de groep dat we moesten stoppen, maar vertelde hen tevens dat ik groot nieuws had uit India. Dat ik een brief had gekregen van Bhagwan, waarin stond dat ik als sannyasin was aangenomen en dat hij mij een nieuwe naam had gegeven: ‘Alok Gayaka’, wat ‘zanger van het licht’ betekent. Ik kan niet beschrijven wat er met me gebeurde toen ik die brief opende. Iets raakte mij zo diep van binnen. Het was alsof iemand in mijn ziel had gekeken en een rode roos op een nog niet geheelde wond had gelegd. Alsof iemand mij een lied vol liefde had toegefluisterd. Alsof iemand zei: “ ik ken jou en dit is jouw naam.” En die iemand was Bhagwan. Op dat moment was het licht zo groot, dat ik het nog nauwelijks kon bevatten of accepteren. Want het geschenk was zó groot. De nieuwe naam was zo’n schot in de roos en mijn hart bleef maar roepen: “ nee,nee,nee, dit kan niet waar zijn.” Bij de brief zat ook nog een boodschap van Bhagwan, maar de bedoeling daarvan wilde niet tot mij doordringen, al raakte deze boodschap mij wel. Hij vertelde daarin dat hij een nieuw concept van God in de wereld bracht, namelijk dat God liefde is, dat God pure vreugde en blijdschap is. Hij vertelde daarin ook dat alles wat gebeurt, goed is, omdat alles wat gebeurt, plaatsvindt door God. Eerst begreep ik deze woorden van Bhagwan niet en het heeft nog lang geduurd voordat ik deze woorden tot me kon laten doordringen als hoogste vorm van waarheid. Dit alles vertelde ik

met tranen in mijn ogen aan de leden van de bio-energeticagroep. Ana Gita, die de groep leidde, zag dat ik het moeilijk vond om mijn nieuwe naam aan te nemen. Zij gaf me de raad om voor de grote spiegel in de huiskamer te gaan staan en tegen mezelf hardop te zeggen: "ik ben Alok Gayaka, zanger van het licht", maar ik kon het niet. Wat ik ook deed, hoe ik het ook probeerde, het kwam niet over mijn lippen. Ik kreeg kotsneigingen en denkbeeldig spuugde ik de hele kamer onder. Alle weerstand moest er eerst uit. Toen dat voorbij was, vroeg ze mij midden in de groep te gaan staan en een lied van Bhagwan mee te zingen, dat op tape gedraaid werd. Het was een heel sprankelend nummer en iedereen zong en danste om me heen. Het was jaren geleden dat ik gezongen had voor mensen. En heel zachtjes en aarzelend kon ik toen voor het eerst mijn nieuwe naam uitspreken: 'Alok Gayaka.' Een nieuwe mens was geboren, herboren.

Om officieel sannyasin te worden, moest ik me eerst melden bij het Bhagwan centrum in Utrecht. Vervolgens werd daar een datum vastgesteld voor mijn initiatie als sannyasin. De initiatie zou in december plaatsvinden. Het waren spannende dagen, waarin er veel in en om me heen gebeurde. Het leek wel een voorbereiding op een geheel nieuw leven. In die tijd had ik veel contact met Jan Foudraine. Ook hem had ik over mijn initiatie als sannyasin verteld, en over de nieuwe naam die ik van Osho had gekregen, waar ik zo trots op was. Ik weet nog wat hij daarop zei. "Je bent je naam niet!" Achteraf had hij daar natuurlijk gelijk in, maar ik weet nog dat ik op dat moment dacht: "laat me eerst mijn naam zijn, voordat ik die naam loslaat." Ondertussen hadden wij in Baarn een kamer voor hem vrij gemaakt. Zijn relatie met zijn vriendin was net stukgelopen en hij zocht nieuwe woonruimte. Het was de bedoeling dat Jan Foudraine en ik in ons centrum in Baarn lezingen, seminars, video-

avonden en meditaties zouden gaan organiseren. En ik zou alles op video en audio vastleggen en deze opnames later over te zetten op tapes en cassettes om te verkopen. Daarvoor had ik ook al een naam bedacht: ‘Red Lighting Productions.’ Ook zouden we lezingen gaan houden in het land, niet alleen in Nederland, maar ook in België en Duitsland, waar Amerito intussen ook bekend was. Omdat ik de enige was die een auto had, zou ik Jan Foudraine naar die lezingen toe rijden en hiervoor had ik mijn auto al helemaal rood laten spuiten. Het begon steeds drukker te worden in ons centrum. Steeds meer nieuwe vrijwilligers meldden zich aan en voordat ik het in de gaten had, liepen er zo’n 10 tot 12 man rond in ons pakhuis. Alles werd met een rotvaart zonder er al te veel over na te denken in elkaar gezet. Advertenties werden geplaatst en er verschenen stukken in de krant over ons centrum en onze activiteiten. Het interieur van ons centrum was al snel geheel aangepast aan de nieuwe taken. Overal lagen matrassen langs de muur en er stond intussen al een soort schoolbord, een TV en een audio-installatie. Later kwam daar nog een videocamera bij. Als het geld even op was, verkochten we gewoon wat antiek, zoals meubeltjes, zilver of serviesgoed, ook vanuit de gedachte dat we toch alles moesten loslaten. Vanuit paleis Soestdijk belde Prins Bernhard af en toe pisnijdig op om te vragen waar Ineke bleef. Ze had zich immers ziek gemeld met de mededeling dat ze rust nodig had. Hij begreep daar niets van. Ineke liep intussen ook rond in een rode jurk met een mala om en ook zij had een nieuwe naam gekregen: ‘Ma Anand Copika’. Copika betekent: ‘geliefde van Krisna’. Haar hele naam betekende: ‘brengster van liefde’. Onze dagen vulden zich zonder plan of agenda. Ook werd er geen boekhouding bijgehouden. We geloofden in de voorzienigheid en leefden in het moment. Ik weet nog hoe verbaasd wij waren toen de eerste klanten kwamen, die gereageerd hadden op onze eerste advertentie in de krant. De

advertentie werkte. Elke zaterdag kwamen er zo'n 10 tot 20 mensen en doordeweeks reisden we door het land en gaven we lezingen en organiseerden we videoavonden met banden van Bhagwan. Het was een hectisch leven. In het centrum was het een komen en gaan van mensen. Nooit hadden we rust. Ons centrum was een heus bedrijfje geworden, waarin veel geld omging. Er was alleen één probleempje: er ging meer geld uit dan erin kwam. Ik probeerde dat verschil op te vangen door nog meer vrijwilligers aan te trekken, onder andere voor het uittikken van Amerito's geschriften. We hadden intussen goede contacten met boekuitgeverij Ank Hermes, die wel wat zag in het uitbrengen en distribueren van onze video - en audiobanden. Bij de lezingen en videoavonden bleken we zelf ook aardig wat boeken en tapes te kunnen verkopen. Ondanks die inkomsten kwam er gewoon te weinig geld binnen om de zaak draaiende te houden. Langzaam aan werd duidelijk dat het hele centrum om Jan Foudraine draaide en dat wij slechts zijn onbetaalde medewerkers waren. Op een gegeven moment zat mijn vrouw alleen nog maar de hele dag achter de schrijfmachine, terwijl Jan Foudraine en zijn vriendin het ervan namen. Als een van ons kritiek had of hierover maar een opmerking maakte, werd er geantwoord dat dat te maken had met je verleden. Niemand had op het laatst meer greep op de situatie, ook ik niet. Tegelijkertijd werd in Amerika in de staat Oregon op een stuk braakliggend woestijn een nieuwe stad voor Bhagwan uit de grond gestampt, waar zich de meest vreselijke dingen zouden gaan afspelen.

Intussen kwam de datum aan van mijn officiële initiatie als sannyasin dichterbij. Ik worstelde nog met de vraag of ik Jezus zou bedonderen door over te stappen naar Bhagwan. Nog een paar uur voor mijn officiële toetreding tot de Bagwan reed ik naar mijn lievelingsplek in het bos bij de Lage Vuursche. Het was de plek waar

ik altijd heenging om te mediteren en stil te worden. Ik voelde dat ik even alleen wilde zijn en zocht contact met Jezus om hem uit te leggen dat ik op dat moment een levende meester nodig had. Ik vroeg hem daarvoor toestemming en terwijl ik daar zo door de bossen liep samen met mijn vrouw, voelde ik plotseling de aanwezigheid van Jezus om me heen. Niet dat ik een gedaante voor me zag of zoiets, maar ik wist gewoon dat er iets was en plotseling hoorde ik een stem die zei: "nee, ik vind het niet erg als je naar Bhagwan gaat, het zal je goed doen." Even leek het erop of ik gek geworden was, maar dat was absoluut niet het geval. Ik was bij mijn volle verstand. Mijn hart vulde zich met een ongelooflijke liefde en genade. Tranen van vreugde rolden over mijn wangen en met Jezus in mijn hart en Bhagwan zo nabij, reden we naar Utrecht, waar ze al op ons zaten te wachten. Onderweg vertelde ik mijn vrouw wat mij was overkomen en zij antwoordde dat ook zij die ervaring had gevoeld en zij beaamde dat het zo goed was.

In Utrecht aangekomen, werd ik meteen omringd door mensen in rode gewaden. Velen van hen waren reeds naar India of Amerika geweest om Bhagwan persoonlijk te ontmoeten. Wat mij gelijk opviel was dat ze er allemaal zo stralend uitzagen. Toen ik aan de beurt was, werd mij gevraagd naar voren te komen en in het midden plaats te nemen. De andere sannyasins zaten om mij heen. Op de achtergrond speelde een swami prachtige muziek op een gitaar en zijn stem klonk als die van een engel. "…We are flowers in your garden, opening; we are lovers and your friends, opening Bhagwan…" Nadat ik de toehoorders verteld had wat Bhagwan mij in zijn brief had geschreven, kreeg ik mijn mala met de foto van Bhagwan om mijn nek gehangen. Het was een ongelooflijke ervaring die mijn hart zo diep beroerde, dat ik er geen woorden voor kon en kan vinden. Het voelde als een thuiskomen op een plek

waar ik zo naar verlangd had en waar misschien wel iedereen naar verlangde. Tranen van geluk stroomden over mijn wangen en terwijl de muziek speelde en de anderen om me heen dansten, straalde mijn hart van zoveel licht. Het voelde goed, het was ook goed, en ik dankte God dat dit mij was overkomen.

Toen de ceremonie was afgelopen, kregen we nog erwtensoep en daarna gingen we met een feestelijk gevoel in ons hart terug naar huis. Nu was ik officieel ‘Alok Gayaka’, swami Alok Gayaka, geheel gekleed in het rood, met mijn mala om en met diezelfde stralende ogen. Het oude leven had afgedaan, een nieuwe mens was geboren. In mijn oren hoorde ik de stem van Bhagwan: “Alles komt door God en er is geen schuld.” Ook Jezus lachte mee. Met vernieuwde energie ging ik nog harder aan de slag om mensen te laten weten wie Bhagwan was en wat Jan Foudraine te zeggen had. Het hele media-apparaat moest voor dit doel gemobiliseerd worden, hoewel ik ook zag dat er veel leugens en kritieken verschenen op TV en in de kranten.

De lezingen, seminars en videoavonden door het land waren een enorm succes. De kleine zaaltjes, die wij huurden, waren altijd vol en vaak bleken ze zelfs te klein om iedereen een plek te geven. Amrito sprak met veel kennis van zaken, maar van één ding had hij duidelijk minder kennis en dat was van zaken. Want ondanks het succes kwam er nog steeds minder geld binnen dan eruit ging. Maar naast financiële problemen, kregen we ook te maken met kritiek en groot verzet, vooral uit christelijke hoek. Gewapend met een kruis op hun borst zaten ze vaak op de eerste rij en soms vreesde ik voor Amrito’s leven, zo fanatiek waren ze. Soms voelde ik me meer een bodyguard dan een begeleider, maar Amrito zelf was nooit bang. Ik was bang dat hem iets zou overkomen en dat we ons werk, onze opdracht niet zouden kunnen afmaken. Het woord ‘opdracht’ klinkt

misschien heel religieus, maar zo voelde het toen. Op een avond moest Amrito een lezing geven voor het personeel in de psychiatrische inrichting Hoog Laren. We hadden besloten dit keer niet de auto maar de trein te nemen. We werden van het station opgehaald door de kapelaan van de inrichting, wat we wel vreemd vonden. Toen we de grote zaal binnenkwamen, werden we opgewacht door allerlei psychiaters, psychologen en maatschappelijk werkers. Jan Foudraine en ik namen plaats op het toneel; Jan in de stoel en ik ernaast met mijn opnameapparaten en microfoons om alles op te nemen. Toen Jan begon te spreken over wat religie kan doen met mensen zag ik al - toen ik de zaal inkeek - dat iedereen met open mond zat te luisteren. Op de eerste rij zat de directie met de kapelaan. Eerst zaten ze nog keurig kaarsrecht, maar ze raakten hoe langer hoe meer geboeid en gingen daardoor steeds meer onderuit zitten. Ze waren zo totaal betoverd door zijn woorden dat ze hun eigen lichaamstaal vergaten. De directrice zat er op het laatst zelfs heel ongegeneerd bij. Jan was altijd goed in vertellen, maar die avond was hij op zijn best. Op een gegeven moment klonk er van achter uit de zaal een keiharde schreeuw. Een man rende naar voren en schreeuwde: “dat is de duivel, dat is de duivel!” Ik stond erbij en was door stomheid geslagen. De man vloog Jan aan en kneep met zijn handen Jan’s keel dicht in een poging hem te wurgen. Even dacht ik nog: dit wordt een unieke opname, dit verkoopt! Maar tegelijkertijd dacht ik: waarom grijpt er niemand in! Ik zag dat Jan zelf heel kalm bleef. En net toen ik die man met mijn microfoonhengel een klap wou geven, liet de man los. Eenmaal weer los, keek ik naar Jan Foudraine en zag een enorme compassie in zijn ogen toen de man werd afgevoerd. “Kijk, dit bedoel ik nou met wat religie kan doen met de mens”, zei Jan tegen het publiek. Een meesterlijke zet. Het publiek was overdonderd en ik ook. Die avond werden we door diezelfde

kapelaan weer naar de trein gebracht. Hij sprak niet meer met ons en ik kreeg het gevoel dat hij blij was dat hij van ons af was. Toen hij eenmaal uit het zicht was verdwenen en wij daar alleen op het perron stonden, ontlaadde de spanning zich en begonnen Jan en ik te schateren van het lachen. Het lachen hield niet op. De tranen rolden over onze wangen. We voelden ons net twee kwajongens, die iets uitgespookt hadden en eigenlijk was dat ook zo. Toen we in de trein terug zaten in onze rode kleding en onze mala om, sloot ik mijn ogen en zag het gezicht van Bhagwan Osho voor me met zijn bekende glimlach. Even later stapten we uit op station Baarn. In onze rode auto reden we naar ons pakhuis, waar iedereen inmiddels al lag te slapen.

Naast dit reizen en organiseren, vond ik af en toe nog wel tijd om me stilletjes in een kamer op te sluiten met mijn zanginstallatie en orkestbanden. Zo begon ik liedjes te leren als: ‘My Way’, ‘New York, New York’ en ‘You’ll Never Walk Alone’. Mijn nieuwe naam had mij de kracht gegeven om dit repertoire te gaan zingen, naast mijn eigen repertoire en teksten. Velen in mijn omgeving zagen het echter niet zo zitten dat ik met die commerciële liedjes in de weer was. Wat ik toen nog niet wist, was dat ik later met dat zelfde repertoire de wereld in zou gaan en daarmee mijn brood zou verdienen. Daarnaast was ik in die tijd bezig met het opzetten van een soort Inner-Light-Show, waarbij ik ook gebruik maakte van bekende bestaande liedjes zoals ‘I Believe in Angels’ van Abba. Hoewel ik er veel tijd aan besteed heb, is de show nooit van de grond gekomen, omdat het idee zelf nog niet echt af was. Maar de drang om te zingen en te schrijven werd steeds sterker in me. In ons pakhuis zocht ik een rustige plek om daarmee bezig te zijn, maar dat lukte niet, want steeds wisten ze me te vinden. Ook Jan Foudraine eiste mij steeds meer op. Na maanden samenwerking begon ik

langzaam in te zien dat Jan Foudraine's macht binnen de groep te groot werd en in feite contraproductief begon te werken. Geen enkele emotie werd meer getolereerd. Verdriet en boosheid werden onderdrukt. Ondanks zijn goede bedoelingen voelde ik dat het fout ging. Niet alleen financieel maar ook emotioneel. Hij werkte voor mijn gevoel te veel vanuit zijn hoofd in plaats van vanuit zijn hart. Op een bepaald moment kon hij zelfs geen muziek meer dulden en irriteerde het hem vreselijk als we liedjes van Bhagwan zongen. Wanneer ik eigen werk liet horen, werd dat door hem onmiddellijk afgedaan als te emotioneel en te religieus. Ik kreeg steeds meer het gevoel dat ik er van hem niet mocht zijn. Hij legde het probleem steeds bij die ander, waardoor hijzelf buiten schot bleef. Ik doorzag dat spelletje steeds meer en beter. In feite was dat ook wat er rondom Bhagwan aan het gebeuren was in Amerika. Ook daar had ik het gevoel van 'hier klopt iets niet'. De hele stad Oregon, die door aanhangers van Bhagwan in de woestijn was opgebouwd, was omringd met muren en werd bewaakt met geweren. Diezelfde angstige gevoelens kreeg ik als ik naar de preken luisterde die Jan elke ochtend hield, waarbij hij voorlas uit boeken van Da Free John en Khrisnamurti of Bhagwan. Ik weet nog dat ik een keer na afloop van zo'n lezing aan hem vroeg waarom hij niet gewoon kon 'zijn', en dat hij toen antwoordde: "ik moet toch ook te vreten hebben!"

Ik probeerde zoveel mogelijk 'in het moment' te zijn en te blijven, terwijl Jan Foudraine steeds maar weer naar het denken terugging. Op een zaterdag na het bijwonen van verschillende sessies zat ik zo 'in the moment', dat er voor mij geen gisteren of morgen meer bestond. Er waren geen gedachten meer. Ik was geheel gedachteloos en dat voelde best eng. Een andere keer zat ik zo in een moment van gelukzaligheid, dat ik het gevoel kreeg dat ik

verlicht was tot ik over Poekie de kat struikelde en ‘Godverdomme’ riep, waardoor de verlichting gelijk doorbroken was. Maar ook wanneer ik met Jan samen was, gebeurden er rare dingen. Op een dag waren we in België, waar hij weer eens een lezing gaf. Hij greep iemand van duidelijk christelijke huize, die met een kruis op zijn borst op de eerste rij zat, bij zijn stropdas en zei tegen hem: “ben jij soms bang dat ik je bekeer ?” en toen liet hij weer los. De persoon in kwestie was zeer geschrokken. Jan ging die avond zo door. Ik weet nog dat ik naar Nederland belde naar ons centrum en schreeuwde: “hoera, hij is verlicht”, maar dat was niet zo. Mijn persoonlijke relatie met Jan was tweeslachtig. Vaak behandelde hij mij als ondergeschikte en noemde mij ‘Poncho’, terwijl hij zichzelf ‘Don Quichot’ noemde. Ook liet hij me wel eens op de gang slapen omdat ik naar zijn mening teveel snurkte. Toch had ik hem lief als ik zag wat hij allemaal te bieden had. Bhagwan had eens gezegd: “when you found a diamond, you like to share it; you like to shout it from the rooftop”. Dat Jan werkelijk vond dat hij een ‘diamond’ had gevonden stond voor mij vast, want ik zag de glinstering in zijn ogen en hij had ook mij aangestoken met zijn enthousiasme van ‘komt dat zien, komt dat horen!’ Foudraine was sterk, maar had wel vaak een harnas aan en een zwaard in de hand. Uitdagingen ging hij niet uit de weg en hij vocht tegen de gevestigde orde binnen de psychiatrie. Dat was moedig, en achteraf kan ik alleen maar beamen dat hij gelijk had en heeft.

Ondanks dat onze activiteiten goed liepen, waren er ook tijden dat ik me weer heel bang voelde. Maar het was een andere angst dan die ik gewend was. Het was de angst voor het loslaten van al mijn emoties en verdriet, waar ik zo vertrouwd mee was en waar ik mee had leren leven zo goed en kwaad als dat ging. Deze angsten kregen nu opeens de kans om getransformeerd te worden naar een hoger

Ik. Maar die angsten gaven zich niet zo maar gewonnen. Het was een strijd, een doodsstrijd, die echt voelde alsof ik aan het sterven was. Maar beetje bij beetje kon ik dingen loslaten en gleden er dingen van me af. Mijn hele verleden moest ik opgegeven en daarvoor moest ik eerst 'dood', en dat was eng, heel eng. In die tijd putte ik kracht uit de vele tapes van Bhagwan, Krisnamurti en Foudraine zelf over dit onderwerp. Het was een helse strijd. Amrito heeft mij later wel eens gevraagd hoe ik het al die tijd heb volgehouden en vertelde toen dat hij zich er altijd over verbaasd had dat ik niet gek was geworden.

Ondertussen ging alles zijn gewone gangetje in ons pakhuis. Mijn vrouw, intussen ex-vrouw, zat elke dag in plaats van op Soestdijk in haar werkkamer teksten uit te tikken voor Jan Foudraine. En de uitgeverij had ons honderden boeken voor de verkoop gestuurd, die we konden verkopen tijdens de lezingen. Toch begon ik me langzaam maar zeker ongemakkelijk te voelen in de situatie. En weer kreeg ik het zelfde gevoel als ik bij mijn werk bij de telefonische hulpdienst had ervaren. Alle kritiek werd teruggespeeld. Het zat allemaal in je zelf. Ook vanuit de commune in Oregon in Amerika kwamen verontrustende berichten. Sheila, het hoofd van de commune, had ervoor gezorgd dat het hele terrein werd bewaakt door commune leden met machinegeweren, en ik voelde dat er iets niet klopte. Ook voelde ik veranderingen in het gedrag van Jan Foudraine. Hij werd in zijn gedrag ook steeds autoritairder en zijn zaterdagseminar, die ik steeds op video opnam, werd hoe langer hoe confronterende, wat af en toe best beangstigend was. Het bracht vele angsten en gevoelens bij de deelnemers naar boven, ook bij mij. Ik weet nog dat Jan Foudraine dit zelf ook bemerkte en een brief schreef naar Sheila voor advies. Zij raadde hem aan om gewoon door te gaan en dat deden we dan

ook. Jan Foudraine riep weerstand op, maar lokte dat ook bewust of onbewust zelf uit. Hij was een keer uitgenodigd bij een belangrijke directe TV uitzending van Sonja Barend voor de Vara om te komen praten over schizofrenie, maar hij begon voor een volle zaal en lopende camera te wijzen naar een bloeiende plant, die daar stond en zei alleen het woord: ‘zijn!’ Niemand begreep wat hij bedoelde en Sonja draaide zich toen om naar het publiek en vroeg of zij begrepen wat hij bedoelde en de hele zaal riep: “nee!” Dat was het einde van Amrito op de buis en slechte publiciteit voor ons, maar daar had Amrito lak aan, want het zat immers altijd in die ander. Jan Foudraine had zich voor een miljoenenpubliek belachelijk gemaakt en daardoor de kans laten lopen om ons werk onder een groot publiek bekend te maken. Maar het deerde hem schijnbaar niet. Hij werd in mijn ogen hoe langer hoe arroganter en niet alleen in mijn ogen. Vaak hield ik het niet meer uit, maar kon nergens in ons eigen pakhuis een veilige plek vinden om tot mezelf te komen. Ik had wel een eigen werkplek, maar ook die had hij zich weten toe te eigenen. Ik besloot daarom een weekend naar Egmond aan Zee te gaan naar de commune van Bhagwan, waar ook Albert Mol en Ramses Shaffy verbleven. Het was mijn bedoeling om daar tot rust te komen en na te denken. Onmiddellijk bij mijn aankomst werd mij een Flussing groep aangeboden, waar ik totaal geen behoefte aan had. Ik wilde alleen maar bij de zee zijn en had totaal geen behoefte aan therapie. En terwijl de Flussing groep aan de gang was en ik tientallen mensen hoorde schreeuwen, zat ik op het strand te staren naar de ondergaande zon. Plotseling viel alles van me af en ik zag in het licht van de zon alleen maar het gezicht van Bhagwan en voelde me één met hem. Een overweldigende liefde vulde mijn hart en ik besefte dat het uiteindelijk alleen maar om ons tweeën ging en dat de rest daar omheen er eigenlijk niet toe deed. Met dat gevoel van eenheid keerde ik terug naar de commune, waar ze net

klaar waren met de therapiegroep. Op dat moment stapte er een van hen op mij af en zei: “wat zie jij er mooi uit.” Stilletjes knikte ik mijn hoofd, mijn hart was nog steeds zo gevuld met licht en liefde. De volgende dag ging ik terug naar ons pakhuis in Baarn, naar mijn eigen kleine wereldje. Ik wilde een doorgeefluik zijn. Ik had een diamant gevonden en die wilde ik delen met iedereen die het maar horen wilde, maar hoe doe je dat zonder meteen een missionaris te zijn.

Ondertussen was er een brief gekomen uit Den Haag, afkomstig van de personeelschef van Hare Majesteit Koningin Beatrix, waarin hij ons meedeelde dat hij persoonlijk bij ons een bezoekje wilde brengen om te kijken hoe alles er voor stond. Ook zou er ter gelegenheid van de troonsbestijging van Beatrix een groot feest gegeven worden voor het personeel op het Paleis op de Dam in Amsterdam waarvoor ook wij uitgenodigd waren. Voor ons was deze uitnodiging dé gelegenheid om ons in het rood gekleed en met mala te presenteren aan de hele Koninklijke familie. Jan Foudraine en ik hadden ook al besloten om - als de gelegenheid zich voor zou doen – hen een video-opname van Jan Foudraine over zelfmoord te overhandigen. Het was een van onze allereerste produkties: een huis-tuin-en-keuken opname, maar niet te min zeer powerful.

Vanuit Soestdijk vertrokken we samen met de andere leden van het personeel in blauwe AA-bussen naar Amsterdam, naar het Paleis op de Dam. Mijn vrouw droeg een prachtige rode jurk, heel vrouwelijk, en ik had mijn allerbeste rode broek met rood jasje aan met daaronder een lila overhemd, gekocht bij een van de meest luxe kledingzaken te Baarn. Bhagwan zat in ons hart en ondanks de vele afkeurende blikken van de hofhouding, voelden we ons sterk. We waren intussen al gewend geraakt aan kritiek en felle reakties op onze kleding, die meestal van de kant van de christelijke instanties

kwam. Velen van hen dachten namelijk dat Bhagwan de anti-christ was. In Amsterdam aangekomen, stapten we de bus uit en werden we meteen omringd door mensen, die dachten dat ook wij belangrijke gasten waren. In mijn binnenzak brandde de videotape over zelfmoord, klaar om - als de gelegenheid zich voor zou doen - te overhandigen aan een lid van de Koninklijke familie. We liepen de grote brede trappen op naar boven en kwamen in de grote hal, waar de hele Koninklijke familie stond opgesteld. Wij liepen hun richting uit en ik voelde dat ze ons al uit de verte aan zagen komen. We liepen daar in onze rode kleding alsof wij zelf koning en koningin waren. Het bevreemde ons ook dat niemand ons aankondigde. In een flits zag ik de gezichten van de Koninklijke familie. Koningin Beatrix was kompleet verrast en glimlachte fijntjes; prinses Irene lag bijna dubbel van het lachen en Juliana schudde met haar handen voor maar mond van ‘wat zullen we nou krijgen?!’ Bij Prins Bernhard aangekomen, schudde hij ons nog wel de hand, maar draaide uit ongenoegen gelijk zijn hoofd weg. Daarna betraden wij samen met vele anderen de grote Ridderzaal en namen plaats aan een klein tafeltje, waar al een paar tuinmannen zaten. Wij zochten vaak tuinmannen op bij dergelijke personeelsfeestjes, omdat die niet zo bekakt waren en nog iets gewoons, iets puur natuur, uitstraalden.Terwijl ik in het rond keek, zag ik de Koninklijke familie rondlopen. Prins Bernhard, die altijd wel naar ons toe kwam bij zulke gelegenheden, deed dat nu niet. Toen onze ogen elkaar ontmoetten en ik hem toelachte - nog altijd dankbaar voor wat hij voor mij had gedaan – , glimlachte hij even terug. In de verte zag ik ook koningin Beatrix op ons afkomen. Ze nam samen met de freule plaats aan ons tafeltje. Ze glimlachte en staarde alsmaar naar de foto van Bhagwan, die aan mijn mala hing. Ik voelde geen enkele afwijzing, alles ging perfekt aan en als in een reflex voelde ik mijn hand naar de binnenzak van mijn jasje gaan. Ik haalde de videoband

tevoorschijn en gaf die vervolgens aan haar. Beatrix nam hem aan, keek er even naar en bedankte mij, waarna ze de band aan de freule overhandigde. De missie was geslaagd. Eigenlijk had ik iets gedaan wat niet mocht. Een bos bloemen aanbieden op straat dat mocht, maar niet zoiets. Onze missie was geslaagd en ik kon nauwelijks wachten om het goede nieuws aan Jan Foudraine te vertellen. En voordat we de bus weer ingingen, rende ik nog gauw de Kalverstraat in om Jan de bellen om hem door te geven dat onze ‘mission impossible’ was geslaagd. Ik voelde me net geheim spion 007! Een paar dagen later zag ik in ons pakhuis een brief op het bureau van Jan Foudraine liggen, gericht aan het hoofdkantoor van Bhagwan. Een regel die mij meteen opviel was: “…heb weten door te dringen tot in het koningshuis.” Het gaf me een enorme bittere smaak in mijn mond. Ik voelde me misbruikt, verraden en had gelijk spijt van wat ik had gedaan. Alsof we op bevel van Bhagwan bezig waren Nederland te bekeren tot de Bhagwan beweging! Alsof Jan op deze manier hoopte op een complimentje van Bhagwan zo van: “bravo, goed zo, Jan, goed gedaan!”

Maar ik ging hierover niet met hem in discussie. Ik hield mijn mond, omdat ik toch al wist hoe hij zou reageren op mijn kritiek met ‘dat het allemaal in mij zat.’ Mijn behoefte om Bhagwan zelf in het echt te ontmoeten groeide en ik begon serieus plannen te maken om af te reizen naar de Bhagwan commune in Portland, Oregon, die toen al zeer in opspraak was.

46. OREGON, VS

Ik had een boekje van Bhagwan gelezen, dat ging over zijn verleden en ook over zijn vorig leven. Hij beschreef daarin hoe hij een paar weken voor zijn verlichting was ‘vermoord’ en daarna op de aarde was teruggekomen als Meester. Voor de meeste mensen moet dit

verhaal zweverig en absurd overkomen, maar voor mij waren deze beelden echt. Thuis begon ik spontaan dingen te herbeleven, die met een ander leven te maken hadden. Ik kreeg beelden te zien waarin ik samen met anderen Bhagwan uit liefde had vermoord, opdat hij weer terug zou kunnen komen op aarde. Ik raakte volslagen onderste boven van deze beelden. Ik wist uit mijn dagen van dieptetherapie en ook uit de werken van Bhagwan, dat momenten van regressie als waar beleefd worden als je ervoor open staat en er ook klaar voor bent. Volledig in paniek rende ik naar mijn vrouw en schreeuwde alsof het net gebeurd was: “Ik heb Bhagwan vermoord, ik heb Bhagwan vermoord!” Het voelde allemaal zo ongelooflijk echt voor mij. Ik had iemand vermoord, iemand die ik zo lief had, waar ik zoveel van hield en ik voelde mij een Judas. Elke keer als ik dat boek las, kwamen die beelden terug. In mijn beleving ging ik telkens terug naar een plek ergens in Tibet rond het jaar 1400 na Christus. Ik was daar monnik, een sannyasin. Maar met wie kon ik deze wetenschap delen? Het was niet iets waar ik trots op kon zijn. Vooral in het begin had ik er heel veel moeite mee. Het werd een stille pijn in mijn hart, die ik met niemand kon delen. Ook met Jan Foudraine niet. Met deze ervaring in gedachten besloot ik naar Amerika af te reizen om Bhagwan zelf te gaan opzoeken, die intussen zijn naam veranderd had in Osho. Met een hart vol gedachten en liefde boekte ik een vliegreis naar New York. Van daaruit reisde ik in drie dagen per Greyhound bus naar de staat Oregon. Het waren drie lange dagen en nachten, maar ik wilde Amerika zien en dit was de beste en goedkoopste manier: 50 dollar voor de hele busreis. Ik reisde door Chigago, Salt Lake City en vele andere plekken, die ik herkende uit de cowboy- en indianenfilms, inclusief de ongelooflijke zonsondergangen. Het eten was niet gevarieerd: ’s morgens, ’s middags en ’s avonds McDonald’s. Een keer had ik het geluk dat iemand bij het uitstappen

uit de bus een volle *barrel* met Kentucky Chicken had laten liggen in het rek. Niets vermoedend en onwetend wat me te wachten stond, reisde ik - gekleed in wijnrode broek en jasje, wijnrode stropdas, lila overhemd en met mijn kralenketting met de foto van Osho om - door Amerika. Soms kwamen mensen op me af en vroegen me of degene op de foto mijn opa was of Khomeiny.In de Osho Times las ik alleen maar positief nieuws over de nieuwe commune van Osho. Osho was weliswaar nu in stilte, maar hij reed wel elke dag een rondje over het terrein in één van zijn 99 Rolls Royces, elke dag in een andere kleur. Osho wilde hiermee laten zien dat ieder van ons rijk van binnen en buiten moest zijn. Ook zei hij dat door dit gedrag de mond van de toeschouwers open viel zodat hij er wat in kon stoppen. Naar deze man was ik op weg. Deze man, die mij zó in mijn ziel had geraakt met een waarheid die voor mij zo waar, zo echt was. Onderweg moest ik vaak overstappen. Op een keer zat ik op een stoel, waarop met grote viltstift geschreven stond: Judas. Ik schrok me dood. De hele herbeleving begon voor mij opnieuw daar midden in de woestijn van Amerika. Omdat alle andere zitplaatsen in die bus bezet waren, moest ik tot de volgende stopplaats op die stoel blijven zitten. Ik voelde me zo kwetsbaar. Het herinnerde me aan mijn verblijf in de psychiatrische inrichting in Melbourne, waar ik ook eens tijdens een therapiegroep had uitgeschreeuwd: “ik heb iemand vermoord”. Toen konden we dat voorval niet plaatsen. Opnieuw voelde ik een diep schuldgevoel en wilde wel wegkruipen. Ik kon niet begrijpen hoe iets wat honderden jaren geleden had plaatsgevonden, nu nog zo levend aanwezig kon zijn in mij.

We naderden ondertussen de grote commune Rashneesh Purum, gelegen tussen de heuvels, waar een nieuwe hemel op aarde zou zijn opgericht. Waar de dieren vanuit de bergen naartoe kwamen en de melk van de koeien je al in een staat van verlichting kon brengen

en waar de bloemen je welkom heetten met een energie, die je de ene satori na de ander zou geven. Dat was het beeld dat ik van de nieuwe nederzetting had. Maar hoe dichter wij de plek naderden, hoe meer ik in de gaten kreeg dat er heel iets anders aan de hand was. Ik voelde steeds meer haat om me heen. Op een gegeven moment zat ik in een bus vol haat. De andere passagiers keerden zich tegen mij. Wat er precies aan de hand was, kwam ik pas veel later achter. Dat gebeurde in het Portland Hotel, waar ik me eerst moest melden. Van daaruit zou ik, samen met de anderen, overstappen in een speciale Bhagwan shuttlebus voor het laatste stukje naar de commune. Het Portland Hotel was eigendom van een lid van de Bhagwan beweging. Bij aankomst werd ons verteld dat ons leven in gevaar was en dat we zo lang we in de commune waren, niet zonder begeleiding naar buiten mochten omdat er al een aantal sannyasins in elkaar geslagen waren en misschien wel vermoord. Ook zou er een bomaanslag op het Portland Hotel hebben plaatsgevonden. Vandaar ook dat we niet de volgende dag, maar nog diezelfde dag per bus naar de commune zouden reizen. En zo gingen we met z'n allen in de speciale Bhagwan bus op weg naar de commune. Terwijl ik naar buiten keek, zag ik de schoonheid van het land: de bergen, de rivier, die stroomde en de prachtige bloemen. Even vergat ik wat ik had herbeleefd en ik begon spontaan een lied te zingen dat ik had geleerd van een van de Osho-cassettes: "We are flowers in your garden, opening, opening, we are lovers and your friends travelling home."Was dit dan toch die hemel op aarde? In de laatste Greyhound bus had ik naast een vrouw gezeten, die slechts een kilometer van de commune vandaan woonde en er wel van gehoord had, maar er geen interesse in had en er ook nog nooit was geweest. Ik weet nog dat ik dacht: "hoe is dat mogelijk? Ik kom helemaal uit Nederland, betaal duizenden dollars speciaal om hier te komen, en hier zit ik naast een vrouw,

die praktisch naast de commune woont en niets ervaart.” Toen herinnerde ik me wat Osho ooit eens had gezegd: “ik roep u”, en misschien was dat wel zo. En ik hoorde Osho roepen, dus hij kon niet ver meer van mij verwijderd zijn. De volgende morgen zou ik hem zien, als er tenminste geen aanslag werd gepleegd. Ondertussen zong ik verder: “…we are flowers in your garden opening, opening…”

Ik zat in de bus naast Santos, in die tijd een grote naam op het gebied van hypnotherapie in Nederland maar ook daarbuiten. Ik raakte met hem in gesprek en ik vertelde hem dat ik met Jan Foudraine samenwerkte en dat we seminars en lezingen gaven in ons centrum en in het land. En ik weet nog goed wat hij daarop antwoordde: “O God, is hij daar nog steeds mee bezig?”

De bus reed intussen het terrein van de Osho-centrum op. Bij de receptie aangekomen, stapten we uit en meldden ons. Het zag er allemaal groot en indrukwekkend uit. Bij de receptie sloot ik achter aan in de rij. Daar kregen we een kamer of huisje toegewezen. Ik observeerde de vrouwelijke sannyasin, die alle tijd nam voor de inschrijving. Het leek wel of ze alles extra langzaam deed, alsof alles op de video stond en in slowmotion werd afgespeeld. Ik begon me aan haar te ergeren, temeer omdat ik me moe en uitgeblust voelde na een lange reis van drie dagen en nachten per Greyhound. Toen ik eenmaal aan de beurt was vroeg ze mij hoe ik daar was gekomen en ik antwoordde met de bus vanuit New York en zij antwoordde toen alleen met: “typical Dutch style.” Ik kreeg een half huisje toegewezen in de Walt Witman buurt, een eindje van het verblijf van Osho verwijderd. Het gaf me een vreemd gevoel, toen ik me realiseerde dat ik Osho misschien de volgende dag al in levende lijve zou gaan ontmoeten. ‘Misschien’, want je wist dat nooit, want het gebeurde vaak dat hij gewoon niet kwam opdagen. Er waren

verhalen bekend van mensen, die van heinde en verre hierheen waren gekomen zonder dat ze hem ooit te zien of te horen hadden gekregen. Dat ze voor niets al dat geld hadden uitgegeven, daar werd niet over gepraat. Je moest het leven nemen zoals het kwam, dus keerde je naar binnen en accepteerde het. Over geld gesproken: ik weet nog dat de dollar in die tijd heel duur was, waardoor mijn verblijf niet al te lang kon duren. Mijn kleine huisje had de vorm van een piramide en was in tweeën verdeeld. Elke helft had zijn eigen slaap - en badkamer met toilet. Het zag er mooi uit. En het werd nog mooier toen ik ontdekte dat mijn buurvrouw een mooie alleenstaande jonge vrouw bleek te zijn met een klein jongetje van een jaar of zo. Ze kwam uit Californië en had veel weg van zo'n Amerikaanse country & westernzangeres. Gelijk brachten wij die eerste nacht samen door in onze piramide in de vallei, omringd door de bergen van Oregon en misschien wel gadegeslagen door het waakzaam oog van Osho. En terwijl haar zoontje sliep, bleven wij wakker en voelde ik haar zeer lange haren over mijn borstkas heen en weer glijden. De volgende dag was ik al vroeg op om Osho te gaan zien tijdens zijn dagelijkse rondgang over het terrein in een van zijn Rolls Royces. Elke dag stonden er duizenden mensen langs de kant hem op te wachten. Deze keer waren het er vijfduizend extra. Later hoorde ik dat ze vijfduizend zwervers uit alle grote steden van de straat hadden opgepikt en per bus hierheen hadden vervoerd, naar hun zeggen 'om hen te laten meedelen in onze overvloed.' Zij stonden tussen de sannyasins en anderen in mee te dansen en te zingen tot Osho voorbij zou komen. Eindelijk kwam hij dan. Dit keer in een zwarte Rolls Roys. Hij gebruikte de kleur zwart wel vaker. Voor mij stond de kleur zwart voor de dood en ik schrok me te barsten, want ik betrok het meteen op mezelf. Toen de auto van Osho nog maar een paar meter van mij verwijderd was, gebeurde er opeens iets in mij waar ik geen controle over had.

Ik werd gevuld met een ongelooflijke energie, die mij niet meer losliet. Ik rende achter de auto van Osho aan, samen met anderen, tot ik niet meer kon. Ja, ik was bezeten, maar op een positieve manier. Ik had met mijn eigen ogen de man gezien die alles voor mij betekende en die man was Osho, de man, die mij door hem heen naar het licht liet kijken. Zo was het voor mij en voor vele anderen. Toen ik even later voorbij een tent liep, trof ik daar een oude man van rond de tachtig jaar. Hij had heldere blauwe ogen met tranen erin. Hij was een van die daklozen die ze ergens hadden opgepikt in een grote stad. Ik hoor die man nog zeggen: “wie is die man toch? Wie is die man toch met zoveel goedheid in hem? Overal zie ik zijn foto?” Ik antwoordde hem: “dat is Osho.” Nooit vergeet ik dat moment van die oude man, die – zoals hij zelf zei – zijn hele leven lang had gezocht en eindelijk was thuis gekomen. Ook zal ik nooit vergeten wat er die dag met mij gebeurde, toen Osho voorbij reed en ik erachteraan rende. Diezelfde avond sprong ik midden in de nacht in grote paniek uit bed en begon weer spontaan te herbeleven dat ik Osho eens lange tijd geleden had vermoord. Er kwamen daarbij weer allerlei onduidelijke beelden naar boven, die ik alleen herkende uit de sessies tijdens mijn groepstherapie in Melbourne. Het was volle maan en ik liep naar buiten. Ik weet niet hoe, maar plotseling verzamelden zich wat mensen om me heen. Toen ik vertelde wat er met mij aan de hand was, zei een van hen dat hij de volgende dag de toenmalige bekende therapeut en rechterhand van Osho, Teertra, zou ontmoeten en dat hij hem het geval zou voorleggen. Die mededeling stelde mij voorlopig gerust. Die nacht viel ik weer in slaap in de armen van mijn geliefde met haar lange haren. De volgende dag zou haar zoontje ingewijd worden en ook een nieuwe naam krijgen. Ik zou daar niet bij zijn. Ik was er niet voor gevraagd en ik wilde er eigenlijk ook niet bij zijn, omdat ik me afvroeg, of je zo’n klein kind al tot sannyasin moest

laten wijden. Toen we echter hoorden dat hij gedeeltelijk dezelfde naam als ik had gekregen – namelijk Alok, wat 'licht'betekent – hadden we het niet meer. Dit kon geen toeval zijn. We zagen het beiden als een voorteken dat we voor elkaar bestemd waren. De dagen vlogen voorbij, maar ook het geld vloog mijn zak uit. Ik begon me hoe langer hoe minder prettig te voelen op de ranch. Ik had dan wel Osho voor het eerst in levende lijve gezien, maar we werden bewaakt door machinegeweren. Toen ik over het terrein liep en zag dat er ergens iets aan de hand was en er naartoe liep om er het mijne van te weten, werd ik wild weggestuurd en werd mij te verstaan gegeven er geen energie aan te geven en dat verbaasde mij. Op een ander moment hoorde ik een mannelijke sannyasin ergens kritiek op geven. Hij kreeg te horen dat die voor die kritische houding op rapport moest komen, maar op zo'n manier en op zo'n toon dat ik dacht: wat is hier aan de hand? Alles was zo geheimzinnig, zo mysterieus. Ook toen ik in een boekwinkel informeerde naar een speciaal boekje, dat over de jeugd en het verleden van Osho ging, bleek dat dat boekje plotseling uit de handel was genomen en niet meer te krijgen was. Nee, het voelde niet goed daar. Ook kreeg ik te horen dat ik Teertra niet te spreken zou krijgen. Ik moest mijn herbeleving maar in Nederland verder uitwerken, als ik dat nodig vond, werd mij gezegd. Het klonk allemaal zo bedreigend en afwijzend. Eigenlijk wilde ik terug naar Nederland. Ook waren er geruchten. Het feit dat Osho elke dag in een zwarte Rolls Roys kwam aanrijden, zou een teken zijn. Ik begon er zelfs aan te twijfelen; misschien lag het allemaal aan mij! Wat wél goed ging, was mijn relatie. Maar ik kon niet langer blijven. Het geld was op en ik moest terug naar Nederland. Na een kort afscheid nam ik met een lach en een traan afscheid van Oregon en van mijn geliefde en stapte ik in de bus naar Portland. Maar in Portland aangekomen - terwijl ik zat te wachten op de bus- werd ik omringd

door vijandig gezinde mensen, die mij lastigvielen vanwege mijn rode kleding. Ik wist te ontvluchten naar het treinstation aan de overkant en vroeg daar bescherming van de politie totdat de bus mij mee zou nemen. Pas in de bus viel de dreiging van me af. De woestijn, de zonsondergang, de Big Mac's en Kentucky Chickens, Osho, de zwervers, mijn langharige geliefde gaven me weer een goed gevoel. In gedachten voelde ik haar hand weer over mijn lichaam strijken, en terwijl de zon onderging en de bus Salt Lake City passeerde, kreeg ik het gevoel terug dat het leven goed was en met die gedachten viel ik in slaap. De rest van de terugreis was weer dodelijk vermoeiend. Drie dagen en nachten niet slapen in een Greyhound bus en dan nog een dag in New York moeten doorbrengen voordat mijn vliegtuig zou vertrekken. Ook in het vliegtuig kon ik de slaap niet vatten en verkeerde ik half in een soort hallucinatie. Alles wat ik in Oregon had meegemaakt en ervaren, herhaalde zich als een film door mijn hoofd. Eenmaal weer thuis in mijn pakhuis verlangde ik alleen nog maar naar mijn bed.

47. PAKHUIS BAARN (2)

Hoe anders was het leven terug in Nederland. Jan Foudraine was ondertussen verhuisd, nadat ik hem voor 'boerenlul' had uitgemaakt. Hij vond dat hij dat niet hoefde te pikken. Maar ik had mijn buik vol van het feit dat hij bij elke kritiek op zijn persoon, altijd de bal terug speelde, door te zeggen dat het altijd aan die ander lag, waardoor hij zelf vrijuit ging. Dit terugspelen van kritiek ging altijd onder het mom van een bijdrage aan je eigen groei, maar ik was het er totaal niet mee eens. Later zou de relatie met Foudraine trouwens weer goed komen. Maar op dat moment was ik met andere dingen bezig. Mijn hoofd en hart lagen bij mijn 'Dolly Parton' in Amerika, die wilde dat ik naar haar zou komen zodra ze vanuit Oregon terug zou zijn in haar huis in Californië. En ik – met mijn

sterallures - zag het wel zitten om met haar samen te wonen in Mount Helena in de staat Californië. Maar voorlopig moest ik deze reis nog even uitstellen, omdat ik geen geld had voor de vliegreis. Niets in Baarn weerhield me om naar mijn Dolly terug te gaan. Mijn vrouw en ik waren gescheiden. We waren nog wel goede vrienden, maar wilden elkaar vrijlaten om ons eigen weg te gaan.

48. SAN FRANCISCO, VS

Na maanden heen en weer schrijven was de dag aangebroken dat mijn geliefde de range in Oregon verliet en terug ging naar huis. Voor mij was dit het teken om mijn koffers te pakken en een directe vlucht te boeken naar San Francisco. Mijn ex-vrouw bracht me naar Schiphol. We namen afscheid van elkaar en ik stapte in het vliegtuig, mijn nieuwe toekomst tegemoet. In Londen moest ik overstappen. Daar ontmoette ik een prachtige jonge vrouw, die ook bij Osho bleek te horen en die juist op weg was naar de range in Oregon. Ze was arts en kwam uit Frankrijk. Samen vlogen we naar Amerika. In Amerika moesten we wegens slechte weersomstandigheden in Florida landen en omdat we die avond geen aansluitende vlucht meer konden krijgen, kregen we een

overnachting in een motel aangeboden. Daar genoot ik eerst van een heerlijke maaltijd met een dubbele biefstuk in champignonsaus, want zij bleek vegetariër te zijn. Daarna mocht ik met haar het bed delen en haar vasthouden, als ik beloofde dat ik verder nergens aan zou zitten. En na een felle tik op mijn vingers viel ik voldaan en dankbaar naast mijn Franse arts in slaap. In Florida scheidden onze wegen. Ik vloog door naar San Francisco, waar ik werd opgehaald door mijn 'Dolly Parton' en in haar grote stationcar reden we naar haar huis. Het was december en bijna Kerstmis. De eerste week voelde ik me welkom, ook bij haar familie. Ze hadden een prachtige kerstmaaltijd bereid met zelf gevangen vis in overvloed. Dit was Amerika zoals ik het kende van de verhalen en de films: een groot huis, een grote auto voor de deur en grote borden eten op tafel. Mijn vriendin was heel verward en teleurgesteld uit Oregon teruggekomen. Ze had haar huis aan de organisatie moeten afstaan en dat wilde en kon ze ook niet, omdat het huis deels op naam van haar vader stond. Ik kon het maar moeilijk geloven dat dit allemaal in naam van Osho gebeurde. Ook hoorde ik andere verhalen, die niet deugden, zoals de komst van de zwervers, die alleen bedoeld was om bij het stemmen in het naastgelegen dorp de meerderheid in de gemeenteraad te krijgen. Later bleek uit publicaties dat al deze feiten klopten. Maar tussen ons ging het al snel vreselijk mis.De spanning was te hoog, we kwamen niet meer tot elkaar en irriteerden elkaar. Het was de weg niet meer. Ik voelde me niet meer thuis in haar woning en na nauwelijks een week besloten we al weer om uit elkaar te gaan. Voor de laatste dagen boekte ik een kamer in een Cowboy Hotel in de *mission part* van de stad. Ik liep door de chique en arme buurten en zag de rijkdom en armoede naast elkaar. Rijke mensen in grote auto's, naast mensen die op straat in kartonnen dozen sliepen. Ik dwaalde door Chinatown met zijn heerlijke exotische geuren en kleuren en genoot. In een van de

vele pandjeswinkels kocht ik als herinnering – en misschien als troost - een horloge met diamanten afgezet. Ik was alleen en over een paar dagen zou ik weer terugvliegen naar Nederland. Ik had al naar ons pakhuis gebeld om te zeggen dat ik terugkwam. En terwijl het vliegtuig opsteeg, keek ik door het raampje naar beneden en dacht: dag Amerika, dag lieve mensen in jullie kartonnen dozen, dag Dolly, bedankt voor alles, het was het proberen waard, maar helaas… het ga jullie goed.”

Hoofdstuk 5

Reizen door Europa 1 (1981- 1997)

49. PAKHUIS BAARN (3)

Nog geen twee weken nadat mijn ex-vrouw mij ‘voorgoed’ had uitgezwaaid, stond ze me met een lach op haar gezicht en zonder enig verwijt op Schiphol weer op te wachten. Ik was weer thuis en samen reden we naar Baarn naar ons pak huisje en onze drie poezen: Pukkie, Poekie en Tinkie. Toen ik binnenstapte stond ik gelijk oog in oog met de levensgrote foto van Osho, die zich rot lachte. Ik begreep het wel. Ook ik moest lachen…om mezelf.

Met Jan Foudraine de deur uit, had ik opeens veel meer ruimte in mijn pakhuis om te doen en laten wat ik wou. Omdat mijn vrouw en ik meer op onszelf wilden zijn, verhuisde ik van de eerste etage naar de oude kamer van Jan. Het was een heel knusse kamer die uitkeek op de achtertuin. Als ik stil was hoorde ik de vogels zingen. Links van de tuin stond een hazelnootboom te pronken, die ik als klein plantje had weten te redden van de mesthoop bij mijn schoonvader in Bloemendaal. Zowaar gaf hij nu al zijn eerste Hazel nootjes. Ik hield van de bomen en de planten. Ik voelde steeds meer de verwantschap. Zij zijn ons spiegelbeeld van wortel tot kroon, wij ademen hun adem. Weer terug in Nederland voelde ik een grote drang om weer te gaan schrijven en te zingen. Osho had me per slot van rekening niet voor niets de naam van ‘zanger van het licht’

gegeven. Voor het eerst sinds lange tijd had ik weer een microfoon in mijn handen. En ik voelde me weer die kleine jongen met zijn kinderdromen over Dorus, de KRO en de AVRO, uit de tijd in Nederland voordat we naar Australië vertrokken. Opnieuw moest ik mijn angsten overwinnen om te gaan staan en te zingen en tegen mezelf en iedereen te zeggen: “Kijk naar mij, ik ben de zanger van het licht”, maar o, wat was dat moeilijk. Want had ik mezelf niet gezworen om nooit meer op te treden? Om me nooit meer zo in de nesten te werken? De pijn, de zorgen, het verdriet, de afwijzingen en het onbegrip, het kwam allemaal in alle hevigheid terug. Ik voelde me weer dat kleine afgewezen kind dat stil en verlegen in een hoekje zat. Uiteindelijk vond ik de moed om weer te gaan zingen, voluit. In elke noot, die ik zong, zat een traan, en die traan was hoorbaar en herkenbaar, niet alleen voor mij, maar ook voor anderen. Het maakte iets bij hen los, maar niet altijd iets plezierig of positiefs, maar dat realiseerde ik me pas veel later. Ook ikzelf raakte ontroerd als ik het lied zong van ‘Hij was maar een clown’of ‘ living like a star’ en moest dan zelf vaak huilen. Gelukkig kreeg ik steun van de mensen om me heen, al waren het er niet veel. Ik moest nog enorm wennen aan de spreekwoordelijke nuchterheid van het Hollandse volk, waarbij je je vooral niet moest aanstellen en vooral ‘gewoon’ moest doen. Maar ik zette door en met mijn microfoon in mijn hand en mijn zanginstallatie aan perste ik alle lucht uit mijn longen en zong ik …eerst nog alleen, zonder publiek erbij. Op een dag, toe ik weer bezig was met mijn Inner Light Show, liep er toevallig iemand binnen, die mij hoorde zingen en zei: “het zal nog wel jaren duren, Swami, voordat je zover bent dat je hiermee kunt optreden.” En ik weet nog dat ik tóen dacht: “die man begrijpt er niets van en lult maar wat uit z’n nek”, maar achteraf gezien had die gelijk. Ook kreeg ik een keer bezoek van iemand, die – naar zijn zeggen – goede contacten had met platenmaatschappijen. Samen

luisterden we naar mijn zelfgemaakte liedjes en kozen we er één uit om op te sturen. Het werd:'Love is the Seed'. We waren er beiden heilig van overtuigd dat ze zo'n mooi lied zouden uitbrengen. Maar na een paar weken kreeg ik een briefje terug van de platenmaatschappij, waarin stond: "die vent kan niet zingen en dat lied is ook niks!" Ik heb hem toen terug geschreven dat die in therapie moest gaan, en die brief van die platenbaas heb ik toen nog ingelijst en opgehangen aan de muur om mezelf uit te dagen het tegendeel te bewijzen. 'Love is the Seed' is een lied over het goddelijke en in feite heb ik het nooit 'geschreven', maar was het er gewoon op een bepaald ogenblik. Veel van mijn werk is zo tot stand gekomen. Ze zijn mij ingegeven om door te geven. Het zijn hemelse cadeautjes. Ze zijn niet perfect, maar wel echt, net als de bomen in het bos niet perfect zijn maar wel echt. En terwijl we in ons pakhuis bezig waren met creatie en meditatie, begon bij mijn ex-vrouw en mij het idee te groeien om dit koude en benauwde kikkerland te verlaten en met onze oude Volvo voor onbepaalde tijd naar Griekenland af te reizen. Het zou een reis worden van totaal zevenduizend kilometer. Griekenland riep me en ik riep Griekenland. Het was het begin van een nieuwe liefde, een relatie die nooit meer stuk zou gaan: Griekenland en ik. In gedachten zag ik de hele reis al voor me: eerst recht door Duitsland, dan door Oostenrijk, daarna afslaan en nog eens 1200 kilometer door Joegoslavië over de beruchte Doodemans weg en dan de laatste afslag richting Athene. In Australië had ik vaak lange afstanden gereden en nu was het net of ik die herinneringen allemaal weer opnieuw beleefde. Ik hield van het reizen zelf. Het gaf me een vrij gevoel, als een vogel in de lucht.

50. MET INEKE NAAR SANTORINI, GRIEKENLAND

Griekenland stond op ons te wachten, een land waar ik nog nooit geweest was, maar waar ik zoveel mooie mensen met liefde over had horen spreken. Misschien gingen we er wel wonen. Deze reis zou een ontdekkingstocht worden. Onze Volvo, die al meer dan 10 jaar oud was, had ik voor de zekerheid laten nakijken, want hoewel hij er nog prachtig uitzag, had hij al meer dan 250.000 km op de teller. Mijn woonboot had ik voor een leuk bedrag weten te verkopen. Onze antieke kastjes en de zilveren lepeltjes hadden we verkocht aan een antiquair en de poezen hadden we ondergebracht bij vrienden. De deuren van ons pakhuis werden op slot gedaan en toen konden we eindelijk - gekleed in het rood en met onze mala om - beginnen aan de lange reis. Het was voorjaar. De vogels zongen en de bladeren kwamen al weer schuchter tevoorschijn. De tocht door Duitsland en Oostenrijk leverde niet veel problemen op. In Joegoslavië zagen we voor het eerst het grijze grauwe leven in Belgrado. We bleven daar overnachten tegen het ongehoord hoge bedrag van 50 dollar: een maandsalaris daar in die tijd. Door alle verhalen over het communisme en de KGB hadden we voortdurend het bange gevoel dat we afgeluisterd zouden worden, dus hielden we ons koest en praatten we niet veel met elkaar die avond. Wel hadden we intussen ontdekt dat de hamburgers in Joegoslavië de beste waren die we ooit hadden gegeten: drie keer zo groot en met de hand gegrild, terwijl de broodjes vers gebakken werden door vrouwen met witte kapjes op hun hoofd, alsof ze zo bij de kapper tijdens het watergolven van onder de kap waren weggelopen. Na Belgrado ging de weg verder via de Doodemans weg met z’n donkere tunneltjes richting het zuiden. Die weg deed zijn naam eer aan, want het wegdek zat vol grote gaten en soms reed je rakelings langs diepe ravijnen zonder enige beveiliging. Het was ook dodelijk vermoeiend om daar te rijden, vandaar dat mijn vrouw en ik afwisselend reden. Het gevaar deed bij mij spontaan mijn hele

katholieke opvoeding weer naar boven komen. Ik schreeuwde: "Lieve Heer, wees ons genadig" en ik denk dat ik zo wat alle heiligen van de Katholieke Kerk heb aangeroepen. Eindelijk bereikten we de grens met Griekenland en nadat onze auto en videocamera in ons paspoort waren bijgeschreven, konden we zonder veel problemen de douane passeren. Zodra we de grens over waren werd ik overweldigd door een gelukzalig gevoel: het gevoel thuis te komen, een gevoel dat ik moeilijk kan omschrijven. Ik draaide de raampjes open en snoof voor het eerst de Griekse lucht binnen. Ik voelde me vrij. Ik was aangekomen in het land van de Zorba, waar Osho het zo vaak over had gehad, over de Zorba en de Boedha in ons. Overal langs de wegen zagen we bloemen staan: de bloemen, die we zo gemist hadden in Joegoslavië. Hier scheen de zon en lachten de bloemen ons toe. Bij een restaurant aan het water stopten we en bestelden we vis en een flesje wijn erbij. Het eten smaakte ons voortreffelijk, alleen de rekening viel ons zwaar op de maag: het bleek hier nog duurder te zijn dan in Nederland. Maar met een volle maag en luid zingend zetten we onze reis voort richting Thessaloniki. Het lied dat we zongen was een lied van Osho: "The universe is singing a song, the universe is dancing along, the universe is singing on a day like this!"

Na een paar honderd kilometer rijden langs de kust richting Athene, vonden we in de buurt van Olympus een mooi plekje aan zee. "Hier gaan we nooit meer weg", zeiden we tegen elkaar, tot we daar wat andere toeristen leerden kennen die op de terugreis waren en die ons vertelden dat dit niet het mooiste plekje was en dat het mooiste stuk nog moest komen. Een van hen raadde ons aan naar het vulkanische eiland Santorini te gaan, eerst zo 'n driehonderd kilometer verder naar Pireus en daarna met de boot nog zo'n 12 uur varen. Het leek ons wel wat. We hadden immers niets gepland. Na

een paar dagen rust vertrokken we richting Santorini. Met de Acropolis op de achtergrond reden we Athene door op weg naar de haven van Pireus. Daar kochten we een kaartje en gingen met auto en al aan boord. Drie en een half duizend kilometer van huis voeren wij over de blauwe zee, waar dolfijnen af en toe uit het water sprongen om ons te begroeten. Die nacht lagen we op ons rug op het dek en staarden we naar de heldere hemel met zijn miljoenen sterren. Oh, wat was het leven goed. Hier hadden een kleine tweeduizend jaar geleden ook de apostelen van Jezus gevaren. Even legden we aan in Patmos, het eiland waar Johannes de Doper, naar ik meende, ook aan land was gegaan. In ieder geval zag het stadje er indrukwekkend uit met dat grote verlichte kruis boven op de berg. Nog even en we zouden Santorini bereiken. Toen we aankwamen, wisten we nog niet dat Santorini een oude vulkanische krater was en dat je om op het eiland te komen, honderden meters steil omhoog moest klimmen over een smal uit de rots uitgehouwen weggetje. Met de auto! Vanwege mijn hoogtevrees zag ik dat totaal niet zitten en vroeg ter plaatse iemand om dit voor mij te doen. Maar… eenmaal boven, openbaarde zich een Godswonder van ongekende schoonheid. Mijn hart knalde open van liefde. Wát een eiland, wát een rijkdom, wát een zuiverheid. Hellas, het land van licht en zee. De Zobra in de Boeddha: de Boeddha in de Zorba. Dit was mijn haven. Dit was mijn thuis. Tranen vloeiden langs mijn wangen, dikke tranen van herkenning en grote ontroering. Mijn vorig leven moest zich hier hebben afgespeeld. In gedachten zag ik mezelf daar lopen bij de blauwe zee in een lang wit gewaad omringd door schone vrouwen. Ik voelde dat dit eiland iets in mij deed bewegen en ik voelde ook dat het eiland zelf voortdurend in beweging was. Elk moment kon er op dit eiland - dat in feite niets anders was dan een kraterrand van een aloude vulkaan was - weer een uitbarsting of aardbeving plaatsvinden. Ik voelde de spanning

en de kracht in mijn lijf. Wat een klap zal dat gegeven hebben zo'n 1500 jaar geleden toen die enorme uitbarsting plaatsvond en het hele hart van het eiland werd weggeblazen. Was dit Atlantis, het verloren eiland waar zoveel verhalen over werden verteld? Mijn hart zei 'ja' en nog eens 'ja'. Intussen hadden we op het strand onze bungalowtent opgezet tussen wat boompjes, maar al snel kregen we in de gaten dat dit niet zo'n goed idee was. Het was nog te vroeg in het jaar en tegen de stevige winden, waar het eiland zo bekend en berucht om was, was onze tent beslist niet opgewassen. We besloten daarom ergens een kamer te huren, heel eenvoudig en goedkoop. We gingen op zoek en kwamen bij een oud mannetje met twee ezels. Het was het meest armoedige kamertje dat je je kon indenken, zo ongelooflijk primitief. Eigenlijk was het geen kamer maar een betonnen ezel stal. Elke dag kwam het oude mannetje bij ons met wat microtomaten of kleine komkommers, en vroeg dan aan ons: "today, tomorrow, tonight, you sleep here?" en dan zeiden wij maar weer: "yes". Het was 1983 en het eiland was nog niet zo ontdekt door het toerisme. Alles was nog vrij en open en het toilet was overal en je slaapplaats was ook overal, in een oude schuur of onder de sterrenhemel. We waren de eerste buitenlanders op het eiland dat seizoen en we leerden al snel enkele Griekse vrienden kennen die ons niet als verwende toeristen zagen. Een daarvan heette Nicos die samen met zijn familie een restaurant runde op een van de mooiste plekjes van het eiland aan het strand van Perissa. Nicos en ik werden al snel dikke vrienden. Weken gingen voorbij. Op een van mijn wandelingen op het eiland vond ik in de bergen achter Perrisa een prachtige grot van puimsteen. Vanuit die grot kon je praktisch het hele eiland overzien. Dat gaf me een koninklijk gevoel. Het was daar, dat ik het idee kreeg om te gaan schrijven. Een stem in mijn hart zong voortdurend: "Oh Island in the sun, make me one, oh island in the sun, make me one."

Het klonk als een soort echo uit een ver verleden. Het deed me denken aan mijn verblijf op het eiland Rotnest voor de kust in West-Australië, waar ik voor het eerst mijn ingegeven teksten begon neer te schrijven. Ook hier voelde ik van binnenuit dat ik moest schrijven en dat ik daarvoor alleen moest zijn.

Maar het ging anders. Ik weet niet meer wat precies de aanleiding was, maar op een gegeven moment wilde mijn vrouw terug naar Nederland. We hadden geen ruzie gehad of zo, maar het voelde gewoon niet goed meer om daar samen te zijn. Uiteindelijk besloot ik haar in onze ouwe Volvo naar Nederland terug te rijden. In mijn hart nam ik mezelf wel voor om zelf zo spoedig mogelijk weer naar Santorini terug te keren. We namen afscheid van het eiland en van al onze goede vrienden. Nog één keer stopten we op al die mooie plekjes langs de kust, waar we zo van waren gaan houden. Daarna reden we met een rotvaart over de dodeman weg door Joegoslavië. Nog één keer die lekkere hamburgers en daarna Oostenrijk en Duitsland en dan was je alweer bijna thuis met nog maar 1000 kilometer te gaan. Het weer was goed en ik raakte al wat gewend aan die bochtige wegen door de bergen met hun diepe afgronden en donkere tunnels.

Eenmaal weer thuis in ons pakhuis in Baarn was alles nog precies zoals we het hadden achtergelaten. Onze poezen verwelkomden ons. Al mijn video- en audioapparatuur stond me als het ware al op te wachten. Wonder boven wonder bleek er meer geld op mijn bankrekening te staan dan ik had verwacht. Ook kreeg ik nog geld van de verkoop van mijn boot. Met al dat geld was er maar één ding waar ik aan dacht: zo snel mogelijk terug naar Griekenland, naar mijn eiland Santorini. Ik wilde terug om te schrijven en heel misschien de kost te verdienen met een paar liedjes, die ik had ingestudeerd. Mijn grote Dynacord zanginstallatie kon ik dit keer

meenemen, omdat er nu ruimte genoeg was in de Volvo. Ik was in verhoogde staat van paraatheid en niet meer te stuiten. Na mijn vertrek uit Australië had ik nooit iets gevonden dat in mijn ogen mooier was en meer bij mij paste. Griekenland, het land van Zorba, met z'n blauwe zee, z'n zwarte lavazand en lichte puimsteen, dat de wind met zich mee nam van eiland naar eiland. Het plan was dat ik alles wat ik zou opnemen en schrijven, naar Nederland zou sturen om het daar later in het Nederlands te vertalen. Daar is echter nooit iets van terecht gekomen, want op de dag dat ik vertrok, sloeg de bliksem in en was alles dat met een stekker in een stop kontakt had gezeten doorgebrand tot aan de telefoon en televisie aan toe.

51. ALLEEN NAAR SANTORINI, GRIEKENLAND

Omdat ik de weg nu goed kende reed ik blindelings naar Griekenland. Maar ook deze keer kreeg ik tijdens mijn reis door Joegoslavië toch weer angstige gevoelens. Alles ging goed tot aan de grens met Griekenland. Omdat ik een grote zanginstallatie bij me had en een klein buitenboordmotortje, moest alles weer in mijn paspoort worden geschreven. Als ik deze zaken niet kon tonen wanneer ik Griekenland weer uit zou gaan, zou ik als smokkelaar opgepakt worden. Ik kreeg te horen dat alles waar een stekker aan zat in het paspoort moest worden geschreven. Ik heb dat goed in mijn oren geknoopt en heb later alleen nog spullen meegenomen naar Griekenland waar géén stekker aan zat. Daar kon je namelijk goede winst op maken bij verkoop in Griekenland, omdat de prijzen daar gemiddeld drie keer zo hoog waren als in Nederland. Ik heb jonge mensen gekend, die in hun rugzak een videorecorder hadden zitten en die niet aangaven bij de douane en die videorecorder daarna in Griekenland verkochten en van de opbrengst een maand konden leven.

Terug op Santorini werd ik met open mond en hart ontvangen. Ze waren met stomheid geslagen omdat ze niet konden begrijpen dat ik in zo'n korte tijd heen en weer gereden was naar Nederland. Ook waren ze geroerd door mijn liefde voor het eiland. Ze sloten mij in hun harten. Dit keer schonken ze, speciaal voor mij, de beste wijn uit de wijnkelders van Pappa Babanies, de vader van Nicos. Deze bijzondere wijn was gemaakt uit de druiven die groeiden op het zwarte lava zand en werd 'benzine' genoemd, omdat je er beter door ging lopen en je er beter door ging voelen. Alleen speciale gasten kregen deze wijn geserveerd en ik was trots dat mij die eer te beurt viel. Ik was terug op mijn eiland, alleen met de bergen, de zee en het lava strand, waar ik zo van hield. Naakt liggend in de branding, met de golven die telkens over mij heen spoelden, voelde het als een zuivering, alsof ik opnieuw gedoopt werd. Dagelijks parkeerde ik mijn auto aan de voet van de berg en klom ik over de grote keien naar mijn grot. Daar ging ik zitten op een grote steen met mijn cassetterecorder in de aanslag. Ik luisterde alleen en hoorde dan woorden en een lied en dat legde ik dan meteen vast. " Oh Santorini, oh island in the sun, one day we will be one, I hear your winds blowing, your oceans rolling and knowing, I hear your winds saying, that men must keep on playing, untill he found his child again."

Mijn Innere Kind had ik al snel hervonden. Lopend over het zwarte lava zand stopte ik soms om de kleine steentjes op te rapen en door mijn vingers te laten glippen zodat ze een bergje vormden. Dan weer pakte ik een stokje en tekende daarmee boter-kaas-en-eieren op het net door een golf overspoelde natte zand en meestal won ik ook nog. Ik wist het zeker. Hier was mijn thuis. De zoute lucht zuiverde mijn lichaam. Lopend, pootje badend langs het strand, kon ik uren in het moment blijven. Stap voor stap, steen voor steen,

zonder gedachten. Er was geen einddoel, geen bestemming, alleen het lopen. Van Nicos leerde ik al gauw de plekjes kennen waar andere toeristen nooit kwamen. Ik begon daardoor het eiland steeds meer en beter te kennen en meer lief te hebben.

Mijn avonden bracht ik vaak door in de Dorians Pub die Nicos net had geopend. Na een hele dag werken in het restaurant van zijn familie was hij vanaf 9 uur ’s avonds met zijn vrouw Lulu in zijn eigen bedrijf in de weer. En daar in die pub had ik mijn eerste optreden als zanger. We hadden mijn grote zanginstallatie uit de opslag gehaald en in de Dorian Pub opgesteld en verscholen achter een pilaar begon ik voor het eerst te zingen. Ik was doodsbang en trilde op mijn benen. Sinds Australië had ik niet meer zo in het openbaar gezongen. Alle herinneringen aan die tijd kwamen weer boven. Het toeristenseizoen was nog niet begonnen en de meeste aanwezigen waren daarom Grieken en zij reageerden enthousiast. “Kom naar voren, Luka”, zeiden ze, “ga in ons midden staan, we willen je zien.” Ze genoten van mijn vertolking van ‘Strangers In The Night’ en ‘My Way’ van Frank Sinatra. Ik begon hoe langer hoe meer mijn zelfvertrouwen terug te krijgen. Mijn hart ging open en ik zong zoals ik nog nooit gezongen had. In mijn kontzak zat mijn mala met de foto van Osho eraan. Met mijn ene hand hield ik mijn mala vast en met de andere de microfoon. Het gaf me de kracht en het besef van er mogen zijn. En weer hoorde ik in mijn hart, de woorden die Osho mij had gezegd: “Jij bent de zanger van het licht.” Toen ik klaar was kreeg ik een overweldigend applaus van het publiek. Iedereen bood me drankjes aan die ik trouwens niet opdronk, hoogstens een klein glaasje wijn, want ik was intussen een cola-man geworden. Door deze ervaring wist ik dat ik – zolang ik kon zingen – me nergens zorgen over hoefde te maken. Het grote geluk lachte mij toe. Ik begon hoe langer hoe meer vrienden te maken op het eiland.

Soms hielp ik vissers bij het binnenhalen van de netten. Als ruil voor mijn hulp kreeg ik dan wat visjes mee die Nicos dan weer ’s avonds voor me op de gril legde. Ook had ik mijn professionele videocamera meegenomen naar Santorini. Voor de Grieken daar was dat een camera, waarvan ze alleen maar konden dromen. Ik begon hen te filmen en zag hoe ze genoten als ze de opnames terugzagen. Al snel werd ik overal gevraagd om opnames te maken, op feesten en huwelijken. Een keer werd ik uitgenodigd in een grote zaal. Er zaten honderden Grieken die als kakelende kippen door elkaar heen schreeuwden. Op het podium stond een of andere beroemde bouzouki speler uit Athene. Hij speelde helemaal vanuit zijn hart. Ik was ondersteboven van de prachtige klank. Op een gegeven moment komt hij al spelend op zijn instrument van het toneel af en loopt recht op mij af en gaat recht voor me staan. Hij kijkt me met zijn grote donkere Griekse ogen aan en zegt: “ik speel alleen voor jou, want jij luistert!” Dat moment heeft grote indruk op me gemaakt en later, toen ik zelf in grote hotels begon te zingen, liep ik net als hij elke avond naar een mooie vrouw in het publiek en keek haar dan diep in haar ogen en zei dan: “ik zing alleen voor jou…omdat jij luistert!”

Op een avond stond ik met mijn cola aan de bar in Spiros Disco, die pal tegenover de Dorian Pub lag. Het was een soort openlucht disco, waar wel 400 mensen in konden. Bij Spiros Disco hoorde een grote tuin, waar allerlei opgegraven oudheden opgesteld stonden, die de eigenaar Spiros zelf had gevonden. Ik stond daar alleen aan de bar in gedachten verzonken, toen ik plotseling een soort herbeleving kreeg. Ik zag dat het eiland Santorini bezig was zichzelf op te blazen. Ik stond erbij en keek naar de enorme vulkaanuitbarsting. Zodra de beelden voorbij waren, hoorde ik een stem in mijn hart zeggen: “je zult sterven als je 54 jaar oud bent”, en die stem herhaalde zich een

aantal malen en ik wist niet waar die stem vandaan kwam. Sindsdien zou die ene zin mij nooit meer loslaten: “je zult sterven als je 54 jaar oud bent.” Wie zei dat? Waar kwam die stem vandaan? Op dat moment was ik 39 jaar dus als het waar was, had ik nog 15 jaar te gaan. Die avond verliet ik de disco van Spiros als een ander mens, maar wat er precies anders was kon ik niet zeggen. Die beleving was zo levensecht geweest dat het me beangstigde. Ik liep naar de overkant langs het pad naar het strand. Daar ging ik zitten terwijl de zon langzaam onderging. Ik strekte mijzelf uit op het zwarte lava zand, dat eens met enorme kracht uit die grote vulkaan omhoog was gespoten en de hele Middellandse Zee in een kolkende watermassa had veranderd. En weer zag ik mezelf langs het water lopen in een lang wit gewaad. Was ik in een vorig leven misschien ook hier geweest? Was ik hier misschien teruggekomen om iets af te maken of terug te vinden? Niemand die mij antwoord kon geven. En weer hoorde ik die stem: “als je 54 jaar oud bent, zul je sterven”, en op dat moment kreeg ik een heel beklemmend gevoel over me alsof ik morgen al dood zou gaan. Ik raakte in paniek want ik wilde nog zo graag leven en was nog lang niet klaar hier op aarde. Maar mijn lichaam kon dat angstgevoel niet meer loslaten. Deze beangstigende ervaring kon ik op dat moment met niemand delen. Ik was alleen op het verlaten strand en keek naar boven naar de prachtige sterren die steeds helderder begonnen te schijnen. Ik was alleen met de stilte en de hemel boven me. Ik keerde helemaal naar binnen en vond rust. Die avond zong ik bij Nicos in de Dorian Pub weer gratis mijn paar liedjes en de sterren twinkelden aan de hemel en schenen met hun licht op de golven van de zee.

Die avond was mij niet in de koude kleren gaan zitten. Naast een gevoel van angst, voelde ik dat ik nog zoveel moest doen en die druk zou me niet meer loslaten. Ondertussen genoot ik van de

ongelooflijke schoonheid van het eiland en van de mensen, die ik zo lief had. Ze waren soms zo naïef, zo open en gevend. Zo raakte ik bevriend met een familie uit het dorp, die een stuk land in bezit had aan het strand. Ze hadden van de bank geld gekregen om daar een groot hotel op te zetten. Toen het hotel klaar was wilden ze met witte verf in Griekse letters de naam van het hotel er op schrijven. Maar ze wilden de letters zó groot hebben dat het hele woord niet op de gevel paste. De laatste twee letters hebben ze er toen maar onder gezet. Oh, wat heb ik daar om moeten lachen. Dat was nou het Griekenland, waar ik van hield. Zoiets van: we hebben prachtige douches, maar helaas geen water. Langzamerhand vonden mijn Griekse vrienden dat het tijd werd dat ik maar eens naar een mooie woning moest gaan uitkijken. Nog voor ze hadden gevraagd of ik het wel kon betalen, mocht ik kiezen tussen een oude molen of een huis in het dorp Emborio, waar Nicos hele familie woonde. Het werd het huis omdat de molen in slechte staat was. Tot mijn grote verbazing begonnen verschillende families meteen het huis op te knappen tot aan nieuwe inbouwkasten aan toe. Het was te mooi om waar te zijn. Het huis had een groot terras met uitzicht over zee. Ik raakte zo al snel ingeburgerd in hun dorp. Elke dag werd er op mijn deur geklopt en stond er wel weer iemand met citroenen, hazelnoten, vijgen, microtomaten, eieren en ga zo maar door. Ik werd er verlegen van. Alles kwam zomaar naar mij toe. Dat had ik nog nooit meegemaakt. Ik keek naar de hemel en dankte wie dan ook voor al dit moois dat de aarde mij te bieden had. Maar een stem in me zei me: “dit is voor jou.” Mijn tranen parelden rijkelijk tussen de pas gekregen hazelnoten die ik in mijn hand hield. Wie had kunnen denken dat het leven zo mooi en goed kon zijn. En dat ik dit alles waard was. Wat een ander leven was dit dan het leven in Australië, waar ik in gevangenissen en gekkenhuizen had gezeten. En weer kwam het gevoel naar boven van: “oh, maar ik ga dood,

wat erg toch om dit alles te moeten achterlaten.” Toen ik 19 jaar was en zelfmoord probeerde te plegen, had ik toen maar kunnen zien hoe mooi het leven werkelijk was of kon zijn. Maar dat is achteraf gepraat. Mijn ogen waren toen nog zo vol met tranen, boosheid en verlatenheid, die als een zwart gordijn voor mijn ogen hingen. Pas toen het gordijn was opgetrokken, kon ik de schoonheid van het leven aanschouwen.

Nu, hier op dit wonderschone Griekse eiland, was er schoonheid in overvloed. Mijn hart liep over van geluk en ontroering. Elke avond begon mijn stem hierdoor mooier te klinken. Ik durfde weer midden tussen de mensen te gaan staan en met een groot hart zong ik dan ‘I am Sailing’ van Rod Stewart of ‘You Never Walk Alone.’ En na afloop van mijn optreden, als de zaak van Nicos was gesloten, had Lulu altijd eten klaarstaan, dat ze speciaal voor ons had bereid. Dan zaten we daar met zijn drieën om een uur of een of twee ’s nachts te genieten van ons eten met in de verte het geluid van de klotsende golven en het geronk van een vissersbootje, dat zijn netten aan het uitzetten was voor de nacht. ’s Nachts vanuit mijn bed in het dorp Emborio keek ik door het raam omhoog en zag ik de miljoenen twinkelende sterren die me gezelschap hielden. Ik voelde me hier thuis en ontspannen. Opeens dacht ik terug aan de vele gesprekken die ik die avond aan de bar had gehad. Het viel me op hoezeer de mensen belangstelling hadden voor wat ik te zeggen had. Een keer praatten we over de eenheid van het leven; over dat alles één was. Ook Nicos stond daarbij en vroeg maar: “Luka, hoe kan dat nou?” Toen pakte ik een glas water dat op de bar stond en zei: “kijk, dat zijn allemaal druppels samen” en ik stak mijn vinger in het glas en liet zien hoe een paar druppels van mijn vinger gleden. Toen hoorde ik iemand vragen: “maar waar gaan we dan heen als we dood zijn?” Ik draaide het glas om en al het water viel op de

grond en vloeide weg. “Daar”, zei ik, “daar gaan we heen.” Ik zag hoe Nico’s mond open viel van verbazing. Nog jaren later had hij het nog vaak over dat glas water. Wat hebben we toen gelachen. Met die lach om mijn mond viel ik in slaap met naast me, jawel, een glaasje water om mijn dorst te lessen. Want ondanks de frisse wind, die door het open raam naar binnen kwam, was het ook ’s nachts nog vaak warm. ’s Morgens zat ik op mijn terras met koffie en verse broodjes, die ik even daarvoor bij het bakkertje om de hoek had gekocht. Ik keek over het eiland en tuurde in de verte naar de blauwe golven die omhoog spatten. Dan pakte ik pen en papier en begon te schrijven, zomaar, zonder een bepaald idee vooraf. Ik snoof de geur van het eiland op en kreeg een melancholisch gevoel. Eens zou ik dit alles weer moeten verlaten want mijn reis zou verder gaan. Waarheen wist ik niet en waarom al helemaal niet. Nu was ik hier en het leven gaf me alles. Ik wist dat de dag zou komen dat ik met weemoed in mijn hart dit alles weer terug moest geven. En terwijl ik nog een slok koffie door mijn keel liet glijden, kwam mijn buurman langs met wat eieren. Samen genoten we van een geweldig ontbijt, zonder iets te zeggen want we verstonden elkaar niet, maar onze blikken spraken boekdelen. We begrepen elkaar: geven en nemen, nemen en geven. Ja, dit is het leven, zo moet het leven zijn. Ja, het kan niet anders, zo moet het leven zijn.

En zo ging een zomer voorbij. Het seizoen liep ten einde en voor Nicos en de meeste eilandbewoners kwamen nu de mooiste maanden - de maanden zonder toeristen - , de maanden waarin de druiven werden binnengehaald. Ik kreeg het aanbod om de winter op het eiland door te brengen, maar winter op een eiland betekent: geen transport meer met het vaste land, grote vallende stenen op de weg en een gevaarlijke wind, die mensen de zee in trekt. Maar ook een kijkje in mijn portemonnee vertelde me dat ik het niet

moest doen en dat het tijd was om in mijn rood gespoten Volvo te stappen richting Holland. Het afscheid van de mensen die ik zo lief had viel me zwaar, maar ik voelde dat het op dit moment de juiste beslissing was. Het eiland had van mij een ander mens gemaakt en me dichter bij mijzelf gebracht. Maar ook hier had ik grote angsten gevoeld. Later zou ik leren, dat 'groeien' sterven is en 'sterven' groeien. 'Groeien' betekent loslaten, het bewust loslaten van het oude en het nieuwe onvoorwaardelijk aanvaarden.

52. PAKHUIS BAARN (4)

De dag dat ik wegreed wist ik al dat ik weer terug zou keren naar dit eiland. En ook al was ik niet daar, mijn hart bleef verbonden met het licht van Santorini. Santorini, dat stond voor mij vast, was het verdwenen Atlantis, het eiland van liefde en vrede. Mijn vorig leven was daar geëindigd en in dit leven kon ik mijn weg van daaruit weer vervolgen, de weg naar het niets, al hoewel ik me daar toen nog niet zo bewust van was. In de kofferbak van mijn auto lagen een grote kruik wijn van 10 liter - de lekkerste wijn van het eiland - en kilo's hazelnoten en een groot wit geborduurd kleed, dat Nicos' moeder voor mijn ex-vrouw had gemaakt. Zelf had ik nog wat grote keien lava en puimsteen meegenomen die ik had uitgezocht om de tuin in ons centrum mee te versieren. Rijdend door Joegoslavië over de Doodemans weg spookte het weer door mijn hoofd dat ik zou sterven als ik 54 jaar was. Het was een gedachte die als een vastgeroeste spijker in mijn geheugen zat gegrift. Het gaf alles wat ik deed een gevoel van haast en urgentie, van opschieten. Aan de andere kant gaf het me ook het stukje zekerheid dat ik - voorlopig tenminste - nog niet dood zou gaan.

Terug in Nederland werd ik onthaald als een verloren zoon die iets strafbaars had gedaan en kwam ik meteen in de realiteit van alledag terecht. De bliksem was ingeslagen in ons centrum en had veel verwoest. Ook Jan Foudraine was weer terug al woonde hij nu ergens anders. Al snel nam ik de draad weer op en begon ik met het opnemen en kopiëren van cassettes en video's. Voorzichtig begon ik de liedjes en de gedichten, die ik in Santorini had geschreven, te zingen en voor te dragen in mijn centrum. Jan Foudraine, die beneden zat en het aanhoorde had er echter geen goed woord voor over. Hij vond het allemaal maar emotioneel ego-gedoe. Dit soort opmerkingen verwarde me erg. In Amerika was ondertussen ook van alles aan de hand. In de Osho-nederzetting in Oregon rommelde het. Vele sannyasins uit de top waren opgestapt. Over het waarom werd heel geheimzinnig gedaan. Er werd trouwens helemaal geheimzinnig gedaan. Het was de tijd van de opkomst van Aids. Omdat we nog vrij waren in het bedrijven van de liefde, werd ook ons gevraagd om een Aidstest te doen in Amsterdam. De uitslag van de test duurde een paar weken. Ik weet nog dat we met z'n allen werden opgeroepen, ook ik dus. Ik zie me daar nog staan in de rij. Op een bepaald moment werd ik samen met een paar anderen uit de rij gehaald. We moesten ons melden in een apart klein kamertje. De angst sloeg me om mijn hart. Al die anderen kregen het bericht dat ze geen aids hadden. Maar ons werd verteld dat ze helaas nog geen tijd hadden gehad om iedereen te controleren en daar hoorde ik ook bij. Ik zou de uitslag later toegestuurd krijgen. Dat hebben ze ook gedaan, en gelukkig… geen aids. Toen we daar allemaal samen waren in Amsterdam, kregen we ook te horen dat we binnenkort belangrijk nieuws zouden vernemen over Osho. Wat precies, konden ze niet zeggen, maar ik voelde de spanning. Met diezelfde spanning gingen we terug naar ons pand in Baarn, nog steeds in onze rode kleding met mala. Maar er kwamen steeds meer

tegenstrijdige berichten. Dat het beter was geen rode kleding meer te dragen. Ook hoorden we het gerucht dat een aantal sannyasins in elkaar waren geslagen. In het begin was iedereen heel positief en aardig tegenover ons geweest, maar nu waren de reacties 180 graden omgedraaid. Ons werd aangeraden om ons rustig te houden. Ook mijn eigen familie reageerde steeds agressiever. De Bhagwan beweging was voor hen een sekte en Osho zelf een oplichter. Op een dag werden we gebeld en gevraagd om naar Amsterdam te komen om in de disco Zorba the Buddha het laatste nieuws te vernemen. Toen we daar verzameld waren werd er een videoband gestart. Wat we te zien kregen was een boze Osho. Ik kon mijn ogen en oren niet geloven. Hier wilde ik niets mee te maken hebben en ik stond op het punt mijn mala ketting met zijn foto af te rukken en op de grond te gooien. Maar toch weerhield iets me. Het was me allemaal nog niet helemaal duidelijk. Het deed me allemaal herinneren aan die keer dat ik bij een lezing moest aanhoren dat Jezus slechts een zielige homo was geweest met twaalf homo's achter zich aan. En nu dan Osho, die een perverse en boosaardige seksmaniak zou zijn. Al mijn oude denkbeelden werden in één klap kapot geslagen zonder dat ik wist wat ik er zelf van denken moest. Terug in ons centrum bleven die tegenstrijdige berichten ons bereiken. Maar wat was nu waar en wat niet? Toen hoorden we dat Osho gevangen was genomen omdat hij volgens de Amerikaanse politie met al zijn geld en juwelen had geprobeerd het land uit te vluchten. Onze droom om ooit samen met andere sannyasins in een paradijselijke omgeving in Oregon te wonen en te werken, spatte uiteen. In één klap was ons hele leven totaal veranderd.

53. BETTY

Op een dag werd er bij ons pakhuis aan de voordeur gebeld. Toen ik open deed zag ik een jonge dame van rond de 35 jaar met kort blond haar en een open gezicht en heldere blauwe ogen. Even dacht ik dat het moeder Maria zelf was. Maar het was geen Maria en ze heette ook geen Maria, maar Betty. Ze vertelde dat ze net gescheiden was en dat ze drie kinderen had en nu op een flatje woonde. Ze had onze groep vaak zien lopen als we naar het dorp Baarn wandelden. Nu wilde zij zich bij ons aansluiten. Ze had iets aparts. Ze was erg spiritueel en kon prachtig schilderen. Ook kon ze bepaalde opmerking maken waar ik versteld van stond. Er groeide al snel iets tussen ons. Daar ik intussen gescheiden was en vrij was om te doen en laten wat ik wou, duurde het niet lang of wij beleefden de ene heftige nacht na de andere in haar flatje. Zowel zij als ik wist niet wat ons overkwam. De enorme energie die loskwam gaf mij voor het eerst in mijn leven een eenheidsgevoel. Wel merkte ik dat Betty niet goed geaard was. Ze zat zo hoog in haar bewustzijn dat ze als het ware af en toe wegvloog. In die tijd had ik daar nog weinig ervaring mee. Ik vertelde haar van mijn angstgedachte dat ik op mijn 54 jaar zou sterven. Zij probeerde mij wel te helpen mijn probleem op te lossen en te verklaren, maar ook zij kwam er niet uit. Tijdens een van onze liefdesnachten verviel ik in een staat van regressie. Ik ging daarin terug naar het eiland Santorini en zag ons beiden in een lang wit gewaad bij de blauwe zee. Ik zag dat zij haar voet in het water dipte en op dat moment zag ik dat haar voet één werd met het blauwe water, dat alles één werd, en toen verdween het inzicht weer. Het waren dit soort unieke ervaringen die onze relatie zo hecht en heftig maakte. Mijn ex-vrouw had ondertussen ook een nieuwe relatie en verliet het huis. Ik bleef alleen achter in het centrum, maar alleen in dat pakhuis, zag ik niet zitten. Op een dag stond Betty plotseling voor de deur, maar dit keer niet alleen. Ze stond daar met haar drie kinderen en een stapel dekens en vroeg

of ze bij me mocht intrekken. Ik was met stomheid geslagen, en mompelde: “ja”, maar de kinderen protesteerden zo erg dat het op het laatste moment toch niet doorging. De kinderen werden ondergebracht bij hun vader die om de hoek woonde en dat was ook beter. Maar Betty zette door, gaf haar flat op en kwam bij mij wonen. Het onderhoud van het pakhuis begon ik steeds meer als een last te ervaren. Uiteindelijk gaf ik het pakhuis terug aan mijn ex, die inmiddels op kamers woonde in Baarn met haar nieuwe vriend, die bouwvakker was, en dat kwam prima uit want er mankeerde wel het een en ander aan het pand. Na de overdracht ging het snel berg afwaarts met de workshops en lezingen in het centrum. Op het laatst kwam er niemand meer opdagen en ook Jan Foudraine was al snel in geen velden of wegen meer te bekennen. Nu ik mijn handen vrij had, begon ik plannen te maken om samen met Betty - die intussen ook sannyasin geworden was en nu Archan Sukita heette - met een busje op reis te gaan. Maar we hadden nog even de tijd want eerst moest de lezingenserie nog afgemaakt worden. Bhagwan zat intussen ergens in een gevangenis maar waar precies wist niemand en wat er precies in Oregon aan de hand was, wist ook niemand. Na enige tijd kregen wij berichten door dat Osho vrij gelaten zou worden op voorwaarde dat hij toe zou geven dat hij de emigratie wet had overtreden. Hij moest een flinke boete betalen en mocht vijf jaar lang niet meer in Amerika komen. Even later hoorden we dat Osho na vele omzwervingen was neergestreken op Kreta en daar voorlopig zou blijven. Onmiddellijk trokken uit alle windstreken volgelingen van hem naar Kreta om hem daar op te zoeken. Ook wij besloten daarheen te gaan. Het busje voor de reis had ik ondertussen gekocht, maar er moest nog wel een nieuwe motor in. De lezingenserie was ondertussen afgelopen, het huis was overgedragen, dus konden Archan en ik op weg naar Griekenland, naar Kreta, op weg naar de meester, een reis van 3000 kilometer.

54. MET BETTY NAAR KRETA, GRIEKENLAND?

En voor de zoveelste keer reed ik door Joegoslavisch, door de donkere tunnels en over de Doodemans weg. Ons blauwe LT 28 Volkswagenbusje met de nieuwe Audi motor erin deed het prima, al zoop die wel benzine. ’s Nachts sliepen we lepeltje aan lepeltje in onze kleine bus ergens op een parkeerplaats met de deuren goed op slot. We waren zo vrij als de vogeltjes die naast de bus hun laatste liedje floten voordat ook zij het voor gezien hielden. Het leven lachte ons toe. Nog 1000 kilometer waren we van de Griekse grens verwijderd. Vlak voor de grens sloeg de schrik mij om het hart. Ik was vergeten wat broodjes en koffie af te rekenen bij het benzinestation waar we voor het laatst getankt hadden. De paniek sloeg toe toen ik me realiseerde wat er zou kunnen gebeuren. Als ze er achter zouden komen en de politie zouden inschakelen? Ik wilde terugrijden om alsnog te betalen, maar we waren al 50 kilometer verder, en omdat we slecht bij kas zaten besloten we het erop te wagen en gewoon verder te rijden. Het werden bange kilometers en op elke hoek leek wel een politiewagen te staan.

Uiteindelijk bereikten we de grens van Griekenland, waar douanebeambten ons met argwaan leken te bekijken alsof we de grootste criminelen van de wereld waren. Toen we eindelijk aan de beurt waren, werden onze VW bus en de zanginstallatie in ons paspoort geschreven. Net toen we het sein kregen dat we door mochten rijden, wilde een vent nog even in een van de zitbanken kijken die ik aan iedere zijkant van de bus had gemaakt. Omdat ik dacht dat we niets te verbergen hadden, stonden we rustig buiten de auto te wachten, toen we plotseling werden beetgegrepen en mee werden gesleurd naar een kantoor. Daar zag ik een stapel Osho boeken en tapes en ook onze rode kleren op een bureau liggen. Er stonden drie woedende mannen om heen die in het Grieks naar ons

schreeuwden, waar wij natuurlijk niets van verstonden. Toen hoorde wij iemand iets zeggen van “hé, you sell?”, waarop ik meteen “nee” zei en hem probeerde duidelijk te maken dat het voor onszelf was. Ik herkende die Griekse woede en voelde een paniek in me opkomen. Ik weet nog dat ik naar Betty schreeuwde dat ze niet moest vergeten contact op te nemen met de Nederlandse Ambassade. Even dacht ik echt dat we uit elkaar zouden worden gerukt en gevangen zouden worden gezet. Want ik herinnerde me een kranten artikel dat ik in Nederland had gelezen over een man, die 6 maanden gevangenisstraf had gekregen omdat hij een stapel bijbels de grens over had willen smokkelen. En ik kende de Grieken wel. Vandaag is het dit, morgen dat. Je kon zomaar als spion worden opgepakt als je ergens toevallig foto’s maakte. En als je als vrouw ergens topless op het strand aan het zonnen was, kon je ook direct de bak in. Ondertussen werd de hele bus overhoop gehaald. Alles werd eruit gesmeten en op een hoop gegooid. Alles wat we met zoveel liefde in elkaar hadden gezet, zag er nu uit als één grote vuilnisbelt. Daarna moesten we wachten en nog eens wachten. Slechts een paar meter verder lag onze vrijheid, het Griekenland dat ik zo lief had. Ik zag de mooie bloemen en struiken langs de weg, die nu in bloei stonden – het was maart. Daar stonden we, angstig bij elkaar. De minuten duurden uren. We waren al afscheid van elkaar aan het nemen, toen we plotseling weer binnen werden geroepen. Een of andere belangrijke functionaris zei dat we konden gaan en riep: “go,go, go!” Een ander donderde onze boeken, tapes en kleren weer achter in de bus. Ik wist niet hoe snel ik de bus in moest springen en Betty ook. Achtervolgd door woedende blikken reden we op tot de laatste slagboom. Een paar van die douanemannetjes maakten nog een soort dansje voor ons met hun handen naar boven gericht en riepen: “Halleluja, halleluja.” Uiteindelijk ging de slagboom omhoog.

Zonder iets te zeggen gaf ik vol gas en reed ik Griekenland binnen; weg van die grens, weg van dat onbegrip. Na zo'n 50 kilometer stopte ik zonder iets te zeggen en wierp een blik achter in de bus en zag de enorme ravage. De dag was nog vroeg en we maakten zonder iets te zeggen - zonder elkaar zelfs maar aan te kijken - koffie. Met liefde brachten we de bus weer terug in de oorspronkelijke staat. De boeken van Osho stopten we voor de zekerheid nog verder weg. Ook onze mala's verstopten we. De schrik zat er goed in en zo reden we, ietwat verslagen, verder richting Pireus, waar we de boot zouden nemen naar Kreta. Maar toen we in Pireus aankwamen, zag ik bij een kiosk op de voorpagina van alle kranten een grote foto van Osho, omringd door allemaal politie. Hoewel ik de tekst nog niet gelezen had, wist ik meteen wat deze foto betekende. Daarom leek het ons verstandiger en veiliger om nu niet naar Kreta te gaan, maar eerst de boot te nemen naar Santorini om daar een beetje tot rust te komen. Doelloos liepen we door de straten van Pireus, totdat de boot zou vertrekken. Overal doken die foto's van Osho weer op. Ik weet nog dat we beiden daardoor erg gespannen waren en aldoor ruzie maakten. De hele wereld leek opeens tegen ons. Bij het aan boord gaan ging het al niet beter. Grieken schreeuwden hoe je auto aan boord moest rijden: “ella, ella, ella”, riepen ze, wat betekent: ‘kom, kom, kom’, en als je het niet goed deed in hun ogen, kreeg je ‘malakas’ te horen, wat ‘ idioot’ of ‘klootzak’ betekent. Het aan boord rijden van je auto was niet gemakkelijk, zeker niet als je je uitlaat heel wilde houden wanneer je over de loopplank heenreed. Ik heb in het hoogseizoen wel eens staan kijken bij zo ’n veerboot, hoe Duitsers met hun dikke Mercedes of BMW door die Griekse dokwerkers uitgescholden werden voor alles wat los en vast zat. Daar kon ik intens van genieten. Ik weet nog dat ik dan dacht: die Grieken hebben geen therapie nodig, die leven zich uit in het moment zelf.

Tijdens de hele tocht vroeg ik me af wat er nu precies met Osho was gebeurd. Ik wilde het weten maar durfde het niemand op de man af te vragen tot ik op een gegeven moment iemand zag, die een krant aan het lezen was. De man zag eruit als een moderne Griek. Ik ging naast hem zitten en wees op de foto van Osho. Ik hoopte dat hij Engels kon en hield me van de domme en vroeg hem wat er met die man op de foto aan de hand was. Hij antwoordde: “hij, niet goed, hij weg, van politie, Griekenland, hij niet goed, drugs, seks.” Ik keek naar de foto en zag dat de foto genomen was op het vliegveld van Heraklion. Ook las ik dat Osho het land was uitgezet en dat ze gedreigd hadden zijn huis met dynamiet op te blazen als hij zich niet vrijwillig zou overgeven. Dus dát was het. Vandáár al die woede en agressie bij de grens. We waren aan de ene kant blij dat we niet waren opgepakt, maar aan de andere kant waren we ook teleurgesteld dat we ons idee van onder een boom zitten en naar de meester luisteren wel konden vergeten. Osho was weer gevlogen en waarheen wist niemand. Over een paar uurtjes al - om zeven uur in de ochtend - zouden we aankomen in de haven van Santorini, mijn grote liefde, het eiland, waar ik ooit eens hoopte te sterven. Mijn laatste adem zou ik daar willen uitblazen en mijn as zou daar over het blauwe water uitgestrooid moeten worden. Santorini met al zijn energie, met zijn pracht en praal, een spiegel voor wie de confrontatie aankan. En ik kon die confrontatie aan. O ja, ik kon Santorini aan. Het bracht me tot de diepste lagen in mijzelf. Nadat de boot was aangemeerd, wachtte ons alleen nog de steile weg naar boven. Ik verlangde al weer naar mijn microtomaatjes en komkommers en naar de stem van mijn vrienden: “today, tomorrow, tonight, you sleep here?” Maar dit keer was het anders. Dit keer was ik niet alleen. Samen met Betty betrad ik mijn eiland, mijn island in the sun, mijn Santorini.

Het was nog vroeg in het voorjaar en het eiland lag er verlaten bij. Alle toeristische gelegenheden waren nog gesloten. Het leek meer op een ghost town uit een of andere western met van die klapperende deuren in de wind. Ook Nicos en zijn vrouw waren nog niet aangekomen. Het incident aan de grens had zijn tol geëist en de reden waarom we naar Griekenland waren vertrokken was in één klap weggevaagd. Wel zagen we nog enkele sannyasins op het eiland lopen in hun rode kledij en mala om, die van Kreta naar Santorini gevlucht waren. Hoewel we nieuwsgierig waren naar wat ze te vertellen hadden, besloten we toch geen kontakt met hen te zoeken. Het eiland hield ons in de gaten en zo'n contact zou wel eens slecht kunnen vallen bij de eilandbewoners. Onze VW-bus hadden we geparkeerd op het zwarte lava strand van Perissa Beach. In de struiken naast onze bus had ik een chemisch toilet geplaatst, want ik wist dat vele toeristen hun behoeften gewoon in de vrije natuur deden en dat heel veel Grieken daar ontzettend de pest over in hadden. Omdat het toeristenseizoen nog niet begonnen was had ik de grote zanginstallatie zolang bij Spiros ondergebracht. Ondanks de paradijselijke omgeving verslechterde onze relatie met de dag. Op het laatst kon ik het niet langer aan. Ik wilde naar binnen keren, maar met haar in mijn buurt wilde dat maar niet lukken. Op een gegeven moment escaleerde de situatie. Op een dag toen ik net koffie had gemaakt en zij deze gloeiend hete koffie in mijn gezicht gooide, was voor mij de emmer vol. Met grote kalmte veegde ik de rotzooi uit mijn ogen en vertelde haar dat ik wilde dat ze het eiland zou verlaten en terug naar Nederland zou gaan.

55. ALLEEN IN SANTORINI

Omdat ik haar niet meer helemaal vertrouwde, besloot ik haar zelf met de boot naar het vaste land te brengen en haar tot aan het vliegveld in Athene te begeleiden. Ondertussen had ik mijn ex-vrouw gebeld en gevraagd of ze bereid was Betty voorlopig onder te brengen in het pakhuis en dat was gelukkig geen probleem. Het afscheid op het vliegveld was zonder emoties, koud en afstandelijk. Ik ging alleen terug met de boot. En weer stond ik op het dek en keek naar de zee en de golven en zag het zeewater, dat het strand oprolde en weer verdween in het zand tussen de zwarte lava. Dat water, dat was ik. Ook mijn ego kwam op en verdween weer in het niets. Net als het water van de zee zag ik mijzelf opgaan in alles en één-worden met het geheel. Santorini bood me de perfekte omgeving om deze weg te gaan, alleen met mijn VW-bus, mijn verlaten strand en mijn privé chemisch toilet in de struiken.

Op een van die dagen zat ik met mijn ogen dicht in mijn stoel te luisteren naar meditatiemuziek en voelde de frisse zeewind in mijn gezicht. Opeens hoorde ik een stem, die Nederlands sprak. Toen ik mijn ogen opende, zag ik een man voor me staan met een brilletje op zijn neus en een rugzakje om. Hij zag er vriendelijk uit als een echte natuurliefhebber. “O, mijn God”, zei hij, “ik heb net een vaste baan aangenomen aan de universiteit en nu ik jou hier zo zie, …. dat dit hier mogelijk is.” Ik begreep niet waar de man het over had. Voor mij was dit het gewone leven op dat moment. “Dan geef je die baan toch gewoon op en kom je ook hierheen” moet ik geantwoord hebben. Hij keek me vragend aan en liep verder. Ik vroeg mij af hoe hij wist dat ik Nederlander was, maar dat had hij natuurlijk gezien aan het nummerbord van mijn VW-bus. En weer deed ik mijn ogen dicht. De muziek van Deuter klonk vanuit de autoradio. Ik had het goed, ja o zo goed. Ik keek naar de zee, naar het hel blauwe water. Ik dacht terug aan de tijden die niet zo goed waren geweest, aan

mijn angst om te verdrinken en aan de tijd in de gevangenis. Nu begon ik eindelijk de vrijheid te ervaren. De vrijheid en schoonheid van het eiland waren voor mij onbekend en ongekend. Het goddelijke was in mijn hart doorgedrongen. Deze vreugde wilde ik uiten in zingen en schrijven. Maar de tijd was er nog niet rijp voor. Delen in mij waren nog onzeker en vervuld met de vraag: “do you love me?” In de verte zag ik de vissers in hun vissersbootjes met hun netten bezig, ik hoorde het zachte ronken van hun motor en hoog in de lucht zweefden meeuwen, wachtend op het juiste moment om naar beneden te duiken en hun slag te slaan. Het was op zo’n dag dat ik plotseling vanzelf weer begon te schrijven, het ene stuk na het andere, net als in Australië. Die energie duurde dagen. In gedachten sprak ik met Perissa, de godin van het eiland. Ik stelde haar vragen en kreeg gelijk antwoord. Zonder nadenken schreef ik alles neer. Ik voelde dat dit iets heel bijzonders was, iets dat ik niet in de hand had. Mijn pen bleef maar schrijven. Het was alsof er werkelijk iemand met me aan het praten was. Met ongelooflijke dankbaarheid schreef ik de woorden neer. Woorden, die voor mij heilig waren. Wat had ik geraakt in mijzelf? Wat was open gegaan? Ik stelde deze vragen aan mijzelf, aan het vrouwelijke in mij, en de godin in mij gaf mij antwoord. Bij dit alles hoorde geen Betty. Nee, dit was iets wat ik alleen moest en alleen maar alleen kon ervaren. Nog vaak heb ik wat ik toen heb opgeschreven herlezen. Telkens als ik het las, bracht het me terug naar dat moment van open gaan, het moment dat het vrouwelijke in mij tot leven kwam. Eigenlijk deden en doen de woorden zelf er eigenlijk niet eens zo toe. Het gaat om de lading, de kracht erachter. Die kracht was de liefde van het eiland, van de zee, van mijn spiegel, ja mijn spiegel, het was de kracht van mijn oorspronkelijk gezicht. Ik was op weg om thuis te komen. Soms was ik daar al maar rende ik daarna weer weg. Maar ik wist nu de weg terug. Als je eenmaal

weet waar God woont, is je zoektocht voorbij en kun je iedere keer weglopen, omdat je toch altijd de weg terug weet. Anderen zijn nog zoekende of staan al voor de deur maar durven niet naar binnen. Soms blijven ze aankloppen, ook al is de deur open. Ja, want de deur staat altijd open, voor ieder mens. Wat er ook gebeurd is in het verleden, ware liefde is onvoorwaardelijk. Het is mijn diepste wens dat ik dit inzicht kan overbrengen op anderen. Dat ik mensen kan raken en tot dit inzicht kan brengen. Dat ze zichzelf accepteren zoals ze zijn, dat ze beseffen dat je niet je verleden bent. Dat de ziel zuiver is. Dat de ziel de kern van ons wezen is en dat we er mogen zijn zoals we zijn, ieder van ons.

Langzaam gingen alle bars en discotheken weer open. Elke avond ging ik erop uit. Bij Nicos zong ik dan een paar liedjes met mijn sound mix tapes, en daarna ging ik langs bij Spiros, aan de ovenkant, waar ik gratis te drinken kreeg. Om mij heen ontstond een groep jonge mensen, die heel open stonden voor het spirituele en die mij aanzagen voor hun goeroe of leider. Ik realiseerde me toen nog niet wat voor invloed mijn liederen en teksten hadden op anderen. En alsof het de gewoonste zaak van de wereld was ontstond het plan om een dorp van liefde te stichten. De locatie hadden we al gauw gevonden. Het was een oude fabriek aan zee, waar vroeger tomatenpuree werd gemaakt. Iedereen zou meehelpen. Ook bood een Griek, die veel grond en huizen bezat en zelf maatschappelijk werker was, mij spontaan een huisje in Emborio aan om alvast te starten, maar mijn hart zei me dat ik daar nog niet klaar voor was.

Het was vreemd maar Santorini bood mij steeds alles wat ik op dat moment nodig had. Zo was er Brain, die in een busje een gloednieuwe Honda motor het land had binnengesmokkeld. Hij stond op het punt het eiland weer te verlaten en gaf mij voor een paar honderd gulden zijn motor. Jarenlang heb ik met veel plezier

met die motor over het eiland gereden als was het een echte Harley Davidson. Op een dag ging een Zweedse vriendin van me, Lottie genaamd, met me mee achterop de motor voor een rondritje over het eiland. Zoals altijd belandde ik weer aan de andere kant van het eiland, Akrotiri genaamd, waar op dat moment opgravingen bezig waren. Samen met Lottie sprong ik daar over de grote vulkanische rotsblokken. De wind blies zo hard in ons gezicht dat we naar elkaar moesten schreeuwen om ons verstaanbaar te maken. We waren daar zo aan het huppelen toen ik opeens als Mozes op de grote berg een grote steen optilde en met alle kracht op de andere stenen kapot smeet. De steen brak in tweeën. Lottie pakte een helft op en schreeuwde opeens: “mijn gezicht, mijn gezicht!” Met stomheid geslagen zag ik het silhouet van haar gezicht in de door midden gebroken steen. Ik zag haar lange nek, haar neus, haar ogen. Ze hield de steen met beide handen stevig vast tegen haar hart en zei: “die gaat mee naar huis naar Zweden.” Nog steeds perplex van de vondst wandelden we langzaam terug naar de motor. Opeens kreeg ik het idee dat we van de andere helft een afgietsel konden maken. We liepen terug om die ander helft te zoeken. Toen ik ‘m vond, zag ik inderdaad de uitgeholde afdruk van haar gezicht, maar mijn hart zei me, dat we er geen afgietsel van moesten maken, maar ‘m in zee moesten werpen. En met al mijn kracht slingerde ik als een Griekse discuswerper het stuk steen zo ver mogelijk de zee in. Was het toeval? Was het een wonder? Ergens in Zweden ligt nu die ene helft met het gezicht van Lottie erop, terwijl de andere helft voor altijd in de Griekse zee verborgen ligt. Nog hoor ik haar schreeuw, toen ze de steen oppakte: “ik heb mijn gezicht gevonden, de spiegel van mijn ziel.”

Ik genoot van het leven op het eiland en van de zon en van het zilte water, dat mijn huid steeds bruiner en mijn haar steeds blonder

maakte. De verse vis en groenten van het land deden me goed. Vaak lag ik bloot in het zoute water op een plek waar niemand mij kon zien omdat het officieel verboden was. En met elke golf voelde het alsof ik opnieuw gedoopt werd. Eens was ik zo bang voor verdrinking en nu genoot ik van het water. Het was alsof God me vasthield en mijn adem inblies. Bestond er dan toch een paradijs op aarde? Naast al deze gelukzalige gebeurtenissen was er ook een donkere kant op het eiland. Midden in de nacht zaten Lulu, Nicos en ik na sluitingstijd te eten op zijn terras toen we plotseling een geschreeuw hoorden aan de overkant. Een vrouw uit de discotheek van Spiros rende naar buiten met een man met een groot mes in zijn hand achter haar aan. Hij begon op haar in te hakken en dit alles gebeurde een paar meter van ons vandaan. Het enige wat we konden doen was de politie waarschuwen. Ondertussen waren beide figuren in het donker verdwenen. Later hebben we gehoord dat de vrouw het incident heeft overleefd, maar de schrik zat er bij mij goed in. Nicos verontschuldigde zich tegenover mij over dit incident alsof hij er voor verantwoordelijk was. Die nacht hadden we geen zin meer in eten en we besloten we zo snel mogelijk naar huis te gaan. Ik kwam bij mijn bus op het strand en ging meteen naar bed. Het ruisen van de zee deed mij als een slaapliedje in slaap vallen: “O Santorini, I love you so…”

Op een dag zaten Nicos en ik weer eens te praten over het leven. Ik bracht terloops Osho ter sprake, maar hij snoerde mij meteen de mond. “Hier niet over praten… gevaarlijk”, zei hij. Hij vertelde dat in de dorpen in de bergen oude vrouwtjes in zwarte jurken en met hoofddoekjes om met stenen klaar zouden staan als ze wisten dat ik iets met Osho te maken had. Trouwens, sinds ik in Santorini was wist ik zelf niet eens waar Osho op dat moment verbleef. Misschien was hij terug naar India. En waarom moest ik dat ook eigenlijk

weten? Want had Osho niet zelf gezegd: “eens moet je ook je meester laten vallen?” Die gedachte gaf me rust. Ik was alleen en moest alleen mijn weg vervolgen, die geen weg was maar een stroom, een rivierstroom, waarop ik me liet meedrijven. Het was een overgave aan de wereld, aan de natuur, aan Osho, aan het leven en uiteindelijk ook aan mezelf. “Ja, overgave aan jezelf” zegt mijn hart, “één-worden met het al, het volledig accepteren van jezelf, hoe en wie je bent.” Soms keek ik in de spiegel en zag dan mijn gebruind gezicht en mijn blauwe ogen, die zo helder straalden van licht. Hoe anders had ik er vroeger uitgezien met een verbeten lip en een stem gevuld met tranen, tranen van pijn, verlatenheid en afwijzing. De hel op aarde bleek ook een hemel te kunnen zijn. Zoals een accu een negatieve en een positieve pool nodig heeft om energie te geven, zo blijkt het ook met ons te zijn: de hel en de hemel, leven en sterven, we kunnen er niet omheen of onderuit.

Waren alle mensen zich maar bewust van het feit dat alles altijd voorbij gaat, dan zouden alle dingen ook een andere betekenis en waarde krijgen. Kijk maar eens naar je eigen leven en zie wat je allemaal vasthoudt, terwijl er onherroepelijk een dag komt dat je het allemaal los zult moeten laten. Ook voor mij kwam de dag dat ik Santorini weer los zou moeten laten. Het was intussen hartje zomer. De stroom toeristen was duidelijk op gang gekomen en ik had besloten om weer terug te keren naar Nederland.

56. PAKHUIS BAARN (5)

Deze keer zou ik door Italië reizen. De terugreis verliep niet helemaal zoals ik gewenst had of beter, helemaal niet zoals ik gewenst had. De auto gebruikte veel meer benzine dan ik dacht waardoor ik al gauw door al mijn geld heen was. Midden in Italië, met alleen nog een blik bruine bonen en wat drinken, belde ik met Baarn met de vraag of ze me wat geld wilden sturen. Na drie dagen wachten kwam het geld. Bijna had ik het geld niet gekregen, omdat mijn naam op het briefje verkeerd gespeld was. Half dood van de honger vertelde ik de bankdirecteur dat ik werkelijk degene was die op dat papiertje stond en na veel Italiaanse handgebaren en gekakel kreeg ik tenslotte alsnog mijn geld. Met een zuipende Audi-motor en een snel leeglopende portemonnee zette ik mijn reis naar Nederland voort.

Uitgeput en berooid kwam ik in Nederland aan. Toch was de reis de moeite waard geweest. Vooral het schrijven van het boekje ‘The Goddess of Perrisa’ had me innerlijk goed gedaan. Het was niet zozeer de inhoud als wel wat het schrijven bij mij had losgemaakt. Het vrouwelijke in me, mijn intuitie, was erdoor versterkt. Terug in het pakhuis trof ik Betty weer. We besloten dat we samen het pakhuis zouden verlaten en ergens een caravan zouden huren. In Voorthuizen op de Veluwe vonden we al snel een caravan. Tussen Betty en mij was alles intussen weer koek en ei. ’s Nachts lagen we lepeltje aan lepeltje en overdag was ik aan het schrijven. Het verblijf in Voorthuizen was echter maar van korte duur, want we besloten – ook vanwege het weer – om toch weer samen naar Griekenland te gaan.

57. MET BETTY NAAR KRETA, GRIEKENLAND

De Porsche die ik toen had, ruilde ik in voor een gewone personenauto en met een tent erbij en de het beetje geld dat nog over was in onze zak, vertrokken we eind februari richting Griekenland. Om onderweg wat geld te verdienen zou ik op straat gaan zingen en achter in de auto had ik een oude gitaarversterker met galm om in Griekenland met orkestband te kunnen zingen in hotels en restaurants. We reden door Frankrijk en onze eerste stop was Arles, de stad waar ook Vincent van Gogh, mijn geliefde schilder, had geleefd en gewerkt. We hadden toen al geen geld meer en ook niets meer om te eten. Het eerste wat ik deed was op straat gaan zitten en mijn eigen liedjes zingen: ‘Love is the Seed’ en ‘You are the Flower.’ Ik was nauwelijks begonnen of een of ander TV-station vroeg me of ze mijn liedjes mochten opnemen. “Zie je wel”, hoor ik Betty nog zeggen, “dit is je weg!” Maar mijn straatoptreden bracht te weinig geld op, dus stelde ik Betty voor om ook haar steentje bij te dragen door op straat tekeningen te maken en te verkopen, maar ook dat was de weg niet. Daarbij kwam dat we dagelijks werden lastig gevallen door dronkenlappen. We konden hier niet blijven, dus trokken we verder naar St. Marie in de Camarque, zo’n 60 kilometer verderop. Ook daar begon ik op straat te zingen. Ik leerde al snel hoe ik de inkomsten kon verhogen. Zo gauw er een paar oude dametjes voorbij liepen, schakelde ik vlug over op het nummer ‘Amazing Grace’. Op het laatst zong ik bijna de hele dag alleen nog maar ‘Amazing Grace’. Maar ik wilde meer en begon in restaurants te zingen. Een paar liedjes en dan met de pet rond. Zo hoefde ik mijn stem niet schor te zingen en verdiende je ook veel meer. Langzaam raakten we gewend aan deze manier van leven en overleven. Ik zong in restaurants en Betty ging met de

hoed rond. Soms stond ik midden op een plein met allemaal dansende mensen om me heen voor wel 5 à 6 restaurants tegelijk mijn stembanden uit mijn keel te zingen. Het geld stroomde binnen en kwam van alle kanten. Mensen gooiden spontaan geld uit de ramen en Betty raapte dat dan meteen op. Zo verdienden we genoeg geld om verder te reizen. Ons eerste reisdoel was Italië en daarna Griekenland. Met nieuwe kleding, genoeg eten en voldoende benzine aan boord, lieten we Frankrijk voor wat het was. In Frankrijk waren we artiesten, maar ik voelde me daar ook een bedelaar. Italië bleek een heel andere wereld. We reden langs de kust naar Venetië, Florence en Pisa, en ook naar Assissi, de stad van Franciscus van Assissi. Net als bij van Gogh ervoer ik daar de herkenning van het licht, de spirituele eenwording. Italië lachte ons toe. La Bella Italië, met zijn kunst en gevoel voor schoonheid en liefde, het land van de heerlijke spaghetti en pizza's. O, wat was Italië anders dan Frankrijk. Hier troffen we meteen mensen met een gevend hart en dronken wij van de wijn en genoten we van de dans en van het leven.

Na Italië reisden we verder naar Griekenland. Via Mikonos en Rhodos belandden we uiteindelijk in Kreta. Na een kort verblijf daar vonden het wel weer welletjes - de hele reis had bij elkaar zo 'n tien maanden geduurd - en begonnen we aan de terugreis naar Nederland. Toen we thuis kwamen was het intussen bijna Kerst. De kinderen van Betty stonden ons al op te wachten. Betty had zich tijdens deze reis zonder haar kinderen in alle vrijheid kunnen ontplooien. Ze had gereisd en was aan het schilderen geslagen en kreeg erkenning voor haar werk en nu werd ze weer gelijk teruggeworpen in haar rol van moeder. Wat me van die laatste reis vooral is bijgebleven, is de grote verantwoording die ik dagelijks voelde. Elke dag moesten we zorgen dat we te eten hadden, dat we

ons konden kleden en dat we genoeg geld hadden om benzine te kopen om verder te reizen. Ook moesten we zorgen dat we gezond bleven, want we hadden geen ziektekostenverzekering of geld achter de hand voor calamiteiten. We vertrouwden op het leven en op Osho, die ons als een soort beschermengel voortdreef. Hoe kon ik anders die ene trap verklaren, die ik mijn versterker ooit eens had gegeven in Cap d’ Antibes in Frankrijk, waardoor die het op het laatste nippertje toch nog deed, zodat we door dat optreden toch weer te eten hadden? Wie zal het zeggen? Wat gaf me de kracht om zulke grote reizen te maken? Ik reisde zonder plan, zonder begin of einde, zonder bestemming. Het was tijdloos reizen. Het was het genot van een vogel in de lucht, de grote vrijheid van het vliegen zelf. Mensen om me heen begrepen dat vaak niet en zagen mijn reizen als een vorm van vluchten of ontvluchten. Ik plande mijn reizen niet, het overkwam me gewoon, zoals me dat al eerder was overkomen in Australië, toen ik nog jong was. Ik voelde me los van alles en iedereen. Ik gaf alleen maar gas en zag wel waar de reis mij heen voerde. Mijn reis was een reis naar mijzelf, zoals iedere reis een reis is naar onszelf. We focussen ons vaak op een horizon die niet bestaat, op een verte van hoop, die later een illusie blijkt. Het enige van waarde, het enig blijvende, is de reis zelf. Door dit inzicht veranderde mijn leven. Een leven in het teken van welzijn en geluk is zo beperkt. Maar mijn reis was ook een weg van alleen zijn, van op de rand van de afgrond staan, met duizenden angsten voor de dood. Van je niet meer thuis voelen in deze maatschappij, van je afgewezen voelen, want je ogen zien andere dingen en je woorden spreken een andere taal, een taal die anderen niet kunnen of willen horen. Het is de weg van “Vader, waarom hebt ge mij verlaten”, want ik ben aan het verdrinken. De weg van “moeder, hou me vast, want ik sta voor een afgrond en ik weet niet wat me staat te gebeuren. Misschien val ik wel te pletter.” Nee, mijn reis zou

voorlopig nog niet afgelopen zijn. Mijn Odyssee was nog niet ten einde. Kilometer voor kilometer zou ik worden meegesleurd door existence, deels omdat ik dat toeliet, deels omdat ik niet anders kon, alles in volledige overgave. Dit beeld zie ik nu vanuit een terugkijkend perspectief, dat ik toen nog niet had.

Die laatste reis met Betty had voor mij de weg voorbereid om later alleen verder te gaan. Ik had geleerd hoe ik op straat mijn kostje kon verdienen door te zingen en met de pet rond te gaan, wat ik trouwens nooit leuk vond. Ik wist nu hoe ik moest onderhandelen en hoe ik dingen kon regelen. Ik had geleerd hoe ik mijn gevoel in een lied kon leggen. En hoewel ik wist dat ik niet de beste zanger van de wereld was, wist ik wel dat ik iets had dat mensen beroerde. Met mijn liederen en gezang wist ik de gevoelige snaar te raken bij het publiek.

58. ZUID-FRANKRIJK

Terug in Nederland bereidde ik me al weer voor op mijn volgende reis. Dit keer alleen, helemaal alleen. Ook deze reis begon weer in Frankrijk. Eerst reed ik voor de tweede keer naar Arles. Ik liep door de straten waar Vincent ook ooit had gelopen en het was alsof ik in zijn huid wilde kruipen om zo te weten te komen of ik gelijk had met wat ik bij hem had gezien en gevoeld. Ik liep de poort onder door waar Vincent ook onder door was gelopen. Ik zag wat Vincent had gezien; het befaamde restaurant, de bomen, de lucht, de wolken. Ik schilderde ze in mijn hart en schreef er gedichten over die helaas later verloren zijn gegaan. Ik ging zitten op het stenen bankje in de tuin van het ziekenhuis, waar Vincent een tijdlang had verbleven. Ik zat daar en keek in het rond. De bomen, de bloemen, het moet

onveranderd zijn geweest. Het was een klein hofje en even voelde het alsof Vincent naast me was komen zitten. Ik sloot mijn ogen en voelde Vincent in mijn hart en hoorde zijn stem of was het mijn eigen stem? Nog diep in meditatie liep ik door de smalle straatjes en steeds was het alsof Vincent aan mijn zijde was. O, wat had ik hem lief en dan hoorde ik weer het lied over hem: “starry, starry night, paint your flowers blue and grey…” Vincent, mijn geliefde Vincent, had ook zo moeten lijden, volgde ook zijn eigen weg naar het niets, naar het licht. Ook hij was – net als ik – alleen en stond onbegrepen aan de rand van de afgrond van de waanzin. In zijn weg herkende ik mijn eigen weg. Ook ik wilde licht zijn, wilde één zijn. Ook ik zag de sterren op de aarde dansen, ook ik zag de zinderende zon, de loodzware wolken, en ook mijn hart was vervuld van een ongelooflijk vuur om te creëren, om te schrijven en te zingen. Na deze belevenis in Arles reisde ik door naar de Rivièra naar Cap d’Antibes. Ik liep daar op een zondagmorgen over de markt en zag een kraampje van de Rotary Club met dure tweedehands kleding, jasjes, broeken en overhemden; allemaal met dure merknamen zoals Pierre Cardin en zo. Toevallig of niet, de hele garderobe paste me precies. Ik mocht de hele handel meenemen voor nog geen 50 Euro (honderd gulden toen). Met mijn ‘nieuwe’ merkkleding aan en mijn liedrepertoire onder mijn arm stapte ik op de restaurants af, waar ik onmiddellijk werd aangenomen. Mijn leven was in één klap veranderd. Er kwam meer geld binnen en ik kon nu in elk hotel aan de slag. Ik voelde me meteen thuis tussen al die weelde, die grote jachten in Nice, die vrouwen, die dagelijks langs de boulevard liepen met hun poedel aan de lijn, met om hun nek en pols hun laatste houvast, een herinnering van goud en diamanten, die ooit weer aan een ander zouden toebehoren. Zo vroeg ik me ook af van wie die kleding was geweest, die ik nu droeg. Was die misschien van een of andere rijk iemand geweest, die zich letterlijk te barsten had

gewerkt en met een hartinfarct aan zijn einde was gekomen? Ik wist het niet. Ik stond in ieder geval in zijn kleren te zingen voor mijn lunch en diner. Wel moest ik nog zelf met de hoed rond. Op vorige reizen deed Betty dat voor mij, die daar totaal geen moeite mee had. Ik schaamde me vaak dood, vooral als er een jonge vrouw aan een van die tafeltjes zat. Vaak durfde ik het niet, wat ten koste ging van mijn inkomsten die ik zo hard nodig had. In Frankrijk vond ik het moeilijker dan in andere landen, waar het publiek het veel vanzelfsprekender vond als je met de pet rondging. Ik was niet alleen op reis gegaan om te zingen, maar ook om te schrijven. Ik had wat kleine boekjes met gedichten van mijzelf gekopieerd en gaf die soms weg aan speciale mensen die ik ontmoette.

59. GUDRUN

Het was op een van die dagen – ik geloof dat het een middag was – dat ik weer eens in mijn groene Pierre Cardin jasje en witte broek stond te zingen. Tijdens het zingen keek ik plotseling in de ogen van een prachtige goed geklede jonge vrouw, die samen met haar moeder uit Duitland daar op vakantie was. Ze logeerde, zoals ik later zou vernemen, in een hotelletje een eindje verderop. Het was duidelijk een van die momenten dat ik niet met de pet rond durfde te gaan. Maar ze bleven maar komen, elke middag en elke avond. Op een avond ben ik op hun tafeltje afgestapt en heb ik hun een van mijn gekopieerde gedichtenboekjes cadeau gedaan en dat bleek een schot in de roos. Ze waren getroffen, maar ik ook. Ik was op slag verliefd op deze Gudrun, want zo heette ze en ’s avonds op de achterbank van mijn Volvo droomde ik stilletjes van haar. De dagen daarop ontmoette ik haar en haar moeder op het strand. Al gauw werd ik uitgenodigd om wat te drinken in hun hotel en om de volgende dag daar ook te ontbijten. Het was hun opgevallen dat ik niet met de pet rondging als zij er waren en alsof ze het begrepen

dwongen ze mij dat vanaf nu wél te doen. In korte tijd was ik in hun luxe wereld binnengetreden en ze nodigden me uit om naar Duitsland te komen. “Kom met ons mee naar Duitsland” zei ze, “en ik zal je alles geven wat je nodig hebt.” Ik kon mijn oren niet geloven. Dat Duitsland, was ergens in Langenargen aan de Bodensee bij Lindau, met aan de ander kant van het meer Zwitserland. We liepen hand in hand langs de rivièra in Monaco, in Cannes en Nice, lachend en kussend als twee kleine kinderen, die elkaar zo mogen. We waren zo verliefd dat we op een bepaald moment niet meer wisten waar we de auto geparkeerd hadden zodat de politie eraan te pas moest komen om hem terug te vinden. Oh, wat hebben we toen gelachen. Het klikte zo tussen ons. ’s Avonds na mijn optreden zaten we in mijn auto te turen naar de golven terwijl een warme avondwind van over zee ons tegemoet blies. Zo vlogen de dagen in het jaar 1989 voorbij. Ik, de zanger van het licht, had het ware licht in haar ogen gezien. Ik was verliefd op een vrouw, die ooit als kind uit de DDR was gevlucht. Haar vader was jong gestorven. Misschien was dat wel één van onze raakvlakken: het gemis van een vader, zij het dan, dat die van mij nog leefde. Zij was de vrouw van wie ik alleen maar kon dromen: zo gedegen, zo lief, zo mooi gekleed. Zij maakte het kind in mij weer wakker, en ik bij haar. Het was liefde, ware liefde, de liefde van geven en nemen en zij gaf meer dan ik kon geven. Na een paar weken was haar vakantie voorbij. Bij ons afscheid beloofde ik dat ik naar Duitsland zou komen als het seizoen voorbij was. En toen het seizoen ook werkelijk voorbij was, pakte ik mijn Volvo en scheurde ’s nachts over de Franse snelwegen op weg naar Langenargen, naar de vrouw van mijn dromen, die daar op mij wachtte, die had gezegd: “ik zal je alles geven dat je nodig hebt.”

60. LANGENARGEN, DUITSLAND

Midden in de nacht belde ik haar vanuit Duitsland op om te vragen waar ze nu precies woonde, want ik kon haar huis maar niet vinden. Ze kwam direct in haar nieuwe Audi naar me toe gereden en na weken van groot gemis ontmoetten wij elkaar eindelijk weer. Snel reed ze me voor naar haar huis. Die ochtend belde ze haar werk op om te vertellen dat ze zich niet zo lekker voelde, maar dat was niet zo want wij beiden hadden feest…groot feest. Van de ene op de ander dag had ik mijn achterbank van mijn Volvo verruild voor een lekker groot bed in een heel mooi appartement op de begane grond. Het klikte meteen tussen ons, er was liefdesvuur en onze ogen straalden van geluk en onze harten klopten als een eenheid. Ja, ze was goed en lief met haar diepblauwe ogen. Een van de eerste dingen die we deden, was mijn oude Volvo met Nederlandse nummerplaat en gebroken raam, 'omruilen' voor nieuwere Volvo stationcar met Duitse nummerplaat. Ook bestelde ze een grotere klerenkast voor in de slaapkamer. Ik weet nog hoe ik opkeek toen ze die afrekende in de winkel. Voor dat bedrag had ik een heel jaar kunnen leven zonder met de pet te hoeven rondgaan. Ook haar moeder, die op steenworp afstand van haar woonde, was in eerste instantie blij met mijn komst. Zij was een gepensioneerd onderwijzeres, die zelf piano speelde en gek was op mijn muziek. Ze was erg eenzaam en haar dochter was alles wat ze nog had in haar leven. Gudrun en haar moeder waren erg close. Zo aten ze elke dag samen en dat gebruik werd voortgezet toen ik daar was. Dat ging wel ten koste van onze privacy en gaf vanaf het begin al gelijk aanleiding tot spanningen. En als Gudrun en ik samen weg wilde, moest moeder altijd mee. Het was allemaal goed bedoeld, maar onze behoefte om samen te zijn werd daardoor wel op de proef gesteld. Ook de kinderwens van Gudrun was voor haar moeder onbespreekbaar. Ook dat gaf spanningen. Wel werd ik groots ontvangen en al snel voelde ik me ingeburgerd in Duitsland. Gudrun

was een vrouw die – net als ik – moest geven en daar zelf ook zoveel plezier aan beleefde. Ik werd bedolven onder geschenken en wist niet hoe ik daarmee om moest gaan. Het hield maar niet op en langzaam voelde ik mij afhankelijk worden van hen. Beiden – zij en haar moeder – hielden er een bepaalde luxe leefstijl op na die ik me op dat moment absoluut niet financieel kon veroorloven. Het huis stond in Langenargen aan de Bodensee. Vanuit ons raam kon je aan de overkant van het meer Zwitserland en Oostenrijk als het ware zien liggen. Vaak gingen we daar ook naartoe om te eten of iets te drinken en dan kwam altijd weer die portemonnee op tafel, die portemonnee die niet van mij was. Langzamerhand begon ik daar een hekel aan te krijgen. Ik voelde me steeds kleiner en afhankelijker worden. Het voelde alsof ik steeds – net als een klein kind - mijn hand moest ophouden. Nooit kon ik eens voor hen betalen. Later werd die portemonnee onder tafel aan mij gegeven, zodat ik –als man van het gezelschap – kon afrekenen. Maar eigenlijk was dat nóg belachelijker, nóg vernederender. Ook had ze een stapeltje briefjes van honderd Mark op de kaptafel in de slaapkamer gelegd, waarvan ik zo mocht pakken en gebruiken. Maar ik wilde dat niet. Mijn vreugde sloeg om in verdriet en eenzaamheid en met een gevoel van verlatenheid reed ik in mijn nieuwe Volvo met Duitse nummerplaat over de Duitse wegen op zoek naar werk, naar een plek om te zingen, zodat ik weer zelfstandig kon zijn en mijn eigen geld kon verdienen. Mijn oude zanginstallatie had ik ingeruild en ik beschikte nu over de allerbeste en mooiste geluidsapparatuur. Ik kwam in contact met een zekere herr Tomik van de Sonnegroup hotels, een hotelketen die hij in Duitsland had opgezet. Aan de muur van zijn hotel hingen foto's van hem met Pierre Cardin en Hughes Hefner van Playboy, dit om indruk te maken op de gasten en eventuele nieuwe investeerders. We werden het al snel eens en goed gekleed en met perfect geluid,

trad ik avond aan avond op bij grote diners en ging ik al zingend langs de tafeltjes zonder een pet in mijn hand. Mijn vriendin en haar moeder zaten ook altijd aan een tafeltje en genoten van mijn optreden. Zo gingen mijn eerste maanden in Duitsland voorbij. Overdag, als mijn vriendin naar haar werk bij de Belasting was, was ik thuis bezig met mijn boeken en muziek, wat de buren niet erg konden waarderen trouwens. Langzaam verkrampte mijn hart in Duitsland. Ondanks al het goede dat ik ontving, kreeg ik steeds meer het gevoel dat ik mijn hart ontrouw was. Ik werd heel verdrietig en mijn vriendin en haar moeder zagen ook dat ik ongelukkig was en dachten dat een grotere woning of eigen concerten mij misschien weer blij konden maken. En zo werd het volgende plan bedacht. Er zouden 5000 posters worden gedrukt, die overal zouden worden opgehangen, en zalen worden gehuurd: eerst kleine later grote. Overal zag je mijn gezicht op straat. Ook in de kranten werd reclame gemaakt voor mijn optredens, maar ondanks alle inspanningen en publiciteit kwam er niemand opdagen. We probeerden het nog een keer en weer kwam er bijna niemand en die paar die wel kwamen gaf ik hun geld terug, want voor die vijf mensen wilde ik niet zingen. Als troost kregen ze nog wel gratis een cassette met mijn muziek erop.

61. KRETA, GRIEKENLAND (2)

Ondertussen had ik mijn Volvo weer ingeruild voor een kampeer busje met alles erop en eraan, want ik had besloten Langenargen te verlaten en weer naar Griekenland te gaan. Niet veel later stapte ik in mijn nieuwe camper en met mijn splinternieuwe geluidsinstallatie en mijn nieuwe outfit ging ik op weg naar Griekenland, eerst naar Kreta en later naar Santorini. Het zou nu niet zo moeilijk zijn om

tegen een kleine vergoeding avond aan avond werk te vinden. Bij mijn aankomst op Kreta vond ik inderdaad al snel werk. En terwijl mijn camper net buiten het restaurant geparkeerd stond, zong ik binnen de sterren van de hemel met mijn nieuwe pak en mijn nieuwe zanginstallatie. De mensen op het eiland hadden zoiets nog nooit gezien en gehoord en keken hun ogen uit. Alles liep gesmeerd maar toch kon ik Duitsland niet uit mijn hoofd zetten. Ik begon te twijfelen. Had ik wel weg moeten gaan? Of had ik misschien toch bij mijn geliefde moeten blijven en haar moeten helpen bij het verhuizen en het inrichten van het nieuwe huis? Gelukkig zou het seizoen snel voorbij zijn en ik besloot om dan gelijk terug te gaan naar Duitsland. Via de telefoon had ik intussen gehoord dat de verhuizing goed was verlopen en dat stelde me gerust. Die laatste weken op Kreta zat ik net als altijd elke avond op het terras van Nicos Dorian Pub en voelde ik weer die warme zeewind, die al mijn verdriet deed verwaaien. Ik was weer Luka en voelde me weer één met het eiland. Toch kwam de dag steeds dichterbij dat ik weer de boot zou nemen naar het vasteland en terug zou rijden naar Langenargen aan de Bodensee.

62. TERUG NAAR LANGENARGEN, DUITSLAND

Eenmaal terug in Duitsland liepen de dingen niet meer zo goed als ik gehoopt had, vooral de verhouding met haar moeder. Zo namen ze me kwalijk dat ik naar Griekenland was ‘gevlucht’ vanwege de verhuizing. Er was geregeld ruzie en haar moeder zag me liever gaan dan komen. Op een gegeven moment werd het me allemaal teveel en smeet ik alles dat ze voor mij hadden gekocht voor haar deur. Ik kon de spanning gewoon niet meer aan. Op een ochtend werd ik wakker en merkte dat mijn rechter oor doof was en alleen een gesuis voortbracht. Ik ging meteen naar de dokter die mij direkt doorverwees. De specialist vertelde me dat ik mijn levensstijl

radicaal moest veranderen omdat dit een teken kon zijn van een naderend hartinfarct. De schrik zat er meteen goed in. Ik kreeg medicijnen en de klachten verdwenen, maar mijn hart verkrampte meer en meer. Ik verkrampte steeds meer en voelde dat ik daar weg moest. Nog even probeerden we concerten te organiseren in dure hotels, waarvoor ik zeer goed werd betaald, maar niemand wilde luisteren naar de zanger van het licht. Uiteindelijk werden de meeste concerten afgezegd wegens gebrek aan belangstelling. In Seefeld in Oostenrijk, 1500 meter hoog in de bergen, had ik nog wel succes. Daar, tussen de regenbuien door, zong ik vanuit mijn hart en dat viel bij de meeste toeristen, vooral de Nederlanders en Italianen, in de smaak. Maar het seizoen liep al ten einde en het leek wel of alles ten einde liep en hoewel we elkaar zo lief hadden en al eerder trouwplannen hadden, zagen we beiden wel in dat ‘samen verder’ niet langer de weg was. Een vriendin had tegen haar eens over mij gezegd: “zo snel als hij is gekomen, zo snel zal hij ook weer gaan” en die uitspraak bleek nu uit te komen. Ik moest verder, alleen verder, op weg naar mijzelf. Dat klinkt egoïstisch, maar dat was het niet. Het was juist de weg naar de egoloosheid, een weg die zo enorm pijn deed, omdat ik afscheid moest nemen van degene die ik liefhad. Soms had ik het er zo moeilijk mee, dat ik niet in het huis kon slapen en met mijn auto zomaar ergens naar toe reed en de nacht slapend in mijn auto doorbracht, zoals ik zo vaak op mijn reizen in Griekenland en Italië had gedaan. Het gaf me weer het gevoel van vrijheid, de vrijheid en het plezier van de zwerver. En na een van die nachten die ik zo alleen in mijn camper op een parkeerterrein had doorgebracht, nam ik in de vroege ochtend afscheid van de vrouw, waar ik zielsveel van hield en die ook zielsveel van mij hield. Bij ons afscheid zei ze nog met grote tranen in haar ogen, dat ik alles mocht meenemen dat ik nodig had voor mijn verdere reis. Met tranen in mijn ogen vertrok ik, voor de

zoveelste keer in mijn leven, een wereld van weelde en een schat van een vrouw achterlatend. Een vrouw, die me doorhad, die wist dat ik terug moest de wereld in, op zoek naar mijzelf. Ik realiseerde me dat ik haar door mijn vertrek terug had geduwd in de eenzaamheid samen met haar moeder in dat grote huis, waarvan de beneden etage voor mij bestemd was geweest. Met al dit verdriet in mijn hart reisde ik door Duitsland op weg naar Oostenrijk, maar onderweg veranderde ik van gedachten en besloot ik terug te gaan naar Nederland. Maar ook daar vond ik niet wat ik zocht. Vanuit Nederland belde ik haar en hoorde ik dat ook zij het er moeilijk mee had. We voelden ons beiden lamlendig en verloren. In Nederland mocht ik als Nederlander niet met een Duits kenteken rijden. Ik moest dus eerst terug naar Duitsland om de camper daar te verkopen. De camper was een geschenk geweest van haar aan mij, omdat ik bij het kopen van het nieuwe huis voor hen 45.000 DM had verdiend door op het laatste moment nog af te dingen op de vraagprijs. Met de opbrengst van die camper vloog ik naar Kreta om daar de winter door te brengen en te schrijven. En plotseling klonk weer die stem, die ik al een lange tijd niet had gehoord; de stem die mij vertelde dat ik zou sterven als ik 54 ben. Op Kreta was het natuurlijk ook winter. Het eiland was uitgestorven en ik kon me daarom elk appartement permitteren dat ik maar wilde en dat deed ik ook. Ook kocht ik een motor, waarmee ik de bergen in reed, waar ik in stilte kon zijn. Langzaam kwam ik weer tot rust en voelde ik Osho in mijn hart terugkeren. Dieper en dieper ging ik. Kreta deed me goed, ook in de winter. Dagelijks schreef ik teksten en liedjes. Zoiets bracht me altijd terug in het moment. Op een van die momenten woei er een wind vanuit een hoek in de kamer van mijn appartement en een stem die van Osho was, sprak: “now you come, now you come.” Even dacht ik dat ik het zelf fantaseerde maar weer hoorde ik die stem: “now you come…. now you come.” Ik had al

eerder geworsteld met de vraag of ik niet naar India moest gaan, maar ik was altijd bang, vreselijk bang voor de egodood die me daar te wachten stond, bang voor het Goddelijke. Maar nu was de situatie anders. Nu had ik er het geld voor en niets hield me tegen. Osho was op dat moment ook in India en die stem trok me als een magneet richting India. Mijn hart was gevuld met liefde, ongelooflijke liefde voor Osho. Ik sloeg mijn motor op, zei mijn appartement vaarwel en vloog naar Athene om snel een visum voor India te regelen. Maar eenmaal in Athene kreeg ik te horen dat ik daarvoor in Nederland moest zijn. Dus vloog ik door naar Nederland waar ik in afwachting van mijn visum weer liefdevol werd opgevangen in mijn oude pakhuis, dat een meditatiecentrum was gebaseerd op Osho, dus gelijk een prima voorbereiding voor mijn reis naar India.

Santorini 1980

Monaco,Gudrun en ik, 1989

Hoofdstuk 6.

Poona (1989 - 1990)

63. POONA, INDIA

Ik sliep weer in de speciale benedenkamer waar Jan Foudraine vroeger altijd zijn kantoor had. Binnen zeven dagen was alles rond. Ik had nog wat dingen verkocht voor wat extra reisgeld. Alleen mijn gitaar en wat opname-apparatuur gingen mee. Mijn ex-vrouw en mijn vriendin Betty brachten me naar Schiphol. Binnen een etmaal zou ik landen in Bombay. Ik had vernomen dat ik daar niemand mocht vertellen waar ik heenging, omdat je dan de kans liep direct teruggestuurd te worden. Ook mocht niets in mijn bagage mijn reisdoel verraden. In Bombay kwam ik gelukkig ongeschonden door de douane. Eenmaal buiten kwam er gelijk een man op me af die me vroeg waar ik naar toe moest en ik zag en voelde meteen dat dit geen taxichauffeur maar een politieagent was. Ik deed net of ik 'm niet begreep en zei: "nee, ik hoef geen taxi", waarop hij nog bozer werd. En ik zei weer: " ikke hoef geen taxi, ikke blijf in Bombay." Uiteindelijk gaf hij het op en liet me gaan. En voordat ik het wist zat ik in de bus op weg naar Poona, zo'n 400 kilometer van Bombay.

Onderweg keek ik mijn ogen uit. Wat me opviel waren de grote massa's mensen, maar ook de enorme armoede. Het was de cultuurshock waar ze me al voor gewaarschuwd hadden. Ik wilde het eerst niet zien en mijn ogen sluiten, maar toch bleef ik kijken.

We reden verder dwars door de sloppenwijken van Bombay waar mensen opeengestapeld in tentjes en hutjes schenen te wonen. Nee, ik werd hier niet vrolijk van. Even wilde ik met het eerste het beste vliegtuig terug naar huis, maar dat was praktisch niet mogelijk. Mijn terugreis was geboekt bij een Chinese vliegtuigmaatschappij die pas de volgende week weer in Bombay zou landen. Eigenlijk zou iedereen die kritiek heeft op het Westen een tijdje naar India gestuurd moeten worden, dacht ik nog. Ook moest ik erg wennen aan de manier waarop de Indiërs hun hoofd telkens naar links en rechts bewegen als ze met je praten. Alsof ze zich willen verontschuldigen bij alles wat ze zeggen. De bus klom door de bergen. Na verloop van tijd werd het landschap wat groener. Ik zag weer overal bloemen en zo kwam mijn hart weer een beetje tot rust. Ik hervond de liefde in mijzelf, dezelfde liefde die mij ertoe gebracht had deze reis te maken. De liefde voor Osho die mij riep, toen ik op Kreta zat: “now you come, now you come.” Nog even en de bus zou niet ver van de asram stoppen, maar voorlopig reed de bus nog door de bergen langs griezelig steile afgronden. Eenmaal in Poona aangekomen, boekte ik een kamer in het eerste het beste hotel. De hotelkamer stelde niet veel voor. Er stond een bed en er draaide een grote fan aan het plafond boven het bed, maar verder was er niets. Later bleek dat ik nog een aantal kilometers van de asram verwijderd was, dus de volgende dag ging ik op zoek naar een plek dichterbij de asram. Het leek wel of Osho’s energie in mij sterker was geworden. Nu ik zo dichtbij was, klopte mijn hart als een gek van angst en ontroering. Het voelde als pijn, alsof ik weer stervende was. “Help me”, zei een piep klein stemmetje in mij. Het was de stem van een heel klein jongetje, maar niemand hoorde mij. India met zoveel ellende maakte me onzeker, maakte me bang. Ik, die zoveel had gereisd, bleek toch niet bestand tegen zoveel ellende en armoede. Op straat moest ik over

een dode man heenstappen, een kreupele oude man ontwijken en schreeuwende kinderen van me afschudden, die maar “you give me money, you give me money” riepen. Had ik Osho zelf niet ooit eens horen zeggen: “geven helpt niets. Op die manier bevestig je hun armoede en hou je ze klein. Leer ze liever geld te maken.” Maar ja, wat doe je als je een kind ziet verrekken van de honger. Dat kind moet nú eten, heeft nú iemand nodig. Zelf had ik ook de veiligheid en welvaart verruild voor een onzeker bestaan, maar ik kon nog altijd terug als de nood aan de man zou komen. Maar zij, waar konden zij heen?

De volgende dag vond ik inderdaad een hotelkamer vlakbij de asram, niet al te duur. Nu was het moment aangebroken dat ikzelf over de Oregon Road liep, de straat waaraan de asram is gelegen en waarvan ik de naam in zoveel boeken had gelezen. Het was een lange weg met veel kraampjes en overal sannyasins. Aan het eind van die weg stond de poort, die toegang gaf tot de asram. Om te worden toegelaten, moest je eerst een Aidstest overleggen en een klein bedrag betalen. Dat wist ik en ik had ‘m ook bij me. Daarna werd ik toegelaten en kon ik me laten inschrijven. Het gevoel bij binnenkomst was overweldigend. Ik was sprakeloos. Het voelde alsof ik thuis was gekomen. Tranen vloeiden van ontroering. Ik was nu echt bij Osho, slechts een paar meter van hem verwijderd. Ik keek om me heen en zag hoe mooi het hier allemaal was; de vijver, de zwanen, de planten, de bloemen en de enorme Boeddha-hal. Bijna iedereen liep hier in het rood. Het was niet verplicht, maar ik besloot de volgende dag ook zo’n gewaad te kopen; een rode voor overdag en een witte voor ’s avonds. Ik was zo overdonderd door de schoonheid, door het licht en de energie, dat ik het niet meer hield toen een ma sannyasin tijdens de rondleiding over het terrein tegen me zei: “kijk, daar woont Osho.” Duizenden gouden tranen

biggelden over mijn wangen. Snikkend liep ik verder en mijn hart zong: “we are flowers in your garden, opening, opening.” Het was het zelfde lied dat ik in de bus op weg naar Oregon had gezongen: “we are flowers in your garden, opening”, maar nu was het anders, wezenlijk anders. Mijn voeten liepen op wolken, mijn hoofd was omringd door sterren, ik begon een eenheid te ervaren, nog een stapje, een klein stukje verder, de laatste loodjes. Zoveel emotie, zoveel indrukken, zoveel mensen van over de hele wereld, allemaal met hetzelfde gevoel van ‘we love you, Osho’. Het was onwezenlijk om te zien. In mijn eigen leven had Osho al langer een centrale plaats, maar nu zag ik dat de hele wereld was geraakt door hem of althans een deel van onze planeet. Hij was niet meer alleen iets van mij. Het gaf me een gevoel van bevestiging. Die volgende ochtend kocht ik een maroenrood gewaad en een witte voor ’s avonds in de Boeddha-hal. Met mijn witte schoentjes, mijn Gazelle zonnebril, mijn Rolex en mijn diamantenring, die ik nog van mijn Duitse vriendin had gekregen, zag ik er stralend uit en zo voelde ik me ook. Als ik liep zweefde ik boven de straat. Ik had de grootste moeite geaard te blijven. Het was alsof ik naar boven werd getrokken naar het licht en tegelijkertijd daalde ik af naar de afgrond, mijn afgrond, de dood. Als een oude middeleeuwse monnik liep ik in mijn rode gewaad over de paadjes van het asram terrein. Ik ging zitten voor het grote witte Boeddhabeeld en keek er naar. Soms sloot ik mijn ogen en verdween dan in het niets. Ik voelde angst, ik voelde dood. Ik ging snel ergens anders zitten om een sigaret te roken want roken was het bewieroken van je eigen ziel, had ik ergens gelezen. Het was pas mijn tweede dag in de asram en het viel me op dat er veel Duitsers waren, die zich voornamelijk bezig hielden met de organisatie, want daar zijn ze goed in. Die avond – voor het eerst in mijn smetteloze witte gewaad – stond ik de menigte te aanschouwen die klaar stond om ‘besnuffeld’ te worden voordat ze

werden toegelaten tot de Boeddhahal, waar Osho die avond in levende lijve aanwezig zou zijn. Ik was er nog niet klaar voor om daar naar binnen te gaan en drie uur stil te zitten zonder te mogen stinken, kuchen, laat staan hoesten. Terwijl ik dat allemaal zat te bekijken, stapte er een prachtige jonge vrouw met een baby op haar arm op me af. Ze had donkerbruine ogen en zo jong als ze was, vroeg ze me in half-Duits-half-Engels of ik zolang de vader wilde zijn, omdat ze helemaal alleen met haar kind uit Duitsland was gekomen. Ik stond perplex. Wat een openheid, wat een moed. Ik voelde me uitverkoren en voordat ik het wist liep ik door de asram achter een kinderwagen met daarin een klein jongetje van 10 maanden. Die avond ging het feest verder. We sliepen bij elkaar als een echte pappa en mamma met naast ons de baby, die af en toe wakker werd. Ik moest denken aan het begin van deze reis, mijn angst en twijfels, en hier lag een jonge vrouw, die diezelfde reis had gemaakt, met zelfs een baby bij zich. De wonderen zijn de wereld nog niet uit, dacht ik.

Het is algemeen bekend dat kinderen niet zo gewenst waren in die tijd bij de Bhagwan beweging. Een kind zou je eigen groei in de weg staan. Osho zou gezegd hebben dat het nu 5 voor 12 was en dat we geen minuut meer te verliezen hadden en dus zeker geen tijd hadden om kinderen op te voeden. Ik voelde het aan de blikken waarmee sannyasins ons aankeken, terwijl ik niet eens de vader was. En was het Jezus zelf niet die zei: “laat de kinderen tot mij komen?” Mijn eigen Innere Kind was zo wakker. Ik zag God in de kinderen: de zuiverheid, de eenheid van het moment, de openheid, de vrijheid. Ik weet dat ieder mens opnieuw herboren moet worden en weer kind moet zijn om God te vinden en het Goddelijke toe te laten. Een kind leeft in het niets, in het alles, in het moment. Iedere

keer laat het alles los en om de eenheid te kunnen ervaren moet je alles kunnen loslaten, dat is mijn ervaring.

Overdonderd door vreugde, overweldigd door het licht, maar ook met een donkere angst voor de dood, bewoog ik mij daar in de asram. Ik was er en ik was er niet. Ik weet niet hoe ik het anders kan omschrijven. Ik ging langzamer lopen en mijn bewegingen werden steeds trager omdat ik steeds meer in het moment zat. Je ziet dat ook bij monniken in het klooster wel. Maar naast die rust was er voortdurend die angst en was ik aan het doodgaan, terwijl ik in een riksja op weg was naar de asram, mezelf stevig vasthoudend opdat ik niet weg zou vliegen. De diepste angsten kwamen weer bij mij boven: de angst om te verdrinken, de angst voor de dood. Ik was weer stervende, maar deze keer te midden van prachtige mensen, die zeiden dat ik er mooi uitzag. En ik weet nog dat ik bij mezelf dacht: “hoe kan dat nou, ik ga dood!”

Op een keer stond ik met de moeder en haar kindje bij de rivier. Zij sloeg een arm om me heen en zei zachtjes: “nog een klein stapje Alok, dan ben je weer thuis.” Maar ja, durf dat maar eens, dat ene stapje. Je verzuipt, je gaat dood. Ik had al die jaren al geschreeuwd: “ik ga dood” en niemand had me begrepen en ze hadden me in gevangenissen en inrichtingen gestopt. En nu moest ik weer dood. In die doodsangst hoorde ik nu veel sterker dan vroeger muziek, teksten en liedjes door mijn hoofd spelen. Het hield niet op en elke keer rende ik snel naar mijn hotelkamer om ze vast te leggen, het ene lied na het andere.

Op een avond stond ik weer in mijn witte robe in de rij voor de Boeddhahal om besnuffeld te worden. Bijna werd ik niet toegelaten, want ondanks veel gewas met reukloze zeep, bleek mijn rookgedrag toch nog ruikbaar. Snel verontschuldigde de moeder

van het kindje mij door te zeggen: “het is zijn eerste keer, hij is net aangekomen.” Ik kreeg een duw in mijn rug als teken dat ik door kon lopen. Opeens stond ik daar met duizenden anderen in de grote Boeddhahal. Ik bleef met angst en beven achter in de zaal zitten. Opeens verscheen Osho op het toneel. Na wat energie weggegeven te hebben op de voor hen zo kenmerkende wijze, ging hij op een stoel zitten. Ik zag dat hij een slipper uitdeed zoals ik het hem al velen malen eerder op een video had zien doen. Ik zat erbij en keek ernaar. Ik zag een klein mannetje daar in de verte, maar zijn licht vulde me met een enorme vreugde en gaf me zo’n kracht en liefde. Ik werd meegenomen op de vibraties van het zijn. Ik dronk van het hemelse geluk, ja ik werd dronken van geluk, hoe kan dat nou, hè? Maar het was zo! Na afloop verliet ik de Boeddhahal. Het was alsof ik zweefde en mijn voeten de aarde niet raakten. Naast me liep een ma, toevallig ook uit Duitland, en als vanzelf liepen we samen naar een stalletje waar ze kristallen verkochten. Ik zocht er een uit die kracht had. Die ma, die ik hier Deva noem, werkte zelf veel met stenen. Ze stelde voor naar mijn hotel te gaan - of ik stelde dat voor, dat weet ik niet meer - , maar even later lagen we naakt, dronken van liefde op bed, met de ene keer die kristal op haar en dan weer op mij. De liefde was zo intens dat het bed - dat groot en zwaar was - door de enorme kracht van de ene kant van de kamer naar de andere was gevlogen. Door de heftige ervaring in de Boeddhahal durfde ik de Boeddhahal niet meer in uit angst dat ik nooit meer de oude zou zijn. Ik was bang dat ik gewoon van de aarde zou verdwijnen. Op een dag zat ik te mediteren op een muurtje, toen ik opeens Jan Foudraine zag lopen. Ik vloog op hem af om hem te begroeten. Ik wilde hem omhelzen als oude kameraden maar hij gaf aan dat hij daar niet van gediend was en liep door. Ik zag dat hij ergens anders op een muurtje ging zitten. Ik nam geen genoegen met zijn reactie en liep weer op hem toe en ging naast hem zitten.

Hij snauwde me toe: “ik praat nu met iemand anders.” Ik was door stomheid geslagen. Daar zat ik naast de man waar ik me zoveel jaren voor had ingespannen. Velen hadden hem ‘een arrogante klootzak’ genoemd, en nu begon ik het zelf te geloven. Elke avond stond ik samen met vele honderden anderen langs de weg te wachten totdat Osho vanuit zijn huis in de asram in zijn Rolls-Royce naar de Boeddhahal reed. Dan zag ik hem aankomen met de koplampen aan. Door de feeërieke groene lantaarns, die opgehangen waren in de planten en bloemen, ontstond er een hele mystieke sfeer. Mijn hart bonkte, maar vreemd genoeg wilden mijn voeten na het zien van Osho niet de Boeddhahal in, maar liepen ze als vanzelf het hek uit, de straat op, naar de rivier, naar de Burning Ghat, waar de doden gecremeerd werden. Daar zat ik in me eentje in het donker op een bankje in stilte dood te gaan. In volle overgave verloor ik mijn angst voor de dood en voelde een totale ontspanning alsof ik eindelijk thuiskwam met in de verte gezang of de stem van Osho’s op een video, want in die tijd sprak hij zelf niet meer. Ik begreep zelf niet waarom ik dat deed, maar het ritueel herhaalde zich avond na avond. Steeds weer kwam ik als vanzelf op die zelfde plek terug. Later besprak ik dit met Jan Foudraine, maar die vond het maar egotripperij, waarvoor ik eigenlijk in therapie moest. Zelf voelde ik dat heel anders. Ik durfde de Boeddhahal niet in omdat ik bang was dat ik helemaal gek zou worden of dood zou gaan. En mijn hart bleef maar schreeuwen: “ik ga dood.” Die doodsangst, die verdomde doodsangst, sterven terwijl je leeft, dat is toch niet natuurlijk?

Ik had mijn mooie Ovation-gitaar meegenomen en ook mijn eigen opnameapparaat en microfoons voor het geval dat. Ik zocht een plekje op tussen de struiken en bloemen, een beetje weg van alles en iedereen en begon met de eerste liedjes, die ik daar had

geschreven: “ in the night I saw the light… tell me where is heaven….if the earth turns around.” Op een dag kwam er iemand bij me zitten, die me vroeg mee te doen aan een concert en ik zei meteen ‘ja’. Na wat voorbereiding stond ik op het podium van de grote concerthal samen met anderen te zingen met orkestband of mezelf begeleidend op de gitaar. Even dacht ik dat ze het niet leuk vonden wat ik deed en dat ze tomaten naar mijn hoofd slingerden, maar dat bleken rozen te zijn. Met heel mijn hart zong ik het bekende lied van Elvis Presley ‘Can’t Help Falling In Love’. En terwijl ik dat lied zong en mijn stem over de bamboestruiken heen galmde, zag ik in gedachten Osho een kilometer verderop thuis in zijn stoel zitten en mijn hart zei: “dit lied is voor jou.”

Ik herinner me dat ik ergens buiten de asram op een terrasje zat en een ma sanyassins ontmoette die ik kende uit Holland, waar ze een Osho-centrum had niet ver van waar ik woonde. Toen ze me herkende, zei ze onmiddellijk tegen me: “O God, als jij hier in Poona bent, dan staat er wat te gebeuren. Je komt niet zomaar hierheen.” Toen vertelde ik haar dat Osho me had geroepen op het eiland Kreta. Op dat moment hoorden we plotseling een enorme knal niet ver van ons vandaan alsof ergens de bliksem was ingeslagen. We schrokken allebei hevig. Het bleek dat een grote aap vanuit een boom op een elektriciteitsdraad was gesprongen en daarbij geëlektrocuteerd was en daarna naar beneden was gevallen. We waren allebei helemaal ondersteboven. “Ja”, hoor ik de ma nog zeggen, “er staat veel te gebeuren, kijk maar, er gebeurt nu al veel.” Verder zei ze niets. Even later hoorde ik dat Vivek, de vriendin van Osho, even daarvoor zelfmoord had gepleegd en in alle stilte was gecremeerd. Ja, de dood was al in de buurt. Ook die mooie ma met haar kindje, die ik had leren kennen, werd op een dag met stenen bekogeld toen ze buiten het terrein gewoon aan het wandelen was.

Gelukkig was het goed afgelopen, maar zulke verhalen begon ik hoe langer hoe meer om me heen te horen.

Met mijn vriendin uit Berlijn, waarmee ik die ‘kristalnacht’ had beleefd, ging ik op een avond naar de Burning Ghat. Terwijl we daar op dat bankje zaten bij de rivier, hoorden we in de verte de geluiden uit de Boeddhahal. Toen wilde zij wat gitaar spelen en zingen. Ik had de microfoon in de aanslag en terwijl zij zong, hoorden we vanuit de verte een schreeuw. Een man kwam op ons af met in zijn hand een grote steen, waarmee hij op ons hoofd wilde slaan. Met de dood voor ogen sprong mijn vriendin op, legde de gitaar neer en deed met gevouwen handen de Namaste-groet, wat betekent: ik groet het licht in u. En als een wonder gooide de man de steen gelijk neer.

Op een andere dag zat ik op mijn hotelkamer te eten, toen er op de deur werd geklopt. Een vrouwelijke sannyasin uit Australië kwam me bedanken dat ik haar had genezen door mijn zingen en ze drukte me op het hart dat ik iets met deze gave moest doen. Ze kwam uit Tasmanie en vertelde dat ze dokter in de letteren was. Weer zo’n vrouw die in haar eentje naar India was gekomen omdat ze zich geroepen voelde, dacht ik nog.

Op een dag kwam Jan Foudraine naar me toe (nu wel) en vroeg me of ik het manuscript wilde lezen van een klein boekje dat hij had geschreven. Ik mocht het meenemen naar mijn hotel en na een paar dagen weer terugbrengen. Ik kon niet wachten en ging meteen naar mijn hotel om het te lezen. Al na een paar uur had ik het uit. Ik nam het manuscript weer mee naar de asram en stapte op Jan af. Hij kon niet geloven dat ik het al helemaal gelezen had. Toen ik hem vertelde wat er instond, vroeg hij: “ en, wat vond je ervan?” “Ik mis je gevoel,” zei ik “Jan” De volgende dag zag ik hem achter een grote tafel in de zon zitten schrijven. Zonder iets te zeggen bracht ik hem

een kopje koffie met een koekje erbij en liep weer weg zonder iets te zeggen. Ik hield van die man, zo veel, zo heel veel. Hij wilde heel Nederland in het rood laten lopen. Hij wilde zijn diamant met iedereen delen, ongeacht de prijs, die hij en anderen daarvoor moesten betalen. Net als ik, ja, net zoals ik. “Dank je”, hoorde ik hem in de verte nog zeggen. Ik draaide me nog even om en knikte. Ik ging in een ander gedeelte van de asram zitten, pakte mijn gitaar en begon te zingen: “…sitting in your garden of love in your new creation, seeing all the people from all nations…being one love, being one sound…going around and around.” Het werd een dagelijks ritueel, het zingen in de asram. Ik deed niet mee met groepen, omdat ik vond dat ik al genoeg in therapie had gezeten in mijn leven. Wel zat ik met regelmaat in de prachtige tuin voor het Boeddhabeeld en keerde dan naar binnen. Soms als ik daar zo zat, kwam plotseling die angst om te sterven weer naar boven. Door de angst vast te houden kan er niets nieuws geboren worden. Alleen door er afstand van te nemen en het los te laten, sterft het oude en komt er ruimte voor het nieuwe. Sterven om weer tot leven te komen. Het is een kwestie van overgave, zoals het hele leven een overgave aan jezelf is. In het huwelijk geef je je over aan de ander, de ander, die een spiegel is voor je ware gezicht. Mijn vuur was aangewakkerd en de *holy smoke* onderweg. Een van mijn mooiste herinneringen betreft de opmerking van een mooie ma uit Duitsland. Ze zei: “je bent bang voor je kracht! Telkens wanneer je terugschiet in het verleden word je weer dat kleine jongetje en ben je weer bang voor wat en wie je werkelijk bent. Want in werkelijkheid ben je een vent met zoveel kracht dat je er zelf bang van wordt.” Zoiets had ik nog nooit gehoord. Het was een heel andere aanpak dan het oneindig sleutelen aan je eigen verleden via regressie, waar ik mijn buik vol van had. “Das ist alles was ich zu sagen habe”, zei ze. Toen gebeurde er iets met mij. Ik stond op en

liep weg en voelde een enorme kracht in mijn benen en in mijn buik en vervolgens in mijn hele lichaam, het was ongekend. Even later kwam dat kleine jongetje weer naar boven en toen weer die kracht. Die ervaring heeft mij nooit meer losgelaten. Het heeft een grote ommekeer in mijn leven gebracht, en ik ben haar nog steeds dankbaar voor dat inzicht. Iedere keer zei ik tegen mijzelf: “je bent bang voor je kracht” en dat heeft gewerkt. Het was een van de grootste geschenken in mijn leven en zo eenvoudig hè? Het was tijd voor de Zorba, de hengst in mij. Het zou deze kracht zijn, die mij later nog vaak van pas zou komen.

In de asram ontmoette ik ook een Indiase arts, die in Nederland woonde in het eerste Bhagwan centrum, waar ik in het begin ook soms kwam. Hij was een van de eersten die bij Osho was gekomen, al in de beginjaren. Soms als ik naar hem keek, voelde ik dat hij verlicht was, maar hij zei er zelf niets over. Op een avond toen we samen in een restaurant iets zaten te drinken, zag ik een bepaalde blik in zijn ogen en toen wist ik zeker dat hij al heel ver was. Zijn weg in het leven was ‘niets meer doen’ en zoals Osho had gezegd: “laat het gras maar vanzelf groeien.” En ik herinnerde me weer dat hij in zijn centrum, terwijl de anderen aan het *worshippen* waren, ’s morgens laat uit bed kwam met alleen een handdoekje om en uitgebreid ging douchen. Dan hoorde ik de anderen, die hard aan het werk waren zeggen: “het is zijn weg om niets te doen.” Zo’n beeld vergeet je niet gauw en ik weet ook nog dat ik toen dacht: ik wil ook wel zo’n handdoekje om!

De weken vlogen voorbij. Al over een paar weken zou ik weer terugvliegen naar Nederland. Maar ik werd ziek, heel ziek. Ik was stervende, in doodsangst. Ik voelde me slap en had geen kracht meer om op te staan. De eigenaar van het hotel waar ik verbleef bleek ook arts te zijn, maar ook hij wist niet wat er met mij aan de

hand was. Ik lag in mijn hotelkamer op een groot dubbelbed terwijl de elektrische fan boven mijn hoofd draaide en mijn leven begon zich als een film voor mijn ogen af te spelen. Alles wat ik in het verleden had beleefd, zag ik keer na keer weer aan mij voorbij gaan. Zo lag ik daar dagen lang, zeer verzwakt en half versteend. Ik kreeg geen bezoek en wilde niets eten, enkel een beetje drinken. Ik berustte erin dat mijn dood nabij was, omdat ik wist wat het betekende als je je leven als een film aan je voorbij ziet trekken. Ik moet zo'n vijf dagen zo gelegen hebben, precies weet ik het niet meer. Toen kwam er een moment dat mijn lichaam zich vulde met kracht. Mijn armen en benen werden weer krachtig en sterk. Ik weet nog dat ik om een uur of zes 's avonds opstond en dacht: ik moet wat gaan eten en drinken in de asram. Ik liep de straat op en ging per riksja naar een restaurantje waar ik wel vaker had gegeten. Normaal was het er altijd barstensvol met sannyasins, maar dit keer zat ik helemaal alleen op het terras. Ik bestelde een bord rijst en een cola. Ik nam alleen maar rijst omdat ik lang niet had gegeten en voelde dat ik nog niet helemaal terug op aarde was. Ik zat daar zo een paar minuten toen de ober naar me toe kwam en zei: "weet je dan niet dat Osho is overleden?" Op dat moment drong het nog niet tot me door wat hij zei. "Ja, ja", zei ik maar, want ik dacht dat hij me voor de gek hield. Ik at rustig mijn bord rijst op en dronk mijn glas cola leeg. Ik zat nog steeds alleen op het terras toen er een jonge vrouw gekleed in het rood op een fiets voor me stopte en me toeriep: "Osho is overleden, Osho is dood" en of we allemaal om 7 uur in het wit in de Boeddha-hal wilden komen. Ik sloeg bijna letterlijk en figuurlijk achterover en voelde een enorme energieschok naar mijn hoofd stijgen. Ze zag wat er met me gebeurde en ik hoorde haar schreeuwen: "voel je hart, swami, voel je hart." Opeens voelde ik een ongekende kracht in me opkomen. Snel betaalde ik de ober, sprong in een riksha en reed terug naar

mijn hotel. De hotelmanager had intussen ook al vernomen dat Osho dood was. Ik weet nog dat hij aan mij vroeg – omdat ik de enige sannyasin was die daar nog rondliep – of dit het einde zou betekenen van de asram en dus van zijn hotel. Ik antwoordde hem dat dit pas het begin was en dat er juist nog veel meer mensen naar Poona zouden komen en dat stelde hem gerust. Ik liep snel door naar binnen en deed mijn witte gewaad aan. Daarna haastte ik me naar de asram. Toen ik daar aankwam, leek alles overhoop gehaald. Overal in de Boeddha-hal lagen kleren en schoenen. De mensen stonden met gezichten vol ongeloof, een paar huilden. Dit keer werden we niet besnuffeld voordat we de Boeddha-hal in mochten en dat was maar goed ook, want ik had van de zenuwen flink zitten roken. Toch was er rust en geen paniek. Ik ging achteraan staan en het verbaasde me dat er zo weinig mensen waren komen opdagen. Later bleek dat velen het nieuws nog niet wisten en gewoon ergens zaten te dineren of voor een paar dagen naar Goa waren gegaan. Iedereen wachtte op een officiële mededeling van de lijfarts van Osho. Ik voelde me krachtig en wachtte rustig af wat er gebeuren zou. Ik voelde geen verdriet, nog niet tenminste, en bij vele anderen zag ik dat ook niet. Ik herinnerde me dat Osho zelf meerdere malen had gezegd dat er negatieve energie in de Boeddha-hal was omdat bepaalde mensen dingen deden, die niet door de beugel konden. Was het daarom dat ik de Boeddha hal niet in durfde? Zou dat misschien Osho's dood veroorzaakt hebben? Ik herinnerde me wat de vrouw van die Nederlandse arts tegen me had gezegd. "Als jij hier in Poona bent, dan staat er wat te gebeuren, jij komt niet zomaar hierheen", hoorde ik haar nog zeggen. Ook hoorde ik weer de stem van Osho die mij riep op Kreta: "Now come, now you come." En hier stond ik dan op een heel belangrijk moment in de geschiedenis. Osho was dood en zijn lichaam zou zo dadelijk in rook opgaan: "..A burning fire, turning all around…"

En daar stonden we dan te wachten tot Osho werd binnengedragen. En wat ons van tevoren was verteld gebeurde ook. Op een soort brancard omringd door bloemen werd Osho 's lichaam binnengedragen en op het toneel gezet. Ik stond op mijn tenen en keek naar mijn meester, die ik samen met zoveel anderen zo lief had. Gevoelens van vreugde, verdriet en opluchting speelden door mij heen met een ongekende kracht en intensiteit. Had hij zelf niet gezegd: "kill your master'" en nu was hij zelf dood of liever gezegd, had hij zijn lichaam verlaten. Maar wat was die opluchting, die ik ook in anderen dacht te zien, waar kwam die vandaan? Ooit had Osho zelf gezegd: "als ik niet meer in mijn lichaam ben, dan volg ik jullie tot in elke hoek van de wereld." In feite zou het voor hem makkelijker zijn ons te volgen als hij dood was dan wanneer hij nog leefde. In de toespraak, die volgde, werd ons meegedeeld dat Osho's lichaam nog diezelfde dag, dus die avond, verbrand zou worden. Omstreeks 20.00 uur zou zijn lichaam naar de verbrandingsplaats worden gedragen. Ook kregen we te horen hoe hij was gestorven. Zijn lijfarts Amrito verscheen op het podium en vertelde dat Osho aan een hartstilstand was overleden en dat hij zijn laatste persoonlijke bezittingen zoals zijn cassettedeck had verdeeld onder een aantal naaste volgelingen. Rond 20.00 uur verzamelden we ons buiten de poort. In de verte zag ik Jan Foudraine alleen zijn weg vinden. Mijn vriend Atma hoorde ik zeggen: "ik ga naar de kroeg, want hij is toch niet meer in zijn lichaam." Ik dacht nog: " hoe kun je dit nu zeggen", maar veel tijd om erover na te denken had ik niet. Ik voegde me in de stoet die misschien wel uit duizend mensen bestond. Vooraan de stoet werd de brancard met het lichaam van Osho erop gedragen. De laatste reis van Osho ging door de straten van Poona naar de Burning Ghat. Het zag er allemaal erg onwerkelijk uit. We liepen dwars door de straten, terwijl het drukke verkeer langs ons raasde. Ik zag vele

verbaasde gezichten van bewoners langs de weg. Plotseling ging een gedeelte van de stoet een andere kant op. Waarom dat was heb ik nooit begrepen. Opeens kwam ik vlak achter het lichaam van Osho te lopen. In mijn beleving was het net of ik alleen achter zijn dode lichaam liep. Het leek wel kermis, hel en hemel tegelijk, te midden van die verkeersdrukte. De warmte van de avond benauwde mij. Ik begreep niet waar die duizenden sannyasins waren gebleven, die overdag nog aanwezig waren geweest in de asram. Op de verbrandingsplaats aangekomen, werd Osho op een van de verbrandingsplaatsen neergelegd, een paar meter van de plek waar ik een week tevoren nog opnamen had gemaakt. Zelf wilde ik er niet zo vooraan staan. Samen met misschien duizend of meer anderen stond ik vanuit de verte te kijken hoe anderen hout stapelden op Osho, terwijl wij in de donkerte van de avond zongen: “the universe is singing a song, the universe is dancing along, the universe is singing on a day like this.” Steeds maar bleven we dit ene lied herhalen. Een sannyasin, een Duitse therapeute kwam naast me staan. Ik sloeg een arm om haar heen om haar energie te geven. Toen dat was gebeurd, gaf ik haar een zetje in de rug, zo van ‘nu moet je alleen verder.’ Even later zag ik haar dansen en zingen. De hele verbrandingsplaats stond nu vol met sannyasins. Ik keek over de menigte heen en zag hoe de laatste houten blokken over Osho heen werden gelegd. Alleen zijn gezicht was nog zichtbaar. Toen ik weer keek zag ik dat ook dat laatste stukje nu door hout werd bedekt. Dat was het laatste wat ik van Osho heb gezien. Dat beeld, dat laatste moment, is mij altijd bijgebleven. Langzaam begon nu alles vlam te vatten. Rookwolken stegen op. Daar ging onze meester. De tijd stond stil en we stonden allen als door stomheid geslagen. Dit ging diep, heel diep. Er heerste een onwerkelijke stilte en rust waar een soort genade uit voortkwam, noem het een liefde, die mijn hart vulde en ook die van anderen. Ja, ook de andere

aanwezigen moeten dat ervaren hebben, dat kan niet anders. De vlammen werden steeds heviger en de geur van brand en rook bereikte mijn neus en verborg zich in mijn witte kleed, dat ik droeg. “Dag meester” zei mijn hart, “dag grootste der aarde, dit is de tweede keer dat ik bij je ben, nu je je lichaam verlaat. Dank voor alles wat je me hebt gegeven, dat je me op Kreta hebt geroepen om dit te mogen beleven” en mijn hart zong: “…. the universe is singing a song, the universe is dancing along….”

En terwijl er gezongen en gedanst werd, brandde het lichaam van Osho totdat er alleen nog wat smeulende as van beenderen en hout overbleef. Maar in het donker van de nacht was een licht in mijn hart ontstoken, een geweldig licht. Met die beleving in mijn hart liep ik terug naar de asram. Onderweg kwam ik huilende en verbouwereerde sannyasins tegen, die net hadden gehoord wat er was gebeurd en het nog niet konden begrijpen. Zij kwamen net terug van hun avonddiner of van een paar dagen naar het strand van Goa. Verslagen onder een boom zaten ze daar en probeerden ze hun verdriet te verwerken. Ook ik huilde, maar mijn tranen waren tranen van dankbaarheid. Het was ondertussen 12 uur ’s nachts. De sterren twinkelden aan de hemel en ik hoorde Osho zeggen:“ I’ll be where Jezus is, Buddha, Krishna and so many others…. And I leave you my dream.”

Door de donkere nacht met z’n stralende sterren liep ik terug naar de asram. Ik voelde verlichting of was het opluchting? Bij de grote poort van de asram stond dit keer niemand om je te controleren. De hele asram was bijna verlaten, alleen lagen her en der nog kleding en schoenen in de Boeddhahal. Ik liep nog even langs het vegetarisch restaurant. Het eten stond in volle schalen tevergeefs te wachten op klanten. Ook in de winkel waar Osho’s boeken en video’s werden verkocht was het stil. Terwijl ik door het raam keek

en mijn neus tegen de ruit drukte, werd ik me nog meer bewust wat voor een schat Osho ons had achter gelaten. Men zegt dat hij wel 600 boeken had geschreven. Plotseling barstte ik los in tranen: tranen van dankbaarheid, van verdriet en van ontroering. Weer keek ik naar binnen en zag een paar posters en op dat moment voelde ik dat Osho niet dood was maar leefde zoals hij nog nooit geleefd had, los van de aarde, los van zijn lichaam, dat hem zoveel pijn had gegeven. In mijn hart zag ik dat hij lachte met die bekende glimlach van hem en met zijn handen in de namaste groet, die wil zeggen: ik groet het licht in jou.

Toen viel mijn oog op een boek met de titel ‘Socrates Poisioned Again’ met op de kaft een foto van Osho op Kreta. Kreta, waar de regering hem sommeerde om zo snel mogelijk het land te verlaten onder de dreiging dat als hij weigerde, ze de villa waar hij verbleef zouden opblazen. Bij het zien van dat boek en die foto, schreeuwde ik het uit: “dat kunnen ze niet maken, Osho, jou wegsturen. Ik beloof je, ik ga terug naar Griekenland, naar Kreta als jouw ‘zanger van het licht’, de naam die jij mij hebt gegeven. Als jouw sannyasin zal ik de sterren van de hemel zingen.” Opeens voelde ik een ongelooflijke energie en de tranen bleven stromen. “Alok Gayaka” hoorde ik zachtjes een stem, “Alok Gayaka, zanger van het licht.” Nog nooit voelde die naam zo passend voor mij. Want toen ik die naam van Osho had gekregen en ik Amrito Jan Foudraine vol trots mijn nieuwe naam vertelde, zei hij alleen: “je bent je naam niet!” Met die opmerking had hij mij toen enorm in verwarring gebracht. Maar zijn stem was langzamerhand verdwenen en had plaatsgemaakt voor een nieuwe kracht in mij: een kracht van licht en ‘er mogen zijn’.

Ik bestelde wat eten en ging aan een tafeltje zitten onder de bomen en bij elke hap keek ik naar boven en dacht: “daar ergens moest

Osho zijn, en Jezus en Boeddha en nog zo veel meer verlichte zielen.” Nadat ik klaar was met eten, stond ik op en merkte dat mijn voeten heel licht waren. Stapje voor stapje liep ik de asram uit en nam een riksja die mij naar mijn hotel terugbracht. Die nacht werd ik plotseling wakker. Het is moeilijk te omschrijven wat er precies gebeurde, maar een lied kwam als het ware uit de hemel vallen en daalde in mij neer. Omdat ik het niet wilde vergeten, pakte ik snel mijn Dat-recorder en mijn gitaar en legde het lied vast. Het lied bevatte bijna geen woorden, alleen maar “sjalalala, sjallaaaaa, a Buddha is born again.” Het bleef zichzelf maar herhalen, steeds hoger en hoger. Ook met het schrijven van gedichten had ik het al eens meegemaakt dat mijn pen zo maar bewoog. Maar dit ging alle perken te buiten. Het was alsof een zachte bliksem was ingeslagen. Ik begreep er niets van. Maar sommige dingen kun je ook niet begrijpen. Sommige dingen moet je ook niet willen begrijpen.

De volgende ochtend werd ik vroeg wakker. Ik nam weer een riksja terug naar de asram. Eenmaal daar aangekomen heerste er overal een grote stilte. Er miste iets. Er was iets weg en dat iets was Osho. Er liepen nog een paar fotografen en TV-mensen rond. Misschien wachtten ze op een of andere sensatie. Misschien dachten ze dat we met zijn allen zelfmoord zouden plegen, maar dat gebeurde niet. Integendeel. Er heerste een serene rust. Het leek wel of er een gevoel van opluchting was nu Osho zijn lichaam had verlaten. Had hij zelf niet verkondigd dat ‘you have to kill your master’ als laatste stap naar verlichting? Hij had zelfs gezegd dat hij dichter bij ons kon zijn als hij niet meer in zijn lichaam zou zijn. Ik zal oplossen in al mijn sannyasins, want zij zijn het zout der aarde. Die dag hoorde ik dat de as van Osho verzameld en in een pot gedaan zou worden en dat ze deze pot daarna in processie terug zouden brengen naar de asram. Daar zou de urn in een prachtige ruimte worden opgesteld

met een steen erbij waarop staat: ‘Osho never born, never died’ met daarbij de datum. Toen de processie langs kwam, stond ook ik samen met vele duizenden anderen langs de weg met een zak vol rozenblaadjes. De broer van Osho droeg in de stoet de koperen urn op zijn schouder. Zodra hij langskwam strooiden de omstanders de rozenblaadjes in de richting van de urn. Plotseling stond de stoet stil. De koperen urn stond op dat moment nog geen halve meter van me vandaan. Mijn ogen staarden naar deze pot waar de overblijfselen van mijn meester in zaten. Wat ongelukkig strooide ook ik wat rozenblaadjes over de urn. Op dat moment liepen er een paar Duitse sannyasins achter me, die ik eerder had leren kennen, en een van hen riep naar me: “nu durf je wél de boeddha hal in, hè, nu Osho er niet meer is.” Ik vond dat een gemene opmerking op het verkeerde moment. Ik had immers steeds mijn eigen weg gevolgd en me nooit in de massa begeven. Maar ook ik was gestorven, al hoewel ik me daar op dat moment nog niet zo bewust van was. Ik realiseerde me wel dat dit een zeer grote gebeurtenis was. De stoet zette zich weer in beweging en langzaam verdween de urn van Osho op de schouders van zijn broer in de verte in de richting van de asram. De meeste sannyasins volgden de stoet naar de asram. Ook ik had mezelf beloofd later ooit nog een keer terug te gaan naar de plek waar Osho begraven ligt. Maar wanneer dat zou zijn wist ik niet, want over enkele dagen al zou ik terugvliegen naar Nederland. Maar daarvóór moest ik nog iets belangrijks doen. Ik liep terug naar de verbrandingsplaats. Ik voelde de sterke behoefte iets van Osho’s lichaam dat nog was achtergebleven op de verbrandingsplaats, mee te nemen. Ik voelde dat ik de verbrandingsresten niet met blote handen mocht vastpakken. Daarom nam ik onderweg wat tissues mee uit een restaurant. Bij de verbrandingsplaats aangekomen nam ik de tissues in mijn hand en pakte zonder verder nadenken iets op dat eruitzag als een stukje

schedel. Daarna vouwde ik de tissue met respect op en stopte het voorzichtig in mijn broekzak zonder het aan te raken of ernaar te kijken. Voor mij was het te heilig. Met dit stukje bot had ik een relikwie, dat met mij terug ging naar Nederland.

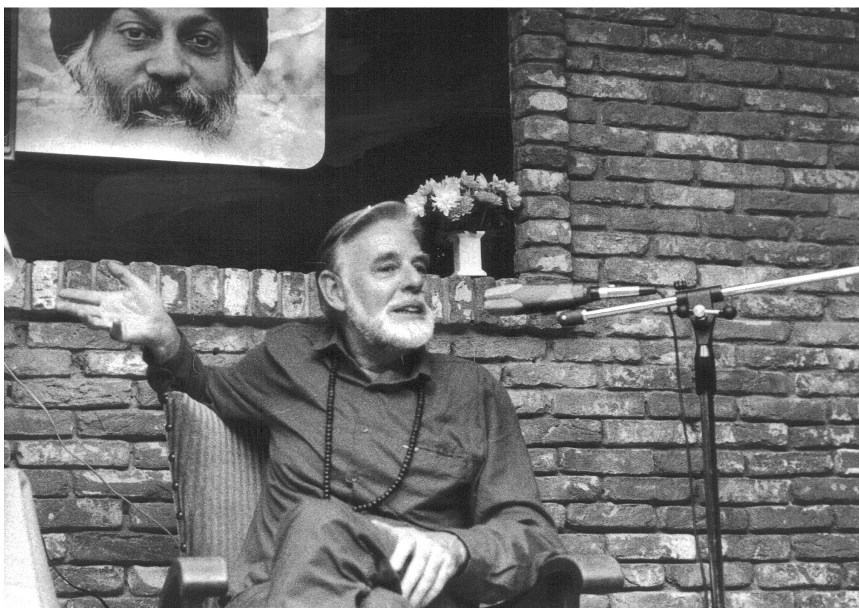
In de Boeddhahal verscheen die avond de lijfarts van Osho, Amrito, die ons meedeelde wat er precies gebeurd was en hoe Osho zijn lichaam had verlaten. Hij had het over een hartstilstand, over een bewuste dood, maar ik zette daar mijn vraagtekens bij. Was hij vermoord of vergiftigd door thallium, wie zal het zeggen. Wat me wel enorm aansprak waren de laatste woorden van Osho: "I leave you my dream…" en terwijl Amrito sprak hoorde ik een haan kraaien op dit zeer ongewone uur. Ook dit keer was ik niet de Boeddhahal binnengegaan, maar zat ik buiten tussen de bamboes te kijken en te luisteren. Een paar meter van me vandaan zaten ook een aantal mensen en ik herinner me nog de grote negatieve energie die op me afkwam. Ik werd er doodsbang van en wilde wegrennen. Was dit wat Osho vlak voor zijn dood aan ons had duidelijk willen maken? Dat er mensen waren die avond aan avond met een vreselijk negatieve energie de asram bezochten. Waren dit misschien de mensen, die Osho bedoelde, vlak voordat hij in samadi was gegaan (zijn lichaam had verlaten)? Ik herinnerde me opeens de lezingen van Jan Foudraine, waarbij vaak op de eerste rij mensen zaten met kruizen op hun borst om hem te bezweren en dat ik in de pauze bij hem in de buurt bleef, bang dat ze hem wilden vermoorden. Diezelfde negatieve lading maar dan duizend maal sterker voelde ik nu in de asram. Osho's dood, mijn dood, alles was gestorven. Die avond zette ik mijn bandrecorder weer aan, pakte mijn gitaar en nam het lied op dat door mij heen kwam: 'I leave you my dream.' Het waren Osho's laatste woorden. Het is de titel van het lied dat momenteel door duizenden mensen over de hele

wereld wordt gedownload via mijn website. Wie had dat ooit kunnen denken in 1990? Die laatste dagen voor mijn vertrek zat ik als gewoonlijk mijn liedjes te spelen in de open lucht in de asram, in de smokers temple. Toen ik voor de eerste keer het liedje ‘I leave you my dream’ ten gehore bracht, kwam er een Indiaas uitziende man naar me toe met tranen in zijn ogen. Hij knielde voor me neer en zei: “wat kan ik jou geven?” en als of ik God zelf was, antwoordde ik: “je tranen zijn genoeg.” Hij keek me aan en waardig als een prins stond hij weer op en liep weg. Ik voelde dat ik mijn bestemming had gevonden. Ik was verder dan de dood me brengen kon. Mijn voeten konden de aarde nauwelijks meer raken. Ik was opgenomen in een licht van zuiver zijn. Mijn hart was nog opener geworden. Ik, die altijd mijn voetstappen had gevolgd, voelde dat het nu tijd was om terug te keren naar Nederland. Nog één keer at ik die avond met vrienden in een mooi restaurant tussen de planten en bomen. Onder het eten kraamde ik uit dat ik een dorp wilde beginnen op het eiland Santorini in Griekenland, waarop de tafelgenoten uitriepen: “natuurlijk, laat ons weten als je zover bent!” Het voelde echt alsof een stem in mij riep dat ik een dorp moest beginnen. Eerst dacht ik dat ik gek geworden was, maar naderhand voelde het toch niet zo vreemd. Santorini was mijn thuishaven. De schoonheid en energie van het eiland had zo velen al tot verlichting gebracht. Het was nu tijd om afscheid te nemen. Aan mijn buurvrouw uit Australië gaf ik als afscheidscadeautje een cassette met wat liedjes van de life-opnamen van de Burning Ghat. Ze was er zichtbaar blij mee en zei: “dit is een historisch document, wees er voorzichtig mee.” “Ja,” zei ik zachtjes, “dat zal ik doen.” Daarna volgde mijn afscheid van haar en al die anderen. Even later zat ik in de taxi op weg naar het vliegveld en in een roes van welzijn en geluk arriveerde ik die nacht op Bombay Airport. “ Dag India, Dag

Osho's , eens zal ik terugkeren om naast je te mediteren in de hal, eens, maar ik weet niet wanneer."

Pakhuis,Baarn,1977 ons centrum

Jan Foudraine (Amrito), Speeldoos Baarn 1980

Betty (Archan), 1990

DE enigste foto van mij met een kindje Poona, India 1989-1990

Hoofdstuk 7

Reizen door Europa 2 (1990 – 1997)

64. PAKHUIS BAARN, NEDERLAND

Zonder vaste woon- of verblijfplaats, zonder geld, maar rijk aan onbetaalbare ervaringen, zette ik weer voet op Hollandse bodem met in mijn hand, gewikkeld in een wit papieren servet, een stukje Osho. In Nederland was het intussen hartje winter. Ik dacht dat ik met alles wat ik in India had beleefd voorlopig wel weer in mijn eigen oude centrum in Baarn kon wonen. Ik belde mijn vrouw op vanaf Schiphol maar het antwoord was niet het antwoord dat ik verwachtte. Ik werd afgekat aan de telefoon en ze vertelde dat ze absoluut niet wilde dat ik daar sliep. Ik begreep er niets van. Zij hadden mij naar het vliegveld gebracht en wisten dat ik bij terugkomst geen onderdak zou hebben en dan deze reactie. Ik begreep er niets van. Waren ze misschien bang voor iets? Voor mij?

Daar stond ik, midden in de nacht in de kou, met mijn koffer en gitaar, zonder een plek om heen te gaan. Het was voor mij een van de bitterst ervaringen. Het was een klap in mijn gezicht terwijl mijn benen bijna niet meer op de grond kon staan door de hoge energie die ik vanuit India had meegenomen. Met geen andere keus voor handen belde ik nog maar eens met mijn ex-vrouw en weer legde ik uit dat ik nergens heen kon. Deze keer toonde ze wat meer begrip. Als ik maar een paar dagen zou blijven kon ik komen. Snel nam ik de trein naar Baarn. Bij aankomst bij het centrum trof ik op de voordeur een snel in elkaar gezette bloemenkrans bij wijze van

welkom. Mijn ex-vrouw deed open en ik zag dat ook mijn (ex)-vriendin Betty aanwezig was. Ik zie me daar nog koffie drinken aan de grote houten tafel beneden. Opeens was ik in een heel andere wereld terecht gekomen, zo koud en kil. Het voelde alsof ik met mijn gezicht op de stenen was gekletterd. De dood van Osho was ook in Nederland niet onopgemerkt gebleven. De kranten hadden vol gestaan van de schandalen over deze seksgoeroe met zijn Rolex-horloges en 99 Rolls Royces. De thuiskomst voelde als een nederlaag, als een enorme teleurstelling. Ik kwam uit een heel andere wereld die ik met niemand hier in Nederland kon delen. Het liefst was ik met Osho meegegaan, waarheen dat ook was… waar hij nu was… Was dit hier nu de werkelijkheid of was dit een wereld, die sliep? Hoe moest ik verder met mijn beleving die met niemand te delen viel? Ik weet nog dat ik mijn liedjes die ik in India had geschreven liet horen. Eentje vonden ze wel leuk. Het was: ‘Humpty Dumpty sat on a wal, Humpty Dumpty had a great fall’, maar dan met een eigen tekst. Maar mijn eigen liederen, die ik zelf als diamanten koesterde, deden hen niet veel. Ook dát was een enorme ontgoocheling voor mij.

65. VLISSINGEN

Die eerste dagen in Nederland was ik druk bezig met het zoeken naar een nieuwe plek voor mijzelf en Betty, die ook het pand moest verlaten. Al snel vonden we een plek in Zeeland bij een oude vriend en vriendin van me. We waren opgelucht en blij met hun aanbod en vol energie vertrokken wij met de trein naar Goes.We werden met liefde ontvangen. Mijn vriend kwam uit Engeland en had zich in Nederland gevestigd als clown. Alle problemen leken voorbij totdat ik bemerkte dat Betty mijn energie niet aankon. Het was allemaal te veel voor haar en ik voelde dat het beter was dat ik een andere woonplek zou zoeken. En alsof de goden met me waren vond ik

zowaar voor weinig geld een kamertje in Vlissingen in een groot huis midden in de stad. Ik zie me daar nog zitten op die grote stoel met Osho in mijn hart. Ik keek door de ramen naar buiten en daarna naar boven met maar één wens: dat ik met Osho mee kon gaan want ik kon deze wereld bijna niet meer aan. Alles wat ik zag op de televisie, al die beelden van geweld, schokten me. Ik kon het niet vatten. En weer kwam er een lied in me op dat ik hoorde en gelijk opschreef. Om in mijn eerste levensonderhoud te voorzien verkocht ik nog wat gouden sieraden die ik had. Het waren de laatste kaarten die ik kon spelen. Nu was er niet ver van Vlissingen in een boerderij een Osho-centrum gevestigd. Op een dag werden we uitgenodigd om daar een video te gaan bekijken van Osho's verbranding. Iemand maakte me daarbij attent op de tekst op het hoesje van de video. Daarop stond wat Osho eens letterlijk had gezegd. Hoe het er precies stond weet ik niet meer, maar het kwam erop neer dat de kans groot is dat jezelf ook verlicht raakt als je als sannyasin binnen een straal van een paar kilometer van je master vandaan bent als die in Samadhi gaat. Dat hoesje hebben ze later vervangen door een ander hoesje met een andere tekst, ik weet niet waarom. Misschien om andere sannyasins niet teleur te stellen. Na het vertonen van de video heb ik al de liedjes die ik vol overgave en liefde in India had gemaakt voor hen gespeeld, maar ik zag dat de boodschap niet overkwam of aankwam. Toen we weggingen kwam het hoofd van het centrum naar me toe en zei dat ik had gezongen met een toon van 'fuck you!' Ik schrok me dood en keek haar met ongeloof aan en met verdriet in mijn hart verliet ik het centrum. Wat was er toch met dit land aan de hand? Ik wilde iets met deze mensen delen en ze gooien het terug in mijn gezicht. Die avond zat ik weer op die grote stoel en keek naar buiten omhoog naar de sterren en hoorde Osho zeggen: "ik ben waar Jezus is, waar Boeddha is, waar Khrisna is" en ik dacht: "o, was ik daar ook maar."

Maar nee, ik was niet daar, ik was met een harde klap op de koude Hollandse aarde terechtgekomen. Het was rond die tijd dat Atma me belde - de arts die ik in India had ontmoet – met de vraag hoe het met me ging. Het ontroerde me. Ik kon het na al die afwijzingen nauwelijks bevatten dat iemand het oprecht goed met me meende. Mijn vriend Basera, de clown, zag dat het niet goed met me ging en zei op een dag tegen mij dat ik wat met mijn energie moest doen, omdat ik anders gek zou worden. Hij stelde voor samen met andere artiesten een centrum voor creatie op te zetten. Waar ik woonde waren mogelijkheden om mensen te ontvangen en er waren kamers vrij en zo kreeg het idee al snel vorm. Terwijl dit idee door mijn hoofd speelde, reed ik op een dag in een oude auto van Vlissingen naar Middelburg. Onderweg op de snelweg gebeurde er iets heel vreemds. Als een donderslag bij heldere hemel leek het alsof ik een enorme dreun op mijn voorhoofd kreeg. Ik kreeg zo ’n energielading dat ik de controle over mijn stuur verloor en bijna van de weg vloog. Ik zette zo snel mogelijk de auto aan de kant en stapte de auto uit en opeens liep ik in een weiland met bloemen, waar alles één en mooi was. Het voelde als een hemel op aarde. Plotseling zag ik hoe groen het gras was, hoe mooi de bloemen en ik voelde me opeens zo goed en gelukkig. En terwijl de auto’s langs me heen raasden, liep ik voetje voor voetje door het weiland met de verwondering van een kind die alles voor de eerste keer ziet. Langzaam liep ik terug naar de auto en ging weer achter het stuur zitten, maar toen ik weg reed merkte ik al snel dat ik geen controle meer had. Ik kon niet meer verder rijden. Weer stapte ik uit langs de weg en liep door het weiland. En weer ervoer ik diezelfde staat van eenheid en welzijn. Ik besloot heel kalm terug te rijden naar Vlissingen en nog een paar keer gebeurde het dat ik de controle verloor en moest

uitstappen. Toen ik eindelijk thuis was en bij thuiskomst vertelde wat mij was overkomen, begrepen zij totaal niet wat er met mij aan de hand was. En ik eigenlijk ook niet.

Ondertussen was het idee van het opzetten van een creatiecentrum al rond gegaan en verschillende sannyasins uit Duitland, Frankrijk en Nederland wilden zich al bij ons voegen. Snel vulde ons huis zich met allerlei mensen, voornamelijk artiesten. Zo ontstond spontaan een muziekgroep die qua geluid nog het meeste weg had van het Leger Des Heils. Mijn vriend de clown werd al snel dikke vrienden met een Duitse swami die zeer goed gitaar kon spelen. Beide blowden er lustig op los, dit zeer tot mijn grote verdriet, want ik was zeer gevoelig voor hun dagelijks wisselende stemmingen. Ik wilde het centrum puur houden, maar dat lukte niet met een stel blowende artiesten die af en toe lulden alsof ze van een ander planeet kwamen. Toch zetten we onze plannen om een band op te richten door. Samen met de Duitse swami-gitarist maakte ik wat demo’s. Ook wilden we gaan optreden en daarvoor hadden we nieuwe apparatuur nodig, dus reden we naar Duitsland omdat het daar goedkoper was. Tijdens die trip naar Duitsland lieten we gelijk onze gezamenlijke demo’s horen bij New Earth Records in München. Helaas vonden ze onze demo’s niets, maar ze toonden wel interesse in mijn live-opnamen uit Poona van de verbranding van Osho. Slechts één keer hadden we een gezamenlijk optreden. Dat was in Vlissingen in een kroeg, maar dat werd een enorme afgang. Nee, hun geblow en mijn liedjes bleek geen gelukkige combinatie. Dit was niet zuiver, geen Osho. Nee, dit was geen goede omgeving, dit was niet de weg. Ik had behoefte aan puurheid en rust, een gevoel van thuis-zijn, van één-zijn met de natuur. En weer hoorde ik een stem in me, die riep: ‘Griekenland!’

66. MET MA ANAND NAAR KRETA (3), GRIEKENLAND

Ondertussen was er een jonge ‘ma’ uit Parijs bij ons komen wonen. Ze heette ‘ma Anand’ en we werden al snel verliefd en vrijden erop los alsof ik het nog nooit gedaan had en een schade had in te halen. En oh, wat had ik het nodig, die liefde, die warmte, de seks, die kussen, die erkenning vooral, want ik voelde overal afwijzing om me heen. Zo vond mijn energie zich een weg naar buiten. We maakten plannen om samen de wereld in te gaan en samen te gaan zingen met als reisdoel mijn geliefde Griekenland. Mijn ma had een leuke stem en een prachtige uitstraling. We verlieten Vlissingen en lieten de anderen blowend achter. In mijn hart voelde ik wel verdriet om wat ik achterliet, maar ik kon gewoon niet leven met mensen die de hele dag maar blowden. En in de Sanyassin wereld was ik intussen wel gewend aan veranderingen. De reis begon voor mij als een honeymoon die nooit overging. We reden door Duitsland en vonden een leuk hotelletje in Oostenrijk. Even overwoog ik nog of we daar niet moesten blijven, maar nee, de weg wees ons naar Griekenland. En verder gingen we, door Joegoslavië richting Griekenland. De auto baarde me wel zorgen. De zwarte rook uit de uitlaat werd steeds erger maar er was geen weg terug en ik wilde ook niet terug. Af en toe kreeg mijn Parijse ma een angstaanval en dan schreeuwde ze het uit en wilde ze terug naar Parijs. Maar die aanvallen gingen gelukkig altijd vanzelf weer over. En als altijd stopten we in Belgrado voor die overheerlijke kingsize hamburgers. Ik voelde me een koning te rijk met mijn Française met haar gitzwarte haar. O, wat had ik haar lief en wat genoot ik van haar. Mijn lichaam brandde van overtollige energie. We gaven elkaar alles ‘voor niets’ en ik hoorde de stem van Osho lachen, die zei:“This and only this!” Wat een geschenk was op mijn weg gekomen. Alleen al dat Franse accent deed mijn bloed koken: “Mon chèrie, kiss me.” And I did, oh

yes, I did. We voelden beiden: dit is de weg die we moeten gaan, zonder dwang. Het was ons gegeven en beiden dronken we van de wijn des levens. Beiden mochten we er zijn en het was fijn.

Aan de grens van Joegoslavië met Griekenland konden we na een routinecontrole gewoon doorrijden. Eenmaal over de grens scheen de zon en de speciale geur van droog stof kwam me tegemoet. Ik was weer thuisgekomen. Het was begin april en het hele seizoen lag dus nog voor ons. Ja, het was mijn Griekenland, mijn beloofde land, mijn thuishaven, mijn heden, mijn verleden en mijn toekomst, zo voelde dat. Ik herinnerde me weer de belofte die ik in Poona aan Osho gedaan had: ik zou naar Kreta terugkeren als sannyasin om de liederen te zingen die ik in India had geschreven. Van de grens naar Athene is zo'n 500 kilometer. Het was een prachtige reis door het voorjaarslandschap vol bloemen en geuren met steeds de zee in het zicht. We reden door kleine dorpjes en bereikten Delphi. O, wat was ik gek op Delphi, daar had ik echt iets mee. Bij de fontein bij het orakel dronk ik het pure water, waar je dichterlijk van ging spreken en schrijven. Alleen al de blik in de vallei was genoeg om je tot het licht te brengen. Op zo'n 200 kilometer voor Pireus begon onze oude Volkwagen echter rare kuren te vertonen. De radiateur liet rooksignalen zien en ook uit de uitlaat kwam nu angstig veel rook. Die rook betekende niet veel goeds, misschien een nieuwe uitlaat, misschien wel een hele nieuwe motor en daar moest ik maar even niet aan denken. We mochten al blij zijn als we elke dag iets te eten hadden. Nu reden er wel meer rokende en stinkende auto's rond in Griekenland, dus viel het de anderen gelukkig nog niet zo op. Nog een klein stukje door Athene en dan waren we bij de haven en bij de boot die ons naar Kreta zou brengen. De kiosken voor de tickets, de geur van diesel, het zilte water, de snackbarretjes met hun geur van donuts en croissantjes, de Grieken die naar de toeristen in hun

dure BMW's en Mercedessen schreeuwden wanneer ze aan boord geloodst werden; al die herinneringen kwamen weer tot leven en mijn hart zei: "je bent weer thuis, dit is jouw thuishaven, hier komt jouw Zorba tot leven." Met mijn Parijse vriendin aan mijn zijde stond ik aan de railing terwijl de boot vertrok. Het was 7 uur 's avonds. De volgende ochtend om 7 uur zouden we aankomen in Iraklion, de haven van Kreta. Die avond stonden we samen aan dek onder de sterrenhemel, waarna we in een slaapzak af en toe in slaap vielen. Met een romantisch gevoel keken we uit over een zee van liefde en zagen dolfijnen voor ons dansen, al wisten we niet of ze daar nu werkelijk waren of niet. Toen het ochtend werd kwam Iraklion in zicht met zijn bekende oude stadsmuren. In de vroege uren van de morgen reed ik onze witte Golf van boord. Het was nu zaak zo snel mogelijk de stad uit te komen want het was daar erg smerig en vies, maar eenmaal buiten de stad kwamen we opeens in een hemels paradijs. We reden door de bergen en zagen in de verte de diep blauwe zee. Midden in Kreta in Rethymnon stopten we en zochten voor een paar dagen een hotelletje tot we iets vasts hadden gevonden. Het was nog vroeg in het seizoen dus een hotelletje vinden moest geen probleem zijn. Bij de receptie van het eerste het beste hotelletje werd ons verteld dat ze een speciale kamer voor ons hadden. We moesten maar even meelopen. We liepen naar buiten en gingen de deur ernaast binnen. De kamer zag er best goed uit en moe als we waren zeiden we al snel ja. Maar toen we beiden uitgekleed op bed lagen merkten we allebei tegelijk dat er iets niet klopte. We keken naar een kast met als achterkant een spiegel en meteen voelden we dat dat wel eens een *one-way mirror* kon zijn. Of het nu werkelijk zo was of niet zullen we nooit weten, maar ik bedekte de spiegel met een deken en de volgende dag zijn we daar meteen weer vertrokken. Gelukkig trof ik de volgende dag een bekende, die een reisbureau had en ook enkele

appartementen bezat. Voor weinig geld konden we onze intrek nemen in een luxe appartement midden tussen de hotels. Omdat ons geld al aardig opraakte begonnen we snel met oefenen en zingen en demo-opnamen maken. Mijn vriendin, die best een aardige stem had, kende al – schrik niet – drie liedjes en ik zou dus de rest van de avond moeten vullen. Ook lieten we op een kopieermachine posters maken voor de hotels. We stonden erop afgebeeld als twee geliefden en dat waren we ook en niemand viel over ons leeftijdsverschil van meer dan 15 jaar, want de Grieken kenden dat wel. Verder zag zij eruit als een Griekse vrouw wat haar gelijk geliefd maakte bij de bevolking van Kreta en waardoor we ook al snel werk aangeboden kregen, het ene optreden na het andere. De gages waren niet al te hoog maar genoeg om van te leven. Soms hadden we geen werk en dan was het zaak snel iets anders te vinden. Dan stapte ik op zo'n groot hotel af en zei dat ik zo de hele tent kon vullen en maakte daarbij zanggebaren alsof ik op een groot podium stond te zingen met een groot publiek voor me. Dan zag ik al snel dollartekens of beter gezegd drachme-tekens in hun ogen komen en werden we gelijk geboekt. En zo kwam het hoogseizoen steeds dichterbij. De maand mei was begonnen maar toch liep het niet zo voorspoedig als we gehoopt hadden. De paniekaanvallen van mijn vriendin, die steeds heftiger werden, gooiden roet in het eten.

Soms gebeurde het dat we gewoon maar wat rondreden op het eiland en dat zij plotseling weer zo'n paniekaanval kreeg en dan moest ik haar weer tot rust brengen. Vaak zei ze op zo'n moment dat ze terug wilde naar Frankrijk omdat haar vader wilde dat ze secretaresse werd. In Nederland had zij in het Osho therapeutisch centrum in Egmond aan Zee een aantal maanden in therapie gezeten. Dat waren zware intensieve groepen maar ik betwijfelde of

het haar had geholpen. Ik ontdekte dat ze daar seksueel misbruikt was door wel 30 verschillende mannen in een maand tijd. Ze was zeer aantrekkelijk en mooi en ik kon me indenken dat iedereen haar wel wilde hebben. Ik voelde een grote schaamte en ook een schuldgevoel maar durfde er met haar niet over te praten.

De dagen brachten we door met eten, drinken en overdag wat liedjes oefenen en rondrijden over het eiland in onze rokende Volkwagen die steeds meer kuren begon te vertonen. Zelfs voor Griekse begrippen was het een echte barrel. Gelukkig had ik daarnaast nog mijn 250 cc Honda motor, die ik bij mijn laatste bezoek aan het eiland had achtergelaten. Ook daarmee crosten we over het eiland. Dan reden we naar de top van de bergen en eenmaal boven draaiden we om en zeilden we met uitgeschakelde motor geruisloos naar beneden, wat wel gevaarlijk was in verband met remmen. Onze optredens vielen bij het publiek in de smaak en hoewel zij slechts drie liedjes solo zong en ik de rest van de avond solo verzorgde, kregen we steeds meer aanvragen. De Grieken vonden zo'n stel wel leuk. Op een geven moment traden we zo'n beetje elke avond op. Het seizoen was nu begonnen en we moesten nu snel geld verdienen voordat de toeristen weer naar huis gingen. Het merendeel van het werk kwam op mij neer en ma Anand, die mijn vermoeidheid zag, verontschuldigde zich steeds dat zij zo weinig deed. Ook vond ze dat ze niet goed kon zingen terwijl het publiek met haar wegliep. Maar ook ik was onzeker, over mijn eigen liedjes die ik in India had geschreven. Ik durfde ze niet te zingen omdat ik bang was dat het publiek weg zou lopen en dat konden we ons niet permitteren want we waren aan het overleven. Op een gegeven moment speelden we wel in vijf verschillende hotels: het Plakia Hotel, het Bueno Hotel, het Lefkoniko Hotel, de Sandy Beach Hotel en nog een. Elke avond kwamen we met onze rokende en

stinkende auto voorrijden en dan schaamde ik me dood met al die chique mensen op het terras als we al die apparatuur moesten uitladen. We werden bekeken want we waren de grootste attractie van de stad en overal stond groot aangekondigd: vanavond livemuziek, vanavond dansen met bekend duo uit Nederland en Frankrijk! En we hadden succes, groot succes. Alleen het gage wat wij als duo verdienen was niet veel meer dan dat ik alleen op een avond verdiende. Mijn vriendin voelde zich bezwaard dat ze niet genoeg kon bijdragen en kreeg ook steeds meer last van paniekaanvallen en wilde terug naar Frankrijk. Maar hoe moest dat? We zaten midden in het seizoen en waren volgeboekt tot eind september, dus we hadden nog drie maanden te gaan. Haar paniekaanvallen werden op het laatst zo ernstig dat ze 's nachts vaak schreeuwend wakker werd. Dan moest ik haar 's nachts om 2 uur naar het vliegveld rijden, zo'n 120 kilometer heen en weer. Maar elke keer bedacht ze zich op het laatste nippertje en reden we samen weer terug. Dat heb ik in totaal denk ik wel vijf keer gedaan en eenmaal weer thuis moest ik diezelfde avond dan gewoon weer optreden alsof er niets aan de hand was. Niemand had iets in de gaten totdat begin augustus de bom definitief barsten. Deze keer was ze heel beslist. Ze ging naar een reisbureau en kocht een vliegticket en wat ik ook zei of deed, niets kon haar meer op andere gedachten brengen. De volgende dag bracht ik haar naar het vliegveld en op de terugweg stopte ik nog even buiten het vliegveld. Door de hekken heen zag ik het vliegtuig staan dat haar naar Parijs zou vliegen. Met kloppend hart bleef ik wachten tot ze aan boord was gegaan. Ik hoor nog haar laatste woorden op weg naar het vliegveld in dat Engels met dat lieve Frans accent van haar: "Waarom moet ik terug? Waarom moet ik dit paradijs verlaten? Waarom moet ik eigenlijk secretaresse worden?" Ik kon haar geen antwoord geven. Toen het vliegtuig eenmaal was opgestegen

besefte ik pas goed dat ik er vanaf nu helemaal alleen voorstond en dat met optredens in vijf hotels in hartje seizoen, terwijl overal nog onze affiches als duo hingen. Hoe moest ik gaan uitleggen dat zij er niet meer bij was? Ik moest een smoes ophangen van ‘wegens ziekte’ of iets dergelijks. Makkelijk zou het in ieder geval niet worden, want zij was inmiddels uitgegroeid tot een grote attractie en de weinige rustpauzes die ik per avond kreeg als zij zong, had ik altijd hard nodig om de hele verder avond overeind te blijven. Het bleek een ‘mission impossible’.

Met een hart dat niet blij was, straalde ik niet meer en zong ik niet langer de sterren van de hemel. Ik was verdrietig en boos tegelijk over het feit dat ze me zo midden in het seizoen in de steek had gelaten. Zo voelde dat tenminste. Nee, zoiets doe je elkaar niet aan in de showbusiness. En telkens als ik het lied ‘Vaja con Dios’ zong, schoten de tranen in mijn ogen en het publiek wist waarom ik huilde. Het werd mij allemaal te zwaar. Daarbij kwam dat ook mijn auto het af en toe liet afweten. Het was ondertussen al augustus en ik verlangde ernaar om even een rustpauze in te lassen en terug te keren naar Nederland. Ik kon en wilde niet meer avond aan avond optreden; ik was te moe en voelde me zo verlaten.

67. ALLEEN VERDER NAAR SANTORINI

Opeens kon er niet meer tegen, tegen al die dronken en vrolijke mensen. Ik begon mijn centjes te tellen en uit te rekenen of ik genoeg geld had voor de boot naar mijn geliefde eiland Santorini, naar Nicos en Lula en Catharina. Ik verlangde ernaar daar te gaan schrijven en op het strand opnames te maken van mijn liedjes. Ik

hoopte nog wat mooie opnames te kunnen maken om mee terug te nemen naar Nederland.

Ik zegde al mijn concerten af. De hoteleigenaren zagen het verdriet in mijn ogen en waren vol begrip en voor ik het wist reed ik mijn auto aan boord van de veerboot die mij naar Santorini moest brengen. En ja hoor, ook nu weer overviel mij de overweldigende puurheid en schoonheid van het eiland. Ja, ik was weer thuis, want zo voelde het echt. De vorige keer had ik een prachtige camper bij me die elke Griek die ik passeerde deed watertanden. Nu reed ik in mijn oude Volkswagen diesel met een grote zwarte rook walm achter me aan, waar ik me voor doodschaamde. Maar mijn ontvangst bij Nicos en Lula was er niet minder hartelijk om. Met open hart en armen werd ik ontvangen, al kon Nicos het niet nalaten mij op het hart te drukken om de volgende keer toch maar met een betere auto te komen want een auto is voor een Griek heel belangrijk. Al gauw vond ik een plek op het strand. Ik had mijn auto bij Nicos uitgeladen, zodat ik ’s nachts op het strand tussen de bomen kon slapen. ’s Morgens in alle vroegte, terwijl de vissers de zee op gingen, wilde ik beginnen met mijn opnames van de liedjes en gedichten, die ik een aantal maanden daarvoor in India had geschreven. Met het ruizen van de zee op de achtergrond, de meeuwen in de lucht en de wonderlijke energie van dit vulkanische eiland, zat ik daar met mijn microfoonstandaard voor mijn neus, mijn tekstboek uitgeklapt op het zwarte zand en mijn Ovation-gitaar in mijn hand. Het leek wel of het hele strand, de golven en de zee de liederen meezongen. Soms meende ik zelfs de vissers ver op zee te kunnen horen. O, wat is het leven goed, dacht ik. De ene opname na de andere lukte daar op Perissa Beach. Maar lang kon ik niet op het eiland blijven.

Na de teleurstellende ervaringen op Kreta, had dit korte verblijf op Santorini mij werkelijk goed gedaan. Het was intussen september en het seizoen liep ten einde; tijd om terug te keren naar Nederland. En voor de zoveelste keer nam ik met weemoed afscheid van Lula, van Nicos en mijn geliefde eiland. O, wat was ik toch verliefd geworden op mijn eiland; ja mijn eiland, waar ik me koning voelde zonder een cent op zak. Waar ik nipte aan de wijn van pappa Nicos, die mijn lippen deed tintelen en vis at, die mijn tong streelde en waar de sterke wind alle rottige gedachten wegwoei. Waar de microtomaten, komkommers en druiven mijn bloed zuiverden en me steeds weer nieuwe energie gaven en waar de hazelnoten, walnoten en vijgen het toetje vormden van het dagelijks levens maal. Ja, mijn Santorini, en waarom, vroeg ik me af, waarom moet ik dan gaan? En waarheen? Was ik dan nog niet thuisgekomen? Was ik dan nog niet klaar? Maar in mijn hart bonsde maar één ding: "go,go, go!"En weer zocht ik het pad van het sterven. Doodgaan, loslaten, vaarwel zeggen, waarom deed ik dat toch allemaal, waarom? Op dat moment had ik daarop nog geen antwoord. Maar ik wist dat ik verder moest; mijn odyssee was nog niet ten einde. Niemand wil weg uit zijn paradijsje, maar toch gebeurt het. En zo vertrok ik met een walmende volkwagen volgeladen met apparatuur, versterkers, boxen en gitaren en nog veel meer bagage, richting Nederland. Dag eiland, dag zee, dag Lula, dag Nicos, bedankt voor al die keren dat ik 's nachts bij je mocht eten als je klaar was met werken. Bedankt voor de wijsheid die je in mij zag. Je bent de beste Griek die ik ooit heb leren kennen. Ik bewonder je liefde voor mensen, ook als zij dat beschaamden door vieze sigarettenpeuken uit te drukken in een schaaltje met noten of komkommer, dat je met liefde had klaargemaakt.

68. TERUG NAAR VLISSINGEN

Met bonkend hart reed ik in mijn auto door de nacht - omdat je ’s nachts de afgronden niet zo ziet – naar beneden de steile bergweg af. De volgende morgen vroeg vertrok de boot, die mij mee zou nemen naar het vaste land. En vandaar moest ik per auto verder op weg naar Joegoslavië. Maar of mijn auto die afstand zou halen was nog maar zeer de vraag. Vanuit de haven Pireus was het nog zo’n 300 kilometer naar de grens en o wee, als die vóór die tijd de geest zou geven, hoe kreeg ik die auto dan in godsnaam het land nog uit? Want die auto moest het land weer uit anders zouden er bij de grens wel eens hele nare dingen kunnen gebeuren. Op zo’n moment denk je wel eens: “och, was ik maar bij moeder thuisgebleven.” Maar het mooie en verrassende van het leven is, dat het alsmaar doorgaat, waar je ook bent of wat je ook doet. Alles gaat voorbij. Onderweg naar de grens moest ik nog 5 liter olie bij kopen. Rokend en sputterend bereikte ik de grens. Door het alsmaar starten-stoppen-starten-stoppen bij de grens wilde de motor op het laatst helemaal niet meer starten en moest ik zelfs geduwd worden en de douane zelf gaf me letterlijk het laatste zetje de grens over naar het toenmalige Joegoslavië. Ik slaakte een grote zucht van opluchting. Ik had het gehaald. Gelukkig, ik was Griekenland uit.

Met nog wat duwwerk kwam mijn witte Golf uiteindelijk weer hakkelend en proestend in beweging. Met een grote walm achter mij aan - alsof ik Indiaantje aan het spelen was, die signalen aan het geven was van: jongens, ik kom eraan - vervolgde ik mijn reis richting Holland met het bange vermoeden dat ik dat reisdoel wel eens niet zou kunnen halen. En inderdaad. In Macedonië, zo’n 200 kilometer het binnenland in, zei de motor: doe het nu zelf maar. Op die levensgevaarlijke weg had ik God al menigmaal aangeroepen voor hulp, maar dit keer zag ik dat ik meer hulp nodig had. Want ik

voelde dat wat er nu gebeurd was met mijn auto, niet zo maar te repareren was. Daar stond ik ergens in een weiland langs de beruchte dodemansweg met een wagen vol met apparatuur. Maar er kwam redding. Er stopte iemand, iemand uit het dorp vlakbij bleek later. Deze man was bereid mijn auto naar zijn huis te slepen en daar verder te kijken wat er gedaan kom worden. Iedereen in zo'n land als Macedonië is zelf automonteur, dus hij ook. Al snel kwam er nieuws maar het nieuws was geen goed nieuws. De auto kon niet meer gemaakt worden. De onderdelen waren niet te krijgen en als ze al te krijgen waren, dan had ik ze niet kunnen betalen. Ondertussen werd ik voorgesteld aan de hele familie en alle vrienden en kennissen. Ook werd ik meegenomen naar het dorpscafé. Ik had als de grote artiest een cassettebandje laten horen met mijn stem erop en dat had zo'n grote indruk gemaakt dat ik er verlegen van werd. Ik werd van het ene naar het andere café gesleurd om te zingen. Even schoot het nog door me heen of ik hier misschien niet moest blijven en zingen. Maar een stem in me zei: " nee, de weg is terug naar Nederland." Ik telde mijn centen. Het bleek net genoeg geld voor de trein naar Nederland. Mijn zanginstallatie en een van mijn gitaren gaf ik weg, mijn auto liet ik staan voor de sloop en met nog één koffer en alleen mijn Ovation gitaar werd ik naar het perron gebracht. Daar bleven ze met mij wachten tot de trein kwam en toen die eindelijk kwam, werd ik op de trein gezet en hartelijk uitgewuifd.

Oh, het leven is om geleefd te worden en dat heb ik ook altijd gedaan. Met volle teugen heb ik altijd genoten van het leven. Ik zocht het gevaar niet op maar ik ging het ook niet uit de weg. Balanceren op het scherpst van de snede, zorgen dat je net niet koppie onder gaat, dat is voor mij altijd de weg geweest. In de trein zat ik tussen allemaal Joegoslaven die op weg waren naar hun werk

in de fabriek. Donker geklede mensen die volgens mij niets te lachen hadden en dat deden ze dan ook niet. Met samengeknepen billen – want ik dorst niet te gaan plassen uit angst dat mijn laatste bezittingen gestolen zouden worden – vervolgde ik mijn reis met af en toe een vage voorzichtige glimlach naar de mensen om me heen. Goddank, vond ik na enige tijd eindelijk iemand aan wie ik dorst te vragen om even op mijn spullen te passen en kon ik eindelijk plassen. In Belgrado moest ik overstappen en dat betekende dus: wachten. Maar ik vond het niet erg, ja, eigenlijk best leuk. Er gebeurde zoveel op dat perron. Een apart soort mystieke sfeer hing daar alsof iedereen die daar liep thuisloos was en een thuishaven zocht. Ik was geen man van 9 tot 5 en dat zou ik ook nooit kunnen zijn; het zou me ziek maken. Ik kende meer mensen, die zo waren als ik en meestal vond ik dat de meest boeiende, inspirerende mensen. Nu was ik weer op weg naar die wereld van 9 tot 5, waar ik niet thuishoorde. Waarom keerde ik elke keer weer daar naar terug, wat zocht ik daar in hemelsnaam? Even tot rust komen van het hectische bestaan van overleven? Gewoon even niets doen en me opladen voor de volgende reis? Het zou nog een dag duren voordat ik weer in Vlissingen zou zijn in het oude huis dat ik had verlaten. Daar hadden wij na het in samadhi gaan van Osho grote plannen gehad die op niets waren uitgelopen. Sex, marihuana en rock & roll hadden alles verwoest. Ik was benieuwd wat er nog van over was na al die tijd.

Ik was 6 maanden weg geweest en nu ging ik weer terug, terug naar af. Maar er was wel wat in me veranderd. De dood van Osho was me niet in de koude kleren gaan zitten. Soms beefde de aarde onder mijn voeten. Maar het was niet de aarde die trilde. Ik was het zelf die trilde van energie. Daarnaast was ik voortdurend aan het sterven. Ik bleef maar een stem in mij horen die zei: “als je 54 bent,

ga je dood." Niets, maar dan ook niets, kon mij op andere gedachten brengen. Ik was nu 48 jaar. Dus nog 6 jaar te gaan, rekende ik snel uit.

Het denderende geluid van de trein gaf me rust: kedang, kedang, kedang, als maar verder, als maar vluchten, zeiden velen, maar voor mij voelde het nooit als een vlucht. Ik was op reis, ergens en nergens naartoe, want ik zag nooit ergens een horizon of een reisdoel in de verte opdoemen. De reis zelf was genoeg, de reis zelf was het doel. Mijn vlucht was de vlucht van een vogel in de lucht, die ook niet van te voren bedenkt waar hij heen vliegt. "Volg je voetstappen" heeft ooit iemand eens tegen mij gezegd en inderdaad ik liep mijn eigen voetstappen achterna. En als ik dan ergens kwam, dan dacht ik: oh, leuk, daar ben ik dan. De geur van het stof op de weg deed mijn neusvleugels altijd wijd open gaan. Ik genoot van het reizen. Getuige zijn van alles om je heen, getuige zijn van het moment totdat je weer verder gaat. Open armen, open handen om te ontvangen wat op je weg komt of te geven zonder gedachten, vertrouwend op de kracht van het bestaan. Zoiets kun je alleen ervaren als je het doet. Alleen dan gaat die knop om. In ieder geval gebeurde dat bij mij. Wat een zegen al die regen. Loslaten, alles loslaten. Elke stap moet je loslaten om de volgende stap te kunnen maken, om verder te kunnen gaan. Zo is het met alles. Wil je naar het licht, dan zul je de duisternis moeten verlaten. Was het niet Jezus zelf, die had geroepen: "Heer, verlos me?" En had ik zelf niet vroeger als kind gebeden: "verlos mij, heer, van alle kwaad, amen?" Ja, ik was bezig mijzelf te verlossen, een weg te zoeken naar het licht. Ik was zelfs bereid ervoor te sterven. Het was in ieder geval beter dan op te geven en eenvoudig weg zelfmoord te plegen. Al voelde het wel als zelfmoord. Het was de zelfmoord van het ego. Maar dat ego moet je wel eerst hebben en kennen. En hoe groter

het ego, des te makkelijker is die te herkennen.Ik voelde dat ik verder moest reizen totdat mijn hart zou zeggen: nu is het genoeg, nu ben je thuisgekomen. Door alles los te laten kom je thuis. Pas als we echt sterven, laten we alles los en - of je het wilt of niet - het overkomt iedereen. We houden vast aan zoveel onnodige dingen en slaan wild om ons heen om al die dingen vast te houden. Het leven is één grote verzamelwoede tot de dag dat we het allemaal toch moeten opgeven en achterlaten. We lopen gebogen, net als Jesus' met het kruis op zijn rug. We kruisigen onszelf. En dat terwijl voor ons de mogelijkheid openligt om te dansen en te springen als een in kind in de wei, omringd door prachtige bloemen, die van iedereen zijn. Als kind al liep ik de muziek achterna en riep: “hé, wacht op mij!” Want ik wilde dáár zijn, daar waar men danst en zingt en iedereen gelukkig is. Want waar zijn we eigenlijk mee bezig? Hoe lang leven we: 70, 80 jaar? Belachelijk toch?

Ik tuurde eindeloos uit het raam van de trein met naast me mijn koffer en mijn gitaar. Meer was er niet, meer had ik niet. Langzaam begon het landschap te veranderen en herkende ik weer het vertrouwde beeld van het land van boter, kaas en eieren.

De deur van de oude woning stond wagenwijd open toen ik in Vlissingen aankwam. Ik werd door de eigenaar met open armen ontvangen en kreeg meteen een bed tot mijn beschikking. Al snel bleek dat iedereen die ik kende de woning ondertussen verlaten had, behalve Betty. Ik was doodmoe van de reis en die eerste dagen sliep ik alleen maar, zo moe was ik. Langzaam verwerkte ik wat ik allemaal had meegemaakt. Maar al snel gingen mijn ogen weer open en ik realiseerde me dat de tijd van navelstaren voorbij was. Ik was weer terug in Nederland, terug in de wereld van 9 tot 5, de harde wereld van werken, werken en geld verdienen.

69. SEEFELD, OOSTENRIJK

Maar eenmaal thuis begon ik al snel weer plannen te maken om er van door te gaan. Het was begin oktober. Dit keer zou ik naar Oostenrijk gaan, waar ik al eerder had gezongen in Seefeld, 1500 meter hoog in de bergen. Daarvoor had ik wel weer een auto nodig en een nieuwe zanginstallatie. Met nog wat oude posters over uit de tijd in Langenargen vertrok ik in december in mijn nieuwe aanwinst: een prachtige Ford stationwagen die ik van een boer in Zeeland gekocht had en die hem alleen voor het vervoer van melkbussen had gebruikt. Zonder sneeuwkettingen zette ik koers richting de bergen en de sneeuw. Na wat glij partijen waarbij mijn stationwagen zonder schade tegen een boom tot stilstand kwam, werd ik met open armen ontvangen in Seefeld. Het was kerstavond. Ik kon direct aan de slag in het vijf-sterren hotel Post waar ik al eerder had gezongen. Omdat het hotel overbezet was sliep ik die eerste avond in de badkamer van een klein pensionnetje in de buurt.

In Seefeld kwamen veel Italiaanse toeristen, die het altijd geweldig vonden om naar mijn liedjes van Frank Sinatra en ander Engelstalige coversongs te luisteren. Door het succes durfde ik het aan om af en toe ook mijn eigen liedjes ten gehore te brengen, waarbij ik mezelf begeleidde op mijn gitaar. Maar er waren ook rijke Duitsers en bekakte Nederlanders die daar al jaren kwamen en die mijn optreden niet sjiek genoeg vonden en demonstratief met watjes in hun oren de eetzaal binnenkwamen. Toch kon ik van de jonge eigenaar en zijn vrouw blijven. Hij vroeg me zelfs om hem op

zaterdagmiddag gitaarles te geven, terwijl ik zelf vond dat ik daar helemaal niet goed in was. Door dit persoonlijk contact kreeg ik een blik achter de schermen van het dagelijks reilen en zeilen in een vijf-sterren hotel. Het beeld was dat van hardwerkende mannen en vrouwen, die dag en nacht klaar staan voor hun gasten. Die miljoenen van de bank hadden geleend om een bedrijf op te bouwen en maar moesten zien hoe die miljoenen weer terugverdiend konden worden. En dat terwijl hij diep in zijn hart het liefst, net als ik, wilde reizen en zingen. Op mijn reizen was ik wel vaker dat soort mensen tegengekomen; mooie mensen, die mij de kans gaven om op te treden. Ook ontmoette ik daar een Nederlandse familie, waarvan de man Piet heette, een Amsterdammer. Hij bood me altijd koffie aan en zei dan tegen zijn kinderen, die volgens hem maar verwende krengen waren: "kijk, Luka is blij met 'niets'. "

Ze waren met de autotrein gekomen met een grote BMW. Op een ochtend zei hij tegen mij: "goh, ik heb de auto hier nog helemaal niet gebruikt." " Zonde", zei ik "Ach", antwoordde hij " je moet toch wát met je geld." Toen zag ik hoe hij in een totaal andere wereld leefde dan ik. Ik moest elke cent of drachme omdraaien om te overleven en er maar op vertrouwen dat alles goed ging. Elke avond trad ik op en met steeds meer plezier. Ik besteedde altijd veel aandacht aan mijn kleren, maar op een avond keek iedereen naar me en schoot in de lach. Onder mijn mooie pak bleek ik twee totaal verschillende sokken aan te hebben, een rode en een blauwe. De hilariteit brak het ijs en dit soort grappen begonnen hoe langer hoe meer deel uit te maken van mijn optredens.

Op mijn prachtige kamer met groot balkon begon ik veel te schrijven; liederen maar ook gedichten en ik was blij, heel blij. Tussen de bedrijven door nam ik af en toe de trein naar Munchen

en liep dan door de straten en over de Mariaplatz. Zo ging het winterseizoen voorbij. De toeristen trokken weg, dus ook het werk hield op. Met de belofte dat ik met Pasen en in de zomer terug kon komen vertrok ik in februari weer naar Nederland. Onderweg herinnerde ik me wat ik van het hotelpersoneel had gehoord: "ga naar Zwitserland, daar kun je twee keer zoveel verdienen." Maar ik voelde dat dit op dit moment niet de weg was. Het was nu een jaar geleden dat ik in India was geweest en nog steeds voelde ik de uitwerking daarvan. Vaak keek ik naar boven naar de lucht en zei dan spontaan: "Hallo Osho." Dan hoorde ik weer zijn stem in mijn hart: "whenever you feel love, I will walk right beside you." En soms heel even voelde ik me inderdaad 'zanger van het licht', de naam die hij me gegeven had. Afgezien van de dagelijkse zorgen als geld en onderdak, was het leven goed, eigenlijk heel goed in verhouding tot alles wat ik daarvoor had meegemaakt. Ik wist nu dat ik mijn hart moest volgen, omdat ik anders ziek zou worden. Ik kon mij niet aanpassen. Hoe hoog de prijs ook was, die ik ervoor zou moeten betalen, ik moest de weg van mijn hart volgen. Soms leek het wel of ik voor een afgrond stond en een stem in me zei: "spring, spring, spring" en dan kwam die grote angst weer. Dat gevoel had ik ook enkele malen in Seefeld gehad; die enorme angst en dan die schoonheid, die stilte. En uit die stilte vloeide dan weer als vanzelf een gedicht of een lied. Dan hoorde ik een stem in me die mij vriendelijk toeriep: "Goodmorning Roseflower" en ontwaakte ik weer.

70. WEER TERUG NAAR VLISSINGEN

Terug in Vlissingen was het inmiddels hartje winter en koud en dus niet fijn in dat oude huis, maar het was even niet anders want het was nog te vroeg in het jaar om al naar Griekenland te gaan. Gelukkig hoorde ik dat er niet ver van de stad voor weinig geld een

vakantiehuisje te huur was. Er zat alleen een nadeel aan vast: je kon er maar blijven tot eind mei, tot de toeristen weer kwamen, want dan konden ze vier keer zoveel huur vragen. Zo verbleef ik die korte tijd in de natuur tussen de bomen, de planten, de vogels en de dieren. De zee was nooit ver weg en op mijn Solex bromfiets, die ik spotgoedkoop op de kop had getikt, reed ik als God in Zeeland door het vlakke land. Af en toe kwam Betty, die als enige in Vlissingen was blijven wonen, op bezoek in mijn vakantiehuisje en bleef dan slapen. Maar ook zij wilde weg; terug naar Baarn naar haar kinderen. Ondertussen bleef ik schrijven en zingen en deed ik optredens. Ook had ik een drie uur durend interview op Radio Zeeland, waarbij ik live 12 liedjes zong. Ik voelde mij daar echt de artiest. Een andere muziekgroep, die hun nieuwe CD aan het promoten waren kregen maar vijf minuten zendtijd en ik drie uur! Ik voelde weer dat ik er mocht zijn met wat ik maakte en deed en dat was goed voor mijn zelfvertrouwen. Ik begon het zowaar naar mijn zin te krijgen in Zeeland met al die aandacht en optredens. Ik herinner me nog een optreden op een festival op een plein in de open lucht. De organisator kwam voor het optreden naar me toe en zei: “ik betaal je vast, dan zing je beter.” Zoiets had ik nog nooit meegemaakt. En daar zat ik dan in de stromende regen op het podium met mijn gitaar als een soort troubadour mijn hart uit te zingen. Een jazzbandje dat daar ook moest optreden vond mijn optreden zo leuk dat het spontaan aanbood mij te begeleiden. Het was een nieuwe ervaring voor me: ik mocht er zijn, ook in Nederland!

Zo gingen de maanden snel voorbij in het zonnige Zeeland. Ik worstelde en kwam boven. En met dat worstelen bedoel ik, het sterven in mij. Ik voelde het. Op de autoweg kon ik de snelheid niet meer aan. Iedere keer werd ik als het ware omhoog getrokken,

waardoor ik de greep op de weg verloor. En als ik dan snel de auto aan de kant zette en uitstapte, was het alsof ik in de zevende hemel was beland. Maar ik moest verder, mijn reis was nog niet ten einde. En daarom schreef ik een klein briefje aan de sociale dienst van Vlissingen: ‘de vogel is weer gevlogen.’ En weg was ik weer, dit keer naar Zwitserland, klaar om te zingen en mijn boek ‘Goodmorning Roseflower’ af te schrijven. En met alle engeltjes op mijn schouder verliet ik Vlissingen, richting Duitsland. Eerst Duitsland en daarna Zwitserland.

71. LOCARNO – MURALTO – TICINO, ZWITSERLAND

Het was intussen juni. Het reisdoel Ticino, Locarno en Ascona, plaatsen waar ik nog nooit geweest was. En weer zat ik bij het naderen van de grens in de rats vanwege al die apparaten die ik bij me had, maar gelukkig lieten ze me gewoon door. Waarschijnlijk dachten ze: weer zo’n Hollandse toerist die zijn hele hebben en houden op vakantie meeneemt, inclusief de leverworst. En zo reed ik opeens door het prachtige Zwitserse landschap met zijn bergen, zijn zon, zijn mooie wegen en de ene tunnel na de andere. Die tunnels benauwden mij trouwens wel een beetje. Vooral de langste die nog moest komen: de Gothard tunnel met een lengte van 17 kilometer! Hoe meer ik de Godhardt naderde, hoe groter mijn angst werd. O wee, als de auto het midden in de tunnel zou begeven. Duizenden gedachten gingen door mij heen. Ik wilde niet maar moest wel: er was geen andere weg. Ja, ik kon wel omdraaien en dan via Italië weer naar Griekenland gaan, maar de weg door Joegoslavië was te gevaarlijk geworden, dus dat was ook geen optie. Ik verzamelde al mijn moed en sprong het diepe in. Met op de achtergrond mijn geliefde meditatiemuziek begon ik aan de reis door de tunnel. De tunnel die voor mij gelijk stond met de dood. Ik reed zo snel ik kon, want hoe sneller ik reed des te eerder was ik er

doorheen. Dat leek een logische redenering, maar zo voelde het niet. De angst sloeg zo ongenadig toe dat ik midden in de tunnel de auto langs de kant wilde zetten, maar dat kon niet. Steeds trapte ik op de rem maar de mensen achter mij joegen mij steeds meer op. Ik weet nog dat ik het uitriep: "help me, help me" en niets van wat me in meditatie en therapie was aangeleerd, hielp. Als een dronkenman begon ik te slingeren, van links naar rechts, biddend, smekend, dat ik dit alles maar mocht overleven. Op het hoogtepunt - op het moment dat al mijn gevoel uit mijn armen verdween - zag ik opeens het licht aan het eind van de tunnel en voor dat ik het wist reed ik de tunnel al weer uit. Snel zocht ik een plekje langs de weg om te stoppen en even op adem te komen. Ik had het overleefd, dat was waar, maar vraag niet hoe. Dit mag nooit meer gebeuren, nam ik mij voor; veel te gevaarlijk, onverantwoord, voor mij maar ook voor anderen. Wat was dat toch, die angst voor die tunnel, waar kwam die radeloze angst vandaan? Maar tijd om hierover na te denken had ik niet. Ik moest verder. En weer vervolgde ik mijn weg. Plotseling zag ik een bord staan richting Lugano en een ander bord met daarop Locarno. Zonder nadenken nam ik de afslag Lugano, maar even verderop stopte ik de auto. Iets van binnen zei me dat ik die kant niet op moest. Ik draaide om. Even wist ik het niet meer. Ik twijfelde. Moest ik wel naar Zwitserland? Maar alleen al de gedachte aan die tunnel deed me besluiten verder te rijden, maar dan wel richting Locarno. Eenmaal weer op weg voelde het al beter. Het weidse landschap, de zon, het gras en de bloemen gaven me rust en de auto reed lekker. Ik voelde me weer blij worden. En opeens hoorde ik weer de stem in me uit het boekje dat ik aan het schrijven was, die vroeg: "Good Morning Rose Flower, how are you today?" En ik antwoordde gelijk hardop: "goed, dank je, heel goed." Mijn hart zei: "hier moet je zijn." Vol bewondering bekeek ik het landschap dat aan mijn ogen voorbijtrok: Ticino, Ascona, Muralto.

Wat een pracht en praal, wat een rijkdom. De lucht voelde goed. Nu eerst even een paar dagen rust voordat ik erop uit zou gaan om optredens te regelen om te overleven, desnoods op straat. Ik vond al snel een plek op een parkeerterrein aan het meer. Er was een toilet en een waterkraantje en alles keurig schoongehouden. Er was zelfs toiletpapier aanwezig. Het terrein was omringd met prachtige bomen. Een klein grasveldje, waar je zo het water in kon lopen, diende als strand en dit alles op loopafstand van Locarno, waar genoeg hotels waren om op te treden. Ik had mijn auto zo ingedeeld dat ik achterin kon slapen als ik mijn apparaten wat opzij schoof. En omdat ik alleen was kon ik op de voorstoel mooi mijn koelbox kwijt en ook mijn eten en koffie klaarmaken. Alles was goed. Perfekt. En ook het Italiaans klonk mij als muziek in de oren. Ik was verliefd op Ticino, en Ticino op mij, zo voelde dat. Hier had ik mijn kleine thuishaven. Hier zou ik gaan zingen en verder aan mijn boek schrijven. Midden tussen de prachtige kapitale villa’s lag hier een Nederlander in zijn Ford stationcar te slapen. Een Nederlander met nog maar een paar gulden op zak, luisterend naar het gekabbel van het water van het meer, waar overdag de deftige rijken der aarde hun hondje uitlieten. Als het hondje een poepje deed, trok men een plastic handschoen uit een automaat, raapte het poepje op en deponeerde het poepje met de handschoen keurig in de speciaal daarvoor bestemde afvalbak. Het was werkelijk ongelooflijk om te zien. Hoe anders had ik dat meegemaakt in Griekenland. Met nog wat promotieblaadjes en een draagbare cassetterecorder met een paar cassettes, moest ik nu op pad om werk te vinden. En het zou me lukken. Dat was altijd zo geweest. Als mijn hart mij ingaf van: hier is het goed, hier moet je zijn, had ik geen twijfel meer. Dat gevoel gaf me altijd vertrouwen. Met dat zelfde vertrouwen had ik Nederland verlaten en met dat zelfde vertrouwen zat ik nu hier.

In Muralto, waar ook mijn auto stond, deed ik me overdag voor als Hollandse toerist. Wel had ik me voorgenomen om voor de nacht een andere slaapplek te zoeken, want dan leek het tenminste alsof ik ’s avonds na afloop van een optreden naar een hotel of officiële camping reed. Maar ’s morgens vroeg stond ik weer op mijn vertrouwde plek met verse broodjes en Italiaanse salami uit de supermarkt. Ik deed mijn grote boodschap in het schoongemaakte toilet en waste me en poetste mijn tanden bij het kraantje of zwom in het zuivere water van het meer. Ergens vond ik een oude ligstoel, die nog goed was, en waarop ik heerlijk lag te zonnen. Later op de dag kwamen vaak mensen uit de buurt langs, die mij vriendelijk groetten. En weer hoorde ik die stem: ‘hier is het goed, het is hier heel goed.’

In Locarno was op dat moment een groot filmfestival aan de gang. Het was een drukte van je welste en ik was even overtuigd dat ik daar wel ergens kon zingen. Als een roofdier op zoek naar prooi, struinde ik de stad door, loerend naar een of ander groot restaurant of hotel. Meestal koos ik er zo’n drie of vier uit, waar ik een goed gevoel bij kreeg. En deze keer zag ik overal mogelijkheden, want het barstte langs de boulevard van de restaurants en hotels. En zo liep ik zo maar een groot hotel binnen: Hotel La Palma; een 5 sterren hotel en vroeg naar de manager. Ik stelde me voor, liet een bandje horen met daarop ‘ Strangers in the Night’ en duwde hem tot slot nog een foldertje in zijn hand. Hij zei dat ik de volgende dag maar terug moest komen. Met bonkend hart verliet ik het hotel. De hotelmanager bleek een Oostenrijker te zijn, jong en dynamisch, en hij zag mij wel zitten. Die dag heb ik verder niets anders meer gedaan dan wat rond lopen en mijn ogen uitkijken naar al die pracht en praal, al die schoonheid en luxe. Al gauw leerde ik het Piazza Granda plein kennen, waar je de lekkerste Italiaanse pizza’s kon

krijgen. Ja, dit was niet het Zwitserland, dat ik me had voorgesteld toen ik vertrok. Dit was veel meer Italiaans: de mensen, die met hun handen praatten, alles en iedereen danste en genoot van het leven. Achter me lagen de bergen, de bergen waar die verdomde Godhardt tunnel doorheen liep. En voor me lagen de prachtige Lago's. Hier was het ook altijd een paar graden warmer, omdat het ingesloten lag, omarmd door bergen. Alles heeft zijn prijs, dacht ik. Wil je de wereld zien, dan moet je soms over bergen heen en als je last hebt van hoogtevrees, is dat soms knap lastig. Die middag - luierend op mijn oude ligstoel, uitkijkend over het meer - pakte ik mijn pen en papier en begon aan 'Good Morning Roseflower.' Mijn hart barstte open van geluk. De wereld lag weer aan mijn voeten. En ik had een nieuw thuis gevonden: Ticino.

De volgende dag stapte ik vol zelfvertrouwen hotel La Palma binnen, waar ik te horen kreeg dat ik meteen elke avond kon optreden in een van hun restaurants, dat buiten aan de boulevard gelegen was. Het salaris was ook goed, temeer omdat het in Zwitserse Franken betaald werd, die zo'n 40 procent meer waard waren dan Nederlandse guldens. Mijn geluk kon niet op. Dansend liep ik terug naar mijn auto, mijn slaapplek, mijn huisje. In een van de koffers had ik nog een mooi Cardin-jasje zitten en een cowboyhoed, die ik zou dragen tijdens mijn optredens. Nu ik mijn geluidsinstallatie in het hotel kon laten staan, had ik ook gelijk meer plek in de auto. O, wat was het leven toch goed. Ik weet nog dat mensen in Nederland deze reis hadden afgeraden, maar ik wist dat ik goed zat. Mijn hart danste nu al en wat zou er gebeuren als ik eenmaal ging optreden. Het was nooit mijn bedoeling geweest om een groot artiest te worden, maar wel om te doen wat mijn hart mij ingaf. En mijn hart wilde zingen en schrijven en daarvan was ik des

temeer overtuigd door Osho, die mij de naam van ‘zanger van het licht’ had gegeven.

En zo zong ik in hotel La Palma avond aan avond buiten in het restaurant met op de achtergrond een in Venitiaanse stijl opgetrokken gebouw, compleet met Romeo en Julia-balkonnetje. En terwijl ik zong, liepen duizenden mensen voorbij op de boulevard. En elke avond werd er gedanst op de bekende evergreens als ‘Strangers in the Night’ en The last Walz’, die ik allemaal met orkestband zong. Elke avond was een feest. Alles klopte. Ook de maaltijd die ik kreeg en de drankjes. De drankjes waren trouwens meestal thee, want alcohol dronk ik niet. En als ik een drankje kreeg aangeboden van de gasten, vulde men het glas meestal met koude thee met een vleugje whisky, voor het geval dat mensen argwaan zouden krijgen en eraan gingen ruiken. De prijzen van de drankjes waren zo hoog, dat menigeen na afloop moest afrekenen wat men mij als gage moest betalen. Omstreeks 1 uur was het feest voorbij en vertrok ik in mijn stationwagen naar een stille plek tussen de bomen om te gaan slapen, maar niet voordat ik mijn kleren keurig had opgevouwen en de gordijntjes voor de achterramen had dichtgedaan. Zo wist niemand dat daar een artiest lag te pitten op een schuimrubber matras. Het mooiste was altijd de ochtend. Die heerlijke ochtend met zijn frisse schone lucht, met het geluid van vogels, die in de bomen hun hoogste lied zongen. De verse broodjes van de bakker, het wassen en spoelen aan het fonteintje, met een fles water in de ene en een washandje in de andere hand mijn onder stelletje een frisse beurt geven met koud water, en klaar was Kees. Klaar om op mijn ligstoel te gaan liggen, de zon op mijn huid te voelen en te schrijven wat er in mij opkwam: een lied of een gedicht. En als ik zin had, maakte ik een wandeling langs het water rond het meer, waar overal bankjes stonden om uit

te rusten. Of ik ging Locarno in om te kijken naar de straatartiesten, de clowns en zangers en dan dacht ik: kijk, dat zijn mijn collega's.

Maar op een avond na afloop van het optreden vroeg mijn baas de manager aan mij waar ik eigenlijk sliep. Ik dorst het bijna niet toe te geven dat ik in de auto sliep, maar toen ik dat wel deed, zei hij dat hij ervoor zou zorgen dat ik in het hotel een kamer zou krijgen. En zo kreeg ik een prachtige kamer in het personeelsgebouw inclusief balkonnetje. Maar toch was ik er niet zo blij mee. Ik miste mijn plek tussen de bomen, de vogels en de frisse lucht. Maar een groot voordeel was wel dat ik nu weer gewoon kon douchen en de was kon doen. Albert, de manager, was ontzettend goed voor me. Hij gaf me te eten en tussendoor af en toe een ijsje. Hij gaf me ook de tip me meer als cowboy aan te kleden zolang het filmfestival aan de gang was, dus kreeg ik een cowboyhoed op. Ook moest ik van hem de eerste uren – als de mensen nog aan het eten waren – boven op een balustrade gaan staan en daar als een soort Romeo gaan zingen en dat deed ik ook. Mijn stem galmde van de ene muur naar de andere, over de straten, parken en pleinen en over het water, terwijl onder mij mensen lachten en dansten en zich kostelijk amuseerden. O, wat een show was dat, wat een aandacht, het hele restaurant was gevuld met een ongelooflijke energie. De zaken gingen goed en ik begon hoe langer hoe beter te zingen, vaak in het begin met een schorre stem van de avond daarvoor, maar dat mocht de pret niet drukken. Ik was een cowboy, een Romeo, die een plek had gevonden om zich te uiten. Een plek, waar ik samen met de hotelpianist uit Italië zat te smullen van de maaltijden, die ons werden voorgeschoteld en waarbij we elkaar alleen maar lachend aankeken, omdat hij geen woord Engels sprak en ik geen woord Italiaans. Even voelde ik me koning, ja, wás ik 'The King.'

Tijdens een van mijn optredens kwam ik in contact met een filmproducent, Hannes Stark genaamd. Het barstte daar van de filmmensen vanwege het filmfestival. Het viel me op dat hij maar steeds naar me zat te kijken en te schrijven terwijl ik zong. In de pauze stapte ik op hem af en vroeg hem wat hij deed. Hij vertelde dat hij een film in mij zag en dat hij nu al vlug een paar ideeën opschreef. Ik voelde me natuurlijk vereerd. Ik liet hem mijn gedichten en teksten lezen en hij gaf mij een brochure van de film die hij aan het promoten was. Wees zuinig op alles wat je geschreven heb, zei hij tegen mij. Eens komt de dag, dat je het allemaal zult gebruiken. Ook drukte hij me op het hart toch vooral contact met hem te houden. Wie weet, maken we nog wel eens een film samen!

Inmiddels was het eind augustus, begin september geworden. Spoedig zou er een eind komen aan de optredens in hotel La Palma. Ook hoorde ik dat de grote directeur was ontslagen. Beiden moesten we dus iets anders zoeken. Die laatste avond werd ik zeer goed verzorgd. Ik kreeg een extra grote maaltijd en als dessert een grote schaal ijs met wel dertig bolletjes, heel mooi versierd. Het was veel te veel voor mij alleen, dus heb ik de schaal verdeeld onder de mensen. Het was een geweldig feest met een afscheidstraan. Al de volgende dag moest ik mijn hotelkamer verlate. Wat ik nog aan gage tegoed had, werd keurig afgerekend en dat bleek gelukkig nog een leuk bedrag te zijn. Daarmee kon ik letterlijk alle kanten op: terug naar Nederland? Griekenland? Nee, daarvoor was het nu te laat in het seizoen, net als hier in Ticino.

Ik besloot te blijven. Ik vertrouwde erop dat ik kon overleven. Ik sliep weer in mijn stationwagen en waste me aan het fonteintje en poetste mijn tanden met een fles water. ’s Nachts luisterde ik naar onverwachte geluiden en ’s morgens snoof ik de frisse lucht van het

meer op. En ik vond het prima zo. Het was nog niet koud. De warmte van het seizoen bleef daar hangen tussen de bergen. Ik genoot weer van de wereld om me heen; de overheerlijke pizza's bij Micro's op het Piazza Granda, de vrienden, die ik had gemaakt, nee ik wilde nog niet weg, het was nog niet voorbij. Na een aantal dagen rust besloot ik - omdat er nu toch geen ander werk was - op straat te gaan zingen. Aanvankelijk had ik grote angst om dat te gaan doen, maar ik had gehoord dat je daar goed je boterham mee kon verdienen, dus dat gaf me moed. Met een kloppend hart en mijn cowboyhoed op ging ik pal voor een bank zitten. En het was alsof de goden met me waren, want ik had mijn mond nog niet opengedaan of er kwam al een vrouwtje op me af die 5 Zwitserse frank in mijn gitaarkoffer gooide. Dat gaat goed, dacht ik, dat gaat heel goed. Ik begon te zingen en bleef maar zingen. Ik zag dat zich al snel een bergje geld begon te vormen in mijn gitaarkoffer. Na zo'n twee uur hield ik op, vulde mijn zakken met het geld en liep naar het park om mijn munten te tellen. Tot mijn verbazing bleek het meer dan 100 franks te zijn!! Ik had dus een andere weg gevonden om te overleven. Maar helaas ging het niet altijd van een leien dakje. De volgende dag stond de politie voor mijn neus en vroeg naar mijn vergunning. Die had ik niet, dus moest ik eerst naar het politiebureau om er een te gaan halen en te betalen. Soms ook bleek mijn plekje ingepikt door een of andere clown, die ook moest overleven. Uiteindelijk verdiende ik net genoeg om te overleven en soms een klein beetje meer. Maar er waren ook leuke momenten zoals de au-pairs, die met de kinderen van rijke ouders altijd even stilstonden en de kinderen lieten dansen. Dan genoot ik van de vreugde van die kindertjes. Maar al bij al was het toch een hard leven, omdat je steeds werd weggestuurd en opgejaagd. Steeds kreeg ik te horen: "Nee, niet voor mijn bank!…nee, niet voor mijn winkel!…waar is je vergunning?…waar is je paspoort?" en " niet

langer dan drie maanden blijven en anders het land uit.” En die drie maanden waren allang voorbij, maar dat konden zij niet zien omdat er geen stempel in mijn paspoort zat.

Ik werd wel steeds gewiekster. Al snel leerde ik op welke plekken in de stad je het meeste kon verdienen. Daardoor werd de onderlinge strijd steeds heviger. Ik begon me hoe langer hoe onvrijer te voelen. Je werd dag en nacht in de gaten gehouden door politie en collega’s. Ik leefde in het moment. Elke keer zat ik in de zon als een zwerver op een bankje in het plantsoen mijn geld te tellen: eerst de grote munten, dan de wat kleinere en de rest zag ik wel. En daarna kon ik van het net verdiende geld weer boodschappen doen. En net als je dacht, nu loopt het lekker, kreeg je van de politie te horen dat je een week niet mocht zingen vanwege een of ander feest of presidentieel bezoek en dan was het niet zingen, maar uitzingen geblazen. Dan kon je nog wel uitwijken naar Belizona of Ancona, maar daar heerste geen prettige sfeer en werd je al snel de stad weer uitgestuurd. Ik was toe aan iets anders, maar het kwam nog even niet op mijn weg. Ik probeerde wel van alles. Zo werd ik een keer gevraagd op te treden in een klein theatertje, maar er kwam niemand opdagen. Nu had ik nog steeds contact met Roos, een vrouw, die ik in hotel La Palma had leren kennen en die een zaak in tweedehands kleding had ergens midden in de stad. Ze beloofde me dat ze met iemand zou praten, die een groot restaurant had. Ze zou proberen een kontrakt te regelen voor het hele winterseizoen, maar ik wist niet wat ik daarvan denken moest. Het was intussen al oktober en het begon al aardig nat en koud te worden en slapen in de auto was daarom lang zo leuk niet meer. Op een dag werd mijn auto omringd door drie motoragenten en een politiebusje. Ik moest mijn paspoort tonen en schrok me dood toen ze vroegen wat mijn verblijfplaats was. Ik gaf toen het adres van een vriendin op die in

Belizona woonde. Toen vertrokken ze weer, maar de schrik zat er bij mij goed in. Ik heb er nooit meer wat van gehoord, maar voor de zekerheid veranderde ik elke avond van plaats. Op een avond, toen ik weer eens ergens tussen de bomen geparkeerd stond, werd ik plotseling wakker van een vreemd geluid. Ik schoof het gordijntje van mijn achterraam open en zag vlak voor mijn ogen twee mensen met veel gekreun een wipje maken op een kleed, dat ze hadden uitgespreid. Zij hebben die verdere nacht daar in de buitenlucht doorgebracht en ik zie nog de stomme verbazing op hun gezicht, toen ik ’s morgens vroeg mijn auto startte om verse broodjes te gaan halen bij de bakker.

Overdag ging ik na het zingen in de stad vaak naar de winkel van Roos. Op een dag, dat het weer niet al te best was, vertelde Roos me, dat ze een kamer voor me had gevonden, die heel goedkoop was, ergens in een pension op loopafstand van Locarno. Het bleek een grote kamer waar ik ook kon koken. De eigenares had begrip voor muzikanten en hield de huur zeer laag zodat ik, als ik maar bleef zingen, net de huur kon betalen. De kamer had een geweldig uitzicht over het meer en er was zelfs een balkonnetje bij waar ik in de zon - als die er was - kon zitten en eten. Het bed deelde ik af en toe met secondhand Roos. Ze voorzag me ook van nieuwe kostuums, die ze voor een prikkie had ingekocht en die ik dan kon dragen als ik in de winter zou gaan optreden in het restaurant San Pedro van haar vrienden in Ancona.

De avond dat ik daar moest proef zingen gebeurde er iets wonderlijks. Ik merkte dat mijn stemgeluid een bepaalde klank en kracht kreeg die ik lange tijd niet meer had gehad. Het bracht het publiek in een bepaalde hogere sfeer. De eigenaar zelf was nog niet aanwezig, maar zijn vrouw Marja wel. In het begin zaten er maar een paar mensen rond de bar maar later die avond was het

stampvol en was er geen plaatsje meer om te zitten of zelfs te staan. Er ontstond een soort extase, een opwinding, die moeilijk te omschrijven is. Plotseling kwam er een man recht voor me staan, een man die als twee druppels water op mij leek. Hij keek mij diep in mijn ogen en zei: “ Ik ben Eddy, de eigenaar,kom met me mee.” Door de menigte baanden we ons een weg naar buiten en liepen naar een andere nachtclub. Daar vertelde hij me dat ik de hele winter kon optreden, zo’n drie keer per week, tegen een gage waar ik gemakkelijk de huur van kon betalen en ook nog van kon leven. En zo stond ik daar weer mijn vaste repertoire te zingen in de San Pedro. De avond begon ik altijd met eigen liedjes op de gitaar en daarna zong ik de bekende hits met orkestband. Elk optreden duurde vijf uur met tussendoor wel pauzes met gratis drinken en een warme maaltijd die door Eddy zelf werd bereid. Het verwarrende was dat Eddy en ik zo op elkaar leken. Mensen verwisselden ons vaak of dachten dat we broers waren. Het restaurant bevond zich in een winkelgalerij, waardoor mijn stem via het dak en de muren, door de hele winkelstraat galmde. En omdat er in de stad ’s avonds verder niets te doen was in de winter, lokte mijn stem de mensen, die op straat liepen en op zoek waren naar wat gezelligheid en vertier, naar het restaurant. Er werd heel wat afgedronken daar in die zaak en Eddy en Marja konden er zelf ook wat van. Ik snapte niet hoe ze zo’n drukke zaak konden runnen met zoveel drank op. Ik begon te houden van dat stel, van de plaats en de mensen. Het was elke avond een heksenketel, maar dan in de goede zin van het woord, een soort spirituele club. In ieder geval was het een wonder hoe ik daar terecht gekomen was. Het publiek bestond voornamelijk uit gefortuneerde mensen, die niet bang waren geld uit te geven. Heel vaak kreeg ik een envelop in mijn handen gedrukt met daarin een aantal van de mij zo geliefde Zwitserse bankbiljetten erin. Ook kreeg ik vaak drankjes

aangeboden, maar ik dronk geen alcohol, en dat vond Eddy niet zo leuk. Een keer probeerde ik een vleugje whisky in mijn cola, maar mijn lichaam weigerde dat en ik werd kotsmisselijk. Daarna bleef het bij gewone cola en werd er niet meer over gesproken. Ik had ook geen drank nodig, want als ik zong werd ik vanzelf dronken, dronken van geluk. Door week na week daar te zingen, leerde ik het publiek beter kennen en zag ik hoeveel gasten er eenzaam en hopeloos aan de drank waren. Zo leerde ik Henry de Jager uit Duitsland kennen. Soms sloeg hij met zijn vuisten op de bar en riep: “luister naar die man, dat is een dichter, dat is een dichter” en dan viel hij ladderzat van zijn barkruk. Soms huilde hij ook als ik zijn verzoeknummer zong: ‘Yesterday’ van de Beatles. Ja, er werd daar stevig gedronken en af en toe hoorde je een klap, als iemand weer eens met een smak van de trap was gegleden op weg naar het toilet. Ook Roos was bijna elke avond aanwezig en zat me dan, zo zat als een konijn, aan te staren met in haar ogen de trotse blik dat ze mij dit had bezorgd. Het was er een janboel, maar toch had ik het voor geen goud willen missen. Ondertussen bleef ik schrijven aan mijn boek en ook schreef ik aantal liedjes erbij. Eddy hoorde dat en vroeg of ik voor speciaal voor hem een liedje wilde schrijven en dat deed ik met plezier voor hem. Het werd een prachtig lied ‘You are my brother.’ Ja, aan creativiteit ontbrak het me niet die tijd. Maar ik had ook genoeg geestelijke en lichamelijke inspiratie.

Een van de vaste gasten was een dikke vrouw, van wie werd verteld, dat ze 350 miljoen op de bank had staan, die ze geërfd had als secretaresse. Ze was stinkend rijk, maar ontevreden. Op een avond kon ze niet eten omdat ze die dag op de beurs 30 miljoen had verloren. Ik begreep niet waarom ze zo kwaad was, omdat ze nog 320 miljoen overhad. Heel vaak kwam ze met haar Italiaanse vriendje, die bouwvakker bleek te zijn, en niet onaardig zong. Vaak

vroeg zij of hij ook even mocht zingen en dan gaf ik hem de microfoon. En terwijl hij zong, keek ik in die ontevreden ogen van haar en dan brandde het op mijn lippen om haar te vragen: “geef me een miljoen, want ik heb een droom, een droom om een dorp te bouwen in Griekenland. Een dorp voor armen en daklozen om ze te laten zien hoe mooi deze aarde in werkelijkheid is.” Maar ik kreeg het niet uit mijn mond. En als hij uitgezongen was, gingen ze samen weg en dan drukte zij me in het voorbijgaan nog een briefje van 10 Frank in mijn hand. Ik kon het niet. Misschien was het ook nog te vroeg om met mijn droom naar buiten te komen. Misschien was er eerst nog een weg te gaan. Maar het idee zat wel al in mij te knagen en ik zag op dat ene moment een mogelijkheid tot verwezenlijking van mijn droom met die rijke vrouw met zoveel ontevredenheid in zich.

Een andere gast die mijn aandacht trok was een Nederlander, die een grote bekende van de politie was en die daar om een of andere duistere reden op kosten van de staat bescherming genoot. Als hij dronken was, kwam hij los. Zo vertelde hij me eens hoeveel hash hij per boot vervoerd had en dat zijn verhaal in het weekblad Panorama had gestaan. Een andere keer kwam hij op krukken en een gebroken neus binnen. Hij zag er niet uit, maar niemand wilde vertellen wat er met hem gebeurd was.

Op mijn repertoire had ik ook veel eigen liedjes staan. Vele daarvan had ik geschreven tijdens mijn verblijf in India en als ik die liedjes zong, kwam het publiek ook onder invloed van de speciale sfeer die van die liedjes uitging. Ook het lied dat ik speciaal voor de baas Eddy had geschreven: ‘You are my Brother’, werd vaak gevraagd. Er was zelfs een platenbons die beloofde er een single van te maken na zijn huwelijksreis. Waarschijnlijk had hij andere dingen aan zijn hoofd en is hij de afspraak totaal vergeten, want ik heb nooit meer

wat van hem gehoord. Ondanks mijn succes bleef ik onzeker als ik mijn eigen liedjes zong. De onzekerheid betrof ook zeker mijn gitaarspel. Ik merkte namelijk dat niemand met mij mee kon spelen, omdat ik me een eigen manier van maathouden had aangeleerd.

Intussen was het weer omgeslagen. Heel veel regen werd afgewisseld met perioden van zonneschijn. Af en toe waren er al dagen bij dat je buiten op een terrasje in de zon kon zitten met een heerlijke pizza. Het liep tegen Kerst. San Petro liep avond aan avond vol met mensen die vaak later ook weer terugkwamen. Zo ontstond er een soort fanclub. Elke avond was het feest en eindigde ik het optreden boven op een stoel of tafel en zong dan het hoogste lied.

Op een avond hoorde ik dat de beroemde vioolspeler Zacharias zou komen en toen hij de deur binnenkwam, werd ik plotseling zo onzeker dat ik snel van mijn eigen liedjes overging naar mijn orkestbanden met bekende nummers. In de pauze kwam hij naar mij toe en zei: “nee, nee, wat je daarnet deed, dát was mooi, dat was echt.” Ik keek hem verbaasd aan en zei: “meen je dat nou?” Toen greep hij me bij mijn jasje en antwoordde boos: “ik neem nooit iemand in de maling!” Gek, maar dat moment vergeet ik niet. Het raakte me diep dat zo’n man dat zei, omdat ik vaak andere reacties op mijn eigen liedjes te horen had gekregen, vooral van mijn eigen familie.

Kerst werd uitbundig gevierd met veel champagne, net als Oud en Nieuwjaar. Ook het eten dat Eddy bereidde was op die feestdagen nog beter dan anders, en dat was al heel bijzonder. Om zo’n avond vroegen klanten soms of ik ook een flesje champagne wilde en zo’n fles koste wel honderden Euro's. Het was maar goed dat Eddy mijn gedachten niet kon lezen, want ik dacht dan altijd stiekem: “geef mij maar liever het geld.” Maar ik mocht niet mopperen. Dat ik zo de

winter kon overleven, was al heel wat. Nog een aantal maanden en het toeristenseizoen in Griekenland lag weer voor de deur.

Roos, die bijna elke avond aan de bar zat, werd steeds vaker dronken en vaak zó dronken dat ze bijna niet meer kon lopen. Ook kwam ik erachter dat ze met duistere figuren omging. Zo vertelde Eddy me dat haar vorige vriend vermoord was in een steegje niet ver van San Petro. Op een nacht, toen ze bij me sliep, schrok ik plotseling wakker en voelde een enorme agressie op me afkomen. Ik wist niet waar het vandaan kwam. Kwam het van haar of ergens anders vandaan? Ik sloot snel mijn ogen en keek naar het eerste beeld dat in me opkwam. Het was het beeld van een poppetje dat ik van haar had gekregen en dat in de kast lag. En ik zag het beeld van een mes op tafel. Ik sprong uit bed, greep het mes en het poppetje, rende naar buiten en gooide het poppetje ergens ver weg in een vuilnisbak. Daarna liep ik terug naar huis, waar Roos nog als een echte roos lag te slapen, omdat ze die avond weer flink had gezopen. De volgende dag belde ik mijn ex vrouw op en vertelde haar dat ik die avond omringd was door zwarte energie; dezelfde zwarte energie die ik in Poona had ervaren vlak voor Osho’s dood. Zij stelde mij gerust door te zeggen dat ook dit deel uitmaakte van mijn reis op weg naar verlichting. Nog een keer kwam ik in contact met die zwarte magie. Een vriendin van Eddy zat een keer in een boek te lezen toen ik de San Petro binnenkwam. Onder het zingen wenkte ze me. Ik liep op haar af en zag dat ze een boek aan het lezen was over heksen en symbolen. Ik begon even te lezen en opeens kreeg ik het beeld voor me van een driehoek, waar ik doorheen moest, en ik werd opeens zo bang, dat ik naar buiten vloog om op adem te komen. Ook waren er avonden bij dat de gasten met brandende kaarsjes geknield in een kring om me heen zaten. Het was goed bedoeld, al die lichtjes om me heen, maar ik

bleef het eng vinden. Het deed me denken aan Osho, die avond aan avond riep dat hij negativiteit om hem heen voelde. Ik wilde daar niets mee te maken hebben en verbrak de band met Roos. De breuk gaf me weer lucht en een hernieuwd gevoel van zuiverheid. Ik genoot weer van het wonder van Ticino, de prachtige rivier, met zijn grote rotsblokken waar het water zo helder en krachtig doorheen stroomde. De rivier, die met zo'n kracht zijn eigen weg zocht. In dat beeld zag ik mijzelf. Ook ik was onderweg naar wie ik werkelijk was. En altijd kwam dan weer dat stervende gevoel naar boven, die ene gedachte, die me maar niet losliet: als je 54 bent zul je sterven. Ik had dus nog wel even te gaan en misschien was het allemaal maar een stom idee van me.

Intussen had ik een andere vrouw leren kennen, Charlotte, die avond na avond naar me kwam luisteren. Ze kwam uit Zurich en was voor een aantal weken daar op vakantie. Ze was van Joodse afkomst, was van mijn leeftijd en had vuurrood haar. Ook zij hield wel van een glaasje maar nam nooit teveel. Ze was behangen met juwelen en beschikte over de nodige gouden creditkaarten, die ze graag liet zien. We kregen een relatie. Ik was eigenlijk wel een beetje gek op haar. Ze was lief en een beetje nerveus, in ieder geval was zij een hele vooruitgang na dronken Roos. Het toeval wilde dat Eddy de sleutels had van een penthouse boven in de bergen, waar hij op moest passen tot het verkocht werd en die sleutels gaf hij mij. Samen met Charlotte trok ik daar in. Ik voelde me opeens een miljonair zonder miljoenen. Daar hoog in de bergen, verbleef ik samen met mijn nieuwe liefde, in het sneeuwwitte paradijs, omringd door vogels die vrolijk floten. O, wat was het leven toch wonderlijk.

Maar alles in het leven gaat voorbij, dus ook ons verblijf in het luxueuze penthouse en ook de optredens in San Petro. Het was

ondertussen februari geworden. Ik vertrok, samen met mijn nieuwe vriendin naar Zurich waar ze woonde en werkte. Ze had daar een appartement en ik trok bij haar in. Onze relatie was intussen zo hecht dat we samen plannen maakten om alles in Zurich achter ons te laten en naar Kreta te verhuizen om daar een nieuw leven te beginnen. Voor haar was het een belangrijke en moeilijke stap: zij moest alles loslaten. Maar ze deed het. Op basis van onze prille relatie zegde ze haar baan op en verkocht ze alles. Net toen we op het punt stonden om naar Griekenland te vliegen kwam het bericht dat haar zoon door de politie was opgepakt wegens drugssmokkel. Charlotte bleek op dat moment tot mijn verrassing een zoon te hebben. Hij bleek nog pooier te zijn ook. Dat was opeens een enorme consternatie. Snel moesten we toen het geld dat hij bezat in veiligheid brengen voordat de politie erachter zou komen. Ik wilde met dit hele gedoe absoluut niets te maken hebben. Door de spanningen die door deze situatie ontstonden, - af en toe ging het er werkelijk hysterisch aan toe - kwam onze relatie flink onder druk te staan. Even hebben we nog overwogen om ons hele plan af te blazen, maar dat kon niet meer omdat we al te ver waren en niet meer terug konden. De laatste meubels werden verkocht en de huur opgezegd. Het was inmiddels april. We kochten een nieuwe auto en laadden die helemaal vol met kleding en muziekapparatuur. Deze auto zou per boot naar Kreta worden vervoerd en wij zouden met het vliegtuig naar Griekenland gaan.

72. MET CHARLOTTE NAAR KRETA, GRIEKENLAND (4)

We vertrokken met gemengde gevoelens, omdat haar zoon nog voor het gerecht moest verschijnen, maar er was geen weg terug. Als we maar eenmaal in Kreta zouden zijn, konden we alles achter ons laten en vergeten. Maar na een week bleek dat dat een illusie was. We bleven ruzie maken en Charlotte maakte zich terecht grote zorgen om haar zoon. Daarbij kwam dat zij totaal niet kon wennen aan het land en de mentaliteit van de Grieken. Ze vond Griekenland vies en smerig en vrouwen werden er niet met respect behandeld en daar had ze wel gelijk in. Het appartement Venus, waar ik al op een eerdere reis had verbleven, vond ze ook niet goed genoeg voor haar. Op een dag vluchtte ze het huis uit. Toen ik merkte dat ze weg was, zette ik meteen een speurtocht in. Ik zocht overal, in alle hotels, maar ik kon haar nergens vinden. Ik was ten einde raad. Uiteindelijk toonde de secretaresse, die bij de Venus appartementencomplex werkte, zich zeer begaan met de hele situatie. Na een aantal telefoontjes kwam ze er achter waar mijn vriendin uithing. Ze bleek in een of andere vijf-sterren-bar te zitten. Daar trof ik haar inderdaad aan, aan de bar, met al haar goud en diamanten aan haar vingers…stomdronken. Ze vertelde me dat ze niet in Griekenland wou blijven en stelde voor om naar Italië te gaan en daar een huis te kopen en ons leven voort te zetten. En dat terwijl ik me net thuis begon te voelen en voor het hele seizoen weer optredens had staan in Hotel Lefkoniko met nog vele andere optredens in het verschiet! Al snel werd het ook haar duidelijk dat Italië op dit moment voor mij geen optie was, dus besloten we het nog één keer te proberen op Kreta. We huurden een grote villa, Villa Olga, ergens in de bergen niet ver van Rethymnon. De villa lag weliswaar afgelegen maar met de auto of de motor was het goed te doen. Maar ook deze poging strandde in ruzies en met al haar koffers vertrok ze met de boot naar Italië en ik bleef achter in de villa in de bergen zonder een cent op zak. Van nu af aan moest ik

het alleen opknappen en dat betekende: heel veel werken en optreden. In plaats van een auto kocht ik een motor. Dat stond stoer en was ook leuk, alleen: hoe vervoer je een complete zanginstallatie op zo’n ding? Dat gaat dus niet, dus moest ik vaak een taxi huren om de spullen te vervoeren en dat was elke keer weer een crime, omdat die taxi’s óf niet kwamen of, als ze kwamen, veel te lááát kwamen. Gelukkig werd ik een aantal keren geboekt in hotels waar al een zanginstallatie aanwezig was, zodat ik dat probleem niet had. Dan hoefde ik niet te sjouwen met apparatuur en kon ik als een echte artiest schoongewassen en netjes in het pak naar binnen lopen en mijn optreden beginnen.

73. DAGMAR

Af en toe ging ik langs bij die jonge dame uit Duitsland die bij de receptie van Venus werkte en van mijn hele situatie afwist. Ze heette Dagmar en toonde altijd veel begrip. Vaak zat me aan te staren met een dromerige blik in haar ogen alsof ze heimelijk verliefd op me was. Ze was 20 jaar jonger en bleek de school voor toerisme gedaan te hebben en hier op Kreta in samenwerking met het Venus appartementencomplex, reizen te verkopen. Haar onderneming ging bijzonder goed, zo goed zelfs, dat ze meer verdiende dan de eigenaren van het Venus appartementencomplex zelf. Daar waren die Griekse eigenaren niet blij mee. Ook bleek zij geen enkele interesse te tonen in de avances van de Griekse heren. Daardoor ontstond er wrijving en onenigheid en uiteindelijk werd de samenwerking opgezegd en van de ene op de andere dag moest ze haar kantoortje verlaten en zat ze zonder werk én zonder huis.

Dagmar en ik zagen elkaar steeds vaker en ook kwam ze geregeld naar mijn optredens. Vaak reden we wat rond op mijn motor en aten we samen ergens wat. Ik stelde voor haar te helpen bij het

zoeken van een geschikte nieuwe woning. Maar we vonden niets en met een villa in de bergen met een aantal lege kamers vrij, bood ik haar aan bij mij in te trekken op voorwaarde dat ze haar eigen kamer had. Ze vond het een goed idee en gelijk kochten we een bromfiets voor haar zodat ze zelf kon gaan en staan waar ze wilde. Ze was een jonge aantrekkelijke vrouw en al gauw konden we het heel goed met elkaar vinden en zo belandden we voor we het wisten in de zevende hemel. Dag na dag, week na week, zong ik in de hotels en na elk optreden reed ik dan weer snel naar huis, naar mijn villa in de bergen, waar ik samen met mijn nieuwe vriendin, zinderend van genot en extase, de nachten doorbracht. Overdag had ik vrij en reden we met de motor over het eiland. Het leven was één groot feest. Ik had werk in overvloed, het geld stroomde binnen en mijn hart zong als nooit te voren. Avond na avond trok ik volle zalen. Beiden waren we verliefd geworden op dit eiland, deze plek, en de mensen merkten dat en voelden met ons mee. Elke avond moesten er stoelen aangesleept worden op het terras van het Flisvoshotel. Iedereen op het eiland wist: bij Flisvos, daar moet je zijn, daar gebeurt het. Ook andere hoteleigenaren kwamen kijken wat daar aan de hand was. Ja, ik stond met een brandend hart vol vuur te zingen en ze noemden me al Mister Thousand Volt. Het leek wel of er een bom was gebarsten. Alle energie, die ik in India had opgedaan, bleek zich hier in één grote explosie van liefde te ontladen. Het leek wel een cirkel van licht, waar mensen als een magneet naartoe getrokken werden. En terwijl ik daar stond te zingen, voelde ik in mijn kontzak mijn mala met de afbeelding van Osho, die ik af en toe vasthield en met mijn duim streelde. “Dank je, Osho”, fluisterde ik dan, “dank je wel.” Met Angela, die achter het orgel zat, zong ik dan, kijkend naar de maan, ‘Moonriver’ en dan leken de sterren wel te dansen op de golven van de zee. En Dagmar zat steeds ergens achter aan en keek haar ogen uit. En na afloop

liepen we samen naar het strand en lagen hand in hand te kijken naar de zee en de maan. En de volgende dag voltrok zich weer in diezelfde energie, diezelfde extase. Het leven was een droom voor ons en het publiek nam die energie mee naar huis. Ik was de wereld ingegaan en nu kwam de wereld naar mij toe. En elke avond zong ik dan ook vol overtuiging: ‘I did it my way’: zó is het gekomen, zó is het gegaan, en dat gaf een enorm goed gevoel.

Niet alleen de optredens waren een succes, maar ook de cassettebandjes voor de verkoop waren niet aan te slepen. Om ons succes te vieren lasten we een week vakantie in met de motor naar mijn geliefde eiland Santorini. De hoteleigenaren vonden dat niet leuk, maar mijn stem had ook even rust nodig en dat begrepen ze. Die vakantie werd een soort bruidsweek voor ons. Na die week ging ik weer snel aan het werk, avond aan avond. Het seizoen ging snel voorbij.

74. DANIEL: DARMSTAD – WASSERBURG – KLEIN- OMSTAD, DUITSLAND

Toen het seizoen ten einde liep en de optredens voorbij waren bleven wij nog enkele maanden op Kreta en vlogen daarna naar Duitsland, naar Darmstad, waar haar ouders woonden. Haar vader observeerde mij kritisch, maar stond niet onwelwillend tegenover onze relatie. Haar moeder had zelfs overal kaarsjes voor ons neergezet als teken van onze liefde. Ja, ik was twintig jaar ouder en begreep dat dat wel even wennen was voor haar ouders, maar haar ouders lieten dat niet merken. Ik voelde me al gauw thuis. Na eerst een paar weken in het huis van haar ouders gelogeerd te hebben, vertrokken we naar haar appartement. Maar al snel bleek dat we daar niet samen mochten wonen, dus moesten we op zoek naar een andere woning. Gelukkig vonden we in Wasserburg, niet ver van de

Bodensee, een leuke romantische plek voor de winter. Dagmar liep al tegen de dertig en haar biologische klok begon al aardig te tikken. Ze wilde al lange tijd een kind en ik begreep haar kinderwens en stond er zelf ook positief tegenover. Al snel werd Dagmar zwanger. We waren dolgelukkig en haar ouders ook, want die hadden nog geen kleinkinderen. Ze regelden voor ons een permanente woning in de buurt van Darmstad, Klein-Omstad geheten. Ik wilde weer gaan optreden, maar in Wasserburg en omgeving wilde dat niet zo lukken. Alleen met de Kerst had ik wat, maar verder niet. Ik hoopte dat het in Darmstad en Klein-Omstad beter zou gaan. Haar vader was inmiddels druk bezig ons nieuwe huis in te richten met een nieuwe keuken en nieuw tapijt. Hij was zó voor ons bezig, dat het wel leek of de nieuwe baby die eraan kwam meer van hem dan van mij was. Misschien kwam dat omdat hij zelf twee dochters had en wij hem verteld hadden dat het een jongetje zou worden; hij had namelijk altijd een zoon willen hebben. Door al die goedbedoelde zorg en financiële steun begon ik me wel steeds ongemakkelijker te voelen. Ik voelde me opgelaten en miste mijn vrijheid, mijn onafhankelijkheid. Ik stelde daarom voor om samen naar Nederland te verhuizen maar dat bleek niet haalbaar. Toen besloten we dat ik voorlopig alleen terug zou gaan naar Nederland. Ik vond vlak bij Maastricht, op de grens met Duitsland, in Simpelveld een kamer in een klooster. De ene keer kwam zij naar mij, de andere keer kwam ik naar haar, totdat ze te dik werd om nog te reizen. Door de afstand groeide er ook tussen ons beiden ongemerkt een afstand. Dagelijks waren er botsingen, die nog verergerd werden door haar zwangerschap. Maar ik wilde haar niet in de steek laten en voelde mij ook verantwoordelijk voor mijn eigen zoon, dus bleven we elkaar over en weer zien.

Maar de spanning bleef oplopen, niet alleen tussen ons, maar ook tussen haar ouders, die inmiddels aan het scheiden waren. Voor haar moeder werd een woning gekocht. Het liep nu al tegen augustus, het hoogseizoen op Kreta, en ik was er niet, want elk moment kon ons kind geboren worden. Ik verliet Nederland en trok bij haar in. Ondertussen kreeg ik weer steeds meer last van doodsangsten, waar ik me geen raad mee wist. Ik kreeg de ene aanval na de andere. Het waren alle spanningen tegelijk: de ruzies, de scheiding van de ouders en geen werk. Ik begon me hoe langer hoe beroerder te voelen. Vooral mijn relatie met haar vader kwam onder druk te staan. Ik leerde hem steeds meer kennen als een man die over lijken ging. Het was de manier waarop hij zijn vrouw behandelde, maar ook zijn dochter en mij. Voor hem telde maar één ding en dat was geld, want geld is macht. Godzijdank vond ik uiteindelijk nog werk in een Italiaans restaurant, niet ver van ons huis. Op die manier kon ik toch nog wat bijdragen aan de kosten van levensonderhoud, al was het niet veel. Uiteindelijk werd de hele situatie me toch teveel en wilde ik weg. Weg uit die onzin, die haat, die agressie, die frustratie, die ik niet kende. Alles wat zich in Kreta had afgespeeld was totaal verdwenen. De liefde leek verder weg dan ooit. Nog nooit had ik mensen leren kennen met zulke gesloten harten.

Toen de weeën begonnen, racete ik met Dagmar naar het ziekenhuis in Darmstad, waar ze meteen werd opgenomen. Alles bleek in orde, dus het enige wat we nu nog konden doen was afwachten. En afwachten werd het, dag na dag, want de ontsluiting wilde maar niet lukken. De doktoren wilden het kind op natuurlijke wijze geboren laten worden, dus kreeg ze wéér een pil, en wéér een infuus, en wéér trappenlopen, maar niets hielp. Ook de pijngrens op de meter had geen enkele invloed op haar. De verpleegster werd er

radeloos van. “Voelt u dan niets, u moet toch wat voelen?”, maar nee hoor. Dit was typisch Dagmar zoals ik haar had leren kennen. En zo gingen er dagen voorbij, ja zelfs weken voorbij. De zonnebloemen, die ik dagelijks voor haar plukte, waren intussen al tot een groot boeket uitgegroeid. Wel zonnebloemen, maar nog geen kind. Op een van die dagen, toen haar moeder en zus bij haar op bezoek waren geweest en wij zonder Dagmar erbij met z’n drieën nog wat zaten te kletsen bij een bak koffie, barstte ik zomaar in tranen uit. En opeens kreeg ik het beeld voor me van een vrouw die niet los kon laten en in paniek dacht ik: dit overleeft ze niet. Het was alsof ik wist wat er ging gebeuren. Ik besefte dat dit alleen maar kon leiden tot de dood. Het beeld werd meteen afgedaan als absurd, maar voor mij was het realiteit. Vanaf dat moment week ik geen moment meer van haar zijde, en liep ik haar overal achterna, trap op, trap af. Ik volgde haar naar de wc, waar ik haar een keer van de grond moest optillen, omdat ze was flauwgevallen. Ik uitte mijn bezorgdheid en angst aan de dienstdoende doctors, maar die reageerden nauwelijks en deden het voorval af als iets normaalst. Na 10 dagen werd het echt te gek en kreeg Dagmar een enorme dosis medicijnen toegediend om de bevalling op te wekken. Degene, die de dosis toediende, was een Poolse verpleegster, met een venijnige blik in haar ogen. Ik wist niet waarom, ik ben geen doctor, maar het voelde in ieder geval niet goed. Even was ik weg naar het toilet en toen ik terugkwam, rinkelende alle alarmbellen. Dagmar lag te rillen en te schudden alsof ze last van stuiptrekkingen had. Haar ogen draaiden vreemd in het rond en voor mij kon dit maar één ding betekenen: ze gaat dood. Ik schreeuwde om een dokter, maar er kwam niemand. Ik rende vervolgens de gang op en riep weer: “dokter, dokter!” Ik rende de hele gang af totdat ik bij de kantine kwam waar ik de dokters zag zitten koffie drinken. Met tranen in mijn ogen schreeuwde ik in mijn beste Duits dat er iets

ergs aan de hand was met Dagmar en dat ze onmiddellijk moesten komen. Aan mijn houding moeten ze gezien hebben dat het menens was, want het hele groepje stond meteen op en rende achter mij aan. Bij haar kamer aangekomen, bleef ik vanaf een afstand staan kijken naar wat die 4 à 5 dokters in paniek aan het doen waren. Voor mij was het een kwestie van leven en dood. Daar lag een moeder met haar kind, vechtend voor hun leven, terwijl ze de ene na de andere injectie kreeg toegediend om haar maar weer rustig te krijgen. Al snel werd besloten tot een keizers snede. In allerijl werd ze naar boven, naar de operatiekamer gebracht, waar ik niet bij mocht zijn. Ik rende in panische angst achter haar bed aan tot aan de lift. Ik zag dat ze ondertussen haar bewustzijn al verloren had en dat haar lichaam daardoor weer tot rust was gekomen. Toen sloten de liftdeuren zich. Gelijk belde ik haar ouders, die niet ver van het ziekenhuis woonden en al stand-by stonden. Ze kwamen meteen en konden nog net aanwezig zijn bij de geboorte van hun kleinkind en mijn zoon; 2 augustus 1993 bij volle maan. We stonden met z 'n drieën te wachten bij de lift tot de baby naar beneden zou komen en dat gebeurde ook. Snel liepen wij achter het karretje aan. Het karretje werd een kamer ingereden en ik mocht als enige van de drie mee naar binnen. De baby werd voor me op een tafel gelegd en mij werd gevraagd de navelstreng door te knippen, wat ik best eng vond. Het was een pracht baby en volgens mij ook prima gezond. Daarna werd de baby gewassen en aangekleed. De vrouwelijke arts kwam binnen en vertelde dat alles goed was gegaan en dat moeder en kind het goed maakten. Ik vloog haar spontaan om de hals en kuste haar. Godzijdank was alles toch nog goed afgelopen. Ik was door het dolle heen en danste door de gangen, niet wetend dat Dagmar op dat moment nog onder narcose op de intensive care afdeling lag. Alle aandacht was gericht op de baby en wij – de ouders en ik – mochten nu één voor één de baby even in onze

armen vasthouden. Toen ik als eerste de baby in mijn armen kreeg, voelde ik mij dronken van geluk. Ik rende de gang op, de lift in, naar boven. Haar ouders renden achter mij aan. Bij de intensive-care afdeling mocht ik niet verder. De zaal was donker en ik wist niet waar Dagmar precies lag. Toch drong ik me naar binnen. Een verpleegster hield me tegen, maar ik schreeuwde: “snel, laat me door, ik ben therapeut.” Overrompeld door mijn optreden bracht de verpleegster me naar het bed waar Dagmar lag. In het halfdonker zag ik daar de moeder van mijn kind. Ondanks dat ze nog onder narcose was, fluisterde ik met dikke tranen in mijn ogen: “Dagmar, Dagmar, alles ist gut, alles ist gut.” Ik legde de baby even naast haar neer op bed tegen haar gezicht aan. Meteen opende ze haar ogen en verscheen haar bekende glimlach op haar gezicht. “Alles ist gut gegangen”, stotterde ik in mijn beste Duits. Op dat moment wist en voelde ik al dat mijn opdracht hiermee voorbij was. Met de baby in mijn armen verliet ik de afdeling, terwijl Dagmar met een brede glimlach haar ogen weer sloot. Haar ouders, die nog buiten op de gang stonden te wachten, kregen toen pas de gelegenheid de baby in hun armen te nemen. Haar vader nam heel bezitterig, alsof het zijn baby was, mijn zoon in zijn armen. Daarna brachten we de baby terug naar de kraamafdeling. O, wat was ik verguld en trots dat ik dit zo bewust had mogen meemaken. Diezelfde avond nodigden haar ouders mij uit voor een feestelijk diner ergens buiten op een terras. Het was een warme zwoele zomeravond bij volle maan. Het eten smaakte me goed. Dat kon ook wel, want ik wist niet meer wanneer ik voor het laatst gegeten had. Alle spanningen vielen nu langzaam van me af.

Met een grote zonnebloem, die ik langs de weg had geplukt, liep ik die volgende morgen trots het ziekenhuis binnen. Toen ik op de intensive care afdeling kwam, vertelden ze me, dat Dagmar naar

haar kamer mocht. Hardhandig en nog half bewusteloos werd Dagmar in een rolstoel gezet en door een verpleegster naar de lift gereden. Ik rende er achter aan. Onderweg riep Dagmar nog van alles, maar daar werd niet naar geluisterd. In haar kamer aangekomen, stopte ze Dagmar nog half bewusteloos in bed. Alles ging zo liefdeloos en harteloos dat het wel een strafkamp leek. Dagmar lag op een kamer met nog drie vrouwen, die allen net bevallen waren van een kind. Het was de bedoeling dat Dagmar daar tot rust kon komen en dan na een paar dagen naar huis zou gaan. Maar Dagmar kreeg een akelige ontsteking waardoor ze langer dan gepland in het ziekenhuis moest blijven. Zo vaak ik kon zocht ik haar op en elke keer nam ik dan zonnebloemen voor haar mee. Ondanks die ontsteking was ze blij en gelukkig met de baby die gezond was. Dat Dagmar andere plannen had met de baby werd al snel duidelijk. Zo bleek ze zonder met mij te overleggen beslist te hebben dat de baby de achternaam van haar vader zou krijgen, maar ik moest wel een papier tekenen dat ik de vader was. Dus mijn vermoedens kwamen uit; ik was dan wel de biologische vader, maar haar vader had een zoon gekregen.

Eind goed, al goed, voor Dagmar dan. Zij had gekregen wat ze wilde en ik kon nu langzaam aan vertrekken. Steeds meer werd ik overal buitengehouden. Ik hoorde er niet meer bij, ook niet bij de dagelijkse verzorging van het kind. Ja, af en toe mocht ik even met hem wandelen en een paar liedjes voor hem zingen. Nog hoor ik haar zeggen: “deze geboorte, dit kind, is het enige in mijn leven dat ik echt zelf gepresteerd heb, dat echt van mij is.” Van nu af aan was het duidelijk: zij was de baas en bleef de baas. Ze had het allemaal precies zo van te voren gepland en stap voor stap uitgevoerd. Dit werd nog eens bevestigd door de vele krantenknipsels over bewust ongehuwd moederschap die ik bij haar in het appartement vond.

Intussen was het voorjaar geworden. Die hele winter had ik wel een paar keer per week in het Italiaanse restaurant gezongen, maar dat was geen vetpot geweest en verder was er niets op mijn weg gekomen. Ik wist niet wat ik nu moest doen. Aan de ene kant was het wel duidelijk dat ik hier niet mijn brood kon verdienen. Maar ik wilde ook - kostte wat het kost - Dagmar en het kind niet verlaten. Daarom bleef ik nog zes maanden bij haar in het appartement wonen en hielp ik haar zoveel mogelijk bij de dagelijkse dingen tot Dagmar en haar moeder mij op een dag doodleuk vertelden dat ik mijn koffers kon pakken. Ik had gedaan wat ik moest doen en nu was het klaar, over en uit. Ik kon gaan. Ik had een kind gekregen en gelijk weer moeten afstaan en met een ontroostbaar hart vol tranen nam ik afscheid van mijn zoon.

75. KRETA, GRIEKENLAND (5)

Zo vertrok ik al vroeg in het seizoen per vliegtuig naar Kreta. Mijn zanginstallatie zou later nagezonden worden. Van het weinige geld dat ik nog had, huurde ik een motor en een klein appartementje. Ik leefde van niets totdat de eerste optredens binnenkwamen, maar vanwege het succes het jaar daarvoor was het hele seizoen gelukkig al snel volgeboekt. Mijn hart huilde, maar bij mijn vertrek uit Duitsland had Dagmar mij beloofd dat ze in het begin van de zomer met onze zoon op vakantie naar Griekenland zou komen en die toezegging had me weer een beetje moed gegeven. Ik begon er al stilletjes van te dromen dat ze misschien voorgoed zouden blijven dan. Als dat zo was, dan moest er snel geld op de plank komen, dus begon ik als een gek werk aan te nemen. Al snel trad ik minstens zes avonden per week op en het geld stroomde binnen, zelfs nu het nog voorseizoen was. Ik wilde Dagmar laten zien dat ik best voor haar en ons kind kon zorgen en als zij dan ook haar werk in de toeristenbranche weer zou opnemen, moest het zeker kunnen

lukken. Ik huurde een droomvilla boven op een berg met uitzicht op zee. De huur viel gelukkig mee. Ik zag het al helemaal voor me: dit zou de vaste woning worden voor ons drietjes.

Ik begon meteen met het inrichten van de kinderkamer en de slaapkamer. Van overal vandaan haalde ik meubels en oude spullen en als het kapot of te oud was, knapte ik het op en gaf ik het een leuk fris kleurtje. Omdat auto’s in Griekenland duur zijn, vooral op de eilanden, kocht ik een zeer oud Fordje. Dus al bij al had ik nu dus al een huis, een motor en een auto. Het werk ging goed, zeer goed zelfs. Ik kreeg zoveel optredens aangeboden dat ik af en toe ook optredens moest afzeggen. Dagelijks kwamen hoteleigenaren op me af, die zeiden: “Luka, jij zingen voor ons” en dan lachte ik maar wat want je moest wel uitkijken met wie je in zee ging. Sommige hotelbazen betaalden niet of te weinig, dus kon je beter op zeker spelen en voor wat minder geld ergens zingen waar je wist dat het goed zat. Het liefst werkte ik voor Lefkoniko, een grote baas uit Cyprus, die samen met zijn zoons een aantal grote hotels op het eiland runde. Er werd gezegd dat hij bij elkaar wel 1500 bedden had die voornamelijk bezet werden door Denen, Zweden en Finnen en dat was juist mijn publiek. Die lui werden altijd dol enthousiast en dansten en zongen mee als ik optrad, vooral als ze veel gedronken hadden. Later kwam ik er pas achter dat er in die tijd in Zweden een Nederlandse zanger Cornelis Vreeswijk razend populair was en dat ik op hem scheen te lijken. Ondertussen telde ik de dagen af. Binnenkort zou Dagmar met ons kind arriveren voor wat ze zelf zei ‘ een vakantie van een paar weken’, maar ik rekende alvast op meer, veel meer. Maar ik kreeg te horen dat ook haar vader een paar dagen later zou overkomen en dat ik alvast een kamer in een groot hotel voor hem moest boeken.

Ik leefde nog steeds in een droomwereld. Ik was waar ik wilde zijn, de zon, de zee, de lucht, en had werk naar mijn hart. Ik dacht terug aan vroegere tijden, toen ik soms door de ramen van een groot hotel zat te turen naar een band, die daar stond te spelen, en dan dacht ik: stond ik daar maar. En nu stond ik daar zelf avond aan avond in een van de grootste hotels van het eiland. Voor Griekse maatstaven verdiende ik nu goed, te goed en dit bracht veel jaloezie te weeg bij de Grieken, die geen werk hadden of slechts een vijfde verdiende van wat ik verdiende. Ik verdiende zoveel omdat ik expres extra werk had aangenomen omdat ik dit keer geen verwijten wilde horen van Dagmar dat ik niet voor haar en ons kind kon zorgen. Met liefde had ik een kinderbox opgeknapt en een oude kinderwagen gepoetst en een bedje geschilderd. Ik voelde me de prins te rijk als ik ’s avonds na afloop van een optreden de berg opreed, de voordeur opende, mijn schoenen uitdeed, en dan op blote voeten over het koele witte marmer van de ene naar de andere kamer liep met voor het raam een grote antieke tafel met alleen een kaars erop. En van de kamer liep ik dan naar de keuken die voorzien was van magnetron en koelkast. Alles was klaar om Dagmar en ons kind te ontvangen. De dag van hun aankomst was aangebroken. In mijn oude Fordje ging ik op weg naar het vliegveld. Ik verheugde me enorm op het weerzien en droomde al van de mogelijkheid dat zij voorgoed zouden blijven. Ik had alles al voorbereid. Zo had ik al geïnformeerd voor werk voor Dagmar als receptioniste of als kinderjuf op de Engelse school op het eiland. Ik zag dat andere buitenlanders ook op die manier een bestaan hadden opgebouwd op Kreta, dus waarom wij niet? De mensen om mij heen, die ik het verteld had, leefden enorm met me mee. Iedereen wist dat Luka’s vrouw en kind kwamen en was benieuwd hoe ze eruit zouden zien. Het was nog vroeg in het seizoen. De bloemen stonden in bloei. Alles leek perfect geregeld. Even dacht ik

terug aan de dag dat ik de sleutels kreeg van het huis. Plotseling verscheen er een prachtige regenboog over het huis die met een grote boog ergens in zee belandde. Dit kon geen toeval zijn, dacht ik toen. Was dit een teken? En ik weet nog dat ik daar stond en met tranen van ontroering tegen mezelf zei: “dit wil ik nooit meer kwijt!”

In mijn oude gammele wagentje reed ik naar het vliegveld. Het grote moment was aangebroken. Ik zou voor het eerst mijn kind terugzien die nu intussen tien maanden oud was. Het weerzien was heel emotioneel voor mij. Wat was het een heerlijk prachtig kind. Hij bleek een lachebekje te zijn. Nog wat onzeker waggelend liep hij op iedereen af en lachte dan vriendelijk alsof hij al kon verstaan wat ze zeiden. Hij leek uiterlijk op Dagmar met zijn blonde haartjes en zijn grote ronde ogen. Met zijn drietjes reden we naar ons huis dat ik met zoveel liefde en aandacht had ingericht en voorbereid voor hun aankomst. Op mijn manier had ik er werkelijk alles aan gedaan en al mijn energie en geld had ik gebruikt om het hen naar de zin te maken. Ik was blij en ook wel een beetje trots dat ik dit had kunnen doen. In eerste instantie was Dagmar dolblij en de kleine ook, maar ze vertelde er wel meteen bij dat ze niet op Kreta zou blijven hoewel ik wist dat haar hart daar wel naar verlangde. In eerste instantie schonk ik geen aandacht aan die opmerking. Ik dacht: ze moet eerst nog wat acclimatiseren, wat wennen aan de nieuwe situatie. Ik dacht: alles kan nog veranderen, maar dat deed het niet. Vooral niet toen we haar vader van het vliegveld gingen halen en hij met zijn grote mond al mijn dromen en plannen meteen in duigen liet vallen met zijn opmerking: “ja, dit is leuk voor vakantie, voor een paar weken, maar meer ook niet.”

Dagmar’s vader begon hoe langer hoe meer zijn gezag te laten gelden met zijn Duitse marken. Dagmar trok steeds meer met haar

vader op en bracht steeds meer tijd door in zijn hotel dan in ons huis. Ik werd er boos en verdrietig van want in hun ogen deugde er niets van wat ik deed en had gedaan. Zelfs toen ik haar vertelde dat een van de hotels van Lefkoniki werk voor haar had, wilde ze daar niets van weten. Het werd steeds duidelijker dat zij haar eigen agenda had die ze voor mij verborgen hield. Haar gedrag werd steeds ondoorgrondelijker en ik was blind. En dan kwam daar nog haar vader bij, die alles afkraakte en niets goed genoeg vond. Het leidde tot een ware machtsstrijd tussen haar vader en mij. Hij, de bikkelharde zakenman met een ijskoud hart, die geleerd had over lijken te gaan. Een man, die precies wist hoe je mensen kon inpakken en kleineren en daar nog trots op was ook. Ook zijn dochter had hij volledig in zijn greep door zijn geld en macht. Die bikkelharde kant had hem dan misschien wel rijkdom gebracht, maar was er ook de oorzaak van geweest dat zijn vrouw van hem gescheiden was en intussen in een ander huis woonde. Het was een ongelijke strijd; een strijd die ik nooit kon winnen. Het was twee tegen één, of misschien wel drie tegen één. De eerste dagen hadden we het nog wel leuk samen. Vol trots liet ik mijn vriendin en mijn zoon zien in de hotels waar ik werkte en iedereen, die we ontmoetten, reageerde warm en enthousiast. Maar al snel werd ons leven samen een hel. Deze strijd raakte me niet alleen diep in mijn hart, ook mijn stem bleek eronder te lijden. Dagelijks waren er grote ruzies, waarbij haar vader mij met bulderende stem probeerde klein te krijgen. De agressie die zij beiden voortdurend op mij afvuurden had me uiteindelijk gesloopt. We begrepen elkaar niet langer en met haar vader altijd in de buurt, werd het alleen maar erger. Uiteindelijk gaf ik me gewonnen en stemde ik erin toe dat Dagmar met ons kind voor de rest van haar verblijf op Kreta in een hotel zou logeren, niet ver van het hotel waar haar vader verbleef. Haar vertrek raakte mij in mijn diepste wezen. Weer zag ik dat mij mijn

kind werd ontnomen. Ik was radeloos. Waaraan had ik dit verdiend? Is het zo dat mensen soms te veel liefde niet aankunnen? Ik had dat wel eens eerder gehoord. Hier stond ik met uitgestrekte armen en een open hart hen op te wachten voor wat voor mij en hen een droom moest worden en wat gebeurde er? Alles werd keihard in mijn gezicht terug gesmeten. Hoe kon iemand zo wreed, zo onmenselijk zijn? Nadat zij het huis hadden verlaten, vond ik in de slaapkamer aan de deur mijn mooie zijden ochtendjas met een mes aan flarden gesneden. Het maakte me bang, omdat ik wist dat Dagmar judoka was en over de zwarte band beschikte en af en toe gewelddadig kon worden. Waar kwam die boosheid, die agressie toch vandaan? Lopend door het huis, zag ik dat Dagmar haar creditkaart had laten liggen. Met de allergrootste moeite besloot ik die naar haar toe te brengen. Toen ik bij haar hotel aankwam, trof ik haar aan op het strand naast haar vader, beiden op een ligstoel, met de kleine naast hen spelend in het zand. Ik liep zwijgend op haar af en liet de creditkaart op haar schoot vallen met alleen de mededeling, dat ze die was vergeten en draaide daarna snel mijn gezicht van haar af om mijn tranen niet te laten zien. Diezelfde avond moest ik weer optreden in de Kreta Star, want ‘de show must go on.’ Ik moest verder met mijn leven, verder leven, verder overleven, want de auto was duur en ook de huur moest betaald worden. Die avond zouden weer honderden mensen met brandende aanstekers in de lucht samen met mij het lied meezingen, dat voor mij een soort handelsmerk was geworden: ‘You never walk alone’, maar deze keer zou ik mijn tranen moeten bedwingen, want ik voelde mij eenzamer dan ooit.

‘When you walk through a storm, hold your head up high’ en dat deed ik ook. Ik hield mijn hoofd omhoog, mijn blik gericht op de sterren. Jezus was daar, Boeddha, Khrisna en Osho, en alle anderen,

die mij waren voorgegaan en ook ik zou daar ooit naar terugkeren. Die avond voelde ik een vreselijke pijn in mijn hart. Ik zong daar voornamelijk voor chique Duitse gasten en dat zijn niet de gemakkelijkste gasten, dat weet ieder hotel. Dit keer waren er een aantal bij, die expres met hun oren zo dicht mogelijk bij de luidsprekers gingen zitten zodat ze bij de directie konden klagen dat de muziek te hard was. Maar ik liet mij niet kennen. Ik hield 'my head up high'. Ik kon ook niet anders, ik had geen keus, ik moest wel. Overdag zat ik alleen in mijn mooie grote huis naar de zee te turen. Ergens daar in de verte was Dagmar met haar vader en de kleine, waar ze zo voor gevochten had tijdens de bevalling. En ik werd bang, want je hoorde wel vaker rare dingen over vrouwen, die na de geboorte van hun kind in een zware depressie belandden en dan rare dingen deden en ik had de agressie gezien die in haar zat. Ik voelde me belazerd, uitgespeeld en slachtoffer. Ik probeerde naar binnen te kijken, naar de oorzaak van dit alles. Waarom kwam dit op mijn weg? Liep ik mijn hormonen achterna of was het een onvervulde droom, de wens om een eigen gezin te hebben, waar ik me thuis voelde. Steeds weer ging ik het schip in, het schip dat mij elke keer weer een andere kant opstuurde. Het was alsof ik elke keer heel even het licht mocht zien, heel even in een groot bewustzijn werd ondergedompeld, en dan weer bruut aan de hand werd weggerukt en een ander richting werd opgeduwd, zonder te weten precies waarheen. Dan liep ik mijn voetstappen gewoon maar weer achterna. Ik keek en zag mijzelf die stappen ook maken. Ik stond er als het ware bij en keek hoe ik de ene voet voor de volgende zette. Ik kon als van een afstand naar mezelf kijken, zoals ook wel eens iemand ervaart die op een operatietafel ligt en geopereerd wordt en dan zichzelf ziet liggen. Wel viel het me op dat de momenten van licht en inzicht en bewustzijn steeds vaker en langer werden. Ik zag dat ik op weg was; ik zag de weg en zag dat de

weg de weg was. Wat ik ook deed, of ik nu het rechte pad vervolgde of er van afweek, de weg was en bleef de weg. Elke omleiding of dwaling kan deel uitmaken van de weg. Tijdens onze weg gaan we door het licht en de duisternis, door de hemel en de hel. De levensschool is een groot theater. Was het niet Shakespeare die zei: ‘het leven is slechts een schaduw.’ In feite zegt hij daarmee hetzelfde: de weg is de weg en allen zijn zoekend naar het licht, de bron van alles, het al. De weg is de weg naar het licht in jezelf. Er is geen andere weg dan deze weg: thuiskomen in je zelf en ervaren dat jij in alles bent en dat alles in jou is.

En terwijl ik nog steeds zonder vrouw en kind in mijn grote huis op de berg zat, hoorde ik dat Dagmar met de kleine spoedig terug zou vliegen naar Duitsland en dat haar vader nog een aantal weken zou blijven. Men sprak er schande over hoe deze Duitse vrouw mij behandelde. De Grieken waren wel meer van Duitsers gewend; ze hielden niet van Duitsers, maar van D-marken des te meer. Daar in de bergen woonden nog Grieken waarbij de eer van de man heilig is en waarbij onenigheden en wraak worden opgelost met de kogel. Zo werd ik benaderd door iemand die wel wilde bemiddelen bij het zoeken naar jongens uit de bergen, die voor mij het kind zouden ontvoeren en die haar vader wel eens een lesje zouden leren. Ik werd doodsbang en antwoordde: “nee, dat is niet nodig, ” alsof ik daar zelf wel voor zou zorgen. Pas later besefte ik pas goed hoe gevaarlijk de situatie aan het worden was. Ik werd door de Grieken op het eiland als een van hen beschouwd en de eer van het hele eiland was ermee gemoeid. Ik hoefde maar met mijn vingers te knippen of….

Gelukkig konden Dagmar en de baby het land veilig verlaten. De dag na haar vertrek werd er bij mij aan de deur geklopt. Het was haar vader, die de kinderwagen van de kleine kwam terugbrengen, de

kinderwagen die ik zo liefdevol had opgeknapt. Op dat moment knapte er iets in me. In grote woede zette ik hem de deur uit. Ik wilde niets meer met die man te maken hebben. Nog kokend van woede pakte ik de kinderwagen en smeet ‘m een stuk verderop het ravijn in tussen de andere rotzooi van de eilandbewoners. Met tranen in mijn ogen liep ik terug. Ik was weer alleen. Met de familie uit Duitsland had ik nu geen contact meer. Via via hoorde ik dat de vader van Dagmar nog een excursie had gemaakt naar Santorini en dat hij nu spoedig ook zelf terug zou vliegen naar Duitsland. Met zijn vertrek zou de rust weerkeren voor mij. De enige vrienden op Kreta die ik nu nog had waren de sterren aan de hemel, die elke nacht boven het huis helderder dan ooit fonkelden. En het leek wel of ze steeds dichterbij kwamen. Hun licht verlichtte ook mijn hart. Ik voelde mij opeens niet meer alleen in mijn huis met al die vrienden om me heen. ‘s Nachts ging ik vaak naar buiten en bleef dan uren staan kijken naar het licht van de sterren en de maan en begon dan spontaan te zingen. En dan moest ik weer denken aan de naam die Osho mij geven had: ‘Alok Ayaka’: zanger van het licht.

Ja, het alleen zijn begon me steeds meer te bevallen. Ik genoot van de rust in mijn huis in de bergen, de geur van jasmijn, het weidse uitzicht over de grote oceaan en het strand. Ik begon rondom het huis een eigen moestuin aan te leggen met allerlei groentes en bloemen. Helaas zou ik daar niet lang van genieten, want de huisbaas had het hek, dat ik eromheen had gezet, weer weggehaald zodat zijn geiten al dat lekkere sappige groen al snel hadden opgevreten. Maar het deerde me niet. Ik was niet boos. Ik genoot weer van het leven. Het leven was goed. Ik zag dat het één niet zonder het ander kan - het linker niet zonder het rechter - en dat alles in feite één is. Avond aan avond trad ik op. Het harde werken werd een zware belasting voor mijn stembanden. Ik moest heel

voorzichtig doen want zonder stem geen werk, en zonder werk geen geld, en zonder geld … daar moest ik maar even niet aan denken. Godzijdank gebeurde dat niet. Ik werd wel een beetje schor en hees af en toe, maar dat vonden de mensen niet erg, sterker nog, ze vonden het wel interessant klinken.

Mijn auto begon intussen steeds vreemdere geluiden te maken. Het bleef niet bij rammelen alleen en dus moest die naar de garage. Het bleek dit keer niet iets kleins, maar iets ernstigs, waardoor het een dure grap werd. Ook mijn motor kreeg steeds meer kuren. Ik had die motor het jaar daarvoor gekocht en daar bij een garage achtergelaten. Iets zei me dat ze ‘m gewoon tijdens mijn maandenlange afwezigheid uitgeleend of verhuurd hadden. Het zadel was namelijk op verschillende plekken gescheurd, alsof iemand met zwaar overgewicht er op gereden had en ik kende diegene met dat overgewicht. En toen de motor problemen begon te vertonen, hadden ze ‘m weer gauw netjes weggezet. Maar ik kon natuurlijk niets bewijzen. Die motor had ik nodig; hij gaf mij alles op het eiland. Zonder helm – want daar deed de Griekse politie niet moeilijk over – zeilde ik dagelijks over de bochtige wegen van het eiland, de wind door mijn haren. Ook gebruikte ik de motor om reclame te maken voor mezelf. Met ronkende motor en af en toe claxonnerend, bruingebrand met een kort overhemd aan, een grote schakelketting om mijn nek en stoere zonnebril op, reed ik langs de stranden en boulevards. “Kijk, daar gaat die zanger Luka,” hoorde ik dan mensen zeggen “zullen we daar vanavond heengaan?” Die publiciteitsstunt werkte altijd perfect. Maar ook voor het vervoer van mijn huis naar de stad had ik die motor nodig, want het was toch nog wel een behoorlijk eind de berg op. En alleen voor het vervoer van mijn zanginstallatie gebruikte ik mijn oude barrel op

vier wielen. Maar die stond bij de garage, dus moest ik daar nu een taxi voor nemen.

Maar de aangename zwoele wind begon steeds meer aan te voelen als tegenwind. De grote Kreta Star had mij op staande voet ontslagen omdat een groep Duitsers kwaad was weggelopen, en er was gelijk een nieuwe manager voor het entertainment aangenomen, iemand van Griekse afkomst. Ik protesteerde eerst nog bij hem en zei, dat die groep was weggelopen omdat het bier op was, maar hij luisterde niet. Al de volgende dag stonden zijn Griekse vrienden op mijn plek te spelen. Ja, zo gaat dat op Kreta.

Mijn werk in het andere restaurant ging gelukkig wel gewoon door. De eigenaren waren Engelsen en het publiek bestond daarom ook voornamelijk uit Engelsen, die mijn manier van optreden en repertoire wél konden waarderen en ze dronken stevig, wat weer goed was voor de omzet. De baas zelf hield ook wel van een slok en hoe meer hij dronk, hoe gekker hij werd. Hij begon dan allerlei spelletjes te bedenken die ik dan moest uitvoeren. Sommige van die spelletjes waren zo vulgair en obsceen, dat ik weigerde daaraan mee te werken. Zoals: bananen in de blouse van de vrouwen en de mannen die dan, zonder hun handen te gebruiken, die banaan moesten opeten. Na veel wikken en wegen en ondanks dat ik het geld hard nodig had om de huur en dure reparaties te kunnen betalen, nam ik toch het besluit om op te zeggen. Dus nu had ik twee optredens minder per week. Aan de ene kant was het wel goed voor mijn stem, want avond na avond vier tot vijf uur optreden is ook een beetje te veel van het goede. Gelukkig hield ik nog genoeg optredens over en soms pikte ik hier en daar nog een losse snabbel mee.

In de hotels op het eiland was het de gewoonte om elke week een Griekse en een internationale avond te houden. De internationale avond deed ik en het was altijd een onderlinge strijd, wie de meeste boekingen binnenkreeg en meestal was ik dat. Want de meeste westerse toeristen hadden na een paar liedjes al schoon genoeg van die Griekse muziek, waar ze niets van verstonden en waar niet op te dansen viel. Dat ik meer succes had, zette kwaad bloed bij de Grieken omdat ze mij moesten inhuren, terwijl ze zo'n Griekse avond makkelijk zelf konden verzorgen. Dat ik barstte van het werk en vele Griekse muzikanten zonder werk zaten, stak hen, vooral omdat zij wisten dat mijn gage wel vijf keer hoger lag dan het loon van de Griekse obers, die voor dat geld twaalf uur moesten beulen en zwoegen. Op een avond midden in het seizoen vlak voor een optreden, werd ik plotseling bedreigd door een Griek, die mij ondubbelzinnig duidelijk maakte dat ze mij zouden omleggen als ik nog één keer in het Flisvoshotel zou optreden. Ik besprak het voorval met de direktie van het hotel, maar die besloot niet aan de bedreiging toe te geven en gewoon mijn optredens door te laten gaan. Wel werden er voor de veiligheid een paar familieleden uit de bergen geregeld die elke avond een oogje in het zeil hielden. Ik voelde dat mijn dominante aanwezigheid op het eiland niet meer zo op prijs werd gesteld. En terwijl ik zong, keek ik steeds om me heen om te zien van welke kant het schot gelost kon worden. Gelukkig kwam het niet tot schieten, maar ik voelde wel dat de druk steeds hoger werd opgevoerd. In mijn waterleiding was het precies andersom, daar was helemaal geen druk meer. Er kwam bijna niets meer uit, nu het hoogseizoen was en de hotels het meeste water opeisten. Op het laatst kwam er werkelijk geen druppel meer uit. Daar zat ik in mijn mooie villa op de berg in de hitte, zonder water, zonder douche en wat ik ook deed, steevast kreeg ik als antwoord: don't worry, tomorrow. Toen het erop leek dat ik ook de huur die

maand niet op tijd kon betalen, werd de situatie helemaal onhoudbaar. Ik werd bedreigd en wat als een droom was begonnen, veranderde langzaam in een nachtmerrie. Alles ging ook zo goed, dat het wel een keer mis moest gaan. Wat ik deed stuitte op steeds meer haat en verzet; het mocht gewoon niet. 's Avonds laat als ik thuis kwam, ging ik nog even op mijn terrasje zitten voor het huis en luisterde ik naar de krekels en tuurde naar de duizenden sterren aan de hemel. Nee, het waren er geen duizenden, maar miljoenen, miljarden. En wie en wat was ik dan wel in dat geheel? Slechts een zandkorrel op het strand, maar toch deel van het geheel. En op die wonderlijke nachten voelde ik mij zo verbonden met het geheel, met de stilte. Ik verlangde naar eenheid, één-zijn met alles om me heen.

Iedere avond kwamen twee vrouwen na hun werk wat drinken waar ik zong. Het waren touroperators, die werken voor een Engelse firma en ze waren onafscheidelijk. De meeste toeristen beleven meestal maar een paar weken op het eiland, maar dit soort mensen bleef het hele seizoen en dat schept een band. Het waren twee prachtige jonge dames en het was inmiddels een vast item in mijn show geworden dat ik niet alleen voor hen zong, maar hen ook tijdens mijn optreden een bloem kwam brengen. Het was voor mij altijd een prachtig moment tijdens de avond, een herkenningspunt, alsof een goede vriend of familielid op bezoek was. Op een ochtend zat ik bij de kapper te praten over koetjes en kalfjes, toen de kapster vroeg of ik het al gehoord had. Toen vertelde ze dat een jonge touroperator die nacht was aangereden toen ze met haar scooter een disco verliet en dat ze was overleden. De kapster wist natuurlijk niet dat ik haar kende. Even werd ik draaierig voor mijn ogen en moest onmiddellijk aan haar vriendin denken. Met half geknipte haren rende ik de winkel uit naar de plek waar het ongeluk

die afgelopen nacht had plaatsgevonden. En terwijl ik daar stond, zag ik haar vriendin lopen. Ik rende naar haar toe en hield haar even zonder woorden vast. Toen fluisterde ze me in mijn oor: “ze is nu toch in de hemel, Luka?” En met gebroken stem en ogen vol tranen antwoordde ik: “natuurlijk is ze in de hemel.” Toen lieten we elkaar los en gingen beiden een ander kant op. Ik heb daarna nog vaak in dat restaurant aan het zelfde tafeltje gezeten, waar zij die laatste avond had gezeten en dan keek ik naar buiten naar de plek van het ongeluk. En dan realiseerde ik me weer hoe plotseling het leven kan ophouden om over te gaan in een ander leven. Hoe onzeker we zijn van dit leven en hoe we ons elke dag druk maken over allerlei dingen, terwijl het elk moment voorbij kan zijn. En als ik weer boven in de bergen voor mijn huis naar de sterren keek, tuurde ik de hemel af om te kijken of ik haar daar ergens kon vinden. En elke avond, na het nummer ‘My Way’ van Frank Sinatra, zong ik met gesloten ogen het nummer ‘The Rose’ van Bette Midler, het lied dat zij altijd zo mooi had gevonden: ‘…Some say love is a river….’ Zij was op een rivier ver van huis gestorven en de rivier had haar nu thuisgebracht. Door haar dood kwam ook mijn eigen doodsangst weer boven; de angst dat ik zou sterven als ik 54 jaar zou zijn. Nee, ik was het niet vergeten, maar ik had nu nog maar twee jaar te gaan. Hoe weet je nou wanneer je dood gaat? Ik begreep ook niet waarom ik dat dacht, maar het bleef door mijn hoofd spelen. Het was nu augustus, nog steeds hoogseizoen. Nog een paar maanden, tot half oktober, en dan zou het seizoen weer voorbij zijn. En dan? Terug naar Nederland? Ik wist het nog niet. We zullen wel zien.

76. MIKE

Ik had nu de tijd en behoefte om eindelijk weer eens wat opnames te maken van mijn eigen liedjes. Ik had al wel al wat coversongs opgenomen in een klein studiootje MS HELLAS op Kreta en die cd’s

gingen als hete broodjes over de toonbank tijdens mijn optredens. Sommigen zeiden dat ze ook op het strand naar mijn cd luisterden en dan tranen in hun ogen kregen van ontroering bij bepaalde liedjes. Ik was reuze blij met die verkoop, want zo had ik al snel de kosten van de opnames eruit en kon ik samen met Mike Seidelman, de eigenaar van het studiootje, mijn eigen liedjes met alleen gitaarbegeleiding gaan opnemen. Mike was net een eigen platenmaatschappij begonnen, Fly Records genaamd, en had wel interesse in nieuw materiaal. Door de samenwerking ontstond er al gauw een band tussen hem, zijn vrouw en mij. Mike woonde al jaren op Kreta. Ik had wel over hem gehoord en hem ook wel eens van een afstand gezien, maar we hadden elkaar nooit eerder ontmoet. Hij had Duitsland voorgoed verlaten nadat zijn eigen bedrijf, dat miljoenen waard was geweest, failliet was gegaan. Van zijn laatste marken was hij naar Kreta gevlucht en daar had hij dit bedrijfje opgezet. Muziek was zijn leven en zijn vrouw werkte als receptioniste in een hotel. Volgens zijn zeggen verkocht hij zo'n zes à tien liedjes per jaar aan een muziekuitgeverij en daar kon hij dan van leven. Hij was in Duitsland rock & roll-muzikant geweest maar had hier geen behoefte om zelf op te treden. Hij had één droom en dat was om nog één keer een grote slag te slaan, één grote hit te scoren. Ook ik vertelde hem van mijn grote droom. Van mijn dorp met de naam 'village of love' ergens op Kreta of Santorini, waar mensen die ontslagen waren uit de gevangenis of psychiatrische inrichting, liefderijk zouden worden opgenomen. Het was een droom die ik diep in mijn hart meedroeg sinds ik India had verlaten. Het moest een dorp worden vol licht en liefde, waar de liefde van Boeddha, Jezus en Osho samenkwamen. Waar muziek gemaakt zou worden met zo'n energie en kracht van licht en spiritualiteit dat duizenden mensen uit de hele wereld erop af zouden komen. Als ik erover sprak kwamen de tranen in mijn ogen, omdat ik zoveel

mooie mensen had ontmoet in mijn leven, die de weg kwijt waren en hunkerden naar liefde en warmte. Die droom werd steeds sterker in me. Het beheerste mijn leven. In mijn hoofd hoorde ik alsmaar die regels van dat lied dat uitkwam nadat John F Kennedy was vermoord: 'What the world needs now, is love, sweet love.' En was het niet Kennedy zelf die sprak: "Some people see things and say why? I dream of things that never were and say why not!" Het sloot precies aan bij wat ik voelde. Ook ik droomde van dingen, die er niet waren en zei tegen mezelf: "waarom niet?" Vaak als ik met mijn motor aan het rijden was en ergens boven op een berg stopte, keek ik naar beneden en zag een dorp met huisjes die tegen de helling gebouwd waren en in gedachten fantaseerde ik dan dat dat mijn dorp was. Dan zag ik mensen vanuit het dorp afdalen naar beneden, geraakt door een licht van liefde. Ik praatte vaak over mijn droom met Mike en anderen en de reacties waren zeer wisselend. De een vond het een geniaal idee, de ander verklaarde mij voor gek. Dit idee van een dorp was ontstaan op Santorini maar toen was ik er nog niet klaar voor. Nu voelde ik dat het kon maar zonder geld doe je niet veel met zo'n droom. Tijdens de opnames begon Mike steeds meer interesse te tonen in mijn liedjes en mijn droom. Mijn liedjes hadden een heel eigen geluid zonder vaste vorm of ritme, maar het deed de mensen wat; het raakte ze op een of andere manier. Mike zag in mij een soort spirituele zanger. Intussen was hij ook bezig met andere producties. Een daarvan liet hij me horen en ik hoorde er met Nederlandse tekst meteen een grote hit in en ik vertelde hem dat. Eerst moest hij lachen, maar ik bleef serieus en zei: "misschien kan ik op die manier mijn droom verwezenlijken." Na wat aandringen ging Mike overstag en zei: "Oké, schrijf jij een Nederlandse tekst, dan nemen we het nummer op voordat je teruggaat naar Nederland." Het Griekse nummer kreeg een Nederlandse tekst met als titel 'De Zee Is Blauw' en zou in de

komende weken worden opgenomen wanneer het seizoen voorbij was. Nu was het nog september; de avonden waren nog zomers warm en de toeristen bleven nog wel komen, al zag je wel dat het langzaam minder werd.

77. SUZANNA

Op een van die avonden was ik aan het zingen in het Flisvos hotel, toen de ober mij een drankje kwam brengen dat mij door een van de gasten was aangeboden. Ik schoof het drankje snel onder mijn stoel en zong verder. Even later kwam er een prachtige jonge dame naar me toe, die in een beetje gebroken Engels tegen me zei: "zeg, je drinkt helemaal niet, hè?" "Nee", zei ik lachend, "ik drink niet." Op dat moment gebeurde er iets tussen haar en mij. Vonken sloegen over, en vlinders begonnen te fladderen in mijn buik. Haar naam was Suzanna, ze kwam uit Denemarken en woonde in Kopenhagen. Ze was een alleenstaande moeder en had een dochter van elf jaar, die mee was. Ik was op slag smoorverliefd op haar, zo verliefd als ik nog nooit geweest was. Ik was helemaal hoteldebotel, vergat mijn liedteksten en laste steeds lange pauzes in tijdens mijn optredens om zoveel mogelijk bij haar in de buurt te kunnen zijn. En in die pauzes vroeg ik haar ten dans, iets wat ik anders nooit deed. Tijdens het dansen hielden we elkaar heel innig vast en het hele terras, en ook het hele hotelpersoneel, zag hoe verliefd we waren en leefde met ons mee. De mensen die mij kenden, waren blij voor me dat ik na al die ellende weer een vrouw had gevonden. Met Suzanne in mijn armen zong ik die avond bij volle maan met mijn draadloze microfoon tot in de vroege uren van de morgen. Er was een lied bij dat ik speciaal voor haar zong en dat sindsdien een wel heel speciale betekenis voor me heeft. Het was: 'September Morn' van Neil Diamond. Na afloop van de show bracht ik haar en haar dochter naar hun hotel de Lefkoniki. Onderweg liepen we gearmd

met z’n drietjes langs de zee en ik hoorde Suzanne iedere keer zeggen: “dit kan toch niet waar zijn.” Dan keek ik haar in haar ogen en fluisterde: “het is waar”. En terwijl de golven op het strand sloegen en zachtjes hun weg vonden op het strand, kuste ik haar en verdronk ik met hart en ziel in deze ongekende nieuwe liefde. Die avond maakten we een afspraak voor de volgende dag. Ze zou nog tien dagen op Kreta blijven voordat ze weer terug zou vliegen naar Kopenhagen, maar daar wilde ik nu nog niet aan denken, want nu was het goed, heel goed. De volgende dag haalde ik hen beiden op. Haar dochter heette Nathalie en was een schat van een kind. Met z’n drietjes reden we naar mijn huis boven op de berg. Voor even had ik mijn eigen familie zoals ik me dat altijd gewenst had. In dat huis sliepen we, van daaruit gingen we naar het strand of de bergen in of liepen we zomaar hand in hand. De leegte in me, die ik zo pijnlijk had gevoeld, was verdwenen en had plaatsgemaakt voor een droom, die werkelijkheid was geworden; niet alleen voor mij maar ook voor Suzanna en haar dochtertje.Even kon ik ervaren hoe het was, hoe het kon zijn. Tranen sprongen in mijn ogen: tranen van ontroering. ’s Avonds, als er geen optredens waren, zaten we met z’n drietjes in de huiskamer en dan kwam er steevast een heel klein veldmuisje even om een hoekje kijken. Hij maakte op het laatst deel uit van ons gezinnetje en was ons muisje geworden.

Op een avond stond ik voor het grote raam bij de oude tafel en tuurde naar de zee, toen Suzanna plotseling opmerkte dat ik helemaal niet de zanger was van het hotel, maar op weg was naar verlichting. Ik was met stomheid geslagen. Waar haalde ze die wijsheid vandaan? Tranen sprongen in mijn ogen omdat voor het eerst iemand mij zag staan zoals ik werkelijk was. Dat gebeurde bijna nooit, omdat ik daar ook nooit over sprak. Die avond streelde ze me heel zacht en lief. Ik had weer dat gevoel van thuiskomen. Ik

dronk gulzig haar liefde met volle teugen, alsof ik wist dat het eenmalig zou zijn en ik het er de komende jaren mee moest doen. Want ik wist dat ik mijn weg alleen moest gaan; niet eenzaam, maar alleen. Even werd mij een rustpauze gegund, even normaal, even gewoon. Een klein gezin, net als zovele andere, en ik voelde dat ik het ook had verdiend. Alles klopte, alles paste. Dit was mijn paradijs, met mijn oude auto, mijn huis op de berg en nu dan ook met mijn gezinnetje. Zo kon het dus ook. Dit had ik nodig. Met dankbaarheid kijk ik terug naar die tien dagen van eenheid, geluk en blijdschap. Des te zwaarder was de dag van het afscheid. Ik droeg hun koffers naar de bus, die hen naar het vliegveld zou brengen. Ook alle hotelgasten, die avond aan avond met ons meegeleefd hadden, vertrokken die dag. Haar koffers leken wel van lood, zo zwaar. Waren haar koffers zo zwaar of ontbrak mij gewoon de kracht? Met de grootste moeite zette ik hun koffers in de bagageruimte van de bus. Toen kwam het moeilijkste moment: het afscheid. Ik moest afscheid nemen van iets wat net geboren was, dat zo snel tot leven, tot bloei was gekomen; een eenheid, die gelijk weer verbroken werd. De bus vertrok en ik reed er achteraan met mijn motor. Nog één keer stopte de bus bij hotel Flisvos om nog wat passagiers op te halen. Daar ging ik op het terras zitten en keek de bus na die langzaam uit het zicht verdween en mij achterliet met een verward hart vol herinneringen. Alles speelde door mijn hoofd. Het lied ‘September Morn’, de dans, de liefde, de zee, alles, ja, alles misschien wel voorgoed voorbij. Loslaten, ik moest leren loslaten, hoe mooi, hoe goed, hoe liefdevol het ook is. Existence zou me er wel doorheen slepen als het me te zwaar zou worden. Die avond viel het niet mee om het publiek te vermaken. Na afloop reed ik alleen naar huis. Eenmaal binnen, ging ik op de bank zitten, precies op de plek, waar ik met hen had gezeten. Even liet het muisje zich zien. Hij keek me aan alsof hij zeggen wou: “waar zijn Suzanna en

Nathalie?” “Weg, ” zei ik,“ muisje, ze zijn weg. Weg van hier, maar niet uit mijn hart.” Toen gaf ik ‘m een paar kruimels brood. Die nacht werd ik wakker en voelde dat het muisje over mijn hoofdkussen was gelopen alsof hij mij had willen troosten, wie zal het zeggen. Wie was die vrouw, die met haar dochtertje helemaal uit Kopenhagen was gekomen om mij geluk te brengen? Wie was die vrouw, die in mijn oor fluisterde, dat ik veel te mooi was voor deze wereld? Wie was die vrouw, die mij vanuit Denemarken opbelde met op de achtergrond het lied van Don McLean: ‘Starry Starry Night’? Die vrouw, die me tot huilen toe bewogen had, wie had haar naar me toegezonden? Vele vragen zonder antwoorden. Die vrouw was verdwenen zoals ze gekomen was.

‘September Morn’ werd ‘Oktober Morn’. Het weer werd kouder en onaangenaam. Een voor één sloten alle hotels hun deuren en gauw, heel gauw, zou er geen toerist meer te bekennen zijn op het hele eiland.

Alles in het leven gaat voorbij: geluk, verdriet en vergeet het leven zelf niet. Zoals de zon opkomt, gaat die ook weer onder, maar niets gaat verloren, niets. Het seizoen was nu voorbij, maar ik kon nog niet naar Nederland want de opnames waren nog niet klaar. Mijn ex-vrouw had ondertussen vanuit Nederland weer contact met me opgenomen. Ik moest snel mijn handtekening zetten onder de verkoopakte van ons huis in Baarn. In de veronderstelling dat zij alles goed geregeld had, zette ik vol vertrouwen mijn handtekening onder het kontrakt en stuurde het gelijk terug. Inderdaad had mijn ex-vrouw het goed geregeld, voor haar zelf dan, want al snel bleek dat ik werd afgescheept met drieduizend gulden. Ja, geld doet

vreemde dingen met mensen. Van dat geld heb ik toen de opnames betaald.

78. PIKRIS- VILLAGE OF LOVE

Nu ik geen inkomsten meer had, werd mijn huis in de bergen te duur en ook te koud daar hoog in de bergen, en daarom verhuisde ik naar een appartementje in het dorp Pikris, niet ver buiten Rethymnon. Het was het dorp dat model stond voor mijn droom: The Village of Love. Het dorp was nog geheel in de authentieke staat en je waande je er in de middeleeuwen. Ik voelde me daar meteen thuis en leerde het dorp en de burgemeester goed kennen. De burgemeester was een Griek, die een tijd in Nederland had gewerk. Hij was in Nederland voor 100 %afgekeurd, maar nu hij met dat geld weer naar zijn dorp was teruggekeerd, kon hij, als was het een wonder**,** opeens wél weer gewoon werken. Ik leerde daar meerdere mensen kennen, die van een Nederlandse uitkering leefden en erbij gingen werken en met dat geld een huis kochten of zelf bouwden. Ik vond dat eerlijk gezegd niet eerlijk en wilde daar dan ook niet aan meedoen. Sommigen werden later gesnapt, anderen hadden geluk of hebben kans gezien door de mazen van het net te vluchten. Ik leefde daar van dag tot dag en vertrouwde op wat het leven mij zou bieden. In oktober en november was dat niet veel. Er waren geen optredens meer, dus wilde ik mijn tijd gebruiken om te schrijven en opnames te maken, die ik dan naar Nederland mee terug zou nemen. Dit keer voelde ik dat het wel eens de laatste keer kon zijn geweest dat ik op Kreta had gezongen. De dreigingen waren heftig geweest en ik had daardoor veel optredens, en dus geld, misgelopen. Ik was aan mijn eigen succes ten onder gegaan, zo voelde dat. Het was een jaar van uitersten geweest: van feest en ellende, van geven en nemen, van huilen en opnieuw beginnen en van angst, angst voor de dood. Met steeds op

de achtergrond die ene droom: 'there shall be a village', nee, het dorp liet me maar niet los. Soms als ik door Pikris liep, stelde ik me alles voor, alsof de droom al werkelijkheid was geworden. Alsof Pikris mijn 'Village of Love' was. Dan bekeek ik de oude schoolgebouwen en huizen opeens met andere ogen. Dan zag ik beneden op het terras van Porta Pikris allerlei artiesten optreden, die het licht brachten. Pikris bood daar de ideale omgeving voor. Af en toe sprak ik met Mike over mijn dorp en ook hij werd steeds meer gegrepen door die droom.

Via via had Dagmar mijn adres weten te traceren.Op een dag belde ze me op met de vraag of ik toch maar tegen de Kerst langs wilde komen in Duitsland om mijn zoontje te bezoeken. Het bericht schokte me enorm. Opeens begonnen allerlei vader gevoelens in mij op te spelen. Mijn kind was nu een jaar oud en toen ik zijn kleine stemmetje door de telefoon hoorde, kon ik mij niet langer bedwingen en rolden de tranen over mijn wangen. Het idee om op Kreta te overwinteren was in

één klap van de baan. Het zou Duitsland worden, Duitsland en vandaar Nederland.
Het werd niet Kerst, maar januari dat ik mijn dorp Pikris
verliet. Zou ik hier ooit nog terugkomen?
In gedachten zag ik die Grieken weer voor me, die me hadden
geschreeuwd: "als je nog één keer hier terug durft te komen om te zingen, dan….." Intuïtief wist ik al dat mijn weg elders zou verdergaan. Mike, die mijn liedjes bij hem onder kontrakt had genomen, beloofde contact met mij te houden in Nederland via een heel nieuw medium: het internet, waar ik toen nog niets van begreep. Ik moet ongeveer 52 jaar zijn geweest toen ik opsteeg van Iraklion. Het donderde en bliksemde onderweg naar Duitsland. Was

dit een angstaanjagende voorbode of een feestelijke afscheidsgroet? Na een verder rustige vlucht landde het vliegtuig in Frankfurt waar niemand stond om mij te verwelkomen. We hadden afgesproken dat ik de trein zou nemen naar Darmstadt en dat zij daar op het station mij zouden opwachten. Toen ik de trein uitstapte, zag ik haar al staan met naast haar een prachtig klein jongetje dat mij met een grote glimlach om zijn mond aankeek en vol trots naar me toe rende en me een zoen gaf en me toeriep:“ Pappa!” Na deze warme begroeting stapte ik in en reed ik met hen naar hun woning waar ik een aantal weken zou blijven voordat ik door zou reizen naar Nederland. Het weerzien met mijn zoon deed me goed; het was een prachtig lief kereltje en we konden het gelijk goed met elkaar vinden. Mijn relatie met zijn moeder was helaas minder bemoedigend. Ergens wist ze me telkens weer boos te maken en ook kon ik maar niet vergeten wat er op Kreta was gebeurd. Ik was daarom blij toen het moment was aangebroken dat ik naar Nederland zou vertrekken. Maar eerst moest ik nog afscheid nemen van mijn zoon, die mij vanaf het eerste begin al nooit had toebehoord. De rol van vader werd nu ingenomen door zijn opa, zo zag en voelde ik dat.

79. HILVERSUM, NEDERLAND

Weer in Nederland woonde ik eerst een tijdje op kamers, maar gelukkig kreeg ik via de woningbouwvereniging al snel een huisje in de Merelstraat toegewezen. Hoewel ik nu dus weer in Nederland was en een eigen huisje had, voelde ik dat mijn zwerftocht nog niet ten einde was. Ik was nog niet klaar; ik had nog één reis te gaan, één laatste reis naar Griekenland. Ik dacht namelijk dat ik was thuis gekomen, maar er was een golf van afwijzing op me afgekomen vanuit mijn familie. Ze wilden niet accepteren wie ik was. Ze zagen

mij als een zwerver, als een vrijbuiter en een nietsnut en daarnaast confronteerde ik hen te veel met een pijnlijk verleden. Misschien deed ik hen wel teveel denken aan mijn vader, die een aantal jaren daarvoor aan een hartinfarct was overleden. De figuur van mijn vader begon door die afwijzingen opeens een rol te spelen in mijn hoofd en in mijn hart. Ook hij was in zijn leven behoorlijk gekneusd door opmerkingen en afwijzingen. Ongemerkt gingen mijn gedachten terug naar de tijd dat ik in therapie zat en de diepte in ging en dan keer op keer mijn vader tegenkwam. De confrontatie met mijn vader vervulde mij toen met grote woede, pijn, verlatenheid en verdriet. Ik heb toen geleerd wie hij werkelijk was en al die negativiteit laten smelten in mijn hart. De boosheid vloeide weg en mijn hart vulde zich vervolgens met compassie voor hem. Ik voelde hoe hij geleden had onder het feit dat hij – door wat voor reden dan ook – nooit zijn droom als zanger had kunnen verwezenlijken. Als kind was ik altijd bang voor hem geweest, vooral bang voor zijn ogen, die dwongen en waarmee hij je kon hypnotiseren. Nee, een vader kon hij helaas niet zijn voor zijn kinderen. Ik herinner me dat hij op latere leeftijd veel huilde om verloren tijden en troost en vergetelheid zocht in alcohol. Ook begon hij toen, net als zijn broer Ome Willem, die kunstschilder was, te schilderen. De voorstellingen die mijn vader schilderde zagen er heel primitief en bijna kinderlijk uit. Niemand in de familie vond het mooi. Ook ik had moeite om ze mooi te vinden tot ik op een dag een bezoek bracht aan mijn ouders en mijn vader twee of drie schilderijen liet zien waar ik stijl van achterover sloeg. Het was prachtig, mooi, mystiek. Nog zie ik die beelden voor me. Mijn vader vertelde me vol verbazing dat hij ze zonder na te denken had gemaakt en ik wist wat hij daarmee bedoelde. Zijn hand had het werk overgenomen, zijn hart en ziel waren één geworden en dat was te zien. Ook vertelde mij erbij dat hij bang was geworden toen

het gebeurde en ook dat begreep ik maar al te goed. Toen ik de volgende keer bij hem op bezoek kwam en nogmaals naar die doeken wilde kijken, vertelde hij me tot mijn grote schrik dat hij de doeken bij het vuilnis had gezet. Even had hij mogen ervaren hoe het is om egoloos te zijn. Nee, een Vincent van Gogh was hij niet en niemand in de familie wilde zijn werk hebben laat staan aan de muur hangen. Of maakte juist dat hem tot een Vincent van Gogh? Mijn vader werd zijn hele leven door de familie als een niksnut gezien en daarom had ook niemand na zijn begrafenis zijn graf bezocht. Ik wilde dat nu wel. Ik weet nog dat hij in Hilversum werd begraven en ik mijn moeder ondersteunde omdat niemand anders dat deed. Ook weet ik nog hoe hij lag opgebaard en hoe ik toen even zijn hand vasthield en mijn broer schreeuwde: “ niet aanraken!” Daar was ik toen zo van geschrokken, want mijn hart was net aan het spreken tot mijn vader: “ga heen, pa, ga naar het licht”, want ik voelde dat hij aan het worstelen was en boven zijn lichaam bleef zweven. Ik wist van die dingen door de seminars en workshops die ik over de dood had gevolgd onder andere die met Jan Foudraine. Onderweg naar de begraafplaats kocht ik wat rozen, niet wetende of zijn graf nog wel bestond. Ik kwam op de begraafplaats en zocht het ene na het ander pad af. Plotseling bleef ik op een kruispunt van paden staan. Ik voelde een sterke wind waaien die mijn hart vulde met een ongelooflijke liefde. Ik herkende dat gevoel onmiddellijk. Het kwam van buiten op mij af. Ik keek in het rond en zag plotseling een paar graven verder een zeer verwaarloosd graf met een steen met daarop de naam van mijn vader; precies dezelfde naam als die van mij: ‘Lodewijkus Marinus van den Driesschen’. Toen ik wat beter keek, zag ik dat de naam niet goed gespeld was en ik dacht nog: “zelfs hier mag hij niet zijn wie hij werkelijk was en is.” Ik liep op het graf af en zag het vele onkruid en hoorde ‘Loetje’ - zoals mijn moeder hem altijd noemde – schateren

van het lachen. Mijn hart vulde zich opnieuw met een ongelooflijke liefde, die mij van top tot teen verwarmde. Met nog steeds de rozen in mijn hand, stond ik daar gebogen over zijn graf. Het graf, de steen, alles was met mos uitgeslagen, maar het deerde me niet. Ik plukte de rozenblaadjes een voor een af - zoals ik dat al meer had gedaan tijdens mijn optredens op Kreta – en sprengende ze over zijn graf. Ik had geen woorden, ook geen daden. Er was alleen een hoog gevoel van liefde, van compassie. Even verderop stond een bankje. Ik liep er heen en ging zitten. Ik sloot mijn ogen en dronk wat er te drinken viel. De eenheid, de liefde, die daar voelbaar was, hoe anders was het allemaal geweest in vroegere tijden. Hij was een vader geweest die geen vader was, die geen vader kon zijn. Hij zong het hoogste lied, dat nu nog na trilt in mijn hart. Met een enorm rijk gevoel verliet ik de begraafplaats met maar één gedachte: dank je, pa.
Terug in de bewoonde wereld hoorde mijn familie wat ik had gedaan en ze konden het niet nalaten mijn bezoek aan zijn graf af te doen als huichelarij. Ja, zo was het en zo ging het altijd: alles wat goed en mooi was, werd niet erkend en onmiddellijk belachelijk gemaakt. Ooit ben ik met mijn vader naar Middelburg gereden op zoek naar onze voorouders, want hij dacht dat wij van adel waren. We zochten in de gemeentearchieven maar konden niets vinden. “Nee, nee”, zei hij toen, “ in dat blauwe boek, daar moet het instaan”, maar helaas voor hem, ook daar stond het niet in. Toen we terugreden, zat mijn vrouw Ineke naast me. Achterin zat mijn vader. Ik schoot in de lach, maar ik zei niet waarom. Ik keek door het achteruitkijkspiegeltje en zag mijn vader zitten en hoorde opeens de naam ‘ Baron Habbeniks’ en dacht: arme man, ook dit is je niet gegund. De volgende dag bracht ik mijn vrouw weer naar haar werk en reed door de hekken van Paleis Soestdijk. De marechaussee salueerde voor me. Ik zette mijn vrouw af bij de

linkervleugel en reed langs het bordes aan de andere kant weer het hek uit en moest opeens weer onbedaarlijk lachen bij de gedachte dat ik de zoon was van baron Habeniks.
Nee, binnen de familie was ik niet bepaald als een verloren zoon binnengehaald. Om wat bij te verdienen, mocht ik bij wijze van 'gunst' de vloer van de videotheek van mijn zus en zwager aanvegen. Zo werd ik klein gehouden. En ook mijn broer wees mij de deur en zijn vrouw schreeuwde mij nog als een kenau na dat mijn teksten niet deugden en dat ik een voorbeeld moest nemen aan haar zoon, die toen wereld successen boekte met de Vengaboys onder de naam Danski. Nee, er was geen plaats meer voor mij in de familie. Ik werd niet voor vol aangezien en dat terwijl ik hunkerde naar liefde en erkenning. Aan de andere kant had ik bij platenmaatschappij Red Bullet wel een platen contract gekregen met een leuke single: 'De Zee Is Blauw'. Radio Hilversum was lief voor me en draaide mijn single dag en nacht. Ze maakten er zelfs een videoclip bij. Het maakte al die afwijzingen een beetje goed, maar innerlijk voelde ik me niet thuis in Nederland. Mijn hart zat nog steeds in een kramp. Ik werd vernederd en getrapt, voornamelijk door mijn broer. En waarom? Was hij misschien bang dat het – nu ik terug was- naar buiten zou komen dat hij mij als kind had misbruikt? Het was in die tijd, dat hij me vol schuldgevoel vroeg of ik daar last van had gehad en hij informeerde naar mijn psychische problemen. Was Nederland nog niet klaar voor mij of was ik nog niet klaar voor Nederland? Ik voelde dat er nog één reis was te gaan, een laatste reis, waarin ik zou sterven, waarin ik zou ophouden te bestaan. Want dit leven wilde ik niet meer, dit leven kon ik niet meer volhouden. Ik moest weg en een innerlijke stem zei:“ naar Griekenland, naar het eiland Kreta of Santorini.” En die datum van 54 jaar kwam ook steeds dichterbij.

Gisterenavond had ik een droom, terwijl ik bijna nooit meer droom. Ik was ergens in de bergen aan het wandelen en plotseling was ik de weg kwijt. En terwijl ik zo ronddwaalde, stond ik plotseling voor een afgrond. Ik draaide me om en wilde weglopen, maar dat lukte niet. De weg terug liep stijl omhoog en elke stap die ik zette, gleed ik terug en dat ging maar door. De ene na de andere poging mislukte en het angstzweet brak me uit. Totdat ik in mijn droom besefte dat ik droomde en toen wakker werd en de afgrond verdwenen was. En toen dacht ik: “dit is verlichting: wakker worden in je droom, wakker worden in het wakker zijn.”

Ik herinner me dat ik zo vaak voor die afgrond heb gestaan en dan weer omhoog probeerde te kruipen, maar dat het geen zin had. Het is springen, beseffen dat je slaapt en wakker worden. Met deze laatste reis stond ik voor een keus, die eigenlijk geen keuze was. Ik stond weer voor een afgrond en ik moest springen, ik moest die reis maken. Mijn droom als kind was een klein beetje werkelijk geworden. Ik was op radio en TV en daar was ik blij om en dankbaar voor. Ik voelde mij als een vis in het water in de studio’s en op het toneel en ik herinner me dat ik gevraagd was voor een interview op kerstavond. De studio was prachtig verlicht met vele kaarsjes en er hing een sfeer van liefde en veel van mijn eigen liedjes werden gedraaid. Alles rook naar mystiek en op de golven van de Hilversumse zender waren de woorden en muziek te horen, die uit mij voortgekomen waren; mijn geluid, mijn eigen ritme, mijn vrijheid in klank. Ik dankte *existence*, die mij die liederen had gegeven. Ik had ze gehoord en alleen neergepend voor wie het wilde horen, voor wiens hart open is en die niet met voorbedachte verwachtingen luisterde. Liederen uit stilte geboren, in stilte gezongen, gemaakt om in stilte gehoord te worden.

Alles leek te mooi om waar te zijn, maar al gauw kreeg ik door waar Mike werkelijk mee bezig was. Zijn plan was om via mijn muziek, mijn teksten en vooral mijn stem, mensen van over de hele wereld over te halen naar Kreta te komen om na betaling van een aanzienlijk bedrag, genezen te worden door mijn stem, mijn 'healing voice'. Want ' The power of a healing voice', daar draaide het allemaal om. Er zouden zo miljoenen binnenstromen om mijn droom te kunnen realiseren. Vandaar dat hij mij aanraadde om voorlopig in Nederland te blijven om daar te leren omgaan met oude van dagen. Maar in mijn hart voelde ik dat het niet goed zat. Het begon hoe langer hoe meer te ruiken naar zwendel en oplichting. Eventuele investeerders voor het project, die naar het eiland kwamen, bleken een dubieuze achtergrond te hebben, zodat Mike zelf ervan afzag, omdat hij bang was omgelegd te worden als hij hen niet op tijd zou kunnen terugbetalen. Waar waren mijn mooie droom en goede bedoelingen: een dorp voor de minst bedeelden; voor mensen,die in wanhoop leefden en nooit het goede hadden ervaren. Mensen, die ik op mijn wegen had ontmoet en die ik beloofd had te werken aan de verwezenlijking van die droom. En nu, nu alles zo dichtbij kwam, dreigde ik zelf slachtoffer te worden van mijn eigen droom. Ik had het dorp bedoeld voor mensen die echt waren, die leefden vanuit hun hart, maar het stempel op hadden gekregen van asociaal. Mensen zoals Vincent van Gogh. Mensen, die niet pasten in de gewone wereld. Mensen, waar tegenaan getrapt werd, die geslagen en vernederd werden. Ik had ze ontmoet in de gevangenis, in de inrichting en bij toevallige ontmoetingen. En mijn hart ging altijd open als ik bij hen was. Maar om mijn droom te verwezenlijken had ik geld nodig, veel geld, en dat geld dat had ik niet en Mike zou mij daarbij helpen. Ik wist toen nog niet dat hij zo zijn eigen bedoeling had met ons project, namelijk zijn verloren miljoenen weer zo snel mogelijk terug te

verdienen. Ik voelde dat er iets in de lucht hing, er ging iets gebeuren, maar ik wist niet wat. Het was intussen al juli en in augustus zou ik 54 jaar worden, 54 jaar, de leeftijd, waarop ik …, het jaar dat ik…

De oude Porsche, die ik had aangeschaft, was bijna klaar voor vertrek naar Griekenland. Mijn oorspronkelijke plan was om de bekende route via Italië weer te volgen, de weg, die ik al zoveel malen had gereden. Maar dat plan ging niet door. Deze keer moest ik andere weg volgen, want sinds mijn verblijf in India had ik moeite met autorijden, vooral met de snelheid. Het was zelfs zo erg dat ik uit angst vaak bijna van de weg raakte en wat ik ook deed of verzon, niets hielp; geen rustgevende muziek, geen meditaties, niets. Mijn hart wilde gewoon niet meer zo snel rijden. Sinds mijn verblijf in India was trouwens mijn hele leven veranderd. Het was alsof ik door krachten buiten mij werd geleid; alsof mijn stappen niet dóór mij, maar vóór mij werden gezet. Ik kon ze niet veranderen, alleen maar volgen. Ik had angst gekregen, doodsangst voor bruggen en tunnels, voor hoge snelheden. Na de dood van Osho ging het reizen niet meer zo snel. Mijn leven was langzaam, stap voor stap geworden, alsof ik achter mijn eigen voetstappen aanliep. De snelweg was nu een hel voor me geworden, mijn hart wilde dit niet meer en toch had ik nog één reis te gaan. En daarnaast speelde de dood door mijn hoofd; ik zou immers binnen enkele weken 54 jaar worden? Ik zou sterven en de laatste klappen werden uitgedeeld terwijl een stem me toeriep: “spring, spring dan, vertrouw, het is goed.” Dit was de weg, die nu voor mij lag: Griekenland. Maar dit keer zou ik de snelwegen vermijden en een andere route kiezen, langs dorpen en smalle wegen en paden; een weg, die ik nog nooit was gegaan.

80. KRETA, GRIEKENLAND (6) - MIJN LAATSTE REIS

Mijn laatste centen had ik in de Porsche gestoken. Het was een prachtige wagen met een open dak en met koplampen, die elektrisch omhoog en naar beneden konden. Ik voelde me er een koning te rijk mee en zag mezelf er al in Griekenland mee rondrijden in de zon bij de zee, voor en na een optreden over de boulevard. Ik had ‘m helemaal volgepakt met prachtige maatkostuums, die ik op de kop had getikt in een kringloopwinkel in Hilversum. Het werd zo wel wat krap in de Porsche, want er moest ook nog een kleine zanginstallatie en een gitaarkoffer met een Yamaha-gitaar erin mee, ook van de kringloop. En zo verliet ik in juli 1997 mijn huisje in Hilversum, terwijl de mensen uit de straat me nariepen: “wat denkt die wel? Dat die Elvis Presley is of zo?”

Ik keek niet om want ik wist toen al dat ik daar in dat huis nooit meer zou terugkomen. Over kleine wegen reed ik door Nederland richting het zuiden, richting Griekenland. Mijn Porsche reed wel, maar verspreidde een vreemde lucht. Ik wilde dat de reis zo was als al die andere reizen, maar dat was die niet. Al gauw was ik de weg kwijt en belandde, voordat ik het wist, op de snelweg bij de brug van Zalt-Bommel. Het zweet brak me uit toen ik die smalle brug over moest. Eenmaal aan de andere kant aangekomen, kon ik niet meer terug. Er was er geen weg meer terug. Maar dit had ik me niet voorgenomen. Ik zou langzaam door de weilanden gaan rijden, rustig, in liefde de weg vinden naar Griekenland, maar dit wilde ik niet. Ik overwoog of het misschien beter was om eerst even tot rust te komen na alle gebeurtenissen in Nederland en moed te verzamelen en dan pas verder te reizen. Ik besloot daarom door te reizen naar België en daar voor een tijdje mijn tent op te zetten op een kampeerterrein. Ik verliet de snelweg en reed via landweggetjes door België naar Spa, waar ik mijn tent opzette tussen de Belgen,

die daar op vakantie waren. Vol trots zette ik mijn Porsche voor mijn tentdeur, maar meteen kreeg ik commentaren van de andere kampeerders van: “je gaat hier toch niet scheuren met dat ding, hè?” Toen er ‘s avonds op de camping een feestje werd gegeven met een of andere lokale diskjockey, ging ik er heen met mijn single ‘De Zee Is Blauw’ om ‘m daar te laten draaien. Ik dacht, dat zal de deur openen voor het goede, maar het liep anders. Men weigerde mijn single te draaien en ik zat alleen aan een tafeltje, starend naar de prachtige jonge Belgische dames, die mij geen blik waardig achtten. Ook de disc-jockey met zijn kleine platenspeler bleef gewoon zijn eigen platen draaien. Toch probeerde ik het nog een keer en wijzend op de foto op de hoes, zei ik: “ kijk, dat ben ik hoor ”, maar weer zei hij “nee”. Ik stond op en liep naar mijn tent terug. Die avond viel ik in slaap en droomde ik dat ik met een van die Belgische schonen in mijn armen lag.

De volgende ochtend stond ik op en probeerde mijn Porsche te starten, maar dat lukte niet. Ik had al drie keer de ANWB moeten bellen voor hulp, maar die zagen het op een gegeven moment ook niet meer zitten en raadden mij aan er niet mee naar Griekenland te rijden, omdat die het elk moment kon begeven, omdat er iets met de krukas of zo aan de hand was. Wat moest ik nu? Terug naar Nederland rijden kon niet, maar hoe verder wist ik ook niet. Ik besloot nog even op de camping te blijven en te genieten van de natuur in deze bosrijke omgeving. Zo zou ik mijn gedachten weer tot rust kunnen brengen en de stappen vinden, die ik moest gaan. O, wat was deze reis toch anders dan al die andere reizen. Ik voelde de bui al hangen. Ik wilde dít en dan gebeurde er dát en dan wilde ik weer dát en dan gebeurde er dít. De denkbeeldige bui werd al snel werkelijkheid, want het begon te stortregenen, zodat er mij niets anders overbleef dan stil in mijn tentje te zitten wachten tot het

weer wat zou opklaren, wachtend op een stem, die zei: "Ga heen, mijn kind, het is weer droog, volg wat er te volgen valt." Maar het bleef regenen en tussen de buien door ging ik naar het plaatsje Spa om te kijken of ik daar ergens kon optreden in een hotel of restaurant, maar ook dat wilde niet lukken. Wel grote beloften en toezeggingen, maar uiteindelijk werd het allemaal niets. In mijn geliefde auto reed ik terug naar de camping en ik voelde dat het mijn laatste kilometers zouden zijn. Ik begon in te zien dat ik ook daar afstand van moest doen, daarvan en van nog zoveel meer. Ja, ik had ooit eens gedroomd van een reis met alleen een gitaar en een koffer en verder niets. Zo de wereld rond gaan van dag tot dag en de kost verdienen door overal waar het kan gewoon op straat te zingen en het leven te nemen zoals het komt. Maar mijn reis ging naar Griekenland en daar zing je niet op straat. Ondertussen had ik besloten om te proberen om terug te rijden naar Maastricht en daar te proberen niet alleen mijn auto, maar ook mijn zanginstallatie te verkopen. Maastricht ligt niet zover van de Ardennen, waar mijn tentje stond. Terwijl ik daar in mijn tentje dit allemaal lag te overdenken, telde ik de uren als een soort ter dood veroordeelde. Het liefst bleef ik gewoon liggen, veilig in de natuur, luisterend naar het getik van de regen op mijn een persoonstent. Maar mijn bijna lege portemonnee gaf aan dat ik niet veel tijd meer te verliezen had. Ik moest me zo snel mogelijk ontdoen van alles wat ik niet dragen kon. Om te beginnen had ik veel te veel kleding bij me. Ik kocht wat vuilniszakken en vulde die met van alles en zette die ergens, waar niemand ze kon vinden. Al die prachtige kostuums van McGregor, Hugo Boss et cetera, gingen in de zak en zou ik dus niet meer dragen voor mijn publiek. Nadat ik mijn tentje had afgebroken en de Belgen goeie dag en adieu had gezegd, reed ik terug naar Nederland op zoek naar een andere camping. Nauwelijks had ik mijn tent daar opgezet of het begon weer te gieten. Het goot

werkelijk van de lucht en het hield maar niet op. Uiteindelijk hield het tentdoek het niet meer en sijpelde het water naar binnen en werd alles kletsnat. Mijn stemming werd er niet beter op. Zeker niet toen mijn auto, die naast de tent stond, niet wilde starten en ik er door de andere campinggasten nog eens fijntjes op werd gewezen dat dat geen goed geluid was. Dat de motor niet deugde en dat ik 'm maar het beste zo snel mogelijk van de hand kon doen. Dat wist ik zelf ook al, maar ik wist alleen niet hoe of waar.

Wel vond ik al snel een muziekzaak die ook tweedehands muziekinstrumenten verkocht. De man wilde mijn geluidsinstallatie wel voor een zacht prijsje van me overnemen. Ik had geen andere mogelijkheid dan gelijk 'ja' te zeggen. Ook wist hij wel een adres waar ik mijn auto kwijt kon. Van het geld, dat mijn auto opbracht, moest ik mijn reis voortzetten. Het werd uiteindelijk 400 gulden, niet veel, maar er mankeerde zo veel aan, dat het eigenlijk geen zin had om 'm nog op te knappen. Alleen de sportvelgen hadden nog enige waarde. Vierhonderd gulden rijker en een Porsche armer, nam ik de bus terug naar de camping, die ondertussen blank stond van de regen. Ik besloot nog twee nachten hier te overnachten en dan verder te reizen. De volgende dag zou ik gaan kijken of er ergens een reisbureau was die een goedkope vliegreis kon regelen of een andere oplossing wist, want één ding stond vast: ik moest en zou naar Griekenland. Ontdaan van alle ballast sliep ik die nacht rustig in, terwijl de regendruppels zachtjes op het zeildoek van mijn tent tikten. Mijn tent, die ik altijd overal mee naar toe nam op mijn reizen en die altijd mijn trouwe huisje-in-nood was.

Bij het reisbureau kreeg ik al snel te horen dat er geen goedkope reizen naar Griekenland meer beschikbaar waren. Alle vluchten waren volgeboekt omdat het dat jaar een juli was met heel veel regen, waardoor iedereen nog op het laatste moment een reis naar

de zon had geboekt. Daar stond ik dan. Wat nu? Het zat me niet mee deze reis. Weer wilde ik dít en gebeurde er dát. Ik had niets te willen. Alles gebeurde gewoon. Ik werd overdonderd, terwijl ik op mijn vorige reizen altijd -als het ware - erheen werd gedragen. In de verre verte lag mijn droom. Een 'village of love and music' ergens in de bergen voor mensen uit de hele wereld. Maar wat nu? Ik stond met de dood voor me en was met horten en stoten op weg. Ik was een ander dan de zelfverzekerde man van daarvoor. Ik wist dat er geen keuze is in dit leven en dat dit wel eens mijn laatste reis kon zijn. De weg naar het niets. Het begon er al aardig op te lijken en dan die verdrinkingsdood er nog bij?

Omdat ik niet voldoende geld over had, besloot in eerst af te reizen naar Zwitserland, naar Ticini**,** dat ik zo goed kende. De volgende dag bracht een campinggast me naar de trein in Maastricht. Van daaruit zou ik naar Locarno in Zwitserland reizen. Ik kon de pizza's al ruiken bij Micro op het grote plein midden in de stad. Ik was meteen al een beetje gerustgesteld. Nu geen snelwegen meer, geen angst meer om door die grote lange donkere tunnels te moeten jakkeren, maar relaxed op reis met, als ik zin had, de mogelijkheid op mijn ogen te sluiten en me over te geven aan *existence* en diep van binnen weer dat vertrouwen te hervinden, dat ik op al die andere reizen had ervaren. Dit keer alleen met een koffer en een gitaar, een klein tentje en een gasbrandertje, wat teksten en één kostuum, voor het geval ik de gelegenheid zou krijgen om op te treden in een duur hotel of chic restaurant. In de straten van Ticini was dat altijd mogelijk. De trein denderde voort en ik sloot mijn ogen. Op weg, op reis. Op weg naar mijn 54ste verjaardag. Op weg naar oude bekenden. Zouden ze er nog zijn? Ik zou het snel weten. De trein raasde voort en ik liet Nederland achter me, het land waar ik was geboren maar waar ik tussen wal en schip leefde. Ik was geen echte

Nederlander met mijn klein Australisch accent. Ook voor mijn familie voldeed ik niet aan hun verwachtingen van verloren zoon. Twintig jaar Australië had zijn sporen achter gelaten: 'from rags to riches, from riches to rags.' Ik was door een hel gegaan: te bang om te leven en als de dood voor de dood. Nu was ik op weg naar een ravijn, hortend en struikelend, om er zo - zonder voorbedachte rade - in te vallen en ik voelde dat ik al aardig op weg daarheen was. Alles leek die richting op te gaan. Het was een reis zonder eigen wil en er waaide een sterke tegenwind, die mij omver trachtte te blazen. Ik was als de dood om te leven en als de dood om dood te gaan. "Dit is het moment " zei mijn hart, "er is alleen dit moment", weliswaar gevuld met een verleden, daar kan niemand onderuit. En uit dat verleden was een droom geboren. De droom om anderen van dienst te zijn. Nee, achter mijn eigen staart aanrennen deed ik niet meer, daar had ik ondertussen al te veel therapieën voor gehad. Weglopen voor de dood, zou nog kunnen, want die angsten speelden mij nog wel enorm parten op deze reis. De trein minderde vaart en kwam piepend tot stilstand. Ik keek uit het raam en zag het bordje 'Locarno'. Ik pakte mijn spullen en stapte wat verdwaasd de trein uit. Het was vroeg in de ochtend. Het was nog stil op het perron. Alleen de vogels waren er om mij met kun kwetterende samenzang welkom te heten.

Omdat er nog geen bussen reden en een taxi te duur was, liep ik met mijn koffer in de ene en mijn gitaar in de andere hand door de straten van Locarno en langs de boulevard aan de rand van het Lago Maggiore. Met elke stap leken mijn armen wel langer te worden door het gewicht van mijn bagage. Met trillende armen en benen kwam ik op de camping aan. Daar bevonden zich intussen al vele andere wachtenden die een plaatsje probeerden te bemachtigen. Maar iedereen moest wachten tot acht uur tot de receptie open zou

gaan. Ik kon niets anders dan ook wachten, want er was voor mij geen alternatief; een hotel was te duur. Rond acht uur ging de deur van de receptie open en drong iedereen zich naar binnen. Allereerst waren de mensen aan de beurt die vertrokken en daarna pas wij. Uiteindelijk kreeg ik een heel klein plekje toegewezen tussen honderden andere gasten. Het was een hard stukje grond pal in de zon en ik moest daarvoor honderd gulden per nacht betalen! Ik wist toen al dat ik dit financieel nooit lang zou kunnen volhouden, ook al zou ik elke dag op straat kunnen zingen.

Ik besloot in ieder geval een paar dagen te blijven en daarna op zoek te gaan naar een goedkoper onderkomen, misschien waar ik vroeger gewoond had in Muralto. Moe van de reis en het sjouwen zette ik snel mijn tentje op en ging slapen. Het was snikheet en ik was uitgeput. Die middag al ging ik de stad in, Locarno op z’n mooist. Ik zag dat er weer een filmfestival aan de gang was, net als die jaren daarvoor dat ik er was. Ik zong toen in de La Palma in Muralto de sterren van de hemel, maar nu was dat wel anders. Ik had nu geen auto en geen zanginstallatie bij me, dus kon ik ook niet met mijn orkestbanden optreden. Al slenterend door de straten vond ik mijn weg weer naar Micro met zijn heerlijke stukken pizza, die nog altijd voor weinig geld mijn maag vulden. Ik herkende elke plek waar ik vroeger had gezeten, maar ook de plekken waar ik was weggejaagd omdat ik geen vergunning had. Het leek wel een good bye tour, een laatste groet. Dat gevoel kreeg ik helemaal toen ik een kijkje wilde nemen in het La Palma Hotel in Muralto. Onderweg daarheen kwam ik langs een klein winkeltje in tweedehands spullen en zoals altijd kon ik het niet nalaten om daar naar binnen te gaan. En terwijl ik daar zo rondliep hoorde ik een stem zeggen: “hallo Luka.” Ik keek verschrikt op recht in de ogen van Eddy, de man die sprekend op mij leek en die mijn baas was geweest in de San Pedro

in Ancona. We keken elkaar diep in de ogen. Na wat heen en weer gepraat kreeg ik al snel te horen dat hij alles verloren had. Waarom? Was het de drank die hem te gronde had gericht samen met zijn vriendin, die zover ik wist ook wel een glaasje lustte? Ik vertelde Eddy van mijn reis en we spraken voor die avond af in Ancona om samen wat oude vrienden langs te gaan en te kijken of er hotels of restaurants waren waar ik kon optreden. Maar eerst ging ik nog naar Muralto, op zoek naar het huis waar ik ooit een kamer met balkon had gehuurd, maar ik kon het huis niet vinden. Ik dwaalde uren door de straten en belde hier en daar aan om te vragen, maar nee, helemaal niets. Wat was dit toch voor een reis? Allemaal hokus-pokus? Ik had nog steeds het grote La Palma voor me, waar ik de mensen imponeerde met mijn galmende stem. Ik zag de mensen boven op het balkon weer zitten en de dansende mensen op de boulevard terwijl ik het lied: 'The Last Waltz' van Engelbert Humperdinck zong. Toen had ik nog een auto en een eigen zanginstallatie. En nu? Nu was alles zo anders. Tegen de avond ging ik met de bus naar Ancona om samen met Eddy de stad in te gaan.

Die avond liepen wij als twee broeders van de ene zaak naar de andere. Eddy was een bekend figuur en men wist dat hij wel een biertje lustte. Tussen de gesprekken door werd mijn muziek op CD gedraaid in de hoop dat men enthousiast zou reageren en mij spontaan een optreden zou aanbieden, maar dat gebeurde niet. Ook met een directe vraag lukte het niet. Hier in Ancona, een stad, waar vroeger altijd alles lukte, lukte nu niets. Ooit had Eddy mij een penthouse gegeven om in te wonen zonder dat ik er een cent voor hoefde te betalen en nu was hijzelf platzak en dronken. En nadat hij mij terug had gereden naar de camping, lag ik weer alleen in mijn tentje op de harde grond met lallende en feestende campinggasten om me heen en overdacht mijn reis. Wat moet ik doen? Hier blijven

kan ik niet, want dat kost me teveel geld. Ik kon natuurlijk voorlopig op straat gaan zingen tot ik wat anders had gevonden, maar dan moest ik wel eerst naar de politie om tegen betaling een vergunning te halen.

Op zoek naar een andere, goedkopere slaapplaats, stapte ik de volgende dag op de bus en vond bij toeval een prachtige camping 10 kilometer buiten Locarno. De camping was niet al te groot maar ruim opgezet, zodat je niet te dicht op elkaar zat. Er hing een gemoedelijk sfeer en ik begon me meteen thuis te voelen in mijn tent. Het was eind juli dus behoorlijk vol. De eigenares van de camping was een Italiaanse met wie ik het meteen goed kon vinden. Met de bus zou ik de volgende dag naar Locarno gaan om daar op straat te gaan zingen. Daarvoor moest ik eerst dus naar het politiebureau voor een vergunning, maar die kreeg ik niet omdat het filmfestival aan de gang was. Ik moest over een week maar eens terugkomen, zeiden ze. “Loopt er dan niets goed”, dacht ik. Op weg terug naar Muralto kwam ik langs het water het ene na het andere restaurant tegen. Daar vond ik een klein restaurant, waar ik zonder gage kon optreden, maar waar ik wel met de hoed mocht rondgaan. Dus in plaats van het grote vijf sterren restaurant , waar ik de jaren daarvoor altijd voor een vorstelijk gage had opgetreden, stond ik nu in een klein restaurantje voor nop te zingen en moest ik na afloop met pet rond. Maar mijn hoed werd niet genoeg gevuld om de staanplaats van de camping, de bus en mijn eten van te betalen, laat staan dat ik geld overhield voor andere dingen. Op straat zou ik vast meer kunnen verdienen, maar daar kon ik nu niet terecht vanwege het filmfestival. Het zat me niet mee en ik voelde mijn energie naar binnen keren. Het liefst zat ik nu ergens langs het water of in de bergen, dicht bij mezelf. “ Sta stil,” zei mijn hart, “sta stil en kijk naar het stromen van de rivier.” Maar mijn koppie zei:

“nee, je moet eten, je moet overleven” en tussen die energieën werd ik heen en weer geslingerd. Wilde ik dit wel? Alleen met mijn gitaar, de liedjes zingen die ik zelf had geschreven, puur, zonder microfoon en zonder orkestbanden, dat wilde ik toch? Ja, maar zonder microfoon en orkestbanden en de liedjes, die iedereen kende, wie zat daar op te wachten? En zo stond en zat ik onzeker en wankel mijn eigen liedjes te zingen met alleen mijn eigen gitaar als begeleiding. De begeleiding klonk hakkelig en stotend en ik speelde voortdurend uit de maat. Het was allemaal een uiting van mijn ziel die aan het overleven was. Ik keek naar de rivier. Ik hield van de rivier en de rivier hield van mij. Wij waren allebei op reis, op reis door het leven, naar een nog onbekende verte, ieder met zijn eigen doel en op zijn eigen wijze.

De naam van de camping was Riposo,dat in het Italiaans ‘ontspanning ‘rust’ betekent en dat klopte precies. Het plaatsje Losone, net buiten Ancona, lag daar niet ver vandaan en daar stroomde de machtige rivier de Maggia. Bijna dagelijks wandelde ik daarheen en bewonderde de pracht en kracht van de rivier met zijn stenen met hun prachtige ronde vormen. Het geluid van het kolkende water klonk als muziek in mijn oren en als ik op een bruggetje ging staan en naar beneden keek, werd ik als het ware meegevoerd met de stroom. Ik voelde me helemaal tot rust komen en was al weer begonnen met schrijven. Hier zou ik altijd wel willen blijven, dacht ik, omringd door de bergen, met overal pruimen- en perenbomen, met fruit voor het oprapen en rondscharrelende kippen, die de kruimels kwamen oppikken van mijn vers gebakken broodje met Zwitserse kaas. Meer hoefde ik niet, meer was er niet. Maar die illusie duurde maar even, want ik moest overleven. Ik moest werken en mijn werk was liedjes zingen en schrijven. Schrijven over alles wat mij overkwam op deze reis, een soort

dagboek, waarvan het eind nog open lag. Het geld kwam maar mondjesmaat binnen, net genoeg, maar niet genoeg om te sparen voor mijn reis naar Griekenland. Het was ondertussen al augustus en dus hoogseizoen op Kreta. Ik had er allang moeten zijn, daar op Kreta of Santorini, maar deze reis ging zijn eigen weg. Langzaam gaf ik me over aan de situatie, want alles liep toch anders dan ik wilde of plande. Want elke keer als ik weer wat geld had gespaard, begon het te regenen en had ik dagen geen werk en kon ik niets anders doen dan wachten. Dan luisterde ik in mijn tentje via mijn wereldontvanger naar de stem van brother John, een Amerikaanse wereldverbeteraar, die met schreeuwende stem veel luisteraars bereikte en veel boeken en cd's verkocht. Ik dacht: moet ik ook zo mijn droom zien te verwezenlijken door te schreeuwen? Nee, als het er moet zijn, zal het wel gebeuren. Op de dagen, dat het droog was en ik een vergunning had, kon ik weer spelen en telde ik na afloop mijn centjes in het park en ging dan meteen naar de bank om het muntgeld om te wisselen. Als ik dat had gedaan, liep ik kilometers langs het meer, terug naar Muralto, naar de plek waar ik jaren daarvoor had verbleven. Ik zag dat de bomen er nog stonden, en het fonteintje, en het toilet, dat ik vaak als douche gebruikte en dat elke dag werd schoongemaakt en voorzien van nieuw toiletpapier. Ja, dit was de plek waar ik zoveel gelukkige momenten had beleefd met Wissie-Wassie, zoals ik hem noemde, en zijn vriendin van Belizona. Het was jammer dat ik niet meer wist waar ze woonden. Was ik afscheid aan het nemen van alles? Moest ik alles loslaten; mijn geliefde plaatsen en plekken, mijn vrienden en kennissen? Alles? Op een dag maakte ik weer eens een wandeling en ging languit in het gras liggen bij de rivier. Ik keek over het water in de verte naar de bergen en altijd vulde de schoonheid van de omgeving mijn hart met liefde en warmte, maar deze dag gebeurde dat niet. Het is moeilijk te omschrijven wat er precies gebeurde. Ik

kreeg het koud en voelde een angst en een grote leegte. En in die leegte zat niets; geen bergen, geen bomen, geen water, niets. Even was ik ‘nergens’ en toch ‘ergens’. Het werd stil in en om me heen en weer keek ik naar wat ik altijd als schoonheid had ervaren, maar weer was daar die leegte. Dit moment was tijdloos en in die tijdloosheid vond er een transformatie in me plaats. Alles keerde zich om en het licht, mijn bewustzijn, werd groter en groter. En in dat licht ervoer ik mezelf als een boom, als water, als bergen, als iets zo groots maar ook weer zo kleins. Als iets zo gewoons maar toch ook weer zo ongewoons. Het overkwam me, het gebeurde gewoon - of niet gewoon - als een verrassing. Ik voelde dat ik eindelijk thuis was gekomen na een lange zware reis. Ik stond op en stapje voor stapje liep ik terug naar Losone. Een ander mens was geboren. Over een paar dagen zou ik 54 jaar worden.

De dagen erna begon het weer te regenen en dat kwam mij eigenlijk wel goed uit. Alles keerde zich bij mij naar binnen. Mijn hart zong in stilte. Nee, dit was geen vluchtig moment, maar een gevoel dat diepgeworteld zat. Ik gaf me over aan *existence*, zoals de Maggiore dat deed, zonder eigen wil of doel, door alles over te laten aan het bestaan zelf. Zo kreeg ik van de eigenares van de camping een soort omgebouwde bus aangeboden om in te wonen aan de rand van de camping. Het was een zeer grote bus,die ooit omgebouwd was tot huisje met een heuse slaapkamer, keuken en zitgelegenheid en omringd door bomen wat verder weg van alle tenten. Het was een prachtig huisje, meer had ik niet nodig. Dagelijks zat ik buiten op twee stoelen te schrijven aan mijn dagboek en van de verse broodjes, die over waren, voerde ik de vogeltjes en de kippetjes. Het leek wel een paradijsje op aarde met al die overheerlijke pruimen, appels en peren, die aan de bomen hingen, die ik zo kon plukken en het zuiver drinkwater uit de bron. Ik was stil van binnen

en vond het fijn om bijna niets te bezitten. Het voegde zoveel waarde toe aan de dingen, die ik wel had: mijn pen, mijn gitaar en mijn wereldontvanger, waarop ik nog steeds luisterde naar de preken van brother John. Ik ging ook niet meer dagelijks naar Locarno om te zingen; niet alleen omdat het regende, maar vooral omdat ik nu geen huur meer hoefde te betalen. Ik was het zat om door de drukke straten van Locarno te lopen en dan ergens te gaan zingen om vervolgens opgejaagd te worden van de ene plek naar de andere. Af en toe trad ik op en haalde dan genoeg op voor de volgende dagen. Zo was het goed. En zo gingen de weken van augustus voorbij. Ik was waanzinnig gelukkig met mijn natje en mijn droogje en ik genoot van de prachtige natuur om me heen. Dagelijks wandelde ik urenlang langs de rivier en ging dan zomaar ergens op een steen zitten. Soms stopte ik bij een dorpje en bleef dan even stilstaan bij een steenhouwerij en bewonderde daar het vakmanschap van de mannen,die daar de ruwe stenen bewerkten.Vervolgens liep ik over wegen en paden en langs struiken en bossen, luisterend naar de stilte en naar het eeuwige geruis van de Maggia. Mijn ziel was in eeuwigheid opgegaan en ik wilde niets meer. Mijn hele leven had ik geleefd in een wereld vol onbegrip, had ik iemand moeten zijn die ik niet was. Nu was ik eindelijk degene, die ik was. Eindelijk viel alles samen, paste alles. Tegen het eind van augustus waren de meeste vakantiegasten alweer terug naar huis gegaan en af en toe kwamen er alleen nog wat nieuwe gasten, die dan maar een paar dagen bleven. De drukte was voorbij en ik was een van de weinigen, die achterbleef in mijn bus met mijn kopje koffie, mijn broodjes en soms een pizza en af en toe kijkend naar een grote tv, die ook op mijn weg was gekomen. Mijn water haalde ik uit een kraan ergens buiten op het terrein en kaarsen zorgden voor het licht dat ik nodig had. Mijn eten maakte ik klaar op een klein gasbrandertje. Het was niet koud in de bus en een

slaapzak hield mij warm gedurende de nacht. De enige gedachten, die in mij opkwamen, waren: alles gaat voorbij, alles, ook dit zou eens weer voorbij zijn. Ik moest denken aan dat ene takje dat ik ooit eens in de rivier had gegooid en dat voorbij was gedreven om nooit meer terug te keren, op weg naar nergens. Ik voelde me als dat ene takje; alleen, maar niet eenzaam. Ik voelde zo'n dankbaarheid voor alles. Alleen vroeg ik me af of mij de tijd nog gegund zou zijn om mijn droom te realiseren; of dat ik toch nog dit jaar een lichamelijke dood zou sterven. Dit jaar telde immers nog maar vier maanden….

Het werd september en ik kreeg te horen dat ik binnenkort de camping moest verlaten omdat de camping de wintermaanden dichtging. Ik moest dus vertrekken, maar waar naartoe? Toen besefte ik weer dat ik onderweg was naar Griekenland. Soms stond ik in mijn bus op de camping en keek in de spiegel en vroeg me dan af waarom mijn leven was zoals het was. Ja, ik moest me verzoenen met de gedachte dat ik afscheid moest nemen van mijn geliefde Zwitserland, mijn Losone, mijn rivier. "Alles gaat voorbij," klonk het weer, "alles heeft zijn voordeel, maar als je nog onbewust bent ook zijn nadeel." Hoeveel oorlogen zouden er voorkómen kunnen worden als de mensheid bewust was, als men inzag dat niemand van ons over honderd jaar meer op deze aarde leeft. Als men besefte dat wij allen alles, wat wij vergaard hebben in ons leven, eens moeten achterlaten. Dus waarom niet nu delen en geven en daar de vreugde van plukken. Wij mensen leven in een wereld, waarin alles steeds sneller, steeds beter moet. Ook ik had meegedaan aan die waarzin en een Porsche gekocht, maar hoe blij en gelukkig was ik niet, toen ik niets meer bezat en aan de rivier zat of onder een pruimenboom? Of wanneer ik de kippetjes broodkruimels voerde, of wanneer ik een vers kadetje met een vers gekookt eitje voor mijn bus aan het eten was? Dit is toch het ware

leven; stap voor stap jezelf tegemoet gaan om jezelf te vinden en daardoor ook de ander te vinden. Het is onze taak, die ander de hand te reiken en te helpen bij het beklimmen van de ladder des levens, die wij allen moeten gaan. Alles wat wij doen heeft zin, heeft betekenis en leeft voort in degenen die na ons komen, al is het maar in gedachten. Laat elke daad groei zijn en zich vermenigvuldigen als het zaad van de bloemen en planten. We zijn allen onderdeel van het ene.

Om door te reizen naar Griekenland had ik geld nodig, dus begon ik overal te spelen, met of zonder vergunning, met of zonder regen. Al snel had ik genoeg geld bij elkaar om met de trein naar Italië te reizen en vandaar met de boot van Ascona naar Griekenland over te steken. De dag voor vertrek nam ik al mijn spulletjes nog eens even grondig door om te kijken wat ik wel en niet kon meenemen. Wat ik niet kon meenemen, verdween – hoe moeilijk ik het ook vond - in de afvalcontainer van de camping. Een muziekstandaard en een tv liet ik achter als dank voor de gastvrijheid, want ik wist dat ik hier nooit meer zou terugkomen. Ook van Eddy had ik al afscheid genomen en van mijn dierbare plekjes in Muralto aan het meer. Ik wist dat ik het ging missen, dit land en deze mensen, die zo goed voor me waren geweest. Voor mij was Zwitserland het beloofde land; een land van overvloed, met z’ n schoonheid en rijkdom en toch moest ik er weg. Toen de trein eenmaal vertrok, keek ik nog éénmaal uit het raam en bedankte al die lieve mensen die mij geld hadden gegeven, en de politie voor de keren dat ze me een vergunning hadden gegeven. Ik bedankte de mussen in het park voor hun kwetterende gezang, de bergen voor hun schoonheid en mijn rivier de Maggia met zijn onophoudelijk stromend water voor de prachtige ronde stenen met hun vrouwelijke vormen. Met tranen van ontroering staarde ik uit het raam. De trein maakte vaart

en denderde al snel door het wisselende landschap met hier en daar een stop op een station, waarvan ik de plaatsnamen herkende van vroeger. Rimini, waar ik ooit met één gulden had gestaan met een auto zonder benzine en waar ik met die ene gulden ook nog een ijsje had gekocht. Cattolica en in de verte Porta Recananti, waar ik maanden achtereen had gezongen in Casa Bianca. Zo trok mijn oude leven aan mij voorbij. Italië is zo anders dan Zwitserland. De Italianen houden van het leven en genieten van al het goede dat het leven te bieden heeft. Eten en drinken is voor hen een feest en ze hebben zoveel liefde voor kunst , theater en muziek. Nog hoor ik ze schreeuwen: "zing, Luka, zing, grote vriend" en dan sprongen ze van hun stoel en brachten me pizza, wijn en lires, die mijn zakken vulden. Maar nu was het anders. Nu was alles anders. Het was alsof er iemand achter me stond die zei: "Griekenland, nu is het Griekenland." De trein stopte in Ancona. Ik pakte mijn koffer en gitaar en liep het station uit op zoek naar een goedkoop hotelletje. De volgende dag zou ik gaan informeren voor een plek op de boot naar Griekenland. Het bleek dat ik pas over enige dagen kon vertrekken. Dat gaf mij de gelegenheid om wat uit te rusten en bij te komen. Na een paar dagen rust, pakte ik mijn spullen en stapte aan boord. De overtocht naar Padras zou tot de volgende dag duren. Die nacht sliep ik onder een heldere sterrenhemel. Ik tuurde naar die miljoenen sterren daarboven en probeerde me het oneindige heelal voor te stellen zonder begin of eind. Wij mensen maken allemaal deel uit van dat heelal; van de sterren, de zon en de maan, maar ook van de duisternis. Ik zag dat het onze taak in het leven is om een licht te zijn, dat de duisternis doen verdampen. Een licht van hoger bewustzijn 'beyond psychology'. Nog een paar uur en ik zou voet aan wal zetten in Padras en daar moest ik kiezen: naar Kreta of toch naar mijn geliefde eiland Santorini.

Langzaam begon het licht te worden en ik snoof de frisse zoute zeelucht op door mijn neus. Het deed me altijd goed die zoute zeelucht te ruiken. Jaren geleden toen ik nog in therapie zat had ik er van moeten kotsen. Toen gebruikte men zout om het kotsen op te wekken om zo het lichaam en de geest te zuiveren. Dat werkte toen perfect maar nu kon ik gelukkig weer gewoon genieten van die zoute lucht. Van Patras gaat er een bus naar Athene en vanuit Athene weer een bus naar Pireas. Met een beetje geluk zou ik dus nog diezelfde avond de boot naar Santorini of Kreta kunnen nemen, die meestal rond een uur of zeven ’s avonds vertrok. Maar eerst moest ik nog een plaatsje zien te bemachtigen in de bus. Daar stond ik tussen de Grieken en toeristen te wachten en niemand wist wanneer de bus zou vertrekken. Het was bloedheet en het stof van de wegen drong door tot diep in mijn longen. Dit was het deel van Griekenland dat ze van me mochten houden. Na uren wachten en turen kon ik eindelijk - nadat ik mijn koffer en gitaar in het bagageruim had geplaatst - instappen en plaatsnemen op een harde stoel. De bus was afgeladen vol en zo vertrok de bus hobbelend over de slechte wegen richting Athene. Ik begon me steeds beter te voelen. Ik rook het, ik voelde het; dit was mijn beloofde land. Ik tuurde uit het raam en zag de bergen, de zee, de schapen, een verdwaalde geit en een oude man op een ezel. En ik zag de bloemen die al verdord waren, het was immers al eind september, het einde van het zomerseizoen. Moe van het gehobbel en het vele turen zag ik als in een droom mijn dorp opdoemen en de droombeelden vermengden zich met Pikris op Kreta, zoals ik me dat herinnerde. Zo bleef ik in gedachten dromen totdat mijn aandacht getrokken werd door een man links voor me, die voortdurend achterom keek. Dit deed hij telkens als de bus stopte om een aantal passagiers uit te laten. Het gaf me een rot gevoel en mijn alarmbellen begonnen te rinkelen. Toen de bus eindelijk in Athene aankwam en ook ik moest

uitstappen, bleef ik expres nog even zitten. Toen iedereen uit de bus was, stapte ook ik uit. Toen ik echter mijn koffer en gitaar uit het bagageruim wilde pakken, zag ik dat die man mij net voor was geweest. Ik zag nog net hoe hij er met mijn koffer vandoor ging en ik schreeuwde: “kom terug!” en sloeg meteen groot alarm, waardoor hij in paniek de koffer liet vallen en wegrende. Ik had het dus toch goed aangevoeld en gelukkig was de schade beperkt gebleven. Bijna had ik alleen met mijn gitaar op straat gestaan, maar dat was gelukkig niet gebeurd, net niet. Nu moest ik zo snel mogelijk een taxi zoeken, die me naar Pireus kon brengen, want het was ondertussen al bijna zes uur ’s avonds. Maar ook bij de taxistandplaats stonden weer rijen mensen te wachten. Ik wist dat ik geen tijd te verliezen had omdat ik de boot van zeven uur moest halen. Uiteindelijk lukte het me toch nog een taxi te bemachtigen. En terwijl de touwen al werden losgemaakt en de achterklep werd opgehesen, rende ik met mijn koffer en gitaar in de hand het schip op. Een paar minuten later was het al schip los van de kade en voeren we de haven van Pireus uit op weg naar… nee, niet naar Santorini, waar mijn hart lag, maar naar Kreta, het eiland van Zorba. Aan boord, hangend over de railing, kwam er een man naast me staan, die me aansprak en zei: “ik heb nog nooit iemand zo snel op het laatst nippertje aan boord zien gaan. Het leek wel een wonder” en zo voelde het ook. Ik liep niet, ik rende niet, nee ik werd gedragen door een kracht buiten me. Aan boord vond ik al snel een plekje voor mijn gitaar en koffer. Het was nog licht en met zo ’n duizend passagiers aan boord, voeren we verder de haven uit op weg naar Kreta, naar de haven van Iraklion, waar we de volgende ochtend zouden aankomen. Hangend over de railing, keek ik om en zag het grote Athene steeds kleiner en nietiger worden. De boot maakte een stop bij de gebruikelijke eilanden en met al die stops leek de reis wel op een echte odyssee, zoals Homerus die

beschreven had. O, wat hield ik van dit Griekenland met zijn eilanden en zijn Aegeïsche Zee, met zijn schoonheid en rijke geschiedenis. En terwijl de meeuwen me begroetten en het water tegen het schip klotste en de rook uit de grote pijp walmde, voelde ik mij intens gelukkig. Ik begreep niet hoe mensen elkaar zo kunnen haten, dat ze oorlog voeren en waarom ze de aarde zo verwoesten. Hebben ze dan geen enkel besef van de goedheid en schoonheid van deze aarde? Waarom moet hebzucht alles vernietigen wat teer en puur is? Hier voer ik over het stille water op weg naar Kreta. De veerboot duwde met veel kracht het water opzij, alsof hij zeggen wou: “opzij, maak plaats, want Luka komt eraan.” Maar in hoeverre had ik de controle over deze reis? Waar lag mijn verantwoording? Ik wist het even niet, maar ik wist wel dat er een kracht in mij zat die mij voortstuwde in deze richting.

Inmiddels maakte iedereen aanstalten om van boord te gaan. Ook ik pakte mijn spullen en liep het schip af. Ik kende Iraklion al. Het is een smerige en stoffige stad met onbegaanbare wegen en straten zonder schoonheid. Het is een stad waar je zo snel mogelijk weer weg wil. Elke keer als ik hier voet aan wal zette, overviel mij dezelfde gedachte: “wat doe ik hier?” Het seizoen liep al ten einde. Het eiland begon al langzaam leeg te lopen en in mijn zak had ik niet veel geld meer zitten, net genoeg om de bus van Iraklion naar Rethymnon te nemen. Het is een rit van twee uur door de bergen, langs de zee met zijn blauwe water, dat nu niet meer zo blauw was vanwege de grijze lucht en vervuiling. Terwijl ik zo stil voor me uit zat te staren, besefte ik pas hoe het leven hier veel trager scheen te verlopen. En zo mijmerend, hobbelde de bus verder richting Rethymnon. Eindelijk kwam Rethymnon in zicht; een plaats aan de kust midden op het eiland. Het is de plaats waar ik heel veel jaren daarvoor bij vergissing was aangekomen in de veronderstelling dat

het Hannia was. Ik heb daar toen een aantal dagen rondgelopen voordat ik erachter kwam dat het Rethymnon en niet Hannia was. De haven, de straten de eindeloze reeks terrassen en hotels, waar ik zoveel gezongen had; alles kwam weer terug in mijn herinnering.

Met kloppend hart liep ik mijn laatste stappen naar het huisje van Fly Records, waar Mike zijn geluidsstudio had. “Zo, ben je daar eindelijk”, zei hij toen ik aanbelde bij zijn kleine huisje niet ver van het busstation. Met een blaffende hond op de achtergrond werd ik binnengelaten. Ik voelde dat ik niet welkom was. Ik rook onraad. Ik voelde het in al mijn aderen en begreep niets van de situatie. Hij was niet blij mij hier te zien. Hij zag mij als ballast. Wie was deze Mike eigenlijk? Een Duitser, die zei ooit jurist te zijn geweest, en die me het ene na het andere kontrakt had laten tekenen en die precies wist te vertellen welke liedjes het mooiste waren. Waarom was hij niet blij met het platen contrakt dat ik in Nederland met grote moeite voor elkaar had gekregen bij Red Bullet, die meteen al een single hadden uitgebracht? Ik moest alles op me laten inwerken en later uit gaan zoeken. Maar eerst moest ik onderdak hebben. Het werd een tijdelijke slaapplaats in de kelder van een goedkoop hotelletje, waar normaal het personeel verblijft; een ruimte zonder raam of daglicht, laat staan uitzicht, tien kilometer buiten de stad en zonder directe verbinding met de stad. Het voordeel was wel dat de huur niet veel was. Ik wist dat als ik daar weg wilde, ik geld moest hebben en om aan geld te komen, moest ik gaan optreden. Gelukkig had ik nog goede contacten met een aantal hotels, die een eigen zanginstallatie in hun zaak hadden, dus daar stapte ik als eerste op af. En als er geen installatie aanwezig was, zou Mike daar wel voor kunnen zorgen, want hij had ergens in een grote schuur allerlei apparatuur staan, waarmee hij het hele Ajax-stadion in Amsterdam zou kunnen versterken. Al snel kreeg ik werk van Pappa

Nikos, zoals ik hem altijd noemde, de eigenaar van vele hotels op het eiland. Hij boekte me gelijk voor twee van zijn hotels: de Lefkoniko, waar ik vroeger veel had opgetreden en een ander sjiek hotel van hem, hotel Première. Mijn eerste avond was meteen een groot succes. In hotel Première had Mike intussen een grote zanginstallatie geregeld. Het geluid was kilometers ver over het water nog te horen. De paar exemplaren van mijn single 'De Zee Is Blauw' die ik bij me had, vlogen de deur uit, dus bestelde ik haastig exemplaren bij in Nederland. Alles ging weer als vanouds. Ik zong de sterren van de hemel en net als vroeger stonden de overheerlijke gegrilde lamsboutjes voor mij klaar na afloop. Ook het gage was naar Griekse maatstaven niet gek. Het vele applaus deed me goed na al die jaren. Maar ik was moe. Ik wilde ergens op een verlaten strand zitten en naar binnen keren zonder te hoeven denken aan wat ik vanavond weer zou moeten zingen. En omdat ik dit keer geen motor of scooter had, miste ik mijn toertjes door de bergen. Nee voor zulke uitgaven was nu geen ruimte en ik had nog maar een paar weken om op te treden, want de winter stond voor de deur. Mike probeerde mij nog overal te laten optreden, maar ik kon het niet meer opbrengen. Er zaten te veel tranen in wat ik zag en hoorde. Mike werd kwaad en blafte me op een schandalige manier af. Hij leek wel een nazi met zoveel haat, zoveel liefdeloosheid in hem. En met zo iemand moest ik een dorp van liefde beginnen?

Langzaam begon ik door te krijgen dat mijn dorp er helemaal niet zou komen en dat alles alleen bedoeld was om voor hem zoveel mogelijk geld binnen te halen. Maar wat nu? Ik had te maken met een man met een hart van steen met zoveel haat in hem. Een man, van wie je nooit een foto mocht maken en waarvan niemand het echte levensverhaal kende. Waarom was hij sinds hij op Kreta verbleef – nu al meer dan tien, vijftien jaar schatte ik - nooit één

keer teruggegaan naar Duitsland? Toen hij een keer een fles wijn op had en wat praatzamer werd, vertelde hij me dat hij voor de Duitse overheid had gewerkt en dat zijn taak destijds was geweest om belangrijke personen uit te schakelen. “Nee, niet vermoorden”, zei hij er meteen bij, maar ik wist niet of ik hem geloven moest. Steeds meer drong het tot me door dat ik mijn droom kon vergeten. Overdag zat ik met tranen in mijn ogen op het strand en zag in gedachten al die mooie mensen voor me, die in mijn dorp zouden komen wonen. Het voelde alsof ik gefaald had. Ik was te naïef geweest. Ik had contracten getekend, die ik nooit had moeten tekenen en dat allemaal omdat ik zo graag mijn droom wilde realiseren. En nog stond ik avond aan avond te zingen. Ik voelde me leeg. Ik had niets meer: geen thuis, geen huis, geen geld, geen droom. Ik had alleen nog mijn teksten, mijn gitaar, wat kleding en mijn wereldradiootje. Nog een goede week en de hotels gingen sluiten. Misschien was dat maar goed ook, want ik liep op mijn laatste krachten. Elke avond een optreden van drie à vier uur ging bijna niet meer. Alles keerde zich tegen mij. Een sterke wind blies mij terug met zoveel kracht, maar ook met zoveel liefde. Met grote moeite maakte ik de laatste optredens af. De zanger was de zanger niet meer. Ik was niets meer, ook geen getuige meer. Alles was weg, alleen mijn bewustzijn was bewust. Er was alleen maar leegte en in die leegte was liefde, was licht. Ik voelde me als nooit tevoren. Het leek een beetje op hoe ik me in Muralto had gevoeld, alleen sterker, volmaakter. Als vanzelf was ik het ravijn ingesprongen zonder bewust een stap te zetten. Mijn angst voor de dood, het verdrinkingsbeeld, de angst dat ik de 54 jaar niet zou halen; het was allemaal voorbij, opgegaan in rook, in geluk, in licht, in liefde. Deze overvloed aan liefde en licht ontroerde me. Alles straalde in het licht van de zon en was helder als de maan en de sterren. Het bestaan had mij alles afgenomen en me alles gegeven. Ergens van

binnen klonk een stem. Het was de stem van Osho: "….when I will no longer be in my body, I will find you in every nock and corner of the earth." Was hij het dan geweest die me telkens had voortgeduwd in deze richting en die me die laatste zet had gegeven? Langzaam werd alles om me heen duidelijk en zichtbaar. Het besef van tijd was tijdloos geworden. Ik was een nieuw mens geworden; alleen en gelukkig.

Elke dag reed ik op mijn oude geleende brommer het land in naar een oud vervallen kerkje boven op een heuvel en brandde daar een kaars. Door de grote gaten in het dak keek ik naar de open lucht en naar het vervallen stenen altaar met een afbeelding van Sint Joris en zijn draak. Zittend op een groot stuk steen rookte ik daar mijn sigaretje met kilometers niets om me heen. De stilte en de hele omgeving ontroerden me. Maar ook voelde ik verdriet over het feit hoe alles gelopen was. Daarna reed ik richting Pikris, dat 17 kilometer verderop lag, de plek van mijn dromen. Het was een mooie nieuwe weg, die net was aangelegd. Van boven op de heuvel keek ik naar het stadje dat daar beneden voor me lag. Ik voelde me net een cowboy op zijn paard uit zo'n westernfilm, alleen mijn paard was van oud roest gemaakt. Turend naar het dorp liet ik mijn gedachten gaan en veranderden de huizen in een dorp vol kunstenaars, die daar een huis hadden gekocht of gehuurd. Ik wist dat er scholen leeg stonden en zag meteen mogelijkheden voor een soort opvanghuis voor mensen die over de schreef waren gegaan of de weg kwijt waren. Ik zag de opgedroogde rivier en het grote terras van Porto Pikris, de taverne van Costas, gevuld met duizenden mensen, die uit de hele wereld waren samengekomen om met de bewoners en artiesten uit het dorp muziek te maken en te dansen. En ik zag overal licht, wonderlijk licht en in de verte een grote zendmast van het radiostation dat deze muziek over de hele

wereld uitzond. En terwijl ik daar zo stond te mijmeren, rook ik de citroenbomen en olijven. De olijfbomen met hun prachtige bladeren, die als zilver bewogen in de zon en mij toelachten. Het dorp, de oude huizen waren er, ik was er, alleen er gebeurde verder niets. Eerst moest er blijkbaar met mij nog iets gebeuren. Op Santorini had ik diezelfde droom gehad en toen had ik al een huis ter beschikking gekregen om mijn droom mee te beginnen, maar toen was ik er zelf nog niet klaar voor. Langzaam werd het me duidelijk dat ik de verkeerde beslissing had genomen. Ik moest niet op Kreta maar op Santorini zijn. Hoe kon ik zo verdwaald zijn geraakt? Ook Osho was van dit Kreta afgedonderd en nu ook ik. Had ik niet goed geluisterd naar mijn innerlijke stem? Misschien was ik ook niet de aangewezen persoon om de droom uit te voeren en was ik alleen de dromer, de bedenker, de plannenmaker, de ideeënman. Zo stond ik daar, terwijl de wind over de heuvel blies en ik in de verte de zee zag liggen. Ik keerde me om en reed terug naar de kust. Nee, afscheid had ik nog niet genomen, maar mijn ‘village of love’ leek nu verder dan ooit.

Die laatste weken op Kreta reed ik vaak met mijn oude brommertje de bergen in naar mijn kerkje of beter gezegd ruïne, want meer was het niet. Als altijd brandde ik daar een kaars en als altijd ging ik op diezelfde steen zitten tussen het hoge gras en de andere brokstukken puin. Het kerkje stamde uit de twaalfde eeuw na Christus. Hoelang zou het al in deze staat hier staan en waarom had niemand de moeite genomen het op te knappen? Voor mij had het kerkje juist in deze vervallen staat zijn charme. Er was geen stoel te bekennen en achter een pilaar had een toerist, die in hoge nood was, zijn behoefte gedaan. Er stond een geldbakje met wat kaarsen. Soms kwam ik daar en merkte dan dat er iemand anders was geweest, want dan brandde er een kaarsje. Ik vroeg me dan af wie

die iemand was geweest. Zelf was ik van huis uit niet zo'n kerkganger. Voor mij stond het geloof synoniem met leugens en fantasie. Maar hier voelde het goed. Ik genoot van de stilte en de ruige omgeving. Vandaaruit reed ik steevast door naar Pikris en stopte dan weer boven op de berg. Ik keek naar beneden naar het dorp, mijn dorp, hopend op een stem, een antwoord, op iemand die zou zeggen: "hier heb je een miljoen, koop al die huizen maar en begin je dorp op te bouwen." Op de terugweg ging ik vaak langs bij Jan en Liza, Nederlandse vrienden van me, die mij aanraadden om voorlopig eerst maar weer terug te keren naar Nederland om van daaruit te proberen alsnog mijn droom te verwezenlijken. Op een dag, toen we weer eens zo met zijn drieën op hun grote terras zaten, stond Jan plotseling op en zei: "kom mee, we gaan naar Pikris om Costas te bezoeken", die een goede vriend van hem was. Jan gaf Costas vaak advies als er weer eens iets niet klopte met zijn uitkering uit Nederland. Maar daar aangekomen was Costas in geen velden of wegen te bekennen. Hij hield zich blijkbaar schuil en we kregen alleen zijn vrouw te spreken. We liepen verder en kwamen bij een vervallen huisje waar twee jonge mensen uit Albanië woonden zonder water of elektriciteit. We werden met veel warmte en liefde ontvangen. Boven de open haard hing een grote pot, waarin een soort brij zat te pruttelen. Ze hadden niets, maar deelden wat ze hadden in liefde. Terwijl we daar zaten en ik uit het raam keek, zag ik het dorp in de verte liggen. En ik dacht: "zo moet het worden, mijn dorp: die liefde, die gastvrijheid, die puurheid." Gevuld met Albanese stoofpot namen we afscheid. We reden terug naar het dorp, waar we nog één keer bij Costas langsgingen, die zich echter nog steeds niet liet zien. Daarna stapten we in en reden het dorp uit. Ik keek achterom en pinkte een traantje weg. Het was voorbij, voorgoed voorbij. Pikris wat 'bitter' betekent, was inderdaad bitter voor mij. De deuren bleven gesloten, nu en

misschien wel voor altijd. Jan en ik reden zwijgend verder over dezelfde nieuwe weg, die voor mij het symbool was geworden van mijn dorp. Over deze nieuwe weg zouden de mensen gemakkelijk hun weg kunnen vinden naar mijn dorp, naar het licht, naar muziek, naar dans en groei. Nu was die weg voorgoed afgesloten. Pikris zou bitter blijven en de rivierbedding droog. Alleen mijn tranen bleven vloeien.

In een van die laatste weken moest ik nog één show doen in La Première voor een paar directeuren van touroperators, die over waren komen vliegen om het hotel te inspecteren. Naast de eigenaar en zijn zonen, was er niemand meer in het hotel. Ze verwachtten dat ik net als altijd de sterren van de hemel zou zingen en ik wilde dat ook wel, maar mijn stem klonk anders. En terwijl ik wankelend over het podium liep met mijn microfoon in mijn hand en de orkestband door de zanginstallatie galmde, keek ik of de directeur van het hotel iets in de gaten had, maar dat was gelukkig niet zo. Ik zong de liedjes, die ik wel duizend keer eerder had gezongen: ‘My Way’, ‘Strangers In The Night’ en de songs van Neil Diamond, waarmee ik altijd veel succes had. Maar ik was er zelf niet meer bij. En terwijl ik zong, keek ik naar de sterren en naar de zee, die bijna voor mijn voeten lag te blinken in het licht van de maan. Ergens pinkte ik een traantje weg van ontroering. De zee, die altijd mijn vijand was geweest, was nu mijn bondgenoot. Maar ook huilde ik van binnen van verdriet om mijn laatste droom, die als een ballon was doorgeprikt en in lucht was opgegaan. Ik voelde dat mijn tijd op Kreta ten einde liep. Nog één keer kreeg ik mijn gage en mijn bord patat met lambshops. Hoe vreemd moet mijn laatste lied hebben geklonken, het lied ‘The Rose’ van Bette Midler: *“some say love is a river, that drowns the tender reed.”* Diezelfde avond brak ik samen met Mike de zanginstallatie af en daarna bracht hij mij in zijn oude

geldtransportwagen terug naar mijn hotel. Ik zat achterin, alsof ik iets kostbaars was dat beveiligd moest worden. Ik voelde me benauwd, maar het was wel leuk om de reacties te zien van het personeel en de gasten toen hij voor de hoofdingang van mijn hotel stopte en de zware dubbele deuren opende en ik eruit stapte. Na dat laatste optreden stond er niets meer op mijn programma. Het was ondertussen oktober en de eerste regenbuien dienden zich al aan. Nee, ik zou niet meer optreden, maar nog wel opnames maken in Mike's studio. Mike wilde namelijk nog een nieuwe single opnemen voor mijn platenmaatschappij in Nederland. Overdag oefende ik in mijn eigen keldertje de twee liedjes, die we uitgekozen hadden. Het ene was een liedje van Mike, getiteld 'I Wanna Be With You' en het andere was een nummer van mijzelf en heette: 'The Wobble'. 's Avonds zat ik met Mike in zijn studio en probeerden we de nummers op te nemen, maar alles ging mis. Er heerste een vreemde sfeer van haat en argwaan. Over ons project 'het dorp' werd duidelijk gezwegen en als ik het al over het plaatsje Pikris had, dan werd het gesprek meteen afgekapt. Toen ik weer eens lang ging bij Jan Smit en met hem de situatie besprak, begon hij mij uit te leggen wat er allemaal zakelijk aan de hand was met mijn dorp, en met 'Mike de Bull'. Mijn grootste fout, zei hij, was dat ik alles uit handen had gegeven tot de bankrekening aan toe. Daardoor kon Mike doen en laten wat hij wou en ik kon alleen nog maar machteloos toezien hoe hij mijn ideaal van het dorp misbruikte voor zijn eigen gewin. Nee, dit was mijn weg niet meer. Maar gelukkig werd langzaam een nieuwe weg voor mij zichtbaar. Kees uit Nederland had gebeld met de vraag of ik hem wilde terugbellen. Kees kende ik nog uit de tijd dat ik op de Sociale Academie zat en stage liep bij de telefonische hulpdienst in Hilversum. We hadden elkaar een beetje uit het oog verloren, maar we konden elkaar niet echt loslaten. Het zou twintig jaar duren

voordat ik hem weer zou ontmoeten en dat was een goeie vijf maanden voordat ik aan mijn laatste reis begon. Het voelde alsof ik hem spiritueel nodig had om die laatste stap te zetten op de weg naar het niets. Ik voelde dat ik hem nodig had, als ik het niet zou redden en in mijn stervensuur om hulp zou roepen. In die voorbereidingsfase van mijn laatste reis leefden hij en zijn vrouw intens mee met mij en ik vertoefde vaak in hun grote villa in Soestdijk die vlakbij Paleis Soestdijk stond. Vaak zaten we achter in zijn grote tuin onder een prachtige boom en ik vertelde dan over mijn grootse plannen en ook over de dood, waarop zijn vrouw steevast antwoordde met: "Joh, jij gaat niet dood, jij wordt verlicht!" Met die zin in mijn achterhoofd, had ik toen afscheid van hen genomen en hen beloofd dat ik contact zou houden.

De winter was nu in aantocht, het eiland begon leeg te stromen en de restaurants, café's en hotels werden dichtgespijkerd. Het gaf het eiland de troosteloze aanblik van een ghosttown. Voor de meeste Grieken was het geld binnen om de winter te overleven, maar niet voor mij. Ik had niet eens geld genoeg om de terugvlucht naar Nederland te kunnen betalen. Ik nam daarom weer contact op met Kees, die mij spontaan aanbood om geld te sturen zodat ik een vliegticket kon kopen. Ook bood hij aan om mij bij terugkomst op te vangen in zijn woning in Nederland totdat ik eigen woonruimte had gevonden. Het geld zou overgemaakt worden naar Mike en Mike zou het geld dan weer aan mij geven. Het duurde weken voordat het geld binnen kwam. Ik vond dat niet zo erg, maar toen het eindelijk binnen was, weigerde Mike mij het geld te overhandigen vanwege – zoals hij het noemde – de hoge onkosten die hij voor mij had gemaakt voor de opnames in zijn studio en als compensatie voor mijn eerste verblijfskosten bij mijn aankomst op Kreta. Kees, Jan en Litsa waren onthutst toen ze van deze rotstreek hoorden en

boden gelijk aan om de reis voor mij te betalen. Ook Kees was in alle staten en riep maar door de telefoon tegen Mike: "het is zijn geld, het is zijn geld!" En tegen mij: "Waarom liet je het geld niet naar Jan en Litsa laten overmaken! Waarom vertrouwen schenken aan iemand, die jou al zo belazerd had! Hij had jou geld moeten betalen voor die liedjes, in plaats van geld te vragen voor die opnames!" Maar wat ik ook zei of schreeuwde tegen Mike en hoe ik hem ook voor rotte vis uitmaakte, hij was en bleef onvermurwbaar. Met mijn allerlaatste centen op zak zat ik in de kelder van hotel Buano toen Mike op een dag binnenkwam met het geld dat Kees me had gestuurd. Ook overhandigde hij mij de opnames van de twee liedjes voor mijn platenmaatschappij in Nederland. Zonder veel te zeggen vertrok hij weer, terwijl ik hem nariep: "Jij bent mijn broeder niet meer", verwijzend naar de titel van mijn lied 'You Are My Brother'.

Die laatste dagen op Kreta schreef ik veel in mijn dagboek. Ik reed rond op mijn brommertje naar de plaatsen op het eiland die mij zo dierbaar waren zoals mijn vervallen oude kerkje. Kijkend naar de lucht zag ik mij in gedachten al in het vliegtuig zitten op weg terug naar Nederland. Hier op Kreta zou het weldra gaan donderen en bliksemen, zoals ieder jaar rond deze tijd. Ik telde de laatste dagen, de laatste uren. Nog een paar keer reed ik naar Pikris en bleef daar weer uren staan, turend in de verte naar beneden naar Porta Pikris, het restaurant van Kostas en zijn vrouw, die me niet lustte, en veegde de tranen van mijn gezicht. Ik huilde als een kind dat zijn mooiste bezit had verloren. Ik huilde om wat er met mij gebeurd was. Ik huilde om de droom die tot een nachtmerrie was verworden. Ik was tegen mijn eigen lamp gelopen en nam voor de laatste keer afscheid van mijn droom: dag dorp, dag Pikris. Huilend reed ik terug naar Rethymnon en vond eindelijk een reisbureau

waar ik een vliegticket voor de terugreis kon kopen. Binnen een paar dagen al zou ik nu terugvliegen naar Nederland. Het was inmiddels november. Alles moest ik op Kreta achterlaten. Een bijna lege koffer, een gitaar en een boek vol herinneringen was alles wat er over was van mijn droom. Maar mijn reis was bijna volbracht. Mijn thuis was ik zelf geworden, maar dat had ik op dat moment nog niet zo door. In Nederland zou ik met een schone lei beginnen, van voor af aan en dit keer zou ik zelf de touwtjes in handen houden, zoals Jan en Litsa me hadden gezegd. Had ik dit alles nu aan mij zelf te danken? Mijn antwoord is ‘nee’. Een onzegbare kracht in en om ons heen voert ons voort op onze weg, als een rivier naar de grote oceaan van liefde. Als we dit inzien en deze kracht toelaten in ons leven en niet tegen strubbelen, is het ons eigen licht, dat ons de weg wijst en dat ons verbindt met het bestaan om ons heen. Noem het God, noem het Jezus of Allah. We hebben het gemeen en die kracht van liefde brengt ons alles wat wij nodig hebben om onze taak te volbrengen: het laten vallen van wie we denken te zijn en het herboren worden. Maar om de berg te beklimmen, moet jij eerst door dalen en pas boven op de berg overzie je het geheel en begrijp je waarom de dalen er moesten zijn en niet eerder.

Ik nam voor de laatste keer afscheid van Jan en Litsa en stapte met gemengde gevoelens in het vliegtuig. Al bij het opstijgen begon het boven Iraklion niet alleen te donderen en bliksemen, maar verscheen er ook een prachtige regenboog boven het land. Ik zag daarin een laatste afscheidsgroet in liefde van het eiland. Een regenboog had ik altijd al iets van een wonder gevonden, maar precies op dit moment vond ik dat helemaal.

In mijn cave Parakas Santorini 2010

Flisvos Hotel Kreta

Kreta, Griekenland, met Ma Anand, 1990

Kreta, Griekenland, 1992

Dagmar en Daniel in Darmstad, 1994

Agios Dimitris Kerk, Kreta 1997

Met Daniel op Kreta,1994

Griekenland,1994, Suzanna uit Kopenhagen

Hoofdstuk 8

Coming Home (1997 – 1998)

81. KEES, SOEST

Bij aankomst in Nederland stond Kees mij met een boze stem en boos gezicht op te wachten. “Is dit alles wat je nog hebt? Alleen een koffer en een gitaar?” “Ja, dit is alles,”antwoordde ik. Door jaloezie verblind zag hij niet het licht, dat ik uitstraalde; het licht waar hij zelf zo lang tevergeefs naar had gezocht. Ik straalde zonder ‘ik’ en kon alleen maar lachen om zijn boosheid. Hij liep voorovergebogen en met een kromme rug alsof hij de hele wereld op zijn schouders droeg. Zijn vrouw was er niet veel beter aan toe, zag ik. Samen gingen ze gebukt onder het leven. Met alles wat ze aan bezit hadden, hadden ze eigenlijk niets. In hun enorme villa hadden ze voor mij geen plek en daarom werd er voor mij een bed neergezet in de oude paardenstal, een ruimte zonder enige voorziening. Ik moest het daar maar zien te rooien in hartje winter. Kees bleek opeens een zeer hardvochtige man met een hart dat op barsten stond. Zijn dertig jaar ervaring als therapeut en maatschappelijk werker had hemzelf niet kunnen bevrijden. Hij had nooit gehuild en alles altijd weg gerationaliseerd. Nu was hij zelf aan de beurt en dat viel hem zwaar. Als ervaren therapeut speelde hij de bal steeds

terug naar mij. Ik vertelde wat mij allemaal was overkomen, maar hij reageerde steeds fel met: “ Het zit in jou, jij bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag.” Het werd een welles-nietes spelletje. Later die dag kwam hij de paardenstal binnenlopen met een papier in zijn hand. Of ik die even wilde tekenen. Het bleek een schuldbekentenis te zijn voor het geld dat hij mij had voorgeschoten voor de terugreis. Ik had alles aan mezelf te danken en moest van nu af aan maar weer voor mijzelf zorgen. “Als het vriest, zorg je zelf maar dat je het warm krijgt,” zo zei hij. Daarna gaf hij mij een emmer om in te pissen, omdat hij niet wilde dat ik dat in zijn huis deed. Het was inmiddels al vijf graden onder nul. Voordat hij de paardenstal verliet gaf ik hem een steen die mij zeer dierbaar was. Het was een brokstuk uit mijn geliefde kerkje op Kreta waar ik bijna dagelijks naar toe reed om te mediteren. Hij nam het aan en deed het af met de woorden: “ ja, meer hebben we niet samen.” Ik was totaal overdonderd door zijn gedrag. Hoe had ik me zo kunnen vergissen in die man? Ik stond in de stal en keek door de raampjes over het grasveld naar zijn huis en voelde een diepe zaligheid in me, die mij niet meer losliet. Ik was weer teruggekomen in Soestdijk, net als in 1974, toen ik aan de Praamgracht mijn tweede vrouw leerde kennen. De cirkel was gesloten. Ik was een lange reis begonnen en was nu teruggekeerd op de plek waar die ooit was begonnen. En opeens zag ik het allemaal weer voor me: de werkkamers van mijn vrouw, ons hondje Kay, dat een uur in de wind stonk, al die pracht en praal op het paleis en de marechaussee, die bij het hek voor mij salueerde wanneer ik langsreed en mijn pas liet zien. Het zwembad dat alleen voor het personeel toegankelijk was lag hemelsbreed misschien maar een paar honderd meter van de plek waar ik me nu bevond. Het was allemaal zo onwerkelijk. Zelf had ik in de tijd van mijn meditatiecentrum in Baarn altijd belangeloos woonruimte geboden aan vrienden en onbekenden die ’s winters terugkeerden

van hun reizen naar Frankrijk of India. Het was voor mij altijd een feest om hen te ontmoeten en te delen wat we delen konden. Nee, niemand lieten we in de kou staan, dat kwam gewoon niet in ons op. Moe van alles ging ik op mijn bed liggen en trok de dekens ver over me heen. Voor even legde ik me neer bij de situatie en vertrouwde op wat mijn hart me in zou geven. Een ding was wel duidelijk: hier kon ik niet blijven.

Ondanks de hevige kou sliep ik die nacht erg goed. De volgende ochtend slenterde ik wat onwennig rond in Soest en liep naar de grote villa op de Praamgracht, waar ik in 1975 was neergestreken. Ik keek naar het bovenraam en ik zag me zelf weer zitten aan de keukentafel, net ontslagen uit een inrichting in Australië. Toen ik de villa weer zag, voelde ik een glimlach op mijn lippen komen. O, wat was er veel veranderd en wat was ik dankbaar voor wat mij daarna allemaal was overkomen op al mijn reizen. Ik zag de paarden in de wei grazen net zoals ze dat destijds deden. Toen was ik net terug uit Australië; een enorme cultuurshock en nu net terug uit Kreta, voelde ik een zelfde shock. Daarna liep ik de hoek om en bleef staan voor het Paleis, waar ik ooit met mijn pasje zo naar binnen kon. Ik keek naar de linker vleugel waar mijn vrouw haar bureau had naast dat van de adjudant van de prins. Ja, dat waren andere tijden. Ik keek naar boven naar het dak van het paleis en zag dat de vlag wapperde, wat betekende dat de familie thuis was. Even schoot het door mijn hoofd om Bernhard te vragen of hij mij kon helpen bij het vinden van woonruimte, maar nee, daar kende ik hem weer net niet goed genoeg voor. Ik liep verder langs de stallen en de grote villa, waarachter het zwembad lag. Even was er destijds nog sprake van geweest dat we daar boven de stallen konden gaan wonen, maar dat ging op het laatst niet door. In gedachten verzonken liep ik terug naar de villa van Kees naar mijn eigen paardenstal. Het ijs

stond op de ramen en door de betonnen vloer trok de kou de hele ruimte door. Snel ging ik onder de dekens liggen toen Kees met een piepklein straalkacheltje in zijn hand binnenkwam. “Als ik een cliënt in mijn praktijk heb, dan moet ik ‘m wel weer terughebben”, riep hij nog. “O, had hij die terugreis maar niet voor me betaald”, dacht ik nog. En toen ik die volgende dag mijn emmer met pis buiten in het putje van hun keuken aan het legen was en ik zijn vrouw zag kijken hoe ik me buiten in de kou stond te wassen met ijskoud water uit het kraantje boven de bevroren put, deed haar gestalte en haar wilde grijze haren me denken aan een gemene heks uit een of ander sprookjesboek. Hier moet ik weg…ik moet hier uit, dacht ik. Het had even geduurd totdat alles goed tot me was doorgedrongen. Eerst zweefde ik nog boven de aarde, maar nu werd ik door de kille ontvangst en koude omstandigheden hardhandig met beide benen op de grond gezet. Die avond sliep ik weer als een roos met maar één gedachte in mijn hoofd: wegwezen hier … maar waarheen?

Die ochtend werd ik wakker en leegde zoals elke dag mijn pispot voor hun keukenraam. Kees zag mij staan en bood mij aan om binnen te douchen. Ik ging op zijn voorstel in, maar eigenlijk had ik liever gezegd: hou jij je water maar. O, wat had ik me in die man vergist. Waarom vertrouwde ik toch altijd de verkeerde mensen? Was ik te onnozel of misschien te goed gelovig om te weten met wie ik wél en met wie ik niét in zee moest gaan? Op momenten als deze vroeg ik me zelfs af waarom ik eigenlijk terug was gegaan naar Nederland. Ik moest opnieuw zien te overleven en opnieuw leren praktisch te denken en te handelen en dat viel niet mee. Ik was nu letterlijk dakloos geworden; een mens zonder eigen dak boven zijn hoofd. Ja, de hemel en de sterren vormden mijn dak. Ik was los, los van alles en moest weer aansluiting proberen te zoeken bij het gewone leven. Ik leefde nog boven de aarde in het licht en voelde

me zo open, zo overlopend van liefde en creatie. En dat paste precies bij wie ik nu was, maar niet bij de maatschappij waarin ik nu terecht was gekomen met zijn hebzucht en zijn strijd om het bestaan. Ik stond aan het begin van een nieuwe fase in mijn leven. “Being ín the marketplace, but not óf it” hoorde ik Osho ooit eens zeggen in een van zijn lezingen. Ik was afgedaald van mijn bergtop en stond, eenmaal beneden, als een onschuldig kind verdwaasd om me heen te kijken. Maar het leven zelf is de weg en zo liep ik met tranen in mijn ogen het pand van de gemeentelijke sociale dienst van Soest binnen en vroeg stotterend aan de baliemedewerker: “ Ik ben dakloos, kunt u mij helpen?” Het was mijn eerste stap op de weg terug naar de maatschappij, terug naar het contact met de realiteit met beide benen op de grond. Ik werd naar een apart kamertje geleid waar ik mijn hele verhaal uit de doeken deed. “Het komt wel goed”, zei de man die zijn hart op de goede plek had zitten. Hij begon meteen te bellen terwijl ik mijn tranen wegveegde met de mouw van mijn jas. Ik was door de dood heengegaan om weer opnieuw geboren te worden. Ik moest weer opnieuw beginnen, opnieuw, helemaal van voor af aan. Nadat de medewerker de telefoon had neergelegd, vertelde hij me dat er in een opvanghuis voor daklozen een plek voor me was voor een paar dagen en misschien wel wat langer. Het was een begin.

82. DE ROTONDE, AMERSFOORT

Het opvanghuis heette De Rotonde en stond in Amersfoort, een andere gemeente, en ik kon er meteen naar toe. Met die mededeling ging ik terug naar de villa van Kees en Dita. Ik had nu een alternatief, hoewel die voor de langere termijn nog niet helemaal zeker was. Maar lang hoefde ik niet te twijfelen. Ik verliet de paardenstal en belde aan bij het huis van Kees. Kees deed zelf open en begeleidde me naar de zitkamer, waar ik tegenover hen ging zitten. Ik vertelde dat ik een andere plek had gevonden. Nog diezelfde middag nam ik afscheid en keek hen beiden daarbij diep in de ogen. Ik voelde een grote kracht in me, maar ook verdriet. Ik twijfelde of ik Kees zou vragen of hij mij met mijn koffer en gitaar naar de Rotonde wilde brengen. Geld voor de bus of een taxi had ik niet, dus uiteindelijk moest ik het wel vragen. Zijn vrouw werd witheet toen ik het vroeg en met uitpuilende ogen riep ze: “dat kan je zélf toch wel!” Daarop was het stil totdat Kees tenslotte zei: “oké, maar dan gaan we nu meteen.” Ik stond op om mijn koffer, die al gepakt klaar stond, en gitaar te halen en daarna reden we weg. Ik kon het niet opbrengen om Dita te bedanken en achterom kijken deed ik ook niet. Twintig minuten later parkeerde Kees zijn Volvo voor de deur van de Rotonde. “Zal ik mee naar binnen gaan?”, vroeg Kees. “Nee Kees,” zei ik “deze reis ga ik alleen verder.” Ik stapte uit en keek hem na terwijl hij wegreed. Ik draaide me om en liep naar het grote portiek en belde aan. De deur werd opengedaan. Ik vertelde wie ik was en werd binnengelaten door iemand met een hart vol liefde. Ik kan het niet anders uitdrukken, maar ik kwam in een heel andere wereld terecht, een wereld die ik niet kende. Tot op de dag van vandaag ben ik dankbaar dat ik een tijd lang in die wereld heb mogen vertoeven. Het is een wereld, die de meeste mensen niet kennen omdat ze er nooit mee in aanraking komen. Ik

trof daar mensen aan die net als ik, slachtoffer waren van hun eigen droom. Het waren de mensen voor wie ik mijn dorp in Griekenland bedoeld had en nu was ik zelf een van hen geworden, dus zelf slachtoffer van mijn eigen droom, met één verschil: ik vóelde mij geen slachtoffer en ik was niet ongelukkig, integendeel. Vol bewondering keek ik om me heen en zag een wereld waarvan ik vervreemd was geraakt. Vroeger was ik al eens hier geweest toen ik een stageplek zocht als student maatschappelijk werker. Het interview vond toen plaats in de keuken samen met een paar andere hulpverleners. Mijn sollicitatie werd echter afgewezen, omdat ik te veel therapeutisch wilde werken en dat klopte wel. Nu betrad ik dus voor de tweede keer diezelfde keuken, nu niet als toekomstig hulpverlener, maar als 'cliënt'.de bewonersgroep bestond uit een tiental prachtige mannen, vrouwen en kinderen. Ik was een van hen; niet anders en ook niet beter. Ik stond met mijn achtergrond als hulpverlener ook niet boven hen. Ik kon alleen maar hun vriend zijn. Wat een overdonderende indruk op me maakte was de vriendelijkheid en medemenselijkheid die ik daar aantrof. Ik was hier dan wel als 'cliënt' binnengekomen, maar mijn hart stroomde over van liefde en compassie. Ik kon niet daar zijn en niets doen. Ik wilde deze mensen helpen; deze mensen die verstoten waren door de maatschappij. Ik weet nog dat ik jaren daarvoor in Amsterdam vaak over de wallen liep. Daar was een piepklein kapelletje voor dak- en thuislozen. Vaak ging ik daar binnen en bad dan met hen mee. Ik ervoer daar een zelfde warmte en liefde, maar toen was ik nog te onzeker om iets te zeggen. Eerst moest ik zelf nog heel wat eigen tranen drogen, maar toen al had ik besloten dat ik met en voor deze mensen wilde werken. Ook in Australië toen ik was opgenomen, had ik mij al ontpopt als een soort hulpverlener binnen de inrichting. Ik stond nu aan de andere kant van de medaille, maar was dat wel zo? Was er wel een verschil? Ik was terecht gekomen in

een soort klein dorpje ver weg van de snelweg, dat helemaal op zichzelf stond. Met allemaal lieve mensen en met beesten in een hok en met grote grasvelden er omheen. Met een man, die Ruud heette, die in zijn ouwe kloffie boodschappen voor ons deed en die rondsjouwde met kratten melk en God mag weten wat nog meer en met een baard van wijsheid en een lach op zijn gezicht, die ik herkende. Hij bleek een van de oprichters te zijn van de Rotonde en had al velen zien komen en gaan en terugkomen en weer gaan. De paar vaste medewerkers en de zo'n twintig vrijwilligers vormden samen het team dat ervoor zorgde dat iedereen onderdak had en zich thuis voelde en van daaruit zijn leven - zo goed en kwaad als dat ging – weer op de rails kon gaan zetten in een wereld van hebben, hebben en niet zijn. Hier trof ik hulpverleners die echt om mensen gaven en ik was blij, omdat ik zag dat het echt was, heel echt. Ja, ik was blij en dankbaar tegelijk. Ik had dan wel geen huis, maar ik was toch thuis gekomen, zo voelde dat.

Na een uitgebreid intakegesprek kreeg ik te horen dat ik voor vier dagen werd opgenomen in wat men noemde 'een crisisbed'. Daarna zou mijn situatie opnieuw worden bekeken want er bestond namelijk een lange wachtlijst. Ik kreeg een klein kamertje voor mij alleen toegewezen met daarin alleen een oud bed met een doorgezakt matras. Maar ik was er blij mee want het was er warm en dat was al een hele verbetering ten opzichte van de paardenschuur bij Kees. Voor de eerstkomende vier dagen zat ik goed. In de grote huiskamer, waar iedereen in en uit liep, stond een kleine televisie en in een soort serre stond een lange eettafel voor wel vijftien personen. De keuken was heel groot en ik kreeg al snel te horen dat er bij toerbeurt gekookt en afgewassen moest worden. En dat niet alleen. Ook het hele huis moesten de bewoners zelf schoonhouden. De eerste paar dagen hoefde ik nog niets te doen,

maar keek ik mijn ogen uit naar dit systeem, dat werkte. Veel hulpverleners, die daar werkten, waren zelf nog in opleiding en kwamen vaak van ver. Als ik met hen sprak, voelde dat meteen vertrouwd aan. Het was ondertussen eind november en die eerste dagen gebruikte ik voornamelijk om te schrijven en wat gitaar te spelen. Een diepe rust daalde in me neer, als ik door de ramen naar buiten naar de oprijlaan keek, waar het een komen en gaan was van mensen. Toen de eerste vier dagen voorbij waren, kreeg ik te horen dat ik daar niet langer kon blijven, maar dat er waarschijnlijk in Utrecht in opvanghuis de Weert een plekje voor me was. Die middag zat ik tegenover drie hulpverleners mijn verhaal weer te vertellen en uit te leggen waarom ik daar was. “Nee, ik ben geen alcoholist, nee, ik ben niet gek, nee, ik gebruik geen drugs. Ik heb alleen geen dak boven mijn hoofd zoals jullie.” Na afloop van het gesprek bleek er toch geen plaats voor mij te zijn en na overleg werd ik met koffer en al weer terug gestuurd naar de Rotonde, waar ik weer liefdevol werd opgevangen. Ze hadden zelfs nog een maaltijd voor me klaar staan. Ik kreeg te horen dat er over een paar dagen vergaderd zou worden over wat er met mij moest gebeuren. In de tussentijd kon ik gewoon in mijn kamertje in de Rotonde blijven, dat gelukkig nog vrij was. Die eerste dagen dwaalde ik maar wat rond in de grote villa, waar ik me zo thuis voelde alsof ik nooit was weggeweest. De groep bewoners was zeer divers. Er waren jongeren, die van huis waren weggelopen, vrouwen met kinderen, die gevlucht waren voor huiselijk geweld en mannen, die dakloos en verslaafd waren aan de alcohol of de drugs. En ik zat daar midden in en zittend op de bank in de grote huiskamer keek ik mijn ogen uit. Het leek af en toe wel een film maar dat was het beslist niet. Nee, dit was echt, levensecht. Al snel leerde ik vele prachtige mensen kennen. Het voelde als één grote familie. We waren bijeengebracht door persoonlijk leed, maar ondanks al die ellende konden we

dansen en lachen en lief zijn voor elkaar. Oké, soms trapte iemand uit woede wel eens iets in elkaar of smeet iets door de lucht. En oké, er werd geblowd, wat oogluikend werd toegestaan. Maar over het algemeen heerste er een vredige sfeer. Uit mezelf ging ik mee helpen met de afwas in de keuken. Op het aanrecht stond een draagbare cd-speler, waarvan het volume vol open stond. Daaruit dreunde een soort muziek, die ik nog nooit gehoord had: hip-hop en rap. En onder het afwassen en afdrogen danste en zong ik als ouwe man met hen mee. De keuken had iets gezelligs. Door het grote raam had je een mooi uitzicht op de bomen en het grote grasveld. Ik realiseerde me dat ik zó mijn dorp op Kreta had voorgesteld. Was het toeval dat het leven mij hierheen had gebracht? Nee, ik was beslist niet ongelukkig. Het huis dat ik zocht had ik in mezelf gevonden. Ik was thuis gekomen en hoefde niets meer. Het voelde nog steeds alsof ik boven de aarde zweefde en ik had nog steeds moeite om met mijn voeten op de aarde te blijven. Langzaam, voetje voor voetje, stapte ik voort en keek in het rond met de verwondering en onschuld van een kind. Ik was zo dankbaar voor mijn leven en alles wat ik beleefd had. De nachtmerrie was voorbij en diep van binnen wist ik dat mijn reis nu bijna voorbij was. Nu moest ik nog zien af te dalen naar de praktijk van alledag en op zoek gaan naar een woning, geld en werk. Maar ik wilde ook alles wat ik beleefd had, delen met anderen. Had ik dat ook niet beloofd aan mijn medebewoners, toen ik de inrichting in Australië verliet? En weer zag ik de tientallen vrienden voor me, die huilend afscheid van me namen, terwijl ik hen beloofde om door te gaan met liedjes schrijven en gedichten. Nu was het dertig jaar later. Wat was er in die tussentijd niet allemaal gebeurd met mij? Wat een reizen had ik niet gemaakt. Het leek allemaal zo onwerkelijk, als een droom, wanneer ik er op terugkeek.

Die volgende morgen zou er vergaderd worden en zou ik definitief te horen krijgen of ik kon blijven of niet. Ja, op reis had ik altijd alles in eigen hand en kon ik gaan en staan waar ik wilde, maar hier moest ik rustig afwachten hoe er over mij zou worden beslist. Om de tijd te doden, hielp ik die ochtend wat mee in de tuin en in de keuken. Eigenlijk functioneerde deze groep bewoners als een kleine commune of asram, zoals ik die in India had meegemaakt, maar dan zonder leider of goeroe. Het andere verschil was, dat hier alles er juist op gericht was om je weer zo snel mogelijk terug in de maatschappij te zetten, of je dat nou leuk vond of niet. Mannen, die jarenlang op straat hadden gezworven, kregen hier een kans om even op verhaal te komen en hun leven weer op de rails te zetten om daarna – al dan niet via een tussenstap van begeleid wonen - weer zelfstandig te gaan wonen. Deze begeleidwonen-projekten vielen ook onder het beheer van de Rotonde. Het beleid was erop gericht dat iemand niet langer dan maximaal drie maanden in de Rotonde kon blijven en daarna een eigen woning moest krijgen of begeleid ging wonen. Het uur van de vergadering was nu aangebroken. Zo'n twintig hulpverleners kwamen samen in een soort houten gebouwtje achter het huis. Ik keek vanuit de keuken door het raam en zag ze daar zitten vergaderen. Ik kende dat gevoel van vergaderen wel, alleen nu was het anders. Nu vergaderde ik zelf niet, maar werd er óver mij vergaderd. In spanning wachtte ik af totdat na een aantal uren de groep weer naar buiten kwam en de villa weer binnenging. Al snel werd ik in het kantoortje geroepen. Ik kreeg te horen dat ik kon blijven totdat ik een huis toegewezen zou krijgen in Amersfoort. En ze zeiden erbij dat ze verwachtten dat dat gezien mijn leeftijd niet lang zou duren - in ieder geval binnen drie maanden - zo verzekerden ze me. Verder moest ik me zo snel mogelijk laten inschrijven bij de gemeente, het arbeids buro en de sociale dienst. Voorlopig zou ik eens per week zakgeld krijgen. De

rest van de uitkering was voor de huur en het eten en een klein bedrag werd ingehouden, zodat er wat geld beschikbaar was als ik de Rotonde zou verlaten en mijn eigen huis moest inrichten. Ik voelde me opgelucht en blij tegelijk. Niet langer opgejaagd viel er een zware last van mijn schouders. Voorlopig kon ik met een gerust hart adem halen. De volgende morgen zou ik op pad gaan om me overal in te schrijven. De rest van die dag bleef ik op mijn kleine warme kamer. Ik haalde wat dingetjes uit mijn koffer, die ik uit Kreta had meegenomen - wat schelpjes en steentjes - en zette die op de schoorsteen. De schelpjes had ik op de laatste dag voor mijn vertrek nog snel in mijn rugzak gestopt. Ook de ikoon van Sint Joris met de draak, die ik cadeau had gekregen van Jan en Litsa, plaatste ik daarbij. Later hoorde ik dat Sint Joris ook het symbool is van de stad Amersfoort. En het kleine kerkje dat ik op Kreta vaak bezocht, was ook gewijd aan hem. Over toeval gesproken. Daarna ging ik op mijn doorgezakte bed zitten, pakte mijn gitaar en begon weer wat te spelen en te zingen. *‘Softly a song sings in me’*, galmde het over de gangen. Ik zong uit volle borst en niemand stoorde zich daaraan of kwam me vertellen dat ik moest ophouden. Plotseling realiseerde ik me dat ik nog twee opnames bij me had, die ik in Kreta had opgenomen en deze twee nummers wilde ik zo snel mogelijk laten horen aan Edu van Hasselt, de A&R manager, die ook mijn eerste single had uitgebracht.

In de keuken had ik al snel een vaste plek in de taakverdeling gekregen. Een van mijn taken was het ontbijt verzorgen, wat inhield: tafel dekken, afwassen en schoonmaken. Ik vond het leuk werk. Midden in de keuken stond een grote tafel, waar iedereen kon aanzitten en zijn verhaal kwijt kon bij een kop koffie of thee. ’s Avonds werd het avondeten steeds verzorgd door iemand anders die op het rooster stond. Ook mijn naam stond daarop, zodat ook ik

af en toe het avondeten moest verzorgen. Elke dag, zeven dagen per week, was ik in de keuken te vinden en de rest van de tijd bracht ik door op mijn kamer of in de grote huiskamer waar ik liedjes zong en schreef. Daarnaast hield ik me bezig met meer praktische zaken zoals het inschrijven bij de diverse instanties. Dus ging ik op pad en slenterde door Amersfoort, een prachtige stad - met zeer oude straatjes en pleintjes, bruggen en grachten - waar ik me meteen thuis voelde. De binnenstad deed meteen heel gezellig en poëtisch aan.

Bij het inschrijven zelf ging het er heel wat minder poëtisch aan toe. Omdat ik als vrijbuiter niet gewend was om formulieren in te vullen en ook geen papieren, data of bewijzen kon overleggen, werd dat een ramp. Men geloofde mijn verhaal niet en achter elke vraag voelde ik een soort achterdocht alsof ik alleen maar zat te liegen. Ik voelde totaal geen erkenning. Ik stond bijna op het punt weg te lopen, maar ik realiseerde me nog net op tijd dat ik daarmee mijn verblijf in de Rotonde gevaar zou kunnen brengen. Uiteindelijk werd ik toch ingeschreven bij de uitkeringsinstantie. Bij bureau Huisvesting kon ik me nog niet inschrijven, omdat ik gelijk een bepaald bedrag aan inschrijfgeld moest betalen en dat had ik nog niet. Het gezellig dagje Amersfoort werd zo uiteindelijk toch nog een stressdag. O, het contact met uitkeringsinstanties was voor mij altijd moeilijk geweest. Het liefst was ik weer gewoon naar het buitenland gegaan om te zingen, maar ik was aan het eind van mijn Latijn. Mijn reis zat erop en ik wist dat er op dit moment geen andere weg was. Ik moest gewoon weer zo snel mogelijk met beide benen op de grond zien te komen. Ook letterlijk. Daarom kocht ik in een tweedehands winkel een paar zware bergschoenen en wandelde daarmee terug naar de Rotonde. Eenmaal binnen werd ik in het kantoortje geroepen, waar ze mij vroegen hoe alles gegaan

was. Ik vertelde hen het hele verhaal en ging daarna gewoon weer over tot de orde van de dag en dat was de maaltijd klaarmaken voor die avond: zeven kilo aardappelen schillen, veertien karbonaden braden en een aantal groenten- en soepblikken openen en een aantal pakken vla tot de laatste druppel uitpersen voor het toetje. Al snel merkte ik dat mijn kookkunst in de smaak viel ook bij de jonge bewoners. Vooral het gebraden vlees - dat ik net zo bereidde als in Australië op de barbecue, met die bijna verschroeide smaak als je het op vol gas bakte - vond gretig aftrek. Het was een leuk gezicht als je die hele groep als één grote familie daar aan tafel zag eten. Vooraf werd er gebeden en daarna gingen de potten en pannen van links naar rechts over tafel en ik weet niet waarom, maar ik kreeg altijd een plaats aan het hoofd van de tafel toegewezen. Daar zat ik met mijn zware bergschoenen aan en genoot van de maaltijd, terwijl op de achtergrond uit de radio een hit van de Venga Boys galmde, die mijn neefje onder de naam Danski had geschreven. Niemand daar aan tafel wist dat hij familie van mij was. Bij het horen van die muziek, besloot ik om gelijk de volgende dag naar mijn platenmaatschappij in Hilversum te gaan om met mijn A&R manager te kijken of er misschien voor mij ook een klein hitje inzat.

De volgende dag was ik al vroeg uit de veren om het ontbijt klaar te maken. Ik zette een grote pot koffie en ging aan de grote tafel zitten. Nadat ik had afgewassen en de keuken had opgeruimd, stapte ik op de bus naar Hilversum. Ik hoopte dat ze bij de platenmaatschappij mijn nieuwe single goed genoeg zouden vinden. Ze hadden de demo al wel gehoord en die vonden ze goed. Maar nu hadden we het nummer op Kreta opnieuw opgenomen met een koortje erbij. Ook het nieuwe nummer van Mike wilde ik laten horen. Misschien als alles meezat, zou ik weer een voorschot

kunnen krijgen, net als bij mijn eerste single. Dat was toen 1000 gulden en daar zou ik voorlopig mee gered zijn, want het alternatief was ‘de daklozenkrant verkopen’ en dat zag ik niet zo zitten. In gedachten zag ik mezelf al bij de ingang van Albert Heijn staan in een vuile broek en slobberige regenjas met ongekamde haren en een stoppelbaard, hard roepend naar de mensen: “gebruik je verstand, koop de daklozenkrant”, of iets dergelijks. Inmiddels was de bus gestopt en stapte ik uit vlak voor de villa van Red Bullet. Door de ramen zag ik directeur Willem van Kooten achter zijn grote bureau zitten. Hij was de grote man in de platenbusiness en had het helemaal gemaakt. Nee, ik zou hem als eenvoudig artiestje niet persoonlijk te zien of te spreken krijgen. Bij de receptie aangekomen, kon ik meteen naar boven lopen naar het kantoor van Edu van Hasselt, mijn A&R manager. Wat voor mij ooit verboden terrein was geweest, kon ik nu vrijelijk betreden. Dat gaf me een apart gevoel van overwinning. En spannend was het ook, want een single kon zo maar aanslaan en dan was je gelijk een wereldster. Maar zover was het nog niet. Ik had alleen maar een plaatje gemaakt en dat geeft je dan meteen de status van artiest of bekende Nederlander. Ook nu weer kreeg ik dat gevoel, ondanks dat ik dakloos was en mijn eerste single een beetje geflopt was. Maar dat vonden ze trouwens niet erg, want dat paste binnen hun filosofie: veel uitbrengen en dan maar hopen dat er af en toe een echte hit tussen zit. Eenmaal binnen in het kantoortje nam ik tegenover Edu plaats. Ik voelde me gelijk heel welkom. Hij vroeg me hoe het met me ging. Ik vertelde tussen neus en lippen door dat ik zonder huis zat en dat vatte hij heel gewoon op. Ook hadden we het nog even over Kreta en over de verkoop van mijn single, die daar over de toonbank vloog bij mijn optredens. Edu wist dat mijn neef intussen wereldberoemd was geworden in het dance-genre. Edu had mij voor mijn vertrek ook gevraagd of ik aan mijn neef wilde

vragen een lied voor mij te componeren, maar mijn broer had me de deur gewezen en verteld dat ik kon opsodemieteren. Samen met zijn vrouw hadden ze me er letterlijk en figuurlijk uitgetrapt en nageroepen: “ jij met je klote teksten!” Dus dat verhaal ging niet door. Toen haalde ik de cd uit mijn zak, die Mike me had meegegeven met daarop de opnames van ‘The Wobble’ en ‘I Want To Be With You.’ Ik gaf ‘m aan Edu, die ‘m onmiddellijk in de cd-speler stopte. Nu brak voor mij een heel spannend moment aan. Hier hing voor mij heel veel van af. Ik keek naar zijn gezicht en zijn ogen. Hij bleef luisteren tot het einde van het lied en op zijn gezicht verscheen een lach en bij het horen van het koortje op de Wobble lichtten zijn ogen op. “Raak !” dacht ik, dit wordt mijn nieuwe single. Hij pakte de CD uit de CD-speler, keek me aan en zei: “de Wobble is heel goed, heel goed. Ik ben zo terug.” Hij liep naar beneden, naar wie wist ik niet, misschien naar Willem of de zoon van Willem, die de platenafdeling runde. Toen hij weer terug kwam vertelde hij me dat ik over een week nog maar eens moest bellen hierover. Ik dacht meteen: “oh jee, dat niet!” Toen keek hij me strak aan en zei: “je moet weg bij die Zwitser.” Ik stamelde nog wat en zei: “Mike is een Duitser” , waarop Edu zei: “die man is niet goed. Zoek een andere producer.” Hij had gelijk, dat wist ik zelf ook wel, maar ik hield mijn mond. Nadat we hartelijk afscheid hadden genomen, nam ik de bus terug naar die andere wereld, de onwerkelijke werkelijke wereld van de daklozen. Het was mijn beurt die dag om te koken: vijftien gehaktballen, erwtensoep uit een blik, aardappelen en speciebonen. Bij mijn terugkomst vroegen ze me hoe het gegaan was. Nonchalant zei ik: “oh, over een week moet ik terugbellen” en ging koken. Diep van binnen wist ik toen al dat Nederland nooit ‘The Wobble’ te horen zou krijgen.

De volgende dag stond ik zoals gewoonlijk weer vroeg op. Die ochtend was het heerlijk stil en zittend op mijn bed met pen en papier in de aanslag, pakte ik mijn gitaar, mijn oude vriend, die ik nooit goed had leren bespelen, maar die wel altijd goed voor mij was geweest. Het stemmen van de snaren en de moeilijke akkoorden, vooral de barré-akkoorden, heb ik nooit goed onder de knie gekregen. Misschien was het wel, omdat ik alles zo simpel, zo eenvoudig mogelijk wilde houden. Ook met schrijven, schreef ik altijd recht uit het hart, zonder na te denken over de spelling. Soms was het wel eens te eenvoudig. Ja, dat eenvoudige paste wel bij mij. Al het meerdere was voor mij als een ballon, die zo doorgeprikt kan worden en dan als een flodderig ding op de grond terechtkomt. Ook de dagen daarna tokkelde ik elke dag wat op mijn gitaar. Er hing een bepaalde sfeer in huis. Het was inmiddels december. Nog een paar weken en het zou Kerstmis zijn. Ik was behoorlijk tot rust gekomen in de Rotonde. Ik had zo mijn eigen taken in het huis zoals schoonmaken en koken, soms alleen, soms samen met andere bewoners. De Rotonde was een doorgangshuis. Iedereen die binnenkwam, moest ook weer binnen drie maanden weg zijn. Voor mij was ook de tijd gekomen om om te zien naar een eigen woning. Daarvoor moest ik me laten inschrijven bij de woningbouwvereniging. Maar eerst moest ik nog langs bij het arbeidsbureau. O, wat had ik daar een hekel aan, maar ik zat opgesloten tussen de spaken van het wiel, dus ik moest wel meedraaien, of ik wilde of niet. Echter deze keer kreeg ik een heel ander persoon voor me. Het was een jonge vrouw, die mij doorzag. Ik voelde meteen erkenning en was blij met het contact. Ze verzekerde me dat ik gewoon kon blijven doen wat ik wilde en dat was schrijven en zingen. Ik hoefde niet – zoals al die anderen - ander werk te zoeken. Met die mededeling was ik dolblij. Ook bij de woningbouwvereniging kreeg ik te horen dat ik vanwege mijn

leeftijd niet lang hoefde te wachten op een woning. Teruglopend door de Amersfoortse straten voelde ik dat mijn reis er nu echt bijna opzat. Zodra ik de sleutel in het slot van mijn nieuwe huis zou steken, zou dat meteen het einde van mijn reis zijn. Een reis van vallen en weer opstaan, van sturen en gestuurd worden, bewust en onbewust, maar met altijd de aanwezigheid van licht en liefde. Met altijd toch een engel op mijn schouder. Soms van de toppen van de berg door de modder meegesleurd naar het dal, naar de rivier beneden, waarin ik vervolgens meedreef met de stroom. Een reis vol angst en beven, met het hopeloze gevoel van te verdrinken of dood te gaan. Niet wetende dat het in liefde zou zijn naar het licht, naar egoloosheid. Een reis naar het niets, waarin alle conditionering is verdwenen en waarin het gisteren en de toekomst samenkomen in één moment: het tijdloos genieten van het nu. Nee, het is niet nieuw wat ik zeg of schrijf. Het is al eeuwen oud. Het zit in de ziel van ieder mens verborgen, waar het wacht tot het zich in ons hogere bewustzijn openbaart. Het is het ultieme universele geschenk voor ieder mens en ik bedoel ieder mens, wat hij ook gedaan heeft of nog moet doen. In het niets openbaart zich het licht, de onnoembare liefde. Onze waarheid is aanwezig in ieder van ons. Je kunt ‘m niet zien, maar diep van binnen weet je en ervaar je ‘m. Nee, het is geen nieuws wat ik vertel; het is het verslag van een man, die op reis is gegaan, op weg naar het niets, en die de weg heeft afgelegd, die hij moest gaan en die nog steeds het moeizame pad volgt dat leven heet.

Het is merkwaardig hoe de stemming in het huis plotseling kon omslaan als de deurbel ging. Zo kwam er ’s avonds tegen achten, terwijl het buiten vroor, een groep langdurig daklozen aan de deur, die vroegen of ze die nacht in de Rotonde konden doorbrengen. Omdat er geen plaats voor hen was, werden ze ondergebracht in

een houten gebouwtje op het terrein. Er werden noodbedden ingezet en er werd hen verteld dat ze daar mochten slapen op voorwaarde dat ze de volgende morgen vroeg weer zouden vertrekken. Overdag liepen ze op straat of zaten ze in de Inloop, een opvangcentrum in de stad, waar ze elke dag van tien uur 's morgens tot vier uur 's middags terecht konden. Als ze geluk hadden, werden ze uitgekozen en kregen ze een verblijf van drie maanden in de Rotonde. Maar velen wilden dat niet eens en prefereerden een leven op straat als zwerver. Zij weigerden zich aan te passen aan een burgerlijk leven in een flatje of woninkje met alle sociale druk en controle van dien. Zij waren allergisch voor de macht van de hulpverleners en ik kon dat wel begrijpen. Ook ík had me van het gewone leven afgekeerd en was gaan zwerven op mijn manier. Maar nu had ik me overgeleverd aan de grillen en wetten van de hulpverlening en dat paste bij mijn situatie nu. Ik was teruggekeerd na een lange reis, terug naar mezelf en met behulp van een paar zware bergschoenen probeerde ik weer, zo goed en kwaad als het ging, op aarde te landen en praktisch te zijn. En ik had geluk. De medewerker van de sociale dienst hadden mij verteld dat ik niet hoefde te solliciteren of werk te zoeken. Ik mocht mijn leven als liedjesschrijver en uitvoerend artiest in Nederland voortzetten omdat ik ingeschreven stond als artiest. Ik zag dat als een erkenning voor mijn werk. De druk was van de ketel en ik kon in feite doen en laten wat ik wou. De gemeente zorgde voor geld, maar er zat wel een prijskaartje aan vast en dat was dat ik me geregeld moest melden bij de maatschappelijke dienstverlening voor gesprekken. Die gesprekken waren verplicht en noodzakelijk als ik een huis wilde. Omdat ik zelf als hulpverlener had gewerkt, wist ik wat die gesprekken inhielden en nu ik zelf aan de andere kant van de tafel zat, zag ik dat niet zo zitten. Ik wilde het liefst helemaal zelfstandig verder, zoals ik altijd alleen mijn weg was gegaan in het leven. Maar

het spel werd hard gespeeld en in feite had ik geen keus. Bij het eerste gesprek werd ik ontvangen door een zeer vriendelijke vrouw van Turkse afkomst, die zich voorstelde als therapeutisch maatschappelijk werkster. Met haar indrukwekkende grote bruine ogen bestudeerde ze me van top tot teen en na een kopje koffie viel ze meteen met de deur in huis en somde op wat er allemaal loos was met mij. Ik was met stomheid geslagen en vond dat ze de plank totaal missloeg, maar wat ik ook zei, ze wilde niet naar mijn kant van het verhaal luisteren. Blijkbaar had ze nooit geleerd om te checken of ze het wel bij het juiste eind had. Ze bleef maar door ratelen. Ik had geen zin in zo’n hulpverlener, die zich voordeed als therapeut. Ik had daarvoor te veel geleerd en meegemaakt op dat gebied. Ik werd boos, stond op en liep naar de deur. Ik draaide me nog één keer om en zei: “je moet terug naar school, zo behandel je mensen niet”, en trok de deur achter me dicht. Ik pikte het niet om als slachtoffer te worden behandeld. En met die gedachte stampte ik nog harder met mijn zware bergschoenen op de grond, terwijl ik naar de Rotonde terugliep. Eenmaal terug op de Rotonde kreeg ik echter de wind van voren. Eerst wisten ze niet wat ze met me aan moesten. Ik moest gewoon terug naar die maatschappelijk werkster, maar dat weigerde ik. Eerst gebeurde er niets. Maar na een paar dagen kwamen twee hulpverleners mij opzoeken. Ze vertelden mij dat ik meteen terug moest naar de maatschappelijke dienstverlening of een nieuwe afspraak met ze moest maken, en dat ik anders voorgoed de Rotonde zou moeten verlaten, winter of geen winter. Ik protesteerde nog en uitte kritiek op hun handelswijze maar ze bleven bij hun standpunt. Aan de andere kant had ik er ook geen trek in om met dit weer op straat te worden gezet door een paar onnozele hulpverleners. Dus nam ik de telefoon om toch maar de maatschappelijk werkster te bellen voor een nieuwe afspraak. Dit keer klonk ze heel vriendelijk aan de

telefoon. Toen ik weer bij haar op kantoor kwam en zij met haar grote bruine Turkse ogen tegenover me plaatsnam, was de situatie gelijk heel anders. Er ontstond een goed gesprek, waarin ze toegaf dat ik gelijk had, dat ze niet zo maar iets bij mij kon neerleggen zonder eerst te checken of dat wel klopte. Langzaam ontstond er tussen ons wederzijds begrip. We gingen steeds meer als twee hulpverleners met elkaar om. Vaak ging ik bij haar langs en kreeg dan altijd koffie met een koekje. We spraken over koetjes en kalfjes en over wat mij en haar bezighield. Ik begon haar steeds meer te waarderen en leerde haar ook steeds beter kennen. Onze band werd steeds persoonlijker en zo nodigde ze me af en toe uit om in plaats van een gesprek op kantoor, ergens een pizza te gaan eten of koffie te gaan drinken. Soms gingen we naar een rommelmarkt, zonder enige bijbedoeling trouwens, en dat deed me goed. Op die manier kwam ik weer in contact met het gewone leven in Nederland. Zij had een opmerkelijke opmerkingsgave. Op een dag keer keek ze me met haar doordringende bruine ogen aan en vroeg me op de man af: “Luka, ben jij verlicht?” Ik ontweek haar directe vraag en antwoordde: “ieder mens is verlicht”, waarop zij weer zei: “ja, je kijkt wel uit om ‘ja’ te zeggen” en ze had gelijk: ik keek wel uit.

In de Rotonde woonde ook Monica, een jonge vrouw met drie kinderen, die zwanger was. Ze had haar hart op de juiste plek zitten, maar de woorden die ze sprak waren woorden, die je niet tegenkomt in de dikke Van Dale. Ze had een zoontje, Sven genaamd, die zich hoe langer hoe meer onpopulair maakte bij de andere bewoners. Er ontstond een ware hetze tegen hem, die alleen maar erger werd en die Monica nog agressiever maakte. Niet alleen haar eigen kinderen kregen er van langs, maar ook de andere kinderen in het huis. Rokend en tierend kwam ze dan de trappen

afgerend. Bij het avondeten zaten alle kinderen in de keuken altijd apart en vaak ontstond er dan een onhoudbare situatie. Op een dag vroeg ik de leiding of ik Sven elke dag mee mocht nemen voor een wandeling in de bossen. Ik hoopte dat Sven mij als een soort vaderfiguur zou gaan zien en daardoor wat tot rust zou komen. Eerst liepen we altijd even naar de benzinepomp om wat snoep te kopen en daarna doken we aan de overkant het bos in. Er hing daar een mystieke sfeer tussen al die bomen en wij deden dan net of wij kabouters waren. Ik liet hem oude boomstammen zien, die een mooie vorm hadden en soms ergens op leken. Af en toenamen we zo'n boomstam mee en die zette hij dan in zijn kamer. Zo kreeg hij al snel een hele verzameling van bladeren, oude stronken en takken. Wij genoten beiden van onze uitstapjes. Ik voelde mijn vaderhart kloppen en hij zag in mij een vriend, een speelkameraad, die ook nog gitaar kon spelen en die liedjes schreef over hem, zoals: " Sven, wil je weten wie ik ben, ik ben jouw kabouter in de nacht, die altijd naar je lacht." Beetje bij beetje verbeterde zijn toestand en als er weer wat aan de hand was, sprong ik er snel bij en dan keerde de rust weer terug in huis. Ik gaf Sven een ander soort aandacht. Ik gaf hem de liefde, waar hij zo om schreeuwde. Met veel liefde kijk ik terug op die wandelingen door de bossen met Sven. Wij voelden ons zo verbonden met elkaar, alsof onze harten één waren. Ik begreep hem ook zo goed. Hij stelde met zijn kinderhart vertrouwen in me. Dat voelde als een eer voor mij. Zelf had ik dat vertrouwen als kind ook moeten missen, maar nu kon ik het wel als volwassene aan hém geven.

Intussen liep het al tegen Kerstmis en ik had nog steeds geen eigen woning kunnen vinden. Steeds werd ik maar tweede of derde op de lijst en ging de woning, waarvoor ik me had ingeschreven, aan mijn neus voorbij. Nee, een huis voor de Kerst zat er voor mij niet in. Zo

gingen de dagen van december voorbij. Op kerstavond droeg ik wat gedichten en proza voor in de Rotonde, waarbij ik een komisch verhaal vertelde over hoe een hulpverlener praat en reageert bij een intakegesprek. Op Kerstmis zelf was ik bijna de enige bewoner in de Rotonde. Toen ging op de gang de telefoon. Plotseling hoorde ik mijn naam roepen. “Luka, er is telefoon voor jou!” Ik schrok me wild, want niemand wist dat ik hier zat. Ik liep naar de gang en nam de telefoon op. Het was Kees, meneer de psychotherapeut him self, die me uitnodigde voor een etentje bij hem thuis. Ik antwoordde resoluut: “nee, Kees, daar heb ik geen zin in. Hier woont en werkt een heel ander soort mens.” “Hoe bedoel je dat?”, vroeg hij. “Zoals ik het zeg”, zei ik weer. “Nou, als je nog van gedachten verandert, dan hoor ik het wel.” “Nee, Kees, ik verander niet van gedachten”, zei ik en ik hing op. Ik liep terug naar de huiskamer en keek naar de grote kerstboom die daar stond te pronken met al zijn lichtjes. Daarna keek ik door het raam naar buiten en staarde voor me uit en dacht: alles gaat voorbij, dat is het goede, maar ook het moeilijke en vaak pijnlijke in het leven. Het leven is loslaten: je doet het zelf en als je het niet zelf doet of durft, dan wordt het voor je gedaan.

De laatste dag van het jaar was aangebroken. Ik liep door de stad en rook overal de geur van oliebollen en appelflappen. Mensen met tassen vol lekkers en drank liepen haastig langs me heen. Het was een speciale dag. Een dag om afscheid te nemen van een jaar, waarin ik werd meegenomen door een grote golf naar een onmetelijke afgrond om uiteindelijk weer heel ergens anders op een nieuwe plek boven te komen. Er waren niet veel bewoners aanwezig. De meeste waren ergens anders Oud en Nieuw aan het vieren. Er hing die dag een spannende sfeer in huis. Ik keek op het rooster, wie er nog meer dienst had in de keuken. Het bleek Martin te zijn en Martin was een van mijn lievelingen. Hij was een gelovig

mens, een christen, maar zo vrij, zo anders, zo zonder oordeel en zo vol van liefde naar zijn medemens toe. Als ik naar hem keek, moest ik altijd denken aan Petrus of Johannes. Zo moeten die er in hun tijd ook zo ongeveer hebben uitgezien, dacht ik dan. Ook hij had een apostel kunnen zijn en hoe we die avond met zijn allen aan die grote tafel gezeten waren, leek het wel op een schilderij van het Laatste Avondmaal. En dat was het in feite ook, het laatste avondmaal van het oude jaar. “Alles gaat voorbij”, zei een stem diep in mij en toen Martin de laatste druppels vla uit het pak perste, zei hij: “kijk, dit is een studententruc” en hij vouwde het pak zó, dat ook de laatste druppel vla naar buiten kwam. Ik keek erna met stomme verbazing en zag dat hij gelijk had. Zo is het leven. Je denkt dat je er alles uit hebt gehaald, maar er is altijd nog meer mogelijk. Buiten in de kou stonden de bomen in een kring om ons heen alsof Moeder Natuur ons wilden beschermen.

Ik hield van de bomen, zoals ik ook hield van de sterren, de zon en de maan. Ik hield voor het eerst ook weer van mezelf en dat was ooit wel eens heel anders geweest. Ik keek op de klok. Het was bijna twaalf uur. Ik keek Martin aan en hij keek mij aan. Ik vroeg hem of hij zin had om met mij de bossen in te gaan en daar afscheid te nemen van het oude jaar. “Maar natuurlijk”, hoorde ik hem zeggen. Samen gingen we naar buiten en liepen in de richting van het bos. Nog een paar minuten en overal zouden de klokken twaalf uur slaan. We vonden een mooi plekje op een klein heuveltje en keken elkaar diep in de ogen aan. Zonder een woord te zeggen, begrepen we elkaar. We keken de donkere nacht in en wachtten op wat komen ging. Daar in de verte was de stad en op eens zagen we de ene vuurpijl na de andere de lucht inschieten. De lucht werd één grote zee van licht in allerlei schitterende kleuren. Ik keerde naar binnen en liet de voornemens, die ik voor mezelf voor het nieuwe

jaar had gemaakt, één voor één passeren. Een daarvan was om gewoon te zijn, verdomd gewoon te zijn. Ik voelde mijn bergschoenen om mijn voeten klemmen; de bergschoenen, die mij met beide benen op de grond moesten houden en die mij wat meer houvast en steun moesten geven in het leven. Ook Martin moet zijn voornemens hebben gehad, maar die kende ik niet. Toen het vuurwerk afgelopen was, wandelden we beiden terug. De wereld leek zo anders en we voelden ons zo begenadigd, zo gezegend. Bij terugkomst hoorden we, dat ook veel andere bewoners naar buiten waren gegaan. Een bewoner was tussen de geiten gaan zitten om zo de komst van het nieuwe jaar te vieren. Dat vond ik een prachtige originele manier en ik denk niet dat veel mensen op die avond op dat idee zijn gekomen.

Ik zat nu drie maanden in de Rotonde. Op een dag was ik aan het koken in de keuken, toen Ruud heel gemoedelijk naast me kwam staan en zei; “het wil maar niet lukken hè, met je huis”en ik zei: “nee, nog niet erg. Elke keer ben ik net tweede of derde”. “Ja” zei Ruud, “ we hebben jouw geval in de vergadering besproken en besloten om je een kamer te geven in een van onze huisjes, genaamd ‘Fideliohof ‘.” Ik keek hem met droeve ogen aan. Ik hier weg, maar dit is mijn thuis? “Het is beter voor jou”, zei Ruud “en we moeten plaats maken voor meer ernstige en urgente gevallen, die binnenkomen.” Dat laatste gaf bij mij de doorslag. “Ja, natuurlijk Ruud, natuurlijk”, antwoordde ik, maar leuk vond ik het niet. Op een van de komende dagen zou ik alvast rondgeleid worden in Fideliohof en ik kreeg daarbij al direct beelden van een leuk hofje met gezellige mensen in een mooie omgeving ergens midden in de natuur. Hoe anders bleek de werkelijkheid. Toen ik met een vrijwilligster op het bewuste adres aankwam, bleek dit helemaal geen idyllisch hofje, maar een groot flatgebouw te zijn. We

moesten, omdat de lift stuk was, via een smerige trap naar de vierde verdieping lopen. Ik belde aan bij het juiste nummer. Eenmaal binnen kreeg ik de schrik van mijn leven. Het was één grote vieze bende, dat ik daar aantrof. Alles was kapot en bevuild. Er stonden fietsen en onderdelen van fietsen in de huiskamer. Het bankstel, dat nog helemaal niet zo oud was, was te vies om aan te pakken, laat staan om op te zitten. De keuken zag er ook niet uit; alles was vies en vet en er stond een berg ongewassen vaat opgestapeld van kopjes en pannen en potten. Ik wist niet hoe ik het had en wilde eigenlijk meteen het huis uitrennen, maar omdat ik er samen met de vrijwilligster was, kon dat niet. Ik hield me in en speelde het spel gewoon mee. Alles zag er oud en verrot uit. Het huis toonde geen enkele eigenwaarde en ik dacht meteen: hoe kunnen de mensen die hier wonen dan ook respectvol met elkaar omgaan? Meteen al kwam er een andere bewoner op me toegelopen met de vraag of ik een sigaret voor hem had. En toen er een kastdeur werd opengedaan, vielen daar allemaal vuile kledingstukken uit en ik kreeg gelijk te horen: "kijk, dat is jouw plank, jouw stukje." Ik keek er niet eens naar en wilde gelijk weg. Dit was na mijn verblijf in de Rotonde, dat prachtig gelegen was in de bossen, het ergste wat mij kon overkomen. Ik was boos, echt boos. Toen ik samen met de vrijwilligster naar beneden liep en we weer terugreden naar de Rotonde, kon ik mijn boosheid niet meer voor me houden en spuwde mijn grieven. Terug op de Rotonde, diende ik meteen een klacht in. Mijn klacht werd onderzocht en gehonoreerd; de woning moest eerst op een aantal punten opgeknapt worden. Ik moest nu snel handelen, want ik moest wel binnen een week weg uit de Rotonde. Ik kreeg een emmertje verf en wat geld voor de bus, en samen met een van de vrijwilligers ging ik naar de nieuwe woning. De medewerker hielp mee, maar deed dat heel precies en begon eerst alles netjes af te plakken met tape,

terwijl ik meteen begon te kliederen. Alles bij elkaar duurde het klussen een paar dagen. Elke dag gingen we met de bus heen en weer. Het was een heel gedoe allemaal en het maakte me best nerveus, maar ik probeerde in balans te blijven en al het nare te transformeren naar het positieve. Ik zag het als het laatste stukje van mijn reis, dat ik nog te gaan had. En terwijl ik de verf op de muren smeerde, vroeg ik mezelf af waarom ik dit allemaal liet gebeuren en waarom ik niet - net als al die andere keren - met een oude auto naar het buitenland vluchtte? Wat hield me tegen deze keer? Was dit dan echt het laatste stukje van mijn reis? Innerlijk was ik al thuis gekomen en nu moest mijn omgeving nog daaraan aangepast worden. Vandaar die zware bergschoenen. Ik moest weer gewoon worden en me niet ergens in een grot verschuilen en daar gaan zitten mediteren, maar me gewoon onder de gewone mensen begeven. Ik keek naar mezelf en zag een gewone man met een kwast in zijn hand die aan het schilderen was. Diep van binnen voelde het lekker.

Het werd nu tijd om mijn spullen te pakken. Een echt afscheid was er niet. Iedereen wenste me veel geluk, maar ze wisten ook wel dat ik met grote tegenzin de Rotonde verliet. De paar spullen die ik had, deed ik in mijn Samsonite koffer, die mij op al mijn reizen al goede diensten had bewezen. Ook mijn gitaar deed ik weer in de koffer. Toen pakte een van de hulpverleners plotseling mijn koffer en gitaar op. Op dat moment knapte er iets in mij. Ik keek naar hem en zag mezelf staan alsof ik in een spiegel keek. Zo had ik er dus altijd uitgezien als ik op reis was. Hij droeg mijn spullen naar de auto. Drie maanden was ik in liefde opgenomen in de Rotonde. Ik had er gedanst en gezongen, geschreven, maar ook gekookt en schoongemaakt. Omdat een eigen huis nog steeds niet op mijn weg kwam, ging ik nu naar een flatje, dat ik met nog drie andere

bewoners moest delen. Wie had dat kunnen bedenken? Wanneer zou ik nou eindelijk de sleutel krijgen van dat huisje met dat tuintje? Ik voelde dat ik aan het eind van mijn reis was beland. Ik voelde me als Jezus aan het kruis die tot zijn Vader riep: “Vader, laat deze beker aan mij voorbij gaan.” Maar ik had geen andere keus. Ik stapte in en zonder ook maar één keer om te kijken, reden we weg. Eenmaal in de flat, plofte ik neer op mijn nieuwe bed en keek rond in mijn pas geverfde kamer. Het was een kleine ruimte en in de gezamenlijke keuken was het nog steeds een grote vieze bende. Ik had totaal geen behoefte aan contact met de drie andere bewoners, die maar steeds op mijn deur klopten met de vraag of ik een sigaretje voor ze had. En in de kamer naast me draaide iemand muziek, die ik absoluut niet wilde horen. En ik moest er niet aan denken om naar de wc te gaan, want die zag er uit, alsof er net iemand met ernstige darmklachten de controle over zijn sluitspier had verloren. Aan één kant had ik wel begrip en compassie voor deze mensen, maar aan de andere kant was ik me ook bewust van alle rook en negativiteit om me heen. Ik hoorde dat er ook iemand woonde, die viool speelde en ze dachten dat het leuk voor me was om kennis met hem te maken. Misschien zouden we dan samen muziek kunnen maken. Mijn nieuwsgierigheid was meteen gewekt, maar toen ik hem de volgende dag ontmoette en hem hoorde spelen, deed zijn spel mij nog het meest denken aan de Jostiband, dus dat feestje ging niet door. Die eerste nacht sliep ik in mijn nieuwe kamer in mijn nieuwe bed, dat niét was doorgezakt. De volgende morgen zette ik in de vieze keuken koffie voor mezelf en nam voor een kopje mee naar mijn kamer. Toen ik terug kwam om een tweede kopje in te schenken, was de pot leeg. Ik zette een nieuwe pot koffie en begon aan de grote schoonmaakbeurt in de keuken. Alle borden, kopjes, schotels en pannen maakte ik al schurend en poetsend schoon. Ik sorteerde alles en zette het

vervolgens in de keukenkastjes. Het zag er allemaal weer schoon en opgeruimd uit. Maar toen ik de volgende dag de keuken weer binnenkwam, zag ik dat alles weer net zo vuil en vies was als voor mijn actie. Ik liep terug naar mijn kamer, deed de deur dicht en legde me letterlijk bij de situatie neer. Het voorjaar stond voor de deur en ik verlangde ernaar om weer buiten te zijn, in de natuur in plaats van opgesloten te zitten in een klein kamertje. Maar dat ging niet. Ik had nog steeds geen eigen huis en weer vertrekken naar het buitenland was ook geen optie. Ik had me overgeleverd aan wat er stond te gebeuren. Eigenlijk wilde ik helemaal geen huis en vond ik het best fijn om een zwerver te zijn, geen drugsverslaafde of alcoholist, maar een bewuste zwerver. Aan de andere kant lokten in de verte mij nog de bergen en de zee van Griekenland, maar de echte wil om weer te gaan reizen ontbrak. Dus bleef er niets anders over dan te blijven zitten waar ik zat en te wachten tot het huisje met het tuintje zich zou aandienen.

Elke week vulde ik de bon in, waarop ik mijn keuze voor drie huizen kenbaar kon maken. Dit keer stonden er - naast een groot aantal flats - inderdaad ook een paar huisjes met een tuintje bij. Nadat ik met grote tegenzin de keuken weer eens een beurt had gegeven, trok ik de deur van de flat achter me dicht en liep naar de stad om de bon in te leveren bij de woningbouwvereniging. Dit keer deed ik ‘m niet op de post omdat ik er zeker van wou zijn dat er niets mis kon gaan. En terwijl ik daar stond en de medewerkster bezig was mijn gegevens in de computer op te zoeken, keek ze me plotseling aan en zei: “maar meneer, u heeft al een woning toegewezen gekregen.” Ik stond stijf van schrik. “Wat zegt U ?” zei ik. “Kijk” zei ze, “een klein huisje met een tuintje erbij.” Even wist ik niet hoe ik het had. Ik wilde bijna protesteren omdat het allemaal even te vlug ging. Maar ik hield me gelukkig in en kreeg gelijk de gegevens van

een andere woningbouwvereniging om daar de sleutel op te halen om het huisje te bezichtigen. Ik kon dus ook nog altijd nee zeggen. Zo snel ik kon begaf ik me met de benodigde papieren naar die andere woningbouwvereniging. Ondertussen ging er van binnen van alles door me heen. 'Ja-zeggen' betekende namelijk gelijk het einde van mijn reis. Thuis komen is een gevoel dat in jezelf zit. Ook een zwerver kan zich ergens thuis voelen ook al heeft hij geen huis. Het gaat om de reis op zich - zonder bestemming, zonder doel - die tijdloos is als de wolken, die voorbij drijven. In onze maatschappij is het moeilijk, zelfs vrijwel onmogelijk om je eigen weg te gaan. Om alles achter te laten, alles los te laten en zo maar op pad te gaan. Ieder zal zijn eigen weg moeten vinden en gaan. Verwacht niet veel begrip van anderen onderweg, maar wees blij met elke ontmoeting, omdat elke ontmoeting, elke ervaring je verder brengt naar wie je werkelijk bent. Ik heb in alle eerlijkheid mijn verhaal met u willen delen, zodat ik een spiegel kan zijn voor degenen, die onderweg zijn of op het punt staan te vertrekken. Voor al diegenen, die opgesloten zitten in zichzelf en geen kant op kunnen. Voor degenen, die de weg naar zichzelf kwijt zijn en onbegrepen rondlopen. Voor de hulpverleners van laag tot hoog, die nog niet verder kunnen kijken dan tot waar de wetenschap reikt en die niet kunnen zien wie die ander werkelijk is en die daarom de roepende en schreeuwende mens maar antidepressiva blijven voorschrijven. En weer denk ik aan de lieve mensen, die ik achterliet in Riverton House Greyland's Hospital in Australië. Velen zullen er niet meer zijn, maar voor hen heb ik mijn belofte waar gemaakt. Dat ik zou zoeken en vinden en mijn bevindingen op schrift zou stellen. Ik ben op weg gegaan zonder doel. Pas als je niet meer zoekt, zul je vinden. Geef je over aan de bomen, de bloemen in de wei. Maar vooral: geef je over aan jezelf, aan je Innere Kind. Laat het weer zingen en dansen en in onschuld kijken naar alles dat je lief is. Leef in het

moment en laat de tranen vloeien in je hart bij het besef dat je jezelf al die tijd vergeten bent en verwaarloosd hebt, maar dat je jezelf nu hervonden hebt. Soms hebben we even een duwtje nodig en kunnen pillen je tijdelijk ruimte geven, zoals je een kruk nodig hebt om weer te leren lopen. Soms kan een goede therapie je helpen tot je klaar bent met loslaten. Verdrink niet in drank of verlies jezelf niet in drugs, maar vindt de kracht in jezelf. Het kan echt en je zult waarlijk voor altijd 'dronken' zijn van iets wat onnoembaar en onmetelijk is.

Ik liep de straat in die op het formulier stond. Het bleek een klein laantje te zijn met kleine bomen en grasveldjes voor de huizen. Daar moest het zijn: nummer 26A. Het zag er bijna leuk uit. Nog heel even keek ik in het rond, voordat ik de sleutel in het slot stak. Ik wist immers wat dit zou betekenen. Zonder verder na te denken draaide ik de sleutel om en opende de deur en een vriendelijke stem zei: "Welkom Thuis!"

Santorini Greece

NAWOORD

Op het moment als ik dit schrijf - het jaar 2010 – is het zo'n 13 jaar geleden dat ik aan mijn laatste reis naar Kreta begon. Terugkijkend op mijn leven zie ik een duidelijke rode draad, of is het een zilveren draad ? Ik heb me laten drijven op de wind van het bestaan en het bestaan heeft me voortgedreven met vallen en opstaan. Soms als het me allemaal te veel werd, kreeg ik een kijkje in mijzelf om te zien waar ik stond en waar ik mee bezig was. Dat inzicht gaf me de moed en het vertrouwen om door te gaan op weg naar de afgrond van het leven om mijn werkelijke Zelf te vinden en wat ook gebeurde op mijn laatste reis. Die laatste reis, waarin ik werd

voortgedreven alsof ik niet langer controle had over mijn eigen leven en lichaam. Alsof God zijn hand naar mij had uitgestoken en geroepen had: “ Vertrouw op mij en zet die laatste stap.” En ik pakte die hand en vol vertrouwen waagde ik de sprong en verloor alles om alles te winnen. Van het ene op het andere moment was ik thuisgekomen en hoefde ik niets meer. Vanaf dat moment leef ik in het moment wetende dat morgen niet bestaat en alle hoop slechts illusie is. Ja, de prijs is hoog, heel hoog want je moet alles opgeven om alles te kunnen winnen; om volkomen voldaan, tevreden en bevredigd te raken en innerlijke rust te vinden. Die laatste nachten op Kreta wilde ik nog alleen maar op het strand liggen en slapen onder een boom en vruchten plukken om te overleven, maar ik heb moeten leren dat de weg verder gaat en dat ik stap voor stap weer terug moest keren naar de maatschappij, naar het gewone leven van huisje-boompje-beestje, maar dan wel in vol bewustzijn. En die stappen heb ik genomen. Ik hoef nu niets meer. Ik hoef ook niet meer op reis te gaan. Elke dag als het weer het toelaat, rij ik in de omgeving op mijn motor door het land langs sloten en weilanden, keer op keer hetzelfde stukje, min of meer dezelfde route en telkens is het weer nieuw voor me en zie en ervaar ik het weer anders. Ik hoef niet verder en ga ook niet verder of ik moet me daartoe zelf dwingen. Ik voel me een gezegend mens, die te midden van zijn medemensen staat en die de weg naar gewoon-zijn en gewoon ‘zijn’ heeft gevonden.

Ik leef en laat de dingen gebeuren en deel mijn wereld, mijn creaties, mijn liederen, mijn stem en mijn boekjes met de hele wereld. Soms hoor ik de roep van mijn geliefde eiland Santorini in Griekenland en vraag me dan af of de tijd rijp is om daar naar terug te gaan. Dan voel ik weer die uitgestrekte hand, maar ik heb hem nu

al twee keer vastgepakt. Ik zie ik de tijd aan mij voorbijgaan en denk: goh, ben ik al zo oud ? Nog even en dan ben ik niet meer op deze aarde. Op zo ’n moment ben ik dankbaar voor het leven, oh zo dankbaar en wil ik zoveel teruggeven aan het leven, wat soms niet gemakkelijk is. Ja, ik heb de eerste jaren sinds mijn terugkeer in Nederland intensief geprobeerd om in contact te komen met mijn kinderen in Australië en toen dat eindelijk lukte, voelde dat ook als thuiskomen. Even was het feest. Er werden plannen gemaakt om daar heen te gaan en ze te bezoeken, maar het heeft nog niet zo mogen zijn. Het verlangen naar meer contact bleek eenzijdig en de communicatie verwaterde tot het email verkeer. Met alleen nu maar contact met Anita die naar Amsterdam kwam met familie zonder mij te bezoeken het heeft me heel veel pijn gedaan. We hebben nu de draad weer een beetje opgepakt maar er is nog een lange weg te gaan. Het contact met mijn zoon Daniel in Duitsland is heel goed en reis vaak naar Duitsland voor zijn verjaardag. De leegte heeft plaats gemaakt voor andere dingen, dit boek bijvoorbeeld in vele talen mijn reis naar LA en Hollywood promoting mijn boek. En bezoeken aan mijn vrienden Erwin en Anita die weten goed te leven In Spakenburg die vis voor me roken paling of zalm en dan is het feest in een dorp waar ik al jaren kom en lief heb. En zit daar op hun balkon en staar in de verte over het water en zie de zon in het water en kijk even terug in de tijd hoe anders alles was en hoe dankbaar ik ben voor wie ik ben geworden ook dankzij vrienden als die twee met drie prachtige honden. Nee mijn kaars is nog niet uitgebrand ook na mijn dood zal die blijven branden dansend en zingend op de wind van het bestaan. Ook Osho (Bhagwan) danst voort nu op een helen sterke stroming.

Dit boek is niet zo maar een boek. Het is het verhaal over mijn leven zoals ik het geleefd heb. Het zijn niet de woorden die er toe doen,

maar de lading achter de woorden. Ik hoop dat sommigen zichzelf in mijn verhaal zullen herkennen en er steun aan ontlenen voor hun eigen leven. Een ding wil ik u meegeven. Vergeet nooit en te nimmer: niemand is zijn tranen, niemand is zijn verdriet, niemand is zijn leegte en gemis. In ieder tranendal zit een kiem van hoger bewustzijn, van bewuster 'zijn'. Wees bewust van alles wat je doet en overkomt en het zal je goed doen. Het zal je leren wat liefde, wat compassie, wat verlichting is. Het is de weg, die voor iedereen openstaat zodra je er zelf voor openstaat. Geef jezelf over aan de schoonheid van het leven en de liefde, daarin vind je alles wat je nodig hebt. Meer heb je niet nodig. Liefde vult je met genade. Liefde kent geen grenzen, liefde kent geen kleur. Liefde trapt niet op je tenen. Liefde kun je niet bezitten. Het is er gewoon voor jou, voor mij, voor iedereen, want ons ware gezicht is liefde, het is Gods genade. Het is de zegen van boven zonder te geloven.

Ja, mijn dagelijks leven heeft een zeer grote wending ondergaan sinds ik thuisgekomen ben. Ik vul mijn dagen met mijn web bijhouden, met zingen en liederen maken - sommige met diepte, andere weer grappig - die ik opneem in the studio van Richard Poot producer andere liedjes gewoon thuis met Emile. en zo veel meer. Zo als met Emile samen eten of naar een museum waar ik zo dankbaar voor ben of ik rij naar een rommelmarkt of een kringloopwinkel waar het verleden ligt te wachten op een hergeboorte; op een moment dat iemand het oppakt en er een nieuwe waarde en betekenis aan geeft. Een nieuw begin, een nieuw leven. Net als bij ons kan dit moment ieder moment zijn. Laat dit moment het moment zijn. We zijn het waard om Herboren te worden.

Luka van den Driesschen 2018

Ik heb een chinees eens horen zeggen

Ik laat de fouten staan zo dat jij kan leren te tellen.

Foto Luka selfie.

Mijn voet afdrukken in de zee van het bestaan .

Voor meer informatie: www.lukavandendriesschen.com